

מבחר ערונג

פרשת נשא
חג השבועות
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:59	08:37	08:23	07:05	ירושלים
08:56	08:34	08:26	07:21	בני ברק
09:00	08:38	08:28	07:14	חיפה
08:56	08:34	08:26	07:21	אשדוד
08:58	08:36	08:24	07:04	בית שמש
08:57	08:35	08:25	07:22	קרית גת
09:00	08:38	08:26	07:17	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

כסדרפוס ואשירות נפלאים...

📍 רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 🕒 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצון, יום שישי 12-10
📞 טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ 5337722@gmail.com

גרפופוס MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

אָמְנוֹנָמוֹ

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש סיון תשפ"ב | גליון קע"ח

תוכי לכבוד המלך

הכח הדיבור, ואעפ"כ היא יודעת איך לצפצף בפיה כמו אנשים, זה דבר פלא גדול, וחידוש יתירה יש בה המעוררת פליאה.

דבר זה נאמר גם לענינו - אומר ה"קדושת לוי" זי"ע - המלאכים והשרפים שנמצאים תמיד ליד השכינה הק' והם תמיד הגבורה והתפארת של הקב"ה, הלא אינו חידוש שהם משבחים ומפארים את הקב"ה. אבל אנחנו, אנשים קטנים המסובבים עם נסיונות גדולים וקשיי החיים, ואע"פ אנחנו מתגברים ואנחנו מצפצפים בשבח ותהילה כמו המלאכים, הלא זה חידוש גדול לפני הקב"ה. וזה הסיבה למה הקב"ה מתאוה ומשתוקק להקשיב לתפילתינו. (גליון "א ביהמ"ד")

הבה ונתבונן - אם על כל דברי שירות ותשבחות הנאמרים על ידינו כביכול משתוקק ומתאוה, על אחת כמה וכמה כשעונים "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" שזה השבח הגדול ביותר לפני הקב"ה, על אחת כמה וכמה שזו המתנה הגדולה ביותר לפני הקדוש ברוך הוא וחשוב בעיניו הרבה יותר מהמלאכים האומרים תמיד שיר ושבחה.

ישע' הנביא מוסר לנו על נביאותו של השי"ת: "עם זו יצרת לי תהלתי יספרו", כלומר שהקב"ה מתאוה ומשתוקק כביכול לתהילות ישראל.

ולכאורה קשה להבין, הלא יש לו להשי"ת רבבות מלאכים ושרפים המיחדים שמו בכל יום תמיד ומעריצין ומקדישין וממליכין את שם האל המלך הגדול והנורא בקדושה וטהרה, וכי הוא זקוק לשירות והתשבחות שלנו - אנשים פשוטים בני בשר ודם?

הרה"ק רבי לוי יצחק מבראדישטוב זי"ע מסביר לנו הענין ע"י משל: היה מלך גדול ונורא שהיה לו חבר קרוב מאוד שהביא מתנה מיוחדת למלך. המתנה היתה: ציפור היודעת לדבר, והנקרא בלשונינו "תוכי" (פופיגיי בלע"ז). המלך הפליא מאוד את הציפור הזאת שיודעת לחזור על כל מה שנאמר סביבותיה. המלך הראה את הציפור הנפלא לכל שריו ויועציו, אהוביו ומשפחתיו.

היה שם אחד מהמקורבים למלך שלא היה חכם גדול, והוא שאל בתמימות: אני לא מבין למה המלך מתפלא איך שהציפור מדברת, הלא כל בני מלכותו, כל האנשים הנמצאים במדינות המלך מדברים בלשונם, וכי איזה חידוש יש בזה?

המלך ענה לו: האדם נברא מעיקרו עם כח הדיבור, ע"כ אינו חידוש כשהוא משתמש בפיו והוא מדבר. אבל ציפור, שאין לה את

ישועות למעלה מדרך הטבע

כי תראו כי צרות ישראל גדלו עד למאוד, ראשית תראו למען השם להזהר מאוד ולהזהיר לבלי לדבר אפילו דיבור קטן בעת חזרת הש"ת התפילה, וכן בשעת קריאה וקדיש, ואם תהיו נוהרים בזה לא תפחדו מכלום, כי השם יעזור לכם בכל פעם למעלה מדרך הטבע.

(שומר אמונים אגרת יט)

לרפואת יהודית בת רות לרפוש

אפשר להשיג הגליונות הי"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל התפני חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי זי"ע, אבר"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאטלין בן הר"ר משה זצ"ל, והאמו"ר מריב"ץ

פרשת נשא, ה' בסיון תשפ"ב

גיליון מס' 514

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מידות והליכות

פנינים

איש איש כיתהשטה אשתו (ה, יב) - שלשה כותבים באים כאחד. קצא אשה קצא טוב, ומוצא אני מר מקנות אתהאשה, ואשה ככלאילה לא קצאתי. אם הוא איש בגימטריה 311, והיא מוקירה בעלה כראוי, שהרי אשה בגימטריה 306, אזי מוצא טוב. ואם שנה אליו שכן איש = 311 וכן האשה, אז מר מקנות. אך אם היא בכחיתת ואשה = 312 יותר מקנה, גרועה היא מקנות... ואף כאן, אם אישיאיש הוא = 622, ומתגאה על בני ביתו, אזי היא אשתו = 707 ומתגאה עליו יותר... (אוצר חיים)

בה תברכו (ה, כג) - בשמונה מקומות אין להפסיק בדבור מתחלה ועדסוף, ונמשך להם הסכת ושמע, דהיינו שתק ושמע הלל - באמירת הלל, ספר תורה - בקריאת התורה, כהנים - בגברכת כהנים, תפילין - קשתתפילין עליו, ודוי - בגפילת אפים, שופר - מתחלת התקיעות ועד סוף, מגלה - בזמן קריאת המגלה, עמר - בספירת העמר. (רב סעדיה גאון)

נהגים לומר **ברכת כהנים** לאחר **ברכות התורה** בשחרית, מפני שיש בה **ששים אותיות** שהן מכוונות כנגד **ששים המסכתות** שבש"ס, שעליהן מתפללים בגברכות התורה לזכות ללמד וללמד לשמור ולעשות, וכן דרשו תז"ל במדרש את הפסוק **ששים** המה מלכות כנגד **ששים** מסכתות, ואף גאון בגימטריה **ששים**, שרק הפקו ככל ששים המסכתות זכאי לתאר **גאון** ולא כליאחד. ואף ישיש ס"ג מסכתות בש"ס, נחשבת לשמור ולעשות, וכן דרשו תז"ל סנהדרין, ושלא הפכות נחשבות מסכת אחת, והרי לפנינו **ששים מסכתות**. (תולדות ישראל)

בפסוקי ברכת כהנים יש ט"ו **תבות** כמנן **באהבה**, כנסח הברכה לברוך אתיעלם ישראל **באהבה**, שהאהבה היא ממדות אחרו **במה** שהיה **אוהב שלום**, ונתבות אלו בגימטריה כמנן הו"ד כפול הו"ה, דהיינו ט"ו פעמים שם הו"ה, ונרמז בפסוק כשמן הטוב וגו', ירד עליהזקוק, וקראתהו שירד עליפי מדותיה, הן שהי מדותיה של אהרן, הוה **אוהב שלום**, ושם צוה אתהברכה, בט"ו התבות, כי ט"ו פעמים שם השם עולה **אוהב שלום** וכן שמן. (והילול)

ספורים בפרשה

זכרימות מת עליו בפתע פתאם (ה, ט)

רבי ברוך מצויזב היה מבניהעליה שפיו תלמידי רבי בונים מפשיסחא, ונדע בדקדוקו הגדול בהלכה, עד שכנחו י"ער פרומער - החרד. בוקננתו של רבו, נאלץ רבי בונים לאכל מצה שרויה בהקער שנים, והורה לתת את השירים שלו לרבי ברוך, הפרומער יאכל שרויה, שפן מוצאו מליטא, שם אין מקפידים על"קר, אמרו אז בהלכה... והוא עצמו התבטא פעם בדרך צחות על גורלו של החרד: "גורלו של החרד להיות פישמול ושלומיאל. וכן מציינו בתורה בפרשת הנזיר שצאמר זכרימות מת עליו בפתע פתאם וטמא ראש נזרו, ולקח לא קמךה התורה על מיתה פתאומית כזו אצל כהנים שאף הם חכים להזהר מטמאה? אלא שהפכה הוא חכם ומזהר על הטמאה מצד קדושתו מבטן ומלך, ולכן לא תאנה אליו רעה. אולם הנזיר קבל על"עצמו פרישות ותרה ואסר עליו דברים מתרים מתוך היותו אדוק מדי, ול"החרד" כזה נטפלת השלומיאליות, וקופצת עליו טמאת"פתער"...

בה תברכו את בני ישראל (ה, כג)

רבי רפאל המהן קוק, רבה של טבריה, התגורר לפנינו בירושלים, והיה מתפלל בביתו של רבי יצחק זאב מברסק, שבת אחת התפלל מוסף, בשעה שהלך לטל דיו לפני ברכת כהנים, בקש הרב מברסק ליצק מים על"דיו, אך רבי רפאל סרב מפני כבוד התורה והתבטא כי הוא קלא מורא ורועה מפה, והרב הניחו לטל בעצמו את דיו. לאחר התפלה התבטא הרב ככאב בפני רבי רפאל, "הכיצד מנתקם מפני מצות עשה של יקדשתו? ואמנם אמה היתה ירא להשתמש בי, אולם למעשה לקחת מפני מצוה"...

בבתיהכנסת הותיקים שבירושלים העתיקה, נהגו שהכהנים קוראים אחר ברכת כהנים את תבת "ברכה", והחזן מתחיל רק מתבת השם שלאחריה, פדעת מרן בשלחו ערוה, שפן כחבת לברכה אין חשש שקא יטעו הכהנים. אולם הכניסת הספורים האחרים בירושלים, נהגו פדעת המקבלים להתקיא גם את תבת "ברכה", וספר רבי אברהם מונוסה, כי קשמש כחזן בישיבת "פרת יוסף" שבקעיר העתיקה, נהג פדעת המקבלים וכפסוק של ה"קראיש"י", עד שפעם העירו לו על"כך נשיא הישיבה רבי נסים אל"שור, כן גוה האשון לציור רבי יעקב שאול אל"שור, כי "בטוחני שיודע אמה את דעת מרן בהלכות נשיאותכפיים, שהכהנים אומרים לברכה, וכן מנהג בתי"הכנסת מקדמת דנא, ומדוע אמא אמה משנה מנהגנו? וכאשר הלה הזכיר לו את דעת המקבלים, אמר רבי נסים: "הנה ואאל"כך חקמה, ככל קודם שאמה נכנס ורואה מנהג משנה שלפי דעתה בטעות יסודו, אל תעיר ואל תעורר עמו חבדק אם יש להם על מי שיקמכו. ורק אם אתרי הבדיקה לא מוצאת סמך למנהגם, אז תוכל להעיר, ויכין שאנחנו נוהגים פדעת מרן וכן נהגו בבתי"הכנסת בירושלים מאות בשנים, אין דעתי נוטה משנו"י, ומא"י, העיד רבי אברהם, מ"זההי" שלא לשנות שום מנהג מקבל, אם יש להם על מי לסמך, חוץ מפעם אחת שראיתי קהל מסתים שאינו עונה אמר אחר ברכות המספרה, כפינון שאחד המתפללים ראה בסודר שאין עונים אחר ברכת "האמרים באמת" שאינה סיום לברכה, והשב שהפנהו שלא לענות אמון על כל ברכות ההפסרה, והטעה את כלם"...

כף אחת עשירה זהב

בשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה, הייתה תימן נהנית תחת השלטון הבריטי. בשנת תרנ"א הכריז האימאם מחמד בן-יחיא חמיי על מרד, ובנו האימאם יחיא הצליח אף לכבש את צנעא מידי הבריטים, ושלטונו התבסס עם כיום המלוכה העולמית הראשונה ופירוק האימפריה העות'מאנית. עם התבסס שלטונו, התוצאות משלחת של רבני היהודים בפני האימאם, ובידיהם מתנות יקרות-ערך, לרבות ברכת 'הזנות תשובה למלכים' מתולדות לערבית. לימין האימאם נשב קאסם אלעזי נאצר הממנה על ההקדש המסלמי, שזודע בשנאותו ליהודים. בראש המשלחת עמד רבי אברהם בדיחי, מרבניה החשובים של צנעא, ששמש כדון וממנה על קפת הצדקה, אך כדרכם של רבני תימן לא נטל פרוטה לעצמו מעבודת-ההקדש והתפרנס בצורה זכה ממקוה. "רואים אתם, אחי המסלמים, את בן-ההחסות הזה, היהודי אברהם?" קרא האימאם, "הוא זה שהתייש אותי בעניונו המסלמי, שלש פעמים!" אימאם וסוד נכלו על הרבנים ופנינם קפאו, ובמקביל עלתה ארשת-נצחון על פניו של קאסם הנבל. והנה התהפכה הקערה עלי-פיה, והאימאם החל בספורי-ילדותו: "אברהם זה, היה בחור עולי-ימים, כאשר לאוני אבי נודע על ידונו צורה מקוה. הוא מהר להזמין והטיל עליו את המלאכה לנכב חורים בפנינו: יהודים ערדך שקבל מפריון, ולהשחילם למחרת התפלה מסלמי - מ'ספקוה', שבה תשעיר ותשענה חרשים בשמות הבורא בקראן. הנער הסכים לכבש את המשימה, אולם כשב לעבד בחימון ולא ברבע היהודים, אבי פעם תחלה לשמע הפקשה הנועזת, ומהר להשליך את הנער אל-הכלא, אולם לאחר מכן התנחם על מעשהו, ושילח להשיבו אליו. מידוע הנך מקוה את מי ומקרב לעשות את המלאכה בביתך? והנער השיב בחכמה 'מוטב לי להאסר חנם, מאשר להאסר חיב אם חלילה לי ויגב אהד מפנינו ולא אוכל להשיבו, שכן עני ואביון אלו, ואין לי כמה לפדות עצמי ממאסר. אולם כקשב אני לקבל מקום לעבד בו ולמלא רצונה, ואפלו אם יהיה הדבר ליד ארזות-הסוסים'. תשובתו החכמה של הנער מצאה חן בעיני אבי, והוא קבע את מקומו תחת המדרגה בסמוך לאולם הכנוסים, וכבר למחרת החל הנער במלאכתו. כפנת אותה מדרגה עמדה מאפרה, שאל תוכה היו מרוקנים אפר ופסלת של טבק לאחר העשון. הכלי היה גדול, כבד ומזוקם, אך כשמעם הנער היהודי את צליל הכד, התעורר בלבו חשד כי המאפרה שהיה משתכת יקרה, תחלה לא אמר דבר, אולם לקחתה הביא עמו חפצה נפרית, ואחר בדיקה קצרה קבע כי הכד עשוי כולו זהב טהור ושוי רב. ואם לא די בכך, הרי שלאחר נקוי דפנות הכלי, גלה הנער כי מאין עליו כתב חמורי, ממלכה קדומה ששכנה בתימן לפני באלפים שנה, וכמה ממלכיהו ההגדון ונקבלו על-עצמם את היהדות. 'אדוני האימאם', פנה הנער לאבי, 'הכלי הזה אינו הולם את מעמדך הרם, וכרשותך אביא מחר כלי, פרה ממנו', אולם אבי היטש בו בבזו ובזלזול, ואמר 'יש לי מלאי בלים שנים ואני צריך לנדבתה, ואתה חק כל זה לעצמך'. אך הנער ישר-הדרך הראה לאבי כי הכד הנו כלי עתיק ויקר-ערך, אלא שאבי כבר לא יכול היה לחזו בו. 'הרי אמרתי כבר שאתה רשאי לטל את הכלי, ואני יכול לחזו בו', ואלו הנער השיב מיד 'אלו דעתך מראש שהכד עשוי זהב טהור, היית מעניק לי אותו בלא-חריד? ואבי השיב 'בדאי שלא הייתי מעניק אותו, אולם מוצא שפתי אמר ולא אמר בו', וזה עמד הנער היהודי הזה, וברב ישרו אמר 'אם הכד הוא כבר שלי, אני מקבש מהאימאם לקבלו ממנה, ואבי הכסים, כשהוא מפתעם מתקמת לבו על הצורך היהודי...

פניני אור החיים

מדרשו קאור החיים הקדוש על הפסוק

לצבא צבא וגו' (ה. כג.) - ובני קהת אמר לצבא לבד, כי הם היו נטושים כלי הקדש הפנימיים, לזה אמר לצבא, מה-שאינן מה שלפניו הם צבאים צבא הצובא קדש, שהם הידועות וגו' ותקשרים וגו' שהם צבא הקדש, לזה אמר לצבא צבא, משתה הם צבאים הצבא:

אלפים שבע מאות (ה. לו.) - ולא אמר תשבע מאות כדרך שאמר בני גרשון ושש מאות ושלושים, ובבני מררי ומארתים ותשש מאות ושמונים, אולי רמז כחצרון וא"ו לקרב ואותם שמתו עמו שהיו מבני קהת, או אולי כי מספר תשבע מאות משנה בהדרגה ממספר האלפים משמע מעשה קדש, לזה לא אמר תשבע מאות לחוסף על ענין שאינו להשוותם יחד, והגם שלא תפרסם בתורה מעשה ההוא אלא קדש, אפשר שענין של קרב גם קצת נאמר, או לצד שאמר מוחו בו אהרן וקריחו:

עלי-ה פקד וגו' (ומ. טו.) - פרש המגן ששנה אותם בני קהת על דבר זה ובני גרשון על דבר זה וגו', הוי כל הפקודות עלי-ה, ואמרו ביד משה פרוש, כל המענין משה מנה אותם לא שצוה להרחין למנות, ואחר שפקד אותם משה, עלי-ה מעשיו היה מתנהג אהרן לשום איש-איש על עבודתו, וזמנו שלא יתקדו פרש פקדויו ששנה אהרן וגויו על שבת לוי, כסאור מעלה, גם הוא אמר צוה הו צוה הו אהרן:

צו אתיני ישראל ושילחו וגו' (ג. כ.) - טעם סמיכות קדשה זו לשלפתי, לצד שצוה הו על דהקת הלויים מקדוים לשלפתי ומנה עליהם הכהנים כסאור כסאור, הטיל גם על ישראל דהקת את שאינם ראויים לכנס למתינהם הקדש:

דברי הימים

סיפור הגאדה של הגולם מופרא נכרך בשמו של רבי יצחק כ"ץ חתן המהר"ל, ששאה את שתי גבותיו זו אחד זו, ונפטר בי"ב בכסיו שפ"ד, שכן עלי-ה המוספר הוא שהעלה על-התכח את סיפור יצירת הגולם בידי חנונה המהר"ל יחד עמו, וכתבמשל על מעללי הגולם ומלחמותיו על מעללי הדם מברא. ואף שכברא הבר יסוד הדבר נכון, וגם ממצבת המהר"ל נראה טעם בקבלה, אולם ברור כי הספר "פלאות המהר"ל" שמומתימרות להיות העתק מכתיביו של רבי יצחק, אינו אלא סיפור ברדים, הספר נדפס בידי ר' יודל רוזנברג, שהדפיס חיבורים מרודים נוספים, ואומרים בשם הרי"ש משינאווא שהמחבר הודה בפניו כי המחצית את הכל מבלב, אלא שהודר לו ייתכן כי הספר יצא לאור על-הספר שנים אחד פטירת הרב משינאווא, וזוהו על הספר ניכר מתוכו, בכך שהוא מזכיר מושגים שלא היו קיימים בימי המהר"ל, כגון 'שעון' - מלה שהומצאה בידי ר"מ פינס רק לפני כ-150 שנה בלבד, או אוקרת הספר ותסתות יו"ל שלא נדפס עדיין בחייו רבי יצחק כ"ץ, בנוסף פורסמה אגרת מוויפת, שהוצגה כאילו כתבחה בידי המהר"ל עצמו בשנת שמ"ג, ובו הוא מספר על יצירת הגולם, ואף החלק יצחק' מספיקא נמשך אחר יחזיהו המוטעה והדפיס את המחכת בראש ספרו על המועדים, אך הנחת אלעזר' ממנתאטש קבע כי המחכת מזויף, והביא לשם משל את תואר הפתיחה 'האנן קשית', תורב אוקרת הספר פטירת הרב בימי המהר"ל, כך או כך, כבר השיב רבי מאיר אריק לשאלה אם היה ביכולת המהר"ל מפרא לברוא גולם מעשה, כי אין צריך להביא ראיה מהגולם' גדולת המהר"ל, אלא יכולים להוכיח את מהחכם, והוא המוספת ימי-סודו למידו של המהר"ל, והוא מעיד אשר עליו בחכמתו שהיה אדם הגדול בענקים.

באותו מעמד ישבו שלשה מוסלמים נבגדים בהם קאסם אלעזי הצורך, ולשלתשם רמו היהודים. יחסו האוהד למשלחת היהודים, וקולמו הקנה ששנו להחלל אודות נאקנות היהודים לדתם יותר מאשר המסלמים האדוקים, כמעט וגרמה להם לשכך. 'ומה עם תנאיו של החליצה עומה, שזודעו להפלות את היהודים ולהשפילים?' האימאם השיב בנתרצות: 'זהו התנאי שלי' מהיום והלאה, כל יהודי הוא אפאת משערות ראשי, וכל מי ישנע בהם במים, אנקם בו בדם!' רבני צנעא עזבו את הארמון כולאי תודה ושבה לה' שחקה את לב האימאם לטובה, ובשבת-קדש הקרובה, נאמרה ברכת 'זבנתו תשובה למלכים' בכל בתי הכנסיות שבעי, אך לא תאמר שפר רבי שלום ב"ר עזריהו הנפלא, נכדו של רבי אברהם בדיחי, שגולוה לסבו בפגישה עם הוהו עדי-רזיהו למאדע הנפלא. ♦

על אריות קרנות הנשיאים שנקפלו י"ב פעמים, כתב הרמב"ן שהוא מכבוד הנשיאים: 'והקב"ן בעט הכותב, כי הקפ"ה חולק כבוד ליראיו, כמו שאמר בירמיהו אכפדו. והנה הנשיאים בלם הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שלא יהיה אחד קודם לחברו. אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרבניהם ולהזכיר יומו של כל אחד, לא שזוכר ויכבד הראשון זה קרבן נחשוו כרעמיך ובן יאמר וכן יקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה זה קצור ככבוד האחרים'.

זקנותו של רבי יששכר דב מפלז, נזקק פעם לנסע לעיר רחוקה נקבת, אולם מדרגת הרקבת היתה גבוהה מאד, והרבי התקשה בהלשלתו לטפס עליה. מיד הציע אחד החסידים, השמו ר' משה שניזכר, שיהיה בעל קומה ובעל יתו, ותיר יהיה מנושאי כסאו של הרבי שבקר התקשה בהליכה, ואמר: רבי, אני אפשיב את עצמי ארצה, והרבי יעלה עליי, ואינו צריך להתירא לדרך עלי'. אולם הרבי נרתע וקרא: 'חלילה וחס! וכי אף מסגל אני לדרך ולפסע על יהודי?!

רבי יצחק ושעיהו הלברשטס הי"ד מטשחוב, יצא בשבת קדש לפנות בקר אל המקנה, והנה הוא מבחין מרחוק באחד החושבים החשובים שבא קנדה, ובדיו סיגוריה בוערת. ראיתו של הרבי היתה חדה, ואף בימי זקנותו לא נזקק למשקפים, ולכן הבחין באיש הנבא לקראתו טרם הבחין בו משמשו. בפקחותו הבין הרבי, כי הלה התבלבל בחשבון הימים, שכן באותה עת היו ימי המועד והשבת שמוכים זה לזה, והלה דמה כי היים זה ולא שבת, אך כדי לשמר על כבודו, מהר שלח מלפניו את המשמש באמתלה כלשהי, ומיד פנה אל האיש הלז והעמידו בדרך כבוד על שגתו.

רבי שרגא פיבל מגדולצ'ין נהרג כל ימיו מלפגז כבודו הנריות, על אף היותו מקנא לאמת הצרופה וחושב בפקרת שבו נחו. תמיד חנף את תלמידיו להלחין שנים לכלי אדם, ושכן פאניניהם את דברי חז"ל ש'תלמיד חכם צריך להיות ערב לכלי אדם, ולא יהא בפקדה שאין בה מלח'. אחד מתלמידיו תהה פעם באזניו, מה דעתו על בעלי שיהא מסומת, שאינם מהססים לזכור סרה בכל מי שאינו חושב כמותם, ואמר: 'לא זו הדרך, שהרי מציינו במסכת סנה' שצמח ה'תק"א פסול ללכלב. ולמה? מפני שהוא זקוק ומסות את הדין, ואין הוא מ'דרכיה ד'כריעם'... עדינות נפשו היתה מיוחדת ומפלאה, ובתקופת מלחמת העולם השנייה, פאשר צעירים רבים בארצות הברית גיסו לצבא האמריקאי ונשלחו לחזיתות, הורה בראש השנה לתלמידיו שלא לצאת בתהליכה פמבית לשם אמירת תשליח כהונו מדי שנה ושנה, אלא לומר את התפלה בבית הנקסט מפעם לחלוץ, עשה, פאשר לכ בני משפחות המגזסים מלא הדרה לגורל יקרייהם, איזו השקפה בשרה להחכים לתם, באהר וראו את התלמידים שפפטרו מעבודת הכבא, הסביר.

אחד ממארייכו של רבי אליהו רוט, שמשמש בקדש של אדמו"רי בית זוויל, נכנס אליו פעם בשעה שיהיה עסוק בש"חה עם אברך אחד. מיד בשראהו, פנה אליו רבי אליהו ואמר: 'טוב שבאתי, בי אני זקוק עתה לפרוכיות ארז, ואשמח אם תוכל לקנות אותן בעבורי'. 'לא הכנתי תהלה את פנתו', ספר האברך לימים, ונהפתי לרכש לו את מקבושו, אולם בשחזרתי ועדן לא סים את שיתוחו עם האברך, והננצל פניו ואמר 'שבחתי שאני זקוק למאכל נוסף', ושבו שלחתי לחנות, ואז הכנתי, כי בקש שיתוחו עם האברך ביחודית כדי שלא לפגז בו, אולם בקש גם שלא לפגז בי, ולכן בלתי הדרך בסוף מציחה, קאלו הוא זקוק לאותם מאכלים שבפס מפני...'

פאחת השבחות, עלה יהודי מסו ונהזירוח לתורה בבית הנקסט 'הלפרין' שבבני ברק, וברך את הברכות בצורה מוזרה ונלעגת, שועורה מוזר רב, לא היה אחד שהצליח להסתייר את חיוכו, מלבד אחד, בעלי הקודא רבי שלמה כהן, תלמיד החזון אי"ש, שעמד בסמוך לעולה, ואפלו שריר אחד לא זע פגניו. הדבר היה לפלא, וספר רבי משה מרדכי שולצינגר, חתנו של רבי שלמה כהן, ששהה אף הוא בבית הנקסט, כי לאחר מכן תמה בפניו כיצד הצליח להתאפק ולקבש את עצמו, ונענה: 'לא היה זה נסיון קשה בשבילי, כי פשוט צייתי לעצמי בדמיוני את יום מיתתי...'

סמוך לפסח, הגיע אברך לרבי שלמה זלמן ארנצ'ר עם 'תגלית מרעישיה': 'בררתי באפן יסודי את הלכות בדיקת חמץ, והגעתי למסקנה, כי של חובק לבדק גם פחריצי הרצופות... האברך בקש להקריא את הומוחיו, אולם רבי שלמה זלמן הגיב מידי: 'אין צורך שתשמיע לפני את טענותיך, שהרי תלמיד חכם אהה ומן הפתם בורת היטב את הדבר, אולם כיון שבדיקת החריצים אמודה להיות סדקה גזולה, והתלכה קובעת שבאשר שנהי טרחה מרבה, אין סומכים על האשף, תאלץ בעצמך לבצע זולת, ותצטרך למצא את הדרך המקצועת בין הבדיקה שתאריך זמן רב, לבין בטול הורקה... לא עברו ימים קצרים, והאברך חזר: 'כי בברור נוסף שרקתה, הגעתי למסקנה שפני ההלכה אין חיוב לבדק בין חריצי הרצופות', שהרי קל להיות צדיק על חשבון האולת...'

בבית מדרשו של רבי אלתר בירדמן מללוב, לא הצליח התוקע בראש השנה בתקיעותיו, וכל מאמציו לתקע בשופר עלו בתוהו. הלה נסד בש ונכלם, והנה פנה הרבי ונסה אף הוא לתקע בשופר וגם הוא לא הצליח. לאחר התפלה תמה בפניו גנו על נסיונו לתקע, שכן ידע שלא תקע מולכם, ונענה: 'רציתי להראות לבעל התוקע, שלא רק הוא אינו מסגל לתקע, אלא גם אני...'

מטעים

נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום (ס"א)
כתב רש"י שצדק לא ידע משה היאך יקריבו, אם כבוד ואתם אם כבוד המסעות, עז שגמרו לו מפי הקה"ק יקריבו למסעות איש יומו, והמקשרים בארו כיצד הבין משה זאת, והדבר נסו בשעמי המקרא נשיא אחד ליום, שהם כקרא ואקלא רביעי, דהינו שיקדים ויבדו הבן הרביעי הוא יהודה, ומזה ידע משה שיקריבו לפי המסעות. (תוספות ט)

שלשים ומאה משקלה

יש בקרבנות הנשיאים כ"ד טעמי קרא סגל, שאף שהבנתם לא קבלו נחלה בארץ וכאלו זרדקו מעט סקלה, ודרי שקבלו פגמים כ"ד מתנות כהונה. (ר"ח ס"ד)

הקרב את קרבנו

בכל הנשיאים נאמר קרבנו מטעם גרשים, וכאן נאמר הקרב את קרבנו טעמי קרא ואקלא. ודמו יש כאן לרבי רש"י, שהספה שיששכר זכה להקריב אחר יהודה, מפני שהיו יודעים בתורה, וזהו לזה כזכות אחיו ובזכו שעסק במסחה ופרנס את יששכר, ואיכסן הוא שמה בתורתו ואף הוא צריך להקריב אחר יהודה, ולכן תבנות מטעמות טעמי קרא ואקלא שדומים לשני הנשיאים הנזכרים. לאודות שמה שזכה יששכר להקריב ולהקריב אחר יהודה, הוא עקב המהצית השנייה של זבולן, ולכן גם נספחו תבנות הקרב את. (רד"י ס"א)

מדגש

בקרבת הנשיאים היו גם עתידים, הוא תיש זבול שהולך בראש הגדר, כמו בדיקת יחיו בעתידים לפני צאן, וישו עתה לשון עתה, שהולך לפניו. ובכונה שהו מתאסף במרעה יחד, שבגו מהשה שקעליו נאמר בדיקתה שה פזורה ישראל, שניהם נדימים בדי מיתר טרה, ולכן נהירו לשמש קרפף, ואלאקים יבקש את נדודף, שמתוה הנדדים הם עז, ונקראו פור מפני שהיו עז בבחמה דוקה כמובא בבבבזה, הוכר נקרא שעיר ושעירי עזים עלישם שקרו הגדל קעליו שאינו נצמר הבבשים, ותקטן נקרא פזי עזים, מפני שזו הוא צפיר וצפירי עזים, כמו בדיאל! וזהו צפיר העזים בא מרחם מערב/ עלישם קרנו שבו תוקעים, ומנרא מוטנו ומקטן צפר לשון קריאה, כמובא בירושלמי הנהי, ומקטן המנה צפירה לאועקה. העז היא הנקבה כמו שנקרא עז תיששנה, ואין לומר עזה מפי השגור.

ממלכה

מקשה ב'טפוס' וזהו תרתי משמע, שדקה כל פעלה בתויו שכן 'יש מורי לאחרי זמן... פעם התבקש לבצע משלה ססקמת השויב מהרגלנו! מהרה'... פנה אליו פנה אהר ואמר לו: 'מה היה שמו של הנשיא הראשון שהקדים את קרבנו? נחשוו כרעמיך. וקלמה זה לקח? מפני שהיה ראש וראשון לכלי ד'קר שבקששו, והיה הראשון שקפץ לים סוף ולא דחה למחר. ומאן נקרא כל אדם זריו בשם 'השוחן' ומזה השם נחשוו באישי? 'אדרישון! דהינו עשה מיד ולא מתמהמת... וזהו מלתמה עסקל 'צא הלקח ממלכת מהר', צא הלקחם ממחר' של העיר דרעי...'

'ובל תרומה לכלי קדשי בני ישראל אשר יקריבו וגו' לו יהיה - דרש רבי משה מקבריו: 'כל מי שהוא מרומם את עצמו מהכלי העולם הזה, הרי הוא כבר מכלל קדשי ישראל...'

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מודות והליכות

פנינים

ותר הקב"ה לישראל על עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, ועל מאסם בתורה לא ותר! (ירושלמי חגיגה)

עולם הבא יש לכל איש וישאלו, כמו שאמר חז"ל 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא'. אולם עולם הזה יש רק למי שלומד תורה, כי תעניני עולם הזה הם רק תורה ומצוות. (רבי יעקב יוסף מסקווירא)

בשם החזון מלבנו, עקר למוד התורה זה מקרא. כי תורה שבכתב בלי תורה שבעל-פה אינו לה פרוש, ופעם אמר, צריך ללמוד הרבה מקרא בשביל להבין פסוק אחד בתורה. השלחן ערוך וספרי המוסר, בלם מקורם מהמקרא, ואם המקרא הוא המקור מן החיים ללמוד את המקור עצמו. (מדות מורכז)

עקר התשובה היא התורה, ואם היה רגיל ללמוד דף אחד וקראו שני דפים, ועקר החסידות היא התורה הקדושה בהתמדה, ואם תרצה אהה גשכין להיות חסיד, תתחסר עם קונך שתדבק בקב"ה ותחיות שהם חסד, ותקרא גם כן חסיד. (רבי נחמיה ממוהצ'ץ)

תקמו אני, כיצד אפשר לצדד צדד אחד בלי ללמוד תורה, ואם למוד אזי למוד בעיניו, כי מי שלומד בלי עיניו והבנת הדברים, מנין תהא לו ידע שמים ומטה ישאב חסידות אמת? (רמ"מ באב"ד מטארינובול בעל ה'כבלת השרון')

"חסידות בלי תורה, כבעל קלאכה בלי בלי"!
(רבי גרשון חנוך העניד מראדוץ)

בלי פח התורה ולמוד התורה, אין קיום לתורה, ובלי למוד התורה אין חסידות. קיום לכלל ישראל! (רבי אשר מרינד)

מדוע נוהגים לטח עשבים בחג השבועות? שכן לקראת קבלת התורה נאמר לבני ישראל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, ופרש רש"י שרים, וכן פרש רש"י מהי סליקותא המזכרת במקרא? עשב שהוא נאה למראה ולריח, וממלאין עפר עד לח וותחבין אותו לתוכו, ונתנו לפני שרים, וכשהוא רוצה נטלו ומריח בו ומחירו למקומו ויבין שישאל נעשו שרים, צריכים להניח בפניהם עשבים נאים למראה וטובים להריח... (ויחילו)

ספורים

מתמיד גדול ומפרסם היה בירושלים שלפני שנות דור, ושמו רבי גרשון לפידות. אהבה לתורה היתה ללא מקרים, וכל ימיו חי בתחושה שהתורה היא מקור-חיותו ומשוח-חיויו. וכך היה מקרא את הפסוק בתהלים: 'לעולם לא אשכח פקודיך כי הם חייתינו', והיה אומר: 'איך אפשר בכלל לשכוח דברי תורה? הרי היא מקור החיות של כל אדם, וללא התורה אין לו כלל יכולת לחיות בעולם!' מספרים עליו, שבכל שנה היה עורך סיום על כל הש"ס וארבעת חלקי השלחן-ערוך, וכל זאת הודות להתמדתו העצומה. גם במוצאי יום-הכפורים, שבכלם חזרו הביתה לאחר הצום הארוך, היה ממהר להבדיל על הכוס, ורץ שוב במסירות נפש לבית-הכנסת, ושם התמיד בתורה כל העת. הוא לא היה מסגל להפרד מן המקרא אפילו לרגע, ואף בשקלה על מטתו לזמן מעט, נטל עמו את המקרא, והיה מעין בה עד שפלה עליו תודמה. ומיד בשקום, נטל דיו והמשיך להגות בתורה בכל רגע פנוי. פעם אחת הלך רבי גרשון לבית המדרש בבתי ברוךא בירושלים, במקרה ללמד שם בדורנו, אולם מפני שבאותה עת כבר היה זקן ומגלג, נפל במדרגות ושכב איראונים על הארץ. מן השמים זמנו לשם את אחד מותשבי השכונה, שצנחד לראות את הגאון הנערץ שוכב על הארץ, והוא מיד מהר להרימו ונשא אל בית-המדרש, שם השכיבו על הפסל כדי שיתנו מעט. רבי גרשון היה חור פסיד, נשם ונשף בכבודות מרב חלשה וכאב, והאיש שהוצילו לא ידע את נפשו. "מה תרצה לשתות, קפה או תה?" לאחר מאמץ רב, הצליח להוציא רק את המלים: "הבא נא לי גמרא שבת"... פעם התפסא ואמר, שכל מבקשו בעולם הבא הוא, שיתנו לו גמרא גדולה עם סטגוד חזק, שיוכל ללמוד שם בהתמדה כפי שהיה רגיל בעולם הזה. ואמנם, בשעת הולדתו לפני פשימים שנה, הכריזו ואמרו כי "אנו מזמינים באת לנפטר הגדול, סטגוד ונקרא בגו ערך..."

המאור חיים" מוויניץ היה מדרוך את-חסידיו להגות בספרי חסידות, אולם הוא הטיף ודרש ללא-הרף ולאף אותם בינה, כי אין לחשב שפסקמי החסידות באים על חשבון למוד התורה הקדושה, ובה כתב בספרו: "לא לחשב לצאת ידי חובה בשפת בשינה וקודים לבד, כי לא עם-הארץ חסיד, וצריכים ללמוד תורה בשקידה והתמדה, ושקחת שבת היא תכלין ללמוד תורה באהבה ויראה שתהיה פורחת ועולה לשמים". וכן כתב: "שלא נחשב חסידות ללמוד לצאת ידי חובתנו בחסידות, ונתרשל על סף זה מלמוד התורה, אלא תורה, אש החסידות תוקד כנה, שנתפלה בנבקות ובמסירות נפש לה! ותפרד, להאיר עינינו בתורתנו ונזכה ללמוד תורה לשמה".

"אם רוצכם להגיע לחסידות", היה המשגיח רבי גד איזנר משגן באוני תלמידיו, "אינכם צריכים ללכת לחפש בספרים נסתרים או נעלמים, כי לחסידות מצינים רק במקרא רש"י ותוספות". ותוספות: "לעולם ילמד אדם במקום שלבו חפץ, אבל התנאי ההכרחי - שילמד. הלמוד הוא יסוד החיים, עליו נתן לעשות את המהלצות היפות והמדות הנעלות. חסידות בלי תורה היא מציאות בלתי אפשרית, פשוט אין כזה דבר! חסידות אינה באה במקום למוד התורה, אלא היא תוצאה של למוד התורה".

אהבת התורה

על גדולי ישראל לדורותיהם. היתה נכרת אהבת התורה הטבועה בהם, עד שהיו מחבבים את התורה בכל נימי נפשם ודבוקים בה בכל מאורם. רבי דודוק המון מלכליו מספר בספרו "פרי צדיק", על החוזה מלכליו. שאמר פעם על אחד מאנאיו דודו, שהיה בעל פה למרות שהיה עני מודה, וכל ימיו היה מוקידי עצום בתורה, ומרב אהבתו את התורה היה חש תענוג נפלא ובריאות הגוף בשעת למודו. עד כדי כך, שגופו היה משמין מרב אהבת תורה, בלי לאכל מאומה, כי המזון הרוחני של התורה היה משיבי אותו יותר מכל מאכל נשמי אחר.

כך מספרים גם על רבי אשר למיל רבה של גאלין וראב"ד וירושלים, כי פעם אחת ושם עם חכמי וירושלים ונשא ונתן עסקם בדברי הרמב"ם שהיו קשים בעיניהם, ואף אחד לא הצליח לישב את הדברים. התעסק רבי אשר למיל בדבריו הקדושים של הרמב"ם, ולאחר גיעה עצומה, עלה גידו לפרש את דברי הרמב"ם, והוא מצא תרוץ הולם שישר את כל מה שהדוריס וכל דבריו התבררו כאמת לאמתה והיו מקושרים כשמלה. התמלא רבי אשר למיל בסקנה עצומה, ושמתח התורה אפפה את כל לשונו ומהותו, עד שקם ממקומו ויצא בגולה לשוב לביתו. עם יציאתו מבית המדרש לבוון ביתו, בירושלים העתיקה של אז עוד בטרם נבנו השכונות החדשות שמהוץ לחומות וירושלים העתיקה, נתקל רבי אשר למיל בכמר נוצרי אחד, שעבר ברחוב מולו ובעלפירוץ גאלץ רבי אשר למיל להביט בו כדי שלא להתקל. האיש היה בעל קומה המורה, רחב מדיים ופניו שמחות וזנהלות. תמה רבי אשר למיל על הדבר ואמר לתבריו בתמימה גדולה: "אמר לי נא, כיצד תתן שגוי ערל כזה, איש טמא ומשקץ. הגיע לשמחה כה גדולה ופניו בה מאירות וכי מקומו זכה לתרוץ אפילו רמב"ם מקשה אחד, שפכות זה הגיע לשמחה כה גדולה?"

פרשת בלקתי מתחילה בפסוק: "אם בלקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם", ולאחר מכן מפרטת התורה את כל הפרכות הרבות והשפע הגדול שבני ישראל יזכו להם, אם ילכו בתקות ה' וישמרו את מצותיו. רש"י הקדוש מביא את דברי המדרש, שהוא שואל על פאור המבות "אם בלקתי תלכו". אם הבנה לקיים המצות והתקיים שיהיה"א דמן לנו. הרי זה לא יתכן, שהרי מיד לאחר מכן נאמר "ואת מצותי תשמרו", ולא יתכן שיש כאן כפל לשון, אלא מפרש שלשון "הא מה אני מקיים אם בלקתי תלכו? שתדויו עמלים בתורה", ומקשה לאחר מכן וכתוב: "ואת מצותי תשמרו. הו עמלים בתורה על-ימנת לשמר ולקיים. כמו שאנאמר ולקדמתם אתם ושמתם לעשותם". דהינו ששמרת למוד התורה היא על-ימנת לקיים ולעשות מצותיה.

הפסוק מקלם, רבי שמחה זיסל זיו, שהיה מגדולי בעלי המוסר בדורו, המשיך משול נפלא על הפסוק "אם בלקתי תלכו". מעשה באדם אחד שנכנס לאולם תהנות וראה שלחן עגל בקרדו האולם, וכיבו מסבים אורחים רבים ונכבדים. בלם ישיבו יחד ומקשף הסקדה, אכלו ושתי ושרו שירי שמחה, ולא היה נכר שום הבדל בין אחד לשני. האדם שנכנס אל האולם והיטי על האורחים, לא ראה שום הבדל בין אחד לשני, ובלם היה נראים לו מאשרים, בריאים ושכלים, אולם, לאחר שהסתיימה הסקדה ובכלם קמו על רגליהם, כדי להפדר מפעל השמחה ולצאת מן האולם, גלה האדם שצפה כל העת בנעשה, כי אדם אחד נותר לשבת ליד השלחן. המתין האיש עוד זמרה, ולפתע גלה, כי האדם שנותר לשבת ליד השלחן, היא אדם שלא עשית לא יבול ללכת על רגליו, ואנשים נאלצים להרימו על פסא ולהעבירו ממקום למקום. חשב האיש לעצמו ואמר: "כל זמן שישבו האנשים ליד השלחן, לא נראה שום הבדל ביניהם, ובלם נראו שלמים ובריאים, אולם פאשר הגיע הזמן ללכת, אז ראו את ההבדל בין אלו שיש להם בידך השם את ההכלת ללכת על רגליהם הבריאות, ובין אותו אדם מסכן, שלא מסגל ללכת על רגליו והוא זקוק לחסדי הבריות".

זו בנות התורה, המשיך הפסא מקלם והגיע אל הנמשל למשל נפלא זה, בפסוק "אם בלקתי תלכו", התורה משתפשת כאן בלשונו הליכה, מפני שבשעת הלכה או נכר בדיוק האדם האמיתי ונראים ההבדלים בינו לבין האחרים. פעמים רבות רואים תלמידים צעירים ואפילו אנשים מבקרים וישיבים בבית הנקסט, בתלמוד תורה ובישיבה, ובלם נראים פחות או יותר אותו דבר. לומדים, מתפללים, ומתנהגים כרצון ה'. אולם מתי נראים ההבדלים האמיתיים בין אדם לתלבו? מתי רואים כי הוא באמת יהודי אמיתי, הספוג בתורה ויראת שמים, וכל למודו לא היה רק מהשפה ולחוץ, אלא תרד אל לבו פנימה ושנה את כל זמנותיו את זה וראים רק פאשר הם בגדר הולכים, פאשר "אם בלקתי תלכו". כשאדם הוא יוצא אל העולם, לאחר סיום שעות הלמודים שלו, נמצא מחוץ למסגרת התלמוד תורה, בבית או ברחוב, בין בני משפחתו או בין חבריו וקרוביו, אז נכר בדיוק למי יש רגלים בריאות, למי יש כפיס טוב ואיתן בתורה, ולמי דקמא בצלן אין רגלים, אלא הוא זכה ושלם. מי שסמקל לצאת אל אור העולם וללכת בקומה יוקפה ורגלים בריאות, דהינו ששכל מקום שהוא נמצא הוא שומר על מצות התורה וקמקדש שם שמים בהתנהגותו המיוחדת כמו שמתיאם לבנו אהובו של הקב"ה, אדם כזה מקיים "אם בלקתי תלכו", שהוא בגדר "הולך בדרך ה' והליכתו איתנה וחקקה, המרפה על למוד אמיתי מתוך רצון לעשות נחת רוח לה'.

מאורות

רבי משה הקמה בניני
גיל
ליום ההולאה ח' בסיון תרמ"ז

מגדולי רבני וירושלים, ולפני כן פתו כ"ו שנה בקרב של פטרוביץ ותסלוביץ שברוקיה. לאחר שקלה לירושלים בשנת תרכ"ד, התמנה לראש הישיבה הראשון ב"עץ חיים", ומתלמידיו היה רב רבני וירושלים ולקדוניה. ימיו היו מלאים בהרצת תורה ויראה, לצד עמידה על משמר הדת נגד המחבלים בקרמים, אולם לצד עמידתו התקיפה, היה בעל לב רחום וכל מעשיו היו נתונים להטיב עם הבריות. למרות וסויו, לא נח מעבודתו הצבורית, והתורה הבנית מקיפה כדי לספק מים לתושבי וירושלים, ולהציל מסכסוך המים הקשה שבה היה נתונים אז. הוא היה בין המיסדים של המ"ח המפורסם "שערי חסד", שמשניק עד היום הלאות בקפה נתיב והדר של כבוד, כפי שהוא בעצמו מספר בספרו "שאלו שלום וירושלים", בו הוא מתאר בתאור חי את החיים בירושלים שלפני קמאה ותמישים שנה, ואת הסקומות הקדושים שבה. אישיותו הרבנית והמקיפה, היתה לביסוד, נאון מפלג היה מרביץ תורה ברבים, סקנו צבורי ראשון במלה, לוחם תקיף לכבוד החוקתה של וירושלים, ולצד זאת היה ענווה מלל ובאסקפה הנקסט לכל אדם. פעם ראה אישה נוסאת את קלא מים על דותיה, והוא מרה לה את הרלי והלוחיקה על לביתה, ולא להקל משיאה. מעשה ונקלע לריו ספר בו דקפה הסקמתו, וכשראה שכתוב בכותרי: "הסקמת הנאון רבי משה נחמיה בניני", מחר להוציא את קלמוסו, וחקק את תבת "הנאון".

יוסיף דעת

עם חלוף תקופת ימי ספירת העומר את השבועות ומתחמת עם ענת החתנות ה"בערות", הודמנות היה להכניס הלבוני לשון הקודש, בסטיו לשון מלחם נדרמות הלטרות לתקופת הנישואין ראשית, נטוס מתקופת שלמי החתונה, כאשר נרמקים לשיר השירונים, כיום מננים אל ארוסיו, אולם לאימו של דבר אין זה הביטוי הנכון, כי לא נעשו בו מעשה קדושים כמו שהיה נעשה במו תנארי, אלא גישו שטר בלבם, שנת צורות נלמדו. זו ארוסיו או ארוסיו, הארשונה צורת המקרא "הערת הארוסיו", והשניה צורת ח"ל, מפני שח"ל וספ"ר מתחלפות כבר בתנ"ך והיוויו דומה, הבדל זה נהג גם בעברות החדדות התבונה, כאשר אדם חלקק מתמרסות מודעות "ארוסיו", ואצל האחרים מופיעה הבלה "ארוסיו". כלשו התורה השתמישים בשורש חתונה, לציון התקשורת עליו שירוד עם משפחה אחרת, כמו ששלמה החתון עם פרעה מלך מצרים. דהינו ששנא את בתו, עצם הנישואין מוכנה בתורה בשם לקיחה ודועה, אך ח"ל השמשות יתר מבעל אשה, אי זה להנישו שעלפי השמפת התורה הקדושה, האיש נוסא לא האשה, ואין האשה נוסאת את האיש אלא נישאת לו. לחפ מודעה המשובטת כיום מסננה איכלו לחשות את המעדות ביניהם, כך גם לנבי גרוסיו, האיש מנרש אתה האשה מנרשת ממנו, ואין להיפר, צורת הביטוי הפועל, של ארוסיו. ארוסיה, ארוסיו, או שש ונשואה, גרוס ונשואה, נוצר כבר בחלקו בלשון ח"ל, המושג מחותנים לחותן בני חתון, הוא שם פנימה ושנה את כל זמנותיו את זה וראים רק פאשר הם בגדר הולכים, פאשר "אם בלקתי תלכו". בלשון התורה נקרא בני האשה בשם חותן, ואם האשה בשם חותנת, דהינו יתר חותן משת, ונחשת את חתנו, ואילו לנבי האשה, אזי אינו בעל נקמף ואתם נקראת ממות, וכן אצל משה ויהודה בייקעית חתן חתוה, בלשון ח"ל אין הקפדה על שני הביטויים הללו, ואבשר ממות ח"ל אין הקפדה על שני הביטויים הללו, ולא נמצא את החתן שאוכל סעודת ארוסיו כחל, ונחשת בבית חתונה. עד היום שלעמו אבשים שנים, ונחשת בבית חתונה, ומבלבליים ביה חתקת בעשית סמך, ונחשת פרועה הכנס עלי, לבן ממות - אם אשתו, אלא שלפעמים נגרמת באמת חקם בגלל חסיו הקמות וכלה...

גליין 524
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

לא בזכותם זורחת השמש

אלכסנדר מוקדון הלך לממלכת קציה שהייתה מעבר להרי החושך. כשהגיע, יצאו לקראתו אנשי הממלכה והביאו לו לחם של זהב במגש זהב. אמר להם אלכסנדר: "האם אני צריך את כספכם וזהבכם?" השיבו לו: "והאם לא היה לך מה לאכול בארץך שלשם כך באת אלינו?" אמר להם: "באתי לראות כיצד אתם דנים את דיניכם." ישב אלכסנדר בבית המשפט. בא אדם אחד להתלונן על חברו. "איש זה מכר לי חורבה, ומצאתי בה אוצר. החורבה שייכת לי, אך את האוצר לא קניתי. ברצוני להשיב אותו אל המוכר." אך המוכר הגיב: "כאשר מכרתי את הקרקע, מכרתי את הקרקע כולה ואת כל מה שבתוכה." השופט האוין לטענותיהם ולבסוף שאל את הראשון: "האם יש לך בן?" – "כן" הייתה התשובה. "ולך יש בת?" הוא פנה אל השני. "כן" ענה. "אם כן, לכו ותשתדכו ביניכם ותעניקו את האוצר לחתן ולכלה המאושרים." ראה השופט את אלכסנדר מוקדון היושב מופתע. "האם לא פסקתי כהלכה?" שאל אותו השופט. "בהחלט שלא!" קרא אלכסנדר. "כיצד היו פוסקים אצלכם?" שאל השופט "היו הורגים את שניהם, והכסף היה הולך אל המלך" אמר אלכסנדר. שאל השופט: "יורד אצלכם גשם?" "כן" אמר אלכסנדר. "והשמש זורחת?" "כן." "עדרים של כבשים ועיזים, יש בארצכם?" "כן." "דע לך, כי לא בזכותם יורד הגשם, ולא בזכותם זורחת השמש; אין אתם ראויים לכל זה, אלא בזכות הבהמה" אמר השופט. שכן כך נכתב בפסוק: "אדם ובהמה תושעי ה'", האדם נושע אף הוא בזכות הבהמה.

(על-פי בראשית רבה, לג)

פרשת השבוע

כה תברכו את בני אמור להם

(ג' – ג"ג)

מסופר: כשמלאו לו לרבה הגדול של קובנה הרה"ק רבי יצחק אלחנן ספקטור זיע"א שבעים וחמש שנים. שלחו לו כל גדולי ישראל מכתבי ברכה. גם הרה"ק רבי שלמה הכהן הגדול מוילנה זיע"א ישב ושרטט וכתב לו מכתב ברכה בקצרה האומר לאמר: ברכת כהן לכהן. כאשר הקריאו זאת הברכה בין הברכות במעמדי חכמי ישראל לפני רבי יצחק אלחנן, התחילו הכל תמהים ואמרו, אפשר גדול בישראל כרבי שלמה הכהן טועה הוא לחשוב את רבנו לכהן, והוא ישראל ולא כהן? נענה ר' יצחק אלחנן ואמר להם, תמה אני על תמיהתכם, אף אתם בואו חשבון ותמצאו, כי הגימטריא של כהן עולה שבעים וחמש, והיינו ברכת כהן לכהן.

התוודו את חטאתם אשר עשו

(ד' – ז')

מסופר: איש פשוט אחד שגר בירושלים והיה טובל לפני פטירתו

יסורים רבים ולא יכול היה למות, כשבאו אליו אנשים לבקרו, לא ביקש מהם דבר, כי אם שיתפללו את ה' שיקח את נשמתו ולא יסבול יסורים נוראים כאלה, והיה גוסס ומתעורר לתחייה, ושוב גוסס, וחוזר חלילה. בין המבקרים אותו, היה אדם אחד שביקש ממנו שיספר לו את כל פרק חייו, ומה שעבר עליו מימי נעוריו ועד עתה, התחיל לספר ובתוך הדברים, סיפר שהיה בליוענסק, כשהזכיר האיש את העיר ליוענסק, עלתה מחשבה בלב האיש המבקר ושאל אותו, אם היה על קברו של הרה"ק רבי אלימלך מליוענסק זיע"א, החולה השיב, וכי אפשר להיות בליוענסק ולא להשתטח על קברו של אותו צדיק?

אם כן אמר האיש, מובן הדבר, מקובל שכל מי שיפקוד את קברו מובטח לו שלא ימות בלא תשובה, והעצה היא, תאמר וידוי ותעשה תשובה, עשה החולה כן, ומיד נלב"ע.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:23 ת"א: 8:26 ר"ת: 8:56

פרשת נשא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:05 ת"א: 7:23

המארח אם יש לו בקשה מסוימת? "בקשתי היחידה היא שהצדיק יתפלל עבורי שאזכה לחיי העולם הבא," השיב הכפרי. "הדבר שאתה מבקש נתון למעשה בידך," השיב הבעל שם טוב, אבל אם אתה רוצה שאני אברך אותך, תצטרך לבוא אלי למעזיבו, ודרך אגב אוכל לתת לך עצה טובה, הואיל ואצלנו במדינה יש מחסור גדול ביון, כשתבוא אלי כדאי שתיקח איתך מאה חביות יין מהמין המשובח ביותר, תוכל להרוויח על כך טבין ותקילין.

זמן רב עבר מאז הביקור אצל היהודי שהצטיין בהכנסת אורחים, ותלמידי הבעל שם טוב כבר שכחו ממנו לגמרי. פעם אחת אמר הבעל שם טוב לתלמידיו, היום הגיעה לעיירה חבורה של קבצנים, לכו ואמרו להם שאני מומין אותם לסעודת השבת. התלמידים התפלאו למשמע דברי רבם, מאז ומתמיד נהגו קבצנים וסתם עוברי אורח לבוא לעיירה, כשכל צורכיהם היו על חברת הכנסת אורחים שדאגה להם לזינה ולאוכל. והנה עכשיו מומין אותם הבעל שם טוב אליו הביתה.

כאשר הקבצנים התיישבו ליד השולחן, קרא הבעל שם טוב לאחד מהם והזמינו לשבת לידו, האם אתה מכיר אותי? שאל הבעל שם טוב הקדוש את הקבצן. כן, השיב היהודי הקבצן, הייתה לי הזכות לארח את הרבי ותלמידיו בביתי שבכפר לפני כך וכך זמן. התלמידים שישבו סביב השולחן עשו את אוזניהם כאפרכסת, כדי לא להחסיר אף מילה מהדו שיח שהתנהל בין הבעל שם טוב ובין הקבצן, נו, ספר לנו מה קרה לך מאז, אמר הבעל שם טוב לאורח. והלה פתח את פיו וסיפר:

כאשר הרבי אמר לי כי בבואי אליו למעזיבו יברך אותי שאזכה לחיי העולם הבא, ויחד עם זאת יעץ לי להביא עמי מאה חביות של יין משובח. האמנתי בכל דברי הרבי, לא חשבתי פעמיים ומיד מכרתי את כל מה שהיה לי, וקניתי מאה חביות יין. יצאתי לדרך ועברנו ביער, לעת ערב פרצה סערה גדולה וגשם זלעפות ירד, כאילו השי"ת רצה לשלוח שוב מבול לעולם, הדרך נשטפה כליל והעגלות לא יכלו להמשיך ולהתקדם. ירדתי מן העגלה השארתי את הכול בידי העגלונים, והלכתי לחפש בית או פונדק כלשהו שבו אוכל לבלות את הלילה. מרחוק הבחנתי באור קטן שהבהב באפילה, והתחלתי ללכת לאותו כיוון, עד מהרה הגעתי ויצא לקראתי יהודי זקן בעל זקן שיבה והזמין אותי במאור פנים להיכנס פנימה.

הנה זה מה שרציתי לשמוע ממך

מסופר: פעם אחת אמר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א (יומא דהילולא חג השבועות) לתלמידיו, בואו ואראה לכם מכניס אורחים אמיתי. מיד ציווה לרתום את הסוסים לעגלה להתכונן לדרך, ועד מהרה הייתה כל החבורה בדרכה אל יעד בלתי ידוע. הגלגלים של העגלה נעו במהירות וגמאו מרחקים, עלו להר וירדו לבקעה וחזרו חלילה, עד שלבסוף כאשר השמש עמדה לשקוע, הגיעו לכפר אחד ונעצרו ליד בית מרוח.

מהפונדק יצא במרוצה יהודי וקרא במאור פנים: "הנה אורחים, אורחים יהודים יקרים". היהודי ניגש אל כל אחד מבני החבורה וברך אותם לשלום, והזמין אותם להיכנס לביתו, בואו רבותי, היכנסו הביתה, תנוחו קצת, תאכלו משהו ותחיו את נפשיתכם, יחד עם זאת תחיו גם את נפשי. הרי לא בכל יום מוזמן לי כאן לקיים מצוות הכנסת אורחים. "אולי מוטב שניסע לעיר הקרובה" אמר הבעל שם טוב הקדוש, שם יהיה לנו מקווה, נוכל להתפלל בציבור ולשמוע קריאת התורה. "אצלי יש גם מקווה, גם ספר תורה ויחד איתכם יהיה גם מנין." אמר הפונדקאי שביקש והתחנן שלא יסרבו לקבל את הצעתו ויסיכמו להתארח אצלו, הוא הוסיף ואמר כי אם ירצו דווקא להתפלל בשבת בעיר, יוכלו לגשת לשם ברגל, כי המרחק אינו עולה על מחצית תחום שבת. בסופו של דבר נאות הבעל שם טוב לבקשת הפונדקאי להתארח אצלו לזמן מה. האיש שאירח אותם חי בתנאים צנועים למדי, אולם הוא העמיד לרשות האורחים את החדרים הטובים ביותר שבביתו ועשה את הכל כדי להנעים את שהותם אצלו. אחרי שהתפללו מנחה וערבית, הזמין הכפרי את אורחיו להסב ליד שולחן ערוך, והוא אישית עמד עליהם לשרתם.

בשבת בבוקר צעדה כל החבורה לעיר הסמוכה כדי להתפלל בציבור, ואילו במוצאי שבת ערך הכפרי מלווה מלכה כיד המלך, ואף הזמין אורחים נוספים מהעיר ומהכפר, ושמח שמחה גדולה כאילו היה זה אצלו חג גדול. הבעל שם טוב ותלמידיו בילו ימים אחדים במחיצתו של הכפרי ששירת אותם באופן אישי ולא חסך כל מאמץ כדי שירגישו טוב. לפני שנסעו משם, שאל הבעל שם טוב את

צִיּוּן וּמִשְׁלָל

להשתדל בכל כוחו לקבוע עתים לתורה

מה רבים הם הימים העוברים עלינו בביטול תורה ובעיסוק בדברים בטלים, אין אנו שמים על לב כיצד עובר עלינו הזמן בבטלה בלא תורה שהיא חיינו ואורך ימינו. וכל מעיינינו אך ורק בענייני העולם הזה, כגון להשתכר ממון הרבה ונדמה לנו שממון זה שאנו צוברים יעמוד לנו בשעת הצורך ובו נוכל להציל גם את נפשנו. אם כך אנו סבורים אין אנו אלא טועים.

משל למה הדבר דומה לעשיר שבנו יחידו חלה ונפל למשכב. אי אפשר היה לראות עליו שחולה הוא, ברם חש היה עצמו בכל רע ולא היה בו כוח לעמוד על רגליו. אמרו הרופאים כי אין הם מוצאים שום חולי מיוחד, ואין זאת אלא שלקה הבן בחוסר דם חמור, לכך לא יועילו שום תרופות רגילות. ורק דרך אחת יש להעלות לו ארוכה, והיא להוציא מגופו של אדם בריא מנה גדולה של דם ולהעבירה לגופו של הבן החולה, ושב ורפא לו. הלך העשיר ובה אל העניים שבעירו ואמר להם הרי אני נותן לכם כל ממון שאתם מבקשים ובלבד שתתנו לי רשות להוציא מנה של דם מגופו של אחד מילדיכם כדי להעבירה אחר כך לגופו של בני החולה, שכן אנושה מחלתו וזהו רפואת היחידה. אמרו לו העניים, מוכנים ומוזמנים אנו לעשות למענך בממון זה שאתה רוצה לתת לנו כל מלאכה וכל עבודה שבעולם, אבל להוציא דם מגופו של ילדנו ולתתו לך בשביל רפואת בןך. זאת לא נוכל לעשות, שהרי הדם הוא הנפש והוא מקור חיותו של אדם. ואיך נפקיר את חיי ילדנו למען בצע כסף.

הנמשל: התורה היא מקור חיותנו וממנה לנו תוצאות חיים, בלי לימוד תורה משולים אנו לעץ יבש שחרב מעיינו, ועליו נובלים כבעל חיים שדלל מקור דמו, וסכנה גדולה צפויה לנו ללקות באפיסת כוחות. ברם הללו באים ואומרים תקנה יש לנו, ניקח ממון שצברנו בימים של ביטול תורה ונתן אותו לתלמידי חכמים, ומהם נקח חלק משכרם המגיע להם בעד לימוד תורה. הכיצד יעלה על הדעת שיימצא מישהו שירצה למכור בכסף את מקור חיותו? על זה הן אמר החכם מכל אדם: אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזו יבזו לו. משום כך חייב אדם לתת יפה את דעתו על העניין הזה, ולהשתדל בכל כוחו לקבוע עתים לתורה כל עוד יש בידו לעשות זאת, כדי שלא תהא נפשו חסרה את עיקר חיותה ושורש חייה.

(הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

בפנים הבית היה חם ומאיר וגם הזקן האיר לי פנים עד שהזיחה את נפשי. למחרת בבוקר התפללתי, ולאחר מכן נפרדתי ממנו לשלום והלכתי חזרה לעגלות שלי, אולם שוד ושב, לא מצאתי אותך, הן נעלמו כאילו בלעה אותן האדמה. בהתחלה חרה לי הדבר מאד ונכנסתי לעצבות, אולם לאחר מכן התאושתי וחשבתי לעצמי שבעצם אין לי כלל מה להצטער, כי ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך, ובטח הכל לטובה. התחלתי ללכת בגפי, עד שפגשתי חבורת קבצנים שהצטרפתי אליה ואיתם יחד באתי לכאן למעוּבוּהוּ.

הקבצן השתתק ועיני כולם פנו עתה לעבר הבעל שם טוב הקדוש, כולם רצו לדעת מה יאמר הצדיק על סיפורו התמוה של היהודי בעל מכניסי האורחים. הבעל שם טוב מצידו פנה אל הקבצן ושאלו: האם התחרטת על כך שביקשת ממני ברכה שתזכה לחיי העולם הבא, אולי היית מעדיף לקבל בחזרה את רכושך האבוד? חס וחלילה אמר הקבצן, הרבי שואל, האם אני מסכים להמיר את חלקי בעולם הבא תמורת מאה חביות יין? לא רבי, אני מסכים להישאר כל ימי קבצן ולהיות נע ונד, ולזכות בחיי העולם הבא. "הנה, הנה זה מה שרציתי לשמוע ממך", אמר לו הבעל שם טוב, יהודי חייב להיות מוכן לתת את הכול בשביל האמונה, לאכול פת במלח, לשחות מים ולישון על הארץ, ולקבל ייסורים באהבה. אתה קיימת את זה, ולכן תזכה לחיי העולם הבא. חיוך של אושר נשתפך על פניו של הקבצן המרוד, ואילו הבעל שם טוב הקדוש המשיך ואמר: אתה הרי חושב לעצמך: לפני כמה זמן יצאת מביתי ועכשיו אתה תהיה נע ונד יחד עם חבריך זמן רב, טעות היא בידך, בעורת השם יתברך מחר יגיעו העגלות עם חביות היין שאיבדת ביער, אתה תמכור אותם ברווח גדול, ושוב תוכל לקיים את מצוות הכנסת אורחים בהידור כמו קודם, ועוד יותר מזה, ובנוסף לכך גם תזכה לחיי העולם הבא. הבעל שם טוב קירב מאוד את הקבצן המדומה ודיבר רבות על ערכה הרם של מצוות הכנסת אורחים בעולם הזה ושכרה בעולם הבא.

למחרת היום אכן הגיעו העגלות עם החביות כדברי הבעל שם טוב, ומכניסי האורחים נהיה לעשיר גדול והמשיך להכניס אורחים ביד רחבה.

צ'ין אדם לחברו

הכרת הטוב של ה"אמרי אמת"

עוד אחת ממידותיו של הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א (יומא דהילולא בחג השבועות), היתה להכיר טובה לכל מי שעשה חסד עמו אי פעם, אפילו בדבר קל שבקלים, גם עשרות שנים שחלפו מאז המקרה לא החלישו את רגשי הכרת הטוב בלבו. כמו המעשה כדלקמן: בילדותו בגור שחוק פעם הצדיק עם חבר ליד שפך ה"וייסיל" ונפצע ברגלו, נשא אותו הילד החבר בורעותיו הביתה. כשחלפו מאז עשרות שנים נכנס אצלו חבר זה והציג את עצמו בשמו, מבלי לזכור כלל את המאורע דלעיל, אולם הרבי שהכיר לו טובה זכר היטב והעיר בחיוק, וזכר אתה אצל ה"וייסיל"?

חשבון הנפש של צדיק

כאשר עבר הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א ניתוח להתקנת קוצב לב, הוא העסיק את עצמו בחשבון נפש, בחפשו את החטא אשר גרם לסבלו, הוא היה משוכנע כי הסבל בא עליו כעונש על שפגע ברגשותיו של וולתו, אך לא הצליח להיזכר בשום מקרה כזה. הוא שיחזר בעיני רוחו את כל שנות חייו, עד אשר הגיע לימי ילדותו, שם הוא מצא את מקור סגולותיו כתלמיד, כשיחד ענו הוא וחברו תשובה לשאלתו של הרב. ר' משה נזכר כיצד עברה בו תחושת גאווה כאשר העדיף הרב את טיעוניו על פני תשובת חברו,

גם אם למעשה לא גרם הוא לחברו שום נזק, בכל זאת לא היה זה נכון מציודו להרגיש מורם ע"י אירוע שהביך מישהו אחר. ר' משה ראה בטעותו מעין עבירה של מלבין פני חברו, עבורה היה בניתוח הצפוי לו משום עונש הולם.

מיצר ודואג בצערן של ישראל

מסופר על הרה"ק רבי יודלע מדויקוב זיע"א (יומא דהילולא ר"א סיון), שהיה מיצר ודואג בצערן של ישראל. פעמים רבות קרה שלאחר שהזכירו לפניו חולה וכדומה, לא היה מסוגל לאכול ולישון מרוב צער. פעם הזכיר אחד לפניו שבתו נכנסה ללדת, ולמחרתו בא לבשר שילדה למזל טוב. כשנודע לו שילדה בשעה שתיים בלילה, שאלו מדוע לא בא או להודיעו? בהוסיפו, מה היה איכפת לך אם הייתי ישן כמה שעות?

למה רקד החזו"א באמצע הרחוב מסופר על החזו"א איש וצ"ל שפעם אחת כשהלך לביתו בחג שמחת תורה, נתקל בגר צדק אדם גלמוד שהתאונן לפניו בדמעות, שהבריות אינם מכבדים אותו, והרי כתוב ואהבתם את הגר. אמר לו החזו"א איש, שהוא מכבדו כעת בניגון, והתחיל הגר לשיר בקול רם, והחזו"א איש מרקד כנגדו באמצע הרחוב, ומסייע לו כמו ידיו, עד שנתקררה דעתו של אותו גר והכיר בו שנתפייס.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ה' סיון

הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה (עבודת הגרשוני - תרכ"ג)

יום ראשון ו' סיון

דוד מלך ישראל חי וקום ב"ר יש (ב"א תתקכ"ד) רבי חיים ב"ר בצלאל מוורמייזא (באר מים חיים על פירשי - שמי"ח)

מורינו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר אליעזר (תק"ב)

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור ב"ר אריה יהודה לייב (תשי"ח)

יום שני ז' סיון

הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט)

הגה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס

אב"ד ירושלים ת"ו (תשי"ג)

יום שלישי ח' סיון

הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידוטישוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

יום רביעי ט' סיון

רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש

(באר הגולה - תמ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידוטישוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)

יום חמישי י' סיון

הרה"ק רבי משה מראוואדא ב"ר

אליעזר מדויקוב (תרנ"ד)

הגה"צ רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה

(מנחת יצחק - תשמ"ט)

יום שישי י"א סיון

הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחזקאל אליהו (תשמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שאלונה הלכות

מאת הרה"ג נחמאל הבין רבינו ב"ר שלום
מח"ל: "אם אבא אבדי" רפרום וספר הדרים" על השו"ע.

ספר לפני שבירך (ו')

א) השואל מבחירו כמה ימי הספירה, והשיב לו כבירו, יכול השואל לספור בברכה, אף ששמע כבר ימי הספירה מהמשיב, מכל מקום בשעה ששמע היה בדעתו לחזור ולספור, שהרי בשביל כך הוא שומע, ונמצא שהיה בדעתו בפירוש שלא לצאת בשמיטה זו, אבל המשיב לא היה בדעתו בפירוש בשעת התשובה שרוצה לחזור ולספור שנת אחר כך, אף שבאמת כך הוא, מכל מקום כיון שלא היה בדעתו בפירוש, יצא ידי חובתו להאמרים שמצות אין צריכות כוונה. (שלחן ערוך הרב, סימן תפ"ט, סעיף י"ד)

ב) מי שאמר לחבירו בלילה הראשון שמתחילים לספור ספירת העומר שהלילה הוא הראשון לספירה, לא יצא ידי חובה בכך, ורשאי לספור אחר כך בברכה. (אורחות רבינו, ח"ב, עמוד צ"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

נדבת הר"ר פיינחס רונשטיין הי"ו

לע"נ הבעש"ט הקדוש

רבי ישראל ב"ר אליעזר זיע"א

נלב"ע ו' סיון תנצב"ה

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב

מכל החברות 052-7655-222

גליון 525
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה ומושבות לייסוד על ידי אריאל ליפשיץ במונטריאל

סיפורי חז"ל

אנכי ה' אלקך

בשעה שיצא הקול בהר סיני ואמר, "אנכי ה' אלקיך", השמים והארץ רעשו ממנו, הימים והנהרות ברחו, ההרים והגבעות נתמוטטו, וכל האילנות כרעו תחתם, והמתים שבשואל חיו ועמדו על רגליהם, ובאו אצל הר סיני, כי התורה נתנה ל"אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום" אף כל העתידים להבראות עד סוף הדורות, שם עמדו עמם בהר סיני, כל מה שהנביאים עתידים להתנבאות בכל דור ודור, קיבלו מהר סיני, ולא כל הנביאים בלבד קיבלו נבואתם מסיני, אלא אף החכמים העומדים בכל דור ודור, כל אחד ואחד קיבל את שלו מסיני, ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כבר קיבלו מסיני.

(שמור"ר כ"ח - ו')

פרשת השבוע

הוא יתח לבנו בתורתו

מסופר על הרה"ק בעל שפת אמת מגור זיע"א שאמר פעם בעת עריכת השולחן הטהור בליל חג השבועות. "הוא יתח לבנו בתורתו", פירוש, על ידי תורתו - המפתח לפתיחת הלב לתורה גנוז בתורה גופא, והסעירו הדברים אלפי לבבות, באותו לילה נצמדו אל הספרים הקדושים אל הגמרות והשו"ע ללמוד ברתת ובויע.

רב שמחל על כבודו כבודו מחול

פעם אחת בחג השבועות עמד וטען הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א: ריבונו של עולם, בראש השנה אתה בחינת מלך ושופט, ואפילו אם אתה רוצה למחול על כבודך אין אתה יכול, שהרי "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול". אבל כהיום הזה, בחג השבועות, זמן מתן תורתנו, הרי אתה בחינת רב, והיום אתה יכול למחול לנו את כל החטאים והעוונות, שהרי "רב שמחל על כבודו כבודו מחול".

חציו לה' חציו לכם

מסופר על הרה"ק ה"אהבת ישראל"

מוויזניצא זיע"א, שפעם ביום חג השבועות כשישב לסעודה סיפר, שאצל זקינו הרה"ק בעל צמח צדיק זיע"א התפללו פעם אחת בחג השבועות בהתלהבות גדולה. כ"כ, עד כדי התפשטות הגשמיות. ולאחר מכן כשהלך לסעודה, אמר הצמח צדיק: "די חציו לכם האבין מיר שוין מקיים געווען, יעצט וועלן מיר מקיים זיין די חציו לה'" (את החציו לכם כבר קיימנו, עכשיו נקיים את החציו לה') (דהיינו סעודת יו"ט).

איך אפשר ללכת לישון לאחר

מתן תורה

סיפר הרה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, שהרה"ק "החזון איש" זיע"א, לא היה הולך לישון בערב חג השבועות כדי לאגור כח ללימוד הלילה, בערב החג למד כהרגלו, ובליל החג לא נתן שינה לעיניו, ועסק בתורה התפלל ותיקן כהרגלו, וישב ולמד כל היום בעומק העיון. במוצאי החג, המשיך בלימודו, וכאשר סוף סוף פנה לישון אמר, איך אפשר ללכת לישון לאחר מתן תורה?

זמני השבת

זמני יציאת החג

ירושלים: 8:24 ת"א: 8:27 ר"ת: 8:57

חג השבועות

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:05 ת"א: 7:23

היהודי שוויתר על כל רכושו כדי ללמוד תורה

סיפור זה מוזכר אותם לשחר ימי החסידות, כאשר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א טרם נתגלה בכל הדר תפארתו, והוא נדד ממקום למקום, מעיירה לכפר, כדי להביא קורטוב של אור – אורה של תורה ליהודים העניים שנאנחו תחת עולה הכבד של הגלות.

בעיירה קטנה אי שם במרחבי רוסיה חי ילד יהודי קטן שנתייתם מאביו ומאמו והוא רק כבן ארבע, את שמו של הילד אין אנו יודעים בבירור, ועל כן נקרא לו כאן יעקב. אחרי שהוריו של יעקב נפטרו לעולמם הוא נאסף לביתו של אחד הדודים, ששלח אותו לחדר ללמוד אצל המלמד. ליעקב הקטן היה רצון חזק ללמוד, אולם לרוע המזל הוא לא נמנה על התלמידים הטובים, ראשו הקטן פשוט לא תפס את צורת האותיות, ובעוד הילדים אחרים קראו בשטף והתחילו ללמוד חומש, נאבק יעקב עם מסתרי האלף בית, האותיות התבלבלו והתערבו אצלו, ואילו לימוד הנקודות השונות שמתחת לאותיות היה אצלו בבחינת קריעת ים סוף. אחרי נסיון שנמשך זמן רב, נכח דודו לדעת כי אין יעקב הקטן מתקדם בלימודו כלל, בקושי הצליח ללמוד לקרוא עברי, וכן לברך את הברכות השונות, אולם יותר מזה פשוט לא היה מסוגל.

בגיל שלש עשרה מסר אותו דודו לידי פחח מומחה, כדי שילמד לפחות מקצוע המפרנס את בעליו, פחח זה לא היה למדן גדול, אך בכל זאת ידע הרבה יותר מיעקב, הוא רצה לעזור לו והשגיח שלא יערבב את הברכות השונות, ויברך תמיד את הברכה הרצויה, ביעקב המסכן בער הרצון לדעת, והוא חזר על הברכות אפילו תוך כדי עבודה כדי שיהיו שגורות על פיו, אולם כאן הוכירו הפחח כי אסור לברך ברכה לבטלה, וצריך לברך רק כשאוכלים או שותים משהו, מאז ואילך הפסיק יעקב לחזור על הברכות, והיה חוזר על האלף בית בחרוים ובמגינה עממית, אותה למד בשחר ילדותו, בניגוד לאי הצלחתו בלימודי הקודש, הצליח יעקב בלימוד המקצוע והוא נהיה לפחח טוב ואמן במקצועו. לא עבר זמן רב והוא נהיה עצמאי ופתח בעצמו בית מלאכה לפחחות. כשהגיע לפרקו נשא אישה ועבר לגור בעיירה בה גרו הורי אשתו, הוא פתח שם בית מלאכה, עבד בחריצות והפך לאדם אמיד ביחס לשאר תושבי העיירה, שכנוי אהבו אותו בהיותו חביב ונכון לעזרה. כך היה יעקב אדם מאושר, כשרך היותו בור ועם הארץ מעיב על שמחתו, הוא רצה בכל לבו להיות מסוגל ללמוד תורה.

בעיירתו של יעקב חזו מספר משפחות יהודיות וביניהן שוחט, מלמד תינוקות ויהודי תלמיד חכם, שהתפללו כולם בבית הכנסת הקטן. יום אחד שפך יעקב את מר לבו בפני התלמיד חכם, בספרו לו את עגמת נפשו על כי לא ניתן לו הכישרון ללמוד תורה כפי שהיה רוצה. ההוא שמע את יעקב בתשומת לב, אחר כך אמר לו, כי כל יהודי יכול להיות תלמיד חכם, אולם מי שלא ניתן לו מבוקשו בשטח זה, יכול למלא את מקום הלימוד על ידי תמיכה במוסדות תורה, גם אתה יעקב יכול לעשות כך, וזה יחשב לך כאילו למדת בעצמך, אמר לו. יעקב בליח ברירה הסכים עמו ומעתה הרבה במתן צדקה למוסדות תורה. בעיירה בה גר יעקב, היה מנהג לפזיז היו מגרילים את עוברי האורח בין בעלי הבתים. פעם נפל הגורל על יעקב, ויהודי שמראהו היה עלוב ביותר

התארח אצלו, הוא היה חולה וחלוש, ולשאלת יעקב ענה, כי הוא סיגף את עצמו, צם הרבה ימים וסבל כל מיני עינויים כדי לעלות בדרך זו בסולם התורה והיראה, אחרי שהאורח הלך לדרכו החליט גם יעקב לנסות דרך זו, אסגף את עצמי, אצום כמה ימים, אולי אתקרב קצת ואוכל ללמוד קצת תורה, חשב יעקב בלבו. הוא התפלל שהשם יתברך ישלח לו כל מיני כאבים ומחלות, אולם בראותו כי תפילתו זו אינה מוצאת אוון קשבת, החל לצום ולהתענות מספר ימים בשבוע, הוא הלך ליערות, שכב ליד קוני נמלים כדי שהנמלים יעלו עליו ויעקצוהו, הוא התפלל ובכה בדמעות שליש, באומרו את פרקי התהילים המעטים אותם הוא ידע בעל פה, הוא ביקש את השם יתברך לתת לו ראש חדש שיהיה מסוגל ללמוד ולקלוט תורה.

יום אחד ביושב ביער בוכה ומתפלל, הופיע לפני יעקב יהודי הדור פנים בידו מקל, על כתפו תרמיל, היהודי נראה כמו מרבית הנודדים העוברים ממקום למקום, אולם בכל זאת היה שונה מהם, יעקב ידע אי יותר נכון הרגיש את השינוי, אולם לא יכול היה להסביר לעצמו במה הוא מתבטא. היהודי עמד מלכת ושאל את יעקב על סיבת בכיו. יעקב סיפר לו סיפורו וכן על מאמציו להגיע לידי שינוי במצבו על ידי צומות וסיגופים. יש לי דרך טובה יותר כדי לעזור לך, אמר הור ליעקב, אם אתה מוכן לתת לי כל מה שיש לך, אני מוכן לעזור לך שותכול ללמוד תורה, אני יכול לעזור לך. אני מוכן לעשות כדברייך בחפץ לב השיב יעקב.

לאט לך ידידי אמר הור בנועם, הלא יש לך אשה ואתה חייב לשמוע מה דעתה על כך, כמו כן עליך לשמוע מה בפי חותנך, אם כולכם מסכימים תבוא ותפגוש אותי כאן בעוד שבוע. בכלותו את דבריו נעלם הור, בהשאירו את יעקב שקוע במחשבות, אולם הוא האמיש עד מהרה, הלך הביתה וסיפר לאשתו אודות היהודי הדור הפנים שפגש ביער. אמרה לו אשתו, מה תועלת מביא לך כל רכושך, אני הלא יודעת כמה אתה סובל ואינך נהנה משום דבר בעולם, אני יודעת שכל רצונך להיות תלמיד חכם וללמוד תורה יחד עם כל היהודים. לדעתי כדאי איפוא שתוותר על כל רכושך, בתנאי שהיהודי הוא יקיים את הבטחתו ויעשה אותך לתלמיד חכם כפי שהוא אומר, זה יגרום לך אושר אמיתי, ואני שמחה להתחלק אתך באושר זה, מוטב בעל עני אך מאושר מבעל עשיר שאינו מוצא שלווה נפש. אולם הוסיפה האישה תנאי אחד, אמור לאיש ההוא כי לפני שאנו נתנים לו הכל, ברצוננו שיתארח אצלנו פעם אחת, מי יודע מהי יעלה שוב בידנו את מצוות הכנסת אורחים.

יעקב היה מאושר מאד, הגה אשתו מסכימה לדעתו, והוא הלך אל חותנו כדי לספר לו את הבשורה הטובה, אולם חותנו בשומעו את הסיפור היה נראה מודאג במקצת, נכון מאד אמר שהתורה שווה יותר מכל כסף וזהב, אולם אחרי הכל, הרי יש לך אישה וילדים ויש לך חובות מסויימים כלפיהם, אינני משוכנע שאתה עושה טוב אם אתה מקבל על עצמך מרצונך הטוב חיים של עוני ודחוקות, ישנם יהודים רבים שאינם יודעים ללמוד תורה, אולם הם תומכים בתלמידי חכמים עניים, ובצורה כזו יש להם חלק ונחלה בתורה, חשוב לרוע כמה מצוות ומעשים טובים אתה מסוגל לעשות עם חספי. יעקב חזר הביתה אכול פסקות ומיריות הוא סיפר לאשתו את דברי חותנו אולם אשתו לא התרשמה מכך במיוחד, היא אמרה לו כי היא בעד ועתה עליו יהיה להחליט סופית.

צִיּוּן וּמִשְׁלָּה

עשרת הדברות

דרשו חז"ל בשעה שאמר הקב"ה "אנכי ד' אלהיך" ו"לא יהיה לך" אמרו אומות העולם לכבוד עצמו הוא דורש, כיון שאמר "כבד את אביך ואת אמך" חזרו והודו לדבריו הראשונים.

ונבין זאת על פי משל: מנהג העולם הוא שאם יאמר אדם לבן חברו, תהיה לי לעבד נאמן ומסור נפשך למעני, ודאי כל השומע את הבקשה הזאת יתפלא, שהרי הוא מוכיח בזאת שכל כוונתו היא רק רדיפת הכבוד, ובשביל עצמו הוא דורש לקנות שם וכבוד ותפארת, כי כלום אפשר שיקבש אדם מבן חברו אשר לא טרח עליו ולא סבל ממנו שיבוא ויחלק לו כבוד.

אבל אם יאמר אב לבנו שישמשנו ויישמע לו, יבין כל אחד כי לא לכבוד עצמו מבקש זאת האב, כי אין האב צריך לכבוד של בנו, ואין הוא מתכבד בזאת שהבן מוסר את נפשו למענו.

וזהו כוונת דרשת חז"ל בשעה שאמר הקב"ה "אנכי" ו"לא יהיה לך" חשבו אומות העולם שלכבוד עצמו הוא דורש, שהרי דורש הקב"ה מבני ישראל שימסרו נפשם על קידוש שמו, אבל בשעה ששמעו גם "כבד את אביך ואת אמך" ונתפרסם להם שבני ישראל הם בניו של מקום ממש, כמו דאיתא בזהר הקדוש כי "כבד את אביך ואת אמך" קאי על אבא עילאה ועל אימא עילאה, נוכחו לדעת שאין הוא מתכוון לכבוד עצמו, כי כלום ראית אב המתכבד בזה שבנו מוסר נפשו עליו.

(הרה"ק רבי מנחם מנדיל מקאסוב זיע"א)

בימים שבאו צם יעקב והתענה והתפלל בכוונה גדולה, אולם היום השמיני הגיע והוא עדיין לא החליט, שוב ושוב הוא חוזר באוני אשתו על דברי חותנו ואמר בנימה של יאוש עמוק, כי אין הוא יודע מה לעשות. אשתו אמרה לו, אם אתה מפקפק עדיין מה עליך לעשות, סימן הוא כי דמעותיך וחשקך העז ללמוד תורה אינם כנים ביותר, אם באמת היית רוצה ללמוד היית כבר יודע מה לעשות. דברים אלה השפיעו עליו, הוא רץ ליער, פגש את היהודי והודיע לו כי הוא החליט לקבל את התנאים. באומרו זאת נמלטה מפיו אנוחה כבדה, והיהודי שאלו אם הוא רוצה אולי ברגע האחרון לשנות את דעתו, לא, לא, אמר יעקב, לאחר מכן הוא סיפר ליהודי את דברי חותנו ואת השפעתם עליו, יש הרבה אמת בדברי חותנך אמר לו היהודי, סוף סוף ללמוד זה לא הכל, כבר אמרו חכמינו שמעשה עדיף על התלמוד. אולם אני כבר החלטתי חזר יעקב ועמד על דעתו, אני מוכן לנוע ולנווד עמך במשך ג' שנים כפי שהצעת, וסיפר יעקב ליהודי את התנאי שהתנתה אשתו, והלך הסכים.

הם הלכו שניהם לביתו של יעקב. כאשר הגיעו מצאו השניים סעודה חגיגית עם כל פריטה ודקדוקיות, השולחן היה מכוסה במפה צחורה, נרות דלקו בפמוטים גדולים, והשולחן היה מלא מעדנים ומטעמים כיד המלך. מה פירוש החגיגות הווי? שאל האורח, אני בעצמי איני יודע השיב יעקב, הבה ונשאל את אשתו, שני טעמים וטעמים חשובים לדבר ענתה האשה בארשת רצינית. ראשית זוהי מצות הכנסת אורחים, ומה גם שלא כל יום מודמן לנו אורח כה חשוב. שנית אנו מודים להשם יתברך על חסדיו, הלא כל כך הרבה דרכים לפנינו יתברך בהן הוא יכול לקחת את כספו של איש, ואם הוא לוקח מאתנו בדרך נאותה כוז ונותן בתמורה נכס יקר כמו לימוד התורה, אינו דין שנחוג זאת בצורה מתאימה.

אחרי הארוחה אספו יעקב ואשתו את כל הכסף והזהב שהיה מצוי איתם בבית, כל דברי הערך נארוו בחבילה גדולה, ויעקב התיישב כדי לנסח כתב מסירה בו הוא מוסר את כל רכשו, ביתו, שדותיו וכרמיו, נכסי דניידי ונכסי דלא ניידו, הכל, בכל, מכל, כל. שני שכנים נקראו לשמש עדים ולחתום על המסמך. למחרת בבוקר התכונן יעקב לצאת לדרך נודדו בלוויית הווי, לפני צאתו אמר היהודי לאשת יעקב עתה שהבית שייך לי, אני מרשה לך להתגורר בו עם ילדיך בלי לשלם שכר דירה, כמו כן אני מרשה להשתמש בגינה לזרוע בה כל מיני ירקות, כדי שלא תסבלו כל מחסור.

כעבור שלוש שנים חזר יעקב לביתו ולמשפחתו, שלוש שנות נודדייך היו מאוחרות, והוא עתה תלמידי חכם הבקי במכמני תורה. הוא היה מאושר בתכלית אם כי לא הראה זאת כלפי חוץ. מהיהודי אשר בחברתו נדד כל הומן, למד יעקב דרכים ומנהגים, ומידתו העיקרית נהייתה מידת הענווה. כפי שודאי ניחשתם היהודי היה לא אחר מאשר הבעש"ט הקדוש ויע"א. יעקב וכל משפחתו עברו למקום אחר, שם הם חיו שנים רבות באושר ועושר. יעקב הקדיש כל חייו ללימודי הקודש, עשה הרבה מעשי צדקה וחסד, ולא שכח אף לרגע כי הוא חייב את אושרו הרב לאשתו שהסכימה לנודדו בחברת הבעש"ט.

צ'ין אדם לחברו

יציאות השבת שתיים שהן ארבע מסופר על הרה"ק רבי חיים חיוקיה מדיני ה"שדי חמד" זיע"א, שהיה חוסך מפתו והיה צובר פרוטה לפרוטה בשביל מעשה צדקה. פעם אחת באה לפניו אשה עניה בערב שבת קודש, וביקשה ממנו לצרכי שבת. שאלה הרב כמה דרוש לך? אמרה שני "בישליקים" (סוג מטבע). הוציא ונתן לה שתי מטבעות שערך ארבעה "בישליקים". חששו התלמידים בשיבתו שמא אינו יודע בצורת מטבע והעירו לו, האשה ביקשה רק שני "בישליקים". נענה ואמר, הלא כך שנינו בפירוש "יציאות השבת שתיים שהן ארבע".

זהירות מופלגת ברגש לזולת

מסופר: פעם אחת מסר הרה"ק בעל ה"חזון איש" וצ"ל לאיש נאמן צרור של המחאות - שי אמריקניות, שקיבל מנדיבים, על מנת שיחלקם לקבוצה של בני תורה מטופלים במשפחות, מאלה שנהג לתמוך דרך קבע. הלך האיש ומסר בטעות המחאה אחת שהיתה מיועדת לאיש, לידי ת"ח אחר שלא נמנה עד עכשיו בין מקבלי תמיכתו של החזון"א. אחר כך חזר וסיפר לפניו כי עשה שליחותו, והוכיר את שמות האנשים שמסר להם את התמיכה. כאשר הוכיר השליח את שמו של אותו ת"ח עובדות שמסר לא הגיב על כך מאומה ולא הוכיר לאיש שיחו שהוא טועה, אלא בהמשך שיחתם על כמה וכמה נושאים שוטפים, שאל בדרך אגב, אם אותו ת"ח קיבל את התמיכה

בלי היסוסים, מתשובתו החיובית של השליח למד החזון"א לשפוט, שמצבו הכלכלי של ת"ח זה דחוק מאד, ולכן נודרו וצירפו מיד לרשימת הזומדים שפרנסתם מוטלת עליו. אחר כך הושיט בעדינות לשליח המחאת שי נוספת ואמר בחיך, במטו צריך להעביר תמיכה גם לפלוני, לזה שנשמט מזכרונו של השליח ונתן במקומו לאחר. מני אז דאג לתמוך בקביעות גם במשפחתו של אותו ת"ח שמצבו הדחוק נתגלה לו באקראי.

רבה של ירושלים תלה כביסה

מסופר: פעם כאשר הרבנית של הרה"ק רבי שמואל סלטנ גאב"ד ירושלים זיע"א, תלתה כביסה לאחר כמה ימי מחלה. ניגש אליה בעלה הרב לעזור לה. הרבנית התנגדה בכל תוקף שרבה של ירושלים יעמוד ויתלה כביסה, באומרה שזה חילול כבוד התורה. אמר לה ר' שמואל, הרי את אחרי מחלה ואסור לך להתאמץ, ואילו לשכור עורת אין משכורתו מספיקה לכך.

איך יחיה האדם בלא צדקה

מסופר על עשיר פלוני שטען בפני הרה"ק רבי יעקב אריה מרדווימין זיע"א, אני עייף ממתן צדקה, נותן וחוזר ונותן ואין לדבר סוף. חיך הצדיק ואמר, ולאכול אינך עייף? אתה אוכל, חוזר ואוכל ואין לדבר סוף. תמה העשיר, איך יחיה האדם בלי אוכל? השיבו הצדיק ואיך יחיה האדם בלא צדקה?

חילולא דצדקיא

שבת קודש ה' סיון הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה (עבודת הגרשוני - תרכ"ג)
יום ראשון ו' סיון
 דוד מלך ישראל חי וקום ב"ר יש (ב"א תתקכ"ד)
 רבי חיים ב"ר בצלאל מוורמייזא (באר מים חיים על פירשי - שמי"ח)
 מורינו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר אליעזר (תק"ב)
 הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור ב"ר אריה יהודה לייב (תשי"ח)
יום שני ז' סיון
 הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט)
 הרה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס אב"ד ירושלים ת"ו (תשי"ג)
יום שלישי ח' סיון
 הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידוטישוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)
יום רביעי ט' סיון
 רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש (באר הגולה - תמ"ד)
 הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידוטישוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)
יום חמישי י' סיון
 הרה"ק רבי משה מראזוואדא ב"ר אליעזר מדויקוב (תרנ"ד)
 הרה"ק רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק - תשמ"ט)
יום שישי י"א סיון
 הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחזקאל אליהו (תשמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שאלונה הלכות

מאת הרה"ג נחמאל הכהן רבינובין שליט"א
 מח"ס "שאלות ואיך" ופרטים וסיפורים על השערים.

דין מי שהיה ניעור כל הלילה

א) ההולך לישון אחרי עלות השחר, אינו מברך ברכת המפיל. (ביאור הלכה סימן רל"ט סעיף א', בד"ה סמוך)
 ב) אם הוא קודם עמוד השחר בעת ברכת המפיל, אך הוא משער שעד שישן יעלה עמוד השחר, יש להסתפק אם יברך ברכת המפיל, דאם הולכים אחרי עלת הברכה, שהוא עדיין לילה, יכול לברך, אבל אם הולכים אחרי השנה שזה ביום, אינו יכול לברך. (שם)
 ג) מי שהיה ניעור כל הלילה, ורצה להתפלל בבוקר קודם שישן, לא יברך ברכת התורה, אלא צריך לשנוע ברכת התורה מאחר, ויאמר לו שכיבון להוציא בהברכות, והוא יכוון לצאת ויענה אמן, ויאמר אחר כך איזה פסוקים, כדי שיהא נחשב לו במקום לימוד, או יכוון לצאת בברכת תאבה רבה, וילמוד תיפך מעט אחרי שסיים תפלתו, ויעלה לו כפאילו בריך ברכת התורה. (משנה ברורה סימן מ"ז ס"ק כ"ח)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

נדבת הר"ר פינחס רונשטיין הי"ו
 לע"נ הבעש"ט הקדוש
 רבי ישראל ב"ר אליעזר זיע"א
 נלב"ע ו' סיון תנצב"ה

בחסות "דודי קאר"
 הסוכן החרדי שלך להשכרת
 ומכירת רכב
 מכל החברות 052-7655-222

פני עיני חמד

יוצא לאור 71 בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקבלת ציון

פְּרֻשֶׁת נְשָׂא - צְדָקָה וְחֶסֶד

"וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיוּ אִישׁ אֶשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לֹא יִהְיֶה" (במדבר ה, י)

הצדקה לא מניחו.

המלאך רץ בין מלאכי השלום, עומד לפני הקב"ה ומלמד על אותו אדם סגוריה ואומר: "ריבוננו של עולם, פלוני שנתת רשות לאבדו, זכות גדולה בידו".

המלאך הממונה על הפורענות עומד כנגדו ואומר: "הלא תראו, כמה עבירות יש בידו".

המלאך שממונה על הצדקה משיב לו ואומר: "מצווה זו שעשה- שקולה כנגד כולם". הקב"ה אומר באותה שעה למלאכים, שממונים על הפורענות שלא יעו באדם זה, מכיוון שמצאו לו זכות". (תשובת מהר"ם).

המילה צדקה בא"ת ב"ש (בשיטה זו יש חילופי אותיות- אות א' שהיא האות הראשונה ב-א"ב מתחלפת עם האות האחרונה ב-א"ב שהיא תו. האות ב' שהיא האות השניה מההתחלה, מתחלפת עם האות השניה מהסוף ב-א"ב היא האות ש' וכן שבהיפוך אותיות נקבל שוב את המילה צדקה.

הצדקה שהאדם נותן היא חזרת עבורו ומגינה עליו. נמצאו למדים כי יותר ממה שהאדם עושה, המצווה עושה עימו. בכוח המצווה החשובה הזאת לשמור עליו.

ברכת שבת שלום וחג שמח
הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית במשרת ציון

מנין לבית

יום	כנסת לבית	צאת לבית	היגיון תפ
י"ג	19: 06	20: 18	21: 13
י"ד	19: 24	20: 16	21: 10
ט"ו	19: 27	20: 19	21: 14
ט"ז	19: 24	20: 16	21: 10

איש שנותן רכוש לכהן, מצווה זו תהיה שייכת לו לעד ולעולמי עולמים. שכן המצווה יהיה גנוז עבורו. אין בכוחו של אף גזלן או חמסן יכולת לקחת את שכר המצווה ממנו.

מספרים על אדם אחד שהיה רשע כל ימיו. כאשר הרגיש כי הוא עומד לעזוב את העולם, הוא ביקש לאכול ביצה קלה.

כאשר הביאו לו, עני הזדמן לשם בפתח הבית. אותו עני היה רעב מאוד. כאשר הרשע הגוסס ראה את העני, רחמיו נכמרו עליו ואמר: "תנו לעני את הביצה".

האיש הסתלק מן העולם מיד לאחר מכן. לאחר שלושה ימים הוא הופיע לבנו בחלום ואמר לו: "בני היקר, תשתדל לעשות צדקה כל ימך ותנחל חיי עולם הבא".

"כל ימי לא עשיתי צדקה חוץ מאותה ביצה שנתתי לעני לפני פטירתי. ביצה זו הכריעה כמה וכמה עבירות וזכיתי להיכנס לגן עדן, והכל רק בזכות ביצה אחת שנתתי לעני".

"התברר לי לאחר מכן, שאותו עני הגיע אלי לאחר מספר ימים שלא נכנס שום מאכל לפיו, והוא הגיע עד שערי מוות וכמעט שפרחה נשמתו".

"בכך שנתתי את הביצה, החייתי את נפשו של העני, והרי כתוב: **"כל המקיים נפש אמת מישראל- כאילו קיים עולם מלא"**. (מעובד מתוך 'לוקוט מעם לועז'- פרשת מסעי).

כל הנותן צדקה, אפילו ניתנה רשות למלאך הפורענות להיפרע ממנו, המלאך שממונה על

הצלחה בגו"ר
יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- גלית בת מסודי ילואר יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סומי וב"ב יוסף ילואר בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה זרנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שלומית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שלומית מיטל בת מלכה מאיר בן שירית זאליהו טליה עדן אסתר בת שלומית נעם בן שרה שירי ימנה בת שלומית דוד עומר בן יהודית שושנה שירה בת סילביה עמנון בן שלומית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

רזע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו דרר בן ימנה אלנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נדיאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה יזירי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי יזירי בת פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מלך נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנע בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אביזן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעה אילמלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָּה – חַג הַשְּׁבִיעוֹת

על מה צריך להקפיד כאשר חג שבועות חל במוצאי שבת? **שאלה:**

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס'י, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

יכול להרבות בשינה בשבת, כדי שיהיה לו כוח ללמוד כל הלילה, מפני שיש בשינה זו גם עונג שבת, אבל לא יאמר: 'אני ישן כדי שיהיה לי כוח ללמוד בלילה'. **הערה:** יש מקילים לומר זאת במפורש, מכיוון שאין בשינה הכנה לדבר שאסור בשבת. בנוסף מכיוון שעיקר האיסור הוא על דבר שאסור לעשותו בשבת, ובלמוד אין מעשה שאסור בשבת (אור לציון, אז נדבר).

ידליק ביום שישי נר נשמה גדול, כדי שיוכלו להעביר ממנו אש במוצ"ש לצורך הדלקת אש ביום טוב. יש נוהגים להכין ביום שישי שני זוגות פמוטים, אחד לערב שבת ואחד לליל יום טוב. מי שמדליק נרות שמודבקים ע"י חימום השעווה, עליו להכינם ביום שישי, כי אסור להדביק את הנרות ביום טוב למקומם.

בשבת ישתדל להתפלל מנחה מוקדמת ויאכל סעודה שלישית בשעה מוקדמת (חצי שעה לפני זמן מנחה קטנה), כדי שיאכל את סעודת ליל החג בתיאבון. אם עבר זמן זה ולא הספיק לאכול, יאכל סעודה שלישית, אבל לא יאכל יותר מ'כביצה' לחם.

אסור להכין בשבת לצורך יום טוב. רק בצאת השבת, מותר לעשות מלאכה שמותרת ביום טוב ולהתחיל בהכנות לסעודה אחרי אמירת 'ותודיענו' בתפילת ערבית, או אמירת 'ברוך המבדיל בין קודש לקודש' בלי שם ומלכות. לכן אין לשטוף כלים מסעודת השבת, ליום טוב. אין לערוך את השולחן בשבת לצורך יום-טוב. מותר לנקות את השולחן ולסדר דברים שמועילים גם לשבת עצמה, למרות שתצמח מזה תועלת ליום-טוב. אין לחמם בשבת אוכל ליום טוב. אין לחתוך סלט או להכין מאכלים בשבת לצורך יום-טוב. אין היתר להכין בשבת כמות גדולה לסעודה שלישית, כדי שתישאר לסעודת יום-טוב.

בליל יום טוב עורכים את הקידוש של יום טוב שנכנס ואת ההבדלה של שבת שיצאה על אותה כוס יין. סדר הקידוש של ליל יום טוב במוצ"ש מכיל חמש ברכות שסימן יקנה"ז: מברכים ברכת הגפן, ברכת הקידוש, ברכת מאורי האש על הנרות שהדלקנו לכבוד יום טוב, ברכת המבדיל בין קודש לקודש (בין שבת ליום טוב) וברכת שהחינו. רק לאחר כל הברכות יושב ושותה מכוס הקידוש.

במוצאי יום טוב (ביום ראשון בערב) עושים הבדלה שבה מברכים שתי ברכות בלבד: 'הגפן' ו'המבדיל'.

התורה הקדושה נתנה מאת בורא עולם!

אם ניקח את האות האחרונה במילה הראשונה בתחילת כל חומש ואת האות האחרונה במילה שבסוף כל חומש, נגלה דבר נפלא:

חומש **בראשית** מתחיל בפסוק: "**בְּרֵאשִׁית** בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, א)

ומסיים בפרשת **ויחי** בפסוק: "וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים וַיַּחְנֹטוּ אֹתוֹ וַיִּשֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם" (בראשית נ, טו)

חומש **שמות** מתחיל בפסוק: "**וְאֵלֹהִים** שָׁמַע בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאֵי" (שמות א, א)

ומסיים בפרשת **פקודי** בפסוק: "כִּי עָנוּ... וְאֵשׁ תִּהְיֶה לְלִילָה בּוֹ לַעֲיִנֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל מַסְעֵיהֶם" (שמות מ, לח)

חומש **ויקרא** מתחיל בפסוק: "**וַיִּקְרָא** אֵל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד יֵאמְרוּ" (ויקרא א, א)

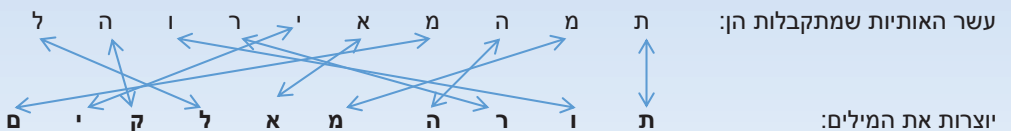
ומסיים בפרשת **בחוקותי** בפסוק: "**אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי**" (ויקרא כז, לד)

חומש **במדבר** מתחיל בפסוק: "**וַיְדַבֵּר** ה' אֵל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֵהָל מוֹעֵד" (במדבר א, א)

ומסיים בפרשת **מסעי** בפסוק: "**אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְהַמְשָׁפְטִים... בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרַחֲוּ**" (במדבר לו, יג)

חומש **דברים** מתחיל בפסוק: "**אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל**" (דברים א, א)

ומסיים בפרשת **וזאת הברכה** בפסוק: "אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לַעֲיִנֵי כָל יִשְׂרָאֵל" (דברים לד, יב)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס'י שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במיל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רצואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס'י בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- המקבל הרב שלמה זלמן בלוך זצ"ל

המקובל הרב שלמה זלמן בלוך זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ו (1886) בברנוביץ. בגיל חמש-עשרה התחיל ללמוד בישיבת נובהרדוק. בהמשך עבר לראדין. שם נעשה למקורבו ותלמידו של מרן ה'חפץ חיים' ואף למד איתו בחברותא. רבינו נמנה עם המניין שנשלח בידי מרן ה'חפץ חיים' למשימות שונות שהצריכו 'תפילת צדיקים'. לאחר נישואיו המשיך ללמוד זמן קצר בראדין. בהמשך עבר ללמוד בכלל הפרושים באיישישוק. שם נסמך לרבנות בידי רב העיר, הגאון ר' יוסף זונדל הוטנר.

בשנת ה'תרע"א כשהיה כבן 25 שנים עבר ללמוד בוויילנה. שם למד כחמש שנים. נסמך לרבנות ע"י המו"צ ר' חיים סגלוביץ (מח"ס 'מקור חיים'). בשנת ה'תרע"ז (1917) שרר רעב בוויילנה בגלל מלחמת העולם הראשונה ורבינו עבר לקלם. בשנת ה'תרפ"ה (1925) יצא מברלין וביקש להגיע לארץ. לכן היה צריך לקחת את הרכבת בקאוונא.

רבינו איחר לרכבת והיה בצער גדול מכיוון שחשש שאם לא יגיע לברלין בזמן, עלול לאחר את האוניה שאמורה להפליג לארץ ישראל. בערב הצליח להגיע לרכבת, ואז נודע לו כי הרכבת הקודמת, שהיה אמור לעלות עליה, עלתה על מוקש. נהרגו כחמישים אנשים ונפצעו רבים.

עלה לארץ והשתקע בירושלים. סירב לקבל משרות תורניות והתמיד בלימודיו ותפילותיו. התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו. גם החזון אי"ש הפנה אליו אנשים לברכה. מקובל. ענוותן. שמח על כל בשורה טובה שבישרו לו. הירבה בסיגופים ותעניות. כאשר ישן בלילה על מזרון ברצפה במשך חודש אב עד תשעה באב. נפטר ב-"א סיון ה'תשל"ו (1976). חי 90-שנים. אלפי אנשים ליוו את מיטתו. כאשר הוציאו את מיטתו מ'שערי צדק', התחיל לרדת גשם למרות שהיה חודש סיון. כאשר ההלווייה הגיעה לבת-הכנסת 'זיכרון משה', נראתה הקשת בענן. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אליעזר. **אשתו:** מרת חנה אסתר (בת ר' אברהם חיים ארונביץ). **ילדים:** אין. **מרבתינו:** הגאונים הצדיקים ר' יוסף יוזל הורביץ ('הסבא מנובהרדוק'), ר' יחיאל מיכל אפשטיין (רבה של נובהרדוק), ר' ישראל מאיר הכהן מראדין ('החפץ חיים'), המקובל ר' שלמה אלישיב (הלשם שבו ואחלמה), המקובל ר' שמעון הורביץ (מישיבת שערי שמיים). **חברותות:** ר' סלמאן (רבה של חרובק). ר' זליג ברוורמאן, ר' אלתר הלר, ר' אלחנן יעקובוביץ (כתב ביאור על 'שערי צדק'). **מספריו:** **הצדיק ר' שלמה**- ביוגרפיה על הצדיק.

במוצש"ק אחד, בחור בא אל רבינו של הלך לשידוך. רבינו כמובן בירכו בכל ליבו כדרכו. כאשר יצא, רבי שלמה אמר לזה שהיה לומד איתו: "איני מבין למה באים כאן לברכה. מסתמא, באים לכל הזקנים". כך האמין בתמימות כל שנותיו, אפילו כאשר אנשים רבים פנו אליו וביקשו את ברכתו.

פעם אחת ר' אלתר אמר לרבינו: מרן ה'חפץ חיים' שלח אליו, כדי שיתפלל על אנשים עם צרות ובעיות. הצדיק השיב: "איך יתכן דבר כזה, הרי הוא ידע באמת מי אני, ואיך יתכן ששלח אלי אנשים!?"

ר' אשר סיפר: רבינו היה מקבל בדואר מכתבים, שמכילים קבלות על תרומות בסכומים גדולים מיישיבות ומוסדות. לא הבנתי מאין היה לו סכומים גדולים לתרום. גם לא ראיתי שהוא שלח בדואר תרומות. לאחר זמן נודע לי, כי רבינו קבע מזמן עם יהודי ירא וחרד שעבד בדואר, שכאשר יגיע הצ'ק שלו מביטוח לאומי, הוא לא יעביר אליו את הצ'ק, אלא יפרע אותו ויחלק את כל הכסף לפי רשימה שרבינו נתן לו.

ר' אלתר סיפר: "פעם הראיתי לו את תמונתו לראות מה יגיד. רבינו אמר שהאדם בתמונה נראה חשוב, ולא ידע כי מדובר בתמונה שלו. אחרי שסיפרו לו שזה הוא, ביטל את הבחנתו.

לאחר שרבינו קיבל שיתוק, לא היה יכול לזוז כמעט בכלל וכוח הדיבור ניטל ממנו כמעט לגמרי. לאחר הפעם ראשונה שהתרפא, שאלתו הראשונה לר' אשר היתה: "הצרה שאז סיפרת לי, מה התחדש בעיניי? האם נושעת?".

ר' אלתר סיפר: זכיתי להצטרף לרבינו כשהלך לנחם את רבי שמחה זיסל לופיאן. הוא ישב באבילות על אביו, הגה"צ רבי אליהו לופיאן. כרבינו שעמד בפתח החדר שבו האבל ישב, האבל שאל: "מי זה?". כאשר אמרו לו כי זה הצדיק רבי שלמה בלוך, נרתע לאחוריו (כמדומני אף קפץ ממקומו) ולא נרגע עד שעבר זמן מה וחדר ואמר מספר פעמים: "באמת זהו רבי שלמה?". הגבל שהיה סיפר כי זאת פעם ראשונה שרואה אותו, מאז בעיר קלם. מה שנחרת לאבל בזיכרון, שהוא וחרביו ילדי קלם היו מתחבאים לראות מהחלון איך שהפרוש (רבינו) לומד בעמידה בגמרא, שמונחת גבוה, כך שאפשר לקרוא ממנה רק בעמידה, וכך למד כל היום.

פעם אדם הגיע לבית רבינו. באותה השעה הצדיק לא היה בבית. אותו אדם השאיר פתק שבו ביקש שהצדיק יתפלל על גיסו שהוא חולה והשאר חבילת מזונות (במקום פידיון). כשרבינו הגיע לביתו וראה מה אותו אדם עשה, הצטער מאוד רבינו ולא מצא מנוח לנפשו ואמר: "אני מרמה אנשים! הם חושבים שיש בי ממש, אבל הם טועים. נמצא שאני גבול". מתוך צער נכנס למיטתו.

לאחר זמן מה אותו אדם הגיע לבית רבינו ואמר לו: "רבי, הבאתי פתק והשארתי מזונות שאשתי אפתה לרבי. אני מבקש שהצדיק יתפלל בעד גיסי לרפואה שלימה". רבינו השיב לו בתקיפות שהוא טועה וחשוב שהוא רבי. רבינו הכריח אותו לקחת חזרה את חבילת המזונות ובכה: "למה עושים לי ככה!?"

השָׁגָה שְׁמִימִית

והמסמכים אחד אחד. כעת הוא מתחיל לעבור על המסמכים והחפצים. חלק מהמסמכים הוא מזהה, ואת חלקם פחות.

נדרשות כמה שניות להיזכר מה אישור תשלום לרופא שניים מלפני כמה שנים עושה בתא הכפפות או איך פתק שחרור לילד לרגל שמחה משפחתית נשאר בתא במכונת ולא אצל הילד כדי שגישיש אותו למלמד שלו.

ר' נתנאל מחפש אחרי תעודת הזהות כשהוא עובר לאט על כל מה שנמצא שם, מכיוון שחשש שמא לא יראה את תעודת הזהות שנמצאת בין המסמכים הרבים. לפתע הוא מוצא מעטפה חדשה שטרם נפתחה. לא מהסוג המוכר של חשבון חשמל או מים, אלא מעטפה לבנה, פשוטה וסגורה.

הוא הופך אותה לראות אם רשום עליה שם כלשהו. שמו של החברותא מתנוסס עליה. עוד כמה שניות חולפות ואז הזיכרון מכה בו. 'אוי ואבוי!', הוא חושב לעצמו וקורע את המעטפה במהירות. **הוא קיבל אותה לפני חצי שנה. זה היה בסוף חודש אלול. הימים ימי קורונה לפני החזרה לשיגרה.**

יום אחד ראש הכולל הגיע עם חבילת מעטפות לאברכי הכולל, כשחיוך על פניו. הוא סיפר להם שאחד מהתומכים הקבועים של הכולל, התקשר ואמר לו שבימים אלו שרבים חווים קשיים כלכליים, הוא החליט לתת בנוסף לתרומה הקבועה, תרומה נוספת ומכובדת לכל אברך מהכולל.

החברותא לא היה בימים אלו בכולל. ר' נתנאל לקח עבורו את הצ'ק, כדי להעביר לו כשיפגוש אותו. הוא שם את המעטפה בתוך תא הכפפות ושכח אותה שם.

תוקפו של צ'ק הוא חצי שנה מיום התאריך שכתוב בו. לאחר מכן הוא לא שווה את הנייר שהוא כתוב עליו. ניתן לנסות לחזור לבעל הצ'ק ולבקש צ'ק אחר תמורתו, דבר שמאוד לא נעים ומכובד לעשות במקרה זה, לחזור אל התורם...

הוא מתבונן בתאריך הרשום על הצ'ק ומחשב במהירות עד מתי ניתן לפרוט את הצ'ק. הוא לא מאמין למראה עיניו! מחר זה היום האחרון שאפשר להפקיד את הצ'ק. הוא ממחר לחייג לחברותא כדי לספר לו על המענק שקיבל לפני חצי שנה לכבוד החגים, והפך למענק לכבוד חג פסח שקרב ובא, תוך שהוא מתנצל מעומק הלב.

בבית, באותם הרגעים, חזרו שוב לחפש במקומות שכבר חיפשו מי יודע כמה פעמים. כשהגיע למפתח הדלת, הוא שומע מתוך הבית את המילה שכל כך יחל לשמוע: "מ-צ-א-ת-י-ו!". **עכשיו הוא הבין למה בורא עולם הסתיר ממנו את תעודת הזהות, ומדוע דווקא עכשיו היא נמצאה באותו מקום שבו חיפשו כבר עשרות פעמים ולא ראו!**

הרב אברהם פוקס סיפר: דברים שהולכים לאיבוד בבית, זה דבר שבשגרה. יש חפצים שלא תמיד מרגישים בחסרונם עד לרגע שצריכים אותם, אבל יש חפצים שמחר מאוד שמים לב לחסרונם. במקרה שכזה לא תהיה שום ברירה, ויהפכו את כל הבית כדי למצוא אותם.

ר' נתנאל, הוא אברך כולל. ביום מן הימים חיפש את תעודת הזהות שלו. הבעיה היתה שהוא הכניס בתוכה גם את כרטיסי האשראי שברשותו, רב-קו וכרטיסי קופת חולים של הילדים.

הוא חיפש וחיפש בכל הבית. אבל ללא הועיל. הוא כבר דמיין במחשבתו את תרחישי האימה: הוא צריך לתקשר לחברות האשראי ולבטל את כרטיסי האשראי, להוץ לקופת חולים כדי להנפיק מחדש את הכרטיסים עבורו ועבור הילדים, ללכת ולהוציא רב-קו חדש וכו'.

לפני שביקש מרעייתו ומילדיו שיעזרו לו, הוא ניסה לומר את הסגולה הידועה: "אמר רבי בנימין הכל בחזקת סומין, עד שהקב"ה מאיר את עיניהם". הוא התכוון בכל מילה ומילה שיצאה מפיו, ובמיוחד במילים '**מאיר את עיניהם**'. הוא עצם את עיניו ושיחזר מתי לאחרונה ראה את תעודת הזהות שלו.

מספר מקומות אפשריים צצים במחשבתו. הוא מתחיל לחפש בכל אחד מהמקומות האלו: ארון המטבח. משם הוא עובר למגירה בחדר השינה. הופך את הכיסים בחליפה. מחפש בפעם המי יודע כמה בכיסים של המכנסיים. עובר לארון ובודק בכיסים של שאר הבגדים, אבל ללא הועיל.

אין ברירה. בצר לו הוא מספר לרעייתו והילדים. הם כמובן שמחים לעזור לאבא במסע החיפושים. הוא שואל את הילדים: "מי לאחרונה הלך לחנות וקנה עם כרטיס האשראי? האם הוא החזיר את תעודת הזהות למקום?"

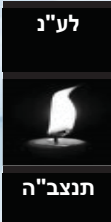
בני הבית מחפשים בכל מקום אפשרי. גם באותם המקומות שכמעט ואין שום סיכוי שלשם תעודת הזהות תגיע. **הילדים מחפשים מתחת למיטות, מתחת לארונות, במדפים של המטבח ובארון כלי העבודה. הם ממש סרקו את כל הבית מהמסד ועד הטפחות.**

אף אחד לא מצא את התעודה. לפתע רעייתו שאלה: "אולי השארת את זה במכונת?"-"במכונת? למה שאני אשאיר את תעודת הזהות במכונת?"

מכיוון שאין לו רעיון אחר איפה לחפש, הוא עושה כעצת רעייתו. הוא יוצא מהבית, פותח את דלת המכונת, מרים את משענת היד ומגלה שם 'אוצרות': חבילת ממחטות, בקבוק של תינוק ועוד פריטים נוספים שממש לא הצדיקו את החיפוש במכונת.

הוא פותח את תא הכפפות ומתחיל להוציא את החפצים

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמשך דרוי זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב אברהם בן רג'נה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מאיר בן ברוק דב ז"ל	אביבה בת איריין ע"ה
ר' עובדיה ישועה בן סטא מקיין זצ"ל	מאיר בן יונה ז"ל	אברהם בן יונה ז"ל
אליהו בן אסתר ז"ל	צדיק חכם בן חזיה ז"ל	סעדיה בת תופחה ע"ה
נעימה בת גורג'ה ע"ה	חווה בת יעקב צבי ע"ה	מזל בת שמעון ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	יצחק בן רחל ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
ר' יצחק בן מעסודה קדוש ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	יעקב בן נעמי ז"ל	רחל רפאת בת השמרת ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל	למיר בן פרחיה ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	רחמה בת מעסודה ע"ה	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת דזרה ע"ה		אביבה ליש ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל		שרה בת נרקיס ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
יצחק בן חביביה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל	סליים בן פרחיה ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל
ספירוס תקווה בת נעימה ע"ה	יהודה בן סעדיה ז"ל
עפאת בת השמרת ע"ה	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "נשא"

"תשלחום ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם" [ה, ג]. ארבע כתות אינן מקבלות פני שכינה.

עם ישראל הוא עם קדוש הזוכה להשראת השכינה בתוכו, אולם ישנם אנשים אשר בחטאייהם עלולים לגרום להרחקת השכינה! אין המדובר בכל חטא, אלא בארבעה חטאים מיוחדים, הלא הן ארבע כתות שאינן מקבלות פני שכינה, וסימנם חשמ"ל: חנפנים, שקרנים, מספרי לשון הרע וליצנים.

חנף הוא אדם המתחנף לרשע ואומר לו שהוא צדיק ומברך אותו. או מי שרואה רשע עובר עברה ושותק לו, כך שהרשע סבור שהוא מסכים איתו. כאשר התרחש המאורע עם קמצא ובר קמצא, שתקו החכמים שהיו באותו מעמד, ובר קמצא הסיק מכך מסקנה: "הואיל והווי יתבי רבני ולא מחו ביה, שמע מינה קא ניחא להו" – משתיקתם משמע שנוח להם עם מה שנעשה, וזה היה הגורם לחורבן הנורא.

חנף אינו מקבל פני שכינה שנאמר: "כי לא לפניו חנף יבוא". שקרן הוא אדם שאומר דבר שקר, ולצערו עניין זה מצוי אצלנו ביותר. אמנם, חז"ל התיירו לשקר מפני דרכי שלום, לדוגמא: על מנת לעשות שלום בין איש לאשתו, או מפני הכבוד, או בעניין שחלילה וחס תלויים בו חיי נפש, אולם ודאי שאין שום התר להוציא באופן תמידי וגורף או לא לריק בלשון.

אדם הרגיל בשקרים, אינו רואה לעתיד פני שכינה, שנאמר: "דוברי שקרים לא ייכון לנגד עיני". כאשר אחאב חמד את כרם נבות הזירעאלי, וביקש ממנו שימכור לו את הכרם ולא רצה, חזר לביתו סר וזעף. אמרה לו איזבל שאלו: מדוע אינך כותב היום? מה קרה לך? אמר לה: איך אוכל? רציני את כרמו של נבות, ולא הסכים למכור לו. מה טעם יש בלפקיד המלוכה, אם אין לי כל מה שאני רוצה?! אמרה איזבל: אני אדאג שהכרם יהיה שלך עוד היום. הלכה והעמידה שני עדי שקר, והם העידו על נבות שברך אלוקים ומלך. מיד הרגוהו, ואחאב קיבל את כרמו, כדון הרוגי בית דין שרכושם עובר למלך.

מאוחר יותר, כאשר יצא אחאב למלחמה, ביקש לדעת אם ינצח או לא, ופנה לשאול את נביאי השקר שלו. שאל הקב"ה: מי יסכים להיות רוח בפיו של אותו נביא שקר שאחאב שואל אותו, ויגרום לו לצאת למלחמה? בא רוחו של נבות הזירעאלי, אשר רצה לנקום באחאב על הריגתו, ואמר: אני אהיה רוח שקר בפני נביאי השקר. מיד אמר לו הקב"ה: "תפתה וגם תוכל צא ועשה כן" (מלכים א' כב, כב).

שואלים המפרשים: מה פירוש 'צא'? מדוע מדגיש זאת הקב"ה? ומבארים שאמר לו הקב"ה: צא ממחיצתי. אם אתה מוכן לשקר, לא תוכל לחזור להיות במחיצתי, למרות שאתה כבר מת, כי שקרן אינו מקבל פני שכינה! מספרי לשון הרע הם הכת השלישית שאינה מקבלת פני שכינה, שנאמר: "לא יגרך רע". המספר רע על חברו אינו מתגורר, יושב ושוכן במחיצתו של הקב"ה.

הכת הרביעית הם הליצנים. לץ אינו פירושו אדם שמספר בדיחות או מתבדח ממישהו, אלא אלו שיושבים בטל ואינם עוסקים בתורה, ובמקום זאת יושבים ומספרים סיפורי הבאי. לץ אינו מקבל פני שכינה, שנאמר: "משך ידו את לצצים" (הושע ז, ה) – הקב"ה אומר: לץ אינו יכול להיות במחלקה שלי ואינו יכול לראותי.

על כל אותם בעלי עברה הזוהרו ישראל: "תשלחום ולא יטמאו את מחניהם". אין מקום במחנה שכינה לאנשים שהם ההפך ממהותו של ה' יתברך (דורש ציון).

"איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם... והתוודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו" [ה, ו-ז]. נוסח הוידי – בלשון רבים.

הכתוב פותח בלשון יחיד – "איש או אשה", עובר ללשון רבים – "והתוודו את חטאתם", ומסיים בלשון יחיד – "והשיב את אשמו" – מה פשר השינויים הללו? תרץ רבי משה חאגיז זצ"ל [נחם מחכמי ירושלים, ענק בתורה, שחי לפני כשלוש מאות וחמישים שנה, ושימש שליח גדול עבור ענייני העיר, בנוסף להתמסרותו העצומה לעזרת חולים, מסכנים ועניים, לפעילו הרבים בניית בתים רבים בעיר העתיקה] שמכאן למדנו, שאם חטא אדם מישראל – כל כלל ישראל שותף בעונו, וכולם צריכים להתוודות עליו!

לפי דבריו נוכל להבין את הסיבה לכך שהוידי ביום הכיפורים נאמר בלשון רבים – "אשמו, בגדנו", על אף שיש עברות רבות שאינן מתאימות לכולם, וברור כשמש שלא כולם חטאו בהם. כגון: איך יתכן שיתוכם מבטן ומלידה, אשר בהיותו ברחם אמו מת אביו, ומיד בלדתו נפטרה אמו, יאמר: "ציערנו אב ואם!" האם לא לשקר יחשב לו השר? אלא שכוונתו לכל האחרים שיש להם אב ואם והם ציערו אותם, והוא מתוודה על חטאייהם, משום שכל ישראל ערבים זה לזה. מטעם זה נקבע לומר: "אשמו, בגדנו", וכן "על חטא שחטאנו לפניך", ולא "חטאתי לפניך", וכן כאן – "והתוודו את חטאתם". כולם צריכים לחזור בתשובה על חטאי כלל ישראל.

פעם ביום הכיפורים, הבחין הרמב"ם באיש העומד ומתפלל בבית הכנסת בסמוך לו, ובשעה שהציבור אמר וידי – שתק. לאחר התפילה ניגש אליו הרמב"ם והוכיח אותו: "מדוע לא אמרת וידי?! היודע אתה כי הוידי ביום הכיפורים הוא מצוות עשה מן התורה!"

התנצל האיש: "ישנן עברות שיתכן שנכשלתי בהן, אבל עברה אחת אני נוהר בה ביותר – לעולם איני מוציא דבר שקר מפיו! משום כך לא אמרתי את הוידוי אך אעמוד בבית הכנסת ביום הכיפורים, ואשקר? איך אומר 'אשמנו, בדנו, גזלנו... לקחנו שוחד' – ומעולם לא לקחתי שוחד? אינני זדין, פקיד בנק או פקיד מס הכנסה... ממי יכולתי לקבל שוחד?!"

ענה לו הרמב"ם: שתי תשובות לדבר. האחת – כל ישראל ערבים זה לזה, אנו עומדים ומתוודים על העברות של כול ישראל, ואין זה משנה אם אנו אלו שעברנו אותן או לא.

והשנייה – יש עוונות שהן מעין העברות הגדולות. לדוגמה: שפיכות דמים אינה רק רצח במזיד או בשוגג, גם המלבין פני חברו ברבים או המתכבד בקלון חברו נחשבים לשפיכות דמים. הוסף לכך אומרים רבותינו, שהנהנה מסעודה שאינה מספקת לבעליה, או הלוקח כסף מן הזולת כשאין לו אוכל נפש, הריהו כשופך דמים, וכן עוד עברות על זו הדרך.

או, למשל, עבודה זרה – אין צורך דווקא לעבוד בפועל עבודת אלילים. הכועס הריהו כעובד עבודה זרה. הזוהר הקדוש כותב, שהמדבר בבית הכנסת הוא כמי שלא שיה שם ה' נגדו, וכאילו כבר בעיקר, חלילה. כל אלו הם מעשים שהם כעין עבודה זרה.

תרוץ נוסף ואלתלו של אותו אדם, תרוץ רבנו האר"י הקדוש, שגם אם אדם לא חטא בגלגול זה, עליו להתוודות על חטאים שאולי חטא בגלגולים קודמים. בזאת התבאר הסיבה לנוסח הוידוי בלשון רבים, וכן הטעם לוידוי על עברות שכלל לא חטאנו בהן (דורש ציון).

"ואיש את קדשיו לו יהיו" [ה, י]. "קדשיו" – הרכוש האמיתי.

טבע העולם הוא, שאדם מרגיש בעלות על כספו. הוא מתייחס לכסף שמצוי באמתחתו – בארנקו האישי, בחשבון הבנק שלו או בכספת מוגנת – כאל כסף השייך לו. לעומת זאת, כספים שתרם לצדקה וחסד, נחשבים בעיניו ככספים שאינם שלו ואינם בבעלותו, והוא ויתר עליהם לאחרים.

אולם האמת היא שהמציאות הפוכה לחלוטין, כפי שדרשו רבותינו על הפסוק שלפנינו: קדשי האיש – לו יהיו, והינו – מעשי הצדקה והחסד שעושה אדם בכספו – הם הנשארים שלו לנצח, שנאמר: "וצדקתו עומדת לעד", ואלו הכספים שאדם שומר ברשותו ואינו עושה בהם שימוש, עלולים להילקח ממנו בן רגע.

ישנם שני עניינים שחכמנו הבטיחו שבכוחו להעשיר את האדם שמקיים אותם: האחד – הפרשת מעשרות, כמו שנאמר: "עשר בשביל שתעשר", והשני – "אוקירו לנשיכו כי היכי דתתערתו", כבדו נשותיכם ותתעשרו.

מעשה באדם שהגיע לבית הכנסת ושמע שקוראים בתורה על מצוות מעשרות. כשהסתיימה הפילה עמד הרב ודרש לפני הציבור בעניין שיכרה מצוות מעשר, ושכרה בצידה – עושר גדול. שמע האיש והחליט להתאמץ בעניין – בכל חודש היה יושב ומחשב את הכנסותיו, ומפריש עשרה אחוזים לצדקה. ואמנם, עד מהרה החל לראות את הרווחים הגדולים בחשבונותיו. ההצלחה האירה לו פנים, וילך האיש הלך וגדול.

שבבת אחרת עמד הרב ודרש שוב לפני הציבור. הפעם התמקד בעניין "אוקירו לנשיכו", ויעוד את הציבור לכבד את נשותיהם, וכך יזכו להבטחת העושר הגדולה של חכמינו. אחד מן השומעים התלהב מדבריו, ובו במקום קיבל על עצמו להתחזק בעניין. למחרת רץ לקנות לאשתו מתנה יפה, ומני אז הקפיד ביותר לקנות לה מתנות יקרות ערך לכבוד חגים ובכל הזדמנות שנמצא לנכון. עד מהרה זכה גם הוא לראות במו עיניו את התגשמותה של הבטחת החכמים, ובכל עסקיו שרתה ברכה גדולה.

חלפו כמה שנים, שני האנשים היו טורדים מאוד בעסקים מסופעים, ורופא המשפחה שלח אותם למנוחה קצרה ליד הים. מאחר שהכירו זה את זה עוד מילדותם, התפתחה ביניהם שיחה. כל אחד שאל את רעהו על עיסוקיו, והשיחה ביניהם התגלגלה לסיבת העושר. איך שניים שהיו בילדותם דלפונים ותפרנים, מכניסהם טלאי על גבי טלאי ונעליהם קרועות, הופכים בבת אחת לעשירים כאלו?

האחד סיפר שמע את דרשתו של הרב והחל להשקיע במעשרות, ומני אז ראה ברכה גדולה, ואלו השני סיפר כי בעקבות דרשתו של אותו רב החל לקנות לאשתו מתנות יקרות ערך, עד שכמעט אין תכשיט בעולם שאין לה, ובזכות זה התעשר עושר גדול.

שמע נותן המעשרות והצטער: הוא נותן כל כך הרבה כסף לאחרים בשביל להתעשר, ואלו חברו נותן את הכסף לעצמו, שהרי רכושו זה אשתו הוא נכנס שנאשר שלהם. מייד בגמר החופשה מיהר לבית הרב ושטח טענותיו: מדוע לא אמרת "עשר תעשר", ואלו לחברי הוריתי משהו משתלם הרבה יותר – "אוקירו לנשיכו"? לאשתו יש כספות מלאות תכשיטים, ואלו אני נתתי את כל כספי לאחרים!

הצטדק הרב: "לא רציתי להטעות אותך. בכל שבת אני דורש בהתאם לפרשת השבוע. אתה באת לבית הכנסת בפרשת 'ראה' שבה כתוב: 'עשר תעשר', וחברך בא בפרשת 'כי תצא' שנאמר בה: 'כי יקח איש אשה', ולכן דרשתי על כך שיש להקפיד בכבודה.

אולם האיש עדיין היה ממומר: "מן הראוי היה שהרב יאמר את כל הסגולות שיש לעושר, ואני הייתי בוחר את מה שמתאים לי ביותר... כעת יצא שהפסדתי בגלל המעשרות, ואלו הוא מצא לו סגולה הרבה יותר משתלמת...". התבונן בו הרב ואמר: "בני, עליך אמר דוד המלך בתהלים את הפסוק: 'אל תירא כי יעשר איש כי ירבה כבוד ביתו, כי לא במוחו יקח הכל' – אם רואה אתה שאיש התעשר מן הסיבה שהרבה את כבוד ביתו, דהיינו: אשתו, שהרי 'ביתו זו אשתו'. אל תירא! יכור יכי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו – כשהוא ימות הוא ישארו אחריו את כל רכושו, ושום דבר לא ישאר איתו, אך אתה, שאתה עושה צדקה וחסד, כשתלך לעולם האמת תגלה את כל העושר שלך, שהרי על הצדקה נאמר: 'יהלך לפניך צדקה'".

זהו "ואיש את קדשיו לו יהיו" – הצדקה תשאר שלך לנצח נצחים (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן נגה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת נורה ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ עניט בעלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ יוד חביב בן רבקה ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מולד ז"ל, לע"נ אברהם בן סוסטה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרדכי ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפשות ישראלי.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דימוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהפיץ בלי רשות מכתב

שבת קודש ה סיון תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 7:05 תל-אביב: 7:21 חיפה: 7:14 מוצאי שבת: ירושלים: 8:23 תל-אביב: 8:26 חיפה: 8:28 ר"ת: 8:58

פרשת נשא

להקדים שלום

מדה טובה להקדים שלום לכל אדם [ואפילו לנכרי]! נלמד, בדרך רמוז, מהפסוק: "וישם לך שלום" (פרק ו-כו).

וכתב בעל הטורים: "שלום" בגימטריה "עשי". לרמז: "הוי מקדים שלום לכל אדם ואפילו בשלום נכרי". וכפי ששנו חז"ל במשנה: "הוי מקדים שלום כל אדם" (אבות פ"ד טו). ומירשו רש"י והרע"ב: ואפילו נכרי בשוק, מפני דרכי שלום, כדאמרינן לא קדמני אדם בשלום ואפילו עכו"ם בשוק. והגר"א ז"ל למד זאת מהפסוק: "בקש שלום ורדפהו" (תהלים לד-טו)

לדעת חז"ל, אי החזרת שלום נחשב "לגזילת העני בבתים" (ושעיה ג-יד), כי עני שאין לו מאומה, מה כבר אפשר לגזול ממנו אם לא את "השלום", כאשר העני נותן שלום ולא מחזיר לו שלום.

מתרע על כך בספר **קב הישר** (ח"ב-ב פרק פד): "והנה העוון הזה ראיתי רבים נכשלים בו, כשאדם בינוני נותן שלום לעשיר, מחזיר פניו ממנו, ומכל שכן ואפילו נכרי בשוק. מובא במשנת רבי אליעזר (פרשה ד) שכך מצינו אצל משה ולחשוב ממנו], אזי אינו רוצה להביט בפניו של העני, ועושה עצמו כאילו עינו אינה רואה... ואינו אינה שומעת... ולפי הגמרא נקרא גזלן וכל זה הוא מפני גאווה יתירה שיש לו לאדם שאינו רוצה להשיב לאדם בינוני, ומכל שכן לאדם עני ואביון, ומרוב גאווה של העשיר הופך פניו לצד אחר, ומחמת זה העני מבוייש..."

אמרו חז"ל (ברכות יז). על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הקדימו אדם שלום מעולם, ואפילו נכרי בשוק. מובא במשנת רבי אליעזר (פרשה ד) שכך מצינו אצל משה רבינו כאשר שב אליו יתרו, לא פתח לו תחילה לא ביציאת מצרים ולא בעשרת הדברות ולא בקריעת ים סוף ולא במן ובשליח, אלא בשלום שנאמר "וישאלו איש לרעהו שלום", ורק אח"כ "ויספר משה לחותני". מכאן לומדים חז"ל עד כמה גדול הוא שאלת השלום שהוא קודם לשבוש של הקב"ה, ומדוע: מפני שהשלום מיישב את הדעת לשמוע את כל הדברים האלו [שבשבו של הקב"ה].

שאלה מעשית הציע הגר"י זילברשטיין שליט"א: כשאדם נכנס לחתונה ורואה שרבו יושב במרכז השולחן במזרח, האם יקדים לומר שלום לרבו, משום שהיא מצוה גדולה יותר שהרי בזה מקיים הכבוד התורה וכן נאמר "כבוד רבך כמורא שמים", או שמא יקדים לומר שלום ליושב בתחילת השולחן שפוגש בו תחילה כי גם בזה יש מצוה ר"אין מעבירין על המצוות?"

ולכאורה התשובה תלויה במחלוקת ה**פוסקים** בדיון "אין מעבירין על המצוות" האם הוא נאמר רק כששתי המצוות שוות אבל כאשר פוגע תחילה במצוה קלה, והמצוה השניה חמורה יותר, יתכן שאז מעבירין כדי לקיים את החמורה.

והביא הרב זילברשטיין את דברי המדרש (ב"ר צד-ה): "הרב והתלמיד שהיו מהלכין בדרך, בתחילה שואלים בשלום התלמיד ואח"כ שואלים בשלום הרב". וביאר **המתנות כהונה**: כשיושב הרב עם תלמידיו בביהמ"ד, שהרב יושב בפנים והמה יושבים לפניו, והבא מן החוץ פוגע בתלמידים תחילה. לפיכך הוצרך לשאול בשלומם תחילה שאין מעבירין על המצוות. ואח"כ שואל בשלום הרב (ואולם בספר **תפארת ציון** חולק על ביאור זה ומבאר באופן אחר).

"צר לי שלא יכולתי לברכך..."

כאשר שהה פעם הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל בבית האבל לניחום אבלים, ניגש אליו בחור צעיר וברכו לשלום. רבי משה לא הגיב לברכתו. מאוחר יותר, לאחר שעזבו את הבית, ביקש רבי משה ממישהו לחזור ולהכנס ולמצוא את החבור.

כשיצא החבור, הושיט לו רבי משה את ידו וברכו בחמימות. "צר לי שלא יכולתי לברכך קודם" - הפיס רבי משה את דעתו של החבור - "הדבר אינו מותר בבית האבל".

רבי משה פיינשטיין

השמעתה של ברכת "שבת שלום"...

הגאון רבי שמואל פלמן זצ"ל הצליח, בחן הנסוך על פניו, לשכנע אף אנשים חילונים שלא לפתוח עסקים בשבת. בשעות אחרי צהרים של יום שישי היה עורך סיור מחנות לחנות ומברך את בעלי החנויות בברכת "שבת שלום" לבבית.

דבריו היוצאים מן הלב חלחלו ללבותיהם של האנשים הרחוקים ביותר ופעלו את פעולתם. רבים מהם אמרו כי נהגו לבוא במיוחד, כדי לשמוע את ברכת ה"שבת שלום" היוצאת מפיו של רבי שמואל בחן בלתי מצוי.

אחד מהם החל לפתוח את חנותו לאחר שרבי שמואל עזב את הרבנות. תושבי האיזור שאלוהו: "שנים רבות נמנעת מפתיחת החנות בשבת ומדוע עכשיו שינית דרכך והנדך פותח את החנות בשבת?".

הסביר להם האיש: "האמת היא כי אני רחוק משמירת הדת ואין לי כל מושג במצוות בכלל ובשבת בפרט. תמיד הפצתי לפתוח את העסק, אך ברכת ה"שבת שלום" של רבי שמואל לא נתנה לי לעשות זאת".

שלום רב

עלון "איש לרעהו" פרשת נשא הוקדש לעילוי נשמת
הרה"ג רבי סלימאן בן רבי דוד ששון זצ"ל
נפטר ז' סיון, ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה להשכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק: "וכתב את האלות האלה... ומחה אל מי המרים" (פרק ה-ג)

ודרשו חז"ל במדרש: גדול השלום שהשם שנתב בקדושה, אמר הקב"ה, ימחה על המים שבביל הטיל שלום בין איש לאשתו (מד"ר פרק יא). ומובא במהמה"ל ז"ל: לכן התירה התורה מחיקת השם, כי על ידי מחיקה זו נעשה שלום בין איש לאשתו, והרי איש ואשה שכניה ביניהם, ממיילא נמצא שבמחיקת השם אין כאן דחיקת השכינה, אלא אדרבה, השראת השכינה.

בפרק "אשת חיל" נאמר: "נודע בשערים בעלה בשבת עם זקני ארץ" ויש להבין: הרי פרק זה עוסק במעלותיה ושביחה של ה"אשת חיל" ומדוע נכנס כאן פסוק המדבר על מעלת הבעל? וביאר הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל (בטעמא דקרא) שבאמת הפסוק מדבר על מעלתה של האשה, שזהו גופא מעלתה מה שנטלה על עצמה את עול ענייני בית כדי שיוכל בעלה לצאת לבית המדרש ולעסוק בתורה [בשערי המצוינים בהלכה] ולשבת עם התלמידי חכמים זקני ארץ, עד שתורתו מוכרת עליו בחוץ ונודע הוא בשערים.

שנינו במשנה (גיטין צ. א): "בית שמאי אומרים, לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה ובית הלל אומרים אפילו הקדיחה תבשילו". ולכאורה תמוה: מה בכך שהקדיחה תבשילו, וכי על דבר קל כזה רשאי אדם לגרש את אשתו?

וביאר הגר"י גלינסקי זצ"ל בדרך צחות: אשה בישלה והתבשיל שגרף. אם עצלה היא, יאכלו אוכל שאינו מבושל, פת קיבר ובצל. ואם אשת חיל היא, תמהר ותנקה ותבשל מחדש. אם האשה אהבת את בעלה וחסה על ממונו, אי תבשל עבורו מנה אישית והיא תאכל פת במלח. אבל אם היא אשה רעה וקטנונית, אזי תבשל בעבור עצמה מנה אישית, ותאמר לבעלה: "מצטערת מנתך נשרפה!"

בביאור זה מדויק לשון המשנה: "אפילו הקדיחה תבשילו..." לא אמרו אפילו הוקדה "תבשילה" או "תבשילם" אלא הוקדה "תבשילו" כביכול, הבעיה היא אצלו, לא אצלם...

הגה"צ רבי מרדכי נרקמן זצ"ל היה מדרוך חתנים ביסוד הבא: הלהכח נפקט ש"חידי קודמים" (ב"מ סב.), אבל עלינו לדעת משפט ה"חיים" עצמם, אזי בכל התחומים הכל קודם לו! ורק חייו קודמים. למשל: אם יש ספק אם לעשות בגד לעצמו או לאשתו, יש לעשות לאשתו, כי יש להקדים תמיד את השני, יש להיות "נותן".

בית שמתנהל על יסוד זה הוא בית אחר לגמרי! ואין לתאר את ההשפעה הברוכה שיש לבית כזה על הילדים, כי הלא החינוך הגדול והטוב ביותר, הוא ההתנהגו שרואים אצל ההורים:

בהקשר לכך, יש בנותן טעם להביא כאן עובדה מעניינת שסיפר **הגר"י זילברשטיין** שליט"א: כאשר שבתחרר אחד היהודים המפורסמים מן הכלא הרוסי, הו סבל טורחים איומים, אלאהו כל העיתונאים: איך החזקת מעמד במצבים שגדולים וטובים ממך לא החזיקו בו אפילו זמן קצר?

ותשובתו היתה: "החזיקו היחיד שהעניק לי את האפשרות להתגבר על כל המכשולים היה, שמעולם לא ראיתו את הורי כועסים האחד על השני, כל ימיהם התייחסו זה לזו בנחת ובקרבת הדעת, וכל אחד סייע לשני בכל מה שאפשר, וכך התגברו הם עצמם על כל נסיונות החיים בהצלחה..."

"אזר כגבר הלציו להשכין שלום..."

בכל הזדמנות אליה נקלע **רבינו החיד"א** זצ"ל ומצא שהשלום רעוע או ישנה מחלוקת ח"ו, מיד אזר הוא כגבר הלציו ושינס מותניו להשכין שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו. בין קהילות שהיו במחלוקת או בין משפחות יריבות.

פעמים שלא היה אלא חשש לקפיידא מצד מאן דהוא עליו, בסוברו כי פגע בכבודו, אף שהלה לא צדק כלל, אפילו כך השתדל לפייסו ולבקש שלומו. מדה זו באה לידי ביטוי פעמים רבות בדרכי מסעותיו.

אירע שבעיר אנקונה היו שתי משפחות שזה להם י"ב שנים שהיו שרויים במחלוקת עצומה. רבים ניסו להשכין שלום ביניהם אך לשוא. גם שליחים ורבנים לא הצליחו להשרות שלום ביניהם, כי גדלה מאוד שינאתם.

ואולם החיד"א הכניס עצמו בעובי הקורה כמו שהוא עצמו העיד בלשון זו: "רוח לבשה אותי הצעיר ודברתי תוכחות... ופייסתי לעשות שלום עם כולם".

תולדות החיד"א

נאנח ומצטער על האפולולית...

פעם באו וסיפרו **לחפץ חיים** כי התפוצצות אדירה אירעה במקום פלוני, ובחסידי שמיים לא היו נזקים בנפש. רק חלונות נופצו מחמת ההדף.

פתח החפץ חיים בהודיה לה' שלא היו הרוגים ופצועים. אבל הוסיף החפץ חיים ואמר בעצרו: "ודאי נופצו גם אוגויות בבית היהודים ולבטח יש גם עניינים ביניהם, ואין ידם משגת להחליף את הזוגיות, הללו יסתמו את הפרצות בלוחות עץ. בכך תרבה אפולולית בבייתם, וזו עלולה לגרום להפרת שלום בית."

נאנח הח"ח והפטיר: הרי אמרו חז"ל (בשבת כג.) שהדלקת הנר בשבת משום שלום בית. שיש צער לשבת בחושך. כאשר שורת אפולולית עלולים לפלו. האוירה עגמומית, נעשים קצרי רוח ונרגנים ובאים לידי מריבות..."

עפי" הגדת הח"ח

איך צריך להתנהג...

סיפר תלמיד על רבו הגאון **רבי משה שמואל שפירא** זצ"ל: "באתי פעם ללוות את ראש הישיבה לחתונת אחד מתלמידי הישיבה. הוא ישב בביתו מוכן לנסיעה. שאלה הרבנית אם אפשר לחכות לה כמה רגעים עד שתהיה מוכנה. השיב לה רבי משה שמואל מיד, בזה הלשון: "כל זמן שאת לא מוכנה, זה לא שאנו מחכים, אלא אם את לא מוכנה, זה אומר שעוד לא הגיע הזמן לצאת..."

עוד מספר התלמיד: פעם הייתי בביתו לפני תפילת ערבית בישיבה. לפני לכתו אמר לי, בוא וראה איך צריך להתנהג עם האשה. הוא נכנס למטבח ואמר לרבנית: "אני יורד למעריב ומיד לאחר התפלה אחזור".

לאחר שיצאנו שאלתי אותו: "מה ההנהגה שרצה ללמדני? והשיב לי: "כשיוצאים מהבית לא די במה שאומרים שיוצאים אלא צריך לומר גם מתי חוזרים, ולעמוד בזה".

מי דעת - מסכת אבות

גדול השלום...

נכנסה אשה ושאלה את הגאון **רבי נסים קרליץ** זצ"ל: האם "קצבת ילדים" מיועדת עבור האשה או עבור הבעל? השיב רבי נסים: "לא לאשה ולא לבעל, אלא להוציאו עבור הילדים". שמחה האשה ואמר: "בעלי לוקח את כל קצבת הילדים, שם בחשבון חיסכון ולא נוהן לי לקנות דברים הכרחיים בכסף זה עבור הילדים". אמר רבי נסים: "הכסף מיועד לשימוש עבור צרכי הילדים".

ביקשה האשה שרבי נסים יכתוב לה על כך מכתב, כדי שנוכל להראות לבעלה. סירב רבי נסים באומרו: "תביאי את בעלך לכתוב ואני אסביר לו", טענה האשה: "בעלי לא יסכים לבוא". הגיב רבי נסים: "אם כן, אין מה לעשות..."

שבה האשה והפצירה: "למה הרב לא מסכים לכתוב את הפסק הזה, והרי זה מה שהרב אמר לי?" ענה לה רבי נסים: מטרתו ורצונו לעזור לכם להסתדר יחד, אין לי רצון לעזור לכם לריב!..."

הלמות עמלים

להרגיש בצערך של הזולת ולדאוג לערכיך כמו לערכי עצמו!

נלמד מהפסוק: "ביום מלאת ימי נזרו ביא אותו" (פרק ז'-ג)

וכתב רש"י: "ביא אותו" - ביא את עצמו. ותמה המשך חכמה: מה פשר הלשון "ביא את עצמו"? ומדוע לא נאמר "ביום מלאת ימי נזרו יבוא"? הוא מותב והוא מפרק: למען האמת הרי כל תכליתה של הנזירות, לבטל תאוותיו ונטיות לבו של הנזיר ולכבוש את אנוכיותו, ואם אכן מגיע למצב כזה בו מסוגל לראות את עניניו באותו מבט שרואה את עניני הזולת, היינו שלא מרגיש נטיה כלשהי לעצמו יותר מאשר לזולתו, אות הוא כי הושלמה נזירותו והושגה מטרתו, ואז בודאי שייך אצלו הביטוי "ביא את עצמו" שכן כעת מביא הוא את עצמו, כאילו מביא אדם אחר זולתו.

נאמר (במשלי יב-כה) "דאגה בלב איש ישחנה" וביארו חז"ל בגמרא (סנהדרין ק:) את הפסוק בשני אופנים: (א) ישחנה מדעתו. (שלא יחשוב בה), (ב) ישחנה לאחרים. והיינו שישפר לאחרים את דאגתו.

ולכאורה טעון ביאור: בשלמה "ישחנה מדעתו" מובן תועלתו, שעל ידי כן יסיר הדאגה מלבו. אבל לביאור "ישחנה לאחרים" מה רווח יהיה לו בזה שאנשים נוספים ידאגו את דאגתו, וכי עי"ז הוא כבר לא ידאג?

נוכל לבאר זאת בטוב טעם עפ"י היסוד שהעלנו בספרנו **(איש לרעהו-שמות** עמוד קצ"ו) שגם כאשר דן הקב"ה להעניש את החוטא, נעשה הדבר בחשבון מדויק, ואינו מענישו אם על ידי כך גורם למישהו מקרוביו או מידידיו צער שלא מגיע לו.

ובזה ביארו המפרשים את הפסוק "הצור תמים פעלו... א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא", והיינו, שכאשר דן הקב"ה את החוטא, אין במשפטו כל עול לבני משפחתו, לקרוביו או לידידיו, לפי שגם צערם נלקח בחשבון, ושלא כמשפט בשר דם שאינו מסוגל לכך, וכאשר דן את החוטא, סובלים גם קרוביו שלא כדון.

מענה מובן מהו הרווח הגדול שיש לזה שמישח דאגתו לאחרים. כי אם אותם אחרים הם מאלה שיודעים לשאת כראוי בעול עם הזולת, דואגים את דאגתו ומרגישים את צערך, הרי יתכן בהחלט שעובדה זו תגרום שתתבטל כליל הדאגה לדאגה, שכן גם צערם של הדואגים ילקח בחשבון הכולל, ואם צער הדאגה לא מגיע שיהיה להם, יסיר הקב"ה גם ממנו את הגורם לדאגה. נמצא שיש כאן עצה טובה שמלמדנו שלמה המלך "דאגה בלב ישחנה" - לאחרים, וזה יגרום שגם הוא לא ידאג.

עוד תועלת גדולה ישנה בזה שמישח דאגתו לאחרים, לעוררם להתפלל עליו, וכמו שמצינו בגמרא (שבת סז.) על אילן המשיב פירותיו, שהיה בעל האילן סוקרו בסיקרא (צובעו בצבע אדום) כדי שאנשים יראו את האילן ויבקשו עליו רחמים [וכפי ששינוי לענין מצורע שנאמר בו "טמא טמא יקרא" - שצריך להודיע את צערך לרבים ואז הרבים יבקשו עליו רחמים שיתרפא מצרעתו].

עוד יש לבאר את התועלת במה שמישח דאגתו לאחרים, עפ"י מה שידוע מגדולי המוסר שעצם הבעת ההזדהות, הרצון וההשתדלות של אחרים לעזור, יש בזה משום סיוע והקלה רבה ללחצו של הזולת. העזרה לנפשו היא עצומה בזה שנתנים לו להרגיש שהוא לא לבד בדאגתו, ויש לו עוד שותפים שאיכפת להם ממנו ומשתדלים לעזור לו ככל יכולתם.

"זה הלילה הרביעי שלא ישנתי מרוב צער..."

סבו של הגאון רבי עקיבא יוסף שלינגר זצ"ל (רבי יוסף שמואל זצ"ל) נמנה על מקורביו של החתם סופר. כאשר הקשתה בתו ללדת וישבה ארבעה ימים על המשבר, ביקש מהחתם סופר שיעתיר ויתפלל עבורה.

ואכן תפלתו עשתה פרי והאשה ילדה בשעה טובה ומוצלחת את עקיבא יוסף. עם שחר, בא רבי יוסף שמואל לבשר לחתם סופר את הבשורה המשמחת.

"מתי ילדה?" התענין החתם סופר. "כחצות הלילה" - השיב. "ומדוע לא באת לבשרני מיד?" - שאל החתם סופר - "כי לא רציתי להעיר את רבינו" - היתה התשובה.

"להעירי?" - תמה החתם סופר - "הרי היית מחיה את נפשי בבשורה: שכן זה הלילה הרביעי שלא ישנתי מרוב צער וחרדה לשלומה!"

ברית עולם - הגדת החת"ס

בכה עמוהן...

סיפר הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל: בזמן המלחמה הטורקית, באו לפני **גאב"ד קובנא - הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל**, משלחת של נשים אשר בעליהן נלקחו לשדה הקרב, ובכו לפניו מתוך חששם לרוע עתידם... (שישארן עגונות).

יצא אליהן רבי יצחק אלחנן ובכה אף הוא עמהן, עד שלפתע קרא לאמר: "מבטיח אני לכן שכולם יחזרו בשלום!" וכך הוה. איש מכל יוצאי הצבא לא נעדר.

סיים הרב סרנא: "המופת" אינו בקיום ברכתו של רבי יצחק אלחנן, אלא בבכיותו של אותו צדיק, שחש בכל לבו בכאבם של נשות ישראל עד כדי בכיה, וכשצדיק כזה גוזר, כבר אין פלא שגזירתו מתקיימת.

שימוש חכמים

"עלי לכאוב את יסוריו ממש..."

כשנכנס פעם אחד ממקרובי **"כ"ק האדמו"ר מאו"רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין זצ"ל** אל ביתו, שמע את קולו המוכר של האדמו"ר כשהוא נאנח וגונח עמוקות. נתמלא האיש חרדה ודאגה לשלומו ומיהר אליו, לברר מה אירע.

סח לו הרבי כדברים האלה: "לפני שעה קלה הגיע אלי פלוני השרוי בצרה גדולה אך איני יודע להתפלל כדבעי, על כן ביקש ממני להתפלל בעבורו. והנה מכיון שאני עומד להתפלל תחתיו, עלי להתלבש בהרגשתו וסבלו, עלי לכאוב את יסוריו ממש..."

והוסיף האדמו"ר: "גם את האנחה שפלוגי אינו יודע להיאנח, צריך אני להוציא מעומק לבי..."

במחצתם

"אי אפשר לשער עומק צערך..."

בבוקר של ערב פסח שנת תש"ג, כשעמד החזן **איש** לשרוף את החמץ, שלח לקרוא אליו את עסקן צא"י **הרב שמעון סירוקה ז"ל**, וביקש ממנו שילך עם רעייתו לבליל התקדש חג הפסח, כדי ביקש ממני להתפלל עם יתומות השואה שנאספו ב"בית שרה שנירר".

הבחין החזן איש בסימני מבוכה על פני ר' שמעון סירוקה, אשר לא הסכימו בכגון דא והיה חפץ להשתחרר מהתפקיד שהוטל עליו, במיוחד לאור העובדה שהתחתן רק לפני ימים מעטים והתכונן להסב אל שולחן ה"סדר" בחוג המשפחה.

אמר לו החזן איש: "מצוה רבה היא... אי אפשר לשער עומק צערך ועוגמת נפש של המסכנות, אם תצטרכנה להסב לבדן אל שולחן הסדר... אם אין אתם הולכים, אלך אני בעצמי להסב עמהן..."

לשמע המילים האחרונות, פגה כמובן מבוכתו של ר' שמעון סירוקה והוא מיהר למלא אחר בקשתו של החזן איש ברצון ובשמחה.

פאה"ד

ומי בעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

בלתי-נתפס!

לאחד מהיוקרתיים בעולם: 2,000 מקומות, רבים מחבריו עשירי אוסטרליה.

כאשר יצא הרב ריבקיין מבית הכנסת בליל-שבת, הבחין ברחוב באדם נכבד שכולם נועצים בו מבטים. הם לחצו ידיים זה לזה וכאשר שמע האיש שהאורח מגיע מ'בנגלור' הוא הזדעזע כמי שקיבל מכת-חשמל. 'מה קרה?' שאל הרב ריבקיין אך האיש שתק.

בתום כמה שניות של דממה, ביקש הרב המקומי מהאיש שיבוא מחר לקידוש כדי להקשיב לסיפור המיוחד שבפי האורח.

למחרת התבקש הרב ריבקיין לספר בפני כולם את סיפורה המרגש של המנוחה לאה בראון. כמעט כולם בכו, והאיש אותו פגש אתמול מחוץ לבית הכנסת התייפח בדמעות שליש. הרב ריבקיין לא הצליח לחזור לפשר התעלומות...

* * *

כדי להבין את ההתרחשות, נתנתק לרגע מאוסטרליה ונחזור לאותה כת מסוכנת בהודו. אחת המאמינות של הכת, הייתה יהודייה מולטי-מיליונרית שהמדריכה שלה בכת, ה"מסטרית", הייתה... לאה בראון. כאשר ציוותה האישה - בהשפעת המדריכה שלה בכת - שלא לקבור אותה בקבר-ישראל זה גרם לנתק עם כל משפחתה.

האיש שפגש הרב ריבקיין ברחוב היה הבן שלה...

מיד הציע הרב ריבקיין לפגוש את האישה, ולספר לה על הסוף של המאסטר - ואולי זה ישפיע עליה לחזור אף היא לכור מחצבתה. אך כל הנוכחים ביטלו את הרעיון: היא קנאית ואובססיבית לגבי "קדושת" ראש הכת, וכל מילה נגד הכת משחררים ממנה צעקות ואיומים. איש אינו מסוגל לשוחח איתה. הרב ריבקיין ניסה בכל זאת לארגן איתה פגישה, זה לא יצא לפועל והוא המשיך בדרכו למלבורן. מיד לאחר הנחיתה הודיעו לו שהושגה הסכמה מהאישה לפגוש אותו. "אני כבר במלבורן" התנצל... "תיקח מיד טיסה בחזרה!" הודיעו לו...

חזר לסידיני. בכל מהלך הפגישה עם האישה שהייתה כבר בת שמונים, לא פסקה מלברכות. היא לא הייתה מסוגלת בשום פנים ואופן לעכל שהמאסטרית שלה מתה כיהודייה. "אולי אתה היית זה שהצלת לגרום לה לכך?" העלתה את חששה.

העקשנות שלה לא החזיקה מעמד זמן רב. לקראת סוף הפגישה "נשברה" והודיעה שהיא חוזרת להר-סיני. בו במקום גם הודיעה שהיא תורמת ארבעה מיליון דולר למוסדות היהודיים של סידיני - "לעילוי נשמת לאה" (בהשגחה פרטית!)

תיקון:

לקראנו היקרים: לפני שבועיים התפרסמה בעלון "איש לרעהו-בריאות ורפואה" המלצה על תה אשר בריא מאוד למערכת החיסונית, זרימת הדם בגוף וחיוזק כללי. מספרי הטלפון הנכונים להשגת המשקה: קווי: 02-6480277-02 סלולרי: 054-5252463

(כמובן שאין מכון אהבת אמת לוקח אחריות על התה וזו המלצה בלבד - על אחריות הנוטל)

לקראת גג-השבועות, נספר על שתי נשמות שעמדו תחת הר-סיני, ולמרות כל הגלגולים שעברו עליהן התעקשו לחזור לשם. והכל - בעזרת יהודי טוב שמסר את נפשו לַאֲפֶשֶׁר זאת...

"אמא שלי רוצה למות כיהודייה" זו הייתה הכותרת המפתיעה של המייל שנחת במחשב של הרה"צ **צבי ריבקיין** שליט"א, חסיד חב"ד ורבה של 'בנגלור' - הודו.

הוא יצר קשר עם השולחת יהודייה מארה"ב. מסתבר שאמה, **לאה בראון** שמה, עברה משבר אישי קשה 43 שנה קודם לכן, והתנתקה ממשפחתה. הדוברת הייתה אז ילדה בת שלוש, אחיה הגדול בן תשע ואחות נוספת - תינוקת קטנטנה. האימא נשבתה בכת מסוימת בהודו. במהלך השנים השתלבה בהנהגה והפכה לסגנית של הגורו הגדול, אשר מיליונים סרים למשמעתו.

לאחרונה פנו למשפחה ידידים, עם שלחיות מטעם האימא: היא מאושפזת ב'הוספיס' - מוסד לחולים-סופניים בהודו, ומשאלתה האחרונה: לסיים את חייה כיהודייה!

* * *

הרב ריבקיין יצא ל'הוספיס', והפגישה עם חולה נמשכה לא פחות משמונה שעות במהלכן סיפרה על כל משברי חייה. היא מאוד התעניינה מה צפוי לה בעולם-ולקראת סיום הפגישה הורתה לו להשמיד את כל סממני הקטורת ואביזרי עבודה-זרה שהיו בארון שלה. היא התחייבה לשמור מעתה על כל מוצא פי הרב, על מנת לסיים א החיים כיהודייה כשרה.

התזונה העיקרית שלה הייתה מבוססת על ארוחת-בוקר. על מנת שתוכל לצרוך מזון כשר בלבד, סוכם שמשפחת ריבקיין תכין לה מידי יום את הארוחה. היא הייתה מורגלת לאכול בשעה מאוד מוקדמת, וזה אילץ את הריבקינים להתעורר בארבע לפנות בוקר. להכין את הארוחה המגוונת במשך כשעה, ולצאת לכיוון 'ה'הוספיס'. מתוך רצון לנתק כל קשר עם העבר, ביקשה להחליף משקפיים וכד' וגם במשימה זו עזרו לה.

חלפו חודשיים ובאמצע הלילה מקבל הרב ריבקיין טלפון בהול מהרופא: 'תגיעו בדחיפות - נותרו לה שעות בודדות'. בהגיעו מצא אותו ממלמלת תפילות מתוך סידור שכתבה לעצמה בכתב-יד. הוא קרא איתה 'שמע-ישראל' שוב ושוב, והספיק לסיים בעצמו את כל ספר התהילים ועוד. במענה לשאלתו הסביר הרופא שיתכן והחולה לא תמות מיד, אלא תשקע לתוך 'קומה' (תודמות, 'צמח') למשך תקופה 'בין כמה שעות לכמה שנים'... בשלב מסוים ביקשה החולה להתקשר לכל ילדיה, ביקשה מהם סליחה ומחילה ונפרדה מהם לשלום.

ה'קומה' נמשכה ימים ספורים והחולה עצמה עניינם. למרבה המזל קיים ב'בנגלור' בית-עלמין יהודי עתיק, שם טמנו את המנוחה בחלווית 'מת-מצוה' שכמעט אף אחד ממשפחתה לא הכיר את המנוחה באופן אישי. חברי הכת לא עודכנו על שעת החלוויה, וזאת לבקשת המנוחה שביקשה למנוע את הגעתם.

* * *

שנה אחרי: הרב ריבקיין מתארח בעיר 'סידיני' אוסטרליה, בביתו של הרב שעומד בראש בית הכנסת המקומי המרכזי, שנחשב

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממוקד ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

אור התורה

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מודקש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
 alon089945291@gmail.com
מייל המערכת
 (לתמוכות, הערות והארות בלבד):
 alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454
קו החירום: 077-4103900
פקס: 08-9941870
חונן למכתבים: חזני 153/4 תחיבות

אור התורה את המעלה

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
 alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"התוודו את חטאתם אשר עשו"

יש להבין - שאל הצדיק רבי יצחק מאיר מגור בעל חידושי הר"ם - מדוע נאמרה מצוות עשה של וידוי דווקא בעבירת גזל? אמר הרבי - יסוד ושורש כל חטא נמצא בעוון גזל כי הנשמה - טהורה היא שהרי הקדוש ברוך הוא נתן לנו כוחות וחיות כדי לקיים מצוות ומעשים טובים אך האדם משתמש בכוחות אלה לרעה נמצא שבמעשיו הרעים יש גם משום גזל שהרי משנה הוא מדעת הנותן... משום כך נכתבה מצוות וידוי דווקא בעבירת גזל.

"וכל תרומה לכל קודשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן"

במתנות כהונה - אמר הצדיק רבי שמואל מסוכצ'וב יש מעלה גדולה שבה הנותן ע"י נתינת זוכה ומתעלה ואף מתקרב במעלתו אל הכהן. דבר זה אמר הרבי - מרומם בפסוק: "וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן" שעל ידי נתינת התרומה ושאר מתנות הכהונה זוכה האדם למעלת "יקריבו" מתקרב "לכהן".

"אלוקים על ראשו"

הניזר - אמר הצדיק רבי אברהם ברושטיין מסוכצ'וב בעל ה"אבני נזר" - אסור בטומאת קרובים ואילו הכהן מותר להיטמא לשבעת הקרובים מה ההבדל ביניהם? אלא - השיב הרבי - הכהן קדושתו באה לו בירושה ואילו הניזר קדושתו באה אליו מכוח עצמו משום כך אין בקדושתו של הניזר כל קשר וזיקה לקרוביו. " יאר ה' פניו וני ישיא ה' פניו " בזהוה הקדוש מובא כי האותיות של שם ה' שהיו חרותות על הציץ - היו מאירות ונוצצות וכל מי שהיה סביב בהם היה נתקף באימה ליבו נשבר חוזר בתשובה וחטאיו מתכפרים. ואמרו צדיקים שנמצא א"כ שעל ידי " יאר ה' פניו " שהאיר ה' יתברך את שמו בציץ חזרו בני ישראל בתשובה ועל ידי זה "ישיא ה' פניו אליך".

היזק השבת בשולחן השבת

בדיקת דם בערב חג השבועות

שאלה: האם מותר לבדוק דם לראות אם היה לאחד קרונה ערב שבועות בפרט לבני אשכנז, משום האיסור הקזת דם בערב שבועות, ולא משום רפואה הוא. תשובה: בגמ' בשבת דף קטז ע"ב איתא מעלי יומא דעצרתא סכנתא וגזרו רבנן אכולהו מעלי יומא טבא משום יומא טבא דעצרת דנפיק ביה ויקא ושמיה טבוה דאי לא קבלו ישראל תורה הוה טבא להו לבשרייהו ולדמיהו ע"ש. ובעצם הדמיון לכל חג הקשה בבמחצית השקל הרי שאני התם ומה שייכא להיום וביאר שכל חג שהיה בזמן אבותינו הוזה על עצמו בכל שנה כשמועין הזמן הוא ולכן בכל ערב שבועות מתעורר קצת מעין מה שהיה אז ולכן אין להקזי דם ביום זה, וכן כתב בקדושת לוי (מאמרים על שבועות ועל חנוכה ועוד) שמה ש אנו אומרים בפסח זמן מתן חרותנו ובשבועות זמן מתן תורתנו הכוונה בזה שכל שנה מתחדשים אותם האורות שהיו בכל שנה. וע"ע מ"ש"כ לבאר בזה בחמדת הימים (שבועות פרק ב').

והכי נפק כתב ברמ"א סימן תסח סעיף י' ונהגו שלא להקזי דם ביום ערב יו"ט ואין לשנות, ובלבוש סי' תצג סוף סי' אין מקויון דם בערב שבועות וכן בכל ערב יו"ט וטעמא משום שראיתי שבועות הוא יום סכנה משום שבו נפק ויקא לעולם ששמו טבוה וכו" ע"כ וכתב באליה רבה שם סק"ט מעשה בחולה בערב שבועות שאמרו הרופאים להקזי לו דם בערב שבועות משום סכנת החולי והוריתי להחיר משום שראיתי בכלבו סי' נח ובתשב"ץ סי' תקנז ז"ל האידנא כיון שהורגלו בו רבים שומר פתאים ה' ואף ליל דמיידי שם בהושענא רבה ושאר ערב יו"ט מ"מ כיון דגזריה זו דשאר ערב יו"ט נמי בש"ס סוף מפנין שבות קצת ואפ"ה התייר א"כ ה"ה בערב שבועות ואף דודאי אין לחלק מ"מ בזה שיש ודאי סכנה אם לא יקוזה אין ספקא מוציא מידי ודאי. מסקנא דמילתא, אם יש צורך בודאי דשרי, וכ"ש שגורקא אם יש לו גזרינא דם וע"כ יוכל לתרום דם לחולי קורונה שהוא הצלת נפשות גדולה וכמו שהורה גדולי ופוסקי הדור שיש להתיר. (הר"י יוסף אביטבול)

אור התורה - לענין בניסין בן דודל
 תמונתו: משהו מן המעלה
 ק"מ משהו מן המעלה
ליפקס: 08-9941870
אר למייל:
 7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שולוחה 2 (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בגזרת 'גידול תורה וידע'.

חידה: במדבר היכן מצוינו אמורה שקבל וגדל קרן לאמורה בעין?
 החידה מגיליון קודם: באיזה עוד יום חוץ משבת לא ירד מן במדבר?
 תשובה לשבוע שעבר: במחלוקת קורח (שבט מוסר פרק לו).

להצטרפות לקבלת ציטוטים בזמן ק"ש וצאה"כ: חיגול 088649058
החודש א"ה יוגרלו הפרסים בדלהן:
שובר פרסטר - כוס כים - כרטיספר' מתוק האור' - שבעית - קוארס יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קרואי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שולוחה 5

זאמכרה

סיפור לשבת

10

אתגרים עליות ומוזרות בחיי בן השיבה

הרב ברוך חרש, מחבר הספר 'לילה של התעלות'

לילה של התעלות

ירועים דברי השל"ה בשם התולעת יעקב (דף נ"ח) שכתב: 'ידעי, כי כמו שבראש השנה רצה הקב"ה להשיג ולדרוש מעשה בני אדם כי הוא יום הבריאה הראשונה יחידוש העולם, כך הוא ביום מתן תורתנו שהוא מורה על יום חידוש העולם, להשיג ולדרוש על מעשה העולם, והעולם נידון היום זה על התורה שניתנה בו, שביטלו עצמם ממנה (של"ה) מסכת שביעות פרק ג' מנצוה טו.) ויתכן לומר, שהאדם נידון לא רק על גוף התורה כמה כל אחד שיש בו, אלא גם על הכלים ללימוד התורה. ואף כל ב"רה לא זכה לומר דין שכוונת... הרי בתורת כלי ללימוד התורה ייגור עליו בחג השבועות שמגיע לו ובשפע (קונטרס עמוד קב"ה).

א. קבלת עול תורה

הנה הנותן לקבלת השפע האמור, הוא ע"י שמקבל על עצמו עול תורה, וכדאיטא בירושלמי (ר"ה פ"ד ה"ח): "אמר רב מרשרשיא, בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא, אמר ליה הקב"ה, מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה, מעלה אני עליכם כאילו לא טאתמם מיימכם". והצ"ח רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה אומר: "יהודי אשר בחג השבועות יעמוד ויאמר: "ירבוננו של עולם, רצוני לקבל עלי עול תורה, אך אני מוטבל עקב היצר הרע שבקרב, בטקש אני מן אב הרחמים שיתרוממני למדת שתמיד אמיני שקוע באמת בלימוד התורה הקדושה, ושכל הבלי העולם הזה לא יעניינו אותי מאומה" - אם יבקש זאת מתוקף הלב ובנפש חפה, מוטבל לו כי מיד יפתחו לו שערי שמים ויושפע עליו שפע של סייעתא דשמיא!"

וכך כשנשאל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל מה הכוונה שחג השבועות הוא זמן סגולה להתרומם בו, במה נטבחת התרוממות זו? אלו תחושות נער צעיר יחוש ויבין כי מה הטיב והטיב רבניו, כי התפקיד בעת הווי' ללמוד מה הניקר בחיים ומה הטפיל! בחיזוק ההרגשה של הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר בעיניה לנגד הפסדה, להתרומם בשבטו של עולם. והימים הללו של חג השבועות סגולתו לבק, כי בינם הוא זכינו לכל הברכות והתבוללות, ולכן ששם שיהיה עת רצון לרוממנו מכל עם, כך בכל שנה יש עת רצון מיוחדת להתרומם: ובהזדמנות אחרת נשא אל מרן לאחר הל' הקדוש: 'למעשה - מה נשאר לנו מחג השבועות?' והשיב: 'אפילו אם רק שש מחשבה טובה אחת של התעלות - שווה הדבר'.

ב. ליל שבועות

כבר התקבל בכל תפוצת ישראל הלימוד בליל שבועות, וכן נהגו בעולם הישיבות. ואך השיב הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לאחד מהעיר מדוע נהגו ערים בליל שבועות, והרי פעמים זה בא על חשבון תפילה רדומה בשחרית, וגם א"כ יש ביטול תורה, ששינים שעות רבות במשך היום? ונ"ל השיב מרן בתוקף: 'השטיינמן העצום שיש בליל שבועות הוא חזק מאוד, ואין לזלזל בו כלל'. והוסף, שהגם שלמנהג זה - להיות ניעורים בלילה - יש הרבה חסרונות, אך מ"מ סוף סוף זהו מנהג ישראל. וכך יש לעשות.

וכשנשאל מה עדיף ללמוד ביישיבה בליל שבועות? השיב: 'אפשר לומר התיקון ואפשר ללמוד, מה שעושים זה טוב'. ביישיבות התקבל דיוקא ללמוד, ובנדאי יותר שייך להישאר נר כשלושים, דשואומרים התיקון ולא מבנינים מה שאומרים - יתר קשה להישאר ער, אבל מעלת התיקון כך שהוא תפניות התורה, ויש בזה ודאי מעלה גדולה, ונראה נראה ופשיטיה.

את הספר 'עולם הישיבה ניתן להשיג בבל' 0533141480

להרוויח מאהבת התורה

הרב חיים זאיד שליט"א

ללמוד יותר טוב, ובגלל ששם יש כולל של אחד מקרוביו שהוא אוהב ללמוד שם והנסיעה כל יום מצפת לבני ברק זה לא ענייני לבבז שלוש שעות בכבישים. ופשוט החלטתי לעשות מעשה שבביל התורה הקדושה, ובשביל לימוד התורה של בעלי. "תקשיב טוב הרב זאיד", היא אומרת לי, "החלטתי לעשות צעד זהו בחיים שלי לעזוב את כל המספחה שלי ההורים האחים וכל מוסדות החינוך של ילדתי, לעזוב את הקהילה שהתרגלנו אליה מאוד, ובעצם לעזוב את מה שבנינו במשך שנים וכל זה רק בשביל שראלי ישב וילמד בנחת. לכן פרסמתי את הדירה שלנו בצפת במיליון מאתיים, ותכננו לרכוש דירה בבני ברק בגודל סביר במיליון שש מאות.

"באותו ערב של ההרצאה שלך התקשר אליי אחד שרוצה לרכוש את הדירה בוודאות ורק הוא רוצה לבוא ושאיני יראה לו את הדירה. בעלי והילדים לא היו בבית ואני היחידה שנשארת בי,ר, שליטת אתו איזה שעה הוא רוצה להגיע ושואו אמר לי שבאור עשר ורבע, נזכרת מיד שקבלתי על עצמי שיעור תורה ואמרת לי שאני לא יוכל בלילה בגלל שיעור תורה שיש לי. ידעתי שיכלתי

חג השבועות מגיע ואיתו במקביל מגיע גם החלק שלנו עבור בורא עולם שהוא אהבת תורה. ישנה שאלה ידוע מדוע נוהגים לאכול ברה השבועות מאכלי חלב והרי זה חג שמחה שקבלנו את התורה ואין השמחה שלימה אלא בבשר ויין. למרות המנהגים יש מאכלי חלב, הכל טוב ויפה אבל תכל'ס אדם שמח יותר ומענג יותר את ההג במאכלי בשר ובמתיית יין.

ביאור יפה הביאו האחרונים בעניין ה' יתברך רצה ללמד אותנו כאן נקודה יסודית במיוחד במעלת לימוד התורה והיא הערכה שלנו לתורה הקדושה. ולכן אדם שלומד תורה צריך לדעת שזה לא הולך בקנה אחד עם בשר ויין ולא בגלל שמחת החג איננה מנדדת בבשר ויין, אלא שאדם שלומד תורה צריך להבין שהנאות העולם הזה הם הבל וריק ואינו צריך לצלול לזהם הים הולכת בלדו לתורה של שמואלים את הפחיתות של הנאות העולם הזה.

ומכאן נעבור לסיפור מדהים שיסביר לנו אהבת תורה כמה היא שווה לנו לא רק בחג השבועות, אלא בחיי היום יום.

לפני כשבועיים הדמיון אותי לעיר

צפת לכנס נשים ענק ובקשו שהעביר שם שיתח הכנה לחג השבועות בנושא 'אהבת תורה- נשים במאי זכין', שיחה שכל כולה אמורה להיות סביב הנושא הזה של הערכה של נשות ישראל לתורה הקדושה, וחיבורם העז לבסיס העם היהודי שהיא התורה הקדושה, להתחזק בדברים הללו הפרט בימים שקודם מתן תורתנו הקדושה.

בבוקר של אותו היום מתקשרת אליי אישה ואמרת לי שהיא מאוד רוצה להגיע להרצאה שלי והיא מתגוררת בצפת, ורק היא רוצה לשאול אותי מתי בדיוק ההרצאה תתחיל, כי לפניי אמור להיות איזו שהיא הופעה קטנה מצגת ואז אני אמור להגיע לדבר, ואמרת לי שבשעה עשר בלילה בדיוק אני מתחיל לדבר. היא הודתה לי על דבריי, והבטיחה לבוא ולהתחזק.

ואכן הגעתי לצפת העברתי שיעור מדהים בעניין אהבת תורה הנשים שם התחזקו כיאה וכראוי, באתי לחזק ויצאתי מחוזק...

למחרת בבוקר אני מקבל טלפון. על הקו אותה אישה שדברה איתי אמש ואמרת לי, 'הרב זאיד אתה אוהב סיפורים. הנה לך סיפור על אהבת תורה'. כמובן החלטתי להקשיב לה בקשר את הבריו כמלא.

"המספחה שלי מתגוררת בצפת, הלכך נסובן מאליו שאני בעלי וילדתי גם כן מתגוררים באותה עיר. אבל לאחרונה בעלי מאוד משתוקק לעזוב את העיר צפת ולעבור להתגורר בבני ברק בשביל

"ובאמת וייתרתי על אותו סיוור בשביל לבוא לשיעור תורה. ולא תאמין מה קרה למחרת"

לסגור כבר את נושא מכירת הדירה שנמרחה לנו במשך תקופה ארוכה, אבל תמיד ידעתי שהתורה הקדושה תמיד דואגת לכל אחד שדואג לה.

"ובאמת וייתרתי על אותו סיוור בשביל לבוא לשיעור תורה. ולא תאמין מה קרה למחרת", היא מספרת לי, "מתקשר אליי אחד בסמיכות לאחיו ולעזר לי, וכי שכנה של משפחת קפלן אמרתי לה שכן, ואז הוא מתחיל לספר לי שבגלל שאותו שכן קפלן סמוגר מאוד, יש לו אח בברה"ב שרוצה להגיע לארץ ישראל בשביל להיות בסמיכות לאחיו ולעזר לי, וכי הוא רוצה לסגור את הדירה והוא סמוך עליי שבאחר את הדירה מה שלא אכפת לו איך הדירה תהיה אלא שרק תהיה בסמיכות לבאחי. ומהתמונות שראיתי בפרסום זה הספיק לי. ואנחנו הסכום אני לא גייד ואת לא תגידי, נחכה לשמוע את ההצעה שלו ונסגור ביחד.

"אחרי כמה דקות הוא חוזר אליי עם התשובה. מיליון שש מאות. זה הסכום שהאחר רוצה ללכת במזומן, אין זמן לדבריים אפשר לסגור. כלם במילים אלה הוא אמר לי. אני מיד הבנתי מהי אהבת תורה וכמה התורה הקדושה דואגת למי שעומד לצדה ומעריך אותה בערך הנכון".

במילים אלו חתמה את סיפורו, ובמילים אלה נחתום את המאמר לערב חג השבועות, שכל אחד שיש בו הערכה לתורה הקדושה ואהבת תורה אימתית זוכה לעולם שכולו טוב ורק מרוויח.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם או מכירים סיכור מחזק
שלחו אלינו
בית 'אור השבת'
רח' חזני 3330 תל אביב
ולצ"ח עבור אור השבת
או בפקס:
08-9941870

אספדה

סיכור לפסח
 אור השבת

10

"וביום החמישי עצרת תהיה לכם"

עבודת ה' השבועות

כתב רבנו חיים ויטאל זיע"א בהגהותיו לספר זוהר"ק (ח"ג צו א) תג הפסח זמן חירותינו ותג סוכות זמן שבתנו, אבל היות משוכב במעדים הוא תג השבועות, ויש ראייה לזה כמה שבראש השנה עם היותו יום גדול ונורא בו בא האדם במשפט על כל מעשיו ונגזר ביום זה מי לחיים ומי למוות ואת תוצאות האדם במשך כל השנה כולה, בכל זאת אנו מזכירים בתפילת המוסף "אתה נגלית בערפלי טוהר", וכו', ומזכירים שם את עניין "מתן תורה", ולכאורה צריך לבאר מה שייכות עניין 'מתן תורה' לראש השנה?

השביעית והשביעית בזה הוא, כי אי אפשר לעמוד בו במשפט בלא זכות התורה, ולכן ראש השנה נזקק להוכרת 'יום מתן תורה', קטן ותלה בגדול, וכמו שהבאנו. ומזה הטעם נראה כי לכל חג ותג יש את מצוותיו המיוחדות לו, בראש השנה - מצוות הקיימת שופר, השליך, סימנים וכו'. ביום הכיפורים - את מצוות היום לצום. בסוכות - מצוות סוכה וארבעת המינים. בפסח - כל מצוות ליל הסדר.

אך שונה מכל אלו "תג השבועות" שלא מצאנו בו מצווה מיוחדת לישראל, והטעם לזה כי מכיוון שחג השבועות גדול יותר מכל המועדים שבו קבלנו את התורה, אין הוא צריך לכולם.

ואיתא בספרי הקדושים, שהטעם שכל אלו המועדים נקראו בשם "רגלים" לרמז שכל עבודת השי"ת במשך כל השנה עומדות על המועדים האלו ["רגלים" מלשון 'רגל'] ולפי זה מאחר ותג השבועות גדול הוא מכל המועדים, חובה עלינו לדעת את עיקר עבודתנו ביום זה, שמתנו תוצאת חיים לעבודתנו במשך כל השנה כולה.

ואם נחפוץ להשכיל ולהבין מהי עבודתנו בחג השבועות, נוכל ללמוד זאת משמו של החג כפי שנקרא "עצרת", לשון עצור, כי תפקודו להיות עצורים ומנוסים בבית ה' לתורה ועבודה (כך מפורש בפסיקא זוטרתי), זו עבודתנו ביום השבועות, לעסוק בתורה ביתר שאת ולקבל על עצמנו להיות סג היושבים בבית ה', שהיו יום זה ביום יום מתן תורתנו, וכתבו בספ"ק שההשפעות שבו יום מתן ה' יתברך בזמן מתן תורה מתעוררות מחדש בכל שנה ושנה, ומסוגל הוא היום לכל המבקש באמת לזכות לכתרה של תורה שבקבלת עול התורה עצמו ובהשתדלותו לקנותה - יאר לו ה' את פניו וימלא משאלותיו [מגיד דבריו ליעקב - שבתות - עמ' א']

וכמה יש לנו לשמוח ולהודות להשי"ת אשר באר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו תורת אמת והיי עולם נטע בתוכנו, ובפרט ביום הגדול הזה יום מתן תורתנו הקדושה. וכבר אמרו רבותינו ז"ל (במסכת פסחים דף סה:) הכל מודה ב'עצרת' [היינו תג השבועות] דבעינן נמי לכם.

ועוד שם בגמ' אמרו דר' יוסף היה אומר ביומי עצרתא "עבדי לי עגלת תלתא", היינו, שייכינו עגל משובח, לכבוד היום הגדול 'מתן תורה' אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא" עיי"ש.

סיפור מצמרר!! הסגולה לפרי בטן

שקט השתרר בבית הדין והכל חיכו לסיכום את תגובתו של החתן. אך לתדהמתם הרבה, החתן נעמד לעיני כולם ואמר: "איני מוכן לוותר לו, לא אשלם לו שקל נוסף על העול, שנגרם לי". כל הנוכחים בבית הדין היו המומים. לא בכל יום נשמעת פניה נרגשת מאב בית הדין אל אחד הצדדים בתוספת ברכה כי אם יותר ולא יעמוד על דעתו, הוא יזכה לפרי בטן, ואם זה לא מספיק, הוא מסרב לקבל את הברכה.

באותו הזמן, נכח באולם בית הדין אברך הגיע על מנת להתלמד כיצד נעשה דין תורה, ומיד כששמע את פנייתו של אב בית הדין לחתן, הוא התרגש מאוד ואמר: "כבוד אב בית הדין, אני מוכן לשלם לך את כל תוספת השלום שמיגיעה לך מהחתן, ובתמורה לך אני מבקש שהברכה של הרב לפרי בטן תחול על אחותי הנשואה כבר מזה עשר שנים ולא זכתה לילדים".

החתן, ששמע באותו רגע את בקשתו של אותו אברך מתלמד, הביין כי ברכתו של אב בית הדין אינה ברכה פשוטה, אלא שווה הרבה. הוא מיד חזר בו והכריז:

"אני חוזר בו! אני מסכים לברכי כבוד אב בית הדין ומוכן לשלם לך את כל המגיע לו ברגע זה, ובלבד שכבוד אב בית הדין יברך אותי ואת כלתי בפרי בטן".

"זה כבר מאוחר מדי", השיב אב בית הדין לחתן, "לאחר שלא הסכמת להצעה, גילית שאינך באמת מעוניין בכך, ולכן איני מוכן לעשות איתך עסקא זו". החתן לא רצה לוותר על אותה הברכה והחל ממש להתחנן על נפשו: "לא, לא, אני באמת מוותר לך, וכדי להראות שהאם מתכוון לך, הוציא מיד מכיסו צ'ק כדי לשלם לך, ובלבד שיתן לי הרב את ברכתו היקרה".

אב בית הדין שתק כמה רגעים והרהר מעט. "אתה", החתן תשלם לי את הסכום, ואני אברך אותך שתזכה לפרי בטן. אך גם את האברך המתלמד שמסר נפשו והיה מוכן לשלם לצלם את הסכף ובלבד שיזכה בפרי בטן, אני אברך שתזכה אחותו עוד השנה לפרי בטן, בריא ושלם". הכל היו מרוצים מהמפתח, החתן כתב מיד צ'ק לצלם ונפרד מסנו בידדות, ואב בית הדין נעמד בנוכחות הדיינים וברך את החתן ואת אחותו של האברך, שיזכו עוד השנה להתבשר בבשרות טובות.

באותה שנה נפקדה הכלה אשת החתן בבת, וכמוה נפקדה אחותו של האברך אף היא באותה שנה בבת בריאה ושלימה, אחר עשר שנים! של צפייה ארוכה וקשה לפרי בטן.

חלק מהקניינים שהתורה נקנית בהם הם קנייני בו אדם לחבירו. ללא בן אדם לחבירו אין קיום לתורה הקדושה. התורה הקדושה בכל מקום מראה לנו, לכבד את השני ולהאוב את השני אין מעלה גדולה מזו.

וזו קבלה עניקת למי שרוצה לגשת לחג מתן תורה לא להתחזק בבין אדם לחבירו, שמעלתה יותר מבין אדם למקום, שהרי בין אדם למקום נחמל ביום היפורים מש"כ בין אדם לחבירו. והחכם עיניו בראשו.

החלן סיפור מדהים ומרגש, המעובד מתוך ביטאון 'קול ברמה' - ויש בו כדי ללמדנו מהו כוחו של יותר ולמה זוכה האדם המוות.

הסיפור אירע בבית-הדין בעיר חולון. לא לבית הדין הגיעו לדין תורה חתן טרי, והצלם שצילם את חתנותו. הצלם הגיע לתבוע את החתן, מפני שלאחר שצילם והסרסו את החתונה, החתן לא היה מוכן לשלם את כל הסכום שנקבע מראש.

החתן מצד שני טען, שאין הוא מוכן לשלם את כל הסכום שנקבע עם הצלם, מפני שהצלם לא עשה את עבודתו כראוי, ומדוע? רבנים חשובים רבים הגיעו לחתונה ולא צולמו, ולכן אין לחתן מזכרת מנוכחותם בחתונה, והדבר מאער אותו מאוד ועל כן אינו מוכן לשלם לצלם את כל הסכום, שכן הוא לא עשה את עבודתו נאמנה.

הצלם, טען מנגד, כי השתדל לעשות את הנדרש ממנו. אך הסיבה שלא הספיק לצלם את כל הרבנים החשובים שהגיעו לחתונה, היא מפני שהרבנים הגיעו לדקות והתערבו בקהל הרב שנכח בחתונה, לכן הוא לא הספיק להגיע לכולם ולצלם בטרם אותם לפני שעזבו את החתונה.

בית הדין שמע את הטענות והחל לדון ולחקור בצדדי הדין על פי כללי התורה. לאחר שבדקו את כל הצדדים, נשאר בית הדין בספק: מצד אחד החתן לא קיבל את העבודה כפי שדרש וצפוי, מצד שני הצלם עשה לו את כל הסכום כן, מחוסר ראיית נשאר בית הדין בספק.

מכיוון שכן, פנה אב בית הדין אל החתן ואמר לו: "ירא חתן יקר, הרי החתונה כבר הייתה, וכעת אתה יוצא לחתן ודשים עם כלתך. הצעתי היא שאתה ישתדל לצלם ותשלם לו את כל הסכום שקבעתם ביניכם על עבודתו, וכך בוודאי תזכה לחיים טובים עם רעייתך. אם תשאיר את הצלם עם צער וקפיאה, הדבר לא יוסיף לכם".

אב בית הדין לא התפעל בכך ואמר לו: "ראה, אם תוותר לצלם ותשלם לו את כל הסכום, אני אברך אותך בנוכחות הדיינים שתזכה עוד השנה לפרי בטן".

חידוה

סיפורים אמתיים

אודר השבת

10

שאלות חידושים וציוקים
נבלאות מתורתך
הרב צבי זינברג

סיפר רבי מאיר רפאל זצ"ל מיד: כשעליתי לירושלים בשנת תרפ"ג, דרתי באותה חצר יחד עם הרב אברהם עדס זצ"ל, הרב היה נר למעלה - ואני למטה. פעמים היה הרב קורא לי לעשות לו איזו עבודה בביתו, והיה משלם לי שכר כפליים. והייתי אומר לו: אדוני הרב, זה יותר מדאי השכר שנתת לי. והיה משיב לי: כתוב בתורה, "ואהבתם את ה'ר", ומה הרב שבא במקלו ובתרמילו כל כך צריך לאוהבו - אנחנו, בני אברהם יצחק יעקב, ואתה, ששמת נפשך בכפר ובאת מחוץ לארץ לארץ ישראל וירושלים, לא כל שכן? ותמיד היה ממציא לי איזו עבודה שלא שווה אפילו שני גרוש, והיה משלם לי חמשה גרוש.

פעם, בערב חג, לא היה לי פרנסה בכיס אפילו כדי לקנות ירק, והייתי עומד ברחוב ונודע, זה קונה וזה מוכר, וזלגו עיני דמעות בסתר. הרב עבר בדרך וקרא אותי: "מאיר, מאיר, בוא". ניגשתי אליו, ואמר לי: "בוא לביתי ונעשה חשבון כמה כסף אני חייב לך". השבתי לו: "אדוני הרב, אין לי שום חשבון, יען מה שעבדתי לך שלמתי לי כפליים" אמר לי: "לא יש לך חשבון, בוא אלי לבית". הלכתי איתו ונתן לי עשרים וחמישה גרוש, ואמר לי: "לך תעשה הוצאות איך טוב הקדוש". אמרתי לו: "אדוני הרב, מדוע נתת לי הלוא איך חייב לי כלום?" השיב לי: "לך תקנה מוצרים לכבוד יום טוב". אז הרגשתי בודאי שהרב יש לי רוח הקדוש, והיו בעיני עשרים וחמישה גרושם אלו כעשרים וחמש לירות [פי מאה], ושמחתי כמוצא שלל רב. (מעין המועד סוכות שאכ)

אמרו חז"ל (עירובין נד ע"ב): "אֵלֶּת אֶהְיֶים וְיִלְתָּן מִן", שמעלה חן על לומדיה, ובאר רש"י: שהכל מנשאים ומגדלים את העוסק בתורה, ותורתו נוגנת לו חן.

רבנו יוסף חיים זצ"ל ממתיק את הענין במשל לעשיר נכבד שהיה מתמחה מאוד בערכם של היהלומים, כל יהלום ידע את שווי המדויק, ועל כן הסוחרים הגדולים היו משרחים לפתחו, לקבל חוות דעתו, כי ידעו שבקי הוא היטב ועושה מלאכתו נאמנה. לימים קנתה אשתו סעודת זהב שמוצאת ביהלומים, ובאה לבעלה ושאלה אותו: כמה לדעתך הטבעת שווה? אמר לה: 1000\$. אמרה לו, אבל המוכר רוצה עליה 1000\$. אמר לה, לא כדאי, זה יקר מדי, לכל היותר 700\$. לאחר שבוע ימים ענדה את הטבעת על אצבעה, ובאה אליו שוב, ובאה אלתו: כמה לדעתך הטבעת שווה? התפעל העשיר מהטבעת ואמר לה, לדעתי שווה לשלם עליה 1000\$. אמרה לו: אבל לפני שבוע אמרת לי שהיא שווה 500\$ או לכל היותר 700\$? אמר לה: לא יתכן שטעית כל כך, זו בודאי טבעת אחרת. אמרה לו, אני אסביר לך: לפני שבוע הראיתי לך את הטבעת שסמך בידך, אבל כעשוי אני מראה לך את הטבעת כשהיא עלי, על האצבע שלי, ומאהבתך אלי - מהחן שלי, זה משיפע על הטבעת, ולכן נראה לך שהטבעת שווה הרבה יותר.

והנמשל: התורה נוסכת חן על האדם. אותה אדם עצמו - כאשר הוא מנתק מן התורה, אין לו חן מיוחד, ויתכן שעירכוהו לא כערכו האמיתי, אבל כאשר מחובר הוא לתורה, ערכו עולה פי כמה וכמה. התורה שופכת עליו חן מיוחד, והכל מנשאים ומגדלים אותו. וכבר אמרה תורה (משלי ח יז): "אֲנִי אֶהְיֶה אֲבִי", כל מי שאוהבני, אני אוהבת אותו. כי "כִּפְסִים הַפְּנִים לַפְּנִים, כִּן לֵב הַאֲדָם לַאֲדָם" (משלי כז יט). שלפי פנים ולב שאתה נותן לתורה, כך התורה עוזרת לך מנגד. (בימות קיז ע"א)

פעם הרב בית הלוי הגיע לעיר פלוגית ותלמידיו בא לבקרו ולללות אותו. הרב שאל אותם - "מה אתה עושה פה היום?". התלמיד ענה "יש לי חנות סוכר ובה היא מצליחה מאוד". לאחר מכן שוב הרב שואל אותם "מה אתה עושה פה היום?". והתלמיד משיב - "אמרתי לרב יש לי חנות סוכר משגשגת". ואז הרב שאל בפעם השלישית - "מה אתה עושה פה היום?". התלמיד שאל את הרב: "למה הרב שואל אותי שאלות אלו הדרבך?". ענה לו הרב "הנה הרב 'חז"ל אמרו 'הכל בידו שמים חן' כיראת שמים" (ברכות ג ע"ב) - החנות וההצלחה זה קבוע, ואילו תורה ומוצאות ומעשים טובים ויראת שמים אלו הם דברים שאתה עושה!".

שכשיצאה שרה מבית אבימלך, השקתה אותה אברהם אבינו ע"ה מי סוטה לבדוקה

(כ"ד) ויחַק אַבְרָמָךְ צִאן וּבְקֵר וּמְבֻדִים וּשְׁפַחַת וַיִּתֵּן לְאַבְרָם וַיִּשֶׁב לוֹ אֶת שְׂרָה אִשְׁתּוֹ.

בס' מטעם המלך (לרבי עמרם חיים זצ"ל ס' תק"ה) מביא מהאח"ל שכשיצאה שרה מבית אבימלך, השקה אותה אברהם אבינו עליה מי סוטה לבדוקה, ומביא שהשקה לו שד"ר אחד מא"י על מאמר זה, מדוע אברהם אל השקה אותה כשיצאה מבית פריעה, שהיה קודם לכן, (ראה שו"ת יפה ללב (אמרי"ל סי' ז) והון רב, (פ' וירא דרוש א')

בס' ארוחת חיים (לרבי אליהו כהן זצ"ל פ' וירא עמ' יז) מביא דברי המדרש אלו, וכותב, שהנה ידוע מה שאח"ל (סוטה כח). על פסוק (במדבר כח), ונקמה וגו' וירע, שאם היא טהורה ונקיה, וזכה לבנים, ולכן שרה שהייתה נקיה וטהורה וזכה לבן.

גזל הגר בזמן הזמנה ומה הגר האם צריך ליתן לבתה?
(ה"ח) ואם יצא לאיש גזל להשיב האישם אליו האיש המושב לה לכהן מלמד איל הכפרים אשר יקבר בו עליו.

כתב רש"י אמרו רבותינו וכי יש לך אדם בירשאל שאין לו גואלים, או כן או בת או אה או שאר בשר הקרוב ממשפחת אביו למעלה עד יעקב, אלא זה הגר שסת ואין לו יורשים.

וכן פסק הרמב"ם (פ"ח מוהל ג' ה"ה י"ג ע"ב) ב"ק דף ק"ט) אם גזל את גרו שאין לו יורשים ונעשע על זמנה הגר ה"ה זה ח"ב לשלם הקרן וחמש לפנה"ס של אותו משקר וקביא אשמו ואמר לך יתקפר בו.

וכתב הסמ"ע (ח"ס ס' ס"ו סק"ח) שבזמן הזה שאין את שמירת הרמב"ם, חייב ליתנו לצדקה. שבזמן הבית היה צריך ליתנו לכהנים, שהן זכו בהן משולחן נבזה, שנאמר "האיש המושב לה לכהן", ובזמן הזה שאין קרבן אשם שעסקין בו הכהנים, ואין ש"יין שולחן נבזה, משרה נוטת לאתקן של צדקה, וחולקים מטעם כלל עניינים שבו.

ובעסק שאלה (לע"ב על השאלות שאלתה ק"ט ס"ב) כתב בדעת השאלות, שגם בזה"ז צריך להביא לכהנים. (וראה פתחי חושן גביה והונאה פ"ד סעי' ג')

האם היה מקרה של השקאת סוטה בזמן שהיא ישראל במדבר?
(היא י"ב) וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי תשקה אשתו ומעלה בו מעול.

בתפארת יהונתן (לרבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל) כתב: איתא במדרש "לאמר" לדורות נאמר, ונראה לבאר שבמדבר לא היה מצורך להשקאת סוטה, לפי מ"ש בגמ' ביומא (נה). שהטעם שהיה נופל במדבר היה בודק אם טרף על אשתו או אם אשתו סדרה עליו, דאמר להם משה דינו לבקר משפט, אם נמצאת עמרה בבית בעלה בידוע שהיא סרה עליה, ואם נמצאת עמרה בבית אביה בידוע שהיא סרהה עליו, וא"כ אין סן הצורך להשקאת סוטה כלל, ועל כהך דלדורות נאמר.

וראה בס' תוספות יום הכפורים (יומא שם) שהקשה איך אפשר לסטור על המן שיכיר מי סרה, הלא אפילו נביא אינו יכול לומר בענין ספקיות התורה כך נאמר לי בנבואה, וכתב זוהריא שמשנה רבינו היה פוסק הדין מכה ההוכחות וההלכות, אלא כשהיו ספקים בדין ההוא, ולהוציא מלבם עשה להם אות ומופת ע"י העומר. וכתב בס' מגדים חדשים (עוה"ל כאן) שלפי דברי התוספות יוה"כ"פ, אפשר שהיו משקין סוטות במדבר, שהבדור ע"י המן היה רק במקרים מסוימים שמשנה דאה שצריך לעשות כן.

וראה בס' חיים ומלך (לרבי חיים פלאגי זצ"ל על הרמב"ם הל' סוטה פ"ד ה"ב) שהענין לפי מ"ש בחולין (פה). שעצם שאינו מגדל צמחים פסול לכיטור הדם, א"כ גם להשקאת סוטה פסול, וא"כ במדבר שהוא עפר שאינו מגדל צמחים איך יהיה אופן לעשות מעפר המשכן.

לישיבה השוהב
מאוד בירושלים
דרוש ברדיפות תורם למזוג נייד
ומקור קטן.
מיועד לבחורים עמלים ושוקדים בתורה הקדושה, שאלו דברים שהם נזקקים ונצרכים אליו מאוד.
אפשרות גם כיד שניה וברומה.
בברכת התורה ועמליה
ניתן לפנות לטלפון:
052-7148454
ניתן להקדיש שמות לתפילה

תפילת הגר"ש פינקוס לחג השבועות
היה אשר חג השבועות יעמוד לפני מורא העולם ויאמר לו יי: "רבונו של עולם רצוני לקבל עלי על תורה, אך סוף סוף הגניי מגבל עקב היציה"ד הגדול הנמצא בתניי ומבקש אני ממה. אפוא, שתתורמני למדרגת מתמיד אמתי, שיוקע באמת בלמוד התורה וקייים מצוותיה, וישלם רובלי העולם הזה לא יעניני אותי כלל. דבר זה הגניי מבקש ממה מתוך ענין ורצון"

אור הזקנה

לעיני רבי חזקיה זרובבלי בן גוריאל ואסתה, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

י"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן גוריאל
ואסתה זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

617

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים לחובות ככדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו 1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"נ, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל: 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ב

סיפור לשבת קודש

ההבטחה של מרן הגר"ע יוסף צ"ל שהתקיימה במלואה

לפנינו סיפור מרטיט ומרגש עד מאוד, אותו סיפור בניו של הגאון רבי יוסף בר שלום צ"ל, רבה הראשי של העיר בת ים:

לפני כחמשים שנה חי הגר"י בר שלום בירושלים, ובאותה תקופה העניות בירושלים הייתה גדולה. בבית הרב הייתה העניות קשה שבעתים, ובקושי היה לחם לאכול, אך למרות זאת עסק התורה לא נפגע במאומה. הגאון רבי יוסף למד תורה בשקידה ובהתמדה עצומה והרביץ תורה ברבים.

בטת לידת ילדם הששי, מחמת העניות בבית לא היה ניתן לרכוש מיטת תינוק, ובלאו הכי לא היה מקום למיטה כזו בבית. התינוק הונח אפוא בארגז עגבניות מעץ, שהפך בשמיכה פשוטה...

מאחר שכלל לא היו בידי המשפחה אמצעים לעריכת סעודת ברית מילה, ולו לעשרה אנשים בלבד, החליטו שביום השמיני ללידת התינוק ייקח אותו אביו, הגאון רבי יוסף, לבית המוהל, ושם יכניס אותו בבריתו של אברהם אבינו.

בשכנותו של הרב בר שלום גר הגאון רבי עובדיה יוסף צ"ל: הרבנית יוסף ע"ה, שכנתה של הרבנית בר שלום תבדל"א, שאלה אותה: 'הרי נולד לכם בן, ומדוע לא שומעים מתי תיערך הברית?!'

ענתה הרבנית בר שלום בלחש מתוך בושה: 'לדאבונו, אנחנו לא עורכים סעודת ברית, אין לנו כסף. ניקח את הילד לבית המוהל, ושם תהיה המילה.'

הרבנית יוסף הודעתה לשמע התשובה ומיהרה לספר על כך לבעלה.

הגאון רבי עובדיה שמע את הדבר, ופסק מייד: 'אנחנו עושים הכל! תלמיד חכם כזה גדול - צריך לעזור לו; ערכי נא את סעודת הברית ברוב פאר והדר!'

הרבנית יוסף שבה אל הרבנית בר שלום ובישרה לה אודות סעודת הברית, ותוך כדי כך שאלה אותה: 'ומה עם ברית יצחק?' (כפי מנהג הספרדים, שבלילה שלפני הברית באים לבית התינוק, לומדים שם זוהר ומכבדים את הלומדים בתקופתה).

הרבנית בר שלום הרכינה את ראשה מבושה, והרבנית יוסף שבה אל בעלה הגדול הגר"ע יוסף הורה לרעייתו: 'לכי נא למכולת וקני מצרכים עבור הברית יצחק!'

בעל המכולת באותו מקום היה אדון ח', עליו השלום. איש צדיק היה, אולם מששמע שלוקחים מצרכים עבור משפחת בר שלום, התנצל ואמר: 'איני יכול לתת מצרכים עבורם! לפליאת הרבנית יוסף הסביר: 'הם חייבים כבר שלושת אלפים לירות, ואין להם מאיפה לשלם, ובמחילה, איני יכול יותר לתת עבורם ממצרכי המכולת!'

חזרה הרבנית יוסף אל בעלה וסיפרה לו את הדבר. ביקש הגר"ע יוסף מרעייתו: 'אמרי בבקשה לבעל המכולת כי ברחמי לשוחח עמו. לאחר שייסיים את עבודתו במכולת יואיל נא לבוא אליי!'

כששמע בעל המכולת שהרב עובדיה קורא לו, בו ברגע סגר את חנותו ומיהר להגיע בהכנעה גדולה לבית הרב...

פנה הגאון רבי עובדיה יוסף אל בעל המכולת ושאל: 'ממה נהיה החוב של משפחת בר שלום? האם קנו ממתקים וחסטיפים, או שמא רק מצרכי מזון בסיסיים ומינימליים?'

בעל המכולת השיב: 'רק מצרכי יסוד מינימליים ביותר. זה חוב מלחם ומחלב, ולעתים רחוקות - גם מגבינה.'

הושיבו הגאון, ליטף את ידו בחום ואמר: 'ברצוני לשאול את כבודו שאלה נוספת: מהו הדבר הכי חשוב בעולם?'

השיבו בעל המכולת הצדיק: 'התורה! אין גדולה וקדושה כתורה!'

כאן אמר לו הרב עובדיה בהתרגשות: 'דע לך אהובי, שהרב בר שלום הנו תלמיד חכם גדול. הוא שוקד על דלתות התורה יומם ולילה, ובאמת אין לו מהיכן לשלם! הבה ונערוך עסקה! פנה אליו הרב 'כבודו יוותר על החוב, ואני מבטיח לך, שזכות הויתור למען התורה הקדושה תעמוד לך, ובעזרת ה' יתברך תזכה לבן תלמיד חכם, שיאיר את עיני ישראל בתורתו!'

בעל המכולת, שכאמור היה יהודי צדיק, אוהב תורה ובעל אמונת חכמים, קיבל את הצעת הרב ומתוך גבורה גדולה ויתר על כל החוב העצום, ואף החליט להעניק על חשבוננו את המוצרים לצורך עריכת ה'ברית יצחק'. הרב הניח את שתי ידיו הקדושות על ראשו, וברכו בחמימות רבה, שיזכה לבן גדול בתורה.

ה'ברית יצחק' וגם ברית המילה נחוגו בשמחה, אך אף אדם לא ידע דבר על העסקה; שנקמה בין הגאון רבי עובדיה יוסף לבעל המכולת, וכאשר יום אחד פנה הרב בר שלום להסדיר את החובות עם בעל המכולת, הרגיעו הלה ואמר: 'העניין טופל', ולא פרט...

כעבור מספר שבועות מונה הרב בר שלום (על פי הוראת הגאון רבי עובדיה יוסף) לשמש כרבה הראשי של העיר ים-ים.

והנה באחד הלילות, בשלהי שנת תשע"ד (לאחר שחלפו ארבעים ושבע שנים מאז אותו מעשה, ועניין החוב לבעל המכולת נשכח לגמרי) רואה הרבנית בר שלום בחלומה את פניו של אדון ח', בעל המכולת, ולפתע היא נזכרת, תוך כדי חלומה, בחוב הגדול של שלושת אלפים הלירות, שעדיין לא שולם...

הרבנית התעוררה בבהלה. דבר החוץ לא נתן לה מנוחה; אמנם בעל המכולת כבר לא דרש מאתנו את הכסף, אך למעשה עדיין לא שילמנו לו...

השכב בבוקר התקשרה אל בנה שבירושלים, הרה"ג רבי אליהו בר שלום שליט"א, סיפרה לו אודות חלומה וביקשה ממנו להזדרז ולברר אם בעל המכולת עודנו חי. 'תאמר לו לבעל המכולת, שכעת, בתוך ה', יש בידינו האמצעים כדי לשלם לו את מלוא שכרו, ואחר בקשת הסליחה נחזיר את החוב ככל אשר ישית עלינו.'

הבן, רבי אליהו, הגיע למקום בו הייתה חנות המכולת, אך לא מצאה. האזור שינה את פניו לגמרי, ותושבי המקום סיפרו שהמכולת נסגרה כבר לפני שנים רבות. כעת יצא רבי אליהו לחפש אחר ביתו של האיש.

כעבור מספר שעות איתר את הבית. שכנס, מצא את אדון ח' הישיש שוכב במיטתו באפיסת כוחות מוחלטת.

לעילוי נשמת משה בן אסתר

(הרב עובדיה זצ"ל)

המשך סיפור לשבת קודש

רבי אליהו בר שלום, שהתרגש עד דמעות, ביקש מאדון ח' סליחה בשם המשפחה, שיחבו על טוב לבו ועל זכיותו בבן גדול בתורה ונפרד ממנו באווירת כבוד ובלבביות.

יומיים לאחר מכן מספר הרב אליהו בר שלום 'עברתי באחד מרחובות ירושלים, ולפתע קפאתי על מקומי... הבחנתי כי על גבי לחות המודעות הודבקו מודעות-אבל, המודיעות אודות פטירתו של אדון ח', בעל המכולת הצדיק.

מן השמים גלגלו, שהרבנית בר שלום תליט"א, תחלום אודות בעל המכולת, ושמשפחת הרב בר שלום תפנה לסלק את החוב ולבקש את סליחת האישי בטרם עזיבתו את העולם. אז נתגלו מקצת ממהלכיו של הקב"ה בעולם!'

הסיפור המופלא מסתיים בעובדה מרגשת: רבי אליהו בר שלום שליט"א, המשמש כרב בשכונת רמת שלמה בירושלים, אחראי בין השאר גם על אחת מקופות הצדקה המחלקות כסף לעמלי תורה. והנה, שנים מספר קודם המפגש ההוא, בשנות אברכותו של בנו התלמיד חכם של בעל המכולת, הבחין בו רבי אליהו וגילה כי מדובר בתלמיד חכם שעדיין לגדולות, והוא עמל בתורה ללא הפסק מתוך קשיי פרנסה.

רבי אליהו המליץ אפוא בחום להעניק לאברך השקדן קצבה חודשית מכובדת, כדי שיוכל לעסוק בתורה מתוך הרווחה וישוב הדעת. (כמובן, בשעתו לא ידע רבי אליהו כי מדובר בבנו של בעל המכולת, וגם אודות סיפור החוב לא ידע מאומה).

וקר אך היה, במשך כמה שנים ניתנה לתלמיד חכם המופלג (על פי הוראת רבי אליהו בר שלום) קצבה מכובדת מדי חודש בחודשו!

מדהים להיווכח, שכאשר יהודי מוותר למען התורה הקדושה על חובו של תלמיד חכם כדי לתמוך בו בעסקו בתורה, ארבעים ושבע שנים מאוחר יותר מתגלה, שה' יתברך שילם לו בכפליים: הוא זוכה לבן תלמיד חכם העמל בתורה; ובנו של אותו גאון, שבעל המכולת ויתר לו על חובו, הוא זה שידאג לבנו של בעל המכולת שיוכל לעסוק בתורה מתוך שלווה, ובדרך פלאית זו ישוב הכסף למשפחת בעל המכולת הצדיק.

"סָה גְדֹלָה מִעֲשֵׂי ה', קִאֵד עֲקָקוּ סִפְּשִׁבְתֵיךָ!" [תהלים צב, ו]
אך הבה נזכור ונשגח היטב גם את דברי קודשו של הגאון רבי עובדיה יוסף זי"ע: 'מהו הדבר החשוב באמת בחיים, שלמענו כדאי להקריב גם הון רב? - התורה הקדושה!'

"טוב לי תורת פיך מאַלְפֵי זָבָב וְכַפָּרֵי!" [תהלים קט, עב]

(ביטאון 'קול ברמה')

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים)

לצד החולה יושב יהודי תלמיד חכם, ורבי אליהו הצליח להוות, שמדובר בידודו משכבר הימים, שהנו מופלג בתורה ובראת שמים, ונמנה כיום עם גדולי התורה המובהקים.

רבי אליהו פנה תחילה לאותו תלמיד חכם ושאלו מה מעשיו כאן. הוא ענה בפשטות: 'זה אבא שלי!...'

כיוון שרק החליט רבי אליהו (שכאמור, לא ידע כלל אודות הבטחת הרב עובדיה יוסף ליישיש שמולו), שלא לתת את השיחה עם בעל הבית אודות הכסף, אלא תחילה שאל אותו: 'כיצד זכה כבודו לבן תלמיד חכם גדול כזה?'

הזקן החל לספר באיטיות וברפיון-קול: 'לפני ארבעים ושבע שנים היה לי לקוח תלמיד חכם, שהיה לו חוב עצום במכולת, שלושת אלפים לירות... חכם עובדיה קרא לי וביקש שאוותר על החוב של אותו חכם שעוסק בתורה מתוך מסירות, ובתמורה הבטיח לי שאזכה לבן גדול בתורה!'

רבי אליהו נפעם למשמע הדברים. הוא שאל את אדון ח' הזקן: 'אם כבודו זכר מי היה אותו חכם, שוויתרת על כל החוב?'

הזקן אימץ את מוחו וזכר: 'קראו לו חכם יוסף בר שלום.'
אמר לו רבי אליהו: 'אני הוא בנו של אותו תלמיד חכם, שוויתרת על חובו במכולת... אמש ראתה אמי שתחיה את פניך בחלום, והדדעקה, כי נזכרה שנתר לנו חוב גדול במכולת שלך, חוב על סך שלושת אלפים לירות; כיום ב"ה הרחיה ה' לנו, והגעתי כעת בשם המשפחה על מנת לפרוע את החוב. אמנם עכשיו אין כבר לירות, אך נשלם לך את מלוא ערך החוב בשקלים!'

אדון ח' התרגש מאד למשמע הדברים. רבי אליהו הבחין, שמעיניו זולגות דמעות.

'ידידי ורעי' אמר שקולו לנשק 'בשום אופן לא אקח! את תשלום החוב כבר קיבלתי!...'

הגביה בעל המכולת את ידו מתוך מאמץ רב והצביע על התלמיד חכם היושב לצדו: 'הנה, זה התשלום!!'

'מה אומר לך' המשך הזקן תוך כדי שפרש את ידיו כלפי מעלה 'הבטחת הצדיק התקיימה במלואה! ויתרתי על הכסף, אך זכיתי בדבר העצום ביותר שניתן לזכות בו, הן בעולם הזה והן בעולם הבא!...'

(יצוין שמפגש זה התרחש כעשרה חודשים לאחר פטירתו של הגאון

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכלל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **בתורכם מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רווח, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן סיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים. יעל בת דבורה, רחל בת זוליה

לעילוי נשמת: זוהר עליה עישה בת אסתר, פאני בת אסתר, דבורה בת ברכה, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, יתום בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, רחפורה בת אסתר, כבב בן גוהר, **אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי**

אנא התפלל על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְפָּקִיט בת שרה, מנשה בן סובה ורעייתו, הרצל בן נתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יחזק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה שושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דינאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

להצלת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזוג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, רבקה בת נורית

מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת אשה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

שדכנית (לבוחרים מגיל 30+) א-ה: 21:00 - 22:30
70: 052766049
שידוכי "חסידי שרה" בימים ג', ד' ה' בעה"ש 052-3297225 10:00 -
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקף לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מהפוד שליט"א: 0559260027. מוהל מוסקף לשם שמים. תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך: מוהל מוסקף לשם שמים: 0527646963

בנינו בבית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

אין להסתפק ברוחניות

ה

שבת נקרא בפרשת נשא, שהשנה חלה בסמיכות לחג השבועות. בפתיחת הפרשה דורשת התורה מהאדם "נְשֵׂא אֶת ראש" (במדבר ד, כב), 'נְשֵׂא' - מלשון להתרומם, אדם צריך להגביה את עצמו ולשאוף ליותר. אם עד עתה האדם הסתפק בלימוד מסוים, אומרים לו עכשיו לקראת חג השבועות, תשתדל להוסיף בלימוד התורה, תתרומם ואפילו במעט ותוסיף כמה שתוכל. כך אומר הפס' "הֲרַבְּבֵנוּ פִּיךָ וְנִמְלֵאֲהוּ" (תהלים פא, יא), הפסוק מדבר על רוחניות, אדם צריך להרחיב את פיו ולמלא אותו כמה שיותר בתוכן רוחני.

זה מה שמרומם את האדם, להוסיף בתורה במצוות ובמעשים טובים, זה ה-"נְשֵׂא" שכל אחד צריך לרומם את עצמו, לשאוף ליותר ולא להסתפק בקיים, וחלילה לנחם את עצמו ולומר, 'ברוך ה' אני מפלל ולומד כך וכך, ומקיים מצוות כפי שידע משגת', זה לא מספיק, אדם תמיד צריך לשאוף להוסיף יותר ויותר, אם למד שעה גמרא שיוסיף בלימוד הלכות, כל אחד כפי מה שידע משגת ולמה שהוא נמשך יותר.

יש מדרש (בראשית רבה מ, ג) מעניין מאוד שאומר, עשרה מיני רעבון באו לעולם. עשרה פעמים היה רעב בעולם, בימי אדם הראשון, אצל אברהם אבינו "וַיָּהֵי רָעַב בְּאֶרֶץ", אצל פירעה וכו', ואומר המדרש שהרעב האחרון יהיה לעתיד לבוא, ככתוב בפסוק (עמוס ה, יא) "הֲיֵהָ יָמִים בָּאִים נָא ה', וְהִשְׁלַחְתִּי רָעַב בְּאֶרֶץ, לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם, פִּי אִם לְשִׁמְעַת אֶת דְּבַר ה'", אנשים יהיו רעבים לשמוע את דבר ה', כל אחד ירצה לבוא לעוד שיעור, לשמוע עוד הלכה או חידוש, לתרץ עוד קושיה בגמרא, זה יהיה הרעב האחרון לעתיד לבוא, "מְלֵאָה הָאֶרֶץ דְּעָה אֶת ה'" (ישעיה יא, ט).

שואל הרב כהנמן זצ"ל, מה הקשר ביניהם, הרי המדרש מדבר על עשרה פעמים של רעב לאוכל, ולאחר מכן על הרעב האחרון לעתיד לבוא, אבל לא קובע זה אל זה. רעב לאוכל הוא רעב שלילי, המעיד על חוסר בשפע ובגשמות בעולם. אבל לעתיד לבוא יהיה רעב לתורה, "פִּי אִם לְשִׁמְעַת אֶת דְּבַר ה'", ולכאורה זה דבר חיובי, רעב מסוג טוב, אדם הרעב וצמא לשמוע את דבר ה', ככתוב "הוֹי כָּל צָמָא לְכוּ לְמַיִם" (ישעיה נה, א), יהיה הריבה דעת בעולם, ורבים שילמדו את התורה הקדושה, אבל זה לא יספק את האנשים וכל אחד ירצה עוד ועוד. אם כן, מה הדמיון ומה הקשר בין רעב גשמי, לרעב שיהיה בזמן ההתגלות לשמוע את דבר ה'.

אומר הרב כהנמן, כשאדם רעב ותלוא אכל כמה ימים, גם אם יביאו לו קליפות של תפוחי אדמה, הוא יקפץ עליהם כמוצא שלל רב. היו לאורך הדורות פרעות שהובילו בני אדם להיות מאושרים במוצאם קליפה אחת של תפוח אדמה, ומי שמצאה היה אוכלה בשקיקה. אומר הרב

כהנמן שזו הבעיה, וזה מה שיהיה באחרית הימים, אנשים יהיו רעבים לתורה, אבל עלולים להסתפק בעוד דף גמרא אחד, או בעוד שעה אחת של שיעור תורה. אדם יאמר 'הנה ישבתי ולמדתי שעה תורה, ברוך ה' אני מרוצה ויש לי בזה סיפוק', ובוזה זה נגמר.

זה דבר איום ונורא - אומר הרב כהנמן, כאשר מלאה הארץ דעה את ה', וכי אנחנו נסתפק בלימוד מועט, במצב כזה האדם צריך לשאוף לכמה שיותר לימוד תורה וקביעות עתים לתורה, לכן הניבא מונה את הרעב הזה גם כן בתור דבר שלילי, שאם כל עם ישראל בזמן כזה של רעב לדבר ה', היו מצלים את כל זמנם לתורה ומצוות ולדברים שבקדושה, אז אדרבא ודאי שזה היה חיובי ביותר, אבל אם אנשים יסתפקו בדף אחד או בכמה שורות של גמרא בלבד, זהו רעב שלא לטובת עם ישראל. מאכן נלמד, שאדם הוסיף ומלאמץ להשיג יותר, הוא צריך לדעת שזה אך ורק לטובתו, ורק הוא ירויח מזה, אז הרעב הזה יהיה לטובתו.

לפנינו סיפור ממנו נוכל לראות עד כמה אדם יכול להרויח, לא רק מעצם לימוד התורה או קיום מצווה, אלא אף אם רק חשב מחשבה לעשות מצווה, עד כמה הוא יכול להרויח מכך. בעיר מונסי בארצות הברית היה יהודי עשיר ובעל עסקים, שהיה נוסע מידי שנה לסין הרחוקה, קונה שם סחורה בכמה מאות אלפי דולרים, חוזר לעירו ומוכר אותה ומרויח פי כמה וכמה. והנה שנה אחת הוא לא הצליח לגייס כסף לנסיעה, וכמוכן שלא יכל לוותר על הנסיעה, שהעתידי הכלכלי שלו תלוי בה.

אבל במה הוא יקנה את הסחורה, שם הרי משלמים במזומן. הוא פנה לחברו הטוב ואמר לו, ראה אנחנו ידידים טובים, אומר לך את האמת, אני בכל שנה נוסע לסין, ואתה רואה שברוך ה' אני חוזר ומרויח טוב, השנה הזאת משום מה אין לי מזומן, ואני מבקש ממך טובה, הלואה של חצי מיליון דולר, ובעזרת ה' תוך כמה חודשים תקבל את הכל בחזרה.

כל אדם מהשורה שהיה שומע דבר כזה היה מסתמא חושב לעצמו, 'מה תפאום, וכי אני אלווה חצי מיליון דולר, את הכסף הזה אשים בבנק, ואקבל תשואה פי כמה וכמה'. אבל מצד שני, 'בכל זאת הוא חבר המבקש וצריך עזרה, ויש פה חסד גדול, וגם המלוה לחבירו בשעת דחוקו נחשב לצדקה גדולה'. הוא חשב ומיד אמר לחבירו, 'אתן לך הלואה, והאם אתה יודע מהיכן יל מזומן להלוות לך? חסכתי והרווחתי בחיי, וכל שנה הייתי מפריש כמה עשרות אלפי דולרים, וצברתי בסופו של דבר סכום כסף גדול, חצי מיליון דולר'.

הוסיף חבירו ואמר, 'את הכסף שמת' במרתף מתחת לביתי, הכנסתי את הכסף בכמה שקיות אטומות,

**אומר הרב כהנמן,
כאשר מלאה
הארץ דעה את ה',
וכי אנחנו נסתפק
בלימוד מועט, במצב
כזה האדם צריך
לשאוף לכמה שיותר
לימוד תורה וקביעות
עתים לתורה**

המשך
בעמוד 4 <<

פתק לעולם האמת

ואמר: 'הבנתי שאין מקום, ואני כבר שב לביתי. רק אבקש שהמנהל ירשום לי אישור על פרטי כל הסיפור הזה, כי הייתי כאן, ביקשתי להצטרף ללומדי התורה, הייתי מוכן אפילו להיכנס לכיתה האינטוסים, עשיתי הכל כדי להגשים את שאיפתי, אך לבסוף - אין לי מקום...'

המנהל נעמד על עומדו, המום מהבקשה. 'ואישור כזה למה לך?' - שאל את הילד האמץ. ללא מורא, נענה הילד ואמר: 'ראה נא. אני יתום, ולבטח ביום שאעלה לבית דין של מעלה, ישאלני אבי למה לא עסקתי בתורה, למה לא עשיתי הכל לזכות בתורה. אם אענה לו שרציתי, שהתמסרתי, שהתאמצתי, שצעדתי יותר משעתיים ברגל בקור מקפיא, שהסכמתי להתבזות ולהיכנס לכיתה נמוכה, שהתחננתי על חיי התורה שלי בפני המנהל - לכן צריך אני אישור בכתב, למען יהיה לי במה להוכיח לאבי ז"ל כי אמת דיברתי: שאפתי, רציתי, ניסיתי, התאמצתי ועשיתי הכל - ולמרות זאת נותרתי מחוץ למשפחת לומדי התורה!' - אמר הילד כשעיניו זולגות דמעות חרישיות, עדינות, אציליות...

כשמעו המנהל את הדברים, נחרד. הוא הבין את המשמעות העמוקה של סירובו,

סיפור המצמרר הזה, התרחש לפני כשמונים שנה. בבית קטן בשולי וויליאמסבורג בניו-יורק, הגוררה אלמנה יהודיה עם בנה הצעיר, ולא היו לה אמצעים לשלחו לתלמוד תורה, ששכן אז רק בקצה השני של השכונה, מרחק כעשרים דקות נסיעה. כך שהילד גדל והתחנך במסודות נוכריים, נשמה אבודה בין המוני גויים אמריקאים. רק בשעות אחר הצהריים, לימדה אותו אימו מעט תפילות ומנהגי יהודים, אך יותר מכל לא ידע דבר...

בהגיעו לגיל 12, שמע הילד כי יש מוסדות חינוך לתפארה בהם ילדים יהודים עוסקים בתורה, ואלה ממוקמים בקצה השני של השכונה. בכל ליבו שאף להצטרף לילדים העוסקים בתורה בחדווה בשנות ילדותם, אך היה ברור לו שהדבר אינו אפשרי. לאימו אין פרוטה לפרוטה, הנסיעה עולה הון רב - יחסית למושגיה, והימים ימי שיא החורף, ואפילו מעיל אין לו... ובכל זאת, גחלת הרצון הפנימי בברה בו, ולא חזר הבן, לשאיפתו הלידהק.

הוא החל לדבר על לב אימו כי תסכים לתת לו ללכת רגלית אל המקום בו יזכה לעסוק בתורה, וכמובן שהיא לא מיהרה להשתכנע... אך יסתדר בקור הנורא בלי פרוטה בכיס, אך ישרוד ימים ארוכים בסביבה קרה ומונכרת? אך אש הרצון שבערה בעיניו של הילד, סופה שהתלקחה גם בליבה של אימו. היא נענתה לתחנוניו, ואיפשרה לו לצאת לדרך הארוכה, בואכה ה'חידוד' בו עוסקים בתורה.

שלג זלעפות יורד על הארץ, ילד קטן כבן 12 מהדהס לו בין הקרחונים, יוצא לדרך שאורכה למעלה משעתיים הליכה! הקור מכה, הרוחות נושבות בעוץ, השלג אינו פוסק, ורק ילד יהודי אחד ממשיך לצעוד בעוץ ובגאון. גחלת הרצון שבו כבר התלקחה והפכה ללהבת ענק, שהמיסה את השלג וחיימה את לבו לכל אורך הדרך. 'אני רוצה ללמוד תורה, רוצה להכיר את התורה!'. שב ואמר לעצמו פעם אחר פעם, מזרז את צעדיו...

קרוב לשעתיים חוצי הלך הילד, חוצה את וויליאמסבורג מן הקצה אל הקצה. הסודר שצעדיו כבר רטוב, צמאתו רועדת מקור, שיניו נוקשות זו לזו, אך מבטו נחוץ, רצונו כנה, בוטר מבפנים. הוא מגיע לבניין ה'ת', וחיש מהר נגיש לחדר המנהל, נוקש בבלת בעדינות ובנימוס, וכשזו נפתחה - הוא ממיה להיכנס. 'שלום, אני רוצה ללמוד תורה!' - צפצף הילד לעברו בפנים קורנות, 'עשיתי דרך ארוכה, שעתיים חוצי, כדי ללמוד תורה!' - קורא הילד באומץ ובעוצמה, לנוכח עיני המנהל הנפערות בתדהמה. מימיו לא הגיע אליו ילד בצורה כזו, מעולם לא נתקל בילד גלמוד שהגיע לבד, מבקש לזכות בתורה...

המנהל המנהל לא ידע את גושטו וביקש לעשות סדר: 'לאימו יתה אתה מבקש להיכנס? היכן אתה אווזו בלימודיך? על מה אפשר לבחון אותך כרגע?' - שאל מבולבל. אך הילד, מבולבל עוד יותר,

רק משך בכתפיו ואמר 'אינני יודע... אינני יודע דבר, אינני יכול להיבחן על כלום. אולי קצת על סידור...?' 'סידור?!?!' - תמה המנהל לעומתו, רק עשיו הבין עם מי יש לו עסק... 'ראה נא, ידידי הצעיר. סידור לומדים רק בכיתה הזאטוסים ממש, ואתה כבר ערב בר מצוה. לא נראה לי שהדבר מתאים עבורך!' - פסק המנהל, ובכך חשב שמה שעוסק בילד המורד משהו שנקלע לפניו בעיצומו של יום...

אך כח הרצון של הילד, היה חזק מכל תמיהה של המנהל. 'אין דבר!' - פסק הילד בן ה-12, 'אינני מרגיש כל פחיתות כבוד להיכנס לכיתה הזאטוסים. הרצון להצטרף ללומדי התורה בוטר בי, ואם הצעד הראשון ייעשה בכיתה נמוכה - אשרי טוב לי, אשמח להיכנס לכיתה הזו!' מהר מאוד הבין המנהל כי אין לו ברירה, הרצון של הילד הזה חזק מכל קושי. הוא נאלץ למצוא תירוץ אחר, ואמר לילד: 'ראה נא, בוא עמי לכיתה הזאטוסים, ותיווכח בעיניך שאין שם מקום. הייתי מכניס אותך לכיתה הזו, אך אין בה כל בלד מקום!', אמר כמתנצל, ונגיש עם הילד לכיתה, מוכיח לו כי הייתה צפופה עד אפס מקום...

כעשיו כבר הרהר המנהל כי הסאגה הסתיימה, אך למעשה רק אז היא החלה... הילד בלה בכיתה בניינים לחות ממעות, הוא שהתווק להצטרף ללומדים בה, אך הבין כי המנהל מסרב לשותף עמו פעולה, למרות רצונו הכנה. בהבזק של רגע עלה בו רעיון, ומעומק לבו השואף והכוסף להצטרף ללומדי התורה, פנה למנהל

**צריך אני אישור
בכתב, למען יהיה לי
במה להוכיח לאבי
ז"ל כי אמת דיברתי:
שאפתי, רציתי,
ניסיתי, התאמצתי
ועשיתי הכל - ולמרות
זאת נותרתי מחוץ
למשפחת לומדי
התורה!**

הבין עד כמה גדול כח הרצון של הילד הניצב לפניו. על אתר מצא המנהל את הדרך להכניס את הילד לכיתה הזאטוסים, שם החל הילד מאלף ב"ית, פשוטו כמשמעו... במשך כמה שנים שהה הילד באותה הכיתה, גם כשכבר הפך לבחור בר מצוה. כשרונותיו היו חלשים מהממוצע, הוא לא הצטיין בהבנה יתירה, הקשיים עימם גדל נתנו בו את

אותותיהם, אבל הוא לא התייאש והמשיך להתמסר לחלומו האחד והיחיד - לעסוק בתורה...

לימים, כך העיד הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א שסיפר את הסיפור, הפך אותו ילד לתלמיד חכם גדול, מרביץ תורה לרבים ומוסר שיעורים הנשמעים בשקיקה. כל זאת - לא משום שגדל בבית כזה, לא כי היה בן להורים כאלה, לא כי היה בעל כשרונות דגולים וגם לא כי למד במסודות הטובים ביותר... כל זאת רק בזכות כח אחד שבער בו - כח הרצון. הכח שהגיע אותו ללכת שעתיים חוצי בקור מקפיא, להתעקש עם המנהל, להילחם בהחלטותו שלא לאפשר לו להיכנס לכיתה. וכשכח הרצון כה חזק - אין משהו שיכול לעמוד בפניו!

הבה וניקח עימנו את המסר הזה, למען נשכיל ונדע שהכל תלוי בנו. בלב בכוחות ובכשרונות, ולא בסביבה בה גדלנו, ולא במי שאנו זוכים ללמוד מהם או עימם. ההצלחה התורנית שלנו בהישג דינו! - אם נהיה כאותו ילד עקשן, עם הלהבה הבוררת בעיניו, ונזכור את המחסומים ששב וניפץ בדרכו להשגת שאיפתו, נזכה להבין שבעקשנות ובנכונות להתאמץ ללא פשרות - אין דבר העומד בפני הרצון. ביום מתן תורה, כל אחד מאיתנו יכול לקבל על עצמו לרצות באמת, לא מהשפה ולחוץ, אלא להקדיש את מירב השעות והמאמצים, ולא לעשות לעצמו הנחות, והרצון הזה הוא שיוכל אותו א"ה להצלחה הנשאלת!

(הרב אשר קובלסקי שליט"א)

- לעיין יהודית בת ריחנה ע"ה
- לעיין אברהם אבוהרון בן ג'צ'ינה ז"ל
- לעיין רפאל פואה בן רוה ז"ל
- לעיין בנימין בן שאוס ז"ל
- לעיין אסתר בת חנה ז"ל
- לעיין הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

וקידשתם היום וגם מחר

לקראת מתן תורה פונה הקב"ה בתחינה למשה רבינו, ומבקש ממנו שיורה לעם ישראל "ויאמר ה' אל משה, לך אל העם, וקדשם היום וקחך וקבצו שמלתם" (שמות יט, י), וכידוע משה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו, וביקש מעם ישראל שיקדשו עצמם לפני מתן תורה. רבות נאמר דובר על שלושת ימי ההגבלה, אך האם די בכך בשביל לקבל את התורה הקדושה? ומה יהיה אחר כך?

נביא משל קצר אבל נפלא, המביא אור חדש על קבלת התורה. כידוע מהתפילים או בתפילות המועדים, "הושיאנו ה' אלוקינו", ואמר על כך הרה"ק ה'תפארת שלמה ז"ע (עניני שמיני עצרת) שהבקשה הזו של 'הושיאנו' היא מלשון נישואין, שמבקשים או מהקב"ה, שהקשר בינינו אל הקב"ה יהיה כקידושין בין איש לאשה, ואם כן יש לומר שכמו שבכל 'נישואין' מבקשים או 'שיהיה בנין עדי עד', אף כאן בחג השבועות עלינו לבקש ולהשתדל שישאר הבנין אף לאחר חג השבועות, ולנצח נצחים.

משל לאחד הנכנס לשמחת נישואין, וברצונו לדעת מיהו החתן, ביום החתונה הכל עוטים בגדים מכובדים, וקשה ממבט ראשון להבדיל בין החתן לשאר האורחים, אמנם כאשר יסתכל עליהם ליום המחרת, ויחפש מיהו האדם שערדין נישאר לבוש בבגדי שבת ויו"ט, ידע שהוא ה'חתן' הנמצא עתה בשבעת ימי החופה שלו. כיוצא בזה, מיהו ה'חתן' האמיתי של מתן תורה, מי שנשאר עם התורה גם לאחר שבועות... עתה יובן משמעות שלושת ימי ההגבלה ביתר שאת, ו'קדשם היום' (וגם מחר, רמז יש בהם שלא יעבור ויצא היום טוב כלעומת שבא, אלא אף למחרת היום טוב, צריך כל אחד לזכור שזה עתה קיבל עליו את התורה, ולהמשיך את הארת חג השבועות לכל השנה, בתוספת קדושה ולימוד התורה.

מסופר על הרה"ק ה'נתיבות שלום' ז"ע, ששאל פעם כמה מבחורי הישיבה, 'אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות?', נענה האחד ואמר 'בזמן עלות השחר', לעומתו השיב רעהו 'בעת קריאת עשרת הדברות בקריאת התורה', בא השלישי והשיב באופן אחר... עד שלבסוף אמר להם הרב, 'זמן קבלת התורה הוא בדיוק בשעה שאדם מקבל על עצמו את התורה'. בכל יום מימות השנה יש בידינו לזכות ב'מתן תורה', ובעצם להמשיך את האהרה מחג השבועות, אם נזכה לקבלה היום וגם מחר. (עפי"י "באר הפרשה")

פסיעות על השלג להגנה

"בִּרְכֶּךָ ה' יְיֹשֶׁמְרָה" (במדבר ו, כד), שְׁלֵא יָבֹאוּ עֲלֶיךָ שׁוּדִידִים לְפִנֵּי מְמוֹנֶךָ (רש"י).

שאלה: השאלה שלפנינו הגיעה מיהודים חדרים בשכונה יהודית בעיר לונדון. בלילות החורף המושלגים התרבו מקרי הגניבה בליל שבת קדש. התברר, שהגנבים הערלים נוקטים בשיטה יחודית. הם עומדים מחוץ לבית, וסוקרים את כר השלג העבה שלפני הכניסה. כאשר מבחינים הגנבים שעל גבי כר השלג ישנם עקבות אדם, הם מסיקים שבני הבית נמצאים בביתם, אך אם שכבת השלג חלקה ונקיה מעקבות, אות הוא שהבית ריק מיושביו, והגנבים נכנסים לבצע עם את זממם.

סיפר אחד התושבים: באחד הפעמים, הבחנתי ששכני אינם נוכחים בשבת בביתם, וכר השלג בכניסה לביתם נקי לגמרי מעקבות. עלה בדעתי, לצאת ולפסוע הלון ושוב בכניסה לביתם להגנה על ביתם. לפתע עלה ספק בליבי - שמא יש בכך חשש של מלאכת כותב, בכך שאני עושה במתכוון צורות של סוליות נעלים על גבי מעטה השלג? (למרות שאין מדבר בכתובת אותיות ממש, אלא בצויר צורה, מכל מקום הדבר אסור, כמבואר ברמב"ם בהלכות שבת יא-יז, שצליצור צויר זו תולדת מלאכת כותב). האם יש מקום לחששו של היהודי?

תשובה: הפוסקים התירו לילך בנעל שעל גבי סוליית חקוקים ציורים או אותיות, אף שבזמן הליכו מטבעים הציורים הללו באדמה או בשלג. טעם ההיתר הוא, משום שאין לאדם שום כונה ושום תועלת ביצירת כתב זה, וממילא חסר בוה בעצם שם מלאכת כותב (יעוין ב"חוט שני" ח"א עמי קנח).

אולם, בנידון שבאצלנו, אדרבה, לאדם יש כוונה ותועלת בהטבעת צורות הסוליות, וממילא יש לפניו יצירת צורות שאסורה בשבת קודש! והגם שכתב זה אינו עשוי להתקיים לאורך זמן, מכל מקום אף כתיבה שאינה מתקיימת אסורה מדרבנן (כמבואר ברמב"ם בהלכות שבת יא-טו).

ככל אופן, ניתן להציע לנעול את הנעלים בצורה הפוכה, דהינו את נעל ימין ברגל שמאל ולהיפך, באופן שצורת הסוליה תיטבע בשינוי, וצדדי ההולך יהיו לא נוחים (באופן זה, טביעת הנעל כרוכה בתרי דרבנן: א) יצירת צורה שאינה מתקיימת ב) שינוי בעשיית הצורה. ונראה שבמקום חשש הפסד, יהיה נתן להקל בזה.

לסיכום: אין לפסוע על השלג כשהמטרה היא להטביע בו עקבות. ונראה שאם ינעל את הנעלים בצורה הפוכה (שמאל בימין וימין בשמאל), יהיה הדבר מותר במקום הפסד.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

וממדבר - מתנה

משמעות גדולה ישנה במדבר בו ניתנה לנו התורה. אבל מדוע? וכי לא היה מתאים יותר שבמקום הנוף המדברי, ישמש כתפאורה למתן התורה נוף נאה ומרשים יותר? מדוע לא בארץ הקודש? חז"ל מעמידים אותו על עומקו של העניין.

המדרש (תנחומא במדבר) אומר: "בשלושה דברים ניתנה תורה: באש ובמים ובמדבר. באש - 'והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש' - במים - דכתיב 'ה' בצאתך משעיר וגו' גם עבים נטפו מים'. במדבר - דכתיב 'ודבר ה' אל משה במדבר סיני'. ולמה ניתנה תורה בג' דברים אלו? לומר לך, מה ג' דברים אלו חילוי לכל באי העולם, אף התורה חייג לכל באי העולם. דבר אחר, למה במדבר? לומר לך שכל מי שאינו עושה עצמו הפקר כמדבר אינו יכול לקנות את התורה.

נמצינו למדים יסוד חשוב בקניין התורה, עד כמה נצרכת ההתרחקות מהבלי העולם, המטעים ומסיטים את האדם מיכולתו להתרכז במטרתו. החפץ בתורה צריך לעשות עצמו 'הפקר כמדבר', כמו נוף המדבר שמתהדר בחדגוניותו, ואין הוא דורש הרבה לקיומו. צריכים לזכור זאת דווקא בדורות האחרונים, בו אמצעי התקשורת (וגם הכשרים למיניהם)

ממלאים את זמנו של האדם בריקנות, ומונעים ממנו את הריכוז והרצף הנצרכים כ"כ לקניין תורה וקדושה.

כידוע, חז"ל תיקנו לקרוא את הקללות שבפרשת בחוקותי לפני חג מתן תורה, בהם התורה מתארת את העתיד להגיע למי שלא ילך בחוקותיה. אך חז"ל מצאו לנכון לתקן לקרוא גם את פרשת במדבר לפני חג השבועות, וכתבו תוספת (חגיגה לא). כדי שלא להסמיך הקללות שבפרשת בחוקותי לחג השבועות. ניתן לתרץ באופן נפלא, כי הנה הקללות שבפרשת בחוקותי נאמרו על "אם בחוקותי תמאסו, ואם את מטפטי תגעל נפשכם" - כשאדם מגיע למצב שכל חשקו ומרצו הם בחוקות הגויים ובהבליהם, ממילא חלילה תגעל נפשו את מצוות ה'. אך אם ישים אדם עצמו כמדבר, שהוא הסמל להתנתקות מהבלי העולם, ממילא יזכה להתנתקות זו יכול לזכות לקנין התורה, ובמקום אותן קללות יזכה לברכות התורה.

בשעה שנקבל כולנו שוב את התורה מחדש בחג השבועות, עלינו לזכור את הבסיס לקניין התורה: התרחקות מענייני החומר ומתאוות מיותרות המונעות את הדבקות בתורה, הם הדרך לקניין התורה, וכך אמרו רבותינו (עירובין נד, א): "וממדבר - מתנה. אם משים אדם עצמו כמדבר... תלמודו מתקיים בידו."

אם ישים אדם עצמו כמדבר, שהוא הסמל להתנתקות מהבלי העולם, ממילא יזכה להתנתקות זו ובמקום אותן קללות יזכה לברכות התורה

רבי ישראל בן אליעזר זצ"ל | "הבעל שם טוב"

ו' בסיון, חג השבועות, הוא יום פטירתו של "הבעל שם טוב" הקדוש, 'אור ישראל' שגילה והפיץ את תורה החסידות מאז ועד עתה. נביא סיפור מפלאי אודותיו עם מסר עצום.

באחד הימים יצאו הבעל שם טוב וחסידיו לדרך, והגיעו לביתו של יהודי פשוט. ביקש הרב מחסידיו שביקשו ממנו מקום ללון בו. היהודי פתח את הדלת הכניסם לביתו, פתח את שולחנו והציע מיטות לכולם בשמחה. למחרת הבין שהם

רוצים להשאר, ושוב אירחם והאכילם במסירות. לאחר מספר ימים, החל האוכל להגמר מביתו הדל והצנוע. התנצל האישי על מנות האוכל הזעומות, אך החבורה נשארה בביתו. רק ביום שלא נותר דבר, והאישי התנצל על שנגמר האוכל בביתו - הודו לו הבעש"ט וחסידיו מקרב לב ועזבו את ביתו. טרם יציאתם, גילו לו החסידים כי הבעל שם טוב הוא ששהה בביתו. נרעש ונרגש היה האישי וגם חסר מנוחה מפני שלא ידע האם נהג כהלכה ובכבוד לגדול ישראל. אבל מכיוון שהיה חרד לפרנסת ביתו, נאלץ למרה ולחפש עבודה מזדמנת, אך לא מצא דבר. שלח האישי עיניו לשמים וצעק, אבא, אנא עזור לי כדי שאוכל לתת אוכל לילידי. הם אינם אשמים במצב - אל תשאיר אותנו חסרי כל.

לא עבר זמן רב, ושכנו הגוי השיכור דפק על דלת ביתו. 'קח מטבע זהב', אמר הגוי. 'קנה לי שתיה חריפה וביתר קנה לעצמך מה שתרצה'. מיהר האישי לשוק, קנה שתיה לגוי ומאכלים ערבים למשפחתו ושב שמח לביתו. למחרת חזר הסיפור. בתוך כך, הגוי שהיה מסוכסך עם בני משפחתו שלו, ביקש מהיהודי מקום ללון. "אינני חוזר לביתך, הבנים הנוכלים והרמאים שלי, זרקו אותי מביתך".

כעבור מספר ימים, כשהיהודי מקבל מטבע מידי יום, אמר היהודי לגוי, אפנה עבורך את עליית הגג למען יהיה לך נוח יותר. כעבור תקופה קצרה פנה הגוי ליהודי ואמר: "אתה איש טוב, היית כה מסור אלי, אגלה לך סוד. בינתיים הקרוב נמצא אוצר השי"ך לי, ומכיוון שלא אתן אותו לבני משפחתי, אוריש אותו לך כהודאה על מעשיך. כשאמות - קח את האוצר". כעבור זמן גזל רב את הגוי, היהודי מיהר למקום, מצא את האוצר והפך לעשיר גדול. מיהר היהודי לבעש"ט וסיפר לו על המעשה. אמר הרב: "היית יהודי טוב, וכנראה שבשמיים גזרו עליך שתתעשר - אבל חיכו שתירם את העיניים ותבקשו, ומעולם לא ביקשת, ולאחר שהגעת למצב חסר אונים, והרמת עיניך לשמיים - התעשרת". לפעמים אנו מרגישים שעשינו הרבה, אבל שוחכים פשוט להרים עיניים ולבקש - ומי ידע מהו האוצר המחכה לנו?

המשך
מעמוד ו'

והחבאתי אותו בין כל השקאטעס שבמחסן, ואין אדם בעולם היודע על כך ואפילו לא אשתי, אתה הראשון ששומע על כך. את הכסף הסתתי בעזרת ה' לחתונה של ביתי, אבל כעת אני לא צריך את הכסף, שהיא עתידה להגיע לגלגל השידוכין רק בעוד כמה שנים, ולכן אין לי בעיה, ואתה לא צריך להחזיר את זה תוך חודשים ספורים, אתה יכול לקחת אותו אפילו לשהו, ולהחזיר לי את הכסף כאשר תסתדר מבחינה כלכלית.

החבר ההמום התפעל מאוד מחבירו, איזו נדיבות ורוחב לב. 'בוא איתי - המשך החבר - נרד יחד למרתך, אראה לך את השקית ומשם תיקח את הכסף, וכמוכן שתצטטר שמירה וזהירות שהרי מדובר פה בכסף רב'. הם הגיעו לביתו, ירדו למרתך ופתחו את המחסן. הוא ידע בדיק היכן הניח את השקית עם הכסף הצרור בתוכו. הוא הזיז כמה קופסאות וניסה להגיע לשקית השחורה, ושמו שמיי, הוא לא מצא את הכסף. הוא ממש החוויר וכמעט שהתעלף, המשך להזיז עוד כמה ארגזים במקום והמשך לחפש ולחפש, אבל הכסף לא נמצא.

הוא עלה מיד לביתו, פתח את הדלת בבהלה וצעק לעבר לאשתו, 'האם ירדת למרתך לאחרונה?', האשה לא הבינה על מה המהומה, אך התעשתה והשיבה, 'כן! ירדתי למרתך. אמור לך את האמת, בעוד כחודש מגיע פסח, והעזרת הגיעה לפני כמה ימים, וניצלתי את הזדמנות להתחיל בנקיונות בכל הבית, והחלטנו להתחיל במרתך למטה'. שאל אותה בעלה, 'מה מצאת שם, ומה עשית עם כל מה שהוצאת מהמרתך?'. השיבה האשה, 'היו שם כל מיני דברים, שקיות ודברים ישנים ובלויים שהוצאנו מהמחסן' - 'הייתך הנחת אותם?' שאל הבעל. 'בפח הובל', ענתה האשה מבלי להבין על מה כל המהומה והלחץ.

הבעל, מבלי לחשוב הרבה רץ מיד לפח האשפה, הגיע לשם וראה שבפח האשפה ישנן עדיין ערימות של שקיות. הוא נכנס לתוך הפח, חיפש וחיפש בין שקיות האשפה והלכלוך הנורא, ותוך דקות ספורות הוא מצא את כל השק בשלמותו, עם כל הכסף בתוכו.

היה זה ביום רביעי בלילה, ובמונסי מפנים את האשפה פעם בשבוע בבוקרו של יום חמישי. הוא מיד עשה חשבון נפש לעצמו. ביום שני אשתי ניקתה את כל המרתך, וכבר מיום שני הכל נמצא בפח האשפה, והיום כבר יום רביעי. אם הייתי אומר לחברי 'תן לי לחשוב על זה', ואפילו הייתי ממתין רק לילה אחד, וגם אם הייתי מסכים להלוות לו למחרת, עד הצהריים כבר לא היה נשאר כסף, ועצם העובדה שנידבתי מכל הלב לעזור לחברי מיד וללא שיהוי, היא בעצם מה שגרמה לי להצלה הגדולה, שחם ושלום הכסף לא הלך לפח האשפה.

כן הוא הדין לכל מי שפותח את הלב, ומרים את עצמו לכל דבר שבקדושה, "איש אֵת קֶךְ שִׁיו - לוֹ יִהְיֶה" (במדבר ב' י'). אדם העושה מצווה מלב שלם, או שפותח את הלב ומוכן לתת לשלם, מקבל אוצרות שלמים ברגע אחד.

ראו מה המעלה של אדם שמתאמץ ועולה. אדם שמשתדל להוסיף בלימוד התורה ובקיום המצוות, את הכל הוא מרויח, הכל בעצם הוא עושה לעצמו. "נִשְׂאֵ אֵת רֵאשׁ" - לקראת חג השבועות, כל אחד מאיתנו צריך לקבל על עצמו לרומם את עצמו, ולשאוף ליותר ויותר בלימוד התורה וקיום מצוותיה, ואשרי הזוכה.

ברכת שבת שלום וחג שמח, הרב אברהם עטיה

בסימן
אולם האירועים המחודש
של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ:
ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והרצאות

הכנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לתקנים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:

054-4222931 // 054-3551383 // 054-6540906

רח' יוסף תכמי ליד מלון רומנים-שלום
שבנות מהר"ב בית נגן וירושלים

מקוה בתכנית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ויופיו מיוחד, וענבר וקניין יסודי מדי יום ע"י חברת נקיון

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות ותחזומות נעלון לדיני הרבנים, וכן להקדשות לרופאה להצלחה לע"ן -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכן צרכי העלון נא לשלוח מייל ל: ALON.BETLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקפה, נא לשלוח בקשה במייל

נמצאנו למדים עד כמה גדולה וצפומה היא השפעת החנוך של הפית' היהודי על כל הצאצאים שגדלו בבית זה, וגם אם אנחנו סבורים שהילדים אינם מכחישים במעשים הקטנים שלנו, ואינם לומדים מכך מאומה, טעות גדולה בדיננו.

כל מעשה הנעשה בבית, כל פעולה, וכל מילה היוצאת מפי ההורים, נקלטת היטב היטב בראשם ובמחם של הילדים הקטנים, והם לומדים מכך 'הלכה לדורות' מה לעשות וביצד לפעול בחייהם הם.

והנה, אם היו שואלים אותנו מה היא ההלכה החשובה, והמשפיעה ביותר, במלך ב' של המשנה ברורה, ספק רב אם היינו מצביעים על ההלכה ההיא בסימן ק"ע, העוסקת בדין שלא לשרף פרוסה ולהניחה על השלחן. אנחנו הינו סבורים שאולי קדאי להתמקד בהלכות נטילת ידים, ברכת המזון, וכיוצא ב.

אבל המעשה הנ"ל עם המנחת אלעזר, למדנו שגם הלכה זו עשויה לשנות גורלו של אדם ולחרוץ את חיו לקאן או לקאן. (כרי נפשי)

שפקדו את העם היהודי בתקופה ההיא, הגיע לאן שהגיע, והתנדדר לאן שהתנדדר, עד שהגיע למצב בו הוא אוכל בשר דבר אחר. אבל קיים ההלכה בסימן ק"ע שראה בבית הוריו, לא נשכחה ממנו...

האיש הפך להיות אחד מחסידיו הנלהבים של הגאון ממונקאטש. הוא הרגיש שהמנחת אלעזר נגע לו בדיק בנקדה הרגושה ביותר בחיו, וקבל על עצמו מהיום והלאה להשמר ולהזהר בקיום כל ההלכות בשו"ע.

רבו של רבי מרדכי זאב בלוי הוסיף וסיפר שגם הוא השתמש בסימן זה של המנחת אלעזר, וכאשר נכנס אל המנזרים של הנוצרים, אהרי תקופת השואה, כדי להוציא משם את ילדי ישראל ולהצילם, התבונן בצורת אכילתם של הילדים.

כאשר הבחין בילד שאינו נוגס בפרוסה עצמה, אלא משתמש בסכין וכנ"ל, היה בטוח שהוא יהודי, והוציאו מהמנזר, ולא טעיתי אפילו במקרה אחד. כל הילדים שהוצאתי על פי הסימן הזה, היו יהודים, אחר.

ספור לשבת:

אבל כשהצעתי אותה למכירה התברר שיש לדירה שלנו חיסרון גדול ונורא בדמות כלב אימנתי שקבע את משכנו בחצרו של השכן.

לשוכר שלי זה לא הפריע. אמנם כאשר הכלב הגיע לראשונה הוא חשב לעזוב מייד, אבל אחרי שבוע הוא התרגל לרעיון והחליט להישאר בדירתי.

הבעיה היא שכשאנשים באו לראות את הדירה העומדת למכירה, לפני שראו מרצפת אחת שלה נסוגו אחור. המפגש עם הכלב הענק הבריח אותם לגמרי, ולא היה להם שום חשק לגור בשכנות עם אותו יצור.

את הדירה שלי בביתר הצעתי כבר למכירה מתחילת שנת תשע"ח. למעלה ממאה אנשים התעניינו בדירה שלי! טלפונים באים וטלפונים הולכים, מטרטרים את הראש ואחר כך מתנצלים שהם יורדים מהרעיון. כך נמשך העניין כשנה וחצי.

לאחר התייעצות עם הרבי שלי"א החלטנו להתקדם עם קניית דירה בירושלים, והמשכנו להתפלל על מכירת הדירה בביתר.

לישועה נופסת ציפיתי: בדירה שקניתי גר שוכר שעדיין לא מצא דירה חילונית, ולא יכולתי לעבור לדירה החדשה.

בחודש אדר תשע"ט החלטתי לעשות איזו השתדלות מיוחדת לישועה. שמעתי מחברים שמי שעוזר לקו השגחה פרטית רואה ישועות, והחלטתי להיכנס למערך החלוקה של העלונים בבתי כנסיות.

לקחתי על עצמי כמה מקומות, וברוך השם, מאז אני זוכה להביא את סיפורי ההשגחה המופלאים והמחזקים למול

דירה עם הכלב

שמי שמואל בטלמן, ואני גר בירושלים, עיר הקודש. אין לכם מושג כמה מופלא המשפט הזה שכתבתי לכם כאן... אני... גר... בירושלים! זה היה בחודש שבט תשע"ט. עד אז גרתי בדירה שכורה בגודל 35 מ"ר.

שש נפשות היינו, אני ובני ביתי וארבעת ילדי שיחיו, ומצוקת הדירור עברה את סף הסבל. נצרכנו לדירה גדולה יותר כמו אוויר לנשימה.

אבל אני, לא גביר ולא בן גביר, ואיך אוכל להגיע לדירה משלי בעיר הקודש? התפללתי להשם שיעזור לנו, גם הילדים התפללו, וברוך השם נמצאה הדירה במחיר מציאה. לא רק שהדירה נוחה ומתאימה לנו, גם המוכר הוא אדם נוח שהסכים לפריסת תשלומים, ובנוסף הסכים שנגור בדירה בשכירות עד סוף שנת תש"פ.

בהפתעה גמורה, קיבלתי חמישה עשר אלף שקלים מביטוח לאומי בעקבות תביעה שהגשתי שש שנים לפני כן. ראיתי את ידי השם, והאמנתי כי גם את השאר אוכל לשלם.

את חלק הארי מסכום הקנייה תכננתי לממן ממכירת הדירה שלי בביתר.

הדירה בביתר היא דירה נאה וגדולה, מיקומה מצוין ויש בה מעלות רבות.

אני בעצמי לא גרתי בה מעולם. תקענו יחד בירושלים, ולפי האופן שבו הקב"ה ניהל אותנו ראינו שלא מתאים לנו לעזוב את עיר הקודש, וכך הושכרה הדירה. השוכר גר בה בטוב ובנעימים,

שלוש מאות שלושים."

הנוסע ממוצאי יום טוב נאנח בהשלמה: "אתה לא צריך להפסיד. תמכור את הדירה למי שמשלם לך יותר."

מלחמה פנימית התחוללה בקרבי. אין לי שום מחויבות לאברך הזה, ובכל זאת לא הייתי מסוגל לענות תשובה חיובית למתווך, ושוב לא עשיתי כלום.

למחרת בצהריים התקשר אלי הנוסע ואמר: "החלטתי שאוסיף על המחיר". כאן הוא חישוב לי שהמתווך יקח שלושה עשר אלף שקלים דמי תיווך, וכיון שהוא קונה את הדירה ללא תיווך, הוא יוסיף עוד שבעה עשר אלף שקלים ואוכל לקבל את אותו הסכום כמו שהוצע לי.

"ואתה יודע למה אני מוכן להוסיף?" ממשיך האברך, "כי באחרון של פסח, זמן מה לפני שאספת אותי ברכש שלך, חזרתי מהכותל המערבי. ישבתי שם ואמרתי את כל התהילים בתחינה להשם יתברך שאמצא דירה. והנה, מה אני שומע ממך? שיש לך דירה למכירה. היה לי ברור שזאת הדירה שלי!"

התרגשתי. הבנתי פתאום למה אני לא נענית להצעה המפתה יותר, אבל עדיין לא נעשה בענין פעולה ממשית. שבוע לאחר מכן התקשר יהודי שרצה לקנות את הדירה במיליון ושלוש מאות ארבעים אלף, וזה כסף נקי ללא תיווך. זה כבר היה הבדל משמעותי ביותר, ואני הרי צריך את הכסף לקניית הדירה שאני גר בה. מה עושים?

בשלב הזה הלכתי לרב ושטחתי בפניו את ההתלבטות. מצד אחד, הנוסע היה הראשון שראה את הדירה ורצה בה. מצד שני, יש לי הצעת מחיר גבוהה בהרבה, ואני זקוק לכסף. סיפורי גם שבמשך שנה וחצי הדירה לא מצאה חן בעיני איש, ואף הוספתי את תיאורו המרגש של הנוסע, שהתפלל על דירה בכותל המערבי, והוא מרגיש שהדירה שלי היא המיועדת לו.

הרב שמע את הכל ואמר: כיון שלא חתמתם על שום נייר והכל היה בעל פה, אינך חייב למכור לנוסע את הדירה. אמנם לפי דבר הרמב"ם, תלמיד חכם אינו משנה מדבורו, אך זה לא נפסק למעשה. אבל אתה מספר שהאברך התפלל על הדירה, מן הראוי שתמכור לו.

שמחתי מאוד עם הפסק שקיבלתי, ופניתי לחתימת חוזה עם הנוסע. תוך חודשים מספר הוא שילם הכל, וכך קניתי את הדירה הירושלמית הנאה.

בשולי הסיפור: בדירה החדשה היו לנו הרבה בעיות בחשמל. כל הבניין, הכולל ארבעים דיירים, היה מחובר לשעון אחד שלא היה לו מספיק כוח, והחשמל היה נופל כמעט כל יום. דיברנו רבות עם חברת חשמל, וכל פעם דחו אותנו מסיבות שונות.

הסיפור הזה התפרסם בקו השגחה פרטית ביום רביעי פרשת במדבר כ"ו באייר תש"פ. למחרת, ביום חמישי, הגיעו חברת החשמל וחברו לכל זירה מונה נפרד עם כוח חשמל

מספיק. (גיליון השגחה פרטית בהעלותך - שלא התפרסם)

עניהם של יהודים רבים. ואכן בסייעתא דשמיא, חודש לאחר שהתחלתי עם חלוקת העלונים מצא השוכר באופן מפתיע דירה כלבבו, וזכינו לעבור לדירה החדשה.

בחול המועד פסח ערכתי סעודת הודיה על שמצאתי דירה נאותה, ויחד עם ההודיה נשזרה תפילה כי אצליח לעמוד בתשלום ללא עגמת נפש.

אמי שתחי' שהתה בבני ברק בחג, ובמוצאי אחרון של פסח, בשעה שבבית עסקו במרץ בפנינו כלי הפסח, לקחתי את אמי שתחי' ברכב מהאוטובוס לכיוון ביתה.

אחרי שנפרדנו פניתי עם הרכב לכיוון הבית שלי, וברחוב יעקובזון ליד בית הכנסת ביאלא ראיתי אברך עומד כשמימיו ומשמאלו ומלפניו ילדים וחבילות, מזוודה ושקיות. עצרתי ושאלתי אותו: "לאן אתה צריך?" הוא לא ענה, ואני שוב שאלתי. סוף סוף הוא הבחין שאני מתכוון אליו, והוא ענה: "אני צריך להגיע לרחוב אלקנה, לתחנה."

הוא עלה יחד עם המשפחה שלו. ראיתי שלא נעים לו, ורציתי לתת לו הרגשה טובה. חיפשתי נושא לשיחה ושאלתי אותו: "איפה אתה גר?"

"בביתר."

"יש לי שם דירת שלושה חדרים למכירה במיליון שלוש מאות שקלים", אמרתי לו ללא כל מחשבה.

המשכנע בניסיעה, ורגע לפני שהאברך ומשפחתו ירדו מהרכב, הוא ביקש ממני את מספר הטלפון שלי.

כמה ימים אחר כך קיבלתי טלפון. "זה בקשר לדירה, אני רוצה לראות אותה."

"מי אתה?" שאלתי.

"לקחת אותי טרמפ במוצאי אחרון של פסח", הוא הזכיר לי. נזכרתי והזהרתי אותו: "תדע לך שמתחת לדירה יש שכן שיש לו כלב גדול."

"זאת לא בעיה. אני לא מפחד מכלבים."

מסרתי לאברך את המספר של השוכר כדי שיתאם אתו זמן שיבוא לראות את הדירה, ואכן אחרי כמה ימים הוא התקשר להגיד שהדירה מצאה חן בעיניו.

"אני שומע", ענית לו כמי שאינו להוט זה שנה וחצי למכור את הדירה.

הוא מצידו סיכם: "תכין חוזה."

הניסוח שלו היה מוזר בעיני. מה פירוש 'תכין חוזה'? הוא לא רוצה לקחת עורך דין? זה היה נראה לי לא מספיק מעשי, ולכן לא עשיתי כלום.

למחרת התקשר מתווך וסיפר שיש לו קונה בשבילי במיליון ושלוש מאות שלושים אלף שקלים. רציתי למכור את הדירה במחיר הגבוה, אבל הרגשתי לא נוח ביחס לאברך שכבר ראה את הדירה והודיע שרוצה אותה. שוב לא עשיתי דבר, וכשהוא התקשר, אמרתי לו: "אני לא יודע מה לעשות, יש לי קונה במיליון

לוח זמנים לשמיטה:

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה. **בקטיף עצמי (מהגנים וכדו')** - בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש להגזר בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - איסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם). **ביעור** - בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שזיף אירופאי (מאורך)	מאמצע חודש תמוז (אמצע יולי) בשמיטה עד תחילת חודש אב (אמצע יולי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש תמוז (אמצע יולי) בשמיטה עד תחילת חודש סבת (אמצע דצמבר) שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	תחילת חודש טבת (אמצע דצמבר) שלאחר השמיטה
שזיף יפני (עגול)	מאמצע חודש ניסן (אמצע אפריל) בשמיטה עד אמצע חודש אייר (תחילת מאי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש ניסן (אמצע אפריל) בשמיטה עד סוף חודש כסלו (אמצע דצמבר) שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	סוף חודש כסלו (אמצע דצמבר) שלאחר השמיטה
שמיר	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה (פעמים רבות מיובא מחו"ל)	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	אין ביעור

מאת: "כשרות".

בדיחות:

מתוך הספרים: "פיצוחים" ו"אתגרים".

קשיש נכנס לבנק ומוסר את הכרטיס האישראי שלו לפקיד, ומבקש למשוך 20 שקלים.

עונה לו הפקיד: "אני מצטער, אבל כדי למשוך פחות מאמה שקלים אתה חייב ללכת לכספומט. אין לנו זמן לטפל בכסף קטן. אתה רואה את התור הארוך שם? אז קח את הכרטיס ותמשוך שם את הכסף באמצעות הכספומט!"

הקשיש לוקח נשימה עמוקה, מחזיר לפקיד את הכרטיס ואומר לו: "אני רוצה למשוך 1,000 ₪".

הפקיד מוציא את הכסף בשטרות מעורבים, ונותן לקשיש את הכסף. הקשיש מכניס את כל השטרות למעטפה, מוציא משם שטר של 20 שקלים, ופונה לפקיד: "אם לא קשה לך, אני רוצה להפקיד 980 ₪. הנה המעטפה, תתחיל לספור..."

אני אשמח מאוד לזכות בלוטו, כדי לדעת כמה קרובי משפחה יש לי...

נסענו לחמת גדר, פתאום אנשים צעקו לי: "חמותך נפלה לבריכת התנינים!"

לא חשבתי פעמיים, קפצתי למים והצלתי את התנין...

למכון הפתולוגי בושוויץ הגיעו שלוש אנשים עם גופות של אנשים שנפטרו עם חיוך על הפנים. אחד העובדים שאל את הפתולוג: "למה יש להם חיוך על הפנים?"

עונה לו הפתולוג: "הראשון זכה בלוטו במיליון דולר ומת במקום. השני בשרו לו שהשונא שלו נפטר. והשלישי מת ממכת ברק"

שאל אותו העובד: "שני הראשונים זה מובן שחייכו, אבל השלישי - על מה יש לו לחיוך?"

ענה הפתולוג: "הוא חשב שמצלמים אותו..."

כשהחתול משכנע את אמא שלו שהוא חולה ולא יכול ללכת לבית הספר

חידות:

מתוך הספרים: "פיצוחים" ו"אתגרים".

חידות גפרורים:

מה המספר הכי גדול שתוכלו להגיע אליו בהוצאת שני גפרורים?

5008

חידות חשבון:

בשעור תפירה גזרה דינה בדים 15 פעמים בסך הכל, ונתרה לה 20 פיסות בד.

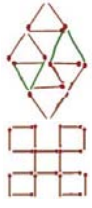
כל גזירה בוצעה בפיסת בד אחת בלבד ולא הניבה יותר משני חלקים. כיצד יתכן הדבר?

חידת "מי אני":

אם אדם רוצה לשבור אותי - הוא חייב לנצח אנשים אחרים. מי אני?

פתרונות לעלון הקודם:

פתרון לחידת הגפרורים:

פתרון לחידת "מי אני": מספריים.

נשא	20:24	כניסה:	19:06
זמני	20:26	ת"א:	19:21
השבת:	20:24	ב"ש:	19:21
	20:28	חיפה:	19:14

**חג מתן תורה
עלה ורוחני לכל
עם ישראל!!!**

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מוסף ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, ערש"ק ד' בסיון התשפ"ב.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל' 052-7620219.

נשא - חג השבועות

"יִשָּׂא ה' פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ" (ו.ו).

מוצא בגמרא בברכות (כ): "אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, כתוב בתורתך: אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, והלא אתה נושא להם פנים לישראל, כדתיבי: 'ישא ה' פניו אליך'. אמר להם: וכי לא אשא להם פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוהיך' והם יודקים, על עצמם עד כזית ועד כביצה".

בשולי אחת מתשובותיו (א"ח. ס" מט), **מקשה הגאון רבי משה סופר זצ"ל, בעל החתם סופר קושיא עצומה** על תשובתו של הקב"ה למלאכי השרת: וכי הנהגה זו מעלה היא לישראל? והלא הדברים הפוכים בתכלית, שהרי אדם שאכל ולא שבע, ועל כן לא התחייב בברכת המזון, ובכל זאת הוא מברך הרי זו ברכה לבטלה, וכך פסק השולחן-ערוך (א"ח. רט. ז): "כל המברך ברכה שאינה צריכה, הרי זה נושא שם שמיים לשוא, והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לנגות אחריו אמר". איך יתכן שכאן נמנית הנהגה שכזו כטעם וסיבה לנשיאת פנים לישראל?

משום כן, הופך החתם סופר את פירוש הדברים: כאשר היו בני ישראל במצב של ברכת שמים, היתה הברכה מצויה בכל מאכל שלהם והיו אוכלים ושבעים בפחות מזכית. במצב שכזה, היה מקום ללסור שאף שלגבי שאר המצוות תלוי החיוב בשיעור כזית, הרי לגבי ברכת המזון התחייבו אף באכילת פחות מזכית, שהרי שולחן הפסוק הוא "ואכלת ושבעת וברכת", הרי שתלת התורה את חיוב הברכה - בשביעה, ומכיוון ששבעו בפחות מזכית, היה מקום לומר שיתחייבו בברכת המזון אף שלא אכלו שיעור כזית.

ולמרות זאת, החמירו ישראל על עצמם משום חומר העוון של "לא תשא את שם ה' א-לוהיך לשוא", ודקדקו לאכול עד כזית, אף שהדבר היה קשה עבורם שהרי כבר שבעו בפחות - כדי שלא להיכנס לספק ברכה לבטלה שהוא ספק "לא תשא"!

לפי זה, יובן להפליא ענין נוסף: לכאורה, איזו תשובה השיב הקב"ה למלאכים? וכי מפני שישאל מקפידים לברך אף כשאינם חייבים, נושא ה' פניו אליהם למרות מה שגומר "אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד"? אולם לדברינו - הדברים נפלאים, שהרי על עוון "לא תשא את שם ה' אלוהיך לשוא" נאמר "לא ינקה ה'", וכך מהיררים את ההוהל להשיבע בבית דין (שבועות ט:). "הוי יודע שכל העולם כולו נדנעו עוונתו בשעה שאמר הקב"ה בסיוני 'לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא', וכל עבירות שבטורה נאמר בהן 'ונקה' וכאן נאמר 'לא ינקה'".

ועל כן, מכיון שעל העובר על "לא תשא" נאמר "לא ינקה", אם כן מי שנוהר בזה - ראוי הוא שישא לו ה' פנים, שהרי מידה טובה מרובה. זה היתה תשובת הקב"ה למלאכים: מכיוון שישאל מדקדקים שלא לברך בזכה לבטלה כאשר לא אכלו כזית - מגיע להם שאשא להם פנים! (במוצא שלל רב)

היום שבגללו רק רב יוסף סימא את עיניו - פנינה מתוקה מדבש!

מוצא בגמרא בפרסחים (דף סח:): "רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדו לי ענגלא לתלת (היה מצוה לאנשי ביתו להכין לו סעודה - רש"י). אמר: אי לאו האי יומא דקא גרים (שלמדתי תורה ונתינומתי) - כמה יוסף איכא בשוקא?" (הרי אנשים הרבה בשוק ששמתם הוא יוסף, ומה בני לבינם?)

המפרשים מתפלאים: כיצד זה עומד רב יוסף, שאמרו עליו חז"ל (בסוף מסכת סוטה) שהיה גדול במידת הענוה, ומתפאר שהדות ללימוד התורה הוא ועלה ומרומם יותר מכל אותם אנשים בשוק ששמתם יוסף? היתכן?
ועוד צריך להבין, מדוע דוקא רב יוסף אמר זאת, ולא תלמיד חכם אחר?
פנינה מתוקה מדבש בעיניו זה, נאמרה על ידי הגאון רבי אפרים ברמן זצ"ל, בעל "המדרש וההגיון" (תלמידי הגאון רבי אייזיק שר, ראש ישיבת סלבודקא):
ידועים דברי הגמרא בקידושין (דף לא:). "אמר רב יוסף, מריש הוא אמניא, מאן דהוא אמר לי הלכה כר' יהודה, דאמר: 'סומא פטור מן המצוות' - עבידנא יומא טב לרבנן, דהא לא מפקידנא והא עבידנא, השתא דשמעינא אלהא, דאמר רב חנינא: 'גדול מצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה', ויורה מאן דאמר לי אין הלכה כרבי יהודה - עבידנא יומא טב לרבנן".

הסבר הדברים: רב יוסף, שהיה סומא, אמר כי מתחילה היה סבור שגדול מי שאינו מצווה ועושה יותר ממי שמצווה ועושה (כי עושה הוא מרצונו, ללא שחיוב בכך, שהרי לא בטוחו), היה רגיל לומר כי מי שיבוא ויאמר לו שהלכה כרבי יהודה הסובר שסומא פטור מכל המצוות - יעשה רב יוסף סעודה לתלמידים, שהרי הוא אינו מצווה ובכל זאת עושה. אך עתה, מששמע שרבי חנינא אמר שגדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה (מפני שהמצווה ועושה הוא תמיד לבטל צירי ולקיים מצות בורא - תוספות עבודה זרה ג.), הרי אדרבה, מי שיאמר לו **ישאן הלכה כרבי יהודה**, אלא סומא חייב בכל המצוות - אז בזכותו יעשה סעודה, כי אז יתברר שאף הוא, למרות היותו סומא, נחשב 'מצווה ועושה'.

והנה, הר"ן (שם) הביא דבר נורא שאמרו באגדה: שרב יוסף סימא את עצמו כדי שלא יוכל להסתכל מחוץ לד' אמותיו. ולכאורה, איך עשה רב יוסף כדבר הזה, והלא אמנם הרויח במה שלא עבר על הדין שאסור להסתכל חוץ לד' אמותיו, אך לעומת זאת הפסיד את כל מצוות התורה, שהרי סומא פטור מכל המצוות? אלא, בהכרח שבעשותו זאת סבר רב יוסף שמי שאינו מצווה ועושה גדול מן המצווה ועושה, ואם כן לא רק לא עבר על כל אף הרויח, שהרי עתה הוא 'אינו מצווה ועושה'.

רק מאוחר יותר, כאשר הגיעו לאוזני דברי רבי חנינא, שהמצווה ועושה גדול ממי שאינו מצווה ועושה, הצטרע רב יוסף עד מאוד על שסימא את עיניו ונפטר מן המצוות, ומאז החל לחפש הוכחות כי סומא חייב במצוות, כדי להיות בגדר 'מצווה ועושה', ועל כן הכריז כי מי שביא לו ראייה לכך - יעשה יומא טבא לרבנן.

אך כאן, מטעים בעל ה"מדרש וההגיון", מתבקשת לכאורה קושיה עצומה: מדוע חיפש רב יוסף הוכחה שתסתור את דעתו של רב יהודה וקבע כי סומא חייב במצוות, ולא ביקש להוכיח שלא כדעת רבי חנינא, שקבע כי 'גדול המצוות ועושה'? מדוע היה ברור לו דינו של רבי חנינא - יותר מדינו של רבי יהודה?

והתירוץ לכך הוא: חג השבועות!

שהרי, לביל הסדר אנו אומרים מתוך ההגדה: 'אילו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה - דיינו', וההסבר לכך הוא: שכשאיר הגיעו בני ישראל לפני הר סיני וראו את ההתגלות האלוקית - התרוממו והגיעו למדרגה גבוהה שכזו, שגם בלי נתינת התורה היו מגיעים בדעתם ושכלם לקיים את התורה, כשם שאבות העולם קיימו את התורה עוד לפני שניתנה, אשר על כן אילו קרבנו לפני הר סיני - כבר היתה בכך תועלת גדולה, כי בודאי היינו משיגים שם את התורה ומצוותיה.

אך אם כן, מדוע באמת נתן לנו הקב"ה את התורה? משום שגדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, ובנתנו לנו את התורה, הפכנו אנו להיות 'מצווים ועושים'! ומכאן שעצם מתן התורה היא ראייה ניצחת ובלתי ניתנת לערעור לדברי רבי חנינא.

עתה יובנו דברי רב יוסף כפתור ופרח: 'אי לאו האי יומא', של מתן תורה, אלא היינו מגיעים לרר סיני ומשיגים בעצמנו את התורה, והיתה זה ראייה שגדול מי שאינו מצווה ועושה, אז 'כמה יוסף איכא בשוקא' - כי אז הרבה צדיקים היו מסמאים את עיניהם כדי שלא להסתכל מחוץ לד' אמותיהם וכדי לקבל יותר שחר כמי שאינם מצווים ועושים, ורק בגלל 'האי יומא', יום מתן תורה שהוכיח כדעת רבי חנינא, שגדול המצווה ועושה, ישנו רק רב יוסף אחד!

ולכן ביום העצרת היה רב יוסף אומר 'עבדו לי ענגלא לתלת', שיכינו סעודה, כדי שאם יבוא אחד ויכירה לו שאין הלכה כר' יהודה - יעשה יומא טבא לרבנן, אולם כשאף אחד לא בא והוכיח זאת, אז היה אומר: 'אי לאו האי יומא', שהוא לאו האי יומא, שהוא עצמו מוכיח את דברי רבי חנינא - 'כמה יוסף איכא בשוקא'!

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
לידידנו ר' אבינעם עזר ה"ו ונ"ב,
לדלגל ישואה הוזה **מתניה יוחנן עזר** ה"ו ע"ב
שומה חוה תחי'
יה רצון שיזכו להקים את ביתם בית נאמן בישראל,
שקול שטון ושמה יישמע בביתם כל הימים,
לתפארת המשפחות הנכבדות, אמן.

היה זה בתקופה שלפני השואה, כאשר ההשכלה תפסה בעם ורוחות זרות החלו לנשב בחוצות העיירה. צעירים רבים התפתו ונמשכו לכל מיני אספות ששם הכניסו רגל וחתיו והטיפו לעזוב את דרך התורה והמצוות. תנועת ההשכלה הכתה ללא רחם והטיפה לחיות חיים חדשים.

בעיירה זו התגורר חסיד יד שמים, שאחת מנותיו נמשכה לאסיפה של תנועת ההשכלה, והיא החליטה שהיא נדרשת את דרך היישיבה ושהיא לא מוצאת שום עניין בדת זו. הרב היישיבה מבט אל אביה ואמרה לו: "אינני חלק מכם. אני לא מוכנה להיות כמו כל נשות העיירה, אינני חפצה בחיים כאלה, זמנים חדשים פתחו צוהר חדש, אינני יודעת את טעם המצוות, הן שייכות לעולם הישן ואני אקים את ביתי כאזרחית בין אזרחים, נטויה לזר הגויים, ברצוני לצעוד בדרך חדשה".

החסיד היה שבור ורוץ. הוא החליט שאין לה מה לחפש בביתו וגיורו אותה מביתו. החסיד היה ממס 'מרוסק', הוא היה קשור לרבי ישראל מאוויסיץ, נכד של רבי ישראל מרז'ין שהייתה דמות נוראת חזק קדושה וטהורה. הוא היה בקיאה בנגלה ובנסתר ובכל מקצועות התורה. אותו חסיד דפק לבדל וקיבלו אותו כמאור פנים, הקצו לו דבר מרווח עם מיטה מוצעת והזמינו אותו לסעוד את הארוחות בסלון. עשרות אנשים ישבו מסביב לשולחן ערוך בכל טוב, הוא התיישב ובעלת הבית עוברת עם קנקן תה מאורח לאורח ומוזנת להם כמו אברהם אבינו בשעתו, שקיים מצות הכנסת אורחים והתאווה למצוה זו.

הרים החסיד את עיניו, בעלת הבית נראתה לו מוכרת, זכרון צף בקצה מוחו לא נותן לו מנוח. כשהיא הגיעה אליו, פנה אליה ואמר: "גברתי רבת החסד, מה שמדך? אמרה האישית את שירה, הוסיף ושאל חסיד: "ומה שמשפחת הורייך?" אמרה לו את משפחה הוריה. רעד חלף בכל גופו והוא צנח מעורף.

סיפר לצדיק שביתו פרקה כל עול, שנסחפה עם זרם המשכילים והלכה לחיות כמו גויה, ומספרים שהיא מתרועעת עם פריצים ופוחזים, "ולכן ההלכתי שאני לא מחשיב אותה כבתי. היא לא הבת שלי יותר, מחקתי אותה מהרשימה".

ישב הרב הקדוש ובוחן את הכתוב ומצחו חרוש קמטים, ומחשבתו מפליגה, ואז כתפלו ומוצחו מנצצת מעיניו הרים הרב את ראשו ואמר: "וכי ימי שמו אדון על לידו לבטל את התייחסותן להרחיק אחד מהם? מה הוא מבין בערכה של נשמה קדושה?! כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח, וכי יודע הוא ממי הוא בעצמו ירווה נחת יהודית?!"

עברו חלפו שנים, פרצה מלחמת העולם השנייה, וקהילות קדושות נעקדו על קדושת שמו יתברך, וגם קהילתו של החסיד הזה, כל משפחתו נעקדו על קידושה ה' והוא החליט בתום המלחמה לעזוב את ביתו ולהגר לאמריקה.

נאמר להם ששם יש אכסנייה שבה יוכלו לשהות ללא עלות, בעלי האכסנייה אנשים רחמנים שנותנים אוכל בחינם.

הוא הגיע לשם וראה בית דירות מפואר ומרווח, דפק לבדל וקיבלו אותו כמאור פנים, הקצו לו דבר מרווח עם מיטה מוצעת והזמינו אותו לסעוד את הארוחות בסלון. עשרות אנשים ישבו מסביב לשולחן ערוך בכל טוב, הוא התיישב ובעלת הבית עוברת עם קנקן תה מאורח לאורח ומוזנת להם כמו אברהם אבינו בשעתו, שקיים מצות הכנסת אורחים והתאווה למצוה זו.

הרים החסיד את עיניו, בעלת הבית נראתה לו מוכרת, זכרון צף בקצה מוחו לא נותן לו מנוח. כשהיא הגיעה אליו, פנה אליה ואמר: "גברתי רבת החסד, מה שמדך? אמרה האישית את שירה, הוסיף ושאל חסיד: "ומה שמשפחת הורייך?" אמרה לו את משפחה הוריה. רעד חלף בכל גופו והוא צנח מעורף.

זאת הייתה בתו, הבת הזו שעזבה את דלת ביתו

בטריקה, עזבה את פולין והגיעה לאמריקה ופתחה בחיים חדשים והתחתנה עם יהודי, אבל כל הזמן הגיעה ריקנות וגם ראתה ושקמה על המשי הוורעה והורצב ושנשו חיות האדם הגרמניות. היא ובעלה חזרו בתשובה שלמה והחליטו שאת הבית הגדול שהשם נתן להם הם יפתחו ויעשו אכסנייה ובו הם יקבלו את להם הם יפתחו ויעשו אכסנייה לא נתן להם מנוח וחוסר הידיעה מה עלה בגורל משפחתם הצדיק להם מאוד.

והנה אחד מהפליטים הוא אביה. הייתה פגישה ספוגת דמעות, דמעות של געגוע ונחמה, דמעות של כאב ואובדן וגם דמעות של חרטה. האב היכה על חטא. מאושר היה בבתו, שריד יחיד מכל משפחתו, והאבהו שבה לשכון בליבו ביתו שאת. אף היא השיבה לו האבה בכפלים, שיכנה אותו בביתה והשתדלה בכל כוחה שתערב לו השוהות בביתה. מצא לו אי של שלווה ונחת, לראות את הנכדים מאותה בת ולרוות נחת יהודית אמיתית.

רואים או מסיפור נפלא זה, שסיפר הרה"ר רבי משה בויאר שליט"א, שאסור לאבד תקווה. המילים של הרב הצדיק הדגוד וקיבלו את משמעותן, שאמר מה הוא הזכיר בערכה של נשמה קדושה, כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח, וכי יודע הוא ממי הוא בעצמו ירווה נחת יהודית.

צריכים אנו לדעת שכל ילד הוא נשמה, ונשה עם תכלית, עם מטרה, נשמה עם קדושה. היא פגיעים שיש על מיני מצבים, עליות ומורדות, אבל אנו לא יודעים לאן בעצם כל ילד אמור להגיע, בהשגחה עליונה. אנחנו צריכים למלא את לבנינו בלבוני בימים הללו באהבה עצומה לילדינו, לבנינו ולבנותינו ולכל הסביבה, למלא את הלב באהבה ורק דרך הלב האוהב, כך אפשר לקרב נפשות, לקרב את הלבבות לעבודתו יתברך.

(מהספר 102 סיפורים - ח"ב, מאת ר' צבי נקר)

מאצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

פינה לחן השבועות בענייני הלכה ואגדה

דלא יליף קטלא חיבי

סיפר הגאון ר' אברהם ישראל משה סלומון זצ"ל, רבה של חרקוב שבאוקראינה: היה זה בימי בחורות, כשלבדתי אצל רבינו הצדיק חיים בשיבתו בראדני. באחת השנים, בעיצומם של חודש אלול, ביקש מהחפץ חיים שיואיל לומר דברי חיזוק לתלמידי הישיבה בענין עסק ולימוד התורה.

התורה החפץ חיים באש קודש ובמתינה רבתי קרא ואמר: האם על המדת הגאון אתם מבקשים חיזוק? אצל רבינו הצדיק חיים בשיבתו בראדני. באחת השנים, בעיצומם של חודש אלול, ביקש מהחפץ חיים שיואיל לומר דברי חיזוק לתלמידי הישיבה בענין עסק ולימוד התורה.

הקשה הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ בספרו 'תפארת יהונתן' (פרשת ואתחנן) על דברי הגמרא (שבת פח): "וייתיבנו בתחתית הגנה, אמר רב אבדימי בר תמא בר חסא: אמר שוכה הקב"ה עליהם את התה ככנייה, ואמר להם: אם אתם מבקשים התורה - מוטב, וכאם לא - שם תהא כבורתכם", והולא אף זו אמרו שם (מבואר): "ואמר רבי יהושע בן לוי: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה יצתה נשמתו של ישראל... ומאחר שמדיבור ראשון יצתה נשמתו, דיבור שני הקב"ה קיבלה הוריד טל שנתיד לחיות בו מתים, והחיה אותם". ואם כך מקשה הרבי ר' יהונתן: "יש להבין, למה ליה כל הירדה עם הרה הוה, הלא מכל הדיבור שיצא מפי הקב"ה יצאו נשמתו וכל הוה לה לחיות". והנראה לומר על דרך הדרש בהקדם דברי הגמרא (מגילה יב): "ואמר רבי יהונתן:

מאי דכתיב (שמות יד) 'ולא קרב זה אל זה כל היתה' בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה: מעשה ידי טובעים בך ואתה אומרם שירה". וכתב בספר 'עדות בוסוף' (חולצבא תק"א: אות פז): "ורבים מקשים: איך חס הקב"ה? [=בעל הללו, כדמקשה גמרא באמת, באבדו רשעים רנה. ושמעתי משם ב"ד [=בעל דודתן] הגאון מ"ו ל"ב צונץ ז"ל וזה"ל [=בא"ד] העליוני ופיניטובן]. דבני שנתריב ומתנוה אילת [מלבי"ם ז"ל] שאמרו מלאכי שירה ופתח הקב"ה אותיהם ונשמעו ומתו, לכן כאן בקשו מלאכי השרת לומר שירה וימותו כל המצריים. והשיב הקב"ה להם: מעשי ידי טובעים בים דייקא, שהם המיתו בנים שלי על ידי המים, ואתם אומרים שירה וימות במיתה אחת?! לכן אחר כך אמרוהו שירה, ע"כ, דחפ"ח". היינו: הקב"ה השיב למלאכי השרת, שאין המצריים כדאיים למות מות ישרים, ולעזוב את העולם במיתה מתוקה ונעימה הבאה על ידי שמיעת שירת המלאכים, שהיא אם הם הטביעו את בני ישראל וחקוקים במים, ראוי להם להינעש במיתה משונה, מידה כנגד מידה, ולמות גם הם בחונן. שמועה זו זכר בה לימים רבים מגדולי התורה והחסידות: בשמו של הרה"ק רבי שמואל שמלקא מניקלשבורג הובא בן בהקדמת נכד המחבר לספר נזיר ה', ובספר מאור ומשם [המזם לשבעי על פסח]: "ואמר הרה"ק רבי יעקב אריה מראדז'ין כתב בספרו 'ביכורי אביב' פרשת בשלה: "שמעתי מאנשים שהיו שומעים כן מהמגיד הקדוש מאזנין שאמר כן הפירוש", וכן הובא בשם הרבי ר' העשיל מקראקא, ועוד כנהה וכנהה.

לעילוי נשמת דינאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שושנה פרוח בת טאום, חנה יונה בת רומיה, רבקה בת אברהם, רבקה בת דבורה, אסתר בת חוה

לדפוסות אימרו שירה בן עדיה ראובן בן שירה, נסים בן חורם, מנורה ראובן בן פופ"ר, נפכי, אביעזר מאיר יודנה בן עדיה, יעקב בן בת שבע וחתושי

העלון מוקדש-הצלחת ברו"ג י"ג בן אילה, רחמים בן מונייה, עירן וליקס בני מרים, מנשי מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה, אילתו בן אילה

דבר

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת נשא - שבועות תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 435

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

להתודות בלא ברכה

"והתודו את חסאתם אשר עשו" (ה' ז)
רבים תמהו מדוע אין מברכים על מצות הודו מקום קיומה כשם שמברכים על שאר מצוות עשה?
רבי יצחק שמלקיש רבה של לבוב באר זאת בשתי דרכים:

א. כתבו ראשונים (ראה שו"ת הרשב"א א"ח) שאין מברכים על מצוה שקיומה מתאפשר לאדם רק מכח עברה שקדמה לה. אף מצות הודו אינה מתאפשרת אלא מכח עשיית עברה, לכן אין מברכים עליה.

ב. מטרת הברכה הנאמרת לפני קיום המצוה היא כדי להצהיר שהאדם מקים את המצוה רק מחמת צויה ה' (ראה דברי משה"ח א"ח"ו). לפיכך, כפי שלא ראינו לבן שערב על רצון אביו ובא לפיסו, לומר לאביו כי הוא מתנצל בפניו רק משום שפך צוהו, כך לא ראינו שהשב בתשובה ומתודה על חטאו כריז"ש עושה זאת רק מחמת צויה ה', אלא עליו להתחרט מרצונו על חטאו (שו"ת 'בית יצחק' י"ד ח"ב סוף סי' טסח).

כאשר המזונות מיצמצמים - הברכה מתגדלת

"ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" (וכו)

הגמרא (ברכות כב) אומרת שמלאכי השירת שאלו את הקדוש ברוך הוא: כיצד צוית את הפקנים לברך את ישראל? "ישא ה' פניו אליך", והלא "פתבת בתורתך (בדברים י"ז): ה'אל-הנהל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים...?" אמר להם הקדוש ברוך הוא: "וכי לא אשא פנים לישראל? שכתבתי להם בתורה (שם ח' י'): 'ואכלת ושבעת וברכת' [שאינן מתייחסים בברכת המזון אלא באכילה שיש בה כדי שביעה] והם מזדקקים על עצמם [לברך גם כשהם אוכלים] עד פצת ועד בפניהם!"

לכאורה, יש חמרות רבות שישארל נוהגים בהן, מדוע פחר הקדוש ברוך הוא בדיקא בחמרה זו ספקה לנשיאות פנים לישראל?

באר רבי משה שטיין רבה של סענזשארך שברומניה:

בברכת המזון מצהיר האדם על אמונתו בכך שהקדוש ברוך הוא משגיח על עולמו ומספק לו את מזונותיו בהשגחה פרטית. והנה, אדם האוכה להתפרנס בכבוד, נוכח לא מעט פעמים לראות ולחוש בהשגחה האמונה, וממילא אין חדוש בכך שהוא מצהיר על אמונתו זו. אולם מי ששזונותיו מוצמצמים ואינם באים לו אלא גיגע ובעמל, ובכל זאת הוא מכריז בברכתו כי המזון בא לו מקדו של הבורא תברך ולא בכחו, הרי שטמונה בברכתו ההצהרת אמונה עמקה ומשמעותית מאין כמות. נמצא שכלל שהמזון מועט יותר - "עד פצת עד בפניה" - כך מלמדת הברכה על אמונה עמקה יותר, ובהתאם לכך היא מוזכרת את ישראל בנשיאות פנים גדולה יותר (באר משה).

'אמן אמן' על ברכה אחת

"ובאו תמים המאריים האלה במעיד לצבות כשו ולפול ירד ואמרה האשה אמן אמן" (ה' כב)

רש"י מביא את דברי המשנה (סוטה יח א) שהאשה כופלת ואמרת "אמן אמן", לפי שהלכה מוסיף ומשית עליה שבועות נוספות כדי לודא שלא נטמאה באפנים נוספים.

מכך שצרכו חכמים לפרש את הסבה לכפילות ענית האמן, הביא הג"ח (או"ח סא יב) מקור לפסק הרמ"א (שם) שכפי שאסור לו לאדם לכפל בתפילה: 'מודים מודים', לפי שצוהו כפונדה לשתי רשיות, כך אין לכפל ולענות 'אמן אמן' על ברכה אחת.

ואולם הרמ"ד ואלו מפרש את כפילות ענית האמן כך: ענית אמן מועילה להציל את האדם בכל מצב שהוא נמצא. לפיכך כופלת האשה את ענית האמן, כדי שבכל מקרה יפעל הדבר לטובתה; אם תמצא טהורה - תזכה מפניה לקיים ברכת: 'ונקמתה ותרעה ורע' (לעיל פס' כח), ואם חיללה ותמצא טמאה - ללך לפחות יכפר לה בכך, עוננה, והיא תנצל מרדת שחת למדור תחתון שבגיהנם. 'שכתי י-ה' [לרמ"ד ואלו]

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'ויברך דוד את ה'

עומדים אנו בערב חג השבועות, יום הלחית והסתלקותו של דוד מלך ישראל, אשר אורו וכחותיו עודם מלימים אותנו עד עצם היום הזה.

בבואו לתאר את מעלת דוד המלך, מעיד עליו הפסוק (שמואל ב' כג א) כי הוא היה: "הגבר הקם על משיח אלקי יעקב וינעים זמרות ישראל", אלו שני האוצרות הגדולים שהותיר לדורות עולם: ספר התהלים - "זמירות ישראל", ותקנת מאה ברכות שנקראת בתבות "היום על" - "על בנימין מאה" (במ"ר יח א).

בספר התהלים נטע דוד בישראל לדורות עולם את הפח והזכות המיוחדים להודות ולהלל, לבקש ולהתפלל לפני בורא עולם. באמצעותו יכול כל יהודי למצוא מוצא לכל צעקה, תחנון, תפלה והודאה הבוקעת מעמק לבו. הוא הספר הנצחי אשר גם לאחר שחלפו אלפי שנים מאז שנכתב, עודנו קרוב ללבו של כל יהודי באשר הוא בכל עת ובכל מקום.

מלבד זאת הוסיף דוד ותקן לנו את תקנת מאה הברכות, מלבד התקנה המלכה אותנו במשך שלוש מאות ששים וחמשה ימים בשנה - בכל יום ובכל שעות היום.

חכמינו ז"ל מגלים לנו (במ"ר שם) כי דוד תקן תקנה זו בעקבות מגפה שפרצה בימיו ונקטלה מאה נפשות מישראל בכל יום. ברוח קדשו נתגלה לו כי מגפה זו באה כענש על שאין ישראל מודים כראוי לבוראם. לפיכך, עמד ותקן להם מאה ברכות - כנגד מאה הנספים בכל יום - והמגפה נעצרה. מאז ועד עצם היום הזה מקפידים ישראל לברך בכל יום מאה ברכות, ובכך זוכים להגנה מפני כל צרה וצוקה שלא תבוא.

תקנה זו מעניקה לנו אף הגנה רוחנית, שהרי דוד המלך סמך את תקנתו על הפסוק (דברים י' יב, וראה רש"י מ' מנחות אג ב): "ועתה ישראל מה [מאה] א' אליך שאל מעמך פי אג ליראה", ומכאן לומדים אנו שהמאה הברכות משרישות בכל האדם יראת שמים, שהיא ההגנה הטובה ביותר כנגד כל פגע ורוחני.

פאשר אנו מצויים לצערנו בעולם רווי מגפות וסכנות פאשרות לפגע בגוף ובנפש ה", מה יותר נחוץ לנו מלהתחנן בתקנתו הקדושה של דוד המלך, מאה ברכות בכל יום!

נקבל אפוא על עצמנו להקפיד על כך ביותר שאות וביותר, ובאשר ידוע כי ברכה משלמת היא זאת שעונים עליה אמן - נקפיד לברך ברוחניותנו בפני אחרים. מה גם כי כאשר אנו אומרים את הברכה בפני מאזין העומד לענות אמן, אנו מקדישים תשומת לב וכבוד ראש לכל מלה היוצאת מפיו. יהי רצון שברכת ה' תהא עלינו להצליח ולהישע בכל עניינינו בזכות דוד המלך, אמן!

בקריאת 'מאה ה' שואל מעמך' ובברכת שבת שלום,

דוד אבינו

קבלה קבועה על סכום קבוע

"אף מה כבודו עושה בעיר שפגשנו?"
ר' יצחק השיב כי הוא נוסע אליה מדי יום
כדי לשמש כמחנך בת"ת פלוני.

"והפרנסה?" שאל ר' שלמה. "אכן, אינה
קלה", השיב ר' יצחק על אתר והמשיך
בתיאור קצר על הקשיים הפלכליים שעמום
הוא נאלץ להתמודד. "אני עושה ככל
יכלתי, ובד בבד מתחנך בבטחון", סכם
לבסוף.

האיש הוסיף והתענין בחייו של ר' יצחק.
נראה היה כי התרשם מדמותו, וכאשר
הגיעו לשכונת מגוריהם כבר היו חברים
של ממש. ר' שלמה עצר את רכבו בפתח
הבנין שבו ר' יצחק מתגורר. הוא נפרד
ממנו לשלום ואז הושיט ידו לכיסו. הוציא
שמונה מאות שקלים ותחבם בידיו של ר'
יצחק ההמום. "זו זכות שבבילי להיות שותף
עם יהודי כמותך...", אמר והפליג לדרך.

לר' יצחק ארכו כמה רגעים כדי להתאושש
מההלם. בתחלה החל לחשב על אפשרות
להחזיר את הכסף, אולם כשנזכר בחור
הגדול שיש לו בחשבון הבנק ובכמה
צרכים דחופים העומדים לפניו, הבין כי
הכסף נשלח אליו ממש משמים, והוא
הכניסו לכיסו תוך שבלבו הוא מרעיף
ברכות על ראש מיטיבו.

יכול היה הדבר להשכח מלבו של ר'
יצחק, אלא שבשבוע שלאחר מכן, ביום
חמישי בערב הוא נתקל בפתח ביתו בידידו
החדש. גם הפעם הוא הושיט לו שמונה
מאות שקלים. רבי יצחק הודה לו בכל פה
אך סרב לקבל את הכסף, אלא שר' שלמה
התחנן בפניו: "אני מרגיש זכות להיות
שותף איתך ולקחת חלק בגדול משפחתך
המברכת. אגא, קח את הכסף, אם לא
בשבילך - בשבילי..."

מאותו יום ואילך ועד עצם היום הזה, מדי
שבוע מתנינה לר' יצחק מעטפה ובה
סכום קבוע - שמונה מאות שקלים. אף
כאשר ר' שלמה שוהה בחו"ל, הוא אינו
מתור על שליחת הכסף באמצעות שליח.

ר' יצחק, כבר אמרנו, לא שאף להתעשר,
אולם אלו היו פני המציאות; מהיום שבו
קבל על עצמו לברך את ברכת המזון
בשמחה ובקול רם, בכונה ומתוך הכתב,
הוא זכה לראות בעיניו כי בורא העולם
משגרו לו תמיכה שבועית נדיבה מדי שבוע
בשבוע, תמיכה כרצונו; היא לא העשירה
אותו, אולם בהחלט העלתה אותו מעל קו
העני...

פניני פרשת השבועי ח"ג עמ' סס

ר' יצחק עוד זמן רב; אמנם לא בער בו
הרצון לעשר, אך קצת רוחה לפלכלית בבית
אינה מזיקה לאף אחד...

לפרנסת משפחתו הברוכה עוסק ר' יצחק
בחנוף ילדי ישראל בתלמוד תורה הממקם
בעיר אחרת. מדי יום הוא משכים קום,
ולאחר התפלה הוא יוצא לדרך. כשעה
הוא משלטל בדרךים עד למקום עבודתו.
הוא משקיע בתלמידיו את כל כוחותיו ושב
הביתה מתש. אלא שהקמץ אינו משביע
את הארי. למרות מאמציו הוא מוצא עצמו
שוב ושוב נצרך להלוואות ואינו רואה רוחה
בביתו.

דבריו של החי"א היו בעבורו כמים קרים
על נפש עיפה, והוא החליט לאמצם בכל
תקף. לרב טרדתו, בדרך כלל היה סועד
בבקר על מיני מזונות שהיה לוקח לדרך,
לא היה לו זמן ליותר מקף... בארוחת הערב
לעמים היה נוטל ידיו ולעמים לא, אולם
מעתה, הוא החליט, כי לא יותר ויברך
'ברכת המזון', לכל הפחות פעם אחת ביום.

כבר באותו היום הוא נטל בחפזה שתי
פרוסות לחם והכניסן לתיקו, ומאז ואילך
המשיך בכך כדרך קבע; בהפסקת הצהרים
היה פורש לחדר צדדי, נוטל
ידיו וסועד בפת, ולאחר
מכן מברך את ברכת המזון
בשמחה ובקול רם. חבריו
לצות, שבתחלה מנהגו החדש
של ר' יצחק נראה בעיניהם
כמזון, התרגלו להנהיגו די
במהירות. ר' יצחק אסף את
ההנהגה הזו ולא ותר עליה
ולו פעם אחת.

היה זה באחד הערבים, לאחר
סיום העבודה המתישה.
ר' יצחק יצא מבנין הת"ת
במהירות כדי להספיק ולהגיע לאוטובוס,
ולפתע הבחין בדמות מפרת. היה זה ר'
שלמה, איש עסקים מן המתגורר לא
הרחק ממנו. ר' יצחק נופף לו לשלום
והמשיך בהליכתו, אלא שהלה עצר בעדו,
תוך שהוא ספק שואל ספק מצייע: "אני
בדרכי הביתה, התרצה שאסיע אותך!"

"גודאיו" ר' יצחק לא הצליח להסתייר
את התלהבותו, ור' שלמה הזמינו להפנס
לרכבו המהדר. בדרך שוחחו השנים על
דא ועל הא, וההכרות הרופפת שהיתה
ביניהם התחזקה. הנסיעה הגיעה עומדה
להסתיים, ור' יצחק החל להרעיף ברכות על
ראש מיטיבו, אלא שהלה עצר בעדו:

"סלח לי על ההטטנות", התנצל ר' שלמה,

זה היה בקר ככל הבקרים. ר' יצחק עשה
את דרכו מבית הפנסות לביתו, אחר תפלת
שחרית רותית רגש. כמו בכל יום צעד לצדו
ר' משה, שכנו, כשבדרכם הם משוחחים
על דא ועל הא. בהגיעם לביתם הם עמדו
להפריד, אלא שאז נזכר ר' משה: "ר' יצחק,
אני חייב לשתף אותך ב'מרגלית' נפלאה
שגילית אמתול, אני בטוח שתצמח לה
תועלת ממנה..."

ר' יצחק הסתמרו והטה אזן, ור' משה
הוציא פתק מכיסו והחל להקריא: "הזמר

היה זה באחד הערבים, לאחר
סיום העבודה המתישה. ר'
יצחק יצא מבנין הת"ת במהירות
כדי להספיק ולהגיע לאוטובוס,
ולפתע הבחין בדמות מפרת.
היה זה ר' שלמה, איש עסקים
מן המתגורר לא הרחק ממנו.

כוס של ברכה

הקדוש כותב (ויקהל ר"ח א) כי המברך
ברכת המזון בשמחה, כנגד זאת יענינו לו
משמים את פרנסתו בשמחה ובעין טובה,
וכך כותב על כך החי"א בפירושו 'ניצוצי
אור' (סו): "לכן יאכל וישתה דבר המשמחה,
כדי שיברך בשמחה, וזו סגלה להתעשר
אם יברך בשמחה ובקול רם", החי"א אף
מציא לך רמז מלשון הפסוק במשלי (י
כב): 'ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב
עמה'; 'ברכת ה' הינו ברכת המזון שהיא
חיוב מדאורייתא, היא תעשיר', ואולם תנאי
לדבר: 'ולא יוסף עצב עמה, אלא יברכה
בשמחה'."

ר' משה נפרד ממנו לשלום, אולם הדברים
שהקריא בפניו המשיכו להדהד במוחו של

מִצְוֹת 'מֵאָה בְּרָכוֹת' (ב)

חיים של יראת שמים

בְּאִמְרַת מֵאָה בְּרָכוֹת בְּיוֹם קוֹשֶׁר הָאָדָם אֶת נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְזוֹכֵה לְהִתְמַלֵּא בִּירְאָת ה'... דָּבָר זֶה יִלְמַד מִהִמְשָׁךְ הַפְּסוּק שְׁעָלָיו הַסְּמִיכוֹ חֲכָמִים אֶת תַּנְהַנָּם: "וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל מִה [מֵאָה] ה' אֱלֹקֶיךָ שְׂאֵל מִעִמֶּךָ כִּי אִם לִירְאָה"...

אֵף נֶאֱמַר בְּפִסְטוֹן "מִה" וְלֹא "מֵאָה", כִּדְי לְרַמֵּז לָנוּ שֶׁהַבְּרָכוֹת מֵאָה בְּרָכוֹת נַעֲשִׂית הַשְּׁנוֹת הַמְּעֻלָּה שֶׁל יְרֵאת שְׂמַיִם דָּבָר שֶׁל 'מִה בְּכָךְ' ('שִׁמַּח מִשָּׂה' עַקֵּב; יְכוֹן הוֹדִיעַ מִנְחוֹת מַג ב).

אֵף לְשׁוֹנו הַזֶּהב שֶׁל הַרְמֵב"ם בְּהַלְכוֹת בְּרָכוֹת (א ד) מִלְּמַדָּת כִּי הַבְּרָכוֹת מְבִיאֹת אֶת הָאָדָם לְהִיּוֹת יְרֵא ה', שְׂכָף כַּתֵּב: "וַנִּפְגְּאוּ כָל הַבְּרָכוֹת כְּלוֹן שְׁלוֹשָׁה מִיָּנַיִם: בְּרָכוֹת הַגֵּיהַ, וּבְרָכוֹת מִצְוֹת וּבְרָכוֹת הוֹדָאָה שֶׁהֵן דָּרָךְ שֶׁבַח וְהוֹדָיָה וּבִשְׁפִיחָה, כִּדְי לְזַכֵּר אֶת הַבוֹרֵא תְּמִיד וְלִירְאָה מִפְּנֵי..."

הוֹסִיף וְאָמַר ה'אֲמִר יְאֻמָּה' (כִּי תְּבֹאוּ תִרְעוּ): הַתּוֹרָה מְצַוָּה (דְּבָרִים יד כג): "לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ כָּל הַיָּמִים", כִּסְפָּךְ שֶׁהַדְּבָרִישָׁה "כָּל הַיָּמִים" מִשְׁמַע שְׂצָרֶיךָ הָאָדָם לִירְאָה מִה' כָּל הַיּוֹם מִמֶּנּוּ, מִה שְׂמֹתָאֲפֶשֶׁר בְּאִמְצָעוֹת מֵאָה בְּרָכוֹת, שְׂאֲמִדְתָּן מִתְּפָרְשֶׁת עַל פְּנֵי כָּל הַיּוֹם כְּלוֹן.

'בְּרַבַּת הַמִּצְוֹת' לְמִצְוֹת מֵאָה בְּרָכוֹת

כַּתֵּב רַבִּי אֱלִיהוּ מַנִּי, רַבֵּה שֶׁל חֲבֵרוֹן, כִּי לִפְנֵי שְׂמִיבְרָךְ אֶת הַבְּרָכָה הָרֵאשׁוֹנָה מִמֵּאֵת הַבְּרָכוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, יְכוֹן הָאָדָם שֶׁהוּא עוֹמֵד לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת 'מֵאָה בְּרָכוֹת' בְּאִמְצָעוֹת בְּרָכוֹת שְׂבָרָךְ מִעִשְׂוֹ וְעַד לְסוֹף הַיּוֹם (מַעֲלִי אֱלִיהוּ בָּאוֹר עַל סִפְדוֹ, סֵדֶר נִטְיִלַת זֵיטִים). בְּסִפְדוֹ 'אוֹר הַשְּׁנַיִם' (סִדֵּר הַקִּיּוּמָה) כַּתֵּב שְׂאִימֵר בְּתַחֲלַת הַיּוֹם: "הִרְגִּי מוֹכֵן וְזִמְנוֹן לְבָרֵךְ הַבְּרָכוֹת כְּמוֹ שֶׁתִּקְנִי חֲכָמִינוּ זְרוֹנָם לְבָרֵךְ לְבָרֵךְ מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, וְאִסְמְכוּהוּ אֲנִיךָא שְׂנֵאֲמֵר: 'מִה ה' שְׂאֵל אֲלֵמֶנְךָ' - 'אֵל תִּקְרִי מִה אֱלֹא מֵאָה'..."

עַל רְבוֹת מִמִּצְוֹת 'עֲשֵׂה' תִּקְנִי חֲכָמִים לְבָרֵךְ קֹדֶם עֲשִׂיתָ, מְדוּעַ לֹא תִּקְנִי לְבָרֵךְ קֹדֶם הַבְּרָכָה הָרֵאשׁוֹנָה מִמֵּאֵה הַבְּרָכוֹת? בְּסִפְר 'בְּרַבַּת אֵיתָן' (עַל מִצְוֹת מֵאָה בְּרָכוֹת, סִי א סֵעִיף ד) בָּאֵר זֹאת בְּשֵׁינֵי אֲפָנַיִם:

א. ה'אוֹר זְרוּעִי' (ח"א ס"י קמ) מְפָרֵשׂ שְׂאִין מְבָרְכִים בְּרַבַּת הַמִּצְוֹת לִפְנֵי שְׁתֵּית אַרְבַּע כּוֹסוֹת, לִפִּי שְׂאִין שׁוֹתִים אוֹתוֹן בְּבֵת אַחַת אֱלֹא לֵאדָרְךָ אֲמִירַת הַהַגְדָּה, וּמִצְוָה שְׂאִינָה נִשְׁלַמַּת בְּפִעַם אַחַת אִין מְבָרְכִים עֲלֶיהָ. עַל פִּי זֹאת מוֹבָן מְדוּעַ לֹא תִּקְנִי חֲכָמִים בְּרַבָּה עַל מִצְוֹת מֵאָה בְּרָכוֹת, שְׁהִרְי אֲמִירַתוֹן מִתְּפָרְשֶׁת לֵאדָרְךָ הַיּוֹם כְּלוֹן.

ב. רַבִּי יַעֲקֹב מִלִּיאָס כִּבְיָאָר שֶׁלֹּא תִּקְנִי לְבָרֵךְ לִפְנֵי בְּרַבַּת הַמִּצְוֹת לִפִּי שֶׁלֹּא תִּקְנִי חֲכָמִים בְּרַבָּה עַל מִצְוָה הַמִּתְקַיֵּמַת בְּאִמְצָעוֹת בְּרַבָּה (הַגְּדֵת 'מַעֲשֵׂה נִסִּים' בְּפִתְיָה). אֵף קִיּוּמָה שֶׁל מִצְוֹת מֵאָה בְּרָכוֹת הִיא עַל יְדֵי אֲמִירַת בְּרָכוֹת, וְעַל כֵּן לֹא תִּקְנִי חֲכָמִים בְּרַבָּה עֲלֶיהָ.

'מֵאָה בְּרָכוֹת' בְּמִקּוֹם הַקְּרִבָּנוֹת

כַּתֵּב הַרוֹמַח שְׂבָזְמוֹן הַזֶּה, שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ חֲרַב, וְאִין בְּזִידֵינוּ לְהַקְרִיב קְרִיבָנוֹת, אֲנוּ מִתְקַיֵּמִים בְּעוֹלָם בְּזִכוֹת אֲמִירַת מֵאָה בְּרָכוֹת, שְׂכָף אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: "הִיו אוֹמְרִים לִפְנֵי מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, וְיַעֲשֵׂה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּכַלּוֹ הַקְרִיבוֹ לִפְנֵי כָּל הַקְּרִיבָנוֹת". הַרוֹמַח מוֹסִיף וּמְבָאֵר שְׂאֲמִירַת מֵאָה בְּרָכוֹת בְּיוֹם, נִתְקַנָּה כִּנְגַד מֵאָה הַפְּסוּקִים בְּתוֹרָה שְׂבָהֶם מִפְרָשִׁים יְדִינִי כָּל הַקְּרִיבָנוֹת ('פְּרוּשֵׁי סִדֵּר הַתְּפִלָּה לְרוֹמַח' ח"א ס"א).

רַבִּי חַיִּים פִּלְטִינְאֵל מְבַעֲלֵי הַתּוֹסֵפוֹת דָּרַשׁ שְׂאֲמִירַת 'מֵאָה בְּרָכוֹת' מִתְקַבְּלַת לְרִצּוֹן אֵף יוֹתֵר מִן הַקְּרִיבָנוֹת; בְּתַחֲלַת פְּרִשְׁתֵי וְיִקְרָא (א) ב) נֶאֱמַר: "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶךְ קְרָבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן מִקְרִיבוֹ אֶת קְרָבָנֹכֶם". "מִכֶּסֶךְ" - בְּגִמְטְרִיָּה מֵאָה, וְבָאָה הַתּוֹרָה לְלַמְּדֵנוּ שְׂאֲמִירַת "מִכֶּסֶךְ" [מֵאָה] בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם "קְרָבָן לַה'", הִיא רְצוּיָה וּמִתְקַבְּלַת יוֹתֵר מִקְרָבָנוֹת הַבָּאִים: "מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן" ('פְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה לְרַבִּי חַיִּים פִּלְטִינְאֵל' ש.ס).

מִמְעִינֵי הִישׁוּעָה

מִכָּל הָאָמֹר נִמְצָא שְׂמֵאָה הַבְּרָכוֹת שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים מְדִי יוֹם הֵן מִגְּנוּת עֲלֵינוּ מִכָּל מַגְפָּה וּמִכָּל קָלְלָה וְהֵן הַמִּשְׁפִּיעוֹת עֲלֵינוּ יְרֵאת שְׂמַיִם וּפּוֹתְחוֹת בְּפָנֵינוּ שְׂעִרֵי שְׂפַע וְזָבְרָכָה. עַל כֵּן שׁוֹמְהָ עֲלֵינוּ לְהַקְפִּיד מֵאֵד לְבָרֵךְ מְדִי יוֹם בְּדוֹדִינֵךְ וּבְהַלְכָה, וּכְפִי שְׁהַזְהִיר בְּסִפְר הַקְּנָה (ד"ה עֵינוּ יְרֵאת שְׂמַיִם): "לִכֵּן אַתֶּם בְּנֵי הַגְּלוּת תִּגְּזוּ לֵב לֹב דְּלַעַת אֶת אֱלֹקֵיכֶם וּלְבָרְכוּ בְּכָל יוֹם מֵאָה בְּרָכוֹת, כִּדְי שֶׁתִּתְבָּרְכוּ מֵהֶם, כִּי עַל יְדֵי הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ אֲנוּ קְנָמִים וְחַיִּים בְּגִלוּת, לִכֵּן שְׂמַעוּ אֵלֵי וְאֵל תִּמְלְווּ בְּהֶם".

לְבִיבוֹת שֶׁל הַגְּרִישׁוֹ אוֹיְעָרְבָאָךְ הַגִּיעַ תִּלְמִיד חֲכָם מִפְּלָג שְׁחֵלָה בְּמַחְלָה קוֹשָׁה, וְיִשְׁאַלְתּוּ בְּפִיו: בְּמָה יוֹכֵל לְהִתְחַזֵּק כִּדְי לְהִרְחִיק אֶת חֲרַב הַמּוֹנֵפֶת מִעַל צְוָאוֹ? הַשִּׁיב לוֹ הַגְּרִישׁוֹ: "דְּרָא נָא, אִינִי רְגִיל לִיעֲזֵר לְאַחֵרִים מִה עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת, אוֹיֵב רַק לְמוֹר לֵךְ מִה הִייתִי אֲנִי עוֹשֵׂה אִם הִייתִי נִקְלַע חֲלִילָה לְמַצֵּב שְׂכָוָה - הִייתִי מְחֻזָּק אֶת עַמְמִי בְּאֲמִירַת מֵאָה בְּרָכוֹת, אִינִי מְדַבֵּר עַל אֲמִירַת סְתָמִית", הוֹסִיף הַגְּרִישׁוֹ וְהִבְהִיר, "אֱלֹא לֵאמֹרָה בְּכַנְהָ רַבָּה כְּפִי שְׂדוּרְשֶׁת הַהֲלָכָה" (מִצְוֹת הַמֵּאָה בְּרָכוֹת כְּהַלְכָתָה' בְּהַקְדָּמָה).

הַרַבִּי"ד הַגְּר"ם שְׂמִרְנוֹבּוֹף מַעֲיֵד שֶׁלִּפְנֵי שָׁנַיִם רְבוֹת, כְּשֶׁהִיָּתַת עַת צְרָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, הִשְׁתַּמֵּךְ בְּעֶבְרַת תְּפִלָּה שֶׁהִתְקַיֵּמָה בְּרֵאשׁ הַעַיִן בְּמַעֲמַד אַחַד מְגוֹדֵלֵי מַקְבָּלֵי יְהוּדִית תִּימֹן שְׁהִיָּה זְמוֹ מְפֻלָּג. וְהַעֲיֵד אוֹתוֹ זְמוֹן כִּי כָף הַגְּנוּ יְהוּדִי תִימֹן בְּכָל עַת צְרָה, לְהִתְחַזֵּק וּלְהַקְפִּיד עַל אֲמִירַת מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכַנְהָ, וּבְזִכוֹת זֹאת אֲכֹן זְכוֹ וְלִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת ('בְּאוֹרִים וְהַנְּהוּגוֹת' פִּרִי נְצִיבִים).

כִּיצַד מְצַטְרְכִים? מִתְקַשְׂרִים לְמוֹקֵר "דָּרָךְ אֲמוֹנָה" 03-91-7-91-91

- מְקַשְׂרִים לְכַלְכְּלֵי הַמִּצְוֹת בְּשִׁלְחוֹהָ 1.
- גִּרְשָׁמִים לְמִצְוֹת בְּשִׁלְחוֹהָ 2 (בֵּין הַשְּׁעוֹת 20:00-22:00) וּנְכַבְּשִׁים לְהַגְרָלָה.

הַגְּרָלָת חֲדָשׁ סִינֵן תְּחִלָּתִים אִי"ה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן ד' בְּתַמְחַת תִּשְׁפ"ב

וְיִגְרָלוּ בָּהּ 6 מִלְּגוֹת בְּסָךְ \$ 500 כָּל אַחַת.

Advertisement for a lottery. It features a large image of an open treasure chest overflowing with money. Text in Hebrew reads: "ראוי לכל אדם להשתתף", "רצונו ורמתו על גניית אמון...", "על כנו זה נאמר (משלי ב ד-ה)", "אם תבקשנה ככספי וכמטמונים תחפשנה; או תבנו יראת ה'".

לקראת זמן מתן תורתנו - יום לדתו ופסירתו של דוד בן ישי מלך ישראל - הבאנו מחרת רמזי אמן מספר התהלים - ספר התפלות הנצחי של עם ישראל, שאותו השאיר לנו מורשה.

אמן מבזה את ה', ואיו לו למבזה את המלך בביתו [קדש הלוים] [לרבי יוסף בוכרין]. בתהלים 'נורא תהלה' (טו).

לא להיות כאלם בענית אמן

"מלא פניהם קלון ויבקשו שמוך ה'" (פג ז) דרש הדן מחוסר רבי יעקב מטינא: "מלא פניהם קלון" - סופי תבות אמן. ובא לרמז כמה קלון ובושה יהיו בעולם העליון למי שלא הקפיד על ענית אמן. "כי מה עבודה היא? ומה יענה ליום פקדה כאשר ישאלו אותו מדוע לא ענית אמן?" (קרונו העני סוף פרשת כי תבא; דחמי האב' אות נו).

אמן מורידה שפע

"מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ" (קד יז) "להוציא לחם מן הארץ" - סופי תבות: צ' אמן. מכאן רמז שהמקפיד על תשנות חכמים לענות מדי יום תשעים אמינים (ראה 'מגן אברהם' ו טו) מקמיש שפע רב ממורומים ומתברך בבני חיי ומזוני (גבעת יוסף' התהלים שם).

אמן ממלטת מרעה

"צרה וגונן אמצא; ובשם ה' אקרא אנה ה' מלטה נפשי" (קטו ג-ד) דרש האדמו"ר רבי מנחם מנדל מוישווא: "אנה... מלטה נפשי" - ראשי תבות אמן. רמז לכזה של ענית אמן לקרע את גזר דינו של האדם ולמלטו מכל רעה (שארית מנחם' התהלים קטו ד).

בענית אמן 'אשיב לה'

"מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי" (קטו יב) ראשי תבות: "מה אשיב לה' כל" מצטרפים לגימטריה צ"א בגימטריה של אמן, ללמדך כי כאשר מבקש האדם להשיב ולו מעט על חסדיו הריים שעושה עמו הבורא, עליו להתחזק במצות ענית אמן שעליה אמו חכמים (דב"ז א) "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים" (מיסד נתיבי בני אמונים' הרב יעקב דב מרמורשטיין).

בזכות ענית אמן מגלים סודות התורה

"גל עיני ואביטו נפלאות מתורתך" (קטו יח) "אביטו נפלאות מתורתך" - ראשי תבות אמן. רמז שהמקפיד על ענית אמן זוכה לגלות רזים וסודות בתורתו, והיא אף מורה לו בכל עניניו את הדרך אשר לך בה (גבעת יוסף' התהלים שם).

הקדוש ברוך הוא מתנאה בעינים אמן

"תנו עז לאלהים על ישראל גאותו ועזו בשחקים" (סח לה) ראשי תבות: "על ישראל גאותו ועזו בשחקים" הם בגימטריה אמן, רמז לכך שהקדוש ברוך הוא מתנאה בענית אמן של ישראל, ועל ידי כך נתן לנו בשחקים למליצי ישראל ללמד עליהם זכות ולהשתייך את המקורנים עליהם. על פי זאת יש לפרש אף את הפסוק (תהלים לא כד): "אהבו את ה' כל חסדיו אמונים נצר ה' ומשלם על יתר עושה נאה" הקדוש ברוך הוא זוכר את זכותם של העונים אמן ומשלם להם שכר גדול, שכן עליהם גאותו (מיסד נתיבי בני אמונים' הרב יעקב דב מרמורשטיין).

קבר ישי אבי דוד ורות המואבה אמה של מלכות בחרון

קבר דוד המלך בהר ציון

נורא אלקים' מכה ענית אמן

"נורא אלקים ממקדשיך א-ל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם" (סח לו) כתב הפוגלה עמקות (פר' בלק): "נורא אלקים ממקדשיך" - ראשי תבות אמן; שכשעונים שישראל אמן, אזי מתקנים בהם המשרך הפסוק: "הוא נתן עז ותעצמות לעם". האביר יעקב' דרש שרמז זה בא ללמדנו שעל ידי ענית אמן, שם ה' מתירא ומתקדש (שערי תשובה' אפן כב). עוד דרשו רמז זה, שבזכות ענית אמן נופך שיבנה בית המקדש ויקים בנו הפסוק: "נורא אלקים ממקדשיך" (דמיה תהלה, בתהלים 'נורא תהלה' ב א). עוד נרמז כאן שבהיות האדם במקדשיך, הינו בבית הנקסות' שהוא מקדש מעט, יזהר מאד בענית אמן. לפי שכתב האזר שהמזלגל בענית

ענית אמן קושרת את המקטרנים

"ונתקה את מוסרותינו ונשליכה ממנו עבתימו" (ג ב) כתב בעל 'שומר אמונים': כאשר קלל ישראל מקפידים על ענית אמן נארג מך פעין קבל שבאמצעותו נקשרים המקטרנים לבל ישיטנו על ישראל, פכתוב (תהלים קמט ח): "לאטר מלכיהם בוקים [אזיקים]".

המקטרנים מבקשים להרפות את ישראל מהקפדתם לענות אמן, ובכך לנתק מעליהם חבל זה, כנרמז בפסוק: "ונתקה את מוסרותינו [חבלים]" - ראשי תבות אמן. ולענין לדעת כי אם לא נבעו, ואדרבה נתחזק בענית אמן, ישארו המקטרנים אטוים בהחל וימנע מהם לקטרר עלינו (שומר אמונים' מאמר פתחו שערים' טו).

גאלה שלמה בזכות ענית אמן

"המה פרענו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד" (כ ט) כשנצרך את האותיות השניות בעולים: "ואנחנו קמנו ונתעודד" נקבל את המלה אמן. לפי שאמר חכמים שישראל גלו מארצם מפני שזלזלו בענית אמן (ראה רות רבה פתיחתא ד: 'מגלת אליהו' דרש לפורים), לפיכך מרמז פסוק זה שכאשר יקפידו על ענית אמן יגאלו מגלותם ויקים בהם: "ואנחנו קמנו ונתעודד" (דמיה תהלה' [לר' הכהן אב"ד טריפוליא], בתהלים 'נורא תהלה' ב א).

גדול העונה אמן

"אקרא לאלקים עליון לא-ל גמר עלי" (נו ג) "אקרא לאלקים עליון" - סופי תבות אמן, רמז לכך שהעונה אמן נמצא במעלה עליונה לעמת המברך, כמאמר חכמים (ברכות גג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (אוצר תהלות ישראל' תהלים נו א).

נסים נוראים לגוהה, וענש נורא למזולל

"לכו וראו מפעלות אלקים נורא עליה על בני אדם" (סו ה) דרש האדמו"ר רבי יוסף צבי מנורכוב: "מפעלות אלקים נורא" - ראשי תבות אמן וסופי תבות אמן. רמז הכתוב בכך שכל המקפיד הקפדת אמת על ענית אמן יזכה לראות ב'מפעלות אלקים נורא עליה על בני אדם', כאשר יעשו עמו נסים נוראים ומפלאים (גבעת יוסף' תהלים שם). רבי משה יחזקאל צאלח מחכמי בגדד דרש רמז זה באופן שונה: בקש הכותב להזהירו בכך שהקדוש ברוך הוא: "נורא עליה על בני אדם" המזלזלים בענית אמן, וכפי שמספר ב'דרך משה' (ליום "א" שחסידי אחד נהרג ביטורים קשים, ונתגלה לחברו בחלום וספר שנענש על כך שפעם אחת ברח בנו הקטן ברכה ולא ענה אחריו אמן (תורת משה' - תפלה למשה' תהלים שם).

סטירה שכזאת...

סיפור מיוחד ומפעים לחג השבועות

מאת הרב רבי יאיר וינשטוק שליט"א

ישיבתו הנוודעת לגאון ולתפארת של הגאון האדיר רבי ברוך בער ליבוביץ זצוק"ל ששכנה בעיירה קמניץ, קבעה את מקומה המכובד בכותל המזרח של הישיבות בתקופה ההיא. שמה הטוב שנודע בשערים הילך לפניו כשמן הטוב, ומשך אליו כאבן שואבת את בכירי הצורבים, שבאו מכל רחבי ליטא להסתופף בין כתליה.

הבחורים הרבים ששיחרו לפתחה של הישיבה הנוודעת מתוך רצון להיפך לתלמידים מן המניין - לא באו רק מפני רמתה הגבוהה של תלמידיה בה הצטיינה הישיבה למכביר, אלא מפני האווירה המבושמת והעילאית ששררה באורח תדיר בין כותלי הישיבה. אווירה שהייתה מעוגנת כולה במעלות של קדושה ומרוממת באצטלה של תורה, כשמעל הכול ריחפה דמותו רבת הווד של רבי ברוך בער.

רבי ברוך בער היה אדם כחוש וצנום אבל ענק ברוחו ומשכמו ומעלה גבוה מכל העם. שעה שהיה מהלך בין ספסלי התלמידים בבית מדרש הגועש ברתחה של תורה, היו פניו מאירות כאבוקה. תמיד נראה תפוס שרעפים. רבי ברוך בער היה ספוג עד לשד עצמותיו באישה של תורה, עיונו הדק והמזוקק עמוק הוא לפניו עומק, המגלה בכל פעם לתלמידים המרבים להפוך בתורתו - רבדים וטפחים חדשים ועמוקים מעוצם כוח עיונו האדיר, ומתורף הבנתו הנפלאה החוקרת חקירה אחר חקירה אחר שורשי טעמי הסוגיות וביאוריהם. לא כל מוח יכול היה לסבול את עמקות שיעוריו, אשר למרות שהיו קילורין לעיניים - ההבנה העמוקה שעמדה ביסודם הייתה גבוהה ועצומה לאין שיעור.

לא יפלא אפוא כי כאשר נודע לדוד סובול מקובנה, כי התקבל לישיבה המעטירה של רבי ברוך בער, וכי אמור הוא להתחיל בקרוב את פרק לימודיו שם, גאה אושרו עד לשמים. בכל יום שהתקרב לזמן טיפסה התרגשותו לשיאים חדשים. הוא ספר ומנה את הימים שנותרו עד לתחילת ה"זמן" בישיבה, אזי יוכל לחסות בצל כנפי הישיבה, וליצוק מים על ידיו של ראש הישיבה הלא הוא מרנא ורבנא הגאון רבי ברוך בער.

אין זה דבר של מה בכך להיקרא בכינוי הנלבב, "תלמיד של רבי ברוך בער"! הדבר מצריך הכנה נפשית ורוחנית כאחד, זמן רב עוד בטרם יכנס בין שערי הישיבה.

בפרק הזמן שנותר לו הגיר דוד זיעה כמים, כדי לקנות תורה במ"ח קנייניה. הוא שינן סוגיות שלמות עד שהיו שגורות על פיו וציפה בכיליון עיניהם ליום הגדול בו יוכל לחבוש את ספסלי הישיבה.

בהגיע היום הגדול, ארז דוד מיטלטליו שהיו מקופלים וארזים ברוב התרגשות וציפיה מזה מספר שבועות עוד לפני הנסיעה, עד לאחרון בהם בסדר מופתי, במזווה גדולה וקשיחה שנקראה "צ'ימידן". צרר היטב את מעותיו בכיס בטנת חליפתו, נפרד מבני משפחתו הקרובה ובלב מתרונן משמחה יצא לקמניץ.

כשהגיע דוד לפתח הישיבה החל ליבו שוקע לאיטו בקרבו. הישיבה המתה בחורים למאות, מהם חדשים ומהם וותיקים. הוא הרגיש כדרדק ביניהם. כיצד יבחין משהו בעלם הרך שפניו זכו אך עתה לפלומת זקן דקה, בינות לאריות וכפירים, עילית בחוריה של ישיבה קמניץ.

אולם הוא לא נתן לפחדים להשתלט עליו. כל ההתחלות קשות, הרהר לעצמו, חבל לתת לכל התקוות עליהם חלמתי במשך תקופה כל כך ארוכה להתפוגג בן רגע.

תפילת ערבית ראשונה החלה.

דוד לא זכר מימיו תפילת ערבית כזו. תפילה ראשונה בישיבה בה עתיד הוא בעזרת ה' לגדול ולפרוח.

הוא שפך את ליבו כמים לפני היושב במרומים שיצליח דרכו, ויזכה לעלות מעלה מעלה במקום קדוש זה.

לאחר התפילה הבחין דוד שהבחורים ניגשים ל"מזרח" למקום מושבו של רבי ברוך בער, לקבל ממנו את ברכת הדרך ל"זמן" החדש הבא עליהם לטובה ולברכה.

רבי ברוך בער קיבל כהרגלו כל תלמיד ותלמיד בסבר פנים מאירות, הוא לחץ את ידיהם בחמימות אבהית תוך שהוא מברך אותם מקרב ליבו להתעלות מעלה מעלה במשך "זמן" זה.

דוד המתין בחדרת קודש. פיקת גרונו עלתה ועלתה בהתרגשות. התור המשתרך על יד כסאו של ראש הישיבה התקצר בהדרגה. הוא חש בהלמות ליבו הגוברת מרגע לרגע.

כשהגיע אל כיסאו של ראש הישיבה נמסו והתפוגגו כל חששותיו כלא היו, מול הדרת פניו המאירה של ראש הישיבה. פניו טוב שופע שהרגיע אותו לאלתר. רבי ברוך בער לחץ את ידו בחמימות, ושאל אותו לפרטיו האישיים.

תוך כדי שיחה הוברר לו שרבי ברוך בער מתמצא היטב באילן היוחסין שלו, "אתה הוא נכדו של רבי שמעון סובול, מלמד דרדקי המפורסם?"

"אכן" השיב דוד, תמה מעט למראה פניו של רבי ברוך בער הנראות מתפעמות כאשר הזכיר את שמו של סבו. "דע לך" אמר לו רבי ברוך בער. "סבך היה מלמד דרדקי מיוחד שבמיוחדים מאין כמוהו. אם ברצונך לשמוע סיפור מופלא על סבך, המתן כמה דקות עד אשר יכלה תור הבחורים. אזי אספר לך מעשיה, ובטוחני שתישאר חקוקה בזיכרוןך לעד".

דוד המתין בציפייה דרוכה, עד שעברו כל הבחורים על פניו של ראש הישיבה, ואזי פנה שוב אל ראש הישיבה. רבי ברוך בער פתח וסיפר את סיפורו המאלף, סיפור שהותיר את דוד ימים רבים לאחר מכן תחת רושמו העז.

"בתקופת הצאר ניקולאי ימ"ש התרחשה גזירת הקנטוניסטים. מלכות רוסיה, כמלכות יוון בשעתה חפצה בהריגת העם היהודי, אם לא בגוף אזי ברוח. אולם הם ידעו בסתר ליבם את הסוד שלעולם לא יצליחו לשבור את חוסנו העיקש של העם היהודי קשה העורף, ולכן החליטו להשקיע את עיקר מאמציהם בכיבוש הנשמות הרוכות, עוללים ותינוקות של בית רבן שלא טעמו מימיהם טעם חטא. כמלכות יוון הרשעה שביקשה לעקור את הכול וגזרה שיכתבו על קרן השור, ששימש באותם ימים כבקבוק האכלה של התינוקות "אין לנו חלק באלוקי ישראל". כך גם הם ביקשו להעביר את ישראל הטהורים למולך בעודם באבם, בטרם הנצו פרחי עלומיהם.

מפעם לפעם היו פושטות פלוגות של חיילים על הכפרים והעיירות היהודיות במרחבי רוסיה וחוטפים ילדים יהודים מזרועות הוריהם. מגיל צעיר היו מגייסים אותם לצבא, מחנכים אותם על ברכי החינוך הנוקשה של צבא רוסיה מרעילים את נשמותיהם הזכות בשיעורי נצרות, ומטמטמים את ליבם הטהור במאכלי פיגולים. ניקולאי הצאר הצורך עיגן זאת בחוק הרוסי כי על החיילים להיות מגויסים בצבא במשך 25 שנה. נקל להבין שלא הרי כניסתם לצבא כיציאתם, לאחר שפשטו את מדיהם לאחר ששרתו בצבא במשך שנות דור, לא זכרו כמעט מאומה מבית הוריהם. וכי מה יכלו לזכור כאשר בגיל כה צעיר נעשקה מהם כל ילדותם לאחר שנקראו אל דגל הצבא. זו הייתה גזירה קשה ממות. ההורים שילדיהם נחטפו מהם היו מתאבלים עליהם בדמעות שלישי. בכל יום נחטפו נשמות טהורות של ילדי ישראל מחיקה החמים של משפחתם, והם עברו לקסרקטיני הצבא שם קיבלו חינוך מחדש שעקר מהם את כל יהדותם.

חרב הגזרה שהונפה על מאות קהילות קדושות ברוסיה לא פסחה גם על העיירה בו התגורר סבך. שמו של סבך ששימש מלמד דרדקי היה ידוע בכל המחוז. הוא היה מלמד דרדקי מעולה לא רק בגלל כוח ההסברה בו חונן, אלא בגלל יראת השמים הטהורה אותה היה מבעיר בנפשותיהם הצעירות של התלמידים, ואהבת התורה ללא סייג אותה השריש בליבותיהם. היתה לו סייעתא דשמיא מיוחדת במינה. הוא עקב בעינא פקיא אחר כל אחד ואחד מתלמידיו, וידע למצוא מסילות לנפשם הרכה של הילדים, ולכוון כל אחד ואחד מהם בדרך חינוכו בקודש, כאילו היה בנו יחידו.

העיירה בה לימד סבך הייתה נתונה באותם ימים תחת פיקוחו של מושל גוי אנטישמי אכזר שחיתתו הייתה מוטלת על כל תושבי העיירה. מאז ומתמיד היה מחפש המושל להתנכל ליהודים בעיירה, בכל פעם בתואנות שווא כאלו ואחרות. יהודי העיירה רעדו ממנו כעלה נידף. מצודתו הייתה פרושה על העיירה כולה, ואוי לאותו אדם שהעז להטיל דופי במרותו, או לנקוף אצבע ללא רשותו. המושל עשה בתושבי העיירה כבתוך שלו.

בוקר שגרתי היה באותו היום. אף אחד לא העלה בדעתו איזו התרחשות מסעירה עתידה להתרחש בעיירה בעוד זמן קצר. התרחשות שהותירה את תושבי העיירה כולה בפיות פעורים מתדהמה רבתי.

באותו בוקר ישב סבך על יד דוכן המלמדים. ראשו ורובו שקוע בביאור דברי התוספות שנסבו על דף הגמרא. הוא היטיב להסביר לתלמידיו היקרים בשפה קולחת ורהוטה את דברי התוספות. כולו היה תפוס בהגיגי מחשבה. הוא ריתק אליו את כל הילדים שהאזינו לדברי מלמדם האהוב רוב קשב.

לפתע, מבלי כל התראה מוקדמת נפתחה דלת החדר ברעש. מושל העיירה התפרץ פנימה, מלווה במספר חיילים ששילחו מבטים מאיימים לעבר הילדים. הילדים שהבינו היטב את ההשלכות של ביקור פתע זה - נפוצו לכל רוח. זריזים שבהם רצו חיש מהר אל הדלת וביקשו לברוח.

אך שם המתינו להם החיילים שעמדו על מפתן הדלת כחומה בצורה בפני הילדים האומללים שפניהם המבוהלות הסגירו את תחושות ליבם. הפחד העז לפת אותם בעוצמה אדירה.

המושל ניגש אל אחד הילדים, תוך שהוא מתעלם לחלוטין מהמלמד, והחל לגרור בכוח את התלמיד שבעט ברגליו והכה בידיו לכל עבר, מנסה להילחם בכוחותיו הדלים במושל החסון. פניו האומללות של הילד היו שטופות בדמעות רותחות, צמרמורת עזה הרעידה אותו. הבן הבין היטב שאם יילקח על ידי המושל יאבד את כל חייו.

לפתע התרומם סבך מלא קומתו מעל דוכן ה"מלמדים". כהרף עין ניגש אל המושל וללא כל אומר סטר לו סטירה אדירה על לחיו.

בן רגע הרפה המושל את אחיזתו מן הילד. ידיו נשמטו והידלדלו. הוא היה נבוכ כולו נתון בהלם אדיר, מבלי יכולת לעכל כלל אשר קרה לו. הוא - המלמד היהודי מחטיף לו לעיני כל סטירת לחי מצלצלת!

המושל התנדנד על מקומו כמה רגעים. לחיו בוערת כאש וכולו נבוכ ומשתומם. מבלי משים התחיל לפסוע לאחוריו. פתאום פרץ בריצה בהולה לעבר הפתח והחייילים בעקבותיו. כאחוזי אמוק.

המעשה התפרסם חיש בכל חוצות העיירה והפך לשיחת היום. כולם הללו את סבך על מעשהו הנועז ולא חדלו מלספר על תגובתו הבלתי שפויה של המושל.

"כיצד הרהבת עוז בנפשך לכבד את המושל בסטירה עזה ומצלצלת לעיני כולם?" כיתרו בני העיירה את סבך, "כיצד לא חששת מפני תגובתו הקשה העלולה לעלות לך במחיר חיך" שאלו אותו.

ארשת של תימהון מעורבת בפליאה עלתה על פניו של המלמד הנועז. "אינני מבין כלל מה רצה המושל. יושבים אנו באמצע השיעור ומוגיעים את מוחנו בדבריו של תוספות מוקשה ודווקא באותה העת מוצא לו המושל פנאי להתפרץ לחדר ולחולל מהומות! וכי מה רציתם, שאתן לו להפריע באמצע השיעור ואני אשאר על מקומי בשלווה ואטמון את ידי בכיסי? לא יכולתי לשתוק מול ביטול תורה נורא כזה. ניגשתי אליו והחטפתי לו ללא כל עוררין סטירה הגונה על פניו, למען ידע מכאן ולהבא, שבאמצע השיעור - יהיה אשר יהיה - לא מפריעים בשום פנים ואופן."

רבי ברוך בער סיים את סיפורו כאשר צל של חיך מרפרף בין שפתיו, "רואה הנך איזו אהבת תורה בערה בעצמותיו של סבך" פנה אל דוד, "סבך היה איש של תורה, שלא יכול היה לסבול כל הפרעה בלימוד. אהבת התורה הייתה נטועה בליבו ללא גבול. ועתה, עם כניסתך לשיבה בשעה טובה, בטוחני שדמותו של סבך הגדול לא תמוש מנגד עיניך, ואהבתו לתורה הקדושה תהיה נר לרגליך ותבער בלבך בשלהבת אש קודש לנצח.

כדור חוזר הוא בעולם

מאת הרב רבי יאיר וינשטוק שליט"א
סיפור מיוחד לחג השבועות.

בורו-פארק ברוקלין, ניו-יורק. אייר תשמ"ד.

קרני השמש מצאו את התריס מוגף בפניהם אותו בוקר. שרולי החרוץ מקבל כל בוקר את פניהם בחיך עליו ותריס מורם. כעת היה החדר שרוי עדיין באפלויות ושלווה נעימה. הוא דווקא אוהב ללכת לחיידר, ותמיד יהיה מראשוני הילדים העולים על האוטובוס הצהוב. אבל היום לפני הצהרים יש לו ביקור אצל רופא שיניים לטיפול נרחב. הוא לא רצה ללכת, ואמא הבטיחה לו כי אם יהיה ילד טוב וילך אל הרופא המפחיד הזה בלי לעשות בעיות, יזכה ביום חופש ולא יצטוך ללכת לחיידר להמשך היום. איזה ילד בן עשר לא יעוץ על המציאה של יום חופשי מלימודים?

ושרולי לוגם את החופשה בהנאה. מתהפך בניחותא מצד אל צד, ישן עוד שעה ואינו מגלה רצון לקום עד שאמא נכנסת לחדר ומזרזת אותו, "שרולי, אפילו אם לא הולכים לחיידר, אבל להתפלל צריך".

הוא קם ומתלבש בחדוה. הסוודר החדש שאבא הביא לו מאוסטרליה המתין לו. לבש אותו בעינים נוצצות. יום יפה היום לאחר כמה ימים גשומים. בחוץ אמנם קריר למדי, אבל העיקר שהעננים השחורים פינו את מקומם לתכלת השמים. גם זכרוננו המעצבן של המקדח המטרטט, העתיד לכרסם בעוד שעה קלה בין שינוי, אינו מצליח לקלקל לו את מצב הרוח. יש משהו אחר שענידי לקרות באותו יום ואילו שרולי היה יודע אותו, מצב רוחו היה מתקלקל לאלתר. אבל למזלו הטוב הוא אינו יודע את העתידות, ולכן הוא רץ לבית הנכנסת בשמחה ופיאותיו המסולסלות השחורות מקפצות בחינניות יהודית לצידי ראשו. כיפת הסמט השחורה והמבריקה מונחת כדבעי על ראשו. הוא מתפלל בהתלהבות, בשמחת ילדים טהורה.

*

בוסטון. מאסס. אלול תשי"ד.

יהודית קלינברג עשתה את כל המסלול המקובל כמו כל בת אמריקאית בוסטונית במשפחה חרדית ממוצעת, מאז נולדה באמצע חודש אלול תשי"ט. לימודים בבית ספר המקומי לבנות והסמינר. לאחר שסיימה את חוק לימודיה נישאה לבן ישיבה מצטיין, הרב אביעזר בוקמן, והזוג הצעיר החל מבסס את חייו בעיר.

אין לדעת איך, אבל בתוך תוכם של בני הזוג בוקמן התרקמה כמיהה לארץ חמדת אבות. תחילה לא דברו על כך אלא רק חשבו, אחר כך התחילו הרעינות ללבוש כסות של מילים ונעשו לרצון חזק.

הם היו ממש זוג צעיר בתחילת הדרך, עם שני ילדים קטנים, כשמימשו את הרצון והפכו אותו למעשה. יום אחד עלו לארץ ישראל והשתקעו בירושלים. הבעל הלך ללמוד בכולל אברכים, האשה עבדה כמתרגמת במשרד של ישיבה.

אבל ארץ ישראל נקנית ביסורים. אביעזר ויהודית בוקמן לא העלו על הדעת את הקשיים שהמגורים הנכספים בארץ ישראל יכולים לתבוע מהם. הם נחלו אכזבה אחר אכזבה. הכולל של אביעזר נסגר, משרד הישיבה מצא מתרגמת מעולה יותר מיהודית, ופיטר אותה

ללא סנטימנטים מיוחדים. הם נאחזו בציפורנים כדי לשרוד והרגישו איך הציפורנים נשברות.

לאחר נסיון כושל בן שנתיים לגור בארץ ישראל, בירושלים. עלו בני הזוג בוקמן על מטוס בדרכם חזרה לארה"ב. הם היו מזוככים וספוגים בהרגשה מתסכלת, כאילו לא זכו לגור בארץ ישראל כיון שלא היו ראויים אליה. עיניהם דמעו כשראו את הקרקע נשמטת מתחת רגליהם והמטוס אוסף גובה. מבטיהם העורגים ליטפו את רצועת החוף המתקטנת משניה לשניה. הגלים נשברו על החול הצהבהב והותירו שובל של קצף לבן נמוג. "כך היתה ישיבתנו בארץ ישראל" התייפחה יהודית והצביעה לעבר הגלים הקטנטנים. "כקצף על פני המים. באנו, היינו, ונעלמנו. לא הותרנו שום רושם. ארץ ישראל לא רצתה בנו".

אביעזר התקשה לענות. גוש דמעות חנק את גרונו. ההווה לא היה זוהר במיוחד. גם הוא לא הצליח בעבר באמריקה מכורתו, ונשא חלום לגור בארץ אבותינו. החלום נכזב. האם העתיד יהיה מוצלח יותר?

*

בורו-פארק ברוקלין. ניו-יורק. אייר תשמ"ד.

הטיפול הממושך על כורסת רופא השיניים הסתיים בהצלחה. שרולי ירד מהכסא והלך עם אמה הביתה. בבית חיכה לו אחיו הגדול אברהם משה.

"אברהם משה, מה אתה עושה בבית, למה אתה לא בחיידר?"

"אני לא מרגיש טוב, כואבת לי הבטן, ואתה?"

"חזרתי מרופא שיניים".

"נהדר, רוצה לשחק בכדור?"

"בטור".

הם שיחקו ב'מסירות'. משפחת דורפר גרה בקומה ראשונה, ממש 'על הכביש'. שרולי עמד בחצר הבנין מול הבית. אחיו אברהם משה עמד בסלון ופתח את החלון הגדול לרווחה. הוא זרק את הכדור לעבר הרחוב. שרולי תפס זרק פנימה. המשחק התחיל. הם היו שקועים בו עד כלות, כדרכם של ילדים. זו היתה שעת אחר צהריים רגועה. שכונת בורו-פארק הסואנת, היתה שלווה ושקטה כעת. רוב הגברים היו בעבודה או בלימודים. הילדים בת'נים.

שרולי ואברהם משה שיחקו ב'מסירות' בלהט, שוכחים כלל מעולם ומלואו. מדי פעם התעופף הכדור אל המדרכה ממול ושרולי חצה בריצה את הכביש כדי להביא את הכדור.

ברחוב עברו שני אנשים חשובים, האדמו"ר רבי יעקב יוסף וייס מספינקא וצוק"ל מלווה בבנו יבלח"א האדמו"ר רבי נפתלי צבי שליט"א מספינקא ארה"ב. (הרבי מספינקא וצ"ל שהתגורר כידוע ברחוב דונולו בבני-ברק, היה נוסע מזי פעם למעונו הקודם בארה"ב ושווה שם תקופות מסוימות).

הרבי הכיר היטב את שרולי, בנם של שכניו משפחת דורפר, שהיה בן בית אצלו וחביב עליו מאד. הוא הביט בדאגה בילד המקפץ ומתרוצץ וחוצה את הכביש בריצה, וליטפו על הלחי בחיבה. "שרולי, תיזהר מהכביש, נוסעות כאן הרבה מכוניות, זה יכול להיות מסוכן. אל תרד לכביש".

הילד נענע ראשו בדרך ארץ והמתין שתי דקות. כאשר האדמו"ר ובנו נעלמו מטווח הראיה התחדש המשחק. שרולי השליך את הכדור לבין זרועותיו הפרושות של אברהם משה.

האחים המשיכו לשחק עוד ועוד. צוחקים בחדווה וקוראים קריאות זירז ועידוד אח לעבר אחיו.

ואז זה קרה.

אברהם משה זרק את הכדור חזק מדי. הכדור עף מעל ידיו המושטות של שרולי והתגלגל הישר על הכביש הרחב. שרולי לא חשב כלל והתפרץ אל הכביש מבין שתי מכוניות חונות.

שברולט ארוכה ורחבה עשתה את דרכה במהירות לאורך הרחוב. הנהגת לא הבחינה בילד המזנק לכביש והמשיכה לנסוע בדהרה. השברולט פגעה בחזיתה בילד בן העשר והטיחה אותו לכביש במלוא העוצמה של שתי הטונות שלה ושלדחת הכבדה. שרולי איבד מיד את ההכרה. נפל על הכביש ונגר מתחת למכונית מרחק של שמונים וחמישה פיט (רגל, כשלושים מטר).

אברהם משה דורפר ראה בעינים קמות את אחיו נזרק על הכביש ונעלם מתחת לשברולט. הוא ניתר באויר כמעט עד התקרה ופרץ בשאגת אימים ספונטנית "רבונו של עולם, אנא אל תיקח לנו את שרולי".

אמם של השניים שמעה את הצרחת המזועזעת של בנה והגיעה בריצה בהולה אל הסלון. "מה קרה?" שאלה בנשימה טרופה.

אברהם משה עמד רגע כמשותק. פניו לבנות כסיד. אחר הצביע לעבר הכביש ופרץ בבכי נורא. "שם, שם, קאר דרס את שרולי".

*

שרשרת של ניסים נעשתה לשרולי באותו רגע. חסדי ההשגחה שהאירה פניה ושלחה את ידה הרחומה כביכול לשמור על חייו של ילד וך מתחת לגלגלים. הנס הראשון שהמכונית לא נסעה מהר יותר. כי אז האירוע כולו היה מסתיים אחרת רח"ל. הנס השני, שפגיעת המתכת החזקה בראשו לא נטלה את חייו. הנס השלישי שאותו לא הצליחו בוחני התנועה של משטרת ניו יורק להבין. כיצד לא עלו הגלגלים על הרגליים. המכונית גררה את הילד על הכביש ואמנם ריטטה את ידיו ורגליו, אבל למרבה הפליאה כאילו פסק הגלגל האחורי להסתובב ולא עלה על רגליו של הילד. מתוך העלפון האופף אותו, חדרה אל מוחו תחושת הכאב הנוראה של רגליו הנמחצות. הוא התעורר לשניה אחת וצרח, "תורידו לי את הגלגלים מהרגליים".

ומיד חזר ואיבד את הכרתו.

הנס הרביעי עתיד היה להתרחש מיד, כאשר אחד מהעוברים ושבים ברחוב שהבחין בתאונה, זינק במהירות לעבר המכונית ועצר את הנהגת בצעקה מחרישה:

"סטופ, סטופ, את דורסת ילד!"

הנהגת בלמה מיד. האיש גחן מתחת למכונית וראה את הילד המדמם שרוע בין הגלגלים כאשר הגלגלים דוחפים את הרגליים הצידה. (אבל לא מונחים עליהם כאמור), בכוחות על אנושיים שננסכו בו לרגע אחד קצר הרים האיש את קדמת המכונית לאויר, החזיק אותה כך ביזו האחת, (משקל אלפיים ק"ג!) ובידו השניה חילץ את שרולי.

דקה לאחר מכן כבר הגיעו מתנדבי "הצלה" ואמבולנס. הם העניקו לילד טיפול ראשוני, וגזרו במספרים את שרולי הסוודר כדי לטפל בידיו המורטשות. הילד התעורר לשבריר שניה ופרץ בצווחה נוקבת, "אל תקלקלו לי את הסוודר החדש, אבא הביא לי אותו מאוסטרליה".

והתעלף שוב.

האמבולנס פינה את הילד הפצוע לעבר בית החולים הקרוב "מיימונידים". עדי ראה סיפרו את החדשות הסוערות על התאונה לכל מי שעבר, ועד מהרה ידעה כל השכונה, כי שרולי דורפר פצוע קשה ונמצא במצב קריטי.

זה היה רחוק מהאמת כמטווי קשת. שרולי אמנם נפצע ונחבט. ראשו התנפח כמו בלון, ידיו ורגליו היו ממש קרועות. אך סידרת צילומי רנטגן שנערכה לו בכל חלקי גופו, קבעה כי אין שברים בגולגולת או בגפיים, אין פציעות וחבלות פנימיות, לא היו שטפי דם פנימיים. עיקר העיקרים, הוא חזר להכרה מלאה מיד כשהובא לבית החולים, זיהה את בני משפחתו ושוחח עמם. הוא נחנט מתחת לקילומטרים של תחבושות, אבל הרופאים היו מעודדים מאד מן הבדיקות.

"גברת דורפר" בישרו לאמו, "לבן שלך היה נס גדול, בסך הכל הוא פצוע קל. זה יכול היה להסתיים לגמרי אחרת. שברולט כבדה כזו ותבטה חזקה בראש... ה' אוהב אתכם".

אביו של שרולי חזקק ממקום עבודתו מיד לאחר התאונה, והגיע ישרות לבית החולים כשבלו מפרפר בחשש. אך כשנכנס למחלקה, נשם לרווחה. הוא מצא את בנו מצוי בהכרה מלאה ומשוחח. בלב קל הלך לאחד מבתי הכנסת בשכונה להתפלל מנחה. עשרות עינים ננעצו בו. כשהתפלל שמונה-עשרה שמע התלחשויות בלתי פוסקות מאחורי גבו.

"מסכן, הוא חי באשליה שהבן שלו יחיה. מסכן ואומלל. הבן שלו נמצא על הדקות. חצי גוסס".

בשכונה נפוצו שמועות זוועתיות. שרולי איבד אברים פנימיים, היו שאמרו כליה, היו שאמרו ריאה. "המכונית פשוט 'מרחת' אותו על הכביש וריסקה אותו מבפנים" הסבירו ידעני דבר.

צא וראה כוחה של שמועה. לולי הגיע האבא דורפר בעצמו מבית החולים, כי אז היה עלול למות רק מהלחשושים שהתנהלו בטווח שמיעתו. אלא שמשמים חסו עליו. ואפילו שידע את האמת כי אין נשקפת סכנת חיים לבנו, אלא שיזדקק לתקופת החלמה ממושכת, תחילה בבית החולים ואחר כך בבית, מכל מקום נתקף כמה פעמים במחשבות מפוזרות, מי יודע, אולי הם יודעים משהו שהוא לא יודע... ואולי, מוקדם מדי כדי לקבוע שהכל בסדר. שמענו כבר על מקרים שבתחילה נראו קלים, ופתאום הסתבכו והתדרדרו. כבר היה לעולמים.

בשארית כוחותיו הדף את כל ההרהורים ועשה מאמץ ניכר לכוון בתפילתו ולהתעלם מגל הלחישות. התפלל לבוראו מעומק לבו שישלח רפואה שלמה מן השמים לבנו.

*

שיש לי מזל רע אני כבר יודעת, אבל שהוא עד כך קר רע!?

יהודית בוקמן היתה המומה ושבורה כחרס. רק לפני כמה חודשים חזרה עם בעלה לניו-יורק, מחוסר ברירה. החלו מבססים מחדש את חייהם שלפני העלייה. הכל עולה להם בקשיים. החיים אינם קלים, אבל מאז חזרו לארצות הברית נעשו קשים שבעתיים. כמו נגזרה עליהם גזירת כף הקלע. ארץ ישראל לא האירה להם פנים. גם אמריקה לא ששה לקבל בזרועות פשוטות את בניה החוזרים.

בשעת אחר הצהרים, נהגה יהודית בשברולט השחורה שלה. מכונית אמריקאית כהלכות הימים ההם. ארוכה מאד ורחבה, כבדה ומסיבית. היא חצתה בעיקר את הרחובות בשכונת ברוך-פארק, כאשר פתאום זינק אברך עבדקן אל הכביש וצרח לעברה כמטורף "סטופ, סטופ. את דורסת ילד!".

בכל כוחה לחצה על דוושת הבלם ועצרה את המכונית בחריקת צמיגים נוראה, אופיינית למקרי תאונות דרכים. בחלומה השחור ביותר לא חלמה שאי פעם תהיה מעורבת בתאונת דרכים. היא יהודית בוקמן, שמעולם לא פגעה לרעה בזבוב, תדרוס ילד. ועוד איזה ילד! ילד חרדי, מסולסל פאות, בן לאחת המשפחות הטובות ביותר בשכונה. בסדרת פעולות מיכניות נהגה את המכונית אחורנית, כשהיא מסייעת בק לאותו אברך לחלץ את הילד הדרוס מתחת לאוטו. כיבתה את המנוע והביטה בזוועה כיצד כוחות ההצלה וצוותי החירום מבית החולים מסתערים על הילד המרוסק. מעולם לא היו לה כוחות הנפש לשמוע על תאונות דרכים שאחרים היו מעורבים בהן, לעמוד ולראות את תוצאות הנתיגה שלה!?! הילד היה פצוע קשה, היתה בטוחה. הוא היה מרוח בדם מכל עבריו. היא חששה שכבר איננו בחיים. ענתה כרובוט לשאלות השוטרים ומלמלה בשפתיים קפואות את כל פרטיה האישיים.

"את משוחררת הבית?" אמרו לה בסופה של בדיקה וחקירה. "עוד תיקראי להמשך עדות, אבל כבר עכשיו ברור כי אינך אשמה בתאונה. הילד הוא שהתפרץ לכביש".

בעלה החזיר אותה הביתה. היא רעדה בכל גופה ולא היתה מסוגלת לעשות כלום. ההגדרה החוקית "את לא אשמה" לא הקלה מעל מצפונה כהוא זה את רגש האשמה הכבד. היא דרסה ילד! אמנם מאוחר יותר נודע לה שהוא חי, תודה לקל, אבל בד בבד עם זאת גונבו לאוזניה השמועות המצמררות אודות הפציעה הקשה. הריאות נהרסו, הכליות נפגעו. הוא יהיה נכה לכל החיים!

היא הסתובבה כמטורפת בבית ולא היתה מסוגלת ללכת לעבודה. "מה עשית" חזרה ובכתה, "מה עשית".

אביעזר בעלה התעניין ללא הרף בשלומו של הילד, וכך נודע לו שהמצב הרבה פחות חמור ממה שסברו תחילה. "הוא מסוגל כפצוע קל"

אמר לה בהקלה. אבל יהודית לא נרגעה. הספק שמא הפכה את הילד לבעל מום, לנכה לכל ימי חייו, עתיד לרדוף אחריה כסיט שחור שנים רבות.

היא לא הצליחה לאזור עוז וללכת לבקר את הילד בבית החולים. אינני יכולה להישיר מבט לעיניו, לעיני הוריו. אני לא מסוגלת. טענה באוזני בעלה כשניסה לשדל אותה שתתגבר על העכבות הנפשיות שלה.

*

שרולי שכב בבית החולים, ראשו, ידיו ורגליו עטופים בתחבושות. הוא סבל מכאבים חזקים בכל חלקי גופו, אך את מחשבותיו של הילד הפצוע העסיק ענין אחר, כבד משקל.

"אני רוצה להיות בחג השבועות בבית" קונן ללא הרף.

הוא החל לבכות עוד באותו לילה, לאחר התאונה, כאשר שמע את הרופאים אומרים להוריו שאינם יודעים כמה זמן יצטרך לשהות בבית החולים. הם דברו על ניתוחים פלסטיים, לשיקום רקמת הבשר והעור בגפיים שנפגעו קשות בתאונה. הכאבים שסבל מידי ורגליו הפצועות היו חזקים מאד, אך הבכי היה בגלל סיבה אחרת.

"אני רוצה להשתחרר עד שבועות!"

אשתקד, בחג השבועות של שנת תשמ"ג, היה שרולי ילד בן תשע ואביו לא הרשה לו להיות בבית הכנסת כל הלילה, כמו הילדים הגדולים, שישבו ולמדו תורה כל הלילה ואמרו "תיקון ליל שבועות". שרולי עזב את בית הכנסת בפנים חמוצות, ולא חדל מלהפציר באביו שירשה לו להישאר במקום עוד שעה.

האבא, תלמיד חכם מופלג, לא יכול היה לראות בצערו של הילד והבטיחו נאמנה. "בשנה הבאה איה", תוכל להיות ער כל הלילה ולהתפלל אתי תפילת שחרית בהנף החמור".

שמע שרולי את ההבטחה החגיגית והלך הביתה שמח וצוהל.

כל השנה שמר הילד בלבו את זכר ההבטחה. המתין וחיכה לחג השבועות הנוכחי בו יוכל להיות ער כל הלילה, יחד עם הגדולים, ללמוד תורה ולומר "תיקון ליל שבועות", ולהתפלל כותיקן. פתאום נחתה עליו צרה צרורה של אקסידנט.

"מה אומר הילד?" שאלו הרופאים את האב.

הוא סיפר להם, על ליל שבועות של אשתקד ועל ההבטחה שנתן לבנו. אחד הרופאים התקרב למיטתו של שרולי ופלט שריקת התפעלות. "בוי, אני נהנה ממך. אנחנו נעשה כל מאמץ לשחרר אותך הביתה עד החג. אבל זה לא תלוי בנו כמובן, אלא ב"ה האגודל הצביע כלפי השמים. "אתה מצדך תשתדל לשתף פעולה, ונקוה לטוב".

ארבעה שבועות היה שרולי מאושפז בבית החולים. מטופל כהלכה, זוכה לביקורים של בני משפחתו, חבריו ורבותיו, זוכה להרבה פינוק ואהבה. רק הנהגת הפוגעת לא באה לבקר, כאמור.

בערב חג שבועות היה הרחוב כמרקחה. שרולי דורפר חזר הביתה. הוא היה גיבור היום כשיצא מהרכב ודידה בקושי בעזרת הליכון מתכת שהפך מיידית לאטרקציה. זו היתה פעם ראשונה שהשכנים ראו דבר כזה. ילד בן עשר הולך עם הליכון של סבתא!

שרולי היה מאושר. עיניו נצצו. הוא הוקף בעשרות בני משפחה, שכנים מכרים וחברים שבאו לחגוג אתו את שובו הביתה. הבית היה מקושט בכרזות צבעוניות "ברוך רופא חולים", בלונים גדולים, עוגות שוקולד ריחניות מעוטרות בסוכריות כסף שהרכיבו את המילים "חג שמח שרולי. רפואה שלמה".

באור ריחף גם ריחן הבלתי נמנע של חביתיות הגבינה, הבלניצ'ס האהובות ועוגות הגבינה למיניהן. שרולי עמד וספג את המראות והקולות. אך יותר מכל ריגשה אותו הסייעתא דשמיא לא זכה. בליל החג השתא יוכל ללכת לבית הכנסת וללמוד תורה כל הלילה...

*

עברו כמה שבועות נוספים. תהליך ההחלמה התקדם בקצב מהיר. שרולי כבר לא נזקק להליכון, הרגליים והידיים הפצועות החלימו כליל. הוא כבר שיחק עם חבריו וחזר לאיתנו מיום ליום. רק בכדור לא היה מסוגל לגעת. הטראומה עוד היתה צרובה בזכרונו.

בקין, כאשר הכל נוסעים להרי הקטסקילס אל הקונטרס' המפורסמים. היתה שם גם משפחת דורפר. מתוך מטעמה סידר למען הנהגת הדורסת מקום מיוחד ממנו תוכל לראות את שרולי ולהירגע. לראות איך הילד השתקם ויכול לרוץ ולקפוץ כמו כל ילד רגיל.

אבל היא שוב לא היתה מסוגלת לעשות את הצעד הזה. אפילו לראות את הילד מבלי שהוא יראה אותה, היה קשה ומעבר לכוחותיה. כמה ימים לפני כן נוכחה לראות באצילותה של משפחת דורפר. עת שהאבא דורפר רצה להגיש תביעת פיצויים על סכום מפולפל לחברת הביטוח שביטחה את השברולט הפוגעת. התברר כי יהודית בוקמן שלא היתה משופעת בפיננסים, לא ביטחה את הרכב כלל. הרב מדעברצין, הגאון רבי משה שטערן זצ"ל שאותו התייעץ האבא דורפר, הורה לו לא לתבוע את האשה לתביעת נזיקין. "בית המשפט ישית עליה הון רב, מאות אלפי דולרים, אותם תצטרך האומללה להוציא מארנקת הפרטי. כדאי לך לנהוג לפני משורת הדין ולוותר לה".

והוא ויתר.

נפגעים רבים, קרבנות של תאונות דרכים, הפכו את התאונה למנוף כלכלי אדיר כאשר הגישו תביעות פיצויים על סכומים אגדיים, חכו משפחת דורפר ויתרה. מתוך התחשבות ורגישות אין קץ במצבה הדחוק של משפחת בוקמן.

יהודית בוקמן לא התאוששה. הזכרון העיקר עליה וטרד את מנוחתה בימים ובעיקר בלילות. היא נרדפה על ידי סיטי חריקת בלמים וזעקות מחרשות:

"סטופ, סטופ, את דורסת ילד!"

אמריקה חנקה אותה. כאן, על יבשת זו היא לקחה ילד מאושר ושמח והפכה אותו נכה לכל ימי חייו. נכון, הוא הבריא. רץ וקופץ ומשחק

עם חברי כרגיל. אבל מידי ספק לא תצא לעולם ועד. תמיד תחוש אשמה ותהיה רדופה על ידי הפחד שמה צדקו אותם רכלנים שכונתיים שידעו בידיעה ברורה, כי הילד נושא מום נסתר, תוצאה מאותה תאונה מצערת.

לאחר מחשבות ודיונים מעמיקים בינה לבין בעלה, החליטו בני הזוג לקום ולעשות מעשה.

לאחר חצי שנה של הפרק האמריקאי מספר 2 בתולדותיה, עשתה משפחת בוקמן שוב את דרכה לארץ ישראל, לפרק הארץ ישראלי מספר 2 שלה. הפעם בהחלטה נחושה להחזיק מעמד מול כל הקשיים, לשרוד ויהי מה.

*

שנה לאחר שחגגו שרולי את בר המצוה, נסע לארץ ישראל ללמוד תורה בישיבה מפורסמת שבין כתליה צומחים בחורים למדנים ובקיאים בש"ס עם ראשונים. חמש שנים רצופות למד בשקידה ועשה חיל. עלה והתעלה עד שנגעה לאחד מבחירי הישיבה. בהגיעו לפרקו דברו בו נכבדות עם בת לאחת המשפחות המיוחסות, נכדה לאחד מגדולי הדור. בני משפחת הכלה ביררו על הבחור ושמעו עליו שבחים מפליגים. מישהו גם הזכיר אגב אורחא את התאונה שהיתה לשרולי בילדותו, אבל הענין חלף כיתוש מזמזם ליד אוזניהם של ההורים. זה היה לפני תשע שנים. הענין נראה זניח ושווה. לאחר כמה ימים הוכרז על השידוך. שרולי התארס.

בתקופה שבין האירוסין לחתונה, פגשה אם הכלה את אחד מחבריו של החתן, חבר ילדות שלו וקרוב משפחה שלה. שאלה אותו "ומה אתה אומר על החתן שלנו?"

החבר הילל וקילס את שרולי. תיארו כבחור יודע ש"ס, למדן מופלג, חריף מוח. בנשימה אחת הזכיר גם את התאונה הבלתי נשכחת שהיתה לשרולי כילד בן עשר.

"כן שמענו על כך", נפנפה המחוננת בידה כמי שמגרש זבוב טורדני. "הבנו שלא היה שם כלום. סתם תאונה קלה".

"תאונה קלה" פרץ החבר בצחוק, "שרולי כמעט היה בעולם האמת".

"מה אתה מדבר?" נרעשה אם הכלה. "מה ידוע לך".

"הרבה מאד, הרי הייתי חברו הטוב ביותר" התרגש החבר. הוא סיפר על הפגיעה הקשה של השברולט בשרולי ולא הסתיר גם את הרכילות שנעשתה נחלתה של השכונה כולה, כי שרולי הוא בעל מום שבסתור.

פניה של אם הכלה אבדו את צבען. לרגע היתה בטוחה שבתה נפלה בפח. הם קנו חתול בשק. בכוחות לא לה התגברה על סערת רוחה, סיפרה על כך לבעלה ושקלה יחד אתו מה עושים. ההורים, שהיו כאמור מן המשפחות המיוחסות והנכבדות בקרב הציבור, החליטו להשליך יבם על הבורא יתברך, שלא זימן להם חתן בעל מום. שונה היה המצב אילו פגשו את קרוב המשפחה בימי הבידורים של טרום האירוסין, ושומעים ממנו את הסיפור, כי אז ספק רב אם השידוך היה נעשה...

*

ירושלים עיר הקודש. סיון תשנ"ו.

שרולי יצא מהיכל הישיבה לעת צהרים. בראשו מתעופפות להן שיירי סברות שלובנו ונצרפו בכור המצרף של ההגיון הישיבתי בשעת סדר א'. הוא לומד ככולל אברכים המצוי בין כתלי היכל ישיבה ידועה בירושלים. לא אחת חשב כיצד מנווטת יד ההשגחה את הברואים בעולם ומכוונת אותם למקומות שלא היו עולים על דעתם. למשל הוא, בן למשפחה חרדית מבורו-פארק, לא היה חולם לגור בירושלים בעוד אחיו הנשואים כולם גרים ליד בית ההורים בבורו פארק. אבל זה בדיוק מה שקרה. הוא התחתן עם בת למשפחה בירושלים, כבר נולדה לו בת בכורה, וכיון שעדיין לא נקנתה הזירה, הוא ואשתו והתינוקת מתגוררים בדירה שכורה בשכונה מרוחקת ממרכז העיר.

מונית עצרה על ידו. ממנה יצא חבר טוב, אחד הבחורים מתלמידי הישיבה. הבחור היה שקוע ראשו ורובו בפלא טכנולוגי הנתון בידיו. אחד הדגמים הראשונים של מחשב כף-יד. עיניו היו נעוצות במסך הדיגיטלי, ומנסות לקרוא משהו באותיות קטנות.

שרולי חיך. "יצחקל, נעשית בן אדם חשוב. קנית לך מחשב אישי קטן וכבר לא נאה לך לומר שלום לידיד ותיק".

יצחקל הרים את עיניו. "שלום שרולי" חיך גם הוא. "לא קניתי את המחשב הזה, מצאתי אותו במונית. הנהג אמר לי שאין לו ראש להתעסק עם השבת-אבידה ומזכה אותי במצוה. אני מנסה להבין מה כתוב כאן, אולי אוכל לזהות את בעל המחשב לפי התוכן. אבל הכל כתוב באנגלית ואני לא מכיר את השפה הזו".

"אם כך, תן לי לקרוא. הרי אני אמריקאי" הגיב שרולי. "אנגלית היא שפת האם שלי".

החבר מסר לו את המחשב הקטן. שרולי פלט קריאת התפעלות. זה היה מכשיר יקר מאוד שלא ראו דוגמתו בארץ. מיוצר על ידי אחת החברות המובילות, וכמוהו היה רק לאנשים חשובים מאוד, או לבעלי יכולת. עמד לרגע במקום מוצל תחת ענפיו המוריקים של עץ רחב פאות וניגש לעבודה. הוא גייס את הידע האישי שלו והחל מרין את המסכים בזה אחר זה. רשימת שמות לפי אותיות הא"ב האנגלי עלתה לפניו. בעל המחשב הכניס למאגר את שמות כל בני משפחתו. אשתו וילדיו, חברים, מכרים ידידים. הכל היה רשום. חוץ משמו של בעל המחשב עצמו.

שרולי למד מן הרשימות כמה דברים: ראשית שבעל המחשב האבוד, הוא כנראה רופא שיניים. רק רופא שיניים יציין ליד שמו של כל בן ובת, יחד עם כל פרטיהם האישיים של ילדיו, גם פרט מקצועי כמו מספר השיניים של הבן, ואיזה סוג טיפול עברה כל שן. שנית, בעל המחשב וכל בני משפחתו, הם יהודים חרדים כנראה ומתגוררים בלוס-אנג'לס.

כשהרשימה התארכה עד מאד, אבל כל הכתובות הובילו עדיין ללוס-אנג'לס. לקח שרולי את המחשב הביתה, ושם תחת קורת גג מצלה ואחרי לימת מים קרירים, ישב וניסה לפענח למי אבד המכשיר.

לאחר יגיעה ממושכת הצליח לגלות את שמו של בעל המחשב עצמו, כמו גם שתי כתובות של ידידים שלו בירושלים שהיו כלולים ברשימה בתוך המחשב. הוא טלפן אל הראשון והלה התנער מיד, "מדובר במכר ישן מאד. אין לי שום קשר אתו כיום".

נסיון נוסף לשם השני. משפחה בשכונת סנהדריה המורחבת בירושלים. אשה הרימה את השפופרת. הוא שאל אם הם מכירים רופא

שיניים מלוס-אנג'לס בשם זה וזה.

"מכירים מצוין, הוא ביקר אתמול אצלנו בבית" ענתה.

"והיכן הוא עכשיו?"

"נסע לצפון הארץ".

"הוא איבד מחשב קטן ויקר מאד. אם אתן לכם את המחשב תוכלו לדאוג שיגיע אליו?"

"מצוין" ענתה האשה, "הוא אמר להיות אורחנו בחג השבועות, כדאי שתביא לנו את האבדה מחר בערב החל".

התינוקות על זרועותיו של שרולי פרצה ביבבה של רעב הישר לתוך הטלפון. שרולי התנצל "אני צריך לחמם את הדייסה לבתי התינוקות". ומיהר לסיים את השיחה.

הוא נשם לרווחה. יגעת ומצאת – מצות השבת אבדה קיימת!

*

למחרת בשעת לפני צהרים נסע שרולי לשכונת סנהדריה המורחבת להשיב את האבדה. ללא קושי גילה את הכתובת. הוא טיפס לקומה השנייה.

על הדלת היתה דבוקה מראה קטנה, ועליה באותיות לבנות מעוצבות המילים "משפחת בוקמן".

השם העלה בו זכרון ישן ועמום. מנין הוא זוכר את השם בוקמן?

אשה בשנות הארבעים פתחה את הדלת. ניחוחות מתוקים של בלינצ'ס מיטוגנים במחבת התאבכו בחלל הדירה ודלפו לחדר המדרגות, מגרים את נחיריו. מסר את המחשב היקר והסביר בחיך נעים כיצד עלה בידו לאתר את שם בעל האבדה לפי תוכן הקבצים.

"ואיך אתה שולט באנגלית טובה כל כך?" התעניינה בעלת הבית.

"אני אמריקאי מלידה". הסביר, "יליד שכונת בורו-פארק".

"איך אמרת, השם שלך".

"דורפר".

היא עפעפה פתאום. השתתקה לרגע ושאלה בקול שקט ומבוהל קמעא.

"יש לך קרבת משפחה עם שרולי דורפר מבורו-פארק? הילד שנפגע בתאונת הדרכים 'ההיא' לפני 12 שנים?"

הוא חיך במלוא פיו. "בחדאי, זה אני בעצמי, היום לפני 12 שנים חזרתי הביתה מבית החולים מיימונידיס".

מה קרה לה. היא נראית כאילו עומדת להתעלף. פניה החווירו בן שניה. עיניה בולטות.

12 שנים ארוכות היא נרדפת על ידי סיוטי הלילה שלה. מצפונה מלקה אותה ללא הרף. ישנו ילד אחד בבורו-פארק, כיום הוא בעצם בחור מבוגר שלא מצליח למצוא בת זוג, כיון שכולם יודעים עליו שהוא נכה גמור, את אימללת את חייו ועשית ממנו 'קיייליקער'.

ובכן, הוא לא נמצא בבורו-פארק. הוא חי ופועל כאן בירושלים עיר הקודש. הוא איננו בחור מבוגר ונכה, אלא אברך צעיר וחסון, גבה קומה ובריא לגמור.

ומעל הכל. אותו בכי של תינוקות ברקע בשיחת הטלפון של ליל אמש. "סליחה, עלי להאכיל את בתי התינוקות" התנן הזכרון בראשה כצליל פעמונים ענוג.

כל חששותיה ופחדיה הכמוסים של כל השנים, והיו הרבה כאלה, התפוגגו כבמטה קסמים.

תודה לך אלוקים! שאתה מסובב את העולם בחכמה נפלאה כזאת. יהודית בוקמן מברוקלין נקלעת שלא באשמתה לתאונה כדי להתנתק סופית מהגולה, ולגור תחת כנפי צל השכינה בארצנו הקדושה. רופא שיניים יהודי מלוס-אנג'לס שוכח מחשב יקר במונית, מזכה יהודי במצות השבת אבידה, כדי להשיב ליהודית בוקמן את שלוות הנפש האבודה שלה ולרפא את הפצע שבלבבה. בורא עולם הביא אותו אליה כדי שתוכל לראות במו עיניה את הילד בו חבטה במלוא העוצמה של שלדת השברולט הכבדה שלה לפני 12 שנה, ולהוכיח כי ה' רופא חולים, מזמן רפא את שרולי, רפואה שלמה. עשה אותו אבא בריא לילדה. ה' גם הראה לה בחוש שהיא יכולה להירגע ואין צורך להאמין לרכלנים. הם באמת אינם יודעים מה הם סחים!

שרולי ירד את המדרגות בשקט. מותיר אחריו את האשה פעורת פה ודמעות בעיניה. פתאום נזכר מהיכן הוא מכיר את השם בוקמן. לפי כל חוקי ההסתברות, זאת היא הנהגת שפגעה בו לפני 12 שנים וחודש. יהודיה תמימה וטובה שנקלעה בשוגג גמור למצב מעיק.

לא עמד לה הכוח לבוא ולראות אותו כל השנים האלו. רדופת בלהה היתה. אבל בורא עולם הרחמן, אינו משאיר מעגלים לא סגורים. יש נפש סובלת בירושלים. הוגדשה סאת סבלה. והוא משגר את שרולי לפתח ביתה כדי להוכיח לה שהכל הסתדר והפצע בלבה יכול להגליד סוף סוף.

משחק המסירות של שני האחים בבורו-פארק הגיע אל קצו. הכדור עשה הקפה מלאה וסגר מעגל בן 12 שנים.

(תודה מיוחדת לידידי הטוב, "שרולי דורפר" עצמו שישב בביתו וסיפר לי את כל המעשה. לבקשתו טשטשתי כל פרט מזהה. כיום הוא אברך תלמיד חכם מופלג ובעל משפחה ענפה בירושלים ר"ו).

בשדה השמיטה

פרשת נשא

פנינים מתוך שיעורו השבועי של הר"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א

למה דוקא מצוות שמיטה משמיענו שהיא מסיני

כתיב וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמה וברש"י כתב מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצוות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני וכו'. ועדיין יש להבין למה דוקא מצוות שמיטה השמיע לנו הכתוב הא דכל המצוות וכללותיהן נאמרו מסיני, למה לא השמיענו זאת במצוה הראשונה או האחרונה, ולמה נתייחדה מצוות שמיטה לענין זה.

וביאר האדמו"ר הר"ק רש"נ מלעלוב זיע"א ע"פ ד"ק של זקנו הר"ק ר' דוד מלעלוב זיע"א על מאמרם ז"ל (נדה ע"ג) תדב"א כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב, שנאמר הליכות עולם לו, אל תיקיר הליכות אלא הלכות. ולכאורה היה לו לומר כל השונה הלכות 'כל' יום ולמה אמר 'בכל' יום, אלא הפירוש הוא כל השונה הלכות בכל יום - עם כל עשיותיו שבכל היום, בבחינת 'בכל דרכיך דעהו', שכל מעשיו הם ע"פ דרכי התורה הק' ולשמו ית', שע"ז מתעלים הם אפי' העניינים הגשמיים שעושה במשך היום, ע"כ.

ובזה יתבאר למה נבחרה דוקא מצוות שמיטה להשמיענו היא כללית שכל פרטי המצוה וכללותיה מסיני נאמרו, דהנה מצוות שמיטה היא מצוה הנוגעת לעשיותיו הגשמיים של האדם, כמו עבודת הקרקע ומצוות התלויות בה, ללמדנו שגם פעולותיו הגשמיות של האדם, כאשר הוא זוכה ומתנהג בהם ע"פ דרכי התורה הישרים ומחשב כל צעד ופעולה של של מצוות התורה ומחשיבה וכללותיה שניתנו מסיני, אז מתעלים אף הם, והרי הוא בגדר 'שונה הלכות בכל היום' בכל עשיותיו, ונפלא.

להתפלל, אנו יושנים בכדי שנוכל להתפלל, אבל להתפלל בכדי שנוכל לאכול, להתפלל בכדי שנוכל לישון, לא זו הדרך ומאן דכר שמייה?

כל אחד רצוי לה' - באשר הוא שם

ידועים דברי הגמ' (שבת דף פ"ו) שביום הראשון שלל ישראל באו למדבר סיני לא קיבלו שום ציווי בקשר לקבלת התורה, משום 'חולשא דאורחא' מכיון שעדיין היו טרודים ועייפים מטורח הדרך. שואל בעל ה"שפתי צדיק" מפילין מה שייך כאן כלל טורח הדרך שהרי היו בתוך ענני הכבוד שהובילו אותם וא"כ מה שייך טורח הדרך בכלל? ומתוך שמדובר בגמ' על המצורעים שהיו מחוץ למחנה שבשביעם עכבו את קבלת התורה של כל כלל ישראל, כדי שגם מצורעים אלו שהיו מחוץ למחנה יוכלו להתכונן כראוי וכיאה לקבלת התורה. רואים כאן את החשיבות של כל יהודי באשר הוא שם אפי' שהוא מצורע ויושב מחוץ למחנה היו מוכנים לעכב את הקבלת התורה של כל כלל ישראל והעיקר שיעזב מוכן לקבלת התורה מתוך ישוב הדעת ומנוחת הנפש.

חשיבות כל יהודי אצל הקב"ה

בדומה להנ"ל יש ביאור בענין דברי הרש"י בתחילת פר' יתרו מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, המיוחד בקריעת ים סוף ומלחמת עמלק הוא הענין שכל אחד רצוי ובכל מצב שהוא נמצא. קודם כל קריעת ים סוף ידוע שקיימנו שהללו והללו ועובדי ע"ז ולמרות זאת אמר הקב"ה בני הם ולא התחשב בקטרוג והעבירים את הים. בנוסף לזה יש מדרש שאומר שהים נבקע בשנית לדתן ואבירם כיון שלא האמינו בתחילה, ואחרי שהמצרים טבעו התחרטו, והים נבקע בשבילם פעם שניה. וכן במלחמת עמלק ידוע שכל המלחמה הייתה בשביל הנחשלים שהיו מחוץ למחנה שהם המצורעים, ובשביעם נסוב כל הענין, וראים בזה שאצל הקב"ה חשוב כל אחד ואחד ולא משנה באיזה מצב הוא נמצא.

אפילו הפחות שבנפשותינו

ומזה יתרו התרגש שאפי' כאלה פחותים מוצאים את מקומם ולאחר שראה זאת הרגיש שגם אותו יצרופו ואע"פ שהיה בעבר כומר לעבודה זרה. היוצא לעניינינו שנבין שכל אחד רצוי ואת כל אחד צריכים בשמים וכל אחד יש לו מקום וחלק בקבלת התורה אע"פ שהוא חושב שהוא אינו ראוי ואם הדברים אמורים לגבינו, יתחוק וידע שאין הדברים כן וכולם אהובים כולם ברורים ובין כך ובין כך קרויים בניים. שנוכה לקבל את התורה בשתי הידים אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד מתוך הרחבה וישוב הדעת כמו שרואים בגמ' שזה אחד מהתנאים לקבלת התורה.

בנוסף דומה סיפור מרן האמוה"ז ממשורר שקוב וקשר זאת עם ההנהגה הרבנית לחג השבועות למי שלא התאזר חלציו לשוב בימי הספירה: פעם בשבת קודש שבועות חג השבועות אמר אדמו"ר זלה"ה להחפידים: שר אחד נאווה פעם לפאר ולרומם כבודו ורצה לעשות לעצמו ארמון והיכל נאה ומפואר ויקח ארבעה ציירים אומנים מופלגים וצווה לצייר ולכיייר את ארמונו ולקשטו בכל מיני קישוט ולהשלים המלאכה עד לזמן קצוב, ונתן לכל אחד חלקו כותל אחד לצייר עליו ציורים וקישוטים כרצונו, והנה שלשה מן הציירים עשו מלאכתם כראוי ובזריזות וצרו וקישטו את הכתלים שהוקצבו להם, אך לא כן הרביעי כי הוא התעצל ולא התחיל בעבודתו כלל בהתקרב הזמן המיועד החל אותו הצייר לדאוג ולחשב חשבון נפשו מה יענה ביום פקודה, ואיך יצטדק בפני האדון כאשר יגלה שלא עשה דבר, וכי הכותל שיועד לו עומד חלק וריקן מכל ציור, כי הרי לא יוכל להתחיל ולהשלים מלאכתו בימים הספורים שנותרו עד לזמן המיועד לסיים העבודה, והלך הצייר ויקח עצה מידידיו ורשי טובתו, ויאמרו לו הנה לסיים מלאכתך לא תוכל, ועל כן קח לך זכוכית מראה גדולה שתכסה את כל הקיר המיועד לך ואו ישתקפו בו כל הציורים והקישוטים הנפלאים שציירו חבריך ואדברא עוד יגדל יופיו משלשת הכתלים האחרים כי כל הציורים שבכל הכתלים האחרים יזיירו וישתקפו בכותל שלך. וסיים אדמו"ר זלה"ה ואמר כן הוא גם בדין, כי יש מאיתנו שזכו ועמלו כל מ"ט ימי הספירה לזכך נפשם ולתקן שנמתם מכל סיג ופגם והינם מוכנים עתה כראוי לקבל התורה הקדושה בחג השבועות, אך מה יעשו אותם שלא זכו ולא תכינו עצמם כראוי ואיך יזכו הם לקבל התורה, אמנם העצה היעוצה לזה שידבקו עצמם לאלו אשר זכו והכינו את עצמם, וממילא יזיירו אותם ההכנות גם בהם וכנ"ל ויהיו ראויים גם הם לקבל את התורה הקדושה.

חציו לה' וחציו לכם

"עצרת תהיה לכם ר' אליעזר סבר או כולו לה' או כולו לכם ור' יהושע סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם" (פסחים ט"ו) הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויוניץ היה מספר כי פ"א כשיצא זקנו הר"ק ה"צמח צדיק" מויוניץ מצא ביהמ"ד לאחר העבודה הגדולה של תפילת יו"ט דשבועות ה"אקדמות" וקריה"ת, שנערכה בחיות גדולה כמנהגו, נענה ואמר: הנה עד עתה קיימנו את ה"חציו לכם", וכעת עלינו לקיים אתה "חציו לה'..." ועוד מסופר כי פ"א בחג השבועות באו לחוג בחצו"ק של הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויוניץ קבוצה של בחורים מאחת משיבות הונגריה, והם שהיו רגילים להתפלל כ"ותיקין" בחג-השבועות ואח"כ עורכים את מנהג הסעודה החלבית, ואח"כ פנו לנות, ועשו גם כן כמנהגם, והנה כאשר הגיע הרה"ק ה"אהבת ישראל" לתפילה שחרית בזמן המיועד כמו בכל יו"ט, הבחין בהם ואמר: אנו אוכלים בכדי שנוכל

חג השבועות בצל רבוה"ק לבית שטפנשט

מרן הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זי"ע

לפנינו סיפור דברים שכתב הגה"ח ר' משה קלארפלד מקורבו של מרן אדמו"ר רבי מנחם נחום זי"ע משטפנשט בספרו "מליץ סתימין" שהוא תיאור חי מתוככי ביתו נאווה קודש של רבינו ושבג הליכות ואורחות חייו. להבחינת הדברים נעתיקם כלשוננו: כאשר אחת ערב שבועות בצעירים, ולא היה שום מקורב בבית אדמו"ר ז"ל, שהיו במרחק. ואדמו"ר ז"ל נכנס להגן, והלכתי אחריו. ואדמו"ר ז"ל הלך בין האילנות על המסילה, וראה דרך האילנות אשר נוסעים חסידים, כי שם הולך הדרך מדארבאן ומסיוען סמוך להגן של אדמו"ר ז"ל, והם היו עשרה חסידים על עגלה אחת, מהם עומדים מנגנים.

[החסידים שנסעו על העגלות היו בשמחה גדולה ונתנו קולם בשיר ורגון] ויאמר אדמו"ר ז"ל אלי: אתה רואה, כאן נוסעים האנשים שלך, והחסידים נסעו בניגון, ואדמו"ר ז"ל הלך בתוך הגן וראה אותם דרך האילנות, ויאמר אלי עוד הפעם: מה אתה אומר על האנשים שלך? ואחרי זה אמר אלי: במי בעצם אני מעונין שיהיו כאן בשבועות? אתה מכיר את העשיר פלוני מדאורוהו? הוא בא אלי לעיתים תכופות. ביום ה' בצעירים הוא עמד אצלי על האכסדרה עם עוד יהודים וחיכו להכנס אלי ודלתות העץ היו נעולות, ושמעתי שהוא אומר לאנשים שהיו שם, אוי, אני חושש שאצלי חלילה להיות בשבת אצל רבינו, ברוך ה' כבר הרינו אצל הרבה פעמים וכמה פעמים ביום ה', ולא הוצרכתי להשאר כאן לשבת, מתי שאני מגיע מכניסים אותו מיד ועכשיו אני מבחנה, נו, אני שואל

הטהור היה שר ניגון מיוחד של זקנו רבנו מרז"ן זי"ע, כשהיה שר את הניגון היה פושט צורה ולבוש צורה, ניכר היה בעליל כי הוא ממש בהתפשטות הגשמיות, הכל ראו עין בעין שהוא נמצא בעולם אחר, העיניים היו פתוחות ואך ורק הלובן היה נראה. הציבור שהתאסף לשלחנו של מרן בחג היה ציבור גדול מאד, מהעיר שטפנשט עצמה באו מכל חלקי העיר להשתתף בשלחן הטהור אנשים וטף ובכדי שיוכלו כל הבאים לראות את שלחנו של הרבי, הוכנו במקום ספסלים שעליהם יכלו לעמוד ולהתבונן בשלחנו. את הספסלים היו מעמידים בגובה, אחד על השני. אירע פעם, שעלו על אחד הספסלים ציבור יותר גדול מהרגיל, ומרוב העומס נשבר הספסל ונפל כשנגררים אתו עוד כמה ספסלים שכאלה ועמם האנשים שעמדו עליהם. מעוצמת הרעש והנפילה נבהלו כל המסתופפים, וארך כמה דקות עד שהענין סודר בחזרה, אז ארן מרן זי"ע לא זו וזו כלשהו ולא הרגיש כלל בהמתרחש, או ראי כולם וביקות מהם. כשיצא מרן להפסיק את דביקותו היה ממש צורך להתעורר, והיה נראה כמו שמישהו קם משנתו ולאט לאט הוא חזר לאיתנו. באותו החג שזכיתי לשהות בצל הקודש ששפת מרן את עיניו הוא הסתובב אל זקני הרה"ק רבי חיים חכם ז"ל שישב בצדו ושאל אותו בלשונו, "רבי חיים איהו קענט זינגען?" [התחיל לשריף?] ענה רבי חיים "אודוי קען איך" [בחדא]. אמר לו מרן: "נו זינגט, אתה בחרתנו", רבי חיים התחיל בקול רם איהו מנגינה ידועה וכל העם אחריו השירה היתה אדירה וההרגשה נפלאה ומרוממת ממש "אתה בחרתנו".

אותך, הנה אתה בא אלי, אתה אוהב אותי ולא מתחשק לך לנסוע ממני, אתה מעונין להשאר אצלי עוד ועוד, והוא מפתח שמה יהיה מוכרח לעשות אצלי. נו, האם אני זקוק לאורחם כאלו לשבועות, אבל כמו היהודים האלו - המגיעים לכאן בשירה וזמרה כנ"ל - בהם אני מעונין שיהיו כאן בשבועות.

מרן הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט זי"ע

הרה"ח ר' יצחק חכם מחסידי שטפנשט היה מתאר תיאור מפורט על חג השבועות שזכה להסתופף בצל הק' אצל מרן רבינו על חג רבי אברהם מתתיהו זי"ע וכן כתב: המנהג בחג השבועות בשטפנשט היה שמרן זי"ע היה עולה לתורה בשלישי, ובהעליה של מרן קראו עד אחרי עשרת הדברות, ואת היתר חילקו לעוד שניים. כל התפילה התפלל מרן בתדרו המיוחד ולא היה יוצא מחדרו כ"א בעת קריאת התורה כשעלה לתורה, ולאחריה חזר לחדרו. ושבו יצא אח"כ עוד הפעם בעת הגבהת ס"ת להביט ולהסתכל בספר.

בשטפנשט היה הבעל קורא הוזן רבי נפתלי שאמר גם את ה"אקדמות" לפני קריאת התורה. הוא היה בעל קורא מצויין וקרא בנוסף "בארדיטשוב", הידוע. כשמרן יצא מחדרו וצעד לעבר הבימה, כולם עמדו וזם, והכל השתדלו להסתכל בצורתו שהיה נראה כמלאך אלקים, הדיבר חזר ונשנה שוב בעת שיצא מרן בזמן הגבהת ס"ת. אחרי התפילה זכו המסתופפים לשהות במחיצתו ולחזות בזיו פניו הקדושים בעת הקידוש והסעודה החלבית. אח"כ התקיימה סעודת החג, מרן נכנס לביתו לפושל מעשה ויצא לשלחנו הטהור בין שעה ד' וה' אה"צ. בשולחנו

עזומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מהרה"ג יהודה שלפוברסקי שליט"א
מרבני לימודי בית מדרשינו ב"ב

בענין 'לכם' בחג השבועות, ובענין העונג והשמחה בלימוד התורה

וידבר ה' אל משה במדבר סיני (א, כא)

להראות שנה ומקובל יום שניתנה בו תורה

איתא בגמ' (פסחים ט"ח) "א"ר אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מ"ט יום שניתנה בו תורה הוא, וכ' רש"י: דבעינן נמי לכם, שישמח בו בנאכל ומשחה, להראות שנות ומקובל יום זה לישראל שנתנה תורה בו. וברבינו דוד (שם) כ' וז"ל: אי אפשר לפרש שיהיה זה מדין הכתוב שהרי לא מצינו שפי' בו הכתוב כלום, אלא שהוא מדברי חכמים, שהכל חייבין לשמוח ביום שניתנה בו תורה כדי לראות את עצמו שהוא שמח במתן תורה, ואינה עליו כעול על צוארו עכ"ל.

והנה מש"כ שאין התורה כעול על צוארו, כונתו דאי"ז כעול שהוא קשה לאדם ונגד רצונו, אלא אנו מרצין ושמחים בזה, אבל לעולם הוי עול, וכמש"כ רש"י (ר"ה כ"ח). מצוות הטעם הידוע שבטענה זו נצחו ישראל את המלאכים שאכלם ל"ש הלכות הנוגעות לחיי המעשה כמו אכילה ושתייה וכו', ולכן לא ניתן להם התורה, וע"ז בקדושת לוי לשבועות ובבני יששכר (חודש ניסן מאמר ג'), ובשיר מעון כ' דזה בא להראות שאי"ז סתירה, וזה גדלותו של אדם שיכול להתנהג במנהג בנ"א של מאכל ומשחה, ואעפ"כ להיות כמלאך ע"י התורה והמצוות ושביירת תאותו. וע"ז בכפתור ופרח שבסוף מתיבתא עז והדר על הגמ' הג"ל עוד כמה ביאורים.

לרוב חשקו בתורה היה מונע עצמו מאכילה

מש"כ הרבינו דוד: ואינו מראה עצמו שחם אלא באכילה ושתייה, כענין שאמרנו בתשיעי של ערב יוה"כ שהאוכל ושותה בו מעליו עליו כאלו התענה תשיעי ועשירי, שחייב הוא לראות את עצמו שמח בכפרת עונותיו, שבכך הוא מעיד על עצמו שהוא כואב עליהם ודואג להם הרבה וכו'. אבל צריך לשאול על מר בריה דרבינא, דהוה יתיב כולה שתא בתעניתא לבר עולתא ופריא ומעיל יומא דכיפורי, למה לא היה חושש כמו"כ לשבת, מכיון שאמרנו שהוא מה"ת ממה שכתבו בו וקראת לשבת עונג, וגם לשאר יו"ט כיון שהלכה כר"י ששמחת יו"ט חובה, והנראה בזה דמר בריה דרבינא לא היה יושב בתענית כל השנה בגורת תענית שגור ע"ע, שזה א"ב ב"ר' ובחולו של מועד הוא אסור כמו שאמרנו, אלא לרב חשקו בתורה היה מונע מעצמו אכילה ושתייה כל הימים בעוד שהיה זמן ביהמ"ה, ולא היה אוכל עד הלילה שהיה הולך לביתו, ואעפ"כ שלא היה עליו דין תענית אמרו עליו שהיה יושב בתענית בדרך השלמה, מפני שלא היה אוכל בימים אלא בלילות כדרך תענית, ומפני שהיה מונע מעצמו אכילה ושתייה לחשק התורה אף בשבת היה רשאי בכך, שבשבת לא הוזהר אלא לקרוא לו עונג, וזה היה העונג ש'לו, וכן בכל שאר יו"ט אעפ"כ שהלכה כר"י ששמחת יו"ט מצוה, זו היתה שמחתו שלו בעסקו בתורה יותר מאכילה ושתייה, אבל ביומא דעצרתא לא היה רשאי בכך כדי לראות את עצמו שמח במתן התורה כמו שאמרנו וכו' עכ"ל. ואח"כ הוסיף הרבינו דוד שצוה להתענות תענית חלום אסור בעצרת ובכפורים ובערב יו"כ, דהנה מה שאמרנו בשבת שמתור להתענות תענית חלום, אלא שצריך אח"כ לישב תענית על מה שהתענה, אין הפשט שהתירו לו לעשות 'איסור' ולהתענות בשבת, ולכן צריך לישב ע"י תענית, דאין דרך החכמים להתיר לחטוא ע"מ שיתענה אח"כ, אלא הכונה שצריך לישב בתענית על מה שלא התענה כדרכו בשבת במאכל ומשחה ונפשו ענומה עליו ע"ז. ולכן במר בריה דרבינא שאין נפשו ענומה עליו בזה שהתענה, שכן אצלו אדרבה אין דרכו בתענוג של מאכל ומשחה, ואין לו שום צד עגמת נפש, אין הוא צריך לישב תענית לתענית, אבל ברה"ה ופורים ועי"כ שצריך בדוקא לאכול או, לא סגי במה שהתענית חלום עונג הוא לו ואסור להתענות אז גם תענית חלום.

המבואר בדברי רבינו דוד דכל שחשקה נפשו בתורה כמו בריה דרבינא, עד שמרוב חשקו בתורה מונע עצמו מאכילה ושתייה בשבת הר"ז בתורת התר גמור, ואינו צריך למיתב תענית לתעניתו, וחלוק ביסודו מתענית חלום, דאף שהותר לו לישב דעונג הוא לו, מ"מ אכתי צריך למיתב תענית לתעניתו. ובביאור דבריו כ' בס' 'עשות פרי' (להגרה"א) טומבך שליט"א (א) תענית חלום הוי עונג נפש הענומה עליו מחמת חלומה, אך מ"מ מאידך גיסא עדיין יש בזה עינוי הגוף והוא בגדר 'דחוייה', משא"כ כשנפשו חשקה בתורה, אזי גם עינוי הגוף אין לו, ועד שאפי' גופו מתענה ומתענג ממזון התורה עד אין שיעור וממילא מתקיים בזה גופא קיום ד'עונג שבת' ואי"ז למיתב תענית לתעניתו.

בענין תענית חלום בשבת ויו"ט ועוד

ונבר כמה נקודות בדברי הרבינו דוד ואח"כ נחזור לסיוד הנפלא המבואר בדבריו שמר בריה דרבינא קיים עונג שבת ע"י עסקו בתורה, עד כדי כך שלא היה צריך כלל לאכול ולשתות.

א. מש"כ הרבינו דוד דהטעם שצריך לאכול בעיוה"כ הוא כדי להראות את השמחה שיש לנו בכפרת עונותינו, הנה כן כ' גם הרבינו יונה (בשע"ת ש"ד א"ח) בטעם א', אבל הרבינו יונה כ' עוד טעמים לזה, וגם מש"כ הרבינו דוד דטעם מצות האכילה בשבועות הוא כדי להראות שמחתנו במתן תורה, וכן מבואר ברש"י (ומשמע קצת בדבריהם שיש כאן ענין גם להראות זה כלפי אחרים), אכן גם ע"ז מצינו עוד טעמים, כמו הטעם הידוע שבטענה זו נצחו ישראל את המלאכים שאכלם ל"ש הלכות הנוגעות לחיי המעשה כמו אכילה ושתייה וכו', ולכן לא ניתן להם התורה, וע"ז בקדושת לוי לשבועות ובבני יששכר (חודש ניסן מאמר ג'), ובשיר מעון כ' דזה בא להראות שאי"ז סתירה, וזה גדלותו של אדם שיכול להתנהג במנהג בנ"א של מאכל ומשחה, ואעפ"כ להיות כמלאך ע"י התורה והמצוות ושביירת תאותו. וע"ז בכפתור ופרח שבסוף מתיבתא עז והדר על הגמ' הג"ל עוד כמה ביאורים.

ב. מש"כ הרבינו דוד דהתרה של תענית חלום אי"ז לעבור על איסור, אמנם בתוס' (ב"ק ז"א: ד"ה אלא) כ' שזה היתר לחטא קצת, משום שהמצוה גדולה מהעבירה, ובאמת כן משמע קצת בלשון הגמ' (ברכות ל"א) דאיתא שפנרעין ממנו דין עונג שבת, מאי תקתייה ליתב תענית לתעניתא.

ג. מש"כ הרבינו דוד בענין איסור תענית חלום בשבועות ובכפורים ובעיור"כ"פ, הנה הרבינו דוד עצמו כ' בתחילה שמתור להתענות ורק אח"כ חזר בו לאיסור יעו"ש, וברמ"א (ת"ר, א) כ' לאסור להתענות תענית חלום בעיוה"כ, ובמ"א הק' אמאי לא כ"כ הרמ"א גם לגבי שבועות ופורים, ואדרבה בהל' פורים כ' הרמ"א דמתור וע"ז משכב"ז.

ד. מש"כ הרבינו דוד דמה שמר בריה דרבינא התענה כל שבתות השנה, זה היה משום שנפשו חשקה בתורה, וזה היה לו העונג, אמנם גם בראשונים ביאורים אחרים במנהגו של מר בריה דרבינא, ע"י בבעז"מ, ובתוס' (ברכות מ"ז: ד"ה אכיל) ובמאירי ואכמ"ל.

ועתה נעבור לעיקר נושא מאמרנו והוא מש"כ הרבינו דוד דמר בריה דרבינא היה מונע עצמו מאכילה ושתייה בכל שבתות השנה, כל בגורת תענית, אלא שלרוב חשקו בתורה עשה כן, ולא היה העונג שלו, תורה, ולא לבר אחר. ולמדנו כאן פרק בהל' אהבת ומתיקות וחשק התורה, ונביא בעין זה כמה דברים נפלאים.

ותורתך בתוך מעי-הנאה מהתורה כאכילה

כ' האה"ה הק' (ויקרא י"ח, ב) וז"ל: והוא מה שנתחנן דוד המלך ע"ה במה שאמר (תהלים מ') 'לעשות רצונך אלוקי חפצתי ותורתך בתוך מעי, הכונה היא שמרוב דביקותו באדון האדונים ית"ש לעד, עד שגם הלב נתהפך לעשות כמעשה הנשמה וכו', ואמרו 'ותורתך בתוך מעי', פי' לרוב חשק עבודת הקודש עד שמרגיש בלומדו תורת ה', כאילו אוכל וממלא בני מעיו ממזון טבעי עכ"ל. מבואר בדבריו דלימוד תורה מתוך חשק ודביקות, יש בו כח להשביע את בני מעיו כמו מזון טבעי ומש'.

והנה מצינו במשה רבינו שכשהיה מ' יום בשמים כתיב לחם לא אכל ומים לא שתה, וכ' האה"ה הק' (שמות ל"ה, כ"ח) וז"ל: ודיק לפרט 'לחם ומים', ולא הספיק לומר 'לא אכל ולא שתה', לדיק בדבריו וכו', כי דוקא לחם ומים הוא שלא אכל ושתה, אבל אכילה אחת ושתייה אחת אכל ושתה, כאמרו 'ותורתך בתוך מעי', גם נמשלה למים (תענית ז). עכ"ל, מבואר בדבריו חידוש נפלא, דגם משה רבינו שהיה ילוד אשה לא היה שייך שיתקיים באופן טבעי (אף בשמים) ללא אכילה ושתייה כלל, אלא הביאור הוא שיש שקיבל את התורה"ק במדרגה גבוהה ועליונה כ"כ של 'ותורתך בתוך מעי', עד שזה היה אצלו כחזון טבעי ממש. וכן איתא להדיא בשמ"ר (מ"ז, ז): 'שוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך' (תהלים ק"ט) וטובתו של משה נתענה ק"כ יום שקיבל את התורה, ומתה"ה היה משה אוכל מזון השכינה וכו', ד"א מאין היה אוכל, מן התורה וכו', למה שהתורה מתקנה שנא' ומתקיים מרוב גופת צופים, ד"א מלחמה של תורה וכו' ע"כ. וכו' בפי' מהר"ו דמלחמה ד"א של תורה וכו' פ"י אהה, משה שאמר ד"א הוא לפי שמביא פסוק אחר, והמדרש שם נמסך על הכתוב ביחזקאל (ג, א) (א'

זיאמר אלי וגו' אכול את המגילה הזאת וגו' בטנך תאכל ומעין תמלא את המגילה הזאת וגו' ואכלה ותהי בפי כדבש למתוק' ע"כ, ומבואר דהתורה נכנסה במעי וזן אותו כדבר מתוק. ואף שזו מדריגה גבוהה שנאמר על משה והנביאים, מ"מ מעין בחינה זו שייך בכל הדבק בתורה. ובמדרש שמואל (אבות ו, ב') אהא דתנן אין לך בן חורין אלא מי ששוקק בתורה, כ' וז"ל: וזה, כי כל אדם הוא משועבד אל מזונות הגוף החומריים אשר הם צורך הגוף ומבלתם ימות, וכיון שהוא משועבד אליהם אינו יקרא 'בן חורין', לא כן העוסק בתורה כי אינו משועבד אל המזונות, כי החכמה תחיה אותו וכו', עיי"ש בהמשך דבריו.

והנה איתא (במו"ק ט"ז) עדינו העצני (שמואל ב, כ"ג) כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת וכו' (ועי' פרש"י), וכ' לפרש בזה בעל המעדני יו"ט בהקדמתו וז"ל: שכשהיה יושב ועוסק בתורה היה מתעדן ומתענג עצמו כאילו היה אוכל מעדני מלך וכו' עכ"ל.

ובפסחים (ג') איתא הנהו תרי תלמידי דהו יתבי קמיה דרב, וחד אמר שותינן האי שמעתתא כגדי מסנקו, ופי' הרבינו חננאל שם כגדי מסנקו, פי' כגדי שמן מלא בכל אבריו, כלומר נתמלאו מלוא מעיים שלנו מזו ההלכה, שבענו ממנה וכו' עכ"ל, ובהו יל"פ מה נציאת בעירובין (כ"א) כל ההוגה בהן טועם טעם בשר, ופרש"י, בכל שעה שאדם מחזר בדברי תורה מוצא בהן טעם, וע"ע (שם נ"ד) דדיה ירווך בכל עת, למה נמשלו ד"ת לזה, מה דזה כל זמן שהתינוק וכו' אף ד"ת כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהם טעם ע"כ.

ובאוה"ח הק' (דברים כ"ו, י"א) וז"ל: ושמתח בכל הטוב, גם ירמוז במאמר 'בכל הטוב' אל התורה וכו', שאם היו בנ"א מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה וכו', כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם, ואמרו 'לבינתך', כי לא לנשמה לבד יגיע הטוב, אלא גם לבית הנשמה, שהיא רוח נפש, שהם משכן הנשמה, כ"א יתעדן כפי יכלתו עכ"ל.

ובס' המספיק לעובדי ה' לר"א בן הרמב"ם כ' וז"ל: משל לג' מחסידי ישראל ששמרו שבת אחת וכו', והשלישי וכו', ובסוף דרכו השיג בפנימיות יאתה ה' ואהבת שמים ותשוקת אל-ח, עד כדי כך שאפי' איברי גופו תובעים את מזונם, אינו מרגיש רעב, בהיות נפשו מודשנת ממה שעלה בחלוקה, כמו שאמר דוד (תהלים ט"ג) וכמו חלב ודשן תשבע נפשי וכו' עכ"ל, והגר"ט הלוי שולרינגר שליט"א ציין לד' הגמ' (ברכות זד) כל המשביע עצמו מד"ת וכו'. והנה בירושלמי (שבת ט"ו, ג) במה מענגו [את השבת] וכו' ומר אמר תלמודו תורה, ועי' במאירי (שבת ק"ח) ובלשון הרמ"א (או"ח ר"צ) ובבכור שור (לבעל התבואה), סוף עונג עונג גופני, כי עונג בקריאת התורה, שהוא 'עונג' שבת, או בכלל 'שמחה', ולא נאמר בהם עונג, ובמאירי מבואר כהצד הראשון, וכ"כ בלשון הרמב"ן (שמות כ, ח) שיש קיום עונג שבת בת"ת, וללכת אל החכמים לשמוע דבר ה' עיי"ש, וביתר ביאור כ' החת"ם בחיי (שם) עיי"ש. ועץ הדעת טוב' למהר"ח ז"ל (פר' כי תשא) כ' וז"ל: ולכן איננו 'קודש לכם' רק 'קודש לה', קדושה נפלאה כולו לה' לטעוק בתורה בסוד 'יקראת לשבת עונג', כי לא אמר 'התענגו בשבת', לרמוז כי איננו עונג גופני, כי עונג בקריאת התורה, שהוא להשיג עונג הנפשות עכ"ל. וכע"ז ב'בני יששכר' (מאמרי השבתות ז) בביאור מאחז"ל 'הכל מודים בשבת דבעינן לכם', והנה במג"א (תמ"ה, ב) כ' בשם השל"ה בשה הוזהר שרש"י היה עוסק בתורה במקום סעודה שלישיית, ובשל"ה עצמו הוסיף לרמוז במ"ש 'שישלים סעודה זו במיני תרגימא', דהכונה בלימוד התורה, ולתוה"ת 'תרגימא' אבי אליבא דרבא וכו', שהוא לתרגם ד"ת וסודותיה מעניינים של יום עכ"ל. ועי' בכה"ת (שם סק"י"ח) שכ' דזה שייך דוקא לדרגת רשבי"ש עצמו וכו', עיי"ש. ועי' בס' תשואות חן להרה"ק ר' גדליהו ז"ע אב"ד לינץ תלמידי הבעש"ט הק' בביאור ענין קביעת חדות"ת בסעודה ג' דוקא.

במשלי (ט"ו, ל) שמועה טובה תדשן עצם, ואיתא בילקו"ש (תתקנ"ג) וברש"י שם דזה קאי על ד"ת. עוד ציין הגר"ט הלוי שליט"א: לרות רבה (ה, ט"ו) עה"פ (ג, ז) ויאכל בעו ויישת וייטב לבו, שעסק בד"ת, שנא' טוב לי תורת פיך ע"כ. וע"ע בתניא (א, ה) בביאור מה שהתורה הוא מזון לנפש טפי משאר מצות.

רוב הדברים נלקטו מהס' 'עשות פרי' הג"ל בענין מעלת חדות"ת וכו', וכמובן שיש עוד הרבה לכתוב בזה וקוצר הגליון לא מכיל טפי, והשי"ת יעזור שנוכה להרגיש במתיקות ועריבות טוב התורה ולהגות בה יומם וליילה לטוב לנו כל הימים.

סגולות מקבלים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כ"ב) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחושי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולת ברכת כהנים

כה תברכו את בני ישראל אמור להם, יברכך השם וישמרך וכו' (י"ב)

סגולה לכווית

ואגב מגיד אומר שיש סגולה לכל מין כויה לומר הנכבה או
אחר יאמר עליו ברכת כהנים ג'פ כוונה ויועיל, והוא בדוק
ומנוסה ורואה אני כי מאיש לוקחה זאת, בס' קף אחת סימן כ"ט
שכ"כ לכל כויה בין באש בין ברותחים תכף ומיד יאמר כוונה
גדולה יברכך ה' וישמרך ג'פ, יאר ה' פניו אליך ויחנך ג'פ, ישא
ס' פניו אליך וישם לך שלום ג'פ.

(פסוקי היפה מערכת ס' אות ה')

סגולה שלא ישכח מה שלמד

ברכת כהנים היא סגולה נפלאה שלא ישכח מה שלמד, הגאון
הצ"ח בחידושיו לברכות דף ס"ד ע"א ע"ש.

(פעיל יעקב מערכת ספר אות א')

על ידה מושפעים לאדם מוונותיו בלא מכשולים

בר"ה ויו"ה האדם נידון על מוונותיו, ומה שצב לו או
תלוי בעולמות העליונים, ובכל יום שבים ודנים אם ראוי לקבל
את אותו השפע המגיע לו, ואם אינו צדיק וראוי לכך מושפע
השפע בקושי ובהתמהמהות מחמת השטנה המקטרגים. ולענין
זה מועילה ברכת כהנים שם של ידה מושפעים לו לאדם מוונותיו
במהירות ובלא מכשולים.

(ליקוטי תורה לבעל התניא סוף פ' קרח, וברוך מצויותי לבעל הצמח צדיק מצעות ברכת כהנים)

אמירת למנצח בצורת מנוחה בשעת ברכת כהנים

בנינו ימי העומר יאמר בשעת ברכת כהנים מזור למנצח
בנגינות בצורת המנוחה "וזה סגולה נפלאה שיצליח בכל מעשיו
ואינו ניזוק כל אותו יום. ומורינו ה' חסדי שבכוננו ה' אליהו
הכהן מאימירי ז"ל בספרו שבת מוסר הביא זה בסתם וכנראה
שהבין שהוא לכל ימות השנה (ומביא כף החיים סופר סי' תפט ס"ק
ט ע"ש) עכ"ל.

ועוד שבש"ת לב חיים (ת"ג ס"ד), קושר בין ברכת הכהנים לבין
למנצח הנ"ל ששניהם שוים מהמדרש, וכתב שבברכת כהנים
הבטיחנו הש"י "ואני אברכם" שג' "אלוקים יחננו ויברכנו",
ולכן מזור זה הו"ל למעין ברכת כהנים, ולכן אין שום פקפוק
ואורמו משום שעבד שרבו מברכו ואינו מסביר לו פנים דמשמע
שאסור לומר שום ענין בפני בברכת כהנים, שמוזמר זה הוא
לעת"ל כברכת כהנים לישראל מפי כהנים ואנו מצפים לשמוע
מפי א-ל עת"ה. ודבר זה תמוה האין יהיה אפשר להפסיק
בברכת כהנים בדבור.

(מורה"א פ"א ח"א ד"ל פ' מעדיל לכל ח' ח' כ"א)

מי שהולך בדרך

הנה נודע מזה כי ברכת כהנים מישך שייכי למי שהולך בדרך,
מזה יצא טוב טעם למנהג ישראל בקיומם מצות ליה לברכו
בהליכתו בברכת כהנים.

(אגרא דריקא אות ב')

לויה רמז סגולה לדרך יאמרו לו ברכת כהנים, ועוד אמרו
המפרשים שיש בברכת כהנים ס' אותיות רמז שהיא ברכה בלתי
ספק ותנאי ולזה כפ' בחקותי יש בה כל האותיות של אלפא
ביתא חוץ מאות ס' לרמזו כל הברכות אם בחקותי אם בלשון
ספק זולת ברכת כהנים שהיא סמך אותיות ברכה זו בלתי תנאי.
ועפ"י רמזו המפרשים מאמרם ז"ל אל יפטר אדם מחבירו אלא
מתוך דבר הלכה ר"ל תוך דבר ב"ת ותוך הלכה כ"ף ר"ת ב'ר'ת
כ"הנים.

(ליקוטי שפירס עיר לוי'ה)

שלוש מאות כהנים

שלוש מאות פעמים הוזכר אהרון ב"זאלה שמות", בויקרא
וב"ויברך ה' אל משה במדבר סיני", לכד מהכתוב ב"זאלה
הדברים", יש ג' מאות פעמים אהרן בשלושה ספרים... ואם
היו שלש מאות כהנים עומדים בהר הזיתים והיו אומרים ברכת
כהנים, היה בא משיח...

(ספר הירוקה פירשת תורה)

כה ברכת הכהנים

ואל תתמה ותאמר ומה תועיל ברכת הדיוט זה שאין קבול
הברכה תלוי בכהנים אלא בהקדוש ברוך הוא שנאמר ושמו את
שמי על בני ישראל ואני אברכם הכהנים עושים מצותן שנצטוו
בה והקב"ה ברחמיו מברך את ישראל כחפצו.

(רמב"ם הלכות תפלה ונשיאת כפים סוף פ' סוף ה' הלכה ב')

על רצון לקבלת התפלה שוב

רבי חיים ליברון מברדיטשוב נכד רבינו שמשון מאוסטרופליא,
כותב בספרו ארץ החיים, קבלה מרבינו שמשון, שלושה זמנים
מסוגלים לקבלת התפילות, בשעת פתיחת ארון הקודש (מקורו
המהווה פ' תורה שאו נפתחו שער שמים), בעת הגבתת הספר תורה,
ובשעת נשיאת כפים, ומי שיבקש מהקב"ה בזמנים אלו, בודאי
תקובל תפילתו.

(תולדות שמשון)

חלות הברכה על למי שאינו רואי

דקשה ל' כיון שהברכה מפורשת מן התורה, א"כ מה צורך
לברכת כהנים, לכן אמר וכו' אבל ברכת כהנים מתקיימת אפי'

למי שאינו שומע בקולו.

(יתר ענין על הילקוט נשא)

בתיבות ברכת כהנים נרמזים כל מיני ברכות וישועות

הנה רצון ה' היה במצות ברכת כהנים שיתברכו בו כל ישראל,
כל אחד ואחד מה דצריך לו, והנה אמרו חז"ל, צורכי עמך ישראל
מרויבין, וקשה, הא יש כמה וכמה ענינים אשר לא בא בפירוש
באלו ג' פסוקים של ברכת כהנים, כגון, רפואה, וכדומה, כמה
ענינים, ועל כרחך צ"ל דבהנך ט"ו תיבות של ברכת כהנים,
נרמזים כל מיני ברכות וישועות הנצרכים לכל ישראל, ופוק חזי
במד"ר כאן, שדרש הנך ט"ו תיבות כמה אפני וכולו מרומזים
בהם, ולכולם צריך שיכין הכהן בברכתו. ובה נבין הטעם, מה
שאסור לכהן להוסיף על הנך ט"ו תיבות, כמבאר בגמ' (פס' ר"ה
דף כ"ה) וקשה, למה לא. ולהנ"ל אתי שפיר דר' ה' יודע צורכיהון
של כ"א ישראל, ושם אותם בתוך אלו ט"ו תיבות, הכוללים
את כולן, לכן אסור לכהן להוסיף שלא יתקלקל הכונה, וא"ש.
אולם הכונה מנא ידע בקשת וצורך כ"א מהצבור שיכיונו לזה,
התקנה לזה הוא, שיברך במתינות, ויחשוב בדעתו, אשר כל
הברכות הנרמזים בג' פסוקים אלו יחולו על הצבור, וזהו כונה
כללת והקב"ה היודע צורך כל אחד, הוא יברכך בכל הצריך
להם, להסכים על ברכת כהנים.

(פס' דיונינו)

ברכת כהנים - ז' מיני אושר

סוד ברכת כהנים, דע כי ז' מיני אושר נבראו בעולם, ואלו
הן, חכמה, בינה חיים, חן, עושה, ממשלה, שלום, וכולם רמוזים
בברכת כהנים, ולכן צריך הנה המברך שיכין בכל אלו מיני
ז' אושר על הסוד במלת "וברכך" צריך לכוין, שהאל יתברך
ישפיע חכמה על כל ישראל, כמו שכתב הקנה ז"ל, שאין ברכה
אלא חכמה, וגם כן איתא בספר הבדיו אין חכמה אלא ברכה.
ובמלת "וישמרך" צריך לכוין לבנים, שהאל יתברך יאן בנים
לישראל, שאין לך שמירה לאדם שלא ימחה שמו מישראל אלא
בבנים, ובבנים נשמר מכל רע, ובמלת "איר" צריך לכוין, שהשם
יתברך יוסיף לישראל חיים טובים על בריאותו, כי מי שהוא חי
ובריא יש לו מאור פנים, ובמלת "ויחנך" צריך לכוין שהשם
יתברך יברך את ישראל בנשיאות חן, ובמלת "ישא" ה' פניו אליך
צריך לכוין, שהאל יתברך יאמר מי ישראל בעושר וממשלה וכו',
שכל העושר והממשלה שנהנין ישראל בעולם הזה, הוא משום
משאו פנים, ובמלת "וישמך" צריך לכוין שהוא יתברך
יברך לישראל בברכת שלום כמשמע.

(חסד לאברהם הקדמות, נרו"ס, ובס' שפה ברויה בספר ס' ציורה)

בספר 'ברכת כהנים' ערך תמצית וסיכום ברכות החלים בברכת כהנים על פי מאמרי חז"ל

שיתוכל לעונש את החוטאים - להשגיח עלינו עין בעין -
באריכות ימים ושנים שיש בהם חפץ - לקבל תשובתך בימי
הקנה - יסלק מעליך הפחד - להשפיע ולהיטיב לך בדברים
שבינו בליבך - בגאולה השלימה - יהיו מדותיו של הקב"ה (רוחם,
חנן, וכו') בשלוות אלך.

וישם לך שלום

בכניסתך - ביציאתך - עם כל אדם - מלכות בית דוד - תורה
בכל התחומים - מנוחה נצחית בלי תעורבת עונש - בביתך -
מן החיות - מן המזיקים - ללא קטשות וחלוק מלכיות - ארך
ימים - שלמות בליחות ויסודות הגוף - חיי העוה"ב - שיתגלה
כבוד מלכותו בעולם - ישם שלום על ישראל, בעבורך - שלא
יקטרגו שרי האומות וכוחות המנגדים - יכריז עליך שישמרו
מלקטרג - המקרטגים ישלמו אתך - לשוב בשלום מהמלחמה
באיברים הפנימיים, שתהיה דבוק ביאות ה' בלי שום מתנגד
- להשיג שלמות השלימה - שתהא כלי המוחזק כל הברכות
- בכל הטובות שבעולם - שלא יפול ברשת הרשעים בשוק.

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום

השגחה אלוקית על הגוף והנפש יחד - לא להכשל במלחמה
- שיקבל ה' ברכת כהנים - להשגיח על הבינונים לזכות
לשלמות - לזכות לגן עדן ומקום מנוחה - להסיר ממך כל חולי
- בקיום המין - שיראו הנכונים שאתה מושגח מאתו ית' ויפחדו
ללחום עמך - החסד שהיטיב ה' לרשעים יקח מהם וישיב לך.

יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום

לבטל חלומות רעים - שתנצל ממלחמת הנפש: היצה"ר -
שתנצל ממלחמות האויבים - שתהא מבורך ברחמים גם ממדת
הדין.

שתהא השכינה וישראל לחטיבה אחת בעולם - המשכת
קדושה יתירה על ישראל - תתברך בעושר המשומה ותהיה
שבע רצון גם אתה, וגם ממך, שימורו ששפיר - אע"פ
שיברכך בממון, לא יפריעך היצר ויאיר עיניך ולבך בתורה -
שתהא שמח בחלקך, ולא תבוא לידי קנאה ורקב עצמות - יברכך
בממון ותנצל מגיאות, מביטול תורה, ומהסתרת פנים אלו צרות
- שיהיו כל ישראל ירופי שלום - בכל שעה כפי הנצרך להם.

יעמיד ממך בני תורה - יעמיד ממך כהנים - יאר לך מאור פניו
- יתן לך חיים - שתהא שכניה בניכם - יתן לך מאור עיניים
- יביט בך בפנים מאירות - יאיר עיניך ולבך בתורה - יגלה לך
צפונות התורה - בחכמה - בשועה - בהסברת פנים - להביט
נפלאות מתורתו ומעשיו - יאיר לך פנים שוחקות - יקבל
תפילותיך בכל עת - חיים ובריאות - בידיעת התורה - בעושר
ונכסים - יפתח ה' את אוצרו הטוב - ממש - שתוכל לכוון
הלכה באמת - לקבל תפלת הצדיקים ולמלאות משאלותם -
לקבל כל מיני שפע בבני חיי ומוני - שיבוא השפע מנגד פני
המלך - שתוכה העולות ולזכך המדות - בהתגלות כבוד אלקים.

ויחנך

יחנה ה' אצליך - יעמיד ממך נביאים - יתן חנו עליך בכל
מקום - בדעת - בבינה - שתחונן ותרחה וזולתך - בבנים -
במשאלותיך - בתלמוד תורה - במתנת חנם - להוציא משעבוד
מלכות - לגאול אלה - יחוס חנם - בהשכל ומוסר
- למלא בקשתך בעת צרה מיד - שתשא חן בעיניו - בנבואה -
שלא ינכה וכות מעשיך - שיהיו דבריו נשמעים בנחת - בנבואה
- יתן חנך בעיני כל, וידעו כולם מהחן שלך - שיכיוו הדעת אל
האמת - שיהא שמח בחלקך, בשובע שמחות - שתהא בד' אמות
של הלכה - שיעשה הקב"ה רצונך - שלא תגמגם בדברי תורה
- לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

יאר ה' פניו אליך ויחנך

יאיר על נפשם אור השכל - לקבל תשובת החוטאים בנשיאות
חן - בנפש החיננית - בקיום הנפש - תעלה חן בעיני כל רואיך
ויאהבוך - יראה לך חביבות כ"כ שלא תבוש במתנת חנם -
לקבל שבחים - שתהא ברכת הרוחניות והגשמיות מופלגת - יתן
לנו חלק בתורתו יותר מכפי כוחנו - שיתקבלו דברי תורתו על
לב השומעים.

יעביר כעסו ממך - יקבל תפילותיך - למחות עוונותיך - לחיי

עולם - שתצליח - שתהא בשמחה - יהיו פניו נשואות לך
בכל מקום שתפנה - בעושר וממשלה - שיהא כל העולם ניוון
וכותך - יסלק חרון אף מישראל, בעבורך - שלא תהא דואג
וכועס - עד שיקראו לך אפי שיכנתא - בהדרת פנים ותפארת

6160303@gmail.com

לקבלת הגיליון 'באר בשדה' הי"ל בס"ד מדי שבת בשבת אפרש ליצור קשר במייל:

באר בשדה - שטפנשט

מצבות מספרות

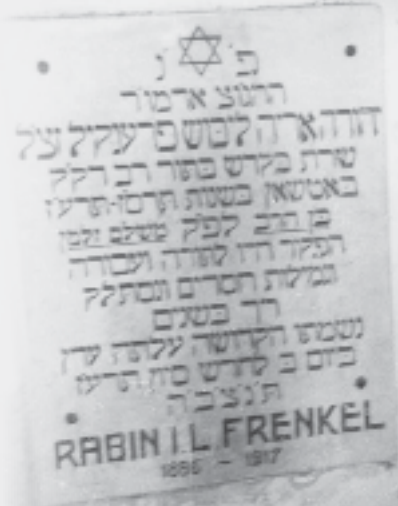
מאוצ'היי יידישע אגודעס יעקב סלמון שלישי
 רב דערעם העלמינ

נוסח מצבתו:
 פ.נ.
 הרגו"צ אדמו"ר
 יהודה אריה לייבוש פרענקיל
 זצ"ל, שירת בקודש בתור רב
 דק"ק באטשאן בשנות תרס"ז
 - תרע"ז, הפקיר חייו לתורה
 ועבודה וגמילות חסדים ונסתלק
 רך בשנים,
 נשמתו הקדושה עלתה עדן ביום
 ב' לחודש סיוון תרע"ז
 ת.נ.צ.ב.ה.

מצבת מוהר"ל פרנקל זצ"ל
 אב"ד ואדמו"ר מבוטשאן באהל
 בבית העלמין בבוטשאן

האהל על ציונו בבית העלמין
 בבוטשאן מימין נראה אהל
 הרה"ק רבי משה מסוליצא זצ"ל

הגה"צ רבי יהודה אריה לייבוש פרענקיל זצ"ל אדמו"ר ואב"ד בבוטשאן

נסתלק ב' סיון תרע"ז ומנו"כ בבוטשאן

חכמים, ושם גדלו ועלו מעלה מעלה על במתי התורה וההוראה, כשוקנם עוקב אחריהם בעינא פקיא לדעת את המעשה אשר יעשו ואת התקדמותם במעלות התורה והיראת שמים.
 כך נשלח גם הנער רבי ליבוש אריה הגיעו למצוות על ידי זקינו ללמוד תורה בעיר ברודי ושם עשה חיל בלימודיו, ובמשך הזמן היה לגדול בתורה. בהגיעו לפרקו נישא להרבנית מרת רחל בילא בת הגה"ח רבי מרדכי שור מגדולי ה'יושבים' אצל הרבי מבעלז, בן אחר בן לבעל ה'תבואות שור'.

בהקשר לכך מסופר כי לאחר פטירת אביו רבי משולם זלמן לאחר שחלה במחלה קשה שפקדה אותו, והוא נפטר בצעירותו בשהותו בעיירת מרפא, גידל הסב הרה"ק הי"ד יוסף (יומ"ד ר"ח סיון) את חמשת היתומים על ברכיו ואלו הן: (1) רבינו רבי יהודה אריה לייבוש, (2) רבי שמאי, (3) רבי חנוך העניך מרישא - דארהוי, (4) רבי אליעזר זאב מבאקו, (5) רבי לוי יצחק. בזמנים ההם לא היה ברומניה שפע ישיבות כמו שבאר ארצות כמו גאליציה, ולכן שלחם זקנים ללמוד בבראד שבגליציה שהיתה מאז ומתמיד עיר מלאה

הגה"צ רבי יהודה אריה לייבוש פרענקיל נולד בשנת תרמ"ה לאביו הרה"צ רבי משולם זלמן פרנקל בנו של הרה"ק רבי יוסף אהרן מבוטשעטש מי שנתכנה בפי כלי: "דער קליינער בעל שם מבוטשעטשאן" ["הבעל שם קטן מבוטשעטש" - ע"ש הישועות הרבות שפעל בקרב הארץ].
 רבי יהודה אריה לייבוש התייתם מאביו בימי נעוריו, ובשל כך נתגדל על ברכי זקנו הרה"ק רבי יוסף אהרן מבוטשעטש. ואכן כבר מימי צעירותו היה מקושר מאד לזקינו רבי יוסף אהרן.

באר בשדה - שטפונשט

ד'אראדי (נומניא), עצי התעוררותו של החי'ש סגף נמלא
בו יהודא ארי' ס'רענקיל נכר ארטריר היה'צ שלישיא בדרושו שנשא
עיד רציחת אחינו בחוסיא קיש אנשי עירנו את הניצ בערית זה ונאספו
ככל בחבנו ובקליזו של ארטריר היה'צ שלישיא ואסדו ההל'ס ויובק
וקיאו ויחל כי כלם השלישו התענית. ד יאון שועתנו.
איט-שושן

מתוך מכתב-עת 'מחזיקי הדת' שהופיע בימיו בו מדווח על דרשה שנשא הרה"צ רבי יהודה אריה לייבוש בקלויז של וקינו הי"ד יוסף (בחייו) ביום תענית שהוכרז עקב המאורעות ברוסיה !!!

בית מדרשו והתלמוד תורה של הגה"צ מוהר"ל בבוטושאן

מצבת זוגתו הרבנית ע"ה בבית העלמין זכרון מאיר דבני ברק

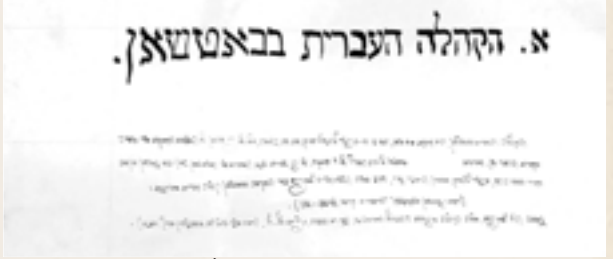
תורתו

עוד בחייו העלה על הכתב חלק קטן מתורתו, וחסידיו הדפיסו את ספרו "ליקוטי מהר"ל" וזאת ליהודה, על התורה שהם ממש עלים מועטים מדברי תורתו שנשארו לפליטה, ויצויין כי מבין

דברי הערכה מפנקס העיר בוטושאן

טז. הרב ר' יהודא לייבוש פרענקיל ע"ה הנ"ל היה נכדו של הרה"צ הרה"צ המפורסם בגלילות אלו, הר' יאסאלי מבוטושעטש זצ"ל. הרב פרענקיל הנ"ל נולד בבוטושעטש בשנת התרמ"ו (?). בהיותו בן עשרים ושלשה, נתמנה פה בוטושאן, ובכל ימי שבתו פה הצטיין בכשרונותיו ובפעיולותו. הוא היה מיטיב נגן, נואם נלהב, עסקן, והאחד המיוחד בין ראשי מייסדי התלמוד תורה אשר בשוק

כך סתם המוות האכזרי מעיין מפכה של מרץ ועבודה, וכן נגדע עץ רענן [?] אשר זה עתה החל משגשג להתפתח ולשלוח פארות.

קטע מפנקס בוטושאן בכתב יד ממנו נלקחו הזכרונות אודות האדמו"ר מוהר"ל מבוטושאן

רב העיר בוטושאן

בשנת תרס"ו, בהיותו אברך צעיר בן עשרים ושניים בלבד, עלה לכהן על כסא הרבנות בעיר בוטושאן, שהייתה סמוכה לעיר בוטושעטש שם כיהן באדמו"רות זקנו הרה"ק רבי יוסף אהרן. בתחילת כהונתו, קיבל מהקהילה בית למגורים. רבי לייבוש נלחם ונעמד בחירוף נפש על משמר הדת עד קוצו של יו"ד, בכדי למנוע פרצות מתחדשות בעירו. בשל כך סבל רב ממתנגדיו בפרט מאנשי דלא מעלי מקרב המשכילים והמתחדשים שהשביעוהו מרורות השכם והערב. באותה תקופה הכבידו המתחדשים את ידיהם והצליחו לשים יד על התלמוד תורה המקומי והכניסו בו שינויים ברוח ההשכלה והנאורות, הרב דמתא רבי יהודה אריה לייבוש יצא בחריפות נגד צעדיהם ולאחר שראה את נחיצות הקמת בית תלמוד תורה חדש הפעיל ועשה ואת בית מגוריו העדיף להעניק לטובת התלמוד תורה על טהרת הקודש שהוקם על ידו. ואכן כעבור שנים אחדות ראו הכל כי מן השמים רצו את מעשיו וכשפרצה מלחמת העולם הראשונה הוחרמו כל מבני הציבור לצורך השכנת החיילים, רק מבנה תלמוד התורה של רבי לייבוש לא הוחרם בשל היותו רשום על שמו הפרטי של רבי יהודה אריה לייבוש, וכך המשיך התלמוד התורה בבוטושאן להתקיים כסדרו גם בימי המלחמה.

ביתו פתוח לפליטים

בימי התגעש עולם בומן מלחמת העולם הראשונה פעל רבי יהודה אריה לייבוש במסירות נפש ועמד לישע עמו. בביתו הפתוח מאז ומתמיד מצאו להם מקום משענה ותמיכה מאות ואלפים פליטים יהודיים וחיילים יהודים פצועים וחולים מוצאים בביתו קורת גג מיטה נוחה ולחם לאכול.

הסתלקותו מתוך מסירות נפש

רבי לייבוש נסתלק לבית עולמו ביום רביעי ב' בסיון תרע"ז בעיצומם של ימי פריחתו והוא כבן ל"ג שנים. מתוך שמסר נפשו למען אחיו החולים והנדכאים. היה זה לאחר שטיפל בחייל יהודי שהיה חולה אנוש במגיפה והמחלה המידבקת שהשתוללה ואיש לא הכניסו לביתו, הוא הכניסו וטיפל בו, רבי לייבוש לא הסתכל על שום מניעות וסכנות הוא הכניסו לביתו ודאג לרפאותו, אך לדאבון הלב הוא נדבק ממחלתו ונסתלק לבית עולמו, כאשר בנוסף לכך נקטפו באיבם בנו הילד יוסף אהרן ובתו הילדה מיניצ, שנדבקו אף

הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו

מסופר שבאחת השנים בליל הסדר, 'גנב' הגער יהודה ארי' לייבוש את האפיקומן, וזקנו רבי יוסף אהרן שאלו מה בקשתו תמורת החזרת האפיקומן, ונענה הגער ואמר כי מבקש 'להיות תמיד סמוך לסבא' הבטיח לו הסבא רבי יוסף אהרן שכך יהיה. ומעניין לציין כי אכן ימי פטירתם סמוכים זה לזה, יום ההילולא של הרה"ק רבי יוסף אהרן חל בא' בסיון (תרע"ג) ויום ההילולא של נכדו רבי יהודה אריה לייבוש חל בב' בסיון (תרע"ז). וחסידיו בוטושאן היו נוהגים לערוך את סעודת ההילולא לפנות ערב של ר"ח סיון יום ההילולא של זקנו מבוטושאש בואכה ליל ר"ח סיון יום ההילולא של הרה"צ רבי לייבוש זצ"ל. כמו"כ היו רבים מהחסידים אשר לאחר שהשתחו על ציון זקנו בבוטושאש פונים לפקוד את ציונו של רבי לייבוש בבוטושאן - מרחק כמחצית השעה נסיעה 24 ק"מ.

באר בשדה - שטפנשט

הקשר עם הרה"ק מריבניץ

בשיח צדיקים בעת ביקור הרה"ק אדמו"ר מריבניץ אצל הרה"ק אדמו"ר מפאלטישאן ז"ע ובו זכרונות רבים משני החצרות ולמעלה בקודש, התבטא הרה"ק מריבניץ אודות קרבתו לבית בוטשעטש, להלן חלק מתוכן השיחה כפי שתורגמה על ידי חוקרי מכונינו, בחלק השייך לבית בוטשעטש.

הרה"ק מפאלטישאן: האם אתם זוכרים את ר' יענק'לה משאץ?
 הרה"ק מריבניץ: אם אני זוכר את ר' יענק'לה?
 הרה"ק מפאלטישאן: ואת בניו
 הרה"ק מריבניץ: היה לו גם בן בחיפה, ושמו הוא... זלמן.
 הרה"ק מפאלטישאן: אכן יש לו בן, זלמן לייב.
 הרה"ק מריבניץ: אכן שמו הוא זלמן לייב.
 הרה"ק מפאלטישאן: ובתו מרים יהודית? צריכה רפואה, שאינה יכולה לזוז.
 הרה"ק מריבניץ: אוי, אני יודע למי כוונתכם, אוי וויי!
 הרה"ק מפאלטישאן: היא חולה מאד לדאבונו.
 הרה"ק מריבניץ: הוא קרובי, שהוא מבוטשעטש.
 הרה"ק מפאלטישאן: אכן הוא מבוטשעטש
 הרה"ק מריבניץ: אוי וויי, אוי וויי, מה שמו? נחום, לא.
 הרה"ק מפאלטישאן: היא חולה מאד, צרות.
 הרה"ק מריבניץ: המשפחה היא פרנקל.
 הרה"ק מפאלטישאן: אכן המשפחה היא פרנקל.
 הרה"ק מריבניץ: מהו שמו?
 הרה"ק מפאלטישאן: הוא מבוטשעטש.
 הרה"ק מריבניץ: אני עוד הכרתי את אבי זקנו?
 הרה"ק מפאלטישאן: ..מבאטישאן.
 הרה"ק מריבניץ: אבי זקנו היה בן אחי זקנתי, מהו שמו.
 היה לי שייכות עם ר' יענק'לה, שלמדתי עמו.
 הרה"ק מפאלטישאן: הוא נסתלק כבר לפני שנים.
 הרה"ק מריבניץ: אני למדתי שם, ובדרך כלל הסדר היה שלקראת חג הפסח, לקראת ליל הסדר הייתי צריך לנסוע לשטפנשט, אבל אני אחרתי, שהיינו באמצע ללמוד, ומאחר שאחרתי לא הייתי יכול לשוב לצאת לשטפנשט, וניגשתי לר' יענק'לה ואמרתי לו, הנה סייעתי לכם בכל הימים קודם פסח, שעזרתי מה שהיה צריך, ועכשיו אני רואה שלא אוכל להספיק לצאת, ולכן אני צריך להיות אצלכם בשעת הסדר.
 הרה"ק מפאלטישאן: על פסח.
 הרה"ק מריבניץ: הוה, זהו גדולה, תיכף הלך לאמו בגדולה גדולה, וכיצד היה שמה של חותנתכם?
 הרה"ק מפאלטישאן: שמשונ'ס.
 הרה"ק מריבניץ: שמשילע ומאיר פולישערה.
 הרה"ק מפאלטישאן: גם מאיר פולישערה אתם זוכרים הכל.
 הרה"ק מריבניץ: שמש'לה, הוא היה חכם עתיק.

תמונת אביו הרה"צ רבי משולם זלמן זצ"ל

תמונת אדמו"ר רבי יהודא לייביש מבוטשעטש זצ"ל

בנו האדמו"ר מוה"ר מ מבוטשעטש זצ"ל

בדברי חכמים דפי הספר ניכרת גודל התדבקותו, בדברי תורתו של זקינו ה"באר מים חיים" וה"יד יוסף".

- 1 הרה"ק ר' יעקב משאץ היה חתנו של הרה"ק ר' סיני מזיגראד.
- 2 אשת הרה"צ ר' מרדכי פרנקל מבוטשעטש.
- 3 הרה"ק ר' יוסף אהרן בן הרה"ק ר' אליעזר זאב הראשון מבוטשעטש.
- 4 הרה"ק מפאלטישאן היה חתנו של הרה"ק ר' מאיר משאץ והרבנית היתה חותנתו.

דמתבעי תמן מובילין ית' ועי"ז תזכה לתשובה באמת, כמאמר חז"ל ואם לא יזכור לו יום המיתה, ויהי' שכרך 'אעשך לגוי גדול' שתזכה לעשות גם תשובה מאהבה, וממילא הזדוונות יחשבו לך ליכות, ואז תעשה לגוי גדול, הן המה הזכיות המליצי ופרקליטי טובים, ולהוי רעוא שנוכה לעשות תשובה באהבה באמת בלב תמים ונפש חפיצה, אכ"ה.

צאצאיו:

- א, האדמו"ר רבי מרדכי פרנקל זצ"ל מבוטשעטש, שהיה פעוט בפטירת אביו, ולימים ממלא מקומו ברבנות ובאדמו"רות ברומניה, ולאחר מכן בחיפה בארץ ישראל.
- ב, הרב משולם זלמן פרנקל.
- ג, הרב אברהם יעקב פרנקל.
- ד, הילד יוסף אהרן והילדה מיניצה, נספו יחד עם אביהם במחלה ונשמו באהלה בבוטשעטש.
- ה, מרת פערל אשת הרב ישראל פסטינגר.

דברי תורה ממנו ודברים שכתב אודותיו ש"ב הגה"צ רבי יצחק מאיר מרילוס זצוק"ר רב בוקארשט:

"על דא ודאי קא בכינא על ש"ב האי גברא רבה ה"ה המושלם במעלות ובמדות טובות האבדוק" באטשאן שנלקח ממנו בימי אבן (?) כקש"ת הרמ"ה יודא לייביש פראנקעל זצ"ל נכד המחבר נפטר ד' סיון תרע"ז, מקום משכן מנוחתו בעיר באטשאן, ואגב אביו גרגיר אחד מדבריו הנעימים אשר הגיד לעמו פרשת לך ויאמר ר' אל אברהם לך עד אל הארץ אשר אראך אף כי כבר דרכו בו רבים בדרך זו, ובראש האלשיך הקדוש עכ"ו אין בית מדרש בלי חידוש, וכהקדם דברי הגמרא והזוהר הקדוש רגלוהי דבר נש וכו', וזה מרמז לנו התוה"ק ו'יאמר ד' זו מדת הרחמים, החפץ בתשובת רשעים 'אל אברהם', זו הנשמה אשר לא נשלמה עדיין, תן דעתך ולבך זכור שיגיע העת אשר תהי' מוכרח לעזוב את ארצך ואת מולדתך ואת בית אביך ולילך 'אל המקום אשר אראך' לאתר

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע א' הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:

" ויתנכם מתחזינה בניים ובני בניים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"צבא הקבע"

שיעור מס' 93 | בני השבועות-פר' נשא תשפ"ב

לשאת דברים קדושים, אך לא היה בוגר מקודש מכולם: בשונה מבני קהת, למשל, שזכו לשאת את הארון וכולם רצו לשאת דווקא אותו, היו בני גרשון היו הולכים ברוצן טוב ודעת שלמה לעשות ככל שישות עליהם מהעבודה ברוצן ובשמחה, לכן מדיגש הכתוב: "כל האב לצבאו לצבא" כל בני גרשון התגייסו לצבא ובאו בחשק וברצון לעשות ככל אשר יושת עליהם.

אם כן אמר אפרים בליבו "צבא הקבע אני משרת, ואיני מוותר על הקביעות שלי, ויהי מה! סוף דבר, מספר אפרים הקביעות הן הציליה אותי, למחרת סידרתי סינון למחשבי ועד היום ב"ה אני משרת בצבא הקבע: קובע בעקביות עיתים לתורה לצד השימוש במחשב כדת וכהלכה".

כמותן ירבו נוהי נזירות בשבילי הקתימו בו באפרים דברי רבנו בפרשתנו המסביר את דברי שמשון הצדיק לאותו נזיר להתגבר על יצרו וז"ל: "לכן אמר לו כמותך ירבו שאתה עשית כדי להחליש כח יצרך ומעתה לא יהיה לו עוד כוח להתגבר עליך עד שתתחרט כי הבא להיטתר מסייעין בידו ע"כ.

יהודי שהתמנה השנה בקביעותו המופלאה בצבא הקובעים עתים לתורה, הוא הרב שרגי גשטטר ז"ל, שעלה השמימה במעלות קדושים וטהורים יחד עם קרבן "אדם" מ"ה קרבנות אסון מירון ז"ל שרגי לא הצליח בלמודיו בילדותו כמו בברורות. לעומת זאת לאחר גישואין הצליח מאוד בעסקיו. הוא היה זמר מוכר ומפורסם באר"ב, ופרץ בסערה לעולם המדיה. הפרסום והכסף רובו אילו. יום אחד הוא הודיע לאחיו מאטי שהיה המפיק שלו, "אני רוצה את הקריירה והמוניקה. אני מרגיש שזה מוריד אותי ברוחניות. החלטתי לקבוע עיתים לתורה". התחלה של המש דקות לימוד ביום הפכה לחצי שעה יומית, עד שהחליט לקבל ע"ע ללמוד כל ליום "שעתיים", כפי שמעדי החברותא שלו, ר' אלתר לראוס מנס ה"ו: "שרגי הרגיש שבשביל הצלחתי בעסקים הוא צריך להוסיף בשעות הלימוד", זה לא היה לו קל, כפי שהוא עצמו סיפר בסעודת סיום מסכת הארשונה בחייו.

נעני בתמיהה שמציג רבינו בפרשה: "מדוע עושים סעודה לגמרה של תורה, והלא התורה נקראת "כלה" שלנו, והיה ראוי לעשותה בהתחלתנו מסכת חשלה? כי כן אנו עושים הסעודה ביום הראשון של גישואין, יום נניסת ודעתה לבינתנו?" חטוף הודיע שמשון כי עד השלמת המסכת, התורה כעין חצי מקודשת לנו, וביום שאנו גומרים אותה חלין הקידושין והגישואין, כי מאחר שלמדנו אותה היא תחת ידינו ואז שייך לעשות סעודה. ממשך רבינו ואומר: "חטוף וכו'... לאכול ולשתות בדברי תורה אפילו במסכת אחת" כלשוננו הקי "ואז מתקדשת המסכת לנו ועושים החופה וסעודת הגישואין".

זה היה לי מאוד קשה, בקושי הייתי מצליח ללמוד דבר שעה קיצור שולחן ערוך" סיפר שרגי בסעודת הסיום הראשונה, סעודת המסכת שלו עם התורה- כהגדרת רבינו, "בשבילי ללמוד שעתיים ביום זה כמעט בלתי אפשרי..." אך הבא להיטתר מסייעין בידו, ממשך שרגי לתאר: "יקרתי בשמחת תורה עם הספר תורה ובקשת מהקב"ה שישלח לי חברותא מתאימה. לאחר ההקפות נכנסתי לביהמ"ד. נשאר לי להשלים עוד שעה וחצי. ראתי את ארבי ישראל אלתר מנס ה"ו יושב עם גמרא פתוחה, ובמשול עוד גמרא. שאלתי אותו: "אפשר ללמוד אתך? הוא ענה: 'אפשר בינתיים עוד שאחי יגיע ...' שרגי לא ויתר גם על חמש דקות והתיישב בהסגנות גדולה. 'ניסיתי' כבר הרבה פעמים ללמוד גמרא. אני לא אוהב את זה. זה סתם מעצבן אותי. אני כל הזמן מסתכל בשעון... זה ממש עניני שבבילי, אבל אמת שהחלטתי שאני לומד שעתיים כל יום- חייבים לנסות! אי אפשר ללמוד קיצור שולחן ערוך שעתיים" סיפר ברבים בסעודת הסיום על מסכת ע"ו שלמד עם הרב מנס במשך למעלה משנה. כך לאט לאט הוא הפך להיות סמל לדוגמה לקביעת עתים לתורה. גם כשסיים יום עבודה מתיש או כשנסע לצורך עסקיו החדשים לסיני, לא ויתר על קביעות העיתים, שולחן ערוך שמשון שולחן ערוך שמשון יומי מה. הוא היווה סמל, דוגמה ודמות לחיזוקי לכל סביבותיו לקביעת עתים לתורה, כפי שהספידו ר' אברהם מרדכי מלאך שליט"א: "שרגי בא ללמד אותנו... כי למרות הקשיים וחוסר הצלחה בילדותו ובברותו... ולמרות הקריה המצליחה... שרגי הוכיח וכולנו שזה אפשרי. בשמים שאלו כל יהודי עסקי: "קבע עיתים לתורה כשרג"ה יעזור השי"ת שנזכה כלולנו להתגייס לצבא הקבע- הקובעין עיתים לתורה.

ותקיים בנו ובזרעינו: "קביעין כן תהונו בהנו חברותא".

קבלת התורה של אפרים הייתה קטנה וצנועה. הוא עבד לפרנסתו בעתים עתים לתורתו, אך נפשו כמהה להתקרב יותר לרה סיני הבעור כאש. מנגד, סדר יומו היה עמוס לעייפה. מניסיונו למד כי ככל שהקבלה קטנה יותר היא יותר תחזיק מעמד. האל דבר הוא שהתורה ניתנה על הר סיני וקבלתה... אפרים חשש ומצא בסוכו יום ארוך ומתיש, בעלותו על יצועו, יש לו כמה דקות איכות של תפילה. בדקות אלו הוא צולל לתוך מערתו האישית, וקורא בשקיקה את הירושלמי היום, החודי כמובן, עליו הוא מנוי. קצת להתעדכן ול"לשטף את הראש" כלשון העם. בעת הזאת גם ב"ב וילדיו ידעו כי אסור להפריע לאבא □ בחג השבועות של אותה שנה הוא שמע רבות על עוצמתה של תפילת "אהבה רבה" בבוקר חג השבועות כמואב המבעש"ט זי"ע! שאו נפתחים השערים בליבות ישראל ויורד שפע חדש של הבנה בתורה ושל חשק התורה. הוא נזכר בסיפור אותו סיפר בשעתו הרב פינקוס זצ"ל, כי בהיותו ילד ביקש מאביו כי הוא מעונין להצטרף אליו ללימוד בליל שבועות בביהמ"ד , אביו הסביר לשמשון הצעיר את מהות קבלת התורה בהצביעו על הש"ס הישן והמשופשף מרוב ימים : "מעולם לא ראתי אותי לחזור בחג השבועות מבית הכנסת עם חומש חדש או מסכת חדשה, הרי זו אותה תורה שניתנה בהר סיני, היכן מתבטאת קבלת התורה מחדש בכל שנה?" שאל ענה: "קבלת התורה היא המתקנות, הנועם, השכל להבין, והאפשרות לעסוק בה. את זה הוא קבל כל יחיד בכל שנה מחדש כפי הכנתו ותפלתו." ממשיך ומסביר לבנו "חג השבועות הוא יום האולדת של גדולי ישראל. רבים מהם נולדו ביום הזה. לא פזיח, לא חלל את האבת התורה, ובכל שנה ושנה בחג הזה נולדים גדולי ישראל נוספים, כאלה שהשכילו והזילו מעות ביניהם בתפילת "אהבה רבה" בתפילת שחיית של שבועות "ותן בליבנו כמים להשכיל להשמוע ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה".

לכן שמשון, יקירי, חבל שתפסיד את התפילה החשובה הזו, עיקרה של שבועות, כי תהיה עדיף ומתש מלילה לא תשינה, ותחזק בקוצר רוח שתסתיים התפילה. עדיף שתנוח בלילה, כך בבוקר ווכל להתפלל בכוונה, ולזכות גם אתה לקבלת התורה שלך..." שמשון שמע בקול אביו. הנה יש לו הזדמנות לקיים את עשרת הדיברות בחג בו הם ניתנו. עלה יצועו. שם מתחת שמימה בערה בליבו אהבת התורה, הוא כל חשק לשבת שם בבית המדרש ליד הגמרא המתוקה, הרגיש בעצמו כי יוכל ללמוד וגם להתפלל כדבעי. עלה בליבו רעיון תפילה על תורה כה מתקבלת היום, התיישב על פייתו והתחנן בבורא ית' שיכניס בלב אביו לשנות את החלטתו. אביו יצא כבר לבדו בדרכו לביהמ"ד. באמצע הדרך לפתע עולה בלב אביו: 'הרי שמשון כה משתוקק להצטרף ללומדים בביהמ"ד אולי כדאי שכן אקח אותו איתי' והחליט לחזור הביתה, צירף אליו את שמשון ויחד צעדו האב והנער לביהמ"ד.

אל הנער הזה התמללתי ויתן לי ה' שאלתי" מסביר רבנו בפרשתנו כי תפילתה של חנה הייתה מפורטת וענתה בשלמותה, ככתוב: "ויתן לי את שאלתי" כלומר שנתמלאו כל משאלותיה, כי בעקבות הבת קול שהכריזה שאמור להיוולד צדיק בעולם בשם שמואל, בקשה חנה והתחנה שהיא תהיה זו שתוכה להיות אמו של שמואל, אך הוסיפה ופרטה כי מלבד שמואל היא מבקשת בנים נוספים "ויתן לי שאלתי" מסביר רבנו: "שנתן לי שלשה בניים אחרים למלאות שאלתי".

הנער שמשון שחתרגש מכוון ועוצמתה של התפלה שאל בככי ובתחנונים בתפילת "אהבה רבה" ויתן לו השם שאלתנו... והבנה השבועות נולד "גדולי חדש אשר רבים מתענגים בעל היום על תורתו וספריו ה"ה רבי שמשון פינקוס זצ"ל.

נחזור למיודענו אפרים, שביקש לזכות לקבלת התורה החליט להקדיש את שעת התפילה שלו לטובת לימוד שתי משניות מידי יום. את המנוי לעיתון הוא ביטל, ובמשך השנים סיים כמה פעמים את ששת סדרי המשנה.

וכאן עיקר הסיפור ממשך ר' אפרים עתים בגלוי לב "היה זה לפני למעלה משני עשורים, כשלא הייתה עדיין מודעות לחובה להתקין סינון מחמיר לאינטרנט. יום אחד מעדתי קשות וראיתי לצערי דברים שאסור לדאוג, יצר הרע טעם בי כארס ... הייתי מבולבל לגמרי, כשעליתי על יצועי לא ראיתי איפה לקחת את המשניות ביד, הלא הם אני שווה ר"ל?! אני במחשבה שנייה חשבתי: הרי מעלת התורה היא קביעת העיתים, ואנני קבועים חוק ולא יעבור עליה שאתי מגויס "לצבא הקבע", ובצבא פועלים על פי פקודת ללא קשר לרגשות ותחושות...".

את המסוק בפרשתנו: "נשא את ראש כל בני גרשון... כל הבא לצבאו צבא לעשות מלאכה באהלו ומעד" מסביר רבנו הר"ע שמשון זי"ע א' כי צבא הוא לשון חץ ורצון ותאוה, החסברו כל רשי הקודש את המסוק "ויכלו השמיים והארץ וכל צבאם". ולכן דווקא בבני גרשון שתפקידם היה

להצטרפות, תרומות והערות שלחו מייל: hbzs3587@gmail.com

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"חג השבועות"

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 ניתן לקבל את העלון במייל.

גודל המתנה והאפשרות שנתן לנו הקב"ה...
 ואיך אפשר לומר שהיום בוכות זה? אלא מתיץ הגאון, מוכרחים לומר שאנו היים היום, בוכות ה'הכנה' של העקידה! כי העקידה היתה ביום השלישי כפי שכתוב בתורה (בראשית כב. ד) "ביום השלישי וישא אברהם את עיניו", כלומר, יומיים לפני כן היה רק ההכנה - ההכנה למצוה, בהם הלך אברהם והשכים קום, ויחבוש את המורו, ועמד בניסיונות שהערים עליו השטן, והצליח לגבור עליו, ובוכות זה אנו היום. ובכך הוא מפרש: "היינו מיומיים" - כל עיקר חיותנו הוא מאותם יומיים של הכנה בו הכין אברהם אבינו את עצמו למצוה זו שנצטווה ע"י הקב"ה. כי "ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו" - וזאת אותה מצווה של העקידה שנעשתה ביום השלישי, אותה נקבל רק כמצב שהקב"ה יקימנו מן העולם הזה ונחיה לפניו חיי נצח בעולם הבא...

וא"כ, כאשר זוכים אנו השנה ליומיים שקמים ושלווים של ימי שישי ושבת שבהם אפשר להכין עצמנו הכנה כראוי, ולקבל עליהם גם שכר טוב בעולם הזה, צריכים אנו לשמורם להעריכם ולהוקירם, כי "נגדול ההכנה כך היא גודל הקבלה"!!...

גודל מעלת ומגולת חג השבועות!

נאמר בתורה (דברים פר' ראה טו יא) לגבי חג השבועות "ישמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנך ובתך ועבדך ופדוהך וכו' במקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם". ומסביר הנח"ק בעל החתם סופר זי"ע הסבר נורא: את המילים "במקום" ננקד ונקרא: בְּמָקוֹם, וכך נפרש את הפסוק: "ישמחת לפני ה' אלקיך" - בחג השבועות יש מצוה לשמחה לפני ה' אלקיך בעמלות ושמחת התורה הק, ויכול כל אדם להגיע למדרגות רמות ונשגבות, ואפילו היהודי הפשוט ביותר כמו עבדך ואמתך יכולים להגיע למעלת הנביאות של צדיק הדור של צדיק יסוד עולם, וזה הכוונה, "בְּמָקוֹם אשר בחר ה'" - בְּמָקוֹם מה שאתה יודע כל השנה אשר בחר ה' את הצדיק יסוד עולם כצדיק הדור, ויכול כל אדם להגיע לדרגה זו בכח קדושת לילה קדוש ונשגב זה **נגדול שבנביאינו**.

והמשיך החתם סופר ואמר, לכן המנהג שתולים אילני סרק בבתי הכנסת בחג השבועות כמוכא בהלכה, כדי לרמוז ולהודיע בשער בת רבים, שכל אחד ואחד, אפילו הפשוט שבפשוטים שמתנהג ועוסק בענייני סרק במשך כל ימות השנה, יכול להתעלות גבוה גבוה ביום גדול זה, ולהגיע למעלת "גדול שבנביאים" כלשונו הק.

והמשיך החתם סופר זי"ע והסביר לפי זה באופן נפלא את מה שהוגמרא מספרת במסכת פסחים: מר בריה דרב הונא היה יושב בתענית במשך כל ימות השנה הויץ מעצרת וערב יום הכיפורים. ומסביר התוס' (בגמרא ברכות כט), שמה שהיה יושב בתענית כל השנה - היה תענית הלום!

שאל החתם סופר, א"כ, משמע מכאן שאפילו בשבתות התענה כי זה

אמר הכותב: לפני כשנתיים בגליון שיצא מיד לאחר חג השבועות, הכאתי בפניכם אמרה נפלאה ששמעתי בעת נעילת חג השבועות דאו, מאת ב"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א - אמרה מיוחדת הנותנת תקווה ושמחה לכל יהודי באשר הוא שם. ולתועלת הענין אביא זאת שוב בפניכם:

מוכא בגמרא (שבת פה:) אמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, מה לילוד אישה בינינו? אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפני המורה גנוה שגנוה לך שבע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים? אמר לו הקב"ה למשה החזור להן תשובה. אמר לפניו, רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני כהבל שבפיהם. אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה.

והקשה ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א לכאורה צריכים להבין: א. מה הלשון "החזור להם תשובה", היה צריך לומר תענה להם תשובה? ב. למה אמר הקב"ה "אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה" וכי בלי לאחוז בכסא אי אפשר לענות תשובה? אלא ההסבר הוא: שמענת המלאכים הייתה, איך אפשר לתת את התורה לאנשים פשוטים שיהטאו ויעברו על מצוות התורה, ומה התועלת בנתנת התורה לעם ישראל? וזה שאלו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו"? אמר לו הקב"ה למשה החזור להם תשובה" - תענה להם ששם למטה יש מושג "חזרה בתשובה". שעל אף שאדם חוטא יש לו אפשרות לחזור בתשובה ולפתוח דף חדש. "אמר לפניו רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני כהבל שבפיהם" - אני מפחד לומר למלאכים, שמא לא יקבלו זאת, מכיוון שאין הם מכירים בכוח התשובה. "אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה" - שהרי אמרו הו"ל (יומא פו.) גדולה תשובה שמגיעת עד כסא הכבוד, הרי מכסא הכבוד הוכחה שיש מושג תשובה לאדם, וזה מה שאמר לו הקב"ה, אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה, ובוה יתבמלו כל מענותיהם...

הכנה לקבלת התורה!

אמר הכותב: מותנה גדולה נתן לנו הקב"ה בשנה זו את ליל ויום השבת קודש שלפני חג הכהנה רוחנית גדולה לקראת יום קבלת התורה, ומימוכין לכך אפשר אולי למצוא בדבריו הק' של הגאון מוילנא זי"ע שהסביר את דברי הכתוב בנביא (הושע ו. ב) "היינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו". שהרי ידיעים דברי הו"ל, שכלל ישראל היים היום בוכות עקדת יצחק. ולכאורה נשאלת השאלה, הרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא,

היה תענית הלום, אז מדוע דווקא בשבועות לא התענה? אלא הכביר ההת"ם על פי מה שמוכח בספר "תורת חיים" שהגמרא אומרת במסכת ברכות שאחד שיש לו הלום רע שיעמוד ב"ברכת כהנים" בשעה שהכהנים פורשים כפיהם. ומסביר ה"תורת חיים" מה הטעם בדבר? אלא שהרי כל הפחד מהלום הוא מחשש, שחלום הוא אחד משישים בנבואה, ולכן החשש שמה הוא יתממש, אבל ידוע לנו שכתוב בזהר הק' שבברכת כהנים יש השראת השכינה כמו מצב של נבואה, ולכן כשמברכים הכהנים הם מבטלים את החלום שהוא רק אחד משישים בנבואה.

ועל פי זה הוא מסביר מדוע מר בריה דרב הונא לא התענה בחג השבועות, כי הרי כל התעניות שלו היו כאמור, בגלל תענית הלום, והרי אמרנו שבעצרת "אפילו הגרוע שבישראל כמוהו נגדול שבנביאים", וממלא הוא לא היה צריך או להתענות כי כמו בברכת כהנים כח החלום שבוטל את החלום... ומכאן נבין ונראה כמקצת את גודל מעלת והשגת יום קדוש זה!...

כל הלומד בליל השבועות ללא הפסק והסחת הדעת, זוכה לגילוי אליהו!

מקובל בשם הגה"ק בעל החתם סופר ז"ע שכל הלומד ללא הפסק והסחת הדעת כלל בליל שבועות, זוכה לגילוי אליהו! וכך סיפר ראש ישיבת המקובלים שער השמים הגאון רבי חיים יהודה לייב אויערבאך ז"ע (אביו של הגרש"ז אויערבאך זצ"ל): באחת השנים בבוקר חג השבועות כשהורתי מהתפילה, הגיע ממולי שכני הגאון הצדיק הדיין מפאפא ז"ע. וכשהבטתי בפניו, ראיתי את פניו מאירים וזוהרים יותר מהאופן הרגיל בו הכרתיו. וכששאלתי אותו, מדוע פניך מאירים היום? השיב לי בענוה: לא הייתי הולך ומספר זאת, רק אם כבר שאלת, אומר לך את הדבר המכיל אשר קרה לי הלילה. כתלמיד בישיבתו של הגה"ק בעל הכתב סופר ז"ע בנו של החתם סופר ז"ע, שמעתי ממונה את אשר אמר אביו הק' שכל הלומד ללא הפסק והסחת הדעת כלל בליל שבועות, זוכה לגילוי אליהו!

וניסיתי גם אני במשך שנים את הדבר הזה, אך ללא הצלחה, כי דבר זה הוא קשה מלהשיגו. אך בשנה זו היה לי יישוב הדעת באופן מיוחד, והצלחתי לשבת כריכוז מלא ללא שום היסח הדעת במשך שעות רבות בלימוד ועמל התורה.

לתע, באמצע לימודי, מתיישב לידי אדם אחד ובידו ספר הווהר הק', והציע לי לשמוע את הסברו על קטע מסוים בזהר שהיה מוקשה לי במשך שנים פירושו, ופירש לי זאת באופן מופלא.

אני, ששמחתי מאד על כך, עצמתי את עיני לכמה רגעים בכדי לראות ולהשב בעצמי, אם הפירוש נכון ואמיתי, אך כשפתחתי את עיני, לא מצאתי! פרדו לו איש האמת!...

ניגשתי אל הדיין מפאפא – סיים רבי חיים יהודה לייב לספר, ונשקתיו על מצחו וקראתי בקול: "אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום!..."

בכדי לקבל את התורה צריכים להיות באהדות כלל ישראל!

התורה הק' מלמדת אותנו בפרשת יתרו (שמות יט. כ) "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים כיום הזה באו מדבר סיני וכי' ויהן שם ישראל נגד החר", ומפרש רש"י: "ויהן שם ישראל" – כאיש אחד בלב אחד. ומבואר מכאן, שההכנה העיקרית לקבלת התורה הייתה אהדות הלבבות בין ישראל, ולולא זאת לא היה אפשרי לקבל את התורה.

ולכאורה צריכים להבין, מהו הסיבה שאותה אהדות ישראל – התרגשה שאיש אחד בלב אחד, היא ההכנה היחידה שכתובה

בתורה שהכינו עם ישראל את עצמם לקראת מעמד נשגב זה ללא שנצטוו, כמה נשתנה הכנה זו מישאר סוגי הכנות שראתה התורה לכותבה ולהדגישה כנתיא הראשון לקבלת התורה?

אלא טעם הדבר, דהנה תרי"ג מצוות ניתנו לישראל, ברם אי אפשר לאדם אחד לקיים את כולן, וכגון מצוות כהנים אינן נוהגות אצל לויים וישראלים, ואף אם יקיים את המצוות, הנה מי יאמר זכיתי לבי לקיימן בתכלית השלימות במעשה ובמחשבה נכונה, ולפעמים נאנם מלקיים ברם, איתא בספר הק' "נועם אלימלך" להרה"ק רבי אלימלך מליעזבסק ז"ע (פר' מצורע) לפרש את דברי הו"ל (קידושין מ.)

"מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה". שלפעמים עולה בדעת איש מישראל מחשבה טובה וחשק רב לקיים איזו מצוה, אולם הוא נאנם מלקיימה, אם משום שהמצוה עולה בדמים מרובים, ואין לאל ידו למצוא מוצא לכסף, או סיבה אחרת, והנה באותה שעה מצוי איש אחר מישראל המקיים את המצוה הזאת במעשה, ברם משה לו המחשבה הנכונה, כי אינו מקיים את המצוה לשם שמים, נמצא שלאשון יש מחשבת מצוה בלי מעשה, ולהשני יש מעשה מצוה בלי מחשבה. והנה הקב"ה ברוב חסדיו מצרף את המחשבה הטובה של איש יהודי זה, אל המעשה הטוב של איש יהודי אחר, ובצירוף שניהם נעשה המצוה בשלימות, ועולה לכל אחד ואחד כאילו עשה בשלימות במעשה ובמחשבה, וזהו הפשט "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה" – המחשבה טובה של זה מצרפה הקב"ה למעשה של אחר.

ועל פי זה שפיר יתכן לקיים כל התרי"ג מצוות, כי הקב"ה מצרף גם את המחשבה טובה של כל איש מישראל אל מעשהו הטוב של אחרים, ובצירוף כל ישראל מתקיימן כל המצוות ועולות לכל אחד ואחד.

אולם כל זה יתכן אם ישראל הם כאיש אחד בלב אחד, כי אז שפיר יש לצרף מחשבה טובה למעשה טוב של כל אחד, אבל אם קיים ח"ו פירוד לבבות, איך אפשר לבקש מהקב"ה שיצרף מחשבות טובות של ישראל אחד למעשה הטוב של הכיור, כיון שהוא עצמו אינו רוצה להצטרף אליו, ולכן טרם שקיבלו ישראל את התורה הוצרכו לבוא לידי אהדות לבבות, והיינו ויהן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד, ועל ידי זה וכו' לקבלת התורה.

ואין יותר מתאים מכאן בכדי להביא את הסברו הנפלא של הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין ז"ע, על מאמר הו"ל (ובדיום קמו.) "כשניתנה תורה לישראל נתקבצו אומות העולם אצל בלעם הרשע ושאלו אותו שמה מבוך בא לעולם? אמר להם: 'ה' עוז לעמו יתן'. פתחו כולם ואמרו: 'ה' יברך את עמו בשלום'".

ויש להבין, למה דימו אומות העולם כשניתנה התורה שהיה הקב"ה מביא מבוך על העולם? ומה היה תשובתו של בלעם אליהם?

אלא ענה והסביר: שאהדות בין הבריות נובעת לפעמים בגלל סכנה משותפת, כי בעת צרה מתקבצים הרבה כיתות נפרדות ועושות שלום ביניהן כדי שינצלו מהצרה. אמנם, אין זו אהדות אמיתית. ועד שעת מתן תורה לא היה זמן שהיו כל הברואים יחד בשלום, רק בשעת סכנת המבוך נתקיים "זגר זאב עם כבש" כשהיו בידה בתיבת נח. אבל אין אנו מצפים לשלום כזה, אלא לשלום אמיתי שישלוט גם בשעת רגיעה ושלום.

ולכן כשקיבלו ישראל את התורה באהדות שלימה כאיש אחד בלב אחד – ראו זאת האומות והשבו אולי חשש סכנה גורם את האהדות – "שמה מבוך בא לעולם", השיב להם בלעם: "ה' עוז לעמו יתן" – אהדות זו היא אהדות אמיתית, היא אהדות מפני שה' נתן את עונו – את התורה לעם ישראל, והיא זו שמאחדת אותם במטרה המשותפת לקבל את התורה שניתנת לקיום את ורק באהדות כלל ישראל, כששמעו זאת אומות עולם, מיד פתחו ואמרו: "ה' יברך את עמו בשלום" – כי השלום הזה אין הוא תוצאה של קללה, אלא, ברכה יש בו...

תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב. ויהי בישראל
מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל (דברים לג. ד)
הר"מ סימן ג' מובא, שלדעת הרמב"ם, המהיב עצמו כדבר שאינו קבוע, כגון שנתחייב לזון את חברו ולא קצב כמה שנים, אע"פ שקנה חברו מידו לא נתחייב. ולפי זה קשה – אך נתחייבו ישראל בקבלת התורה כשאמרו "נעשה ונשמע", כיון שהתורה היא דבר שאין לו קצבה, שהרי "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים" (עין עירובין כ"א). ותירצו שני תירוצים: ה'נחלת בנימין' תירץ, שהתחייבות כלפי מלך חלה גם על דבר שאין לו קצבה. א"כ, כשאנו התחייבנו כלפי מלך מלו המלכים לשמור התורה, חל החיוב גם על דבר שאין לו קצבה. ואילו ה'לחם רב' תירץ, שרק גבי יחיד שהתחייב אנו אומרים שבדבר שאין לו קצבה לא חלה ההתחייבות, אבל רבים שהתחייבו, חוקה כח הרבים להתחייב גם בדבר שאין לו קצבה. והסביר הגה"ק בעל ה'שדי המד' ז"ע ששני תירוצים אלו מרוכזים בפסוקים באופן מיוחד: "תורה צוה לנו מורשה קהלת יעקב", וזה חיוב על קהלת יעקב לדורות הבאים לקיים מה שקיבלו אבותינו. אך קשה, הלא התורה היא דבר שאין לה קצבה ולא חל החיוב? על זה מתרץ הפסוק "ויהי בישראל מלך" שהתחייבות היא כלפי מלך, ולא עוד אלא ש'בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל' שהיתה התחייבות רבים, שבשני המקרים האלה חלה ההתחייבות גם בדבר שאין לו קצבה, ולכן "נעשה ונשמע" בעינו עומד...
בהודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד החר (יתרו יט. א-ב)
אמר הכותב: כמדומני שאי אפשר להתחיל ולכתוב על עניני קבלת התורה, בלי שנביא בפניכם את דברי האור החיים הקדוש ז"ע המפורסמים על פסוקים אלו, שכבר אמר עליהם הרח"ק רמ"מ מוקצב ז"ע שכאשר כתב האור החיים הקדוש את חיבורו על פירוש "בהודש השלישי" ניתנו ניצי אש מקולמוסו... וכמו כן היה הרח"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ע אומר: הדפים של הקטע הזה של ספר האור החיים – בווערים כאש... וע"כ הנני מביא בפניכם את דברי האור החיים הקדוש כמלואם בלשונו המתוק והקדוש:

בהודש השלישי וגו'. הנה למה שקדם מעוצם חיבתו יתברך בישראל וגודל חשקו לתת להם ארוסתם זאת התורה, תקשה. למה נתעכב ה' מתת התורה, על חודש השלישי כי מן סימני האהבה היא שלא יתעכב חושק מבד לחשוקתו. ואם לצד הדרך, הלא מצינו שאפילו לאליעזר עבד אברהם קצבה לו הארץ (סנהדרין צ"ה). בלכתו לקחת אשה ליצחק ומכל שכן וקל וחומר להתנות נשיאת ראש תפקין הארץ וגם השמים אם יצטרכו לה, אשר על כן בא הקדוש ברוך הוא ונתן אמתלא (סיבה) לדבר, כי לא מעוט החשק הוא הסובב, אלא לצד הכשרת החתן כי לא היו ישראל ראויים לצד שהיו בארץ המטאה והיו לנדה ביניהם והוצרכו לספור ספירת מטרותם שבע שבתות כדרך ז' נקיים אשר צוה ה' לזכה (וזהו ה"ג צ"ח) והוא אומר "לצאת בני ישראל", פרוש לסיבת יציאתם מארץ מצרים הוא הסובב עכבת החרב עד ההודש הג'. והראיה, כי כשקרבנו ימי הכשרתם, בו כיום נסעו בו ביום באו, והוא אומר "ביום הזה" פרוש שנסעו בו ביום באו, וכן הובא בדבריהם ז"ל (שבת פ"א) שביום שנסעו בו באו. וממשך האור החיים הקדוש שכתב: והצטננו בענין ואראה עוצם חשקו יתברך בישראל שנכרת מתוך מעשיו בהעיר למה הטריחים ה' בדרך עד ההודש הג'. ואם לסיבה שכתבנו, עדיין תקשה שהיה לו לקפוץ הארץ ולהגיע למדבר סיני בו ביום ושם יתעכבו עד ספור ז' שבועות ויהיה זמן הכושר כנזכר: אכן זה

יגיד עוצם חשק נתינת התורה לישראל, כי לגודל חשקו ברוך הוא בהם לא רצה להביאם ולהתעכב זמן ארוך בלא התונה בבית התנוד, ולזה היה ממועט הימים בריהונו מקום, ותקח לך שיעורן של דברים (דוגמא), מחשוק וחשוקות כי לא יצטער בעכבתו מבוא אליה כל זמן שלא הגיעו עת דודים ועדיין לא עלתה כלה בחופתה, אשר לא כן בעת כלה בחופתה לא יעצור כח לעכב ביאתו אליה...

ויסעו מרפידים – ממשיך האור החיים הקדוש וכותב: קשה למה אחר המוקדם, כי פסוק זה היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר באו מדבר סיני, ואולי שהוא על דרך אומרים (סנהדרין ק"ה) אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר, שלהיות כי הוא זה יום המקצה לבוא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים ומיום הבריאה והם יושבים ומצפים מתי יבוא בני ישראל מדבר סיני. לזה כשהגיעו שמה לא יצרו כח לספר סדר הדבר ותקף קדמה ההודעה באומרם "ביום הזה באו מדבר סיני" הגיע השוק ונחשק לחושק והשוק ושמהו שמים וארץ כי זה תכלית הבריאה ותקורתה, ואחר כך חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים... וממשיך עוד האור החיים הקדוש – להסביר שלושה דברים עיקריים כהכנה לקבלת התורה, וע"כ כי הדברים מתוקים וקדושים ומכניסים התעוררות עצומה...

ויסעו מרפידים ויבאו במדבר סיני (יתרו יט. ב)
מקיש נסיעתן מרפידים לביאתן למדבר סיני, מה זה בתשובה אף זה בתשובה (רש"י), שאלו חסידים את הרח"ק רבי צבי מלומז ז"ע: אחריו ששבו בנסיעתם מרפידים, על מה היה להם לשוב עוד כבואם לסיני? השיב הרבי: דרכם של בעלי תשובה שהם שבים כשהכירו בהמאם ותיכף מתהרטים, ואחר כך עוד לעת שחם זוכין לקיים איזשהי מצוה, מתהרטים שוב ביתר שאת על המאם, כי אמנם רק עתה מסוגלים להכיר כראוי את עומק הפגם שפגמו. זו היא התשובה השלמה. כבוא ישראל למדבר סיני, השיגו התרוממות הדעת, ותיכף ברגע זה עשו תשובה מחדש...

על משקל דומה פירש הרח"ק בעל הישמה ישראל ז"ע את התפילה בסיום שמונה עשרה: "ואחרי מצותך תרדוף נפשי". כלומר: אחרי שאקיים את המצוה, תתרום הכרתי וארדוף להשיג ולקיים עוד מצוות, ולא תדע נפשי שבעך...

וגם הרח"ק רבי יוסף מאנפולזי ז"ע כך היה דורש לענין בעלי תשובה: "שבו בנים שובבים" – "שבו בנים – עשו תשובה, "שובבים" – על תשובתכם, כלום כך שבים בתשובה?!

ואילו השל"ה הקדוש ז"ע כתב על דברי רש"י הנ"ל – "מה ביאתן למדבר סיני בתשובה, אף נסיעתן מרפידים בתשובה": הנה בני ישראל עשו תשובה קודם שקבלו את התורה. מכאן רמז למה שכתבו מקצת מקובלים, כי לפעמים נמנע האדם מלהכין אוה פשט או אויה הקירה והשגה, ודבר זה מחמת הקליפה, מאוזה עיון שעשה, המבדלת בינו ובין העיון. על כן צריך האדם לפשפש במעשיו, ויתחרט על עוונותיו, ויתוודה וישוב אל ה', ויתפלל אליו יתברך שהוא יחננו דעת, וילמדוהו בינה. ורמז לדבר, סמיכת ברכת "אתה הונן לאדם דעת" לברכת "השבינו אבינו לתורתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך"...

כספר עמוד האש שכתב תלמידו של הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין ז"ע המכונה "השרף מבריסק", מספר שם תלמידו, שהיה רבינו לומד עם אחד מטובי תלמידיו מדי לילה שיעור עיון שש שעות בצרפות! פעמים היה שוקע במחשבותיו עשה ממושת, מנסה למצוא פתרון ליישב קושיותיו וספיקותיו, והיה אכל ככל זאת לא השיג מוצא ליישר את ההדורים, היה מבקש את התלמיד השובש לפניו לחזור בקול רם על לשון הגמרא מילה במילה, וביתנים היה צועד לאורך החדר מרוכז בעיונו, עד שלבסוף התפרץ מעינו שטף של דמעות ובכי, פרש לקרן זוית והתפלל בלב נשבר: הנני ה' הנני, האר עיני בתורתך. התוודה תפילת יודיו והפריש צדקה לקופת רבי מאיר בעל הנס, אורו עיניו ויצא אל המרחב. לעתים תכופות היה נשנה חיוון זה, מעיד התלמיד...

ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אתם ראייתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי (יתרו יט. ג-ד)

אמר הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקונונין ז"ע – רש"י, דרש את מה שדרש, אך הנראה לי – שזוהו מה שדרש מאיתנו הקב"ה: "אשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי" – כנשר הזה שנקרא "נשר" על שם שנוצותיו מזומנות והוא מתענשה כל פעם מחדש בנצויות ובכנפיים חדשות – כך גם יהודי צריך להיות מחונן בסגולה זו, להתנער בכל עת מצוא מקליפות וזוהמא שנדבקו בו בעבר ולעשות מעיל צדקה חדש, כקטן שגודל. רק לא להיספק בחושבות תנוגה על מעשיו שקלקל ולשקוע בתהום היאוש הלילה. רק כך אפשר לקבל את התורה. רק על סמך תכונה סגולית זו קרא ה': "ואבא אתכם אלי!"...

ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל.

"כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" – אמרו חז"ל: "כה תאמר" – בלשון הזה ובסדר הזה. "לבית יעקב" – אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה. "ותגיד לבני ישראל" – אלו האנשים, עונשים ודקדוקים פרש לזכרים דברים הקשים כגידים. שאל הרה"ק בעל השפת אמת ז"ע – הרי משה רבנו נצטוו להגיד לכולם כלשון הזה, אם כן, מה שייך לנשים לשון רכה, ולזכרים דברים הקשים כגידים? ומתוך השפת אמת: אין הכי נמו! לשיניהם הוא דיבר אותו הדבר כלשון הזה, רק כל אחד הרגיש מה שהוא יכול להרגיש, וההסבר הוא כך: דאכן אנשים ולקטני הדעת, כשואמרים להם דברים אלו שחכמה קירב אותנו, והרים אותנו מכל העמים, כנשר יעיר קינו – עבורם הם דברי פתוי. אבל לאנשים המבינים, יודעים שאין קלה זו דבר קטן, ומקבלין על עצמם עול גדול ונורא להיות עבדי הקב"ה ולברר מלכותו בעולם... משל למה הדבר דומה: למלך שלקח חתן לבתו, שומע החתן שמהללים ומשבחים את המלך, ועל גודל מלכותו והפלגת הכמות, אז אם הוא חתן טיפש, הוא שמה ומרודגה, אבל אם הוא חתן חכם, הוא מתחיל לדאוג ונשבר לבו, מי אני שאהיה חתן המלך, וככל שמספרים לו יותר בשבחי המלך נשבר לבו בקרבו כיצד יוכל להיות חתן של מלך כה גדול. הנמשל מובן, כי לאנשים בני דעת היו הדברים הנפלאים קשים כגידים...

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל (יתרו יט. ו)

"אלה הדברים" – לא פחות ולא יותר (רש"י). ותמהו המפרשים וכי תעלה על הדעת שמשעה רבנו ע"ה ישנה ויוסף על דברי השי"ת או יפחות מדברי השי"ת. וכבר רבו התירוצים ע"כ. אך תירוץ מיוחד תירץ הרה"ק בעל האמרי חיים ז"ע על פי מעשה שהיה עם אביו הרה"ק בעל האהבת ישראל ז"ע. פעם ישב בעל האהבת ישראל באחת המקומות כמאריענבד (עיירת מרפא), ובא אדם מרחוק והתיישב לידו, ואמר לרבי שהוא חסיד... שאלו הרבי כמה אתה חסיד? חסיד? חסיד? לו הלה, כזה שהוא שותה יי"ש... אמר לו הרבי: שותה יי"ש אינו חסיד אלא שיכור... שאלו הנ"ל, אם כן מהו חסיד. השיב לו הרבי, חסיד הוא מי שיחרכה אינו מיותר לו, ומעט גם כן מספיק לו". והכוונה, שהוא מסתפק כמה שיש לו בין הרבה ובין מעט!...

וסים האמרי חיים ז"ע: מה שאמר אבי הקדוש הוא לאו דווקא כגשמיית אלא גם ברוחניות, שהעיקר הוא לידע שמעט אינו פחות, והרבה אינו יותר מדאי, וזהו כלל גדול בעבודת השי"ת!... ואפשר שזה מרומז כאן, "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", היאך מתעלים למדרגה זו, כותב רש"י – "אלה הדברים",

לא פחות ולא יותר" – שלא ימדוד לפי הפחות או לפי היותר, אלא לדעת שמעט אינו פחות, והרבה אינו יותר מדאי ...

ויאמר ה' למשה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם (יתרו יט. ז)

אמר הרה"ק בעל הבית אברהם ז"ע – כאן, בעת ההכנה לקבלת התורה, רמזה לנו תורה תכסים מתכסיים המלחמה ביצר הרע, שהיצו"ח מפתה לאדם: רק עוד היום שמע בקולי, וההל ממחר תתחיל להתקדש... ועל האדם להשיבו: לא! כי בהפך הוא – היום אינני שומע בקולך, ומחר נראה, אולי אשמע לקולך אולי לא... "וקדשתם היום" – היום אני מתקדש בכל מחור – "ומחר" אשקול ואדע מה לעשות...

ויאמר ה' אל משה לך אל העם וכו' והגבלת אל העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר כל הנוגע בהר מות יומת (יתרו יט. י-יב)

כל הלומד את הפסוקים הללו המתארים איך ובאיזה אופן אמר הקב"ה להבין את עם ישראל לקבלת התורה, ישים לב, שהקב"ה נתן ציווי מיוחד (שהחור על עצמו מספר פעמים) למשה רבנו שיזהיר את עם ישראל לכל יקרבו להר, וגם נתן לכך הוראה מיוחדת: "הגבל את ההר", וכן מזהירה התורה: "וכל הנוגע בהר מות יומת", לא תגע בו יד, כי סקול יסקל או ירה יורה וכו', "והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל ה' פן יפרץ כס". ולכאורה צריכים להבין מה פשר האזהרות וההקפדות בדבר זה באופן נהרץ כל כך יותר משאר כל הדברים? אלא, שמעתי מהמהמני הנודע הגה"צ רבי אהרון מוסיג שליט"א לתת הסבר מיוחד לכך, בהקדם סיפור שאירע בישיבתו של הסבא מקלם ז"ע:

בישיבתו של הסבא מקלם הייתה מוקמת גדר סביב בנין הישיבה, והבחורים שהגיעו מידי יום לבנין הישיבה, היו צריכים לעשות עיקוף קטן בכדי להגיע לפתח בנין הישיבה. יום אחד, מכיש הסבא מקלם מהלך ביתו, שהיה מול בנין הישיבה, ורואה את אחד הבהורים מתקרב לבנין, אך במקום לעקוף, החליט לקצר ולקפוץ את הגדר וכך לחסוך את העיקוף, הביט בו הסבא ושמר זאת לעצמו. אך למחרת שוב נשנה אותו מקרה, וביום השלישי שוב קרה מקרה זה. ואז, מיד כנכנס הסבא לתפילת שחרית, ולאחר התפילה, הורה לבחור לקחת את חפציו ולעזוב את הישיבה, מקומך אינו כאן! פסק.

כששמעו זאת בני הישיבה ורכביה נדהמו לשמוע על העונש החמור שנענש אותו בחור והכל התלחשו מי יודע איזה עוד דברים שאינם ידועים, גרמו לעונש כל כך חמור!...

כששמעו זאת הסבא מקלם, כנכנס אל היכל הישיבה ועלה על הבימה ופתח בקולו: לא! אין עוד שום סיפורים לא ידועים, וכל מה שלוחשים אין זה אמת כלל! אלא מה כן... המשיך הסבא ואמר: כשאני ראיני את הבחור הזה קופץ את הגדר פעם אחת, שניה, שלישית, הכנתי שבתור זה כבר עבר הרבה איסורים! ואז המשיך לומר את המשפט הבא: "אם בחור קפץ גדר אבנים אחת, מי יודע כמה גדרים וסיגים בעבודת ה' הוא כבר עבר!"... והמשיך להסביר, כשאדם עושה ועובר על משהו שיגרתו שכולם עושים מידי יום, כגון דבר זה לעשות עיקוף קטן, והולך ומשנה ממה שכולם עושים, סימן שבעוד דברים, הרבה יותר נשגבים, אינו פוחד לשנות ולעשות דין לעצמו... אם אדם עושה קיצורי דרך, מי יודע עוד כמה "קיצורים" הוא מרשה לעצמו... ואכן לאחר זמן מה הובררו הדברים וראו שהסבא מקלם צדק בשולחו את בחור זה מן הישיבה...

ועל פי זה הסביר ואמר: מובן למה הייתה כל כך ההקפדה בהר סיני על כך שלא לעלות להר ולא לפרוץ את הגדר, כי כשהקב"ה הולך לתת את התורה והחוקים והמשפטים, הגדרים והסיגים, רצה להמחיש לפנינו עד כמה הם חמורים פריצת גדר גשמיית, כי אם אדם משנה מהליכות עולם וסדרים רגילים, יכול הוא בקלות גם לפרוץ גדרים וסיגים של התורה הקדושה...

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים (יתרו כ. טו)
סח הרה"ק רבי שמואל ממלונים ז"ע: אם נתבונן, נראה, שלפני מתן תורה לא מוזכר כלל שהיה לפידים, רק מוזכר שהיו קולות וברקים, והנה כאן מיד לאחר עשרת הדברות כתוב: "וכל העם רואים את הלפידים", ולמה הם לא הוזכרו עד עכשיו? אלא התירוץ הוא: כי לפני מתן תורה היה אמנם קולות וברקים, אך הם כטבעם – קולות וברקים שעושים רעש גדול ומאירים ומיד מתנפצים והולכים להם, כנאתם אנשים ורקניים שיועדים לצעוק ולעשות קולות עם פנמים וברקים, אבל בסוף מתברר שאין בינם כלום... אבל אדרי שכבר מקבלים את התורה זהו כבר קולות מסוג אחר, זכו לקולות עם לפידים, הארה מתקיימת, כמו הלפיד שאישו נאחות בשמן ובפתילים...

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרהוק. ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים (יתרו כ. טו. יח)

היה הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק ז"ע אומר בהריפותו: "וירא" – אפשר לראות, "וינעו" – ואפילו אפשר להתנועע, ואף על פי כן "ויעמדו מרהוק" – ולהיות רהוקים מסיני ומתורה...

ענין זה מובא בספר ליקוטי מהר"ל לרה"ק רבי יהודה לייב מוקולקוב ז"ע, ומביא שם מעשה שאירע עמו, וכך כותב: כהיותי אצל הרבי הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע בשעה שהלך לסוכה קודם ההלל לברך על הלילה, וכל הבאים הלכו אחריו, הלכתי גם אני. ההכנות נמשכו כשעה, בתנועות וקולות. ההמון נדחק ונדחק לראות את הרבי בהכנותיו, ונדמה היה להם שמשגיגים יראת שמיים ומדרגות של קדושה. אולם אני ישבתי על הספסל בצד, ולא עשיתי את המפל לעיור. כאשר הגיע הרבי לקיום המצוה והפסיק את התנועות החיצוניות, נסתלקו העם. אז התבוננתי היטב בכרכת הרבי ובנענועים, ואין לשער מדרגתו הגדולה בשעת הברכה... ומפרש לפי זה את הפסוק "וירא העם וינעו ויעמדו מרהוק" – המון העם מסתכלים רק על התנועות החיצוניות, והם מתנועעים אבל "ויעמדו מרהוק". אולם "ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים" – לא השנה לקולות ולברקים אלא לפנימיות של עשרת הדברות. מי שהוא בר דעת מתבונן בעיקר הדבר, אל פנימיות המצוה, אשר שם האלוקים...

שבועות יום הדין בתורה – ברוחניות!

כתב הר"ן בדרשותיו, כשם שראש השנה הוא יום הדין לכל עניני העולם, משום שבו עמד אדם הראשון בדין, ובהג' (סוכות) נידונין על המים כי מנסכין את המים, ובפסח נידונין על התבואה כי מביאין בו מנחת העומר, כך גם "הג' השבועות שבו ניתנה התורה לכל עם ישראל, הוא יום הדין לענין קבלת התורה של כל יחיד ויחיד, ובו נקצב לכל אחד ואחד לאיזו דרגה יגיע בעסק התורה!...

כמו כן מצינו בספר ישמח ישראל לרה"ק מאלכסנדר ז"ע "כמו דבראש השנה הוא יום הדין על כל באי עולם מי יהיה ומי ימות תהיה הלילה בגשמותו, כן בהג' הקדוש העצרת הזה הוא יום הדין לכל עניני פרנסת והיות הנפש, ואת מי להיות לו לעור ולסעד שיהיה ביכולתו ללמוד בתורת ה' בדעת צלולה ולאסקו שמעתי אליבא דהלכתא, כי הראש השנה שבעצרת הוא על רוחניות!..."

ובכן היה הרה"ק רבי ברוך ממעזבוב ז"ע אומר: אני ירא מפני הג' השבועות יותר מראש השנה!... כי בראש השנה המשפט הוא על פרנסה, וכלשוננו, א בילקע ארויף, אבילקע אראפ...

אבל לא כן בשבועות שהוא יום הדין לכמה תורה ורוחניות נספוג בשנה זו, ועל כך אני מתיירא ביותר!...

ואילו הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע נעמד פעם בהג' השבועות ואמר: ריבוננו של עולם! את היום הטוב הזה, הנני אותך הרבה יותר מראש השנה... כי בראש השנה אתה בכחינת מלך ושופט, והננו ממליכים אותך "מלך על כל העולם כולו", ולכן אין אתה יכול למחול על כבודך, כי ידוע ההלכה "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. אבל בהג' השבועות, זמן מתן תורתנו, הרי אתה בכחינת "רב", והיום הזה אתה יכול למחול את כל החטאים והעוונות, שהרי "רב שמחל על כבודו כבודו מחול... ולכן תוכל לזכות אותנו בדין הזה של הרוחניות, "לשנה טובה ברוחניות!..."

שבועות.

האור החיים הק' ז"ע מסביר הסבר מעניין בטעם קריאת ההג' כפי כולם: – "שבועות", ולא "עצרת" או ביכורים כפי שמוכר בתורה. כי "שבועות" הוא גם מלשון "שבועה"... כי ביום מתן תורה נשבעו הם יתברך וכנסת ישראל זה לזה שבועה הדדית! אנו נשבענו לריבון העולמים, שלא יחליף את הלילה, באלוהים אחרים, והוא נשבע לנו, שלא יחליף אותנו בעם אחר!...

ואילו הגר"א מוילנא ז"ע אמר: כי במילים "שבועת" (חסר), רמוזים כל שמות ההג' "שבועות", "בכורים", "עצרת", "תורה",

מסופר על האחים הקדושים – הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג ז"ע והרה"ק רבי פינחס בעל הפלאה ז"ע, כשהיו ילדים רכים, פנה אליהם אביהם פעם כליל שני של פסח, אחרי ספירת העומר ושאלם: איזו מסכת אנו צריכים ללמוד כעת? ענה הגדול: עכשיו אנו צריכים ללמוד "מסכת שבועות"... שאלו האב: האמנם חושב אתה ללמוד יקירי, כי מסכת שבועות עוסקת בהג' השבועות? ענה הילד: יודע אני גם יודע – כי מסכת שבועות עוסקת בענייניהם של הנשבעים שבועת אמת או שבועת שוא ועוד. אבל דווקא משום כך סבור אני, כי היא מתאימה כל כך ללימוד עכשיו, שהרי מאז הג' השבועות הראשון, זמן מתן תורה, כלנו "מושבעים" מהר סיני לקיים את התורה, וכשנלמד מסכת שבועות נדע כמה מורה היא השבועה ועד כמה צריך לדקדק על קיומה!... הוסיף הנער ואמר: ארבעים ושש ימים יש בין פסח לשבועות, ומסכת שבועות מכילה מ"ט דפים, נוכל, אם כן, ללמוד דף בכל יום, ולסיים בעזרת ה' את המסכת בערב שבועות... לשנה אחרת שאל האב את בנו הפעוט, פינחס, כן השש: אמור נא לי ילדי, איזו מסכת נתחיל ללמוד השנה לקראת הג' השבועות? ענה הילד: אני סבור שראוי לנו ללמוד עכשיו שתי מסכתות! "כתובות וקידושין". ואם תשאל אותי מה העניין של המסכתות הללו להג' השבועות? אומר לך, הרי אתה אבא, למדתנו שהקדוש ברוך הוא "קידש" את עמו ישראל על ידי הופה וקידושין, כמו שכתוב "וארשתוך לי לעולם". כפה עלינו הר כניגית, דוגמת הופה, וכתובה נתן לנו – הלא היא התורה, וקידש אותנו בצמזותיו. אם כן ראוי, שלפני הג' השבועות, שהוא יום שקדשנו ה' לו לעם, נלמד מסכתות "כתובות וקידושין", כדי שנדע, כי הקדושין שרירין וקימיים, ושני הצדדים צריכים לקיים את תנאי הכתובה!...

זמן מתן תורתנו.

שאל הרה"ק בעל החידושי הרי"ם ז"ע – מפני מה נקרא הג' השבועות "זמן מתן תורתנו" ולא "זמן קבלת תורתנו"? אלא הסביר ואמר: מפני ש"זמן מתן תורתנו" היה רק פעם אחת, לפני אלפי שנים, ואילו "זמן קבלת תורתנו" לא פסק מעולם... כי בקבלת התורה חייב יהודי לעסוק מידי יום ביומו...

הגה"ק רבי ישראל מולנץ ז"ע אמר יסוד גדול בלימוד התורה: בקבלת התורה אנו רואים, כי התורה ניתנה במקום בלתי ידוע – במדבר... בזמן בלתי ידוע – דיש מהלוקת האם בו סיון או כז' סיון... וכל זאת למה? אלא יסוד גדול אנו רואים מכאן: יש כאן הוראה לדורות הבאים, "התורה לא תלויה בזמן מיוחד, ולא במקום מסוים!..."

כי לעיתים קרובות מורה האדם היתר לעצמו: "כאן אין יכולים להתנהג כמו בבית, כאן מקום הופשי... כאן מדינה הופשית... היום הזה אנו היים בזמן אחר, אין ביכולתנו להיות כפי שהיינו לפני עידן ועידנים... לפיכך נאמר: שיהיו דברי תורה בעיניך, כאילו היום ניתנו. כי התורה תמיד שרירה וקיימת, ותמיד היא עומדת בחידושה!...

להמחשת ענין זה היה מספר את הסיפור הבא: בתקופת המשולים, היה לאחד מן הרבנים ויכוה עם משכיל מעדת המתחדשים בעניני הדת. בין הדברים אמר לו המשכיל שהוא בטוח שאילו משה רבינו היה חי בתקופתנו בוודאי היה כותב את התורה כפי רוח הזמן... אמר לו הרב, הבה ואספר לך מעשה שהיה:

סוחר אחד שכר בעל עגלה להוביל אותו וסחורתו ליום השוק אשר בליפציג, והתנה עמו בתנאי כפול ובקניין גמור על פי ההלכה, שאם לא יביארו למחוז הפצו בזמן, יפסיד את שכר נסיעתו, וגם יצטרך לשלם לו ההפסדים שיגרמו לו על ידי שלא יוכל למכור סחורתו בזמן.

הימים היו ימי חורף, והם עוד לא הרחיקו לצאת מן העיר, ושלג כבד החל לרדת אשר כיסה את עין הארץ, ותעה הבעל עגלה בדרכו, וכך נס ועמל רב, הגיע למחוז הפצו, אולם היות ואיחרו את המועד של יום היריד, הפסיד הסוחר הרבה מדמי סחורתו. ה"בעל עגלה" למרות שאיחר את היריד ולא קיים את התנאי, דרש מהסוחר את שכר נסיעתו, אך הסוחר לא רק שמרבו לשלם, אלא אף תבע ממנו לשלם לו את ההפסדים כפי שהוסכם בניהם. לאחר דין ודברים נגישו אל רב העיר שיורה להם מה לעשות. כמובן פסק הרב לטובתו של הסוחר והייב את הבעל עגלה, כששמע הבעל עגלה את הפסק התחיל לזעום ולומר: רבי, מדוע חייבתי בדין, הרי אונס רחמניה פטוריה? השיב לו הרב בנחת, "לא אני חייבתיך, אלא תורתנו הק' הייבה אותך, פסקתי על פי דין תורה ואני מה לי כי תלוי עלי"... הרדר הבעל עגלה קמעא ואמר: יאמר לי הרב מתי ניתנה תורתנו הק' לישראל, באיזה זמן ובאיזה הודש השיב לו הרב בנחת: וכי מי אינו יודע שהג מותן תורתנו הוא בשישי בסיון, כששמע הבעל עגלה זאת קפץ ואמר בלמדנותו הרבה:

"בשישי בסיון הייתי נוסע לבטח ולא הייתי מאחר אף רגע! ומתורה שניתנה בסניו בירחי הקיץ אי אפשר לפסוק ולהוציא משפט כהודש סבת... לדידי ברור הדבר כי אילו נתן משה רבינו את התורה בסבת היה כותב לפטור אותי, שכן או המשפט שונה להלוטין לפי רוח הזמן, והדין היה בוודאי נוטח לזכותי... סיימ הרב את דבריו כבעל עגלה זה - נמשלת גם אתה בעיני, שאתה חושב שהתורה הק' נשתנה חי' לפי רוח הזמן...

עצרת - ביכורים

הרה"ק בעל הבית ישראל זי"ע אמר: הטעם שהג "השבועות" נקרא "עצרת", כי ביום קדוש זה יש בו כח לעצור - לאצור (לאסוף) את הקדושה עבור כל השנה, וזאת ע"י קבלת התורה הקדושה...!

הנהיך בעל החתם סופר זי"ע פירש את הטעם, מה שנקרא הג השבועות בשם "הג הביכורים": לפי דברי הגמ' (שבת פה) על אותו צדוקי שראה את רב מתעמק ושקוע בלימודו, ומרוב ריכוזו בלימוד, אינו מבחין כי אצבעות ידיו נמעכו תחת רגליו. מחמת שדרך עליהם, ולא עוד, אלא, שדם רב ניגר מאצבעותיו... הרים הצדוקי עיניו את קולו, ואמר: "עמא פויזא", כלומר עם מהיר וחריץ, ככה הייתם! וככה נשארתם!... כבר בקבלת התורה הקדמתם נעשה לנשמע, מבלי שידעתם מראש מה כתוב בתורה. כך גם אתה, וריו ומהיר בלימודך ואינך שם לב לקורה עמך... וכו' (הגמ' מביאה את דברי רב בהורה אליו, ע"ש).

קי"ן - (כתאנה שנתבשלה קודם "קי"ן) - עת גמר בישול שאר התאנים) אשר יראה הרואה אותה, בעודה בכפו יבלענה" - לכן נקרא ההג בשם "הג הביכורים" - הג המהירות והזריזות, לשבחן של ישראל...!

מעט הקישונו בפרחים ועשבים.

המגן אברהם זי"ע כותב: בעצרת העולם נידון על פירות האילן... אמר הקב"ה: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן (ראש השנה מ.ז.א.) ומטעם זה נהגו להעמיד אילנות בבית הכנסת בהג השבועות...

ואילו הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע כותב: שהמנהג לקשט את הבתים בעשבי בשמים ושושנים, מקורו מבוסס על דברי המדרש המתאר את בני ישראל, בשעת מתן תורה, כשושנה. וכך נאמר במדרש (שיר השירים רבה ב' ו') משל למלך שהיה לו פרדס ובתוכו נמוץ תאנים וגפנים משובחים, ומכרו לארים - שומר שיטפה וישקה את הפרדס, לאחר ימים בא המלך והציץ בפרדס לעקוב מקרב אחר פעולתיו של השומר, והנה הוא מוצא את השדה, כשהוא מלא קוצים ודרדרים... מה עשה: הביא גננים ופועלים לקצץ ולנכש את הקוצים, והנה, כאמצע עבודתם, הם מגלים: "שושנה אחת של וורד" נמל המלך את השושנה והריח בה ושבת נפשו עליו, ואמר: "בשביל שיושנה זו ינצל הפרדס..."

כך העולם, הביא הקב"ה פועלים לעובדו ולשומר, לאחר כ"ו דורות, הציץ הקב"ה בעולמו לראות מה פעל, ומצאו מלא קוצים ודרדרין... "דור אנושי", "דור המבול", "דור הפלגה", מה עשה: הביא פועלים לקוצו שנאמר ה' למבול ישב, "וראה שושנה של וורד" - אלו ישראל בשעה שאמרו "נעשה ונשמע". אמר הקב"ה: בשביל "שושנה" זו ינצל כל הפרדס - בזכות התורה ולומדיה ינצל העולם כולו... ולכן המנהג לקשט בשושנים וורדים את בני ישראל בהג זה דווקא, כי בו מצא הקב"ה את שושנו - עם ישראל שהצילו את העולם ע"י קבלת התורה!...

בשם הגה"ק רבי מרדכי בענט זי"ע מובא: "ותשם בסוף על שפת היאור" (שמות ב' ג') ראיתי בשם דמכאן המנהג להניח עשבים וענפי אילנות ועלים הגדלים עלי מים, דב"ו אדר גדל משה, ולפי החשבון מה שכתוב - "ותצפנחו שלושה ירחים, ותשם בסוף אשר על שפת היאור" יוצא בהג השבועות שאז קיבל משה את התורה מסיני!...

לכן שמים פרחים ועשבים הגדלים עלי מים לזכר הצלת משה רבינו מוסר התורה שניצל ביום זה.

בשם הרה"ק רבי יואל מפאסטור זי"ע מובאת השאלה: שלכאורה אנו רואים כי הסדר הפוך: "במ"ז שבמ"ו שהוא ר"ה לאילנות - אנו אוכלים פירות, ואילו בעצרת - הג השבועות שאז נידונון על הפירות, - מקשטים באילנות?...

אלא הסביר ואמר הסבר מופלא: אין זה הפוך! זה ממש לפי הסדר! דהיינו, כשרוצים ללכת ולבדוק עין מסויים, ולראות, האם עין זה שווה משהו, מיד מסתכלים על הפירות שלו, ליראות אך הם גדולים, האם הם מספיק בשלים, האם הם מספיק מתוקים וערבים, ובכך אפשר לראות ולקבל דיאגנוזה על העין עצמו. אבל לפעמים הדרך היא הפוכה, כשמוצאים פרי מסויים, ורוצים לבדוק, את גודלו, האם זה מספיק גדול, או כמה זמן הוא יכול לעמוד ולהישאר במידת המרירות שבו. אז הולכים ובדקים את העין שבו גדל, את שורשיו, האם הם מספיק חזקים, האם השקו אותם מספיק.

כן הוא הדבר אצלנו: במ"ז בשבט שהוא ר"ה לאילנות, והאדם עין השדה, או בשביל לבדוק את האילנות מסתכלים על הפירות - אלו הבנים, לראות עד כמה הם מתוקים, עד כמה הם ערבים, ואז יודעים מה מצבם של האילנות - התורים, ולכן המנהג לאכול פירות, אבל בעצרת - שבועות יום קבלת התורה, שאז נידונון על הפירות,

כשרוצים לראות איך הפירות – הבנים ממשכים את הדורות הבאים בקבלת ולימוד התורה, צריכים להסתכל ולהביט על האילנות ולראות, האם שורשיהם מספיק חזקים האם השקו את השורשים מספיק במים כדי שיוכלו להעביר הלאה לדורות הבאים... ולכן שמים אילנות...

בדרך צחות אפשר לומר כי באותיות "עש"ב" מרומזים שמות ההגה, ואלו הן: "עצרת", "שבועות", "ביכורים"...

מסופר על הגה"ק בעל החתם סופר ז"ע שבשנה אחת נודמו אל ביתו של אחד ממשכילי העיר פרשבורג בערב הג שבועות, וראה את ביתו מוטור בירק כמנהג ישראל. לשנה אחרת שוב נודמו לביתו של זה ולא מצא כל סימן לירק. כשהעיר לבעל הבית על כך, החל היה לועג ומלגלג על מנהגי ישראל בכלל, ועל המנהג לשטוח ירק בחג השבועות כפרמ... כעס עליו החתם סופר ואמר: – דומני כי סוף סוף הצדק אתך. תמה הלה: הכיצד, גם רבנו מודה לדבריו? השיבו החתם סופר: כך הייתה מונתי: אשתך עדיין היית "מודה במקצת", לכן היית חייב בשבועות (מלשון שבועה)... לא כן השתך שהנך כבר "כופר הכל" – וכופר הכל פטור מן השבועות...

הרה"ק רבי צבי הירש מאוסטרצה ז"ע הסביר, שמנהג שמיחת העשבים הוא לפי מה שמוכא בגמרא (עירובין כב). בעת שהלך רב אדא בר מתנה ללמוד בבית המדרש, אמרה לו אשתו: "בניך דידך" – ילדיך "מאי אעביד להו" – מה אעשה בשבילם? כלומר, מה אתן להם לאכול? אמר לה: "מי שלימו קורמי באגמא" – האם נגמרו ירקות הבר הגדלים באגם? כלומר, לכו והביאי להם אוכל של הפקר. או כפירוש שני ברש"י: מין קנים להים שיכו בהם הלך רך שאפשר להוציאו, לטווחו, ולאפות ממנו להם. כמו כן – המשך הרה"ק מאוסטרצה ז"ע – כשנתן הקב"ה את התורה לישראל, טענו ישראל שאם יעסקו בתורה תמיד מאין תבוא פרנסתם ופרנסת בני ביתם. אמר להם הקב"ה "מי שלימו קרמי באגמא" – האם נגמרו ירקות הבר הגדלים באגם... ולכן שוטחים בעשבים להראות עד כמה צריכים למסור נפש על התורה עד כדי להסתפק בעשבים להחיות נפש כר' אדא בר מתנא הגלילי...

המנהג לחיות נעורים כל הלילה.

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע הביא את דברי המדרש הידוע על הפסוק "ויצא משה לקראת האלוקים", שיצא משה להעיר את ישראל משנתם. ולמה ישנו, לפי שראו שהקב"ה מחזיר אחר האומות ליתן להם את התורה, התייאשו מלקבלה. הוסיף הרה"ק מברדיטשוב ז"ע על כך, – על ידי זה שאנו נעורים כלילה זה אנו מתקנים את היאוש שהיה כלילה הזה ומבטלים אותו!...

הרה"ק בעל השפת אמת ז"ע הסביר – כי הלימוד בליל שבועות הוא כדי להראות חביבות התורה; כי דרך כל התמודות ותענגות העולם הזה, שבאות מתוך רעבון, – אדם שמרעוב עצמו אוכל לתאבון, ולהיפך לפי רוב הרגילות מתמעטת האהבה. לא כן היא התורה, שהקב"ה נתן בה תבלון מיוחד, שכל שעוסקים בה ביתר שאת, מתרבה אהבת והמתן התורה, כידוע. ולכן נוהגים להיות ערים כלילה הזה כדי להרבות את צימאוננו אל התורה הק' שאנו מקבלים בחג זה...

הוא יפתח לבנו בתורתנו...

מסופר, כי שנה אחת יצא הרה"ק בעל השפת אמת מגור ז"ע מהדרו שע"י בית המדרש, נעמד ואמר להסידו: אנחנו מבקשים מהקב"ה "הוא יפתח לבנו בתורתו", אך לא רק תפילה יש כאן, אלא גם הכמחה! "הוא יפתח לבנו בתורתו" – על ידי תורתו המפתח לפתיחות הלב לתורה נגזו בתורה גופה...

לילה, והמונים נצמדו אל הספרים הקדושים, אל הגמרות והשו"ע ללמוד ברתת ובזיע...

לאחר שנים, כשיצא בנו הרה"ק בעל האמרי אמת ז"ע מהדרו כליל שבועות; מלמל בשפתו את הנאמר (שיר השירים ה. ב) "אני ישנה ולכי ער" וקרא בקול: "ישנה" בגימטריא שם"ה, הדיינו שם"ה ימות החמה, שבכל לילותיהם "אני ישנה", כמו שאמרו חז"ל: לא איברא ליליא אלא לשנתא (עירובין סה). "ולכי" – הנין מליל הג שבועות שהוא הלב של כל השנה, שבו אני נשען "ער" כדי לעסוק בתורה...

ידוע סיפור הדברים שמביא השל"ה הק' את מה שאירע בזמנו של הבית יוסף ז"ע והחבראי קדישא שבצפת: שבליל שבועות עסקו בתורה כל הלילה כסדר "תיקון ליל שבועות" המפורסם, בקדושה וטהרה והתעוררות גדול. וכאמצע שהם עוסקים כסדר התיקון, נשמע בפניהם "בת קול משמים" שאומרת: שמעו נא ידידי, המהדרים מן המהדרים, אשריכם בעולם הזה ואשריכם בעולם הבא, אשר שמעם את נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עמרת ראשי ואין מנחה לי, ואני מושלכת בעפר, תחבוקת אשפתותי, ועתה על ידי לימודם ההזרות עמרת לוישנה, התחוקו ידידי, ודעו כי מכני עליה אתם, ואילו הייתם יודעים איך אני בצער כל ימות השנה, לא הייתם מעלים שהוק בפיכם, לכן תמשיכו כסדר הלימוד הזה כי בו מונח כמה וכמה מדות, וממשיך לפרט שם את כל המעשה באריכות נפלאה. ומסיים השל"ה: "אשרי עין ראתה כל אלה. על כן כל אחד יקדש ויטהר עצמו בתוספת קדושה וטהרה, וטוב שיהיה שלא ידברו באותו הלילה בשום לשון חול רק הכל בלשון הקודש..."

ובספר כף החיים מובא: וכן כתוב בשער הכדונות, שצריך האדם שלא ישן כלילה הואת כלל, ולהיות לו כלילה נעורים ועוסקים בתורה כנזכר באריכות בהקדמת ספר הוזהר (פר' בראשית ופר' אמור). "ודע כי כל מי שלא ישן כלילה הואת כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מוכנה לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכו', ולא עוד, אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין הזה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא!..."

ובזהר הק' (פר' אמור) – כי הנוהר לו כלילה הואת מלישון, ויעמוד כסוד ה' ללמוד כל הלילה על משמרת עבודתו מתורה לנביאים וכו' (כסדר התיקון ליל שבועות) יזכה לבנים ובני נשים תלמידי חכמים... ומכריזים עליו: "ואני זאת בריתי אתם וכו'..."

תיקון ליל שבועות

מסופר על המגיד מדובנא ז"ע, שפעם אחת לפני חג השבועות נודמו ללילנא. הזמין אותו הגר"א ז"ע לדגוג את החג בביתו והיו שניהם ערים כל אותו הלילה. הגר"א עסק בלימוד "תיקון ליל שבועות", ואילו המגיד מדובנא ישב כל הלילה והגה בגמרא, ראה הגר"א את אורחו וישב ועוסק בלימוד הגמרא כבכל ימות השנה ניגש אליו ושאל אותו: "מה טעם אין כבודו קורא ב"תיקון ליל שבועות", כפי המנהג? אמשול לך משל – החזיר המגיד מדובנא – למה הדבר דומה? לאותם המוכנים הנוסעים מטעם המהורים שככרכים ו"דוגמאות" בידם, התיבות שונות של ארז מכל מין, ועל פי ה"דוגמאות" האלה הם מוכרים סחורותיהם לפוחרים שבעיריות הקטנות, על מנת להמציא להם אהרי כן, מאת הסיטונאים את הסחורה לכמתם לשומוני. כמובן שיש ערך ה"דוגמאות" אלו רק אם במחשני הסיטונאים ישנה סחורה לרוב מכל מין ומין, אבל ה"דוגמא" כשהיא לעצמה, מבלי שתהא במחסן סחורה מן המוכן במידה מספקת – אין לה כל ערך. והנמשל – המשך המגיד מדובנא את דבריו – בליל שבועות צריכים אנו להראות "דוגמאות" מכל מה שקרינו ושנינו ולמדנו בתורה שבכתב ושבכל פה במשך כל ימות השנה. קטעי הפרשיות והמשניות שב"תיקון ליל שבועות", הן הנה הדוגמאות מכל מין: מתורה, מנביאים ומכתובים, ממשנה תלמוד וכדומה. אבל כל ה"דוגמאות" האלה, יש להן ערך רק כשהן יוצאות מפיו רבינו, אשר צבר לו בכל

ימות השנה סחורה לרוב מכל המינים... ברם, אדם כמוני, שלא קריתו ולא שנותיו ולא למדתי כלום בכל השנה, אם אבוא לבול שבועות להראות את ה"דוגמאות" בשעה שמחשני ריק לגמרי, הרי אני מביא עצמי לידי ניהוך...

בשם הרח"ק רבי יוחנן מקרליץ ז"ע מובא, שאמר פעם אחת בענין אמירת "תיקון ליל שבועות": אבי זצ"ל לא יכל לסכול את אי אלו האנשים שרוצים להטוף ולומר הרבה תיקון, פעם, אף התכבט ואמר על כך: "מאה כפיות בארשט (המיצה) כפעם אחת...?"

המנהג לאכול מאכלי חלב.

בספר כל בו מובא: נהגו לאכול דבש וחלב בשבועות מפני התורה שנמשלה לדבש וחלב, כמו שנאמר: דבש וחלב תחת לשונך (שיר השירים ד).

בשם הרח"ק רבי שמשון מאסטרפולי ז"ע מובא דאיתא במדרש, שמונה שמות להר סיני ואחד מהם: "גבנונים", מלשון נקי גבנינה, לכן אוכלים גבניה בשבועות כי קיבלנו את התורה על הר שמשון כן.

הרח"ק רבי חיים ויטאל ז"ע כתב: איתא בזהר הק', ששם"ה לאוין שבתורה מכוונים נגד שם"ה ימות החמה, ובכל יום יש לו את הלאו שכנגדו (במסכת מכות כג: ובמדרש תנחומא פר' כי תצא מובא: שם"ה מצוות לא תעשה כמנין ימות החמה, ובכל יום ויום שהחמה זורחת עד שהיא שוקעת, צווחת ואומרת לאדם: גזרני עליך כמי שהגיע ימך ליום הזה, אל תעבור כי את העבירה הזאת). צא וחשוב, ותמצא שמצוות לא תעשה של בשר וחלב היא ה-66 במנין מצוות לא תעשה, והיא מקבילה לחש השבועות שהוא יום ה-66 מראש השנה להדשים - ראש חודש ניסן... עוד נראה, כי מסמיכות הפסוקים "ראשית בכורי אדמתך" וגו' - "לא תבשל גדי בחלב אמו", נרמז שיום הביכורים מכונן נגד הלאו של לא תבשל גדי בחלב אמו. ולכן המנהג לדקדק לאכול מאכלי חלב ומאכלי בשר - כפי הלכותיהן - בהפסק קינוח והדחה, לעשות פעולה ניכרת שאנחנו מקיימים מצוות אזהרת בשר בחלב שהוא נגד יום הביכורים - הג השבועות...

מובא במדרש כשרצה הקב"ה ליתן תורה לישראל אמרו המלאכים "תנה הודך על השמים", אמר להם הקב"ה כתוב בתורה "לא תבשל גדי בחלב אמו", ואתם כשירדתם למטה אכלתם בשר וחלב אצל אברהם אבינו, שנאמר ויקח המאה והלב, מיד הודו להקב"ה ונאלצו למנת מבקשתם. ויצא לנו שכל זה, שישראל זכו בתורה ולא המלאכים, הוא משום שאברהם אבינו נתן להם חלב, ולולא זה, לא היינו מקבלים את התורה. לכן אנו מוסיפים בהג זה נוסף על מאכלי הבשר גם מאכלי חלב, להראות כי בכך אנו ניצחנו וקיבלנו התורה...

בהמשך למעם הנ"ל אפשר להביא את דברי הרח"ק בעל הזכרון **אליעזר ממישקולין ז"ע** שכתב: דהוה הפשט בדברי הפסוק (וירא.יהח.) "ויקה המאה והלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפנייה והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו" - דעל ידי שנתן אברהם המאה והלב וכן בקר יהודי, "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו" - הצליח אברהם אבינו לעמוד עליהם ולנצח אותם ולהוציא מהם את ה"עץ" - עץ חיים הוא למהזיקים בה שהוא התורה הק'...

עוד טעם אומרים העולם: הדנה החלב גורם לצימאון, (כידוע מהמעשה של יהודית בנס הנובה המובא בכלבו סימן מד), ואולי לכן אוכלים מאכלי חלב המרמוזים על צימאון ביום קבלת התורה, דלעולם לא יאמר אדם די לי בלימוד התורה וקיום המצוות!...

מעם לאכילת מאכלי חלב:

שנה אחת בעת סעודת החלב בשבועות ישב הרח"ק בעל הדברי שמואל ממלנונים ז"ע ושאל את חסידיו: תאמרו נא מדוע אוכלים מאכלי חלב בהג השבועות? נענו כמה מוקני החסידים ואמרו כמה וכמה טעמים, נענה הרבי ואמר: בואו ואומר לכם מהו הטעם: אכילת מאכלי החלב, הם לסימן שיהודי צריך להיות רך כחמאה, כמו שאמרו חז"ל (תענית כ): "לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארו"...

עוד טעם מובא בשו"ת כנף רננה בהקדמה לוי"ח, ע"פ הגמרא (מוטה יב: ר' אחא בר הנינא אמר אותו היום (שהניחה אמו של משה אותו ביאור) ששה בסנין הויה, וכו', "וקראתי לך אישה מינקת מן העבריות" - מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולם ולא ינק, לזאת אוכלים מאכלי חלב להורות על דברי הגמרא הנ"ל, שעל שעתיד משה לקבל תורה בסנין ביום זה נמנע מאכול חלב טמא...

הרח"ק מהרש"ם מבערזאן ז"ע כתב, הטעם שנהגו לאכול מאכלי חלב, על פי מה שמובא בירושלמי (פר"ד דר"ה ה"ח), בכל הקרבנות כתיב חמא ובעצרת אין כתיב חמא, (דכתוב במוסף "ושעיר אחד לכפר", ולא כתיב "המתא"). א"ל הקב"ה כיון שקבלתם עליכם עול מעלה אני עליכם כאילו לא חמאתם. והנה ידוע, שהענין שלא מזכירים לבעל תשובה את חמאיו, היא מהסיבה שאנו לא מסתכלים "מה יהיה", אלא "מה עכשיו", ובתור השתא אולינו, ולמדים זאת מ"הלכי" שמתור באכילה ושתייה אף שלכאורה נוצר מהם של הכהמה כמובא בגמרא (נדה טו.) דם מעכר ונעשה חלב, ולכאורה היה צריך לאוסרו, אך מכיון שהוא נחפז לדבר אחר, או מותר, (ועיין במג"א סימן רמ"ז וה"י סימן ט"סו.) וזה הסיבה שאנו אוכלים מאכלי חלב בשבועות, להורות דברת השתא אולינו - אנו מסתכלים על חלב שנמצא בו בעת האדם וכל העונות מתכפרים...

הרח"ק מגוסטנין ז"ע היה מסביר את המנהג לאכול "קרעפעלך" בשבועות: כי הרי יש רמז ידוע, שבכל הזמנים ש"מכים", או המנהג לאכול קרעפעלך: בפורים - המן, בהושענא רבה - הושענות, בערב יום כיפור - כפרות, ואם כן, נשאלת השאלה, מה מכים בשבועות שלכן נוהגים לאכול מאכל זה? אלא התירוץ הוא: דאיתא במסכת קידושין, בראתי יצר הרע באתרו על תורה תכלין כנגדו, ואם כן, בהג השבועות שמקבלים את התורה שזו התכלין נגד היצר הרע, גם מכים! את מה? את היצר הרע...

כשביקש הרח"ק רבי מאיר שפירא מלובלין ז"ע: להדגיש את חשיבות המנהג לאכול מאכלי חלב בשבועות, אך בד בבד לדעת, כי זה לא העיקר... היה מספר את הסיפור הבא בדרך צחות: כשבקרתי באחת מערי השדה בסביבות ניו-יורק לצורך אסיפת כספים לשיבת הכמי לובלין, פגשתי ביהודי עשיר, עם הארץ גדול, אך מתרברב ויהיר עוד יותר. הלה ביקש להפגין בפני את "למדנותו" ונאמנתו למסורת, וסח לי כי היות וכל ימי הספירה משמשים ככהנה להג השבועות שבו אוכלים מאכלי חלב, לפיכך הריהו נוהג לאכול בכל הספירה לכיכות ממולאות כגבינה, ככל לילה מספר הלכיכות כמנין הספירה. שאלתי: ומה קורה אם אתה שוכח במקרה לאכול את הלכיכות? - אני מומשך לאכול בליחה הבאה "בלי ברכה" - השיב...

התורה נקנית במסירות נפש.

כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה, פרהה נשמתן של ישראל... הוריד הקב"ה טל שעתידי להחיות בו מתים ותהיה אותם (שבת פחב.) שאל הרח"ק בעל השפת אמת ז"ע לכאורה לשם מה היה צורך בזה, הלא יכול היה הקב"ה הכל יכול לעשות שלא תצא נשמתם. אלא כדי לרמוז להם, שכל דבר הקשור עם יהדות ותורה צריך למסירות נפש בבחינת "ציאה נשמתם!"...

כן משעתי מבי"ק מרן האדמו"ר ממישקולין שליטמ"א לפרש את דברי המשנה (אבות וט.) "אמר ר' יוסי בן קיסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד וכו' אמר לי רבי מאיזה מקום אתה? אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי רבי, רצונך

העולם הזה, ואם כן, בני ישראל שבני יעקב הם, אינם רשאים להנות מן העולם הזה? ומתריך על פי כמה מאמרי חז"ל: דידועים דברי הנביא אמר ריש לקיש מאי דכתיב (בראשית א, לא) "ויהי ערב ויהי בקר יום השישי", ה' יתירה למה לה? מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו.

וזהו – "השישי" שמשמע השישי המיוחד במקום אחר, והוא שישי בסיון. וידועים גם דברי המדרש, שהקב"ה סבב סביב כל אומות העולם ושכנע אותם לקבל את התורה והם לא הפצו בה, ורק כשהגיע לעם ישראל, אמרו ישר נעשה ונשמע. ולכן נתנה להם הקב"ה.

ואיתא בגמ' (בבא מציעא כז. א) דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת, שנאמר "כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה", ודורשים מכך: מי שאבדה הימנו ומצויה אצל כל אדם, יצתה זו שאבדה הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם. ולכן מותרת. יוצא לנו מכך, שעם ישראל – בקבלתם את התורה, בעצם הצילו את כל העולם מתוהו ובוהו – משטפון מוחלט כמו שטפה נהר, ובשטפה נהר הדין הוא, שאבידה שנמצאת שם מותרת, ולכן מכה זה, יכולים עם ישראל להנות גם מהעולם הזה, כי היא היתה כאבידה ששטפה נהר. עכת"ד מהר"ש פרימו.

ועל פי זה הסביר כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א הסבר נפלא במאמרו המפורסם של רבי שמעון בר יוחאי (סוכה מה.ב) – "יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". דלכאורה, איך יכול לפטור? ועל איזה "דין" הכוונה? אבל לפי מאמר רבי שמעון בר יוחאי (בבא מציעא כז.א) שהובא לעיל: "דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת, שנאמר "כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה", שעל פי זה גם הוסבר – איך יכולים להנות עם ישראל מהעולם הזה, מוכן מאד! שרבי שמעון בר יוחאי סובר כאן לשיטתו ולכן אומר: "יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין" – מאותו דין קשה של קיטרוג גול – דאיך עם ישראל נהנה מהעולם הזה, אבל לפי שיטתו בבבא מציעא ששטפה נהר מותר, אין שום בעיה, ולכן יכול אני לפטור העולם כולו מן הדין.

גודל מעלת וקדושת היום.

בגודל מעלת קדושת וערכת יום זה, היה הרח"ק בעל הדברי ישראל ז"ע מפרש את המשנה המפורסמת: "אמר ר' עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם". דהיינו, "לפני מי" – קודם יום החמישים, שהוא ג'מטריא "מי" – אתם מטהרים את עצמכם ומבקשים להיות בכחינת הכא לטהר...! אבל, "ומי" – היינו מיום החמישים "מטהר אתכם" – אני בלבד מטהר אתכם ע"י השפעה וקדושה עליונה הירדת מלמעלה באותו היום לכל אחד ואחד...!

שתדור עמנו במקומו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אמרת לו, בני אף אם אתה נותן לי כל כסף וזהב, איני דר אלא במקום תורה".

ולכאורה קשה, מה היה איכפת לר' יוסי בן קיסמא לקבל את הצעתו של אותו אדם, ולבוא להפיץ תורה בעירו, הרי באותו כסף יכול היה לבוא לאותה עיר, ולהקים בה ישיבה ומקום תורה לאלפים, ומה הייתה התנגדותו הנחרצת? אלא התירוץ הוא: שלא עם כסף בונים מקום תורה! אלא במסירות נפש!...

ואדרבה! יכול להיות אדם שיהיה בידו כסף וזהב, ואמצעים רבים, אך לא יצליח להקים תורה, כי "להקמת תורה" מוכרחים מסירות נפש אמיתית! בכחינת "לכתך אחרי במדבר בארץ לא ידועה!" לכן ויותר על הכל, העיקר שיוכל להמשיך במסירות נפש!...

שישו ושישו בשמחת התורה כי היא לנו עוז ואורה.

ולכאורה קשה הלשון שישו ושמחו "בשמחת" התורה? מהו הלשון "בשמחת" התורה, ולא "שישו ושמחו בתורה"? אלא מסביר הרח"ק בעל הבית אברהם מסלונים ז"ע כך: שהרי ידוע מה שכתוב במדרש, כשרצה הקב"ה ליתן את התורה, הלך קודם כל לאומות העולם והציע להם אותה, אך הם דחו אותה, כידוע. לכן "שישו ושמחו" "בשמחת התורה" – אנחנו שמחים בשמחתה של התורה עצמה, ששטפה וצוהלת על כך שאומות העולם לא קיבלוה, אלא עם ישראל עם הנבחר...!

ויתייצבו בתחתית החר, מלמד שכפה עליהם הקב"ה את החר כניגית, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם (שבת פ"ח)

הרח"ק בעל ההידושי הרי"ם ז"ע היה אומר: מפני מה כפה עליהם הקב"ה את החר כניגית? אלא כדי שתהיה כנסת ישראל מקבלת את התורה באונם, ויהיה לה דין "אנוסה"... ובאנוסה הדין הוא – "לא יוכל לשלחה כל ימיו"... ויהיה הקשר שלנו עם הקב"ה קשר ניצחי שאין להתיירו...!

ואילו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע (דיומא הדילולא כידוע בהג השבועות) אומר: הסיבה שכפה הקב"ה עליהם את החר כניגית, היתה, ללמד את הדורות הבאים שאפילו בשעה שאין לו לאדם התעוררות ללימוד התורה – יכפה על עצמו ללמוד תורה בעל כורחו! שזו מגולת התורה, גם כשזה בתחילה ככפייה... בתוך זמן קצר, הנך מקבל גישמע'ק וחיות שמתפשט לכל היום כולו...!

רק בקבלת התורה – הותינו גם להנות מהעולם הזה!
ידוע שאלת הקדמון מהר"ש מפרימו ז"ע, איך ישראל יכולים להנות מהעולם הזה, דהרי מובא בחז"ל (תנא דבי אליהו זוטא יט') שיעקב ועשו חלקו ביניהם, דיעקב נטל העולם הבא, ועשו

הפצת והדפסת הגליון מוקדש
לעילוי נשמת מרת רחל בת הרב ניסן פריי ע"ה
נלב"ע ב' סיון תשס"ז – ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה הנכבדה

הדפסת והפצת הגליון מוקדש לעילוי נשמת
הרה"ח רבי דוב בעריש בן הרה"צ רבי משה גוטליב זצוק"ל
ד' סיון תשנ"ג ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנו הרה"ח ברוך דוד גוטליב הי"ו – רמת שלמה ירושלים

איני מילני מתיקה

מלוקט מספר

'מתיקות התורה'

מוסר השכל ולקח טוב ואמרות חיווך הנלמדים מתוך פרשיות התורה מלוקטים מפי סופרים וספרים נכתבים וכלשונם

פרשת נשא - גליון כו

'אל מלך נאמן'. (פי' רש"י) שמעיד על בוראו שהוא אל מלך נאמן. (פי' חס"י) צריך להרהר בו בשעה שאומר אמן.

שבת קט"ו, ב; סנהדרין ק"ו, ב

לפעמים אינו מוגיע לו כל הטוב שרוצים ליתן לו ולוקחים ממנו מקודם את העודף דהיינו יסורים

וְאִם לֹא נִמְצְאָה הָאִשָּׁה וְהַזָּרָה הוּא וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה זָרַע ה. (ח). שיתן לה השם זרע בשכר הקלון שאירע לה. (אבן עזרא):

במשנה (ברכות נד, א) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה', דהיינו מה שנעשה לאדם איזה מקרה שיהיה צריך להודות, כי הכל לטובה. והנה ידוע כי גדול המצווה ועושה, ואם למשל שני אנשים

אצל בני קהת לא נאמר ולמשה כי בני קהת נשאו את הארון והי' נושא את נושאיו

וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִים עָבְדוּ וְיָמְשָׂא ד. (כד). לעבוד ולמשה, ואצל בני קהת לא נאמר ולמשה, יען בני קהת נשאו את הארון וידוע מחז"ל (פסטה לה, א) הארון נושא את נושאיו, לא כן בני גרשון ובני מררי לא נשאו את הארון לכך כתוב ולמשה. שער בת רבים [בקוצר מילין]

כל העונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערי גן עדן

וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן ה. (כב). אמר ריש לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי ג"ע, שנאמר (ישעיהו כו, ב) פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים, אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן, מאי אמן, א"ר חנינא

עובדות וסיפורי צדיקים

המלאכים שיווצרו מעניית אמן של חצי שנה יצטרפו להמליץ עליו לרפואה שלימה

וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן ה. (כב). סיפור נורא הממחיש את סגולת עניית אמן, ויצירתו של מלאך הדואג להמליץ טוב על העונה, מסופר על רופא בעל תשובה שעלה ארצה מארה"ב, שנשאל על הסיבה שהביאו לדת, וסיפר דברים כהויתנים, מה חולל בו את המהפך בחיים, הגיע אלי חולה שכל המערכות הגופניות שלו קרסו, חולה קשה, שנתרו לו מספר ימים לחיות, בדיון בין רופאים גדולים העריכו שבניתוח גדול ניתן להותירו עוד כמהצית השנה בחיים, הניתוח יקר מאד וגם מנת היסורים הממתנה לו גדולה. הצגנו את המצב לאישורו בפני המשפחה והמתנו להכרעתם, החולה עצמו, שהיה מתלמידי הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ביקש להפנות את השאלה למורו ורבו.

שמעתי את בקשתו והחלטתי בעצמי להגיע אל רבי משה זצ"ל לשמוע ממקור ראשון את דעתו, הגעתי אל ר' משה, מספר אותו רופא, והצגתי בפניו את המצב הקשה, עיניו ירדו דמעות, קרוב לעשרים דקות ישב ובכה, שנים לא שמעו מתלמידו זה, וברגע שנודע לו על מצבו הרפואי, בכה ללא הפוגה, מה לעשות. ביקש ר' משה שהות של יום לחשוב ולהחליט, למחרת אמר, לנתה, אנחנו נתפלל לרפואתו ונבקש בשבילו שנים ארוכות, והוסיף להסביר את סיבת החלטתו ומקור אמונתו כי החולה אכן יאריך ימים. חצי שנה הוא יזכה לענות 'אמן', על כמה ברכות, מלאך יוצר מכל 'אמן' שלו, כל מלאך ומלאך מאלו האנשים יצטרפו לפמליא של מעלה, ויעמדו להגן עליו לשמרו ולהמליץ עליו וזכות.

נוטרי אמן, עמוד רפא

הולכים יחד ולאחד קרה שנפל ר"ל ונשבר רגלו, או כדומה, ולהשני לא קרה כלום מדוע יהיה הוא מצווה להודות יותר מהשני. ועל זה אומרת המשנה אין הכי נמי, כי את הראשון פוקדין מלמעלה ויש עמו משא ומתן, ומאחר שכל מה שנעשה עם האדם הכל לטובה ממילא חייב לברך.

אם הוא מצטער ביסורי חברו זכות הוא לו והנה זאת ידוע כשבאים לעני המחזור על הפתחים ושואלים ממנו מקודם עורך, אם שואלים ממנו חצי גרוש מבין שרוצים ליתן לו גרוש שלם, ואם שואלים ממנו חמש מבין

שרוצים ליתן לו עשר, ואם שואלים ממנו עשר מבין שרוצים ליתן לו עשרים, וכל מה שמבקשים ממנו תחילה עורך מטבע יותר גדולה הוא שמח יותר, שידוע שיקבל אחר כך מטבע יותר חשובה, וכן הענין ביסורים, ר"ל, כי לפעמים אינו מגיע לו את כל הטוב שרוצים ליתן לו, ורוצים ליתן לו מקודם העורך, משא"כ למי שלא קרה כלום, אין עמו מלמעלה שום משא ומתן, מ"מ אם הוא גם כן מצטער ביסורי חברו רווח הוא לו וזכות.

יסוד צדיק [זוועהיל] ערך אמונה ובטחון, עמוד ק"ז

עובדות וסיפורי צדיקים

הגעתי לחתונה בלי כרטיס ולא נתן לי השומר להיכנס בשום אופן

וְאִמְרָה הָאִשָּׁה אֲמַן אֲמַן (ה, כב). הג"ר **משה אהרן שטערן**, סיפר, שהגיע למקום שמי שמומינים אותו לחתונה, היה צריך לשלוח בחזרה הודעה להודיע שהוא ישתתף בשמחה, ושולחים לו אח"כ כרטיס כניסה, ושכחתי לשלוח להם הסכמתי להשתתף בחתונה, אבל חשבתי, בטח גם בלי כרטיס (קארטל) יכניסו אותי, אכן לא כך היה, כשהגעתי **לא נתן לי השומר להיכנס**, היכן הכרטיס (קארטל) שאל, כמה שהסברתי לו שאני ידיד נאמן למשפחה ולבעל השמחה, ואני לא יושב אלא לכמה דקות, לא עזר לי.

מי שעונה אמן בכוונה נפתחים לו שערי גן עדן

כך האדם כשמוגיע לאחר מאה ועשרים שנה לבית דין של מעלה, ולאחר שדנו אותו לגהינום, סבל קשות מושבעה מדורי גיהנום, וב"ה כבר יצא מזה, והולך למקומו בגן עדן, כשמוגיע לגן עדן עומד שם מלאך ומבקש כרטיס כניסה (קארטל), שואל האם גם כאן קיים מושג זה של כרטיס כניסה (קארטל), היכן המקום והארמון שבינתי לעצמי מהמצוות, עונה לו המלאך מקומך שמור לך בפנים, אך אין כניסה ללא כרטיס (קארטל), מהו הכרטיס (קארטל) אומרים לו נאמר (ישעי כו, ב) **'פתחו שערים ויבוא גוי שומר אמונים'**, ואמרו בגמרא (שבת ק"ט, ב) אל תקרא אמונים, אלא 'אמונים', מי שעונה אמן בכוונה **נפתחים לו שערי גן עדן** וללא זה לא נפתח שער הגן עדן.

המשגיח דקמניץ, עמוד רה

התלוננה על קשיים שעוברים עליה, וענה שבזכות זה יהיו לה ילדים טובים

וְאִם לֹא נִמְצְאָה הָאִשָּׁה וְהָרָחָה הָיָה וְנִקְתָּה וְנִרְעָה וְרַע (ה, כח). **שירתן** לה השם זרע בשכר הקלון שאירע לה. (אבן עזרא):

פעם התלוננה נכדתו לפני הרה"ק ר' שלומקה מזוועהיל, על קשיים שעוברים עליה, ענה לה, **שבזכות זה יהיו לה ילדים טובים**.

אחת מנכדותיו התלוננה שאין לה נעליים, אמר הרבי שבמקום זה תחסוך צער לידה

אחת מנכדותיו של הרה"ק ר' שלומקה מזוועהיל, נכנסה להרבי ושחה לפניו שאין לה נעליים, בקוונה שהרבי יתן לה עבור זה, אמר לה הרבי שבמקום זה תחסכי צער לידה, וכך הרה.

יסוד צדיק [זוועהיל] עמוד ר"ז

אחד התאונן שנאבד לו כסף, ואמר לו שבעבור זה יפקד בן ונושע

וְאִם לֹא נִמְצְאָה הָאִשָּׁה וְהָרָחָה הָיָה וְנִקְתָּה וְנִרְעָה וְרַע (ה, כח). **שירתן** לה השם זרע בשכר הקלון שאירע לה. (אבן עזרא):

אחד התאונן לפני הרה"ק ר' שלומקה מזוועהיל שנאבד לו סכום כסף גדול, אמר לו הרבי **שבעבור זה יפקד בן**, ואכן נושע הלה בן אחרי כמה שנים שלא היו לו ילדים.

יסוד צדיק [זוועהיל] עמוד רח

מטאר זיך נישט צופיל לאון וואויל גיין

אחת מנכדות הרה"ק ר' שלומקה מזוועהיל אמרה שאמר לה זקנה כשהייתה חולה בתור ילדה קטנה, מטאר זיך נישט צופיל לאון וואויל גיין.

אם רואה את אביו מקיים מצוות מתוך התלהבות אזי הדברים עוברים מזהב אל הברז

נְזִיר לְהִירָאָהוּ (ו, ב). השמרי נא ואל תשתי יין ושכר וגו', כי נזיר אלהים יהיה הנער (שופטים יג, ב) [ומכאן למדו שההורים חייבים לשמור בעצמם מה שרוצים שהילדים ישמרו]:

וְלִמְדַתָּם אִתָּם אֶת בְּנֵיהֶם כִּי צִדַּק, ע"י התנהגותך האישית, ע"י 'בשבתך בביתך ובלכתך בדרך' (שפת אמת):

אם רואה את אביו אומר ברכות ומברך ברכת המזון ומקיים מצוות מתוך התלהבות ורגש דקדושה, ושהוא מחשיב את התורה ומצוות, אזי הדברים עוברים מאב אל הברז בטבע. אבל כשהבן אינו רואה זאת, אלא שהכל נעשה

בקריירות וכמצוות אנשים מלומדה, וכמי שכבר מצפה לסיים התפילה וכדו' אזי אף הבן לומד להיות כן, ואז לא יעזור שיחות ופעולות שונות של חנינה.

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א, בשיחה לפני מחנכים פרשת וארא, תשע"ט

ישראל ראויים לברכה ככל אופן ובאזיה צורה שיהיו

כֹּה תִּבְרַכְוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ו, כג). אא"ז וצוק"ל מזוואלין אמר, כה תברכו, יודען אזוי ווי זיי זענען, זענין ראוי לברכה [כה, כפי שהם, ראויים הם לברכה] עכ"ל.

מאמר יחזקאל [קאזמיר]

עובדות וסיפורי צדיקים

אם אין לו עמור לחם אתן לו כסף לקנות לחם, אבל אם ללחם יש לו אני רוצה שיחי' בדהקות

הרה"ח ר' דוד שכטר ז"ל שגר בשכונת הרה"ק ר' שלומקה מזוועהיל זי"ע סיפר להרבי על העניות השוררת בבית נכדו מרן מוהר"מ זי"ע המתקשה מאד בפרנסתו, אמר לו הרבי שאם אין לו עמור לחם יתן לו כסף לקנות עבורם לחם, אבל אם ללחם יש לו, **ווייל איך ער זאל זאך מיטשען** (אני רוצה שיחי' בדהקות).

סידו צדיק [זוועהיל] עמוד רט

צורבא מדרבנן ועם הארץ מדאורייתא

אִישׁ אֹי אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְהִירָאָהוּ (ו, ב). כימי בחרותי הסתופפתי בצל מו"ר הגה"ק רבי **טעביל מדוקלא** וצוק"ל, שהיה שר התורה, והוא הראה לי פעם איזה חיבור, שהמחבר האריך בתשובה אם שייך נזירות **אצל אשה או לא**. כשהוא מביא הרבה מראי מקומות ומפלפל בצדדים לכאן ולכאן, ואמר לי רבי טעביל, שנראה שהמחבר לא למד את הפסוק המפורש (במדבר ו, ב), **איש או אשה כי יפליא לגדר נזיר להזיר לה**.

שפע חיים, דרשות חומש רש"י, שנת תשמ"ג, ויחי, עמוד קמג

קנה בנפשו מידת מסירות נפש לתורה מאביו שלא הפסיק מלימודו למסחר אפילו בשעת הדקו

נְזִיר לְהִירָאָהוּ (ו, ב). השמרי נא ואל תשתי יין ושכר וגו', כי נזיר אלהים יהיה הנער (שופטים יג, ב) [ומכאן שחייבים לשמור בעצמם מה שרוצים שהילדים ישמרו]:

דוגמא כנה כיצד מתמסרים למען התורה, סיפר בעצמו הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, מה שראה אצל אביו, ממנו למד וכן עשה, אבא ז"ל, היה סוחר עורות בלישא, בתקופה מסוימת, ירד מסחרו והתמוטטו נכסיו, עד שבני הבית סבלו מחרפת רעב ממש, כמעט ולא היה מה לאכול, מדי יום ביומו, לאחר תפילת שחרית, היתה לאבא קביעות **ללמוד שעתיים רצופות**, מימיו לא ביטל קביעות זו. ויהי היום הגיע סוחר עשיר, נכנס לביתנו, והביע את רצונו, לרכוש כמות רבה של עורות, אותה שעה, שעה של קביעות לימוד היתה, ניגשה אמא לדלת חדרו, דפקה פעמיים ושלוש, לנצל את ההזדמנות המוכשרת לעיסקה רצינית מבעד לדלת, וכשאבא ז"ל שאל מה אירע, השיבה שהגיע סוחר עשיר והביע את רצונו לרכוש כמות רבה של עורות, נשמע קולו של אבא, לכו ואמרו לו, **אם מוכן הוא להמתין עד שאגמור את הקביעות שלי, מה טוב, אם לאו, ילך בשלום**, מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה, אם נזר עלי למכור את הסחורה, אמצא קונה גם בלעדיו, ולא יצא מהחדר, וסיים רבי אהרן זצ"ל שהתמסרותו המופלאה של אבא לתורה, עוררה בנו את האמונה הפשוטה, כשלומדים תורה לא מפסידים לעולם, ממנו רכשתי גם אני את מסירות הנפש לתורה.

הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א, טובך ויעוני, ח"ב, עמוד רכה

החפץ להנחך את הילדים ליראת שמים צריך להיות בעצמו ירא שמים

נְזִיר לְהִירָאָהוּ (ו, ב). השמרי נא ואל תשתי יין ושכר וגו', כי נזיר אלהים יהיה הנער (שופטים יג, ב) [ומכאן שחייבים לשמור בעצמם מה שרוצים שהילדים ישמרו]:

בפולין הגויים עבדו קשה עבור כמה מטבעות ליום, שאבו מים וחטבו עצים, היו גוים רבים שעבדו בבתיהם של יהודים, עד שידעו את שפת האידיש היטב. ערב אחד בסיום יום עבודה מפרך, חלף אחד מאותם גוים ליד בית הכנסת של היהודים וראה את

אחד ממכריו, יהודי עני, עומד ליד ביהכ"נ לקבץ נדבות, ובידו גרושים רבים, חופן מלא מטבעות. הוא התקרב, הציץ בכף ידו ושאל כמה יש לך ביד, 'שלוש זלוטי' השיב, בערך כמו שלושה שקלים, איך הרווחת כל כך הרבה, העני השיב לו, היהודים כולם חולפים בסמוך אלי בין מנחה למערב, כשלוש מאות יהודים נכנסים לבית הכנסת, וכיון שיהודים הם רחמנים בני רחמנים רק צריך לצעוק, יהודים תנו נדבה, והם זורקים איזה שהוא מטבע, כך מתאספים כשלוש מאות גרושים.

אמר הגוי לעצמו: 'וכי אני משוגע, ללכת לעבוד בשביל עשר שקל ליום שלם, ממחר אני נעמד ליד בית הכנסת של היהודים ומבקש נדבות. למחרת הוא ישן כל היום, התעורר לקראת ערב ומיהר לרחבת בית הכנסת הגדול והחל לצעוק באידיש, יהודים רחמנים תנו נדבה לעני. טוב מאד, יהודים ראו עני נתנו נדבה גרוש ועוד חצי גרוש ועוד גרוש, הוא אסף הרבה, אלא שליבו לא היה שמה, מדוע, כי בצדה השני של רחבת בית הכנסת, ישב עני אחר שמשום מה הבחין, כי נתנו לידו אפילו עשרה גרוש בבת אחת.

לאחר סיום ערבית כאשר הקהל הלך לביתו, שאל הגוי אותו את אותו עני **אולי תגלה לי את הסוד**, למה לך נותנים גם עשרה גרוש, ולי לא, הוא הסביר לו שמע נא **אני גר צדק** וליהודים יש חשיבות מיוחדת לגרי צדק ונותנים יותר. למחרת בא העני הגוי וצעק באידיש כמובן, יהודים רחמנים, **רחמו על עני גר צדק**, ואכן נתנו לו בעין יפה, הכל טוב ויפה, אבל עינו צדה עני אחר היושב על כסא צדדי, ולו נתנו עשרים גרוש כאחת ולפעמים אפילו חצי לירה, לאחר מעריב ניגש הוא לאותו יהודי עני, ושאל בלחש למה לך נותנים יותר.

השיב לו העני אני נכד של הבעל שם טוב, והיות ואני נכד של צדיקים נותנים לי יותר, למחרת הגוי הגיע מוקדם והחל לצעוק, רבותי, תנו נדבה לעני גר צדק נכד של הבעל שם טוב, ואז כבר לא קיבל גרוש אחד, צעק וצעק ועוברים ושבים חלפו על פניו בחיך, הוא לא הבין את הסתירה שבקולו, או שאתה נכד של הבעל שם טוב, או שאתה גר צדק, זה ראש של גוי. כמו כן לפעמים חיים חיי סתירה, לדוגמא להנך הילדים ליראת שמים, צריכים להיות בעצמם ירא שמים, צריך לדעת האם ההורה הינו נכד של הבעל שם טוב, או גר צדק, וכאשר הורה נכשל בזה קשה לו להנך את הבנים.

הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל, להגיד, פקודי

נתנדב ע"י הנדיב הנכבד והנעלה, יקר שבערכין הרה"ח ר' שלמה האפמאן הי"ו
לעיי"נ אביו הרה"ח מוה"ר דוד אלהן בן הרה"ח מוה"ר שמשון ז"ל, נלב"ע י"ז אייר תשע"ז לפ"ק

ס"ב

בשורה טובה תדשו עצם

אנשי בשורה אנחנו היום, כי בסיוענתא דשמיא הופיע לאור עולם ברוב פאר והדר כך נוסף מסדרת הספרים שמצאו חן ושכל טוב בעיני מחנכים, הורים, וכל אוהבי תורה

מתיקות התורה

- חלק רביעי -

על ספר במדבר, ופרקי אבות

אוצר סגולה ויקר ערך, של אמרות שפה, סיפורים נאים, לקח טוב ונועם מוסר, יסודות היהדות ודרכי החסידות, נצות לחינוך, הדרכות לקנין מידות טובות, נתיבות הכמה ותעצומות נפש נובח נסיונות הזמן. כפי שהעלו בספרים הקדושים מתוך פסוקי פרשיות השבוע

מסודרים בטוב טעם ודעת בסדר מיוחד במטרה למסור ולהגיש את הדברים בשלחן שבת קודש באוזני בניכם ובנותיכם, למען יגדלו לשם ולתפארת מתוך מתיקות התורה ואהבת הבורא

ללמוד וללמד! הספר מבא תועלת רבה ועוד רב למרכיבי-תורה, דרשנים ומגידים, מחנכים לבנים ומחנכות לבנות.

ניתן להשיג גם את שאר הכרכים על חומשי בראשית שמות וקרא

הפצה ראשית: בארץ הקודש: עמודי שש - 054.804.3333 | 02.537.7134 בארצות הברית: שיה - 718.871.8652

האירו את שלחן השבת שלכם באור חדש • לא היה עוד כבושם הזה - טעמו וראו כי טוב

אוצר - הלכות

לחג השבועות - תשפ"ב

החמה	עלות השחר	מוצאי יו"ט	הדלה"נ ערב ש"ק	ירושלים
5:33	4:07	20:24	19:06	
5:38	4:08	20:26	19:21	בני ברק
5:39	4:22	20:27	19:16	חיפה
5:44	4:31	20:24	17:15	מודיעין עילית

זמן ר"ת 8:48

תמצית הלכות הנחוצות לשבת קודש וחג השבועות תשפ"ב הבעל"ט
על פי פסקי מרנא "השבט-הלוי" צקללה"ה
 שנאמרים בביהמ"ד "שבט הלוי" אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית
 ע"י הרב אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א
 ראש כולל ישועות יעקב ומח"ס המינים המהודרים

הכנה לחג השבועות - ער"ש

- א. חייב אדם להיות שמח וטוב לב ביום טוב הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו (שור"ע סי' תקכ"ט ס' ב/ז). והוא מצות עשה מן התורה דכתיב ושמחת בחגך (משנ"ב סקט"ז). בבשר ויין ודברים המשמחים כל אחד כפי דעתו. והארכתי באוצר הלכות של חג הפסח ש.ז. ומשם תיקחנו.
- ב. מצוה להסתפר¹, לרחוץ, ולגוזו הציפורנים², ולטבול קודם הרגל³. (סי' תע"א ס' ג', וסי' ר"ס משנ"ב סקכ"ב)
- ג. אבלות שנהגו בימי הספירה: מעיקר הדין מותר להסתפר מ-ג' סיון בבוקר, אך ע"פ האריז"ל יש להסתפר רק בערב שבועות. ובשנה זו שיו"ט חל במוצאי שבת אף לדעת האריז"ל מותר להסתפר בער"ש (כה"ח סי' תצ"ג סק"ג). נכון תמיד בערב שבת וי"ט להסתפר קודם הצות היום. ואם זמנו כהול יכול להסתפר אפילו ביום המישי בלילה (רמ"א סי' רנ"א סעיף ב', משנ"ב סק"ז). אולם ילדים אפשר לספר כבר מ-ג' סיון בבקר (ע"פ ביאור"ל סי' תרע"ה ד"ה לירידן דכל אחד)

הערות והוספות

- ¹ כשמסתפר כיוון לקיים מל"ת "לא תקיפו פאת ראשכם" שהם ב' מצוות, ו"פאת הזקן" שהם ה' מצוות. וכן מצוות "ובחוקותיהם לא תלכו" ו"לא ילבש". ומ"ע דרבנן לכבוד יו"ט (כף החיים סי' רל"ב). **מי שהסתפר בל"ג בעומר או בעל ברית שהסתפר בספירת העומר** האם צריך להסתפר קודם החג: כתב השעה"צ (סי' תקל"א סק"א) "ואפשר דאם גילח בתוך ל' יום לא שייך זה, דניול הוא יותר משלשים יום (פרמ"ג משנ"ב סק"ב). ולדין במדינתנו שאין המנהג לגלח רק במספרים, ואם כן אפילו אחר שסיפר עצמו נשאר עליו מעט שער, ממילא אפילו אם ישנה אחר זה פחות משלשים יום יתרבה עליו השער יותר משלושים יום שלפנים שהיה אז אחר גלוח" לפי זה צריך להסתפר קודם החג. שמעתי מהגאון רבי מאיר סירוטה שליט"א.
- ² לכתחילה לא יקוץ ציפורניו ידיו ורגליו ביום אחד, ויקדים לקוץ אחד מהם יום או יומיים. ובדיעבד יש להקל בערב שבועות (לקוטי מהר"ח מנהגי ער"ש, חידושי הרי"מ). **רצוי ליטול ציפורניו קודם הצות היום** (שערי תשובה ס' רנ"א סק"ד). **הקזת דם**, השנה בערב שבת גם לא יקזו דם (דרכי תשובה סי' קט"ז ס"ק פ' בשם מהר"ל). מלבד בשעת סכנה שמתור. ובדיקת דם רגילה שמוציאים מעט דם אין חשש (מבית לוי).
- ³ כתב המטה אפרים (סי' תרכ"ה סק"ד) דאף מי שאינו טובל בכל ערב שבת חייב לטבול בערב הרגל. ובשערי תשובה (סי' תקכ"ט סק"ד) כ' דמה דאמרו חייב אדם לטהר עצמו ברגל, אינו נוהג בזמן הזה. ועי"ש לשאר דברים בזה"ל. (ועיין האלף למטה ס"ק כ"ה דאינו חובה, ומצוה איכא). **ענין בשל"ה מס' שבועות** (עמ' תס"ב מהד' ד רמ"ה) שטובלים זכר לאבותינו שטבלו בערב הרגל, עיי"ש. איתא בס' הכוונות שטוב לטבול שתי טבילות לכבוד יו"ט, ויכוון בשעת טבילה שהוא טובל לכבוד הרגל ולהמשיך עליו קדושת יום טוב (מט"א סי' תרכ"ה). ויש שנהגו שמוסיפים לטבול לאחר לימוד ליל שבועות קודם עלות השחר (של"ה הנ"ל).

לעילוי נשמות

זקנתי טובת הלב
 מרת מרים בת ר' דוב ע"ה
 אינדינ
 נלב"ע כה' אייר תשפ"ב

אימי מורתי
 מרת נאוה בת ר' דוד שרגא
 פייש ע"ה
 אינדינ
 נלב"ע ד' ניסן תשע"ב

אבי מורי
 ר' משה ב"ר ר' אברהם
 יחזקאל ז"ל אינדינ
 נלב"ע כ"ט סיון תשפ"א

גומלי חסדים במאור פנים בגופם וממונם
 הונצח ע"י בנם ונכדה עו"ד מר דביר שיחי'

ד. נוהגין לטטוח עשבים בשבועות בבית הכנסת ובבתים זכר למותן תורה, שהיו עשבים סביב הר סיני. ובמג"א (סק"ה) כתב 'נוהגין להעמיד אילנות - נראה לי הטעם כדי שיזכרו שבעצרת נידונין על פירות האילן' (ר"ה פ"א מ"ב) ויתפללו עליהם⁴. הגר"א ביטל מנהג זה משום חק העמים להעמיד אילנות בחג שלהם (רמ"א סי' תצ"ד סי' ג' ומשניב סק"י). אצל מרן החתם סופר זצ"ל נהגו להעמיד אילנות בבית הכנסת. ובמקום מושב החת"ס זצ"ל היו עושים סוכה מאילנות (חוט המשולש עמ' קכ"ח)

פרחים ועציצים לזי בשביעית

- א. עץ סרק או פרחים בלי ריה אין בהם קדושת שביעית. לגבי איסור זמירה, אם כוונתו רק להעמיד בבית הכנסת או בביתו מעיקר הדין מותר, אך עדיף לעשות אם אפשר בשינוי ובצנעא (חזו"א שביעית סי' י"ט אות ט"ו ד"ה ואילני, שו"ת שבה"ל ח"ב ת' ר"ב וח"י ת' קצ"ו)
- ב. פרחים העומדים לריח יש בהם קדושת שביעית (שביעית פ"ז מ"ו הוורד והכפר וכו', רמב"ם פ"ט הי"ט, שו"ת שבה"ל ח"ב ת' ר"ב)
- ג. מותר לקנות ולמכור פרחים שאין בהם ריח אם לא נורעו או נעבדו בשביעית באיסור, הואיל ואין בהם קדושת שביעית (דריי שביעית)
- ד. לכן הקונה פרחים בזמן שנוהג בהם קדושת שביעית, יקנה רק פרחים שיש עליהם פיקוח הלכתי, שלא ישלל באיסור שביעית ח"ו. ואף שקונה ממוכר שומר שביעית צריך לברר שלא קנה המוכר מן החשוד על השביעית (שו"ת משנת יוסף ח"ב סוסי' ל"ה, אמרי יעקב ה"ל ארץ ישראל סי' ח' עמ' רע"ג ביאורים ד"ה אמנם)
- ה. עצים ופרחים לכל סוגיהם שנורעו באיסור, אסור לקנותם⁵.

הכנת הזרזת

- א. המדליק בפתיל צף יפריד לפני שבת את השעם אחד מהשני, וכן צריך לבדוק שהשעם מנוקב דיו בכדי להכניס הפתילה, שאם אינו מנוקב אסור ביו"ט לנקבו או להרחיבו (ששי"ב פ"י"ג הלכה כ"ה). אמנם להכניס הפתילה לתוך החור של השעם מותר מדינא⁶, אולם לכתחילה ראוי להכין את כל הפתילות לצורך יו"ט, וכתב מרנא בשו"ת שבט הלוי ואני לעצמי נהגתי להכין הכל לפני יו"ט⁷ (ח"ט ת' קכ"ח ב). והשנה יכון לפני שבת.
- ב. במועדים שבהם מזכירים נשמות נוהגים להדליק נר נשמה לעילוי נשמת ההורים והקרובים⁷. ולכתחילה ידליקם מערב שבת כיון שאין הנר משמש למאור, ולכן עדיף שידליק נר שדולק 48 שעות⁸.
- ג. ימשמש בכיסו בגדיו בערב שבת שמוא יש בהם דבר מוקצה (שו"ע סי' ר"ב ס"ד).

ביום השבת

- א. בעת שאומר בשבת בבוקר ברכת התורה, טוב שיכוון שהוא רוצה לצאת בכרכה זו רק עד עלות השחר למחרת בחג השבועות מפני שרוצה לעסוק בתורה בכל הלילה, וכדי שיוכל לברך ברכות התורה. (מג"א סי' מ"ז סי' י"ב וסי' תצ"ד בהקדמה, מנהגי מהרי"ץ דרשסקי זצ"ל עמ' קס"ח סי' ב', הליכות שלמה תפילה פ"ו ה"ג, ועיין נשמת אדם כ"ט סק"ג).
- ב. לאחר קריאת התורה אומרים אב הרחמים (מבית לה, לוח א"י). כיון שהיו בתקופה זו גזירות תנ"ו והתקנה הקדומה הייתה לאומרה בשבתות של ימי הספירה. ויש מקומות שלא אמרו כל השנה אלא בשבת שלפני שבועות, ושבת חזון (ליקוטי מהרי"ח סי' קריה"ת בשבת).

הערות והוספות

⁴ הביאו השו"ע הרב (סקט"ו), אבל המשנ"ב (סק"ו) השמיט את המילים "ויתפללו עליהם". והעתיק כפי א"ר. ראיתי בשם הגר"ח ק"ק צ"ל שזמן תפילה על אתרוג הוא בשבועות, שאז נידונין על פירות האילן. ומה שכתב המג"א ויתפללו עליהם כ' השל"ה (מ' שבועות ד"ה חייב) וז"ל חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר כי הוא יום שזכינו לכתר תורה... כי היום הקדוש הזה יומא דדינא וז"ל ספר תולעת יעקב בת"ד העולם נידון ביום זה על התורה שניתנה בו עכ"ל.

⁵ לקבל פרחים ועצים שנעבדו באיסור יש אומרים דאפילו במתנה אסור לקבלם. (אמרי יעקב הלכות ארץ ישראל סי' ח' עמוד רע"ג בביאורים עיי"ש)

⁶ עיין בספר מבית לוי על מועדי השנה עמ' תקכ"ג בירור הלכה בעניין.

⁷ כתב בס' קב הישר פ' פ"ו, טעם הזכרת נשמות ביו"ט מפני שהנשמות עולין עם תפילתן של ישראל והקב"ה מאזין תפילתן. ומנהג יפה להזכיר נשמות להתפלל עליהם. בס' יסוד יוסף כתב הנשמות הק' קרובים הם לבני"ה להאזין תפילתם ולהתחבר עמהם.

⁸ **סכח להדליק נר נשמה מערב שבת ונזכר בליל יו"ט** ידליקנו בחדר שאוכלים בו דמוסוף אורה בחדר. ועדיף טפי להדליק בבית הכנסת משום שבו הותרה הדלקת נר אפילו ביו"ט משום 'באורים כבדו ה' וע"י כן יצא מחשש נר של בטלה. ובשעת הדחק אפשר להתיר בכל גווני דהוי נר של מצוה שהוא לכבוד אבותינו. (ביאור"ל סי' תקי"ד סעיף ה' ד"ה נר). **מן הדני סגי בנו אחד לשתי נשמות ההורים**. (ע' סי' תר"י סק"ב). ובאליה רבה כתב שמדליקין נר לכל אחד ואחד. ואם צריך להדליק שתי נרות עבור אביו ואמו, גם בליל יום טוב מותר להדליק לאביו ולאמו לכל אחד מהם נר נפרד. שמעתי מהגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א מרא דאתרא א. ברכפלד.

ג. בשבת קודש יש חיוב אכילה ג' סעודות, והיות ושב"ק הוא גם ערב יו"ט, לכתחילה⁹ יאכל סעודה ג' קודם זמן מנחה קטנה
103: 161. ואם שכח, או עבר הזמן ולא אכל סעודה ג', מצווה לכתחילה להיזהר שיאכל רק מעט פת, כדי שיאכל סעודת ליל
יו"ט לתיאבון (משנ"ב סי' תקכ"ט, שעה"צ ס"ק ט"ז-י).¹⁰

ד. מנהגם של ישראל לעסוק בלימוד התורה בליל יו"ט של שבועות. אם רוצה לישון כדי שיוכל ללמוד אסור לומר בפיו
שהולך לישון כדי שיוכל ללמוד בליל שבועות, רק יאמר שהולך לישון לכבוד שבת.¹¹

ה. כמנחה אומרים פרקי אבות (משנ"ב סי' תצ"ד סק"י). בשנה זו באר"פ פרק א', ובהו"ל פרק ו'. ואין אומרים צדקתך צדק (סי' רצ"ב
ס' ב').

ו. שבת קדושתו חמורה מיום טוב. לכך אסור להכין משבת ליו"ט. ומ"מ מותר לסדר את הבית כבכל שבת - לכבוד שבת
קודש. אך אם יש אופן שלפעמים אוכלים מהדבר בשבת עצמו, כגון שיש קמנים וחלושי כח שאפשר שיצטרפו לאכול
קודם השקיעה, מותר להפשיר בעוד היום גדול את המאכל. ולכן מותר להוציא בלי או שקית גדולה להפשירו אף שיצטרך
לקטן רק מעט. ואף אם הדברים מונחים בשקיות נפרדות, הואיל והכל ראוי לו, מותר לו להוציאם. (משנ"ב סי' שכ"ג סק"ז). אך
אם המאכל אינו מוכן, אסור להפשירו. שהרי אי אפשר להאכילו בשבת לקטן. וכשאינו ראוי לאכילה אפילו ע"י הדחק
הוא גם מוקצה.¹²

מוצאי שבת קודש - ליל יו"ט

א. לאחר צאת הכוכבים, ומותרות הנשים להכין צורכי יו"ט. ותאמנה ברוך המבדיל בין קודש לקודש, ויכינו את צורכי הסעודה
לקראת יו"ט. ואין לעשות שום מלאכה קודם אמירת ברוך המבדיל (סי' רצ"ט סק"ט).¹³

ב. אסור לאכול עד שיקדש על הכוס כהלכתו, ואפילו שכבר התפלל ואמר ותודיענו (משנ"ב סי' רצ"ט סק"ו).

ג. בתפילת מעריב של ליל יו"ט צריך לומר ותודיענו. ואם שכח ולא אמר ותודיענו רק הנוסח של יום טוב כיון שהתחיל לומר
ותתן לנו ה' אלו קיינו אין צריך להזכור (מש"א סי' ז', ביאור"ל סי' רצ"ד ד"ה ואם). אך יכול להזכור לתודיענו כל זמן שלא אמר ברוך אתה
ה' מקדש ישראל והזמנים (ש"ת שבט הלוי ח"ט ת' 14).

ד. הדלקת הנרות בליל יו"ט מנר שהוכן מבעוד מועד. ואחר ההדלקה אסור לכבותו, אלא יניחנה ויכבה מאליה.¹⁵

ה. המדליק בנרות שעווה אסור להדביקם ביו"ט בכדי שלא יפלו (משנ"ב סי' תקי"ד סק"ח). אין לתקן ולהבהב את הפתילה ביום טוב
(ש"ע סי' תקי"ד ס' ט). מפני שהוא תיקון כלי (משנ"ב סי' תקי"ד סקמ"ג).

ו. המדליק בכוסית ובתוכה נר, ולאחר ההדלקה נשארת חתיכת מתכת בתוך הכוסית, וכן בנרונים (נרות חימום) שרוצה להשליכם
ולהניח במקומם החדשים, לכתחילה יוציא ע"י כלי כגון כף או מזלג, ומעיקר הדין יכול להוציא בידו.¹⁶

הערות והוספות

⁹ יש לדון אחד שאוכל שתי סעודות אחת אחרי השנייה ועושה הפסקה קצרה ואוכל סעודה שניה בנטילת ידיים האם מותר לברור אוכל
קודם סעודה ראשונה לסעודה השנייה והרי דין הברירה להתיר בשבת יש בו ג' תנאים 1. אוכל מתוך פסולת. 2. לברור בידו. 3. לאכול
מיד. האם כאלו שהסעודה קצרה וההפסקה קצרה ג"כ נקרא מיד? לדעת שו"ע הרב סק"ג ומשנ"ב סק"ד דווקא אחר סעודה ראשונה,
ועיין אגלי טל בור אתה דשעה נקרא סמוך, והאריך בס' שבת כהלכתו פ' י"ג ביאורים אות י"ג ואכמ"ל, (הערות המעיינים).

¹⁰ עיין בשעה"צ שכתב דמעט פת היינו יותר מכביצה פת, שהוא שיעור סעודה ג', ע"ש.

¹¹ כבילה בשבת במקוה אחר הצהריים - דעת הגרש"א צ"ל להתיי (מאור השבת ח"ב מכתבים כ"ח ג'). ודעת הגר"מ צ"ל (בש"ת קנה
בושם ח"ג סי' כ"ב) לאסור לטבול בשבת.

¹² בשעת הדחק ובמקום הצורך יש להתיר הוצאת דברים שהם רק טירחה בעלמא ולא מלאכה - ע"פ חיי אדם (כלל קנ"ג), שו"ת מהרש"ג
(ח"א סי' ס"א ג), שעה"צ (תק"ג ב'). ועיין סי' תרס"ז משנ"ב סק"ה). להכניס למקרר יין או מיץ ענבים לצונן, אם יש צד שיטעם בשבת
עצמו, או יטעים לאחד הילדים מותר. וכן אם הבקבוק מונח בחוץ ורוצה לסדר את החדר לכבוד שבת, מותר להניחו במקרר שהוא
מקומו.

¹³ מלאכות אסור לעשות קודם ברכת הבדלה, אבל דבר שהוא רק הכנה משבת ליו"ט או טלטול מוקצה מותר אף קודם אמירת ברוך
המבדיל (סי' רצ"ט סי' משנ"ב סק"ו).

¹⁴ עיין מטה אפרים (סי' תקצ"ט ס"ז) בעניין אם רוצה להתפלל תפילת נדבה. ועיין באלף המגן דלא יחזור להתפלל תפילת נדבה דאין
מתפללים תפילת נדבה ביו"ט. ועיין בשו"ת שבה"ל הנ"ל שמפלפל בדברי המטה אפרים ומוכיח מלשון המט"א ש"א לחמיר על עצמו
לחזור. עיי"ש. ולתוספת עיין עיין הליכות שלמה-תפילה (פ' ט"ז הערה ד').

¹⁵ אם אין לו נר להדליק נרות ליו"ט או לבישול, יכול להעביר את מנו שהודלק לעילוי נשמה (משנ"ב סי' קנ"ד סק"ו).

¹⁶ עיין רעק"א סי' תק"א סק"ז בהג"ש שו"ע ד"ה שם בהא דמתיר. שמעתי ממור"ר הגאון הגדול רבי י. מ. שטרן שליט"א. ועיין בשו"ת דבר
יוסף להגאון רבי יוסף דוב פישר צ"ל סי' מ"א שהאריך בה.

ז. בהדלקת הנרות (במוצאי) מברכים¹⁷ להדליק נר של יו"ט, וברכת שהחיינו.

קידוש-יקנה"ז

א. בליל יום טוב עושים קידוש והבדלה על כוס אחד וסדר הברכות יקנה"ז. יין-בורא פרי הגפן, קידוש-של יום טוב, נר-בורא מאורי האש, הבדלה-ברכת המבדיל בין קודש לקודש, זמן-שהחיינו¹⁸. אישה שהדליקה נרות וברכה שהחיינו לא תענה אמון על ברכת שהחיינו שבקידוש (ש"ת שבת הלוי ח"ג ת' ט'). ואם ענתה אמון בטעות לא היה הפסק. [הנהגת מרנא השבט הלוי לתלמידיו, דברכת בפה"ג תאמרנה הנשים בכל שבת ומועד בעצמן, ח"ח ת' רפ"א].

ב. אין למלאות הכוס על גדותיה שיישפך כפי שנוהגים בהבדלה בכל מוצאי שבת¹⁹.

ג. שכח להזכיר הבדלה בקידוש או שלא הבדיל בדיו, צריך לחזור ולומר הבדלה על הכוס. אולם לגבי ברכת היין תלוי: אם דרכו לשתות יין בתוך הסעודה מברך רק ברכת המבדיל, ואם אין דרכו לשתות יין בסעודה מברך הגפן והמבדיל (משני"ב ס"ה תע"ג סק"ה).

ד. איש המתגורר לבד בחג ועושה קידוש לעצמו, לא יברך שהחיינו בהדלקת הנרות של יו"ט רק ברכה על הנרות, ומיד יקדש, וברכת שהחיינו של הקידוש עולה גם לנרות (מטה אפרים ס"ה תקצ"ט ס"ט).

ה. וכן אישה המתגוררת לבדה בחג ועושה קידוש לעצמה, לא תברך שהחיינו בהדלקת הנרות של יו"ט אלא בקידוש. ואם ברכה בהדלקת הנרות לא תברך שוב בקידוש²⁰. אבל אם מוציאה נשים אחרות שלא הדליקו נרות, אף אם בירכה שהחיינו בהדלקת הנרות, מ"מ תברך שוב שהחיינו בקידוש להוציאן.

ו. ברכת מאורי האש: רבו חילוקי הדינים, מרנא השבט הלוי זצ"ל נהג לברך על נרות שהודלקו על השולחן לכבוד יום טוב ולא קירבם זה לזה ולא הביט בצפורניו²¹ (מבית לוי). ויש נוהגים²³ להדליק שתי נרות מנר דולק ולהזיקם סמוכים זה לזה כדי שיהיו לאבוקה²⁴ ופשוט שאסור לכבותו.

הערות והוספות

¹⁷ מתי לברך בהדלקת נרות דיו"ט: האם כמו בשבת-אחר הדלקת הנרות, או קודם הדלקת נרות-כמו בכל מצוה קודם עשייתה, רק שבשבת אי אפשר מפני שמקבלת שבת בברכתה? - בנו של הפרישה כ' בהקדמה בשם אמו לברך קודם הדלקת הנרות, אבל המג"א (סי' רס"ג סק"ב) כ' לברך אחר ההדלקה דלא חילקו חכמים בין שבת ליו"ט, וכן נקט השו"ע הרב (סק"ח). אבל הרבה אחרונים ס"ל לברך ביו"ט קודם הדלקת הנרות, וכן נקט המטה אפרים (סי' תרכ"ה סל"ג). **המנהג אצל מרנא השבט הלוי זצ"ל לברך ביו"ט שחל בימות החול** קודם הדלקת הנרות (הגש"פ-שבה"ל).

¹⁸ **אינא בשם הרוקח בנוח הברכה אומרים שהחיינו** - כנגד הללי נפשי את ה', וקיימנו - אהללה ה' בחיי, והגיענו - אזמרה לאלקי בעודי. (מ' שו"ע הרב ע' תפ"ו).

¹⁹ סי' רצ"ו ס' א', עיין שש"כ פס"ב הער' כ"ו בשם הגרשז"א זצ"ל הטעם שהרי עכשיו יו"ט ואסור הרווחת שכר והו"ל בזיון לקדושת יו"ט עכ"ד.

²⁰ **שכח לומר בתפילת ערבית הבדלה וכן בקידוש לא אמר הנוסח של הבדלה. האם צריך לחזור ולהתפלל וכן להבדיל** כדאינא בשו"ע סי' רצ"ד ס"א. **פסק מרנא השבט הלוי זצ"ל** להגאון א"מ שליט"א דצריך לחזור ולהתפלל ולהבדיל בכוס (שו"ת שבה"ל ח"א ת' ע"ז). וכן דעת הגרשז"א זצ"ל דיחזור ויתפלל ויבדיל. והוסיף הגרשז"א זצ"ל דמוטב שיתפלל מיד לפני שמבדיל על הכוס ונטול ידיו לסעודה, ואין התפילה נחשבת להפסק בין הקידוש לסעודה, הואיל וע"י התפילה מותר לו לאכול (שש"כ פס"ב הע' ל"ו). ועיין בשו"ת מגדנות אליהו ח"ג סי' ק"ל

²¹ ספר ברכת הבית (שער מ"ה א' כ"ו) כתב שאשה המקדשת לעצמה תברך שהחיינו בשעת קידוש. ומה שנהגו הנשים לברך בשעת הדלקת הנרות, אין לזה יסוד, ואין למחות בידם. (שע"ת סי' רס"ג סק"א משני"ב סק"ג) וכן מורים בבית הוראה זיכרון מאיר, אבל אם מוציאה נשים אחרות שלא הדליקו נרות וברכה שהחיינו בהדלקת הנרות, מ"מ תברך שוב שהחיינו בקידוש להוציאן.

²² עיין הליכות שלמה מועדים פ"ט הערה 155 דכתב הגרשז"א זצ"ל דאין המנהג להסתכל כ"כ בצפורנים לאור הנר כמו בכל מוצ"ש, ועיי"ש דכתב שלא לחבר הנרות יחד. ושור"ר שכ"כ במנהגו בעל שו"ע הרב זצ"ל "אין מקרבין הנרות ואין מאחדין השלהבת שלהם, וכן אין מביטים בצפורנים. ורק בעת ברכת בורא מאורי האש מסתכל בנרות כמו שהם כל אחד בפני עצמו" עכ"ל (שו"ע הרב קה"ת עמ' תפ"ו).

²³ מטה אפרים סי' ת"ב באף המגן סק"ג בשם יסוד ושורש העבודה. אך יש לעיין דבעת שיפירד הנרות לאחר ברכת האש ייראה כמכה עיין משני"ב סי' תק"ב סק"י"ט וסק"כ דכתב דנכון להחמיר, ועיין שם בשעה"צ סק"ג. ועיין בס' חצר הלוי עמ' תקפ"א שיעור של מרנא השבט הלוי בעניין חיבור ב' הנרות. ויש נהגו להדליק במיוחד נר אבוקה [שהי נרות קלועים יחד]. ועיין שש"כ פס"ב הערה ל"א בשם הגרשז"א זצ"ל אם מותר להדליק ביו"ט אבוקה רק בשביל הידור של נר אבוקה. וכתב דודי הגאון רבי א.א. רובינשטיין זצ"ל בשו"ת מגדנות אליהו (ח"ג ס' ק"ו) בשם לקט יושר דכשחל יו"ט במוצ"ש היה נוהג שאשתו הדליקה יחד עם נרות היו"ט גם נר אבוקה, הרי דלא הדליק במיוחד. וכן בהגהותיו של דברי ישראל על סי' תק"ד כ' להדליק נר אבוקה קנהה בתוך נרות היו"ט. ולדינא הכריע המגדנות אליהו דיש מקום להחמיר ולהדליק בין שאר נרות היו"ט נר אבוקה ולא להדליקו בלחוד. **אם שכח לברך על מאורי האש בקידוש** רשאי לברך מיד כשזכר דכל מוצאי שבת זמנה (שו"ת רב פעלים ח"ב סי' י"ד).

²⁴ אם מביטים בצפורנים כבכל מוצ"ש בשו"ת רב פעלים ח"ב סי' י"ד כ' שמביטים, ובספר ויגד משה סי' ט"ו אות ט' מביא בשם מנהג הרב בעל התניא שהובא לעיל שלא מביטים, וכן כ' בס' שיח אבות. ונהרא ונהרא ופשיטה.

ה. אין לברך על הבשמים כמו בכל מוצאי שבת²⁵, ואף שביו"ט אין נשמה יתרה כמו בשבת כתב המשנ"ב לפי שיש מאכלים טובים המיישבים דעתו כמו בשמים (ש"י"ע סי' תצ"א ס' א' משנ"ב סק"ג).

ח. נשים טועמות מזכוס הקידוש, ואף שהוא גם הבדלה ובכל מוצאי שבת לא טועמות מזכוס הבדלה מכל מקום ככוס זה שנאמר בו קידוש המנהג שנותנים לנשים לשתותו (קצות השלחן סי' צ"ז ברה"ש סק"ז, בית לוי)²⁶.

ט. טעה ואמר כהרגלו בשאר ימות השנה את כל ברכת המבדיל בין קודש לחול לא יצא ידי חובה. לכן אם הסיח דעתו או הפסיק בדבר שאינו מעניין הקידוש מברך שוב ברכת הגפן והבדלה בלבד. ואינו חוזר על ברכת הקידוש, נר, ושהחיינו (שמירת שבת כהלכתו פס"ב הלכה כ"א).

י. אם לא הסיח דעתו מברכת הגפן ולא הפסיק בדיבור שאינו מעניין הקידוש וההבדלה, רק טעה ואמר ברכת המבדיל בין קודש לחול חוזר ומברך ברכת המבדיל בלבד (שש"כ פס"ב הל' כ"א).

יא. אם טעה רק בסיום ברכת הבדלה ובמקום המבדיל בין קודש לקודש סיים ואמר המבדיל בין קודש לחול וזכר תוך כדי דיבור מסיום הברכה ולא התחיל מילה אחרת יתקן ויאמר מיד המבדיל בין קודש לקודש (שש"כ פס"ב הל' כ"א).

יב. אם נזכר שטעה אחר כדי דיבור או התחיל מילה אחרת לא יצא. וצריך לחזור על ברכת ההבדלה (ש"ת שבט הלוי ח"ח ת' ק"ח, הגרש"א זצ"ל פ"ש"כ פס"ב הע' 1). ולעניין ברכת הגפן תלוי אם הסיח דעתו, עיין סעיפים ט-י.

יג. בברכת המזון צריך לומר יעלה ויבא, ואם שכח צריך לחזור ולברך. אשה ששכחה לומר יעלה ויבא אינה צריכה לחזור ולברך (דעק"א מהר"ק סי' א', ובחגהות סי' קפ"ח, ושבה"ל ח"ד ת' י"ח).²⁷

לילה כיום יאיר

א. ליל שבועות. - איתא בזה"ק שחסידים הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה, וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן. "איתא בשו"ע האריז"ל דע שכל מי שבלילה לא ישן כלל ועיקר והיה עוסק בתורה, מובטח לו שישלם שנתו ולא יארע לו שום נזק" (משנ"ב סי' תצ"ד סק"א).

ב. סדר הלימוד הנקבע בתיקון ליל שבועות מקורו מהזוה"ק וכתבי האריז"ל, ויש בסדר זה סודות ורזין עלאין. מנהגו של מרנא השב"ל זצ"ל לומר תיקון ליל שבועות, ולאחר מכן היה לומד בצוותא חדא ספר המצוות להרמב"ם.

ג. כאשר שותים בליל שבועות ויש חשש בעת הלימוד שיעבור זמן שיעור²⁸ של שתיה ראשונה, נכון לברך ברכה אחרונה על כל שתיה ושתייה. אבל אם לא בירך ברכה אחרונה ועבר שיעור עיכול דעת המוג"א (סי' קפ"ד סק"ט וסי' ק"צ סק"ג) לחזור ולברך ברכה ראשונה, ודעת האבן העזר ועוד דכל שלא הסיח דעתו לא הפסיד ברכה ראשונה. וכך נקט המשנ"ב (סי' קפ"ד סק"ז), והגרש"א (הליכות שלמה שבועות). אבל אין לעשות כן לכתחילה שלא להפסיד ברכה אחרונה של שתיה קודמת (ביאוה"ל סי' ק"צ ד"ה אחר).

ד. חצי שעה קודם עלות השחר²⁹ אסור לאכול מיני מזונות יותר מכביצה (משנ"ב סי' פ"ט סק"ז).

ה. יש שנהגו לטבול לאחר לימוד הלילה כשיאור היום (חק יעקב סי' תצ"ד סק"א, כה"ח סק"ז בשם פע"ח).

הערות והוספות

²⁵ אם טעה וברך על הבשמים דעת הגרש"א זצ"ל דיתכן דאינו הפסק (שש"כ פ' ס"ב הע' מ"ט), וכן הביא בס' נטעי גבריאל הל' פסח ח"ב ע"ו ג' ע"פ הט"ז סי' תרכ"ד סק"ב עיי"ש. ועיין עוד שלמי תודה שבועות סי' ט"ו - הערת הגאון א"מ שליט"א.

²⁶ בשו"ת הר צבי ח"א סי' קנ"ד כתב בשם הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל הטעם שבכל הבדלה נשים לא שותות משום דבכל הבדלה אנו נוששים שמא הלכה כאומרים דנשים פטורות מהבדלה. ולשיטה זו עניית האמן שהיא אומרת על ברכות האור והבדלה היו הפסק לברכת בורא פרי הגפן עיי"ש, וא"כ גם ביקנה"ז יש הפסק. אבל דודי הגאון רבי א.א. רובינשטיין זצ"ל בשו"ת מגדנות אליהו (ח"ב סי' י"ז) הוכיח שבבילי הסדר שאומרים יקנה"ז בכוס ראשון נשים שותות, ומוכח שכל החשש להפסק הוא דווקא כשאין מצוה לשתות אבל היכא שיש מצוה לשתות כגון בבילי הסדר של יקנה"ז משום מצוה לא חששו להפסק. עיי"ש.

²⁷ השאגת אריה (סי' ס"ה - ס"ט) כ' דמצות ושמתח בחגך נוהגת גם בנשים לכן חייבות באכילת פת ועוד דברים, א"כ צריכות לחזור ולברך, אבל לד' הרעק"א הנ"ל המצוה היא רק על הבעל לשמחה, אבל היא לעצמה אין לה דין חיוב שמחה, וא"כ אינה צריכה לחזור ולברך. ועיין פמ"ג סי' שכ"ה (א"א סק"א), ואורחות חיים סי' קפ"ח סק"ג ותקפ"ט סק"ז מביא פת"ש דלא ס"ל כרעק"א וצריך לחזור ולברך. ועיין בשו"ת שבט הלוי הנ"ל טעמו ונימוקו להכריע כדעת רעק"א.

²⁸ שיעור עיכול עין שו"ע סי' קפ"ד ס' ה', וכך החיים ס"ק כ"ט, ניומקי אור"ח סי' תע"ז 72 דקות וי"א חצי שעה (וזאת הברכה עמ' 51).

²⁹ מרנא השבט הלוי זצ"ל נקט להלכה דזמן עלות השחר הוא 72 דקות קודם נץ החמה הנראה (לוח שבט הלוי).

- א. ההולך לישון קודם עלות השחר, אם משער שיירדם קודם עלות השחר מברך המפיל³⁰.
- ב. יש שנוהגים להתפלל לאחר ליל שבעות כותיקין, וכך נהג מרנא השבט הלוי זצ"ל³¹. ויש שנוהגים ללכת לישון ואח"כ להתפלל כדי שיתפללו במתינות וישבו הדעת ובהתעוררות הלב. ולכתחילה יעמיד שומר³².
- ג. לאחר עלות השחר יש לטול ידיו בלי ברכה, (דחושין לדעות דס"ל שבכל לילה שורה על האדם רוח רעה אף כשלא ישן בלילה) (סי' ד' סי' י"ג).
- ד. הגיע עלות השחר והוא עוסק בלימוד התורה, אינו צריך להפסיק וליטול ידיו מיד. ויכול להמשיך בלימודו, ומותר ללכת יותר מדי' אמות קודם הנטילה. ואף א"צ להיזהר מלגעת בעיניו ומלבושיו וכדו' קודם הנטילה (הליכות שלמה-שבועות). אולם דעת השבט הלוי (שו"ת ח"י ת' ע"ג) שבהגיע עלות השחר יש לחוש שחייב בברכת התורה, ואין להמשיך בלימודו מבלי שיברך.
- ה. ברכת נטילת ידיים ואשר יצר - נכון קודם התפילה לעשות צרכיו או להטיל מים ויגע במקום המחייב נטילה כדי להתחייב בברכת על נטילת ידיים ואשר יצר, ואז יוכל לברך בעצמו³³ (משנ"ב סי' ד' סק"ל, וב"ארה"ל ד"ה אפילו לא 34).
- ו. ברכת התורה - מי שכוון בשבת בבקר (ערב יו"ט) בעת ברכת התורה שיוצא ידי חובה בברכה זו רק עד עלות השחר שלמחרת, יכול לברך אף שלא ישן כלל בערב יום טוב ולא בליל יום טוב (מג"א סי' מ"ז סי"ב י"ב וסי' תצ"ד בהקדמה, מנהגי מהרי"ץ דושנסקי זצ"ל עמ' קס"ח סי' ב', לוח א"י בשם האדר"ת).
- ז. הישן בערב יו"ט ביום שינת קבע למשך חצי שעה ויותר³⁵ - דהיינו פושט מלבושיו כל אחד כפי הרגלו, ועל מיטה עם כר וכסת כל אחד כדרכו, ודעת הגרשו"א זצ"ל דאפילו ישן עם בגדיו נקרא שינת קבע (הליכות שלמה פ"ו ס"ב) - יכול לברך, בתנאי שבתפילת ליל יום טוב בברכת אהבת עולם לא כוון לצאת יד"ח ברכת התורה ולא למד מיד אחר התפילה³⁶ (משנ"ב סי' מ"ז סק"ח בשם רע"א).
- ח. אם לא ישן שינת קבע בערב יו"ט וגם לא בליל יו"ט, או ישן בערב יו"ט וכוון באהבת עולם של תפילת מעריב לפטור ולמד מיד לאחר התפילה, ישמע ברכת התורה מאחר ויענה אמן, ויאמר איזה פסוקים כדי שיהא נחשב לו לימוד. ואם אין לו מומי לצאת אזי וכוון בברכת אהבה רבה וילמד מעט תיכף אחר שיסיים תפלתו.
- ט. מי שהולך לישון אחרי עלות השחר לפחות חצי שעה יכול לברך ברכת התורה, ויברך כשיקום משנתו (שו"ת עמק התשובה ח"ג ת' ו, ועיין א"א בוטשאש סוף סי' רל"א).
- י. דעת שו"ע הרב דאם אין לו מומי לצאת יכול לברך ברכת התורה בעצמו³⁷.

הערות והוספות

- ³⁰ עיין בה"ל (סי' רל"ט) לעניין ברכת המפיל קודם עלות השחר והשינה לאחר עלות השחר. ומ"מ יאמר המפיל בלי שם ומלכות (א"א מבוטשאטש שו"ת התעוררות תשובה ח"ד ת' ס"ב, שו"ת קרן לדוד סי' ט').
- ³¹ **זוה לישון מרנא "השבט הלוי" זצ"ל 'ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבותי להתפלל מיד בעלות השחר כותיקין דרך התעוררות וחמימות הלב וברוב עם'** (שם בסיום התשובה).
- ³² שו"ת שבט הלוי (ח"י ת' מ"ט) אם הולך לישון קודם התפילה ומעמיד שומר מנהי, וגם באין לו שומר, כיון שעושים כן כדי שיתפללו כראוי, ובלא זה אין תפילתם כראוי כלל, וסיים שם שמצהו גמורה לחפש שומר עיי"ש.
- ³³ אך בלאו הכי ישמע מאחר שיוצאו בברכות.
- ³⁴ ועיין עוד בפסקי הסיידור של שו"ע הרב סדר הנטילה.
- ³⁵ עין שערי תשובה סי' ד' סק"ב. הליכות שלמה-תפילה פ"ו א'.
- ³⁶ אפשר לומר שהיה ראוי לכתחילה לכוון לפטור באהבת עולם, כדי שכל לימוד הלילה יהיה בברכה לכל הדעות - שבסי' מ"ז ס' ו"א עיי"ש במשנ"ב סק"ה - ובבוקר יצא ידי חובתו עיי"ש אחר, ומכל מקום בשו"ע הרב ס"ז כ' ז"ל "וי"א שברכת התורה היא ברכת השחר שלא תקנו אותן אלא פעם אחת ביום לפיכך אפילו ישן שינת קבע על מיטתו... אין צריך לחזור ולברך וכן נהגו" עכ"ל. ועוד פוסקים ס"ל הכי. והלכה למעשה שמעתי ממור"ר הגאון הגדול רבי י.מ. שטרן שליט"א שמונהג העולם לברך ברכת התורה כשמתחייב בהגיע עלות השחר. ועיין דינים והנהגות ממרן החזון איש פרק א' י"ג, הליכות שלמה תפילה פרק ו' הערה 6.
- ³⁷ שו"ע הרב בפסקי הסיידור כתב שלכתחילה יכול לברך בעצמו ברכת התורה כשיאור היום.

יא. ברכת אלוך נשמה והמעביר שינה - בניעור כל הלילה: דעת האליה רבה דאין לברך, ולכן לכתחילה יש לשמוע מאחר (משנ"ב סי' מ"ו סק"ד). אם אין לו מי שיוציאו - המברך לעצמו שפיר יש לו על מי לסמוך³⁸. ואם ישן חצי שעה קודם עלות השחר או אחר עלות השחר יברך בעצמו (עיין ביאורו"ל סי' נ"ב ד"ה וכו').

יב. ברכות השחר - שיטת הרמ"א שברכות השחר - הנותן לשכוי וכו' מברך אף שלא ישן לא כלילה ולא ביום, משום שכונת הברכות היא שמברכים שהקב"ה ברא צרכי העולם, וכן המנהג (שו"ע הרב סי' מ"ו ד' וכו"כ בפסקי הסידור).

יג. ידוע מכתבו של מרנא השבט הלוי וצ"ל להודיע המנהג של עניית אמן בציבור, ובפרט על ברכות השחר.

יד. מי שרוצה לישון אחרי עלות השחר, אם יש לו מי שיעירנו קודם סוף זמן קריאת שמע, מותר לו לילך לישון בלי לקרוא קריאת שמע קודם לכן. אבל אם אין לו מי שיעירנו, קורא קריאת שמע לפני שנתו. ולכתחילה צריך להכות עד זמן עטיפת טלית, ובשעת הדחק יכול לקרות תיכף אחר עלות השחר (סי' נ"ח מג"א סק"ג)³⁹.

טו. ברכת ציציית - הברכה על טלית קטן נכון לפטור בברכה שמברך על טלית גדול (משנ"ב סי' ח' סקמ"ב). מי שאינו מתעטף בטלית גדול ישמע ויצא מאחר, וטוב למושמש בציציותיו בשעת הברכה. או יחליף טלית קטן.

אכילת מאכלי חלב

א. נהגו לאכול מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות (רמ"א סי' תצ"ד). ומנהג אבותינו תורה היא, כי הרבה טעמים נאמרו עליו. יש קהילות⁴⁰ שנהגו לאכול כליל יום טוב סעודה חלבית. והמנהג המקובל לאכול בקידושא רבא מאכלי חלב, ואח"כ יאכלו סעודת יו"ט. כתב הדרכי תשובה (סי' פ"ט סק"ג) וז"ל "קבלתי מורבותי ואבותי הקדושים ז"ע לאכול מאכלי חלב תיכף אחר התפילה בשעת קידושא רבא בלא פת רק בדרך ארעי" עכ"ל. וכל אחד ינהג לפי מנהג אבותיו ורבותיו.

ב. אלו שאוכלים מאכלי חלב בקידושא רבא מ"מ צריך להקפיד על קידוש במקום סעודה, ולכן יאכלו כזית דגן.

ג. האוכל מאכלי חלב בקידושא רבא סמוך לסעודה, ואח"כ נוטל ידיו ומברך המוציא ואוכל סעודת יום טוב, אם אכל פת הבאה בכיסנין כגון עוגות וכדומה, ורוצה לאכול מיד את הסעודה, יש ספק אם מברך ברכה אחרונה על הפת הבאה בכיסנין, (ביאורו"ל סי' קע"ז ד"ה ברך). ולכן ראוי לברך ברכה אחרונה ולהפסיק מעט, ורק אח"כ יתחיל את הסעודה. ואם השעה דחוקה לו לא יברך אלא יתחיל את הסעודה ויכוון בברכת המזון להדיא לפטור גם את העוגות שאכל בקידוש.

ד. אולם אם אוכל מעשה קדירה, כגון אטריות פסטה או דייסה, לכו"ע מברך ברכה אחרונה, ויכול להתחיל את הסעודה מיד לאחר מכן.

ה. מצוה לאכול בשר בכל יום טוב, לפיכך צריכין להיזהר להפסיק בין החלב לבשר כהלכתו שלא יבואו לידי איסור בשר בחלב. האוכל קודם סעודת היו"ט מאכלי חלב יקנה וידיח פיו וירחץ ידיו ויברך ברכה אחרונה. (שו"ע יו"ד סי' ס"ב). והמנהג להמתין חצי שעה מסיום אכילת החלב עד אכילת הבשר (מבית לוי יו"ד סי' ט"ו. עיי"ש).

ו. לאחר אכילת מאכלי החלב יש להקפיד להסיר את הכלים, וכן להחליף את המפה (ניילון) שאכלו עליה.

ז. נטל ידיו לסעודה ואכל פת ומאכלי חלב [לא גבינה קשה⁴¹] לדעת הבית יוסף (ארו"ח סי' קע"ג) שהביא מהזוהר הקדוש שאסור לאכול חלב ובשר בשעתא חדא או בסעודה חדא, צריך להפסיק בברכת המזון⁴², ויקנה וידיח פיו, וכן יחליף המפה שאכל עליה.

הערות והוספות

³⁸ קבלת הארז"ל שגם ברכות אלו הם הודאה להש"ת. ומקורו של המשנ"ב בסי' מ"ו סק"ד הוא מס' חיי אדם, ושם לא נזכר שינת לילה דווקא (הרמ"א פריינד זצ"ל - פסקי תשובות). ויש הסוברים שלא יברך (הגר"ח זצ"ל בספר אישי ישראל).

³⁹ עיין בספר ישראל והזמנים (ח"א סי' ח') להתיר בליל שבועות, ועיין פסקי תשובות סי' נ"ח אות י' הערה 88.

⁴⁰ בחור"ל אלו שגרו בגליל העליון בהונגריה נהגו כן. ועיין נטעי גבריאל שהביא סמן לכך מספר סדר היום (הלכות שבועות) עיי"ש.

⁴¹ גבינה קשה-היא נשתינה, צריך להמתין עד אכילת בשר שש שעות (שעה"צ סי' תצ"ד סק"ו, רמ"א יו"ד סי' פט ב'). **גבינה צהובה של זמננו** דעת השבט הלוי ח"ב סי' לה להחמיר. וטעמו "דכהיום הכל נמכר בחנות ויש לו כל מיני גבינות אלה פחות מו' חדשים ואלה שהם יותר מו' חדשים והיה צריך לזה לוח זמנים מתי נעשו זה בלתי אפשרי ע"כ עלינו להחמיר" עכ"ל. וכ"כ הגר"ש זצ"ל הליכות שלמה שבועות, וכ"כ בשו"ת משנה הלכות ח' ט"ז סי' ט', וכן דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל קובץ תשובות ח"א סי' נ"ח, ואפילו בפנייה חמה שהגבינה נתרככה כתב שיש להחמיר. וכן שמעתי מהגאון הרב י. זיכרמן שליט"א ששמע מבעל החוט שני זצ"ל להמתין שש שעות משום דלא תשתכח תורת גבינה קשה, ומ"מ בשעת הצורך יש להקל. אולם ד' האגרות משה בשו"ת משנה הלכות הני"ל הגר"ח זצ"ל בשם החזו"א (מעשה איש עמי' כב), דא"צ להמתין ו' שעות.

⁴² מנחת יעקב כלל ע"ה סק"ה בשם כנה"ס סי' תצ"ד, פמ"ג סי' פ"ט שפ"ד סק"ו וז"ל "כתבו אחרונים הוא הדין למאן דנהר מלאכול בשר אחר גבינה מטעם הזוהר הביאו הלבוש באו"ח ק"ע שהפליג מאד בחומר זה נמי צריך לברך ברכה אחרונה אחר החלב ובשבועות נוהגו

והא דכתב הזוהר שעתא חדא הכוונה שלא יהיה סמוך לסעודה, ולכך ימתין חצי שעה, דזמן סמוך מצאנו בכמה מקומות שהוא חצי שעה (מבית לוי יו"ד).

דיני הברכות על עוגות גבינה למיניהם

- א. בצק ממולא גבינה [או שכבת בצק בכמות חשובה ועליה גבינה] שנאפו יחד מברכים עליה רק בורא מיני מזונות כי הגבינה דינה כטפל.
- ב. אם לא נאפו יחד תלוי בכמות הגבינה, אם יש כמות חשובה שרוצים לאכלה בפני עצמה או מברך על הבצק (כגון בסקוויט) מזונות, ועל הגבינה בנפרד שהכל (משני"ב סי' קס"ח סקמ"ה).
- ג. ואם כמות הגבינה אינה חשובה לעצמה אלא נאכלת כטפלה או כלפתן עם הבצק מברך רק בורא מיני מזונות (משני"ב סי' ר"ב סק"ו).
- ד. אם שכבת הבצק דקה כל כך שעיקרה עשויה רק כדי להחזיק את הגבינה [ושלא יטנפו הידיים] אזי הבצק טפל ומברך שהכל. וזוהי אין הבדל אם נאפו יחד או לא.
- ה. ברכה אחרונה: אם אכל כשיעור דגן מברך על המחיה, ואם אכל פחות מברך בורא נפשות ופותר גם את הדגן (סי' ר"ח ומשני"ב סקמ"א, וכ"כ הליכות שלמה י"ב י"ג).

אסרו חג

איתא בסוכה (מה): "אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח" אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחי, ורבי יוחנן משום רבי שמעון המחזיז משום רבי יוחנן המכותי: כל העושה איסור לחג באכילה ושתייה מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר "אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח". ופירש רש"י: "באכילה ושתייה" - שקורא לחג עונג במאכל ומשתה, ויש אומרים יום שלאחר החג. 'בעבותים' - בהמות עבות ושמונות. וכתב בשערי תשובה (סי' תצ"ו סק"ג) בשם מהר"י צ'חלון דגם באסרו חג בזמן הזה יש מצוה לאכול בשר כביום טוב.

הערות והוספות

לאכול מאכלי חלב ומברכין ברכת המזון ואח"כ אוכלין בשר" עכ"ל. פרי תואר סי' פ"ט סק"ו, חק יעקב סי' תצ"ד סק"א. אולם דעת המג"א סק"ו דא"צ להפסיק בברכת המזון, וכ"כ המשנה ברורה סי' תצ"ד סקט"ז דזיהר ליקח מפה אחרת כשרוצה לאכול בשר, וא"צ להפסיק בבהמ"ז אם אינו אוכל גבינה קשה, אלא יקח פיו יפה וידיה. ואם אוכל גבינה קשה צריך להפסיק בברכת המזון, וימתין שש שעות (שעה"צ סקט"ו).

ואלה יעמדו על הברכה ויתברכו מן שמיא על שנדבו לבם להוצאות הגליון

<p>לעילוי נשמת מרת פריידיא רצאצא בת הרה"ח יצחק מרדכי הלוי ע"ה פישגורנר</p>	<p>להצלחת דוב מאיר בן טוביב אברהם חיים בן טוביב</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח נתן נטע ב"ר פנחס זצ"ל מווס הונצח ע"י בנו הרב דוד משה שיחי</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח אהרן צבי ב"ר יעקב דוב הל"ד וזוגתו מרת רחל בת הרב מרדכי אריה הל"ד ובתם מרים הל"ד שנהרגו בשואת אירופה בחדוש סיון נדבת דודי אב"י הרה"ח ר' מאיר יהודה מרמורשטיין שיחי</p>
<p>לעילוי נשמת מרת מרים בת הרב אהרן יעקב ע"ה ברויער נלב"ע ט"ו ניסן תשפ"ב</p>	<p>להצלחת שרה פרומט</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' יצחק ב"ר ר' משה אריה ז"ל נלב"ע חג השבועות נרבת בנו הר"ר חיים שיחי' מנהל חנות היימיש</p>	<p>לעילוי נשמת מרת שרה בת ר' מנחם מנרל ע"ה סירוקה נלב"ע ט' אייר תשפ"ב</p>
<p>לעילוי נשמת ר' יצחק צבי ב"ר ר' שלום ז"ל מרת יהודית בת ר' משה ע"ה וכל אלו שנהרגו עקה"ש וכל הנשמות הנלמדות ע"ה</p>	<p>לזכות מרת דבורה בת שרה תח"י</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל בן הרה"ק רבי ברוך זיע"א מוויז'ניץ בעל אהבת ישראל נלב"ע ב' סיון תרצ"ו נרבת החפץ בעילום שמו שיחי'</p>	<p>לעילוי נשמת מרת בתיה בת ר' ישעיהו ע"ה רזונברגר נלב"ע ב' סיון תש"ע הונצח עלי יחידינו הרב משה שיחי'</p>

יוצא לאור ע"י מכון "אוצר הלכות" להארות והערות

ניתן להתקשר בשעות הערב 053-3144016 או במייל 3144016@gmail.com
ניתן לתרום לזיכוי הריבית דרך נדרים פלוס כולל "הזעה נא" ולציין אוצר הלכות

פרשת-נשא שבועות

לזכות לתורה צריך להמית ולצער נפשו עליה

ביום השני הקרוב יתגאל בן-צוער נשיא יששכר: אור החיים הקדוש ד"ה ביום השני וגו'. מסביר מדוע הברטנא קורבנות הנשיאים הקדים את שבת יששכר לכך שבטאים, ראשון הקרוב שבט יהודה שיהודה הוא מלכות ואחריו הקרוב יששכר וטעם הדבר שהקדים שבת יששכר לשאר השבטים, כיון שהוא בן תורה הורם שבטו וקדם לראובן הבור, ולא זו בלבד אלא גם זבולון המחזיק ותומך כספית ביד יששכר ללמוד תורה שכתוב (דברים לג) שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך ויששכר עוסק בתורה בזכות זבולון שכל בעל שבת יששכר ולכן הקדים לשאר השבטים אחריו יהודה ויששכר קודם לראובן למרות שראובן בכור: כיון שהתורה הוא הכל תלמיד חכם הוא ראשון בכל (חוץ מיהודה שהורה שבת המלוכה, רחושפט מלך יהודה כחיה) רואה תלמיד חכם היה קם אליו מחבקו ומנשקו) תלמיד חכם קודם לכהן שאינו תלמיד חכם וגם אם רוצה התלמיד חכם למחול על כבודו ולתת לכהן שאינו תלמיד חכם אסור לו לעשות כך כיון שפוגע בכבוד התורה

מבית המדרש מעלות השחר אפלו פעה אחת, בימים ובגילולות. זקנו היה הנביר רבי משה פרנס, והוא היה מכלכל אותו, אבל מאז נפטרה זקנתו, נרד הנביר מנכסיו, וקדמוהו ימי חלי ועניו, ובכל זאת לא עזב את למודו.

מספר, בספר עץ חיים על הגרי"ח מוולוז'ין כי פעם נשב הגרי"ח מבריסק לפני תלמידיו, וספר להם כי פתח ידו ומצא מקבת מהגאון רבי יואל סירקיש, בעל הבי"ח, לתתנו רבי דוד הלוי, בעל הסי"ח, וכתוב בו: זכני השם יתברך לעשות בגד חדש של קיטוי ליום טוב, ונתקשר לו לגמר מלאכה איזה סך, ונדעך לדך שיש לי אצלך ארבעה זהובים, והמה נערכים לי פעת, ולכן אבקשך שתשלם לי, ומהארבעה זהובים תתן ששה גדולים לזוגתך, שהיא בתי שתחיה, לקנות אגוזים ליום טוב ולשפוח לבנה. הגאון רבי חיים מבריסק פקתה קורא את המכתב בקריאת פגח השבועות, היו עיניו זולגות דמעות והיה אומר: מזה יש להתבונן איך למדו תורה מתוך עני דמקיות, והיו מספיקים עצמם ונשמחים בתורתם. **גם על המגן אברהם מספר** תולדות הרה"ק קאליש, שלפאר שגשג אשה, נעשה מלמד כדי למצא את לחמו בצער ובדמם, ונעז היום היו מצביעים על המרתף שבו גר. את ספרו שאת רבי חזקוני תורתו כתב בפתח על הקיר באין לו דיו ויגר. יש מסרת אצל צאצאיו, שלמרות חשיתו הלך ברגל לפונקט מזמן כדי לצלן ספרים שלא היו מצויים בקאליש.

על הגאון הקצות השטן מספרים, שהיה כותב בחדרו, אפלו ללחו לא היה לו, והיה מביא קרש רחב על שני בציוד, והפך את זה לשלחו, בחרך היה קר גדול, לא היה לו קפץ להשיק את החדר, והיה מתפסח תחת השמיים וכותב, ומגדל הקר נקפאה הדיו בדיוותא והיה מקרן להחזיק תחת הכר שלא תקפא, והוא צלל במים אדירים והקצה פריים מים התלמוד והפוסקים.

פעם נסע בעל די אפרים, רבי אפרים זלמן מרגליות מבראד, כדי לחלק כבוד לצעל הקצות, ולבקר אותו, נכנס אליו ושאלו איש לרעהו שלום, התאונן הקצות על מצב הדור ושפלות התורה, השב שהוא מתאונן על מצבו הרעוע בעיניו, שאל אותו על מה אתה מתאמץ, אמר לו, אכן כבודו היה גביר לא היה בא לבקר אותי בבית שכל כזה, רק בגלל שאפת תלמיד חכם אתה מרשה לצעמך לבוא לבית שלי כזה, האם זהו כבודו של תורה. שאלו אותו פעם למה קצות לומדים יותר מאנכי מלואים, ובפרט שאת האנכי מלואים קתב בגיל יותר מבקר, והשיב, שאת הקצות חבר בשנות עניויותו, ולכן התקבל יותר, את האנכי מלואים חבר פקתה לו כבר קפץ.

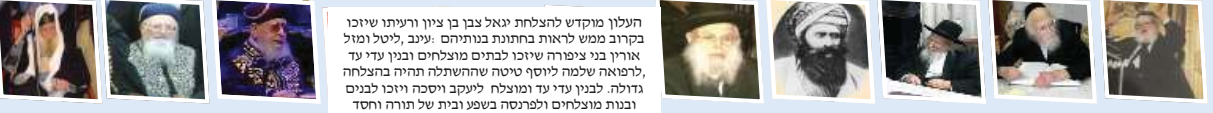
על הרב בעל שדה הארץ, רבי אברהם מיחס, מספר, שהיה חי תמי צער ועניו קשים, וקטק בתורה בגולה ובנפתר בקהילה גדולה, עד כי מקרה מאור עיניו מצא היותו בן ארבעים, עד נ"ח.

על מורנו הגאון רבי יצחק עטיה מספר, כי אביו נפטר בהיותו נער צעיר בן חמש עשרה שנה לערך, והאם נשארה אלמנה, ונבדה במשק בית כדי להחיות למחיה, ורבי יצחק התבודד לילות פמים בהתמדה בבית המדרש שושנים קודו, והיה מטביל פת במלח ואוכל, ישן על גפי ספקלים, וספר ערב ימיו, כי גבר עלינו חסדו זכינו אני ואמא לפתח שלמה, לפעמים ביצה וחלקנו לשנים. לבסוף זכה להיות גדול בישראל והעמיד תלמידים מופלגים. **מובא במסכת אבות (ד, טו)**, רבי ונתן אומר כל המקיים את התורה מעוני סופי לקיימה מעושר וכל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני: וזוהי בהטחה כמו שמתפרש בגמ' (דריס ב) על ר"ע קיבא שהיה בתחילת דרכו עני מרוד, והשתחרר עמו רחל בנה של כלבא שבוע שהיה עשיר גדול למרות התנגדות אביו ולכן הדיר אביו אותה מנכסיו. פעם אליוהו הנביא בל לחנמן ואמר להם ביתי ילדה האם אתם יכולים לתת לי קצת קש לחנמן את התנוק אמר רבי עקיבא לאשת תראי איהו עניים הם כמה שאנו עניים לא, הגענו לעניות זאת שאפילו קש אין לנו ואמר לאשתא אם היה לי כסף הייתי עושה כך לכבשתי יקר של ירושלים של זהב, לבסוף, זכה רבי עקיבא והתיר רבי עקיבא לחמו כלבא שבוע את דרו נתן לחננה רבי עקיבא חצי מהנכסים שלו והתעשר בסוף ימיו מעוד חמשה מקרים בדברים.

ואכן קנה לאשתו לכבשתי ירושלים של זהב, אשתו של רב גמליאל קינאה קינאה באשתו של רבי עקיבא על התכשית ורתעה שגם בעלה יקנה לה אמר לה רבן גמליאל וכי את סבלת בשביל התורה כמו שסבלה רחל חילי בעניות נוראה והיא בת עשירים ועשירי ארבע שנים לא ראתה את בעלה לכן התכשית שלה מגיע לה בדין

שבת שלום ורחג שמח

העלון מוקדש להצלחת ניאל צבן בן ציון ורעותו שיזכו בקרוב משם לראות בחתונה בנותיהם. עינב, ליטל ומול ארוון בני צירטה שיזכו לבתים מוצלחים ובני עדי רחמנא, שלמה ליוסף טיטה שהשתלה תחיה במחלה גדולה. לבני עדי רחמנא ליעקב ויסח ויזכו לבנים ובנות מוצלחים ולפרנסה בשפע ובית של תורה וחסד

סיפורים חסימים-קריאת תהילים

אמירת התהילים בתפוחי הלב לתורה

ספר רבה של ירושלים- הגאון רבי בצלאל זילטי זצוק"ל וזיע"א, כי פעם נכנס אל המשגיח הגאון רבי יחזקאל ברמסקי זצוק"ל וזיע"א, וראה יושב ליד גמרא פתוחה, והוא אומר תהילים בבכיה, ובחל רבי בצלאל ושאל: "מפני מה כובה הרבי"? ונתנה: "אני כובה, מפני שאני רוצה להביא את דברי הגמרא ולא עולה בידך, וכבר פעם פעמים אירע לי כדבר הזה. ולכן אני אומר תהילים כדי שאלה להביא, ואז יפתח לבי בתורתו".

קריאת התהילים שהצילה

איש יהודי אחד, חי באירופה בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, ולמרבחה הצער נסחף אחרי פגעי הזמן והתרחק מדרך התורה המצויות, פעם אחת נפל למשכב והלה במחלה כבדה, וכאשר שכב על מיטת חוליו לא אביו אילו והתנחן לפניו שיחזור בתשובה טרם עומד אולי להסתלק מן העולם, הן היה חלש מאוד מרוב מחלתו, ולאחר ששמע את בקשת אביו, אמר לו: "הבה ונעשה הסכם בינינו. אתה תתפלל עלי כפי שיבריא ולאחר מכן אחזור בתשובה ואתקרב אלינו בשבועים". ואומנם כך היה, האב התפלל והבן בריא בדרך נס, הוא שמר את הבטחתו וחזר בתשובה שלמה, כעבור זמן מה פרצה מלחמת עולם הראשונה והשלטונות גייסו את האיש לצבא בעל כרחו. קצת כשרונותיו הסוביים, עלה האיש בדרגותיו עד שהתמנה להיות קצין צבאי חשוב, פעם נאלצו לצאת לקרב קשה, וכל החיילים חיכיו עד שהגנר הדול יבוא לאוסם בניניהם, המתח היה גדול שכן כולם ידעו כי קרב קשה מאוד נכון להם וממנו עתידים להתורח בחייהם רק חלק מהחיילים, והשאר עומדים ליפול במלחמה, והנה אולי הקצין היהודי, כי הזמן עובר ונוסף, ועדיין המפקד העליון לא בא. כשראה שהשמש עומדת ל שקוע, ואמר הקצין בלבו: "הרי עומדים אנו לצאת לקרב קשה, והרי לא התפללתי עדיין מנחה, אפנה לאולם נגדו ואתפלל בנייתך עד שיבוא הגנר". פנה הקצין הצידה, והחל להתפלל מצדה בהתלהבות כדרכו מדי יום. והנה באמצע התפילה, הופיע הגנר הגדול, ובדרכו שמע קולות רמים ממחדר סמוך, נכנס המפקד פנימה, וכשראה את הקצין עומד ומתפלל, כעס מאוד וצויה להשליך אותו לכלא ולערוך לו משפט צבאי. וכאשר החליח המפקד חשב הקצין בלבו: "ממה אוכל להצדיק את עצמי? הרי אני אחד לא טיה אולי אוזן וניעשו אותו קשות, על כך שהלכתי להתפלל באמצע ההנחות במלחמה". מרוב מנוכה הווסר אונים החליט הקצין: להתחיל לומר תהילים, כי באמר בלבו: "הרי ממילא יהיו אולי על מה שעשיתי, ואם כך אין בהבל מה יאמר בתשובתינו במלפניו. וכך באמת נעלה והקצין. על השאלה הראשונה: "מי שמד"י השבי: "במשפט ממזמר לדוד!! ועל השאלה "איפה נולדתי?" השיב: "יענך ה' ביום צרה!!" השופטים הביטו זה בזה בתדהמה, והמשיכו: "מדוע יצאת באמצע ההנחות למלחמה, כדי להתפלל? והוא משיב: "שעבד שם אלקי יעקב", וכל לאורך החקירה, הם שואלים שאלות, והוא עונה פסוקים מהתהילים, אחרי זמן מה מננו השופטים ואמרו כי ידעת של הקצין נטרפה עליו, והחייליו לאשפוזו בבית החולים לחולי נפש. שבועות מספר שהם הם הקצין, כשבניניהם הוא נצל מהקרב הקשה בו נפלו רבים מחבריו, ולאחר אותה תקופה השתחרר כשהוא בריא ושלם חופשי

זכות אמירת התהילים

קריאת התהילים של הסטודנטים רפאה חולה במצב קשה מאד

יעד סיפר הרב ד"ר מנחם חיים בריאר סגן מנהל בית החולים "מעייני הסיני" היה יודע במגור הובא לבית החולים במצב קשה מאוד, וכל מאמצי הרופאים לייצב את מצבו עלו בתוהו. מצבו הלך והתדרדר עד שבשלב מסוים אמרו הרופאים לבנו שעשו כבר כל יכולתם וסיוסאים יכילים להשיק ולעשות דבר. הן המסור מוכן כיושב ראש של אחד הארגונים הגדולים בעליל תשובה, ובאותו יום קבעו לו סיור ביכולת המערביים. הם כמאה סטודנטים שעדיין חרוקים מלקיים תורה ומצוות. כשמעו אתה את דברי הרופאים מיד עלה הוא לרכבו והגיע לאותו סיור ביכולת המערביים" וכשמעו הם מול הכותל, פתח הבן ואמר: "תברכים יקרים: אבי, שליש שוכב במצב קשה מאד לבית החולים והרופאים אף אמרו נושא לחייו, ברצוני לבקשם לעזור לי כפרואתו של אביי", כאן פרץ הוא בבכי והסטודנטים חשואליו ושאלוהו: "בימה אפשר לעזור?" "אנא מכיס" ענה הוא ולם הוסיף: "אמרו פרק תהילים אחד לרפואתו השלימה של אבי היקר". הסטודנטים שהתרגשו מאד מדבריו מני מיידידת חיובת לבקשתו ואמרו פרק תהילים לרפואת אביו החולה. מיד לאחר חיובת פרק התהילים פרק הדיעוהו מבית החולים שחלה הטבה תפאומית ומשמעותית מאד במצבו של אביו החולה, ולשמחתו של הבן לאהיה גבול. מצבו של האבא היה והשתפר משעה לשעה ותוך ימים ספורים שוחרר הוא מבית החולים לביתו בריא לחלוטין. זוהי כוחה של תפילה!! כוחה של תפילה ללא שום יאוש!!

תפילתה וקריאת התהילים ותפילתה הצילו אותה מעיונותה

מסופר על מרן הראשון לציון המוקובל רבי מרדכי אליהו זצ"ל. שהיה מסור בכל מאודו לכל צרכיהם של עם ישראל וזאל וכל יהודי בכל נפשו ומאודו, כאחד הימים בדרכו לבית הדין, הבחין באישה היושבת ליד בית הדין במוקר עד ערב כשדמותו בעיניה וקוראת פרקי תהילים בכונה גדולה. המזוה חזר ונשנה מידי יום ביומו עד שבאחד הימים החליט רבי מרדכי אליהו לפנות לאשה ולברר מה קרה. פנה רבי מרדכי אליהו לאישה ושאלה: מדוע היקן יושבת כאן בכל יום במשך שעות רבות וקוראת פרקי תהילים? נתנה האישה תאמרה: כי לפני שנים רבות כאשר התגררה במרוקו, טרם עלייתה לארץ ישראל, איבדה את בעלה שהיה נאד מנות מספר ימים לאחר שניאיהם מאז שיצא לא מה והיא לא עלתה על עקבותיו ולכן נותרה עגונה. לאחר עלייתה לארץ החליטה לשבת ליד בית הדין ולנסות לראות מה עלה בגורלו של בעלה. אם כן מדוע אינך נכנסת לבית הדין ופונה לאחד הרבנים שיעזרו לך? אני פונה לבואר אולם שישלח לי את השליח הנכון למצוא מה עלה בגורלו של בעלי ואני מאמינה בכח התפילה שרק אש בשבועים יוכל לעזור לי. הרב מרדכי אליהו השהה לנוכח אמונתה התיממה של האישה והחליט לנסות לסייע בה. והנה נסע בעבא סאלי ושמו בפניו את סיפורה של העגונה, הבבא סאלי הגדה אותו לאחיו בבבא אחקי ואמר לו הוא מוכיח את כולם ויוכל לומר לך מי אחראי על הקבורה במרוקו באותה תקופה. מיהה הרב מרדכי אליהו לביתו

של הבבא אחקי והרב אמר לו שלפני מספר חודשים עלו ארצה האחרים על הקבורה, האחד גר בדימונה והשני בקרית אתא, קיבל רבי מרדכי אליהו על כתובתם ונמה להמשיך בדרכו, כשהגיע לדימונה לביתו של הקברן גילה כי לאור הלך לעומת לפני ימים ספורים, היה זה הרב תפילת מנחה, לאחר מכן סיפר רבי מרדכי את סיפורו של העגונה בכדי לנסות לדלות רמזו כלשהוא על גורלו של בעלה של העגונה, לפתע עסק אדם אחד מפינת החדר ואמר הוא הקברן מקרית אתא, היה זה הרב מרדכי אליהו על קברו של נהג המונית; הרב מרדכי אליהו מיהר להושיב שניים נוספים, יצר בית דין שגבה עדות מפי של הקברן וכבר למחרת היתר לאישה להישא שנית. כאשר סיפר הרב מרדכי אליהו את הסיפור בפני הדין הכריז זיו"ת: זוהי כוחה של תפילה וגיאות המלב".

בנות שהקדים שלום לכל אדם וקראת תהילים ניצל לאחיים

ר' יהודה, יהודי שומר תורה ומצוות, קיבל על עצמו קבלה טובה ונאה: להיות מקדים שלום לכל אדם; זאת לאחר ששמע דברי חכמינו ז"ל בעקבות העצומה של המופיד בה: "ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפילו עם נכרי בשוק, כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על בריות. אמרו עליו על ר' יוחנן בן זכאי לא קדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי בשוק". ואכן הקפיד ר' יהודה להקדים שלום לכל אדם, פשוט וא חשוב, קטן או גדול, לכל יהודי גששו הוא ואפילו לנכרי, כך נהג בכל מקום ובכל זמן עד כי הרגלו נאשה לו לטבע. עוד אחד בתמנה ר' יהודה לכן כאחד ממשיגיו השורות במפעל ענק שליווה שר בארמניה. היה נסע לשם מארץ ישראל עם משתלת של בקוצות אברכים לגנדי חכמים וירא ימים, בתוכם היה משגשו נוסף ומספר שוחטים. הם נכנסו למפעל רחב ממדים, שם עבדו מספר לא מבוטל של גויים. גם שומר השער הראשי של המפעל היה נכרי. מיודענו ר' יהודה, המשיך גם במקום עבודתו החדש במנהגו הנאה להקדים שלום לכל אדם. האיש הראשון שהיה פוגש עם כניסתו למפעל היה כמובן שומר הפתח הנכרי. וכך מדי בוקר היה מיודענו קד הידה ולא ומברך את השומר בברכת "שלום" עם כניסתו, ובעבר, אחר עוד יבדד עמוס ליעיפה, היה חוזר ומברכו שלום עם יציאתו. בתחילה היה השומר מביט בן בתמיחה ובהשתאות, אז לו כבר שלושיה שנה שעבד במפעל ועדיין לא פגש באדם מוזר כזה שקדימו משום מה לברכו ב"שלום" מידי יום ביומו, בבוקר ובערב, אף כי מעולם לא הכירו. ואולם משאר הימים והשבועות באותו יהודי לא פסק ממנהגו, התרגל גם השומר לתופעה ואף גמל לברכו בחייו כלשהו. יום אחד נכנסו במסגרת תפקידו, המשגיח ר' יהודה ועימו משגיח נוסף ואחד מן הפועלים, לתוך חדר הקירור הענק, הם מאוכסנים אלקי חלי פשר, ואז ארעה תקלה נוראה: לפתע כבה האור בחדר הקירור ועלטה שררה במקום. הדלת הכבדה של החדר נסגרה בעדם אוטומטית, והם נותרו לכודים בפנים מבלי יכולת לפתוח, דמיקותיהם הנואשות וזעקותיהם לעזרה לא הצליחו להישמע מעבר לדלת העבה והאטומה. הם קלטו באחת את המצב הטרגי והנוראי שקבעו לתוכו: הישארך כך בחדר הקירור עד ליום המחרת, כאשר כל דקה מקרבת אותם לקיפאון עד מותו! רחמי" השעות הלמו כנצח. העבודה במפעל הסתיימה אז מכבר, הקור העז חדר נמרצות לעצמותיהם. הם חשו כיצד גופם הולך וקופא ולא נותר להם אלא להשליך ירסם על באינם שבשמיים. ר' יהודה בעד בצד כשהוא ממרר בבכי עד וקורא פרקי תהילים בשארית כוחותיו. עמדו שש שלוש משקו הוא מברא עולם שצילו ממות. כאשר חש שקיצו הולך וקרר החל להקריא אמירת הוידוי... ואז: בדיוק או קרה הנס... כאשר באורח בלתי צפוי לחלוטין, נפתחה חל הדלת לרוחה, כשפתח נראה השומר הנין של שער המפעל כשהוא מביט בתצלמה במזה שגולה לעיניו, והוא מאמין... אכן הוא מצא אותם, וחייהם נידמה ברוח ה'!! מה גרם לשומר הגוי להגיע באתו רגע גורלי לחדר הקירור! ובכן, התברר כי השומר הרגיש שעדיין לא כולם יצאו... הוא חזק כי ישנו במפעל יהודי מיוחד במינו איש שואל בשלובו כולמ קבוע לו אימת שעבוד אור על פניו. והנה היה איש קיבל ממנו ברכת "שלום" בכניסתו אך לא קיבל ממנו "שלום" ביציאתו. הרי לא ייתכן שיצא ושכח לברכו... מסתבר אפוא שעדיין אף פנינים, אך מדוע לא יצא עד תהי... יעל לחפש ולבדוק היכן הוא?" חשב השומר לעצמו והתחיל בחיפושיו קדחתניים אחר היהודי האבוד... ובעזרת ה' המכין מצעדי גבר, הוליכוהו גלילו לדלת הכבדה והאטומה של חדר הקירור במועד הנכון...

יש לו דעה בעולם העליון בזכות התהילים

הן הבעל שם טוב הקדוש, מקרב אנשים שפוטים ומפיח בדם נשמת חיים לדעת שהקבי"ה אוהב כל יהודי באשר הוא, ומצפה לעבודתו לפי דרגתו ויכלותו. אחד מאנשי שלומה היה פשוט ותמים, שהתפרנס מיגיע כפיו בחפירת בורות. האישה היה ריא שמים גדול והולך בתמימות, וקראוהו: "הרישיל" גרבור", דהינו הרישיל החורף. מנותותיו היו פשוטים וצנועים. ומעולם לא בא בשר אל פיו, הרישיל היה גדול לומר תהילים כל יום, והיה בקי בספר התהילים בעל פה מרוב שהיה חוזר ואומר אותו ללא הרף, את פרוש המלות ידע ברוחק, אולם היה חוזר על תבות התהילים תמיד. ומרן אמר שיש לו דעה בעולם העליון:

הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה, שכאשר הייתה לידה בת שבע, קנתה לה אמה, הרבנית אשליש ע"ה מספר תהילים במנהג, ואמרה לה כי כאשר יעלה מלידתה תבארת פרק תהילים מספר, גם לרפואת הסבתא, הרבנית לארץ ע"ה, שהיה תולה באותה ימים. הלידה עשתה כפי שאמרה לה אמה, והתפילה בבכי מיות התהילים בשעת לילה מאוחרת נשמעו עקבות מחרדה של הילדה, לימם הרבנית קניבסקי ע"ה שכנסתו לחדר מצאו אותה עוקצת מן שניה: "אלא, אל תיקחו אותי". הם העירו אותה ואז סיפרה להם כי בחלומה ראתה אמה חשור שרועה לקחת את הסבתא עמו. "תפסתה את סבתא בכל כוחי ברגליים וירגשתי את המלאך". הרב אשליש צצ"ל ורעייתו הרבנית, לא אהבו שבויון נפש לחלום ומיהרו לבית הרב ליון ורעייתו הרבנית, לראות אם אכן איירע משוהו לרבנית החולה. הם מצאו החולה גדולה במות הרב הרב ליון זצ"ל נסער מאוד, הסתבר כי הם הגיעו אחרי שהורפא קבע עבודת הרבנית בן כוסתה שדדן, אולם שפתאום חיים הסדין והנפטרות התיישבה על המיטה כאילו לא הייתה חולה כלל. הרב הורש צצ"ל סיפר לחמי את מה שאירע בהינים, עם הילדה בת שבע, והרב אריה ליון זצ"ל אמר כי בזכות אותה ילדה קמה רבנית ליון לתחייה, אלא היה לאחר כמון עד 13 שנה. ליון מוכיח על כוחה של תפילה. "רק בתפילה נוכל להגיע גם בסוף השנה למניין החודשיים ליציאת מצרים ליתכלה שנה וקללותיה".

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 684 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 573 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל ואדוק כ"ט איר תשפ"ב

909 תפ"ב

נשא - תוכן ענייני הפרשה

- א. מנין בני גרשון מגיל 30 ועד 50 - תפקידם ועבודתם המיוחדת בנשיאת יריעות המשכן (ד, כא-כח).
- ב. מנין בני מררי מגיל 30 ועד 50 - ועבודתם המיוחדת בנשיאת קרשי המשכן, עמודיו ואדניו (ד, טז-לג).
- ג. מספר כל צבא הלויים: 8,580 (ד, לד-טז).
- ד. מצות שלוח הטמאים מחוץ לג' מחנות (ע"פ חומרת הטומאה) (ה, א-ד).
- ה. דיני השבת גזילה, והתשובה ע"י ידווי ובתשלום הקרן בתוספת חומש, והבאת קרבן אשם (כששיקר בשבועתו).
- ו. פרשת סוטה ודיניה (ה, יא-לא).
- ז. פרשת נזיר ודיניו (ו, א-כא).
- ח. מצות ברכת כהנים (ו, כב-כז).
- ט. תרומת הנשיאים ביום חַנֻּכַּת המזבח: שש עגלות צב ושנים עשר ברק להסעת חלקי המשכן הכבדים (משא בני גרשון ובני מררי) (ז, א-יא).
- י. פירוט קרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח - נשיא אחד ליום (ז, יב-פג).
- יא. סך כל קרבנות הנשיאים ומתנותיהם לחנוכת המזבח.
- יב. תיאור הנבואה ששומע משה רבינו במשכן (י, טז).

"זאת תורת הנזיר" (א, ב) - סיפור

מובא בירושלמי (בבב"ב ז, א): שלוש מאות נזירים הגיעו לרבי שמעון בן שטח, ואמרו לו שמפני עניותם אין להם אפשרות להביא קרבנות נזיר, שהם כבש לעולה, כבשה לחטאת ואיל לשלמים. כששמע רבי שמעון בן שטח את דבריהם, הלך אל גיטו, ינאי המלך, ואמר לו: יש כאן 300 נזירים שאין ידם משגת להביא קרבנות. ואתה מחציצת מן הקרבנות ואני אדאג למחציצת השנייה. נתן לו המלך 450 קרבנות עבור 150 נזירים, ואילו רבי שמעון בן שטח מצא פתח להתיר את נדרם של 150 הנזירים הנותרים, ופטר אותם מן הקרבנות. כשסיפרו דבר זה למלך, כעס מאד, ופטר אותם מן הקרבנות. ומפני כך הוצרך רבי שמעון להימלט עד יעבור זעם. לא עברו ימים רבים, ומשלחת נכבדה ממלכות פרס הגיעה לבקר את ינאי המלך. והזמנים המלך לסעודה, וכטוב לבם במאכל ומשתה - שאילו את המלך: היכן הוא הזקן ששיעשע את לבנו בדברי חכמתו, כשהיינו כאן בעבר? סיפר להם המלך מה שאירע, והפצירו בו הפרסיים לשלוח להביאו לפניהם, כדי שיתענגו מחכמתו ובינתו. מילא ינאי המלך את הפצם, שלח אל רבי שמעון בן שטח והבטיח לו שלא יאונה לו כל רע. כאשר הגיע רבי שמעון בן שטח אל המלך, פנה אליו ושאלו: למה היתלת בי בדבר הנזירים? אמר לו: לא היתלתי, אלא קיימתי את חלקי. אתה נתת מהונך ומכספך, ואילו אני נתתי מחכמתי ומצאתי להם היתר לנדרם. וזה מה הוסיף המלך לשאול: "כפי בגל החקמה בגל החקף" (קהלת ז, יב). שמתני הוסיף המלך לשאול: "מדוע נמלטת מפניי? אמר לו: שמעתי כי גדול קצפך עליי, על כך נהגתי כדברי הנביא שהורה לנו "חבי כמעט רגע עד יעבור זעם" (ישעיה כו, ב). אמר לו המלך: כיצד מלאך ליבך עתה לשבת בין המלך והמלכה (שהיתה אחותו של רבי שמעון)? ענה לו רבי שמעון בן שטח: ידוע כבר מה שאמר בן סירא: "סלסלה ותרוממך, ובין נגידים הושיבך".

פרשת נשא היא הפרשה הארוכה בתורה, סך פסוקיה 176. וכן פרק ק"ט בתהלים - "אשרי תמימי דרך" הארוך שבכתובים, סך פסוקיו 176, וכן מסכת "בבא בתרא" היא המסכת הארוכה בש"ס, סך דפיה 176.

אחד הנושאים המרכזיים בפרשתנו הוא - ברכת כהנים.

שאל סיפר מרן ראש הישיבה רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל, את רבי דוד כהן ראש ישיבת 'חברון', בשעה שהיה במחיצתו - בעוד אנשים רבים צובאים על פתח ביתו לקבל ברכה - להצלה וישועה: "תמוה לי מאוד לראות כל כך הרבה אנשים מלאים בסבל וצרות וזקוקים לישועה, רצים בכל עת לחפש ולבקש ברכות, ולעיתים רבות אף נודדים למרחקים בשביל כך, וכל זאת למרות שאין הם בטוחים שבברכת אותו אדם אכן תבוא להם הישועה. בעוד שסמוך לביתו של כל יהודי ויהודיה ישנה ברכה גדולה אשר בורא עולם בכבודו ובעצמו הבטיח הבטחה גמורה והיא שבשעת ברכת כהנים, מברך הקב"ה בעצמו את עם וְלעֵתִים רבות אף נודדים למרחקים בשביל אֲבָרְכֶם. א"כ מדוע אנשים אינם משתדלים לרדוף ולהשתדל כדי לזכות בברכת כהנים? ... שאלה זו נותרה ללא מענה.

גדולי ישראל המליצו בכל לב על הסגולה הייחודית והמתנה יקרת הערך שנתן לנו נותן התורה בפרשתנו. כמו שמובא בספר החינוך (מצוה של"ח): "שנצטוו הכהנים שיברכו ישראל בכל יום, שנאמר 'פֶּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם'. משרשי המצוה - שחפץ ה' בטובו הגדול לברך עמו על ידי המשרתים החונים תמיד בבית ה' וכל שחשבתם דבק בעבודתו ונפשם קשורה ביראתו כל היום, ובזכותם תחול הברכה עליהם, ויתברכו כל מעשיהם והי נועם ה' עליהם. גם צִנּוּנו בטובו הגדול לבקש ממנו הברכה, ושנשאל אותה על ידי המשרתים הטוהרים, כי כל זה יהיה זכות לנפשותינו ומתוך כך נזכה בטובו". עכ"ל.

מצוה זו שהיא כל כך זמינה וקלה עבורנו, הינה רוויית השפעות, עמוסת מתנות, מליאת רחמים. אם נקפיד אנו על המצווה הזו, וככל שהכהנים יקפידו על קיום הלכותיה, ככל שנקשיב בריכוז ובכוונה - כך נקרב את הגאולה, כך נזכה לשפע האלוקי הטוב והמבורך!

מספרים שכמה פעמים כאשר בקשו ממו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל שיברך חולה ר"ל לרפואה וישועה, נתן עצה שיאמרו לכהן שבשעת ברכת כהנים באמירת תיבת "שלום" שיכוון את שמו של החולה לרפואה שלמה ויועיל בעז"ה. בזוהר הקדוש, מבואר שבשעת ברכת כהנים יש רחמים בכל העולמות, ובאותה שעה מתפתח הדין לרחמים!

ומה נאה להביא דברי ספר 'ארץ החיים' מטלמידי הבעש"ט זיע"א, בליקוטים מהגה"ק רבי שמשון מאסטורופולי זיע"א, קבלה ממנו: "בזמנים הללו מסוגל מאוד שיקובל בקשתו, היינו, בעת פתיחת ארון הקודש, ובעת הגבהה עם הספר תורה ובעת נשיאת כפים. על כן מי שיש לו איזה בקשה, יבקש בעיתים הללו - בטח יקובל תפלתו".

סיפר הרה"ח מנחם אליעזר מוזס, שבילדותו הלך פעם עם אביו הרה"ח שלמה זלמן זצ"ל ללוות את מרן 'החזון איש' זצ"ל בטיולו הגיומי לפנות בוקר, ומתוך שאביו הרגילו תמיד זצ"ל ברכה מגדולי ישראל, יגוש גם הפעם לבקש ברכה מ'החזון איש' ואמר לו: רבי תן לי ברכה. וענה לי 'החזון איש' בזה הלשון: "שיתקיים בך יברכך השם וישמרך עם כל הפירושים"...

השנה חג שבועות חל במוצאי השבת, מבקש לאחל לכל בית ישראל חג מתן תורה שמח.

”כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל” (ו, כג)

מילה טובה - סיפור

את הסיפור הבא סיפר המספיע רבי אהרן טויסיג שליט”א: הוזמנתי לשאת דברים בסעודה שערכו באולם מרוחק בצפון תל אביב, באזור שעוד לא היה מיושב. נעניתי ברצון; כל מה שבקשתי היה הסעה הלוך ושוב. אין בעיה, ישלחו מונית. המזמינים עמדו בדיבורם, ואכן המונית הגיעה והביאה אותי לאולם. הגעתי, הסעודה כבר הסתיימה, הנואמים סיימו לדבר ונשאתי את דברי. בסיום דבריי הנוכחים ברכו ונפרדו לשלום, ואף אני יצאתי מהאולם. כולם נכנסו לרכביהם ונסעו, האולם נסגר מאחורי, האורות כבו, ואני נותרתי לבדי, ממתין למונית שבוששה מלהגיע. הנהג שכח, כנראה. עמדתי לבדי, בעלטה. מפעם לפעם הבליחו אורות, ומכונית עברה. היה זה לפני עידן הפלאפונים. והשעה התאחרה, כבר אחרי חצות, ואני נשאתי תפילה: ריבוננו של עולם, תזמן לי מונית! הקב”ה שומע תפילה, והנה מונית מתקרבת. אני מרים יד, והיא עוצרת. אני מתקרב: ”ערב טוב לך, אדוני הנהג”, אמרתי, כך צריך לפתוח בדברים, ”אתה פנוי, לבני ברק?” ו”ואלה”, הוא אומר, אולי זה ’כן’ בשפה שלהם... ”אלוקים, שמעת את תפילתי”? נו, מובן מאליו. אם התפילה שלי היא שהבורא יתברך יזמן לי מונית, התפילה של נהג המונית שהבורא יתברך יזמן לו נוסע. נכנסתי באנחת רווחה. האמת, שכשעצר הנהג, חשתי בתחילה. ראשו היה עטור תלתיים, עגילים וזנמים, כמין בריה משונה. אבל כבר אמרו (מגילה ג) שהשדים אינם מוציאים שם שמים מפהם... הנהג הפעיל מונה ונסע, והיה נרגש ונסער. הוא טפח על ההגה וקרא: ”אלוקים, תודה לך”! חשבתי לעצמי: הלא אני הוא זה שהייתי צריך לקרוא ולהכריז: ’אלוקים תודה לך’! אני הוא שעמדתי לבדי בחשכה המוחלטת באמצע הישימון. והנה, הנהג גלוי הראש מודה בכזה רגש! כשחזר הנהג וצעק בפעם השלישית: ”אלוקים תודה לך שמעמתי את תפילתי” חשתי שיש כאן דבר מה יוצא דופן. שאלתי בעדינות: ”מה התפללת?” - ”כבוד הרב”, ענה ”תסתכל בשעון”! הסתכלתי, קרוב לשתיים אחר חצות. ”אני עובד משמונה בבוקר”, המשיך הנהג, חישוב מהיר הראה, כי הוא עובד ברציפות כשמונה עשרה שעות! ”זה לא מסוכן, לבנוש במשך שעות כה רבות?” שאלתי. ”יעוד אויך”! ענה ”בקושי מחזיק אני את עיני פקוחות”! עיניי חשכו לנוכח ההצהרה. ”אז למה אתה נוהג”! שאלתי, והוא השיב: ”כי משעה שמונה בבוקר ועד שהגעתי, לא שמעתי מילה טובה! כל היום עלו אנשים וירדו, ’תסיע אותי לפה ותסיע אותי לשם’, שילמו והלכו, ואף אחד לא אמר: בוקר טוב, צהריים טובים, ערב טוב. תודה, שלום. אמרתי: מה זה, לא שקוף, איני אדם, רק משרת?! אלוקים, איני חוזר הביתה עד שאשמע מילה טובה. שמישהו יגיד ’ערב טוב’. פוחד אני פחד מוות, מי יודע, אם כל היום המילה ’טוב’ לא נשמעה באוזניי, מי יודע האם זה לא הסוף שלי... והנה הגעתי, ואמרת ’ערב טוב’ - תפילתי התקבלה! מיהוה מתייחס אלי, אני כבר יכול לנסוע הביתה לישון”! האיזנותי לדבריו, וחששתי שיירדם על ההגה, לפיכך התחלתי לשוחח אתו, שלא יירדם. על מה? עליו. על הפנס, על המונית, על המשפחה, כל דבר שיעסיק אותו. הגענו לבני ברק, הוא עצר בכתובת, והמונה מראה ארבעים ושבעה שקלים ושבעים אגורות. הוצאתי שטר של חמשים אמרתי: ”מאד נהנית, תשמור את העורף לעצמך”. ”סליחה”, אמר, ”אני לא לוקח כסף”! ”מה פירושו: אני לא לוקח כסף. עבדת, ומגיע לך. תאר לך שהייתי עומד עד עכשיו בכביש החשוך. אין לך מושג איזו טובה עשית ל”! ”לא”. השיב נחרץ ”הרב

”וְהִשְׁקָה אֶת הָאֵשָׁה אֶת מֵי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים”

ה, כד) - להשמר מחבר רע

חז”ל (במסכת סוטה ו). אומרים שכאשר האיש מביא את אשתו לבית המקדש, אומר הכהן לאשה קודם הבדיקה: ”בתי, הרבה יין עושה, הרבה שחוק עושה, הרבה ילדות עושה, הרבה שכנים הרעים עושין, עשי למען שמו הגדול שנכתב בקדושה שלא ימחה על המים”.

במילים הללו טמון יסוד גדול הנוגע לכל אדם. ”הרבה שכנים הרעים עושין”, לחברה יש כוח השפעה אדיר על האדם. לפעמים הוא נזקק לכוחות עצומים כדי להתמודד מול הסביבה.

סיפר רבי אריה שכטר זצ”ל: היה לי חבר קרוב כאח. הוא דאג לי והתייחס אלי באופן מיוחד בנינו. יום אחד הוא התחיל לפנות אותי לבוא איתו לראות סרט. ידעתי שמשפיק לי סרט אחד כדי לצאת שרוט לכל חיי, וסרבתי. אך חברי לא ויתר. במשך שבועיים הוא הפציר בי שאבוא. הוא שכנע אותי שמדובר רק בפעם אחת ולא יקרה לי כלום. בהמשך גם הבטיח לממן עבורי את הכרטיס.

הוא ”שב על הורידים שלי, ופשוט לא נתן לי לנשום. לא ידעתי מה לעשות איתו, אבל הבנתי היטב, שאם פעם אחת אעשה דבר כזה אני מנכיס את רגלי לבוק. אף אחד לא יכול להבטיח לי שמחר או מחרתיים לא אלך עם כרובלת על הראש ובגדים קרועים, זרוק לגמרי... ידעתי שאני מוכרח לעצור את זה, וכמה שיותר מוקדם. לפיכך נפרדתי מאותו חבר לגמרי ואמרתי לו בצורה ברורה: ”אתה תעשה אותי פושע! אני לא מוכן לכך בשום פנים ואופן”!

היום אני יודע שהיה לי נס גדול שהצלחתי לעשות זאת. נס ושמירה מיוחדת משמים.

דוד המלך אומר (תהלים א): ”אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ חָטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשָׁב לְצִים לֹא יָשָׁב” אומרת הגמרא (מסכת עבודה זרה יח): ”דרש רבי שמעון בן פזי, אם לא הלך היכן עמד? אם לא עמד איך ישב? אלא לומר לך, שאם ילך יעמוד, אם יעמוד ישב, אם ישב ילך”.

אני אומר זאת לבחורי ישיבה. לפעמים אתם רואים את החבר’ה מהרחוב מדברים, ואתם מסוקרנים לדעת על מה. אמנם לא מתאים לכם להצטרף לחבורה הזאת, לכן אתם מבטיחים לעצמכם שאתם הולכים אחריכם רק כדי להקשיב לשיחתם. ברגע שהם יעצרו אתם תמשיכו לדרככם, כדי שחם וחלילה לא ישייכו אתכם אליהם... אבל זה לא יעזור לכם, שהרי דוד המלך אומר: ”אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים”, מי שרוצה להיות מאושר, צריך לא להתפתות ולא להניח את הרגל בתוך הבוץ אפילו פעם אחת ויחידה!

[אריה שאג עמ’ 5]

מסופר על יהודי שנכנס אל האדמו”ר מבעלזא והתאונן בפניו על בנו הגדול שעד עתה הצטיין בלימוד והנהגה, ופתאום חל בו שינוי לרעה, השיב לו הרבי צא ובדוק מי הם חבריו.

עשה האיש כדברי הרבי, התעניין אצל ראש הישיבה שהודיעו כי חבריו של בנו הם מהמצטיינים בישיבה. חזר האיש על עקבותיו, נכנס שנית אל האדמו”ר ותינה בפניו את צרתו וטען לעומתו שחבריו של בנו מהמצטיינים.

חזר האדמו”ר: צא ובדוק מי הם חבריו. הבין האב כי בדברים בגו, ולאחר שעקב אחרי הנהגתו בחבריו, הבחין כי ידידו הטוב ביותר עושה רושם חיובי בחיצוניותו בו בזמן שבפנימיותו הוא מושחת ומקולקל, לאחר פעולות ומעשים הצליח בהשפעתו להפריד בין השניים ולאחר מכן חזר אל הרבי ואף זכה לשמוע פינה יקרה: בתפילת השחר אנו מתפללים שתרגילנו בתורתך וכו’ ותרחיקנו מחבר רע, ושוב בקטע הבא כופלים אותה בקשה, שתצילנו היום ובכל יום ויום מחבר רע. הלא דבר הוא! כי על חברותא רעה אין תפילה אחת מספיקה לא יש צורך לכפל.

השניים באו לפני החז"א, והרב קובלסקי סיפור לו על המצב אליו נקלע הבחור.

החז"א שוחח עם הבחור ולבסוף אמר לרב קובלסקי: "סע עמו לפתח תקווה אל הרב גורדון, שיבחן אותו ויקבל אותו לשיבת לומז'א".

טביעת עינו ידע החז"א מה הם סיכוייו של הבחור להצליח במבחן, והורה לרב קובלסקי: "אל תניח שיבחנו אותו. בכל שאלה שיישאל - תענה אתה". בעינו החדה ידע החז"א כי הרב קובלסקי יידע את התשובות... בנוסף לכך ציידו החז"א במכתב המלצה. וכך היה. הרב גורדון קיבלם במאור פנים, כדרכו, קרא את מכתב ההמלצה והחל לשאול שאלות. על כל שאלה שנשאלה, קפץ הרב קובלסקי וענה.

אמר לו הרב גורדון: "נאה. הוכחת שיש לך ראש טוב, אבל הן לא אתה הוא המבקש להיכנס לשיבה... בוא ונשמע מה בפי חברך". ושאל שאלה נוספת. אולם לרב קובלסקי הייתה הוראה מהחז"א, והוא שב וענה במקום חברו...

בסופו של דבר, נראה כי המלצת החז"א הכריעה את הכף, והבחור התקבל לשיבת לומז'א.

דא עקא, שגם בפתח תקווה לא זנח הנער את חבריו, וגם ישיבת לומז'א לא הייתה מוכנה לסבול הנהגת כלאיים... זו עכבור שבועיים קם הרב קובלסקי ונסע לפתח-תקווה, שכן חש אחריות וביקש להיוודע על מצבו של הבחור. ואשר יגור ממנו - מצא. הנהלת הישיבה כבר הביעה את מורת רוחה והעבירה אזהרות והתראות למעונו של הבחור החדש.

הרב קובלסקי חרד מפני הבאות, והפציר בבחור להילוות אליו אל החז"א. משהגיעו לביתו של החז"א, אמר הרב קובלסקי לבחור: "המתן רגע, אכנס ואראה אם הרב מוכן לקבלנו". נכנס וסיפר את הסיפור: "הבחור, שהוצא משיבת פוניבז' בגלל חברותו הפעילה בקבוצה זו, התקבל לשיבת לומז'א על סמך המלצת הרב, אבל הוא עומד במריו, ממשיך בחברותו הפעילה ומעורר מורת רוח גם בישיבתו החדשה.

הוא עומד כאן בחוץ. אולי הרב מוכן שיוחח אתו, לשכנעו להפסיק ללכת עמהם?" "כן". "אמר לו 'אמר לו שייכנס'. הבחור נכנס, והחז"א פנה אליו במאור פנים, התעניין בשלומו שאלו איך מתאקלם בישיבה, איזו מסכת לומדים ובאיזו סוגיא אווזים. ביקש לשמוע מחידושי ראש הישיבה ומה חידש הבחור בלימודו. קשר עימו שיחה מלבבת והמריצו לבוא בשבוע הבא ולהשמיע מחידושו. פניו של הבחור קרנו מאושר כאשר נפרד מן החז"א וממכרו, ופנה לשוב לשיבתו. הרב קובלסקי בבית נשאר החז"א, והעז לשאול: "ילמדנו רבנו, הן אני הבאתיו הנה במטרה אחת ויחידה: שהרב ישוחח עמו וישכנעו לנתק את קשריו עם אותה קבוצה. הרב שוחח עמו ארוכות ולא הזכיר את קבוצת הנוער ולו במילה אחת!"

תשובתו של החז"א נחרטה בלבו לכל ימי חייו, וכך אמר לו: "לבחור זה יש סיפוק מחברותו עם קבוצה זו, ואי אפשר לקחת מהזולת את מה שיש לו בלי לתת לו תמורה. ודאי, יש לנו מה להציע: תורת חיים היקרה לאין ערוך, נחמדה מזהב ומפז רב ומתוקה מדבש ומנופת צופים. אבל הבחור עדיין לא הגיע אל הטעם, טרם אורו עיניו! הסברתי לו פנים, הזמנתי לשבוע הבא, הוא ישתדל לחדש חידוש, להעמיק בסברא. אדבר עמו בלימוד, יטעם טעמה של תורה, וכשיאורו עיניו בתורה - יברח החושך מאליו, יתפוגג מקסם השווא..."

שבועיים לאחר מכן נפטר החז"א, אך הבחור כבר מצא את האור והחל ללמוד בחשק רב. קבוצת החברים נזנחה מאליה, וכיום הוא אחד ממצויני תלמידי-החכמים בבני ברק...

[אור דניאל]

אמר לי 'ערב טוב'. זה שווה עבורי יותר מהכל! "אמרתי לך כשנכנסתי למוניתי, ואומר כשאצא ממנה, אבל את הכסף תיקח". "לא, בשום פנים ואופן!" - "אין בעיה, אני נשאר במכונית" הודעתי "תפעיל את המונה. מצדי תוכל לישון, אבל בלי לשלם - אני לא יוצא". "טוב", נכנע הנהג. לקח, ובקש את השם ומספר הטלפון, והודיע לי כי **ממחר הוא מתחיל להניח תפילין**. יש לו, מבר המצוה, אבל עד עכשיו לא הניח. ממחר יניח. אמרתי לו: "להניח תפילין זה נפלא, וכל יהודי חייב. אבל מה הקשר בין זה לנסיעה, לא דברתי אתך על קיום המצוות". הוא ככה: "נכון, אבל הרב היה בן אדם. אמר לי ערב טוב. התייחס אלי כאל אדם, שימח אותי, במה אוכל לגמול לו, לשמחו? חשבתי, אולי אם לא אקח כסף עבור הנסיעה. אבל התעקשתי, וזה גם מוכיח שאתה בן אדם, מוקיר עבודת הזולת. אז אם אודיע לך שאני מתחיל להניח תפילין, זה ודאי ישמח אותך!" נטלתי את ידו בשתי כפותיי, והרעפתי עליו ברכות מכל הלב. נפרדנו בדמעות, והנהג נסע לדרכו. היה זה כאמור במוצאי ז' אדר.

כחמשה שבועות לאחר מכן, במוצאי יום טוב ראשון של פסח, צלצל הטלפון. הרמתי. "שלום, הרב זכר אותך?" שאל הקול. "תזכיר לי", ביקשתי. "אזוני צללו מהשאה? אלוקים, שמעת את תפילתי?" ישמחתי לעומתו: "הנהג? ערב טוב לך, חיים מתוקים עליך, מה אתה מספר?! - "כבר כמה שנים שלא ערכתי סדר בפסח", סיפר, "אבל כעת אני מניח תפילין, ואמרתי לאימי: אולי נעשה גם סדר? היא מאוד רצתה. יש לנו שכן מסורתי, שאלתי אם נוכל להצטרף אליו, והוא הסכים בשמחה. היה זה ליל סדר נפלא, והתקשרתי לבשר לרב!" כמה שמחתי לשמוע. ואז הוסיף: אבל התקשרתי בשביל עוד דבר - לשמוע שוב את ה'ערב טוב לך, וחיים מתוקים', אוי כמה שהתגעגעתי לשמוע!" [הגדת מקרבן לתורה]

יולי תורתך שעשועי - סיפור לשבועות

סיפר הג"ר נחום רגוזניצקי: שח לי הרב צבי קובלסקי, כי כאשר היה בחור צעיר בישיבת פוניבז' הגיע לשיבה בחור אשר התרוועע עם קבוצת בחורים אשר התנהגותם לא תאמה את אורח חיי התורה. הוא חפץ ללמוד בישיבה, אך בד בבד להמשיך להשתתף בפעולותיה של אותה קבוצה. משגיה ישיבת פוניבז', הרב דסלר זצ"ל, שוחח עמו ארוכות וקצרות, וללא הועיל.

הבחור לא שינה לא את דעותיו ולא את אורחותיו, ואף לא ניסה להצניען. החליט הרב דסלר שאסור לשיבה להשלים עם כך. קרא אליו את הבחור ואמר לו: "אין לפסחו על שני הסעיפים! עליך לבחור בין הישיבה לבין השתייכות לקבוצה זו. אין האור והחושך דרים כאחד". אך הבחור השיב: "אני בוחר להמשיך בדרכי זו".

"אם כן", השיב המשגיח, "אין מקומך בישיבה". יצא הבחור מחדרו של המשגיח, ועיניו נתכסו בדוק של דמעות. עצבות ירדה עליו. ברגע זה ניתן לו גט כריתות מיישיבת פוניבז' המעטירה. במר ליבו התיישב הבחור על מדרגות הישיבה, עזוב לנפשו ונעצב אל רוחו. הוא חש עצמו מושפל ונדכה ליד מאות הבחורים שפסעו נמרצות לידו, בדרכם אל חדר האוכל.

באותה שעה חלף במקום הבחור שמואל צבי קובלסקי, שהיה אז בחור צעיר כבן שש-עשרה שנה, והבחין בנער אשר ישב על המדרגות ונפשו בל עמו. "בוא נרד לשוחח עם ה'חזון איש'!" - הציע לו הבחור הצעיר.

אורח בתיקון ליל שבועות - סיפור

הדלת נפתחה בתנופה. דממה נפלה בחדר. שני בחורי ישיבה צעירים עמדו בפתח בפנח בפנים חיוורות. "שוטרים בדרכם לכאן!" קראו בחרדה.

זה היה בוילנה שאחרי מלחמת העולם הראשונה. העיר נכבשה בידי הגרמנים וסופחה ל'אובר אוסט' (הפיקוד העליון של הכוחות הגרמניים במזרח). הללו השליטו את שפתם על תושבי העיר. בתחילה התירו לבתי הספר היהודיים להוסיף לדבר ביידיש, בשל קרבתה לשפה הגרמנית.

אבל אחר חג הפסח תרע"ז (1917) התבררו כוונותיהם האמיתיות. הפקודה הורתה לסגור לאלתר את כל מוסדות החינוך, בטענה כי בעיר התפרצה מחלה מידבקת. הכול ידעו כי אין זו אלא אמתלה, ומאחוריה מסתתרת כוונת השלטון לפתוח רשת בתי ספר בשפה הגרמנית. המטרה הייתה לכפות את התרבות הגרמנית על בני הדור הצעיר.

הגזירה החדשה קוממה את ציבור המורים בוילנה. הן יהודים הן פולנים-ליטאים יצאו למאבק גלוי נגדה. מורים רבים נעצרו ונכלאו על שהפרו את החוק.

אחד מהם היה הרב יחיאל הלוי ישראלוב, מנהל המוסד 'תפארת בחורים'. הוא הוביל התנגדות נחושה להנחיות הגרמנים, והוסיף ללמד את תלמידיו על אף הצווים. על כך נכלא ונידון לחודש מאסר.

מיום ליום הכבידה ידו של השלטון החדש על תושבי העיר. ה'מלמדים' נאלצו לפעול בהיחבא, ולהעביר את לימוד התורה לשעות הלילה. התלמידים היו מתגנבים חרש לבתי הכנסת, ולאורם הקלוש של נרות שימרו את גחלת לימוד התורה.

הגיע ערב שבועות. הרב ישראלוב היה מוטרד מהמחשבה שתלמידיו יחמיצו את תיקון ליל שבועות המסורתי, ואת תפילת החג עם הנץ החמה. הוא סיכם עם תלמידיו כי יקדימו את הגעתם למוסד קודם כניסת החג, וכל אחד ואחד יביא עימו את סעודת החג בעבורו. הם יתפללו במקום, יאכלו יחד את הסעודה, ילמדו כל הלילה, ובבוקר יתפללו, כבכל שנה. כך עשו.

כשנסתיימה הסעודה פנו לאמירת ה'תיקון'. הלימוד היה שונה מבכל שנה - בהתלהבות יתרה, ובתחושת אושר פנימית על שהצליחו נגד כל המכשולים והגזירות להגות בתורה בחג הקדוש. לכך תרמה דרשה מעוררת שנשא הרב ישראלוב. כולם היו שרויים בהתרוממות רוח.

אך שני תלמידים לא הסיכמו לוותר על סעודת החג עם בני משפחותיהם. בצעד פזיז החליטו להסתנן אל ה'קלויז' אחרי הסעודה בבתיים. הם ידעו כי החיילים הגרמנים מפטרלים ברחובות, בניסיון ללכוד 'מפרי חוק' שכמותם, ועל כן פסעו חרש, עיניהם בולשות לצדדים בחשש, וכך התקדמו אט-אט אל היעד.

בעומדם סמוך לבית הכנסת הגדול הקפיקה את דמם צעקה בגרמנית: "עצרו!" ליבם של השניים צנח בקרבם. הם הסבו את מבטם, וראו שני גרמנים חמושים צומדים אליהם.

אחד מהשניים התעשת במהירות. הוא דחק בתברו, ויחד פרצו בריצה מהירה. הם דילגו על גדרות, השתחלו לחצרות, רצו בנשימה טרופה מרחוב לרחוב, עד שהגיעו אל הרב ישראלוב. בפחד גדול גוללו לפני רבם את שאירע.

הרב ישראלוב נחרד. אם החיילים ראו לאן נמלטו הבחורים, הרי שעוד מעט יגיעו למקום. לרגע הרהר בפחד על העונש

הצפוי לו, כמי שהפר את החוק בפעם השנייה. ואז התעשת. "לימדו בקול גדול יותר, ובהתלהבות יתרה, וה' יהיה בעזרנו!" הורה לתלמידיו.

ואכן, לא חלפה דקה ומהלומות עזות הוטחו בדלת הבניין. לכל הנוכחים היה ברור כי החיילים כאן. הם עלו על עקבותיהם של השניים.

אחד התלמידים פתח את הדלת ברעד. בפתח עמדו שני חיילים חמורי סבר. "מה זה כאן?" שאל אחד מהם. הבחור הסביר כי היהודים עורכים פולחן לילה לכבוד חגם.

"ומי כאן הרבינו?" (הרב)? תבע הגרמני. הלה הפנה יד רועדת לעבר הרב ישראלוב.

החייל פסע לעבר הרב. כל התלמידים עקבו במבטם אחר צעדיו. מגפיו המצוחצחים טופפו על הרצפה בנקישות קצובות. מדיו הביקו. כלי הנשק נצץ למשעי. כשהתייצב לפני הרב, הצדיע. לאחז מכן הוציא מכיסו דף נייר מקופל, והושיטו אל הרב ישראלוב.

הרב היה מושוכע שבידו פקודת מעצר. תדהמה עלתה על פניו, למקרא שורות בלשון הקודש:

"לכבוד הרב הגאון רבי חיים עוזר גרודזנסקי שליט"א, וילנה", נפתח המכתב, "בזה אני מאשר שהחייל המוסר כתב זה, המהנדס פלוני בן פלוני, הוא נכדו של הגאון המפורסם רבי מרדכי בנט זצ"ל, ואני מבקש לקרבו. זכות תורתו של סבו הגאון הצידיק תגן עלינו, וה' יברך את כל עמו ישראל בשלום!" על החתום - אחד מגדולי הרבנים בגרמניה.

המפנה הדרמטי שינה את האווירה מן הקצה אל הקצה. החייל הושב סמוך לרב ישראלוב והצטרף לאמירת 'תיקון ליל שבועות'. עם שחר נפרד מן החבורה, כשאלו פוצחים בשירת הפסוק "מה אָשִׁיב לָהּ? כֹּל תַּגְמֹלוּהִי עָלַי" - שבח והודיה לה' על חסדיו. [על-פי 'תפארת החג']

ברכת התורה רוז ברינה

"לְאֶדְם מַעֲרֵבֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי שמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרסוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה תפילי בן רוח: סמי בן שמחה: גוג'ל בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן הורחה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מטעו בן הורחה: רמיים בן האורח אברהם: אפרים בן פינץ ורבקה: עפרה בן יחיא: דוד (רחל) בן שמחה משה אהרן בן מאיר: יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיו מיה בת מרדכי: שמאל: יפה נורח בת נעמה: רחל בת שמעון מרים בת נחיה: כחון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת מביט

להצלתם: אריה (לאון) בן מלכה: אלעזר יעקב: הרס-תודיה, תמר, עמל, מיכל שרה בני פאולה **וייגה הגון:** רחל בת אטולג'מי: שמאל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה חבלי בת רובה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת אריס: בתיה בת אסתר

לרפואת: הרב מאיר נסים בן כסאנה שליט"א יעקב פשתי בן גלית: איראל בן אביביל מנחם בן עליה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדי בן גורי: חגל בן דינה אסתר בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קימה: יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים פשתי בן שלמה בן לאה שושנה ריחל בת מיה מיטל בת לולו: ליאה בת ויקטוריה שמהה צביה בת רחל: חן בת דלילה (ויס) יובל בן שלמית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל ברכה בת אביביל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

מאוצרות הפרשה

הכח של יום קבלת התורה

מזן הגר"מ הירש שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה וחבר מועצה"ת משל מחייב מאוד נשא מרנא ה"חפץ חיים" זיע"א, על מלך שחפץ לתת לעבדו מתנה בסך מיליון זהובים. חישב המלך כמה זמן יארך ללקוט את הזהובים, כמה זמן נצרך כדי לישון, לאכול, לדבר, ושאר צרכים, ולפי זה קבע שיש לעבוד כך וכך ימים כדי לקחת את הזהובים. אם העבד יבוא למקום זה ויבזבז יום אחד, הוא מאבד בזה את הזהובים של אותו יום ואין לו אפשרות לקחת אותם יותר!

הנמשל הוא, אנו אומרים: זמן חלקינו בתורתך, יודוע שיש מפרשים שכל אחד יש חלק שלו בתורה, והקב"ה חישב לכל אחד ואחד את הזמן בעוה"ז באופן שאחרי כל מטרדותיו וצרכיו הוא יוכל לקבל את החלק שלו בתורה, ואם אדם מביזבז רגע אחד מלימוד התורה הוא מפסיד את החלק שהיה יכול לקבל באותו רגע, וזו אבידה שהוא לא יכול להחזירה לעולם, ודבר זה צריך לזכור ולהשוב עליו. עכשיו אנו עומדים לפני מתן תורה וידוע שבכל חג יש כח מיוחד שאפשר להתעלות בו. בדברי הר"ן בסוף פסחים מבואר, כי החכ של ימי הספירה ויום קבלת תורה, שכלל ישראל עבדו בימי הספירה להתכונן לקבלת התורה בזה שהכניסו בעצמם חשק לקבל את התורה, ובשעת מתן תורה עצמו הגיעו למדרגות גבוהות של רצון בתורה, וכל אחד יכול לעלות בזמן הזה ולקבל על עצמו בל"ג להתחזק במסירות נפש לתורה ללמוד בהתמדה ולא לבטל רגע אחד מלימוד התורה, והקב"ה יעזירי שיע"ז נוכח שד' עוז לעמו יתן ותהיה לנו תוספת סייעתא דשמיא בהבנת וידיעת התורה. (סברי מרזן)

מתן תורה

היה משא ומתן בין המלאכים למשה רבינו בשעת מתן תורה. מלאכי מרום ביקשו את התורה לעצמם: "תנה הודך על השמים". תמה ראש ישיבת פורת יוסף, הגאון הגדול רבי עזרא עטייה זצ"ל, וכי לא ידעו המלאכים שכתוב בה לא תרצח, לא תגנוב, לא תחמוד! וכל אלו אינם שייכים למלאכים, וכי משה רבינו היה צריך לגלות להם מה כתוב בתורה! הסביר הגאון הגדול לפי דרכו: הם השיבו לדעת כי אינם שייכים לחלק הפשט של התורה, ואינם קשורים לקיום התורה כפשוטו כאן בעולם העשייה, וכי התורה, לדידם שייכת לחלק הסוד של התורה, אך עם זאת, הם באו וטענו כי התורה מגיעה להם. משל לאדם שעומדים לפני שני קונים, האחד, מוכן לקנות את כל הסחורה, אבל המוכר לא בטוח בצקים שהוא מציג לו כתשלום, ואילו השני, מעונין לקנות רק מעט סחורה, אבל עם המחאות בטוחות ליכסוי התשלום, למי מהם הוא ימכור? והאי שלקונה מעט, ובטוח. טענו המלאכים, נכון, אנו שייכים רק לחלק הסוד של התורה, אבל איננו חוטאים, ואם כן, אנו נטסקו בתורה ובקימיה בשלמות, ואילו ישראל, אמת שהם יטלו הכל – גם את הסוד, התורה בחלק של עולם המעשה – לא תגנוב, לא תרצח, וגם את הסוד, אבל הם, הרי עלולים לחטוא ולאבד הכל, אין ביטוח לתשלום שלהם, ולכן אנו קודמים להם – "תנה הודך על השמים!" אמר לו הקב"ה למשה רבינו ע"ה "אחוז בכסא כבודי והחזר להם תשובה" החזק בכסא הכבוד ואמור למלאכים כי לכם יש מצות תשובה! "החזר להם תשובה..." וכי תשובה מגעת עד כסא הכבוד (ע"פ הרמב"ם) ועם ישראל בטוחים בתשלום ובהשלמה של הפירעונות, עם התשובה שמגעת עד כסא הכבוד. (בסוף ש"ק יתר ט"ז)

וכי ימות עליו מות בפתע פתאום (ו,ט) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וקדש את ראשו ביום ההוא וכו' והימים הראשונים יפלו (ו,א-ב)

לעיל בפרשת אמור גבי טומאת כהנים לא נאמר דין זה של מות בפתע, מדוע רק לגבי נזיר התורה מעלה את הדין של מות בפתע? ראיתי מסבירים, כאן מדובר באדם הלוקח על עצמו חומרות יתירות, ומקבל על עצמו איסורים נוספים שלא אסרה התורה, או מנסים אותו מהשמים בדברים שאינם שיכחים כדי לראות אם הוא ראוי באמת לפרישות וטהרה יותר מהרגיל.

האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" הוכיח מהפסוקים אלו שאסור לאדם להתייחס בכל מצב ואופן שיהיה, כי מטבע העולם אדם שקיבל על עצמו נזירות ולפתע הוא נטמא, ייכנס בו הרהורי ייאוש האומרים לו – ראה כי אין מעשיך רצויים לפני המקום, והוכחה ברורה לך, שהרי נטמאת בפתע פתאום, - אל אעפ"כ אמרה תורה וקידש את ראשו ביום ההוא – יעזוב כל החשבונות, ילך נא כסומא בארובה אחרי השי"ת ויזעק – מהיום אני מתחיל בנזירות חדשה, והימים הראשונים יפלו. ומכאן ילמד כל איש לנפילותיו בפתע פתאום – כל חד בדידה, שלא להתייאש, אלא יעמוד מנפילותיו ויקוים בו (משלי כ"ט) כי שבע יפול צדיק וקם.

*

בחור אחד מבני ישיבת "שפת אמת" הוצרך לנסוע לחו"ל, ובחששו שמו יישן ויפסיד את זמן הטיסה נשאר עד במשך כל הלילה. לפנות בוקר הלך הבחור להתפלל בכותל המערבי שהיה אז ריק ממתפללים, והנה חש בטפיחה קלה על שכמו. הוא הסתובב והופתע לראות עומד מולו את האדמו"ר ה"בית ישראל", שפנה אליו ושאלו: אמור נא בחור, מהו השבח הגדול ביותר שאפשר לשבח את הבורא ית"ש? ה"בית ישראל" לא המתין לתשובתו של הבחור ומיד ענה – השבח הגדול ביותר, שהקב"ה אינו שוחק, כך סיים הרבי את דבריו, סתם ולא פירש ונעלם מעיני הבחור. מחשבותיו של הבחור החלו להתרועע, למה כיוונו דברי הרבי ומה פירוש דבריו הסתומים... בחזרו לישיבת "שפת אמת" ראה כי כבר הוא הדרו של ראש הישיבה דאז ה"פני מנחם", נקש על הדלת, וכשפתח לו רה"י שטח בפניו את תמיהתו בפירוש דברי הרבי, וכי כמה וממי יש לבורא לשחוק, שהרי אמר שאעפ"כ אינו שוחק.

ענה לו ראש הישיבה: אם כראש הישיבה אגש לבחור מבני הישיבה ואעיר לו על הנהגה פלונית שאינה טובה, והלה יענה ויאמר: צדקו דברי רה"י, הני מבטיח שמהיום והלאה אהדל ממנהגי זה; והנה אך יעבור יום ושוב ינהג הבחור כנהגה זאת, אם שוב יענה ויאמר – מהיום והלאה אהדל ממנהגי זה, עדיין יהיה ניתן למחול לו. אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, ואענה ואומר לו: אין זו תשובה כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק, אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה אהדל ממנהגי זה – לא ישחק הבורא מאתנו, אלא יקבל אותנו באהבה וחיבה כאילו אנו מבטיחים זאת בפעם הראשונה... (באר הפרשה, הובא מדרש ביתך)

בית קברות לאנשים חיים

והביא האיש את אשתו אל הפתח והביא אותה ונתחומא (נשא ג'): "ולמה מביאה קמח שעורים? לפי שנהגה עמו מנהג בהמה, לפיכך הביא קריבנה מאכל בהמה וכו'. למה לא יתן עליה לבונה? שהלבונה זכר לאמהות הוא וכו', וזו פירשה מדרכיך".

לכאורה, דברי התחומא טעונים ביאור: אחרי שכבר נאמר על אשה זו, הסוטה, שעשתה מעשה בהמה – מה מקום יש לציין ולהלין על כי פירשה מדרכיך של האמהות הקדושות? הלא רחוקה היא מרחק שנות אור מהנהגתן המרוממת!

את התשובה נביך, על פי מה שסיפר המגיד הירושלמי הגר"ש שברוך זצ"ל:

"ביום מן הימים, כאשר הדוממתי לביתו של ראש ישיבת סלבודקה, הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, הוא פנה אלי לפתע וביקשני לגשת עמו אל החלון. עשיתי כמצוותו, ובעמדנו ליד החלון אמר לי: 'דואה אתה, ר' שלום, מה מתרחש לנגד עיניך ברחוב? הרי זה בית קברות גדול!'

התפלאתי... לנגד עיני דריתני רחוב סואן ושווק חיים! אולם ר' אייזיק לא הניח לי לתהות במשך זמן רב... אלא מיד המשיך וסביר: 'דואה אתה אדם משמים חננו אותו בכשרונות עצומים, והוא יכול היה לצמוח לראש ישיבה גדול... אלא מה? בא היצר והשיאו לעסוק במסחר כדי להתעשר, וכך, סיקל הוא כל תאפשרות שישגדל בתורה... ובכן, האם אין זה מת ממש? האדם חי, רגילי והולכות ידיו נעות, אבל הראש ישיבוק שבו – מות! כמוהו כמצבה מהלכת שעליה חקוק: 'פה נטמן הגאון הגדול פלוני ופלוני...' והנה עובר פה אדם, שבקרו פועם לב רגיש, והוא יכול היה להיות משגיח בישיבה ולבנות עולמות שלמים... אלא מה? היצר שכנע אותו שהוא צריך להיות זמר, וכך הפסדנו משגיח... הרי לנו מצבה נוספת, ועליה חקוק: 'פה נטמן המשגיח המופלא...' בניגוד למתים שבבית הקברות, שאפשר שיקומו בתחיית המתים – המשגיח שנפטר כבר לא יקום עוד לעולם!

וכך, המשיך ר' אייזיק לסקור אנשים רבים שעברו ברחוב, תוך שהוא מתאר את הכוחות המופלאים שהיו להם ואינם, הכוחות אותם קברו הם בעודם בחיים והציבו מצבה על מקום קבורתם... 'אתה מבין, ר' שלום? בדיק כמו שאמרתי לך... הרחוב הוא בית קברות גדול, וההבדל היחיד בינו לבין בית הקברות שבפאתי העיר הינו בכך, שבבית הקברות – שורר שקט מוחלט, ואיש אינו זע ואינו נע, ואילו בבית הקברות שלפנינו – המתים מהלכים ומרעישים... ועוד הבדל אחד: את המתים שבבית הקברות – קברו אנשי ה'חברה קדישא'... ואילו את המתים שברחוב, קברו הם בעצמם! הם היו ה'חברה קדישא' של עצמם, והם הציבו מצבה על קברם!..."

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי האדם אינו עתיד לעמוד למשפט רק על מצבו בפועל, כעת, אלא גם על כל מה שהיה ביכולתו להשיג והוא לא השיג! בשמים לא יתחשב ביכולותיו של האדם רק על פי מדרגתו הנוכחית, אלא הביא את עצמו במעשיו... בשמים יבחנו הליכן הוא יכול היה להגיע ומה היה משיג אילו היה מנצל את כל כוחותיו ויכולותיו, ויתבעו אותו על שלא הגיע לכך!"

נמצא, כי אדם שגיע לעולם האמת, עלול לסבור בטעות כי הוא ייתבע רק על מה שחיסר בעבודת השם על פי מצבו... אולם אז הוא יגלה, כי התביעה כלפיו גדולה לאין שיעור; התביעה הינה על כך שלא הגיע למדרגות נישאות ומרוממות, שנראות לו כעת רחוקות כמטחוי קשת ממדרגתו, שהרי כל אדם, ואפילו הפחות שבפחותים – יכול היה להתרומם ולהתעלות לאין שיעור!

את זאת אפוא, מבקשת התורה לרמוז לנו בפרשה זו. שכן אמנם, מדובר באשה שעשתה מעשה בהמה, ועל כן קריבנה הנו קרבן שעורים – מאכל בהמה... אולם אין בכך כל סתירה לכך שהיא תיתבע על שפרשה ממדרגתן של האמהות הקדושות, שכן אילו היתה נוהגת כשורה – היתה יכולה להשיג את מעלתן! ואכן, מסופר על הגאון מילנא, שפעם עבר ליד בית ממנו נשמעו קולות שיר. הוא שלח את אחד מתלמידיו לתהות על אודות המתרחש בבית פנימה, ואחרי רגע חזר התלמיד מזועזע, וסיפר כי ראה יהודי פוקר מחולל עם נכריות... כששמע זאת הגאון נענה ואמר: "דעו לכם, תלמידי, כי גם הרשע הזה יירש ליתן דין וחשבון על שלא עסק בשעה זו ב'מעשה מרכבה'! אולם כמה תלאות וכמה יסורים הוא יעבור, עד שייצרך ויזדכך במידה זו שבה לא יחסר לו אלא ליתן דין וחשבון על אותה מדרגה נעלה של צפייה במעשה מרכבה!..."

(ללמדך – "מדרגת" מאת מאוריציוס שר הד"ר מרדכי פרידלנדר זצ"ל)

פינת ההלכה

חידשה בגד שבעלה קנה לה לפני כמה חודשים, האם קיים בזה מצות שמחת יו"ט

שאלה: קנה בגד לאשתו לחג הפסח, לקיים בזה מצות שמחת יו"ט (כמבואר בשו"ע אר"ח סי' תקט"ב). על הבגד היה מבצע 1+1. לחג הפסח היא השתמשה רק בבגד אחד. שואל הבעל, האם הוא יכול לצאת יו"ט שמחת יו"ט בשבועות, עם הבגד השני שעדיין לא לבשה אותו? האם השמחה היא בקניה או בלבישה? **תשובה:** יש שמחה גם בקניה, וגם בלבישה, ועיקר מצות שמחת יו"ט שבעלה צריך לשמחה, הוא שתלבש בגד חדש ליו"ט, ולכן אם מחודש בגד חדש, קיים בזה את המצוה. **מקורות ונימוקים:** לכאורה יש לומר שהענין הוא בקניית הבגד, שמבואר בשו"ע (אר"ח סי' רכ"א סי' ט"ז) שצריך לברך ברכת שהחיינו על בגד חדש, וזמן הברכה הוא בשעת הקנין אע"פ שעדיין לא נשתמש בהם, שאין הברכה אלא ע"י שמחת הלב שהוא שמה בקנייתו. כלומר ברכת שהחיינו יש לברך על שמחת הלב, ועיקר השמחה היא בשעת הקנייה, ואם כן אולי הוא הדין בענינו, כיון שעיקר השמחה היא לשמחה, ועיקר השמחה היא בשעת הקנייה, אולי צריך לקנות לה בגד חדש, ולא די שתחדש את הבגד שקנה לה לפני כמה חודשים. אמנם נראה שיש שמחה גם בשעת קניה וגם בשעת לבישה, ולגבי שמחת יו"ט, אי אפשר לקיים את השמחה בקניה, שהרי אסור לקנות ביו"ט, ולכן השמחה בשמחה היא בלבישה, שהאדם מחודש את הבגד, ולכן גם אם קנה את הבגד לפני כמה חודשים, אם השמחה היא ביו"ט קיים את מצות השמחה. וראיה לזה ממה שכתב הרמב"ם (מצות נדר) וכו' וכן בחינוך (מצות תפא) וכולל באמרו "ושמחת בתגך" מה שאמרו ג"כ שמח בכל מיני שמחה. וזוהו לאכול בשר ביום טובים, ולשתות יין, וללבוש בגדים חדשים, ולהלך פירות ומיני מתקה לקטנים ולנשים. וכוונתו בלבוש בגדים חדשים, היינו השמחה לנשים, וזוהו שכתב ללבוש, ולא כתב 'לקנות', מבואר שעיקר השמחה ביו"ט היא בלבישה. ובלאו הכי נהגו כהיום לברך שהחיינו בשעת לבישה ולא בשעת הקניה, וכמו שכתב במאמר מרדכי (סי' רכ"א) והטעם, שדימו זה לפרי חדש, שאף שמעיקר הדין היה לו לברך בשעת ראייה, מי"מ העולם נהגו לברך בשעת אכילה משום הדיו עיקר ההנאה, והכא נמי לגבי בגד חדש. ויש להביא ראיה לזה ממה דאיתא ברמ"א (סי' ת"ה) ובליל שני של ראש השנה לבתחילה יהיה לו בגד חדש בשעת קידוש, כדי לצאת ידיו ספק ברכת שהחיינו. ומבואר מזה דלא מברכים בשעת קנין אלא בשעת לבישה, ולא היה לובשו אלא בליל שני של ר"ה כדי לברך עליו שהחיינו. וכ"כ בכף החיים (סי' כ"ב סק"ז) שעכשיו מנהג העולם, שאין לברך שהחיינו על הבגד כי אם בשעת הלבישה, והטעם, משום דחיישינן שמא יחזור בו שלא ללבושו מאיה סיבה, ויחזור וימכרו, או יתנו במתנה לאחד, ותהיה ברכתו לבטלה, ולכן נהגו שלא לברך כי אם בשעת לבישה דווקא, וכמו בפרי חדש שאין מברכים כי אם בשעת אכילה, ולא בשעת ראייה. (הרב"י וירושלמיין שליט"א, קובץ י"ח התמוזים)

חודש שבועות

לאנו fe אמיי ei seife יזיזיז לאנד קואיאט נוס, jef! איירי. מה fe הנו fe יזיזיז?

תשובה על חידה זו: איש על מתחו ואיש על זעלו (21.א) ביטו זה מופיע גם בומר לבשת: "לפ מקדש שבועי".

תשובה לחידה: מהו החגיגי שנקיים טון, שם תובנה: יעקב ישראל הלוי ג"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות גרוס – קרני להולדת הבן הנכד **משפחות מורל** – מנגל להולדת הבן הנכד **משפחת פישביץ** להולדת הבת **משפחת יהודה קריביצקי** להולדת הבת **מני הדר-עמישב:** משפחת יעקובסון לנושאי הבן **משפחת פלישמן** לאירועי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הרס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי ה"ד

אזהרה חמורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצרים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעניינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בור' מאיר יוסף ז"ל

נשא שבועות

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ואיש את קדשו לו יתנו איש ויתן ללחן לו יתנה: יש אשר נמנע אדם מתינת גזקה כל ימי חייו ומדמה לעצמו כי אין לעת ערב סמון לפשירתו, יקיים חובתו לצדקה בצוואה לבניו שיתנו ממנו לתורה ולצדקה אולם היה החפץ חיים מתינת כנגד הלך מחשבה וזכי הרי מי יודע מתי יום מותו, ומי ינבא את מצבו הבריאותי והנפשי טרם מותו. גם מי יערוך לו כי בניו יעמדו בנסיון ויפרישו הממון כרצונו וכבר יעץ שלמה המלך¹ כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה² (קוהלת ט' י'), שיראה אדם לבצע כל משימתיו בכוחו ובעצמו הוא. ומקרא מלא מצינו על כך "איש אשר יתן ללחן לו יתנה" כלומר מכל הוצאותיו ונתנותיו בחייו לא ישאר לו מאומה רק את "אשר יתן ללחן" היינו לדברים שבקדושה ובעניני צדקה "לו יתנה", לעת ולעת נצחיים, כי רק אלו הדברים הם באמת שלו . (אבות נדר הל' חפץ חיים פנינים ושלחן טובים)

בהשקפה ראשונה

זממרי השקפה. מוסר והנהגות

פעם נשאל רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל מאת תלמידו, מאחר שלפי טבעו אם יהיה ניעור בלילה ישתכח עליו די ידי זה כל סדר היום שלאחריו, וקשה עליו הדבר ביותר, האם נכון יותר שישן בליל שבועות, והשיבו רבי שלמה זלמן, שאמנם נכון הוא ששכנענו היה ראוי שמצב כזה ששכב לישן בעצרו, אבל כלל גדול הוא בכל מקום שהנהגה שתפושטה ותקבלה בקרב כל היראים והלומדים יש להודר בעצמו, וכן לתוך את ביתו להתייחס לכן כבבד ראש, ולהשתדל לילך בדרך זו. ולכן כיון שכך מנהג הלומדים בכל המקומות ללמוד תורה כל הלילה, ואם לא ינהג כן אולי יחשב הדבר כקלות חיו, עליו להשתדל לקיים המנהג על אף הקושי. (הליכות שלמה)

שנה אחת כשגמר רבי יחזקאל אברמסקי את השיעור בליל שבועות, שהיה רגיל למסור בליל חג השבועות, ובניו והישיבה ציפו לשמוע מפיו חלק "האגרות", הפתיע אותם רבי יחזקאל כשהסיר פתאום את משקפיו וקרא לעברם בהתרששות עצומה: "אני מאמין אמונה שלמה בדברי תנא דבי אליהו (פרק יח) האומר, שכל תלמיד חכם שיושב וקורא ושונה ועוסק בתורה, הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו". כל אחד מאמנו כשיושב ולומד הקב"ה יושב כנגדו ולומד עמו ממש! ובמילים אלה התייפח לעיני כולם בבכי נסער. הוא לא חוסף מאומה, אפילו מילה אחת, אך בקרב מאות התלמידים עבדה קריאתו המועקת כוורם חשמל, הרושם היה כביר. לא היה יותר צורך בשום דברי התעוררות מלהיכים לקבלת התורה. (פול בויפו)

החפץ חיים היה ניגש מתוך אמנה המימה אל התורה. כשם שהרגיש בכל חושי את האלוקים, כן ראה את התורה כספר מאת האלוקים והרגיש כאילו הוא לומד מפי הגבורה. הוא היה רגיל לומר, שלו היו מספרים לנו שמצא חיבור מאת נביראל המלאך, כמה היינו משתוקקים לקרותו, והנה לפנינו חיבורו של רבון העולמים בכבודו ובעצמו. (המאורות הגדולים)

במלחמת העולם הראשונה כאשר הורגמנים כבשו את כל חבל ליטא מדי הרוסים השתנו סדרי החיים לרגל מאורעות המלחמה. באותו יום שהורגמנים התקרבו לעיר קלם הרוסים עמדו לעכבם ע"י העיר, פרוצו קרבות בתוך העיר ופגזי התותחים נפלו ברחובות. חלק מאנשי העיר נפצעו מהפגזים ועקב המצב המסוכן עזבו רוב אנשי העיר את המקום, עד יעבור זעם. רבי אליהו לאפאין זצ"ל התחיל לומר באותו יום את שיעור לפני התלמידים כרגיל. כשהקרבות התקרבו לתוך העיר, הוא ריכז את התלמידים בדברי עידוד והביא את דברי הגמרא על רבי עקיבא שענה לפפוס כי יודחה בשעת סכנה: אם במקום חיותנו כך, שלא במקום חיותנו, כאשר לא לומדים תורה, על אחת כמה וכמה שקיימת סכנה. רבי אליהו הצליח להחזיר לתלמידיו את התחושה שהמקום הבטוח ביותר הוא על יד הגמרא. (תלמיד סקרו אחד הדיש את ראשו מבדק חלון כרי לידע מה קורה בחוץ, ונסתו בפניו ע"י קליע של רובה). בנבירה עילאית החזיק רבי אליהו מעמד עם התלמידים, שרובם היו מחוץ לקלם. והוא אז לו ממקומו עד עבור הקרבות. (מרת טובה)

רבי אליהו הכהן דרשניצר הכהן זצ"ל היה מספר על נפוליאון שסקר פעם אחת את חייליו ושאלם: מי שואף לחיות נגדלי? ענה אחד החיילים: אנני! התבונן בו נפוליאון וציווה לגדל אותו ולמנותו כבר עושה לשמן נגדל, והסביר: שהחיל הזה בוודאי יתאמץ למלאות אה כל המשימות, והוא עתיד להשיג גדולות למען הגבא. ואמר הצעיר הנ"ל, שכל תלמיד חכם שעושה מאמצים לחיות "נאמן", מובטח לו שיגיע לתואר "למדן". וכל למדן ששואף להיות מגדולי הדור, כמעט מובטח לו שיהיה מן הגאונים, ואם יתמיד במאמציו שנים רבות, ישנן את כל מבושקו. (ראשית העבודה)

חג השבועות הינו "יום הדין" של קבלת התורה ביום זה נקבע דינו של כל אחד ואחד לאותו דמות יגיע בלמוד התורה, כך שמע רבי איסר זלמן מליצ' זצ"ל מפיו של הנצי"ב מוולוז'ין (בדור קדושים) בשם רבי זלמן ז"ל

איש או אשה כי יפלא הנהג נדור להזיר לה: למה נסמכה פרשת נדור לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרהר סוטה בקלוקלה יזיר עצמו מן היין. ¹ יש לחמה הלא מסתבר שכל מי שרואה את המוטה כיצד צבתה בטנה ונפלה ירכה מיד הוא חווה בתשובה כי המחזה הוא מפחיד מאד אם כן מרוע צריך נסע עצמו מן היין, וכן עדיין חובה צריך סיניגים לומר בהקדם משל. ראוהו נסע לאיוו עירייה חוקק מביתו וראוהו איים נורא: אדם נהג בפראות דרס אשה, והאשה פרפרה בפניו עד צאת נשמתה. כשחור ראוהו לביתו סיפר לאשתו את המעשה וכך אמר לה ראיתי מעשה מזועזע... תנשי לי ארוחת צהרים לאכול. ע"כ. מדבריו של ראוהו כילום אנו ללמוד שהמעשה כלל לא השפיע עליו אם תוך כדי דריבור כבר חושב על האוכל, ואכן סיבת ההתקררות הוא נעשתה בגלל טלטול הדרך שהרי באותם רגעים של המחזה הוא לא היה מסוגל לאכול. והיו מה שאמריו בתלמוד "הרואה סוטה בקלוקלה יזיר עצמו מן היין". כי הלא המעשה הזה נעשה בהר הבית ולכן אף אם תשים התפעלות נוראה ויועוק את תל מי שרואה הרי שבורכו לביתו ילך לפה ולתים בתוך כרי כך כל ההתפעלות וההתרששות שנעשו בתוך תוכו כלא היה, על כן אדם כזה צריך שיקבל עליו לאלתר בעורו עומד ליד אורתה סוטה שזייר עצמו מן היין, ובכל פעם שירצה לשתות יין יזכור את המעשה שנעשה, נמצא שכל ימו חי בתשובה. (ליבש יוסף) בשם רבי שלום שבזון זצ"ל.

ביום השני הקריב נתגאל בן צוהר נשיא יששכר רבי יעקב נימין זצ"ל בספרו "ורכי מוסרי" מביא את מספרו של הסבא מקלם לפשר אריכותה של התורה בקרבנות הנשיאים, ומבאר שהתורה רצתה ללמדנו בזה כיצד מתייחסים אל היחיד כאשר הוא מאונד בתוך הכלל. כאשר, למשל, רבים עושים מצוה מסוימת תיהן לחשוב שהכלל כולו נחשב ביחידה אחת, ובהתאם לכך אין הבהנה פרטים במעשיהם של היחידים המרכיבים את הכלל. פרשת הנשיאים מלמדת אותנו שבשמים אין מתייחסים אל הרבים כאל כלל אלא שמחים עם כל יחיד ויחיד כאילו היה יחידי בעולם. בשום אופן אין אהבת הקב"ה לאיש שראל ושמתחו בו מתעסקת בגלל שישנם עוד רבים שעשו את המצוה כמותו. לכן, באותה המידה ששמח ה בקרבנו של שאר הנשיאים, והדבר מוצא את בישוי בפירוט שפירטה התורה אצל כל אחד מהם. הפירוט הרב בקרבנו של נחשוו הוא גילוי של שמחה ואהבה של הקב"ה בקרבנו, לפיכך החווה על אותו פירוט אצל כל אחד ואחד הנשיאים מורה על אהבה לכל יחיד, אהבה שלא נפגמה אצל כל כלשהי על ידי העשות המצוה על ידי רבים. כל זאת משום שלא כמדת בשר ודם — מידתו של הקב"ה, כאשר יש לאדם אחד בניס רבים אהבתו מתפצלת ומתחלקת ביניהם. במאון כללי כל אחד וזהב פחות ממשום כל מביי שיהיה מקבל אלו היה מן יחיד. לעומת זאת, אהבתו של הקב"ה הינה ללא גבול. לעולם לא יהיה הברל אצלו ביחס אל היחיד בין אם הוא יחידי או חלק מהכלל. (ליבש יוסף) (לקח טוב)

סיפור מההפטרות

ויד אדם מתחת נפְּתִימָה על אֶרְבַּע רַבְעִימָה וּפְנִימָה וּכְנַפְיָהם לְאַרְבַּעָתָם: אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יהודה נשיאה מאי דכתיב וידי אדם מתחת כנפיהם וידו כתיב זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה ...

מעשה בבני זוג בעלי תשובה, שהתעוררו להתקרב לעבודת ה' יתברך בכל ליבם ונפשם. הבעל היה מורע ישראל, ואילו רעייתו היתה נזירת שעברה תהליך גיור בבית דין בחו"ל. השניים נמרו בליבם להפוך את הנהגתם מן הקצה אל הקצה, להנהיג מטבח כשר בביתם, לשמור שבת ולדקוק בקלה כבחמורה. בשבת הראשונה בה קיבלו על עצמם לנוח ממלאכה, עמד הבעל בניסיון בהצלחה. אולם רעייתו נתקפה בתאוה עצומה ובלתי נשלטת לעישון. לאחר מספר שעות של חיובי נפש קשים ומרים לא עמדה האישה ביצרה, הציתה סיגריה והחלה לעשן בעצם יום שבת קודש, הרמזה ל'יצלון' לתאר את גודל כאבה ושבירה של בעלת התשובה, שנכנעה ליצרה. עם צאת השבת פיצה האישה בבכי מר, כשליבה מיסרה על שלא עמדה בקבלתה וחיללה את היום השביעי. השניים פנו לרבם שקיבלם בחום ועודד את האישה שלא להתייחס ולנסות להחזיר את השבת הבאה כהלכתה. השבת הבאה אודת את כנפיה, והאישה היתה נחושה בדעתה, כי הפעם לא תיפול ברשת הסבוכה ששוה לה השטן ותשמור את השבת כראוי מכניסתה ועד צאתה. במשך מספר שעות עלה בידה לעמוד בקבלתה, אולם ככל שנקף הזמן התעוררה בה תשוקה אדירה ובלתי מרוסנת לסיגריה. הרגיעת הלבט והחלפ, עד שבעלת התשובה לא יכלה עוד לנבור על יצרה העז, ובעוד מצפונה מיסרה לזיבה נוקמה, הדליקה סיגריה ושאפה את עשנה לקרבה בהתמכרות סחרת שלשה. לאחר השבת פנו בני הזוג בשנית לרבם. בלב שבור הרצון סיפדה האישה, כי שוב לא עמדה ביצרה וחיללה את השבת. הרב וידו עודד את בעלת התשובה שלא להתייחס מלבד עמדה בניסיון ולנסות שוב לשמור את השבת הבאה. כך חזר המעשה ונשנה מספר פעמים, בכל מוצאי שבת קיבלה האישה על עצמה לשמור את השבת הבאה כהלכתה, אך במהלך השבת נתקפה בתאוה עצומה לעישון, עד שלא התגברה על יצרה והבעירה אש ביום השביעי. זוג בעלי התשובה פנו שוב ושוב לרבם, שלא הבין איזה דיבוק נכנס באישה ולא ידע כיצד לפתור את מכותה. לבסוף פנה רבם של בני הזוג למרן הרב אלישיב זצ"ל וגולל בפניו את סיפורה של הנזירת הכאובה והדוריה, שלמרות רצונה העז אינה מצליחה לעמוד ביצרה ולשמור ולו שבת אחת כהלכתה. הרב אלישיב הורה מקצת כרבר על מלפית השואל השיב: "יש לברר האם מעשה הנזירות של אותה אישה נעשה כהלכה? לאחר חקירה ודרישה נודע, כי אכן נזירה של אותה בעלת תשובה לא נעשה כראוי, ולפיכך עליה לעבור גיור לחמורה. האישה פנתה לבית דין חשוב בירושלים, שערך לה גיור מחדש, והקב בשבת הבאה התפוננה ושקתה האזירה לעישון כלא היתה. המעשה המופלא הדהים את כל שומעיו, שהשתאו כיצד פתר הרב אלישיב בחכמתו את הדבר. לאחר מעשה, כאשר נשאל כיצד ידע כי נזירה של אותה אישה נעשה שלא כהוגן, השיב הרב אלישיב, שהרי ידועה ההלכה שגוי ששבת חייב מיתה. ומפאת זכותה הגדולה של אותה בעלת תשובה, שרצתה לקבל על עצמה לשמור את מצוות ה' באמת ובתמים, נלגלו משמים שלא תבוא תקלה לידה ולא תשמור את השבת שלא כדון. ברם, לאחר שהתגייסה כהלכה וקיבלה על עצמה דת יהודית כרת וכדון, יצרה עובה, וכך עלה בידה בנקל לשמור את השבת בשלימותה. (עמוד של עולם)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר הדרשן הנודע רבי יעקב גלינסקי זצ"ל - 'אני תלמיד ישיבת נוברדרוק - שם חיננו אותנו לבחור לכל הבלי העולם הזה, ולזיכור לו יום המיתה; בכל צעד ושעל. באחת הפעמים הלחתי לעשות מעשה נועץ שיגרום לי תוכרת לכל חי, של יום המיתה, המעשה היה ללכת בחצות לילה אל בית הקברות, שם בין המצבות הלבנות מצוי מקוה טוהרה שבו משהירים את המתים, 'אטבל כמה טבילות שם, בודאי יוסיפו לי יראת שמים' - הדהרתי. וממחשבה למעשה, עוד באותו הערב יצאתי אל בית הקברות. לממט מות קידמה את פני, הרוח השורקת הוסיפה לפחד שהתנגב בליבי, אך אני תלמיד נוברדרוק, לא נכנע ודבק במסרה. לאחר מספר דקות הנעתי אל המקוה, חיש מהר התפשטתי, וירדתי למקוה, לפתע הרגשתי שאני דורך על גופה, כמעט פרחה נשמת. מרב פחד ובהלה כל כוחתי עזובי ותהלתי בשקט בתי המקוה, שניות של בהלה והנה הגופה מתרוממת מהמים, הפנים היו מוכרות לי - אם כי קצת מבוהלות - היה זה אחד מחברי לישיבה, שגם הוא חשב על הרעיון היחודי והמקורי שלי, והקדמני. הרהרתי בדעתי - 'איזה בעל גאווה אתה יעקב, אילו היתה סבור שיש עוד בחורים מוכשרים כמך, שחשבו על רעיון זה לא היית נבהל, עכשיו שחשבת שרק אתה המוכשר מכולם, ורק אתה מצאת את הרעיון הגדול המוביל ליראת שמים נבהלת כדוגן...'. והריש שב

"ענו של טעם"

כתב הלבוש: טעם הספירה הוא, שציונו השיי לספור שבועות וימים עד חמישים, ליום שיצאו ממצרים שבו יהיה מתן תורה כאדם המצפה וממתן על יום המגבל לו, לזמן מתנה מרובה או דבר אחר שישמח בו, ומקוה ומיחל מתי יהיה אותו היום או שחפץ בו. כן ציוה השיי לספור כל הימים והשבועות עד היום שקייננו הוא יום מתן תורתנו לחבב עלינו את התורה ולהראות שהיא חביבה עלינו יותר מיום הגאולה של מצרים והוא עיקר היום שקייננו וכו' ובכל יום אנו מצרכין ומשבחין שהגיע אותו היום ונתקרב יום מתן תורה

"מפי כתבם"

בוה תתיישב התמיהה המפורסמת על מה שאומרים בהגדה: "אילו קרבנו לפני ה' הרי לא נתן לנו את התורה דינו", ולכאורה, איזה ענין יש בהתקרבות לזר סיני לא היתה הכשר נרדא לקבל את התורה, אלא היתה בוה התחלה של קבלת התורה בעצם; ובאר על פי משל מה באמת היה מונח באותה התקרבות לזר סיני: צדיק גדול ומפורסם מניע לכנס המוני בהשתתפות עשרות אלפי איש. הלחץ עצום, וכמעט לא ניתן אפילו להתקרב אל אותו צדיק, והנה הצדיק קורא לאדם אחד מתוך הקהל לנשת אליו, והוא כמובן מתרגש. אבל כמה תרגש יותר אם בהגיעו אליו הרב לא יסתפק בלחיצת יד, אלא יעניק לו נשיקה י ואם בנוסף על כך יזמין תר לנשא ולקוח בלבוש יקר, הרי יחוש אותו יהודי או ארז לו ינס נודל... וכך חבר סיני, עצם זה שהקב"ה כה קרוב אותנו מחייב הודאה מיוחדת. הקירבה שלנו לפני ה' סיני מסמלת את עצם החיים המשותפים שלנו עם הקב"ה, וזה כשעלצמו היה בו די לתת שבח והודיה להשיג. כי זוהי המהות של יהדות - חיים משותפים, באהבה ובחביבה, עם בוראנו; אמנם, הקב"ה נתן לנו גם מצוות, כי בלי המצוות לא יהיה קיום לחיים המשותפים. ותפארת משכון דבי משכון פנקס זצ"ל

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן דבר שאין אוכלים אותו, ואין מריחים אותו, ואין מחויקים בו ובכל זאת מצרכים עליו?

תשובה: כגון על ברכת הלבנה ועל הברקים. (במחזור אשתקש)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצוצי מחשבה, ורעיונות בריכה של תורה

אדם שתחפוף לדעת מה הוא, ראה כמה שתדיר מדבר. (ר' יהודה החסיד)
דרושה חכמה גדולה לאדם מישראל, כדי להגיע לתמימות. (רבי נפתלי מרופשיץ)
הועיקר להתרגל בזכירת האמונה, שהכל בידי שמים, גם הצלחת הלימוד והעליה ביראה.. (חזון איש)

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

ג תנאים לקבלת התורה

ויסעו מרפידים... ויחננו במדבר

נאמר בפסוק (שמות י"ט, כ"ב): "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד הרה".

שאל ה"אור החיים" הקדוש: הקדוש: לשם מה היתה התורה צריכה לחזור ולומר: "ויבאו מדבר סיני" והרי בפסוק הקודם כבר נאמר: "ביום הזה באו מדבר סיני", ומה טעם לומר שוב: "ויחננו במדבר", הרי ברור הדבר כי במקום אליו הגיעו שם הם הנח?

אכן, אומר ה"אור החיים", התורה הקדימה שלשה ענינים שהם עקר ההקנות לקבלת התורה: א. "ויסעו מרפידים" - התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי הצלחת המפסיד הגדול ביותר להשגת התורה. ב. "ויחננו במדבר סיני" - השפלות והענוה כמדבר, שהם תנאי להשגת התורה. "ויחן שם ישראל נגד הרה" - כאיש אחד בלב אחד. נרחיב בבאר הדברים.

בוריות, ללא עצלות

התנאי הראשון לקבלת התורה הוא: "ויסעו מרפידים" - לברח מן הרפיון, להיות זריז, מי שמתעצל מפיסד.

על ה"חפץ חיים" וצ"ל מספרה כי בסוף ימיו שמעוהו דופק על השלחן ואומר: רשע, גם את זה לא תתן לי?! לא הבינו מה כוונתו, עד שראו אותו קם ממקומו, נגש לארון הספרים, מוציא ספר ומעין בו, ושם למד. אז הבינו את כוונתו. הוא למד מסכת בבא סאמא, והגיע לענין שמדבר עליו משפכת בבא מצעא. ה"חפץ חיים" לא היה צריך לענו. כל התורה כלה היתה פרושה לפניו. אבל הוא סבר כי אם יען בגמרא, אולי יתבהרו לו הדברים יותר והסבה שאינו קם לענו, היא רק בגלל עצלות. הוא היה קשיש, בקושי יכול היה לזוז, אבל עדן סבר שאם יען בגמרא פנינים, אולי יתבהרו לו הדברים יותר, לכן צעק על הצייר הרע, שלא יפריע לו לקום ממקומו.

כך נראה עמל התורה באמת. לא להתעצל, להיות זריז. בלי רפיון! ראיתם פעם בעל חנות מכלת עצל? מכלת חבית לפעל תמיד, ללא הפסקה, אחרת אין לה כונו להצלחת. כך גם, להבדיל, בתורה הקדושה. אם רוצים להצליח צריכים ללמוד בכל עת, ללא הפוגה, בוריות, אחרת אין כונו להצלחת.

אני זוכר את השטייפלר וצ"ל בזקנותו. הוא היה חלש מאד, בקושי יכול היה לזוז מהמקום. אבל כאשר היה לומד - היה כאש להבה. עם 'ברען', בהתמדה, בכל המצבים.

מסירות נפש ללמוד

התנאי השני הוא: להיות כמדבר, שהכל דורכים עליו. עם שפלות וענוה, בלי להסתפל על עצמו. במסירות נפש.

כאשר ישיבת מיר היתה בשנתא בשנות המלחמה, שרר שם חם גורא, הלכות היתה בלתי נקבלת. כבונו בשלא היו להם מאוירים, והיו לומדים בחם הכבד. היו מניחים על הגמרות מגבות, כדי שלא ירטבו מהזעה. לכל בחור היתה מגבת על הכתף וכל כמה דקות היה צריך לנגב את הפנים מהזעה הנגרת. כאשר סימו את ה'סדר', היו המגבות ספוגות זעה וצריך היה לרחץ אותן ולתלותן ליבש, כדי שהמגבת תהיה יבשה לקראת ה'סדר'. הבא. כך למדו כמעט המש שנים. בהתמדה עצומה. בלי להתחשב בקשיים העצומים.

לשטייפלר וצ"ל לא היה בביתו אמילו מאורה. גם רבי חיים

מגיבסקי, עד לפני כשלושים שנה לא היה לו מאורה. הוא ספר לי כי פעם בעצמו של הקיץ, בנו בכולל "חזון איש" עוד קומה, ובתקופה הזאת לא היה חשמל, והיו לומדים לאור של 'לוקסים', מנורות גז. הוא היה הולך מביתו ברחוב רשעים לכולל במשך כרבע שעה, מגיע לשם כלו נוסף זעה, אין מאוירים ובמקום חשמל יש לוקסים שמפיצים חם, וכך יושבים ולומדים. הוא אמר לי שכל היה כדאי, כי דוקא בתקופה הזאת התחדשו לו חושים נפלאים.

כאשר מויעים על התורה, מתנגעים על למודה, אזי 'הורעים בדמעה' - ברנה יקצרו. תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי. כאשר אדם מתאמץ בכל המצבים, אזי הוא מצליח.

כאיש אחד בלב אחד

התנאי השלישי הוא: "כאיש אחד בלב אחד" - אחדות אמתית. תארו לעצמכם, בני ישראל מגיעים למדבר סיני, עומדים לחנות, באה משפחה עם שלשים ילדים, והם מוצאים משטח עם דשא. האבא אומר לילדים: "הנה, יש לנו מקום יפה לנח בו". פתאום מגיעה עוד משפחה עם ילדים, והאבא אומר לילדיו: "בואו ונפנה את המקום למשפחה השניה ונאחזנו יחד לחפש מקום אחר". המשפחה השניה נתנה את המקום לשלישית, כאשר בסופו של דבר זו שהגיעה אחרונה, קבלה את המקום היפה ביותר. זהו כאיש אחד בלב אחד.

כמה יפה אם היה כך גם ביישיבה: כאשר יש מאה מנות אכל ונאמה ותמישים בחורים. הראשון מנין לעצמו מנה והנה מגיע מישהו אחריו, והוא מוסר את המנה הגדושה והולך לאכל לחם עם גבינה, וכך נוהגים גם הבאים אחריו. בסופו של דבר, זה שהגיע אחרון לחדר האכל, מקבל את המנה היפה ביותר. זה אחדות אמתית.

זו ההכנה למתן תורה: לברח מן הרפיון, למסר נפש למען התורה בכל המצבים, ומדות טובות.

(רבי יצחק קולנדאצקי שליט"א - דורש טוב שבועות)

כפה עליהם הר כגיגית - על טוים מה?

כפיה למי שרוצה!

על הפסוק 'והיציבו בתחתית הרה' (יש"י י"ז) דרשו חז"ל (שבת פח ע"א): "אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שפכה הקדוש ברוך הוא עליהם את הרה כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מושב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם"

ודברי הגמרא הללו צריכים באור, מדוע צריך לאלץ את ישראל לקבל את התורה בדרך כפיה ולאיים עליהם במיתה, הלא אפשר היה לעשות זאת בדרך שכנוע, במקבל בדרך העולם?

והתוספות שם מוסיפים להקשות, לשם מה היה צריך לכפות עליהם את קבלת התורה, הרי כבר הקדימו ישראל נעשה להשמע והסכימו לקבל את התורה מרצון?

משל למה הדבר דומה: חתן וכלה עומדים מתחת לחפה. בסרם מתחיל הרב בעריכת החפה, הוא פונה לכלה ושואל אותה: האמנם את רוצה להנשא לז? משיבה הכלה: "כן". שמעתי רבות על מדותיו הטובות ועל מעלותיו" אך הרב מתעשש: "האם את בטוחה בכך?"

"כבוד הרב" - משיבה הכלה בשרוניה - "איני מבינה את האלה. אם לא הייתי רוצה להנשא לך לא הייתי עומדת כאן מתחת לחפה..." לאחר שהרב השתכנע בכנותה של הכלה, נגש לעריכת החפה. ואז, לפתע פתאום, שולח החתן אקדח מכיסו, ומצמיד אותו לראש הכלה ומאיים עליה: "אז שאת מתחתנת אתי או שאני יורה בך!"

איזה צדך יהיה באותה כפייה?
לפנינו כמה וכמה מהלכים בבאור הענין.

אָנָס - כְּדֵי שְׂלֵא וַיִּכַּל לְשֹׁמֵר

המהר"ל כתב לבאר את ענין הכפייה שהיתה במתן תורה באופן אחר: התורה אומרת שאם אדם לוקח אשה בעל כרחו, דין הוא שהוא חיב להנשא לה, ולא עוד אלא שאינו יכול לגרשה מעליו כל ימיו. גם אם תהיה מנשעת או מכת שחין, אין לו מנוחה לשלחה מעליו. אומרים לו: אם כל כך רצית אותה עד שעשית זאת בעל כרחו, איך יכול להפטר ממנה לעולם...

נהאר לעצמנו את המקרה הבא: אדם נכנס לקונדיטוריה, מצדיע על עוגה מסוימת ואומר למוכר: "תן לי את העוגה הזאת". אומר המוכר: "בבקשה, תמורת עשרה שקלים". מתנצל האישי: "אבל אין לי כסף".

"אם כך" - אומר המוכר - "אני מצטער, אינני יכול לתת לך". מתחנן האישי ומבקש מן המוכר שייתן לו את העוגה חנם אין כסף, אולם המוכר בשלום: הנותן היא עסק מסחרית ונועדה למשרת רוח, אין כאן מתנות חנם...

וְאִשׁוּךְ הָאִישׁ אֶקְדַּח מִכִּסּוֹ, מִכּוֹן אוֹתוֹ לְכוֹן הַמוֹכֵר וְאוֹמֵר לוֹ: "גו, עֲשֵׂה תוֹן לִי!"

המוכר בידים רועדות, נגש אל מדף העוגות, נוטל את העוגה ומוסר אותה לאישי: "נהיה, בבקשה, בתאבון..."

נוטל האישי מן העוגה, וכשנזכר לדעת שאינה טעימה לו, משאיר אותה על הדלפק והולך לדרךכו...

עבדו וזמן הקלטי המוכר לתבע את האישי בבית משפט. במשפט טען המוכר כי האישי אינם עליו באקדח והוא היה נתון בסכנת חיים. אם היה עושה את המעשה מתוך שאהזו בלמוס רעב, עוד היה נתון להתחוס להתנהגותו בהבנה ובסלחנות, אבל מסתבר שהוא עשה זאת לא משום שהרעב הציק לו, והריאה - שהוא הסתפק בניגיסה אחת מן העוגה ונשלא היתה טעימה לו כל כך. השאיר אותה בתנות והלך לו. אדם רעב אינו מתפנה לבחור עוגה שתכלע לעצמו הענין...

וְאִשׁוּךְ הָאִישׁ הַמוֹכֵר אֶת הָעוּגָה הַגּוֹסֶה מֵתִיקוֹ וְהִצִּיג אוֹתָהּ לְרֵאשֵׁי לְעִנֵּי הַשּׁוֹפֵט.

כל הנוכחים עתה את פניהם למראה העוגה העבשה. מאז המקרה חלף זמן ובינתיים העוגה התעפשה והדיקה ריח רע, ועל כך התנצל המוכר בפני השופט: "איני מבקש את סליחתו של כבוד השופט, אך הבאתי את העוגה כמצא ממשתי..."

שמע השופט את ענין הצדדים, שקל לכאן ולכאן, ולבסוף פסק: "החלשתי להשית על האישי עניש שיכפר על מעשהו - עליו לאכל את העוגה ההיא עד תמהו..."

נסה האישי להתחמק: "כבוד השופט, הרי בשעת מעשה טעמתי טעימה אחת מן העוגה והשלכתי אותה מעלי, לאחר שנזכחתי כי טעמה אינו ערב לחכי, ואם אז דחיתי אותה, איך אוכל לאכלה כעת, עונה מעפשת ומקלקלת..."

אמר לו השופט: "מצטער, אם רצית את העוגה בכח - היא שלך, עד הסוף!"

ומן המשל הזה נבין את טעמה של התורה ששקעה את דינו של הלוקח אשה בעל כרחו. אומרים לו: אם רצית אותה בעל כרחו - היא שלך, עד הסוף! גם אם ישנן סבות אמיתיות שבגללן איך יכול לסבל אותה, לא תוכל להפטר ממנה!

אומר המהר"ל, נבין את ענין הכפייה שהיה במעמד הר סיני. עם ישראל אמרו יעשה ונשמע וקבלו את התורה מצדו. אמר הקדוש ברוך הוא: אמנם עכשו הם מסכימים לקבל את התורה, אך הרי יודע אני את העתידות. בעוד זמן לא רב תרצון הוה יעלה, הם יחסאו יעשו להם עגל מזהב, ולא ישאר זכר להסכמה ולרצון שהיו בתחלה. אם החתנה' לא עם ישראל עם הקב"ה תהיה חתנה רגילה הנעשית ברצון ובהסכמה, יוכל אחר כך הקב"ה להפריד מהם ולשלחם מעל פניו.

מה עשה הקדוש ברוך הוא? - אָנָס אוֹתָם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּפְּהָ

עליהם את ההר כנגיית ואמר: "אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם". על ידי מעשה האָנָס מעתה יהיו חביבים להיות 'נשואים' לו ולא ישלח אותם מעל פניו לעולם.

בְּנִינַת הַתּוֹרָה - בְּמִדַּת הַדִּין שְׁמוֹן הַחֶסֶד

על פי דברי המהר"ל, תניינש תמיהה גדולה על הנסח הנאמר על ידינו מדי יום ביומו בתפילה: "ברוך הוא אלקינו שבראנו לבדוד, והבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, וחי עולם נשע בתוכנו".

שכן לכאורה, יש להקשות: מדוע ביחס למתן התורה מזכר שם "אלקינו", שהוא שם המציג את מדת הדין? הלא מן הראוי היה להזכיר את שם ה' - המציג את מדת הרחמים, שכן אין לך רחמים גדולים יותר מרחמיו של ה' ותברך אשר נתן לנו תורת אמת.

הקשיה תרעצם שבעתם, לאור דבריו של בעל ה"תפארת ישראל", שהקשה: מדוע בברכת הזמון אנו אומרים "ברוך אלקינו שאכלנו משלו", בשם אלקים המורה על מדת הדין? מדוע אין אנו אומרים נברך לה' שאכלנו משלו?

הוא מקשה והוא מנשב, כי באשר למזון - הרי שגם מדת הדין מתיבת לזון את הבריות. מאחר שהקב"ה ברא אותן, הרי ששמילא מן הראוי שזיון ויפרנס את בריותיו. התורה לעצת זאת, מצוין בעל התפארת ישראל, היא היא דגמה לחסד ולרחמים מרחמיו של הבורא יתברך: את התורה, הוא יתברך לא היה מתיב לתת לנו, ורק ברחמיו הרבים נתן לנו תורת אמת.

ובכן, כפי שהקדמנו, הקשיה מתעצמת שבעתם: מדוע ביחס לתורה, אשר היא בלא כל ספק רחמים גמורים מאתו יתברך, אנו מזכירים את שם "אלקים" המורה על מדת הדין ולא את שם ה' המורה על מדת הרחמים?

אָמַנְם, על פי דברי המהר"ל, יכולים אנו לישב את הקשיה בה פתחנו הקב"ה אכן נתן לנו ישראֵל את התורה במדת הדין - עליה מורה שם "אלקים", והינו באָנָס ובכפייה, אולם דוֹקא בכך שמוֹן הַחֶסֶד הַמִּיחָד! שכן דוֹקא מאחר ו"ברוך הוא אלקינו" - במדת הדין - על כן "חיי עולם נשע בתוכנו", שכן מבטחים אנו שהברית שבינינו לבנו יתברך לא תופר לעולם!

אִם אֵין לַיהוּדֵי תוֹרָה - הוּא מֵתוֹ

דָּרַךְ נוֹסֶפֶת לְבָאֵר אֶת עֲנֵן הַכְּפִיָּה שְׁהִיה בְּמִתּוֹן תּוֹרָה, שְׁמַעְתִּי מֵרַבִּי רֵאשֵׁיבֵן מְרַלְשֵׁשׁוֹן וְצ"ל שְׁאָמַר כֵּן:

התורה הקדושה איננה "הצעת הגשה", שאם אדם רוצה - יקח, ואם אינו רוצה - יכול לומר עליה, או שיקים את האמור בה עם שנויים כלשהם. לא ולא אם אין ליהודי תורה - הוא מתו! "שם תהא קבורתכם", אין פשרות! וכך יובנו דברי רבי יהודה צדקיהו ז"ל, שהקשה לשם מה נצדד יעקב אבינו לשלח את יהודה למינוי גשנה לבנות בית תלמה, הלא נתן היה לבנות את כל המוסדות ההכרחיים כשיגיעו לשם!

אָלָא, שְׁבַמְשַׁכְתּ מְגַלָּה מְבֹאֶה שְׁעִיר שִׁי"שְׁבָה וּלְבִסּוֹף הַקֶּסֶף [קֹדֶם הַתְּחִילוֹ הַתְּהוֹרָר בְּה וְרַק אַחַר כֵּן הַקִּיפּוּה חוֹמָה], אִינְה נְחֻשְׁבַת מְקַטֶּפֶת חוֹמָה לְעֵבֶן קוֹרִיאַת הַמְּגַלָּה, אֲבָל עִיר שִׁי"שְׁהַקֶּסֶף וּלְבִסּוֹף יִשְׁבָּה, נְחֻשְׁבַת מְקַטֶּפֶת. מִדּוּעַ?

כי עיר שהקפה ולבסוף ישבה, פרוש הדבר שללא חומה לא נתן לשבת בה. אבל אם קודם ישבה, ורק אחר כך הקפה חומה, נמצא שאָמַנְם שְׁנָה מַעֲלָה בְּחוֹמָה, אֲךְ נִתּוֹן לְהִסְתַּדֵּר גַּם שֶׁ בְּלִעְדֶּיהָ.

יעקב אבינו שלח את יהודה למינוי לפתח ישיבה בלשן, כי התורה הקדושה היא ה"חומה" שלנו, ואצלנו לא תתכן מצבאות של "ישבה ולבסוף הקפה", רק להפך, שכן התורה אינה רק תוספת מעלה שנתן לחיות גם בלעדיה, אלא שללא תורה - איננו יכולים לחיות כלל!

גוֹסִים דְּבִדְרֵי ה' בַּעַל שֵׁם טוֹב" הַקְּדוֹשׁ שְׁאָמַר, כִּי הִסְבֵּה לְכַפִּיָּה שְׁכִפָּה עֲלֵיהֶם, הַקְּבִי"ה נוֹעֵדָה לְלַמֵּד אֶת הַיְּהוּדִים לְחַיֵּת בְּיָמֵיהֶם, שְׁבִשְׁעָה שָׁחַשׁ הָאָדָם שְׂאִין לוֹ הַתְּעוּרָרוֹת לְלַמֵּד הַתּוֹרָה, עֲלֵיו לְכַפּוֹת עֲצוּמוֹ לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּעַל כְּרוֹח. שְׁכֵן סִגְלָתָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה הִיא, שְׂגֵם כְּאֲשֶׁר נַעֲשֶׂה הַלְמוּד בַּתְּחִלָּה בְּכַפִּיָּה וּבְהִכָּרֵח - תוֹךְ זְמַן קֶצֶר שׁוֹאֵב מִמֶּנָּה הָאָדָם חִיַּית וְרַעֲשָׁמָשׁ הַמִּתְפַּשְׂטִים לְכָל הַיּוֹם כְּלוֹ.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור הר סיני)

רננו צדיקים

עבודת התפילה אצל צדיקי הדורות זי"ע

עבודת אהרן

אזרחות והנהגות אמרות טהורות המעוררים לב נפש בענייני תפילה מאת

הרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע

ה'בית אהרן'

ליומא הדילולא - י"ז סיון - תרל"ב

מקורות: ספר"ק בית אהרן - סדר ירום שבת הרה"ק בבי"ק, חקן, סיפור 'צלותא אהרן' ונליעות מטה אהרן' שעי' חסידי פנחס קארלין

הכנה לתפילה

ראשית ביכורי וכו', היינו מחשבה קדומה, בזמן קימה משנתו יהיה להכנה לעבודה שבלב אז תפילה, וכל מה דאפשר לננוע מדיבורים ועשיות גופניות מה טוב.

... עוד אמר, התפילה צריך מקודם הכנה שלא לבוא מן החוץ ולעמוד להתפלל, רק שיהיה אצלו מקודם הכנה, שידע שעומד להתפלל לפני ה' וזאת איין יוד קאן דער לינגען עם התפילה (מה שיהודי יכול להשיג בפילה) שתפילת ישראל גבוה מאוד, ויבא יוכל להכין עצמו, בלימוד תורה'ק, או בלימוד גמרא בעיון, או במאמר מזוה"ק, או באמירת התלים, עם הכל יוכל לעשות הכנה לתפילה.

לימוד קודם התפילה

ובדבריו הזהיר מאוד שילמדו גמרא עם תוספות קודם התפילה בעיון כ"א לפי מה שהוא וכמה שיוכל, ואמנם סמוך לתפילה ממש עומד מתוך הלכה פסוקה איהו מקומן, כי ע"ז מברר השכל ויכול אה"כ להתפלל, ואמר בשם הרה"ק ר' שלמה קארלינער זצוק"ל כי האלקים עשה את האדם ישר ואה"כ נתעקם, ועיקר ישרות השכל הוא בהתורה, נמצא כשהוא לומד בעיון קודם התפילה נתישר השכל אצלו וזו היא תפילתו כראוי, ואמר כי לפי דעתו הוא תיקון גדול לכמה עניינים.

גן עדן התחתון וגן עדן העליון

עוד אמר, ללמוד גמרא בחול קודם אור היום הוא בחי' גן עדן התחתון ובשבת קודם אור היום הוא בחי' גן עדן העליון, איר זאלט לערנין א דך גמרא בעיון בשבת קודם התפילה וזאלט דער 'נשמת' איין אנדער פנים געהאט, (אם תלמדו דף גמ' בעיון בשבת קודם התפילה, ל'נשמת' תהיה צודה אחרת).

איזהו חסיד

כי עיקר העבודות הוא האשר בשעת לימוד או בשעת תפילה או כשעושה איזו מצוה שישג בזה חיות הבורא ועי' המעט חיות שיש לו בזה נקרא איש חסיד.

זהירות תפילת בציבור - כתפילת צדיקי הדור

זה עיקר שיתפלל בציבור הן אל כבוד לאימאס, וילבש עצמו בטלית ותפילין קודם 'לעולם שלום את האדם' בכדי שיתפלל קריאת שמע קטנה בטלית ותפילין ופשיטא קטורת, ובכפר כשעומד בטלית ותפילין מקבל עליו עול מלכות שמים יותר, **ולא לדבר בעת התפילה**, והאצלי ברור אשר תפילה בציבור יכול לעזור לאדם בכל דבר כמו צדיק הדור. אפי' עם דוכט זיך מיא וועט בעסער דאווענען ביחידות, איז אלץ בעסער ציבור -) עם שנדמה לו שיתפלל יותר טוב ביחידות, מכל מקום תפילה בציבור עדיפה יותר.)

הדרך להתקרב להשי"ת

תפילה הם דברים שעומדים ברומו של עולם, היינו שמעמידין את האדם ברומו של עולם - שיתקרב בזה לה' ית', וזאת צריך לדאוג כל אחד ואחד להיטיב בכל פעם יותר.

מחשבת התחזקות לתפילה

הצדיקים היו משערים בעצמם קודם התפילה שהם שוכבים ביסורים בקבר ובא אחד ואמר לו קום עמוד להתפלל וכו', ואמר ששמע בעצמו מקדושת פה אביו הרב הקדוש זצ"ל (הרה"ק ר' אשר מטסאלין זצוק"ל) אשר התפלל בחשבון הזה שנה תמימה.

לשמוח בכותב הגדולה שנופל בחלקו

ואנחנו עם בני ישראל יש לנו זכיה גדולה כל כך אשר בכל יום אנחנו מזכירים שמו הגדול והקדוש בתפילה, מתחילת התפילה ק'ש קטנה ואה"כ קרונות וקטורת, ומזהירין אנו תמיד לומר קטורת בציבור, לבד מה שאצלו ברור שהו שמעו הגדולה לכל דבר יש עוד יחודים ועליות עולמות עד אין שיעור... והקב"ה מסר לנו הכל שעי' התפילות שאנו מתפללין ועל ידינו נעשים כל היחודים, ואין אני מדבר אשר בעת התפילה יכין כל אחד לה רק יתפלל כל אחד כדרכו לפי מידותיו ולפי מוחו, רק יכין את עצמו קודם התפילה לעבודת הבורא.

...ואה"כ ברכות השחר כל ברכה יש בה טובות השי' וחסדיו הגדולים הן בגשמי הן ברוחני עד אין שיעור, ובה צריך מחשבתו ולבו להכיר הטובות

לפי ערכו, ועי' זמתקרב הלב לטוב ולשמחה.

... וזהו ידוע ומלא כל הספרים מזה אשר כל המלאכים ושרפים ואופנים כשמזכירים קדוש, נשרפים מפחד שמו יתברך, ואחר כך מתחדשים ומזכירים עוד קדוש ונשרפים עוד הפעם וכן בכל הג' פעמים, ואנחנו עם בני ישראל מזכירים ג' פעמים קדוש וכמה פעמים ביום, צריך כל אדם להודות לשמו יתברך ולשמחו על זה.

הודאה על הזכות להתפלל

ויגש אליו יהודה, הוא לשון הודיה, כי כאשר בר ישראל עומד בתפילה, התפילה צריכה לגשת למעלה כלולה בהודאה על שזכה להתפלל לפני השי"ת, כנאיש ישראל זוכה לומר 'מודים' אחד לפני המקום, כמה צריך להתמלא תענוג.

השי"ת מקבל התפילה גם ממי שאינו כדאי

ואם אין מחזני נא מספרך אשר כתבת (שמות לב לב), פירש"י שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים, והודבר תמוה שמשם רבינו שהוא ענין מאוד מכל האדם יחזיק לבקש לכדאי לבקש רחמים, ונוכל לומר שכך הוא הפשט, שלא יאמרו שמחמת שלא היה כדאי לכן לא נשמע תפילתו, ובאמת השי"ת מקבל תפילת כל פה אף מי שאינו כדאי כמאז' ל' והבן.

תפילה בהתקשרות לצדיקים וכללות ישראל

אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, פי' מי שזוכה להתפלל בכל לבבמה טוב, ואם לאו ח' יתפלל עכ"פ בסוד ישרים, היינו בהתקשרות הצדיקים, ואם לאו ח' ו' אזי, ועדה, היינו שיתפלל בהתקשרות כללות ישראל.

עניית אמן על ברכות השחר

אני מסכים שכל אדם שישמע וברכו כל ברכה שצריך הוא לאומרה בכדי שיענה אמן, כי איתא בכתבי הארז"ל שהיה שומע ברכות השחר אפי' ממאה אנשים, אף על פי שהיה יכול ברגע אחת ליחד כל העולמות, אפילו הכי לא השגיח על העת ולא היה מתעצל לשמוע אפילו מאה פעמים הנותן לשכוי בניה וכל הברכות. להתאמן לענות אמן על הברכות, הן ברכות השחר וברכות שמר' ועל העלישים.

בישוב ובמתון

ונשיתחיל באיה ענין לאמרו אל יפסיק עד אמירת כולו, וגם בכל אמירת קרונות וקטורת אל יפסיק עד אמירת כולו, ויאמר כל ענין בישוב ובמתון, ולעיי' בפירוש המלות כפי ששכלו ואם יוכל לחפש איה ענין באמירתו לגבוה כפי שכלו שיהיה מזה טוב לבלו ולעבודתו שבלב אז תפילה, מה טוב.

אמירת שירת הים בכל לב

בשירת הים יש הכל מה שהיה ומה שעתידי להיות וכל הגאולות וכל הענינים שצריך האדם, הכל ככלל בשירת הים, ואמר, אם יאמר האדם שירת הים בכל לב ובמסירות נפש כ'א לפי מה שהוא, יתקן כל עניניו בגוף ונפש.

תפילה בשמחה

גם כל תפילה נעשה הולדה, וצריכים להאמין בזה מאוד, ואימתי נעשה הולדה כשמתפללים בשמחה, אבל ח' כשמתפללים בעצבות אינו עושה פירות, אך כשהעיר'ה את רוחו ונפשו להתפלל בשמחה אזי הוא מעלה כל התפילות הקודמים.

תפילה שלא יפריעו המקטרגים

ושבור עול הגויים מעל צווארנו, זהו המקטרגים והמסכים המביילים שעל הקול והדיבור של אדם מפני חסאיו שאינו יכול להוציא דיבור קדוש מפיו, אדני-א שפתי תפתח וגו', אומרים בשם הבעש"ט זצוק"ל עה"פ 'בא אתה וכל ביתך אל התיבה', שיכנס בתוך התיבה שמדבר עם כל גופו ולבו ומחשבתו, וזה שאנו מתפללים 'ה' שפתי תפתח ופי' גידי תהלתי', היינו שיפתח את שפתי מכל המקטרגים ושיכנס בתוך דיבורו שיגיד תהלות ה'.

להתפלל על הפרנסה

יהודי אינו צריך להתבייש לבקש על הפרנסה, הבעש"ט הקדוש אמר מה דאיתא בזה"ק צווחין וכו' היינו בודות הארשונים שהיו בריאים ועשירים, אבל בודות אלו צריך לבקש על הפרנסה מהשי"ת.

אַשְׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֶלְקֵנוּ

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

שנה נמסרה בהותירה את בעלה פֶּסַח הכסרי אלמן עם תינוק יתום בן פחות משנה, פטר נישא לאשה אחרת שהביאה עמה שני ילדים בוגרים, כאן החלו הצרות, האם החורגת לא סבלה את סטפן, טיפלה בו מתוך הכרח בלבד, הנהגה במכוון להפלות את בניה על מני סטפן בן בעלה, כשגדל מעט היה ללי בשל להתעללות מצד אחיו החורגים, ניצלו אותו וחיברו לשרתם, משלא ציית קיבל את מה ידם האלימה, האמא שלא היה איכפת לה יותר על המידה לא מנעה מהם, האב לא היה כבוש לעמוד כנגד אחת ובניו החורגים ואין לאל ידו להושיע, המריבות וההקצות רוב גברו והחביבו, סטפן הקטן חסר הישע לא היה לו ברירות בואת רבית להינעם ולסבול.

אביז - כפרי, בור, כל השכלתו הסתכמה בקטיפת יקרות משדות הדיק שברשותו ומכירתם בשוק, את סטפן לא שלח לבית הספר, כבר בהיותו כבן שש הביא אותו פֶּסַח לסייע בסיוע במלאכתו - 'לכל הפחות יהיה לו מקצוע ביד, כך יוכל להסתדר בחיים'.

באותו ערב, התירה בביתם עלתה רמה, האחים החורגים החלו בסדרת הצקות והעלבות, בכיזוי וזעקותיו של סטפן הקטן בן השמונה לא מנעו אותם להמשיך בהתעללויותיהם, ברוב צערו וכאבו דחף סטפן מעט את אחד מהם שהתקרב אליו ולעג לו בפניו, עבורם היתה זו עילה מספקת לחבוט ולהלום בו את מכותיהם האכזריות עד זוב דם, סטפן שחשט על נפשו לא היה מסוגל לעמוד בזה וברח מהבית בדעתו לא לשוב אליו יותר, לאחר כבוד דרך ארוכה שהרחיקה אותו מהבית התיישב לנוח על גבי סלע שראו בצד הדרך, יותר גרוע מהבית לא היה לו כאן, חשב לעצמו.

הגראף פוטקנסקי עושה את טיול הבוקר שלו בכל יום בכרכרה הדורה רותמה לארבעה סוסים אביזים, היוולדות פתוחים, כך נהנה ממשב רוח נעים ומצפיה מענגת בנוף הנהדר הנשקף על כל שטח האחוזה הענקית שברשותו.

מה מאוד התלא הגראף לראות ילד קטן שוכב על גבי סלע על אם הדרך תחת כיפת שמים, מה עושה ילד בגיל זה בשעה מוקדמת כל כך ברחוק ממקום מגוריו, צייהם על אחד ממסרתיו להקניץ את הנער ולהעלותו אל הכרכרה, סטפן נבהל ונרתע ברגע הראשון אך מיד התעשת, מה יש לו לומר, והסכים בחופז על להתלחוח לא לגראף.

הגראף שמע מסטפן את סיפורו לפרטי פרטים מה הביאו למצב הזה, מר פוטקנסקי הריגע אותו שפגש את האיש הנכון בוקר הכנון, כשהגיעו לארמון קיבל הילד את הטיטול הראוי, פעציו חובשו, בגדי הקרוגים הוחלפו, הוגשה לפניו ארוחה דשנה וחסה ואף מיטה מוצעת להירגע מהטראומה הקשה שעבר, הילד כבה שאינו מסוגל לשוב לביתו, האב זומן אל הגראף ונשאל אם יוכל מעתה לתת חסותו על ילדו, פטר הסכים במסחה, כך יימנעו צרות נוספות מצד אשתו ובניו החורגים.

סטפן הפך לבנו תיבוב של הגראף פוטקנסקי שדאג לכל צרכיו, כשהגיעו שילד את הטיטול קראו וכתוב העמית לרשותו מורה פרטי שהיה צריך ללמד אותו הכל אמנם, זמן רב לקח עד שניסרו התוצאות והראיה את כוחו כתלמיד מצטיין, ברבות השנים השתלב בשוק הבנייה והפך לקבלן בניין מבוקש, סטפן גדל בבית הגראף עד נישואיו שגם עבור זה דאג הגראף פוטקנסקי באהבה ובמסירות.

אתה מבין אותי ראבינו טראכטמן - עצד לרגע הקבלן את סיפורו המרגש, חמט עפרה שנה עברו מצד מאז נמצא אותי הגראף על האדן, בכל זמן ועת מנסה אני להשיב לגראף תגמול לבלשו על פעולותיו החבריים, למעני גם כשהייתי תחת חסותו וגם לאחר שנעשיתי עצמאי, מחפשי אני הודמנות נאותה ליצד להשיב לו מהוה על המסירות מכל הלב שגילה כלפי, הרים אותי מאשפתות אל הפסגה, תפוס את הרבה בחשבונות חוזרות ונשנות באיזה צורה דרך אגמול לו, וכי מה חסר לו שאוכל לתת לו, הרי חסר אתה במקצת את רחוב עושר, אני מעיר זאת יותר טוב מקרוב, לא וזכיר לו אומאה, בכל פעם ששוחחתי על כך עם הגראף דחה אותי באמרו, העיקר שתצליח בחיים ותהיה מאושר, הנאתי ושמחתי בהצלחתך בזאת יודע אני שעשיתי בחיים טובעולתי.

סוף סוף נפלה לידי שעת כושר נפלאה שכל כך ציפיתי אליה, הגראף מעוניין להרחיב ולטפח את מעונו, תחום ההתמצאות שלי היא בענף הבנייה, גם זה הודות לגראף שהעמיד לרשותי אנשי מקצוע שידריכו אותי עד שקידמו אותי הביאו אותי לפסגת ההצלחה בתחום זה.

כשמעתי על כך והבנתי שכעת אוכל להשיב תגמול קטן לגראף המהולל והנערץ על מה שעשה אתי מגיל קטן ועד היום, כמה שמחתי ועולתי לבצע את הנדרש במלוא המרץ.

האחוזה הגדולה של הגראף פוטקנסקי הכילה בשטחה הענק מרחבים עצומים של שדות, פרדסים, גינות וכרמים, היוו יחד אווירה פסטורלית, נוף מרהיב עין ביפויה המעורר השראה ורוגע.

טיפוח ואחזקת אהות פוטקנסקי דרשה מערך אדיר של עובדי שדה, גנים, חקלאים, שיעשו מלאכתם בעיילות ובמקצועיות, חרישה בזמן החריש, לרוע בשעת זריעה, זמירה וגיוס, נטיעה, קצירה, בצירה, לקיטה, בדיקה מתמדת ומקפדנית על כל הנעשה לפרטי פרטים עד שיווק הסחורה, מנבוקר עד ערב עמלו פועלים ורזיזים על המלאכה להניב תפוקה משובחת ומטופחת.

במרכזה של האחוזה שכן כבוד מקום מסכנו רחב הממדים של הגרף, טירה מפוארת מושקעת ברוב פאור והדר, גינות פרחים ומרחבי שעשועים הקיפו את הארמון הכפידה לצד חצר האחורית עמדו אורות הסוסים, סוסים אביזים שנבחרו בקפידה על ידי הבעלים פאר נרכשו במיטב כספו, עמדו הכן לשרת את הרוכס בעת צאת למחוז מחצו ואז גם לטיול היומי עליו הקפיד מידי יום לרענן את גופו.

הגראף פוטקנסקי, ועל כל עשרו וגדולתו, לא שמר את אצרותיו רק לעצמו, משטף חסד ועושה רב עמל נקשרו אודותיו, אלמותו ויתומים מצאו אצלו אוון קשבת, הגראף האביר העמיד את אנשיו שידאגו להם ויספקו עבורם את כל מחסורם.

עשרות גלותו שטע עמוסות ומקורבו לעבר מקום מגורי הגראף פוטקנסקי, בהגעתם הניחו במקום את תכולתם: לבנים, חול, מלט, סיד ועוד חומרי בנייה, השמועה עברה כי בחקופה הקרובה שיופץ וישודרג המבנה הגדול ואף יורחב לארמון ענק אדיר בגודלו ביפויה ובחדרו.

המקום גודר, קבלני בניין, מהנדסים, אדריכלים ופועלי בניין התאספו בשטח הבנייה, מלאכה גדולה הפניהם, העבודה החלה, החפירות, איצית פסושים ועוד, העובדים עבדו בזריזות ובמרץ רב משעות הבוקר המוקדמות בטרם תנף החמה עד שעת השקיעה לעת ערב, כל אחד נוטף את חלקו ואת מיטב יכולותיו וכישוריו להשלמת המבנה האדיר המיועד לגראף הנערץ מר פוטקנסקי.

לראי ישעיה טראכטמן משכים קום בכל בוקר, כשעה לפני עלות השחר חמערור משנתו, שדרון לבית הטבילה ומשם לבית המדרש ללימוד הכנה קודם התפילה, מתפלל כוונתיקן עם נץ החמה, העת שובו לביתו לאחר התפילה עושה את דרכו ברוגע ובמתנייה, זה הוא מחבי עליו ביותר להתהלך באיטיות, ונשקף זו כשרוב ברואי תבל לא הקיצו ממנוחת הליילה, הוחשי עדיין זך ובעה.

ר' ישעיה הוא אדם משכמו ומעלה, בעל מחשבה מעמיק, מתבונן ולומד מכל מצב ועניין שנמלע באקראי בדרכו, אין מקרה בעולם, אם הזדמן לידי הימגש בהתרשחותו, באטוח אין כי מה ללמוד מזה לחיים הרוחניים הנצחיים - נוהג הוא לומר בכל יום, שעת הליילה הרגועה לאחר שפילת שחרית הוא הזמן המתאים ביותר להרהורי הלב בחובת האדם בעולמו, להתעסק ב'מה ה' אלקין שואל מעמך', רעיונות עמוקים שעלו לו בענייני עבודת ה' בהם מעורר גם את ציבור שומעי לקחו נשאבו ברובם משעה של קורת רוח זו.

בדרכו לביתו עובר ר' ישעיה בשמור לאחות פוטקנסקי, מתענג על האווירה וההשראה מאותו מקום נפלא ומגורש במוחו 'מה רבו מעשי ה', 'ברוך שככה לו בעולמו', בימים אלה הבחין ר' ישעיה בבנייה המתקדמת בתחילה לא ייחס לה חשיבות רבה, מה כבד יוכל להיות בתהליך בנייה של איזה גוי עשיר החפץ להרחיב אפיסקים וכבדו ודאגולתו.

מכל מקום, מידי עובדו בכל יום הבחין צד אחד העובדים במשהו חריג ויוצא דופן שהמליא אותו, כפי השראה אותו אחד מקבלני הבנייה הבניזים, ר' ישעיה החליט לפנות אליו שירותו ולשאל אותו על כך, כשהבחין הקבלן באדם הודר שיבה הקורא לו כיבד אותו וניגש לו' ישעיה כשהוא מבהיר בנימוס כי אינו יכול להאריך בשיחה בשעות העבודה.

שמי ישעיה טראכטמן, שאלה קצרה לי אליך, אם תשכח לשלח אותי מחובך, כבר כמה ימים שאני עומד ורואה את עבודות הבנייה, כל אחד בחלקו עושה את מלאכתו במיומנות ובמקצועיות, מסתבר שנבחרו כולם בדייקנות על פי ימת יולתם וייעולותם.

נכון ומה השאלה אדוני? כולם פועלים חרוצים, אבל אצלך ראיתי משהו שונה לגמרי, הבחנתי עליו שאתה לא רק עושה את מלאכתך בזריזות ובמרץ, משתי לב שטבונה מאחרים אתה מתענג על העבודה על פניך, נרא שמתאמץ ומתייגע, מתרוצץ ומוזיע, אולם העונג ניכר על פניך, נרא שאתה נהנה מכל עמל על אף שה כרוך במאמץ יתר ויגיעה רבה.

יש לי מענה ברור - השיב הקבלן, אבל זה לא לעכשיו, בבית היום אשתדל לפנות אליך ואקווה לתת לך משובה מספקת.

מגיל הפעויות לא ידע סטפן הקטן חיים טובים מה הם, את אמו כלל לא הכיר, בהיותו כבן חצי שנה חלתה אמו במחלה קשה ובטרם מלאה לו

התפילה לאור הפרשה

עניני תפילה הנמסרים מפרשת השבוע

פתיחת אוצרות השפע

פרשת נשא - כה תברכנו את בני ישראל אמור להם מבית המלוכה יצא הכרוז שבישר לכולם כי המלך ברוב חסדו החליט להעניק לכל אנשי המדינה ככל אשר יחפצו. הרווחה וספיקת שפע מזון, טיפולים רפואיים, שמירה בהסכון, ועוד ועוד. לא זו בלבד אלא המלך מעוניין מאוד ומצפה בכל מאודו להעניק לנתיניו מגוון אוצרותיו.

הציבור שמע ובה המנוי. הביא כלים ושקים מוכנים למלאות מאוזרות המלך. מי הכסיל שיפסיד

הזדמנות זו ולא יבוא לקבל את המתנות היקרות.

בתוך הקהל ישנם כמה העומדים במקום החלוקה אך משוחחים זה עם זה, מסיורים דעת ויגים שמים את לבם למאור פניו ונדבת לבו של המלך העומד על הממונים מתחיל השורות הניצבים לדרת הציבור ולהעניק להם ככל משאלתם ביד רחבה ונפש חמה. מזהה שלולתם ובוותם על בני אנשים אלה, מלבד חוצפתם ועזות מצחם לזלזל כך במתנות המלך היקרים מזהב ומסולאים מזו.

הקב"ה ציוה את הכהנים משרתי ה' לברך את בניו. בדרך זו רוצה להשפיע עליהם מרוב טובו. בגמ' סוטה (לח) אמר ר' יהושע בן לוי מנין שהקדוש ברוך הוא מתאוה לברכת כהנים שאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

בתשובה לב פשוטה, הקב"ה ביכיל מלתאוה והלישח בחוקי. ברוחניות ובגשמיות, ישאלו באמצעות הכהנים, מי אינו רוצה להצליח בשיתוף. ברוחניות ובגשמיות, פברסותו ובראייתו. אדם עושה פעולות עצומות, תחבולות שונות, השתדלויות ממונות, טגולות רבות הלעבור הלאחזת.

מי בער לא ידעו מי כסיל לא יבין, להשתדל לקבל את הברכות היקרות האלה. שגב מצוה זו כתב 'החינוך' (מצוה של ח'): משרשי המצוה שחפץ השם בטובו הגדול לברך עמו על ידי החינוך, המצוה הכהונה, תמיד בית ה' וכל מחשבתם בדקה בעבודתו ונפשם שקורה ביראתו כל היום, ובזכותם תחול הברכה עליהם ויתברכו כל מעשיהם ויהי נועם ה' עליהם.

עוד למדנו בגמ' (שם מ.) מחלוקת בין האמוראים אם ראוי לומר פסוקים שונים בשעת ברכת הכהנים. לדעה אחת יש לאמרום והטעם כלום יש לך עבד שמברכין אותו ואינו מאיין, מאייד, הדעה השנייה היא שאין לומר פסוקים בשעה זו. הסכימה - לומר יש עבד שמברכין אותו ואין מסביר פנים [ביאר רש"י]: להראות שברכת רבו כשולח לו ועריבה בליו ותמלא לרבו בעליו בכת.

שני הדעות מלמדים אותנו מה גדולה שעת ברכת כהנים - כעבד המקבל ברכותיו מרבו, כמה מוטל עליו להשית לב למצוות גדולות ועניניות אלו.

אמנם מדור זה אינו עוסק בצדדי ההלכה, אך להבין את גדול ערך ברכות אלה נראה כיצד פסק בש"ע (סי' קכ"ח ס"א) לענין זה: בשעה שהכהנים מברכים העם, לא יביטו ולא יסיחו דעתם, אלא יהיו עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה, והעם יכונו לברכה, והיה פניהם נגד בני הכהנים.

נביט מעט בחלק מדרשות חז"ל בענין ברכת כהנים: אמר להם הקב"ה אע"פ שאמרתי לכהנים שיהו מברכין אתכם אני עומד עמהם ומברך אתכם ... בין אצבעות של כהנים מציין מן החורכים בשעה שפושטין כפיהם.

יברכך ה' וישמך. יברך בערש וישמרך שתהא עומה מצות, יברך בבנים וישמך בגנות, וישמרך מן הלסטים, יברך ה' בברכה המפורשת בתורה ... ואלא לעיל כל הברכות האלה וגו', יברך בבסכין וישמרך בגופו, וישמרך מציצה וכלו יוציאך מן העולם, וישמרך שלא ישלטו אחרים עליך, וישמרך מן המזיקים המקיפים אותך.

יאר ה' פניו אליך ויחנך. יאר ה' פניו ויעמיד ממך בנים בני תורה, ויחנך ... יחנה האלך, ויחנך יתן חנו עליך בכל מקום שאהיה הולך, יאר לך מאור פניו, יתן לך מאור עינים, שייט בך בפנים ויוסק בצדדי ההלכה, יאר להבין את תורה שיהא עיניך ולבך בתורה ויתן לך בני תורה, ויחנך יתן בכס דעת שתהיה חוננים זה את זה ומרמחים זה את זה, ויחנך כמה דמצינן שאלתו לראש דעת, ויחנך יחנך ויחנך ויחנך, ויחנך יחנך במשאלותיו, ויחנך בתלמוד תורה, ויחנך בדין תנא, ויחנך בהלכה והלוציאך משיעבוד מלכותו, ויחנך לנאול אותך.

ישא ה' פניו אליך. עיבד כעסו ממך, ישא ה' בשעה שאתה עומד ומתפלל, ישא ה' פניו וגו' יהפך פניו כלפי אצלך לא ומה שואל שלום חבריו בתוך פניו כשואל מן הצדיקין אלא ישא ה' פניו אליך והפך פניו בצלך.

וישמך לך שלום. שלום בנסיחתך שלום ביאחך, שלום עם כל אדם, רבי אומר זה שלום תורה, זה שלום סימן, שלום שלום וישם לך שלום לומר שאין הברכות מועילות כלום אלא א"כ שלום עמהם, גדול שלום שהוא שקול כנגד הכל אנו אומרים עושה שלום ובורא את הכל.

בני חוץ לארץ זוכים לברכת כהנים פעמים בודדות במשך השנה בעשותם מצוה זו בתפילת המוספין שבמים טובים בלבד, אכן נכרת שם התרגשות ומיוחדת בציבור לקראת המצוה הנדירה, חלק מיושב ארץ ישראל זוכים לכך פעם אחת בשבוע בתפילת מוספין, רוב בני ארץ ישראל זוכים לכך בכל יום, אלה צריכים להיוהר יותר לבל תהיה מצוה שחשוב ובי אגרד למצודה, נשכיל לכוון לבנו לברכות נשגבות אלו, כך נוהג לקבל במלא חפנים את השפע הקדוש מן השמים.

נגמספה וצם פלגתה נפשי לתצרות ה'

הרהורים בצל התקופה

בחסדי ה' יתברך המרובים כי גברו עלינו, לאחר תקופה ארוכה בה התפללנו בחצרות, בגנות ובקריפות, גברו ועגונו הלב בכסיפה ובחשונותקרות מתי נבאו וניאה פני אלקים, זכינו ושבים אבתנו לעת הזאת יחד עם כל בית ישראל בשמחה אל בתי כנסיות ובתי מדרשות.

בעת הזאת כאשר מילא הש"ת את מחסורנו, חשים אנו ביותר - מה טוב אהליך יעקב משנתנתך ישראל. הואיל הקב"ה ברוב טובו והתקיים בנו - ואני גרב חסדך אבא ביתך. בזמן זה מוטל עלינו להתחדש ולהתחוק בקדושת בית הכנסת - אשתתה אל היכל מדרשך ביראתך - קודם בואנו להתפלל נחזיר בלבנו יראת שמים להקפיד על שמירת כבוד התפילה.

באורך ימים יעמדו כנגד עינינו הימים בהם היינו במרחקים ונפשנו ערגה ציפיה - ה' אהבתי מעון ביתך ומקום משכן בבודך. על כן נעמדו בעת התפילה ביראה ובהכנעה, נשית אל לבנו נעומדים אנו לפני המלך ולא נזלזל ח"ו בכבוד התפילה - ואני אשתתה ואברנה אברה לפני ה' עשי.

בהגהה פרטית התחדשו ונפתחו בתי מדרשות לקראת חג השבועות, מנהגי ישראל לעשר את בית המדרש באלויות, בציצים ופרחים ועשבי בשמים, הבה נעטר ונכבד את בית המדרש בתפילות זכות ונקיות מכל רבב שיעלו לרצון כציצים ופרחים ועשבי בשמים, ותכון תפילותינו בזכות התחוקות קדושה זו יעלו תפילותינו לרצון וגיחושה ברחמים וחסדים - ואני תפילתי לך ה' עת רצון, אלקים גרב חסדך - יומתקו הדינים לחסדים, ענני באמת שיטתך.

חשב ספר אל התפילה

ספטן התקפין - ראבינר יטעיה, שאלת מדוע טונה אני בעבודתי ופעולותי מכל האחרים ועל אף שאני חזיע ומתייגע אני נהנה ומסתענ מכל עובדיה, עגלה קש כשדרכו באמץ רב, קעת הנח ארזין את התשובה - הם כולם טובדים למען משכונתם או טובת הנאה חסידן, מחסימי ומייחילים מתי יסתיימו העבודות, יקבלו את סכרם וישובו לביתם למנוחה.

אצלי טונה הדבר לגמרי ושלא בהשוואה ללל, אני שועל ועובד בתענוג ובטשחה, עבדתי זאת זכות והזדמנות עצומה, בכך חש אני גומל במשוו חזערי קטן למען אותך שאת לבל היחיים אני חייב לו, רק בדעותיו ובכוחו הגעתי למעמדי כיום וכי לא אסמח ואהנה ממה שאעשה למענו.

בשיחה שהתקיימה באותו ערב לאחר שסיים לספר את סיפורו של סטטן, פנה הרב יטעיה לתלמידיו - נראה לי שאין מה להוסיף על סיפור קמעית זה, בדיוק ממטב והבתנה זו מתאר רבינו בעל 'חובות הלבבות' רוב יחודי לעבודת ה', מתוך הרהורים אלה כמה חייב הוא לבורא עולם על רגש חסדיו ובלדותו ולא אורח חייו, בריאות גופו, הומנת מוונותיו, דעה בינה ושכל, ועוד ועוד מה שלא נוכל לשער לתאר ולספר, אין אהנתו מספיקים הדרות ולברך עד אחת סמלף אלה אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות והחסדים שעשה מעמו.

נעבד עוררנו מספר פעמים על התחדשות בעבודת ה' ובתוכם התחזקות בשמירת הידבר בשעת התפילה, ישנם כאלה שהענין מטריד אותם ומכביד עליהם, זה שטא נכד מידי עורם, נראה להם שזה מעבד ליכולתם.

כאשר אהנתו נמצאים בימים הסמוכים לחג מתן תורתנו, מקבילים אנו על עצמנו מחדש עול תורה ומוצות בהננה ובמשמעות מחודשת ומחוזקת, חתובונים אנו עד כמה מחויבים אנו להש"ת הוא בוראנו הוא אבינו הוא מלכנו, וידיעתי אנו בבידור שאין ביהנותו וביכולותו להשיב לו אסומה, נוטף מבינינו אהנתו שטל אף אלפים ורבי רבבות מלאים וטרפים אופנים וגוללים העומדים לשרת לפניו להללו ולשבחו, בחו בנו עמו ותחלו בני אהנוי ונתן לנו את תורתו וקדשנו במצוותיו, מחשבתו אלו יעוררו אותנו עד כמה רבה ועצומה ונשגבה הזכות הגדולה שפנלה בחלקנו לעבדו ולקיים מצוותיו, הרגשה זו תלווה אותנו ותקטין בעינינו לל קושי, תחושה זו חטייע בידינו לקבל עול תורה ומוצות בתענוג ובמסחת חלב, כן יעוררנו ה'.

גיליון זה נתרם ע"י הבה"ח ישראל יוסף וייס ה"ו לע"נ בני משפחתו ורבותו אלפי ישראל קדושי הונגריה המוסלמים באש ה"ד שנעקרה"ט בשנת ה'העם, אייר - סיון ת"ש ת.נ.צ.ב.ה.

י"ל ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש' לחיזוק והתעוררות בענין שמירת הידבר בשעת התפילה קטפ: 03-6180410 • דוא"ר: shmh5775@gmail.com

צידיה לדרך

מצות אנכי ה' אלקיך מי שרוצה לקיים ולקבל עול מלכותו ברוך הוא, לא ידבר בבית הנקנסת. ספר מורא מקדש להרה קריבי י"ע

אַתְּ צָנוֹת

לְשִׁמְנוֹ עֶשֶׂת

חַג הַשְּׂבֻעוֹת

בס"ד, ע"י רב"מ

ה' היא אוֹצְרוֹ, שִׁירָתָהּ ה' הוא כְּלִי וְעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִים לְקַבֵּל. כְּתִיב 'סוּר מֵרַע וְעֵשֶׂה טוֹב', 'סוּר מֵרַע' הוּא יְרָאָה, וְזֶה הִיָּה בְּשִׁבְעוֹת שְׁנַתְנָקוּ לְגַמְרֵי מֵהֲרַע וּפְסָקָה זְהִמְתָּן, דְּכָתִיב 'וְכַבְּסוּ שְׂמַלְתֵּם' וְגו', וְזֶה דְּאִיתָא יִשְׂרָאֵל שְׁעִמְדוּ עַל הַר סִינַי פְּסָקָה זְהִמְתָּן.

לְהַרְגִישׁ אֶת טַעַם הַיּוֹם טוֹב

מִדֵּי מוֹעֵד בְּמוֹעֵד מְלֵאִים הֵיוּ הַחֲסִידִים הַמְּפֻלְגִים בְּרַגְשֵׁי הַשְּׁתוּקוּקוֹת לְהַרְגִישׁ אֶת טַעַם הַיּוֹם טוֹב, וּלְכַךְ הֵיוּ מְדַבְּקִים עִצְמָם בְּרַבִּם הַקְּדוֹשׁ מִתּוֹךְ צִפְיָהּ שְׁיִיעִיל לָהֶם זְכוּתוֹ שִׁינְכַס הָאֶרֶץ הַיּוֹם טוֹב בְּלִבָּם.

שֶׁחַ הַחֲסִיד הַר"ר מִיכָאֵל שׁוֹרְצְבוֹיִם, שֶׁשָּׁמַע לִימֵים כְּרֹאשׁ יִשִּׁיבַת כְּתָר תּוֹרָה בְּרַאדוֹמְסְקָה, שֶׁהוּא עִצְמוֹ הִיָּה שְׁלוּחוֹ שֶׁל רַבּוֹ הַרַ"צ רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף הַכֹּהֵן מְקַלְבוֹצְקָה, בְּנוֹ שֶׁל הַרַ"ק בְּעַל הַיְחֻסֵּד לְאַבְרָהָם מְרַאדוֹמְסְקָה זִיע"א, לְהַבִּיא עֲבוּרוֹ קוֹיטֵל אֶל הַרַ"ק ה'שְׁפַת אֲמַת' זִיע"א לְפָנָי חַג הַשְּׂבֻעוֹת. וְסָפַר כִּי הִצִּיץ בְּקוֹיטֵל, וְרָאָה מַה שֶּׁרָשַׁם בּוֹהַ הַלְשׁוֹן: "הַתְּפַלֵּל נָא עָלַי, כְּבָר קָרַב וּבָא שְׂבֻעוֹת וְאֲנִי אֲיִנִי מְרַגֵּשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת בְּעִצְמִי".

הַכְּנָה לַחַג הַשְּׂבֻעוֹת

אָמַר הַרַ"ק רַבִּי יַצְחָק מְנַשְׁכִּיז זִיע"א: כֹּל שְׁמוֹ שֶׁל חַג הַשְּׂבֻעוֹת נִתֵּן לוֹ יַעֲקֹב הַכְּנָה הַנִּצְרָכָת לוֹ בְּשִׁבְעַת הַשְּׂבֻעוֹת שְׁסוּפְרִים אוֹתָם כְּהִכְנָה אֶל הַיּוֹם טוֹב ('תּוֹלְדוֹת יַצְחָק').

וְעַל מַהוּת הַכְּנָה לְמַדְנֵנוּ בְּמִשְׁנֵנוֹ שֶׁל בְּעַל הַהֲלוּלָא הַרַ"ק ה'אַמְרֵי אֲמַת' זִיע"א (שְׂבֻעוֹת תַּרְס"ז): אִיתָא בְּזֵהָר, כִּד מְטִי לְהַאי לִילִיא לְבַעֲיָא לִיהּ וְכוּ' וּלְנִטְרָא דְכִינוּ עֲלָאָה דְמְטִי עֲלֵיהּ בְּהוּא לִילִיא וְכוּ', מִי הַסְפִירָה הֵם יוֹמֵינֵי דְדְכִיו, בְּשִׁבְעוֹת הוּא גְמַר הַטְּהָרָה, אִף שְׁסַפִּירַת הָעֵמֶר הוּא לְטְהָרָה אוּלַם אֵין נְטְהָרִין בְּסַפִּירָה בְּלָבָד אֲלֵא בְּטְהָרָה שְׁלֵאֲחֻרְיָה, שְׁהַסְפִירָה הִיא רַק הַכְּנָה לְטְהָרָה, כְּדִאִיתָא בְּגִיָּה וְסַפְרָה לָהּ וְאַחַר תְּטַהֵר, כְּמוֹ כֵן בְּסַפִּירַת הָעֵמֶר גְּמַר הַטְּהָרָה הִיא בְּשִׁבְעוֹת, שְׂאָו הוּא 'זוֹרְקְתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוּרִים', עַקֵּר הַכְּנָה הוּא יְרָאתָהּ ה' כְּדָכְתִיב 'יְרָאתָהּ ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד'. אִיתָא הַתָּקַן עִצְמָךְ בְּפִרוּזְדוֹר בְּכַדִּי שְׁתַּכְנַס לְטְרַקְלִין, יְרָאָה הִיא פְּרוּזְדוֹר, כְּדִאִיתָא בְּגַמְרָא שֶׁהוּא מִפְתָּחוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כְּתִיב 'וְהִיָּה אֲמוֹנַת עֵתִיךְ הַסֵּן יִשְׁוֹעַת חֻכְמַת וְדַעַת יְרָאתָהּ

מַהוּת חַג הַשְּׂבֻעוֹת - עֵינֵן הַהֲתַחַדְשׁוֹת

סָפַר הַרַ"ק ה'אַהֲבַת יַעֲקֹב' מְבִיאֵלָא זִיע"א עַל אוֹדוֹת זְקֵנוֹ הַרַ"ק רַבִּי יַצְחָק יַעֲקֹב בְּעַל 'דְּבָרֵי בִינָה' מְבִיאֵלָא זִיע"א, כְּאֶשֶׁר יָדוּעַ דְּרַךְ הַנְּהַגְתּוֹ שֶׁל הַרַ"ק הַדְּבָרֵי בִינָה זִיע"א שֶׁהִשְׁתַּדֵּל בְּיִתְרָא לְנַהֵג בְּאַדְמוּרָת אֲלֵא בְּבֵית מְדְרָשׁוֹ וּבְחֻצְרוֹ בְּלָבָד, אוּלַם הַנְּהַגְתּוֹ בְּנִסְיוֹתָיו לְטְרִיסקָה הִיָּתָה אֲפֹן קִיצוּנֵי גַם בְּדְרָךְ הַנְּהַגָּה זֶה הַכֹּל, שֶׁכֵּן מִדֵּי שָׁנָה, וְעַל פִּי רַב הַפְּעָמִים קִדְּם חַג הַשְּׂבֻעוֹת, הִיָּה נוֹסַע שְׁבַתָּא חֻדָּא לְטְרִיסקָה, לְהַסְתַּוְּפָף בְּצֵל קֹדֶשׁ הַרַ"ק הַמְּגִיד מְטְרִיסקָה זִיע"א, כְּמוֹ הַרְבֵּה מְאֹד מִצְדִּיקֵי אֲרָץ פּוֹלִין שְׁבָדוֹרוֹ, וְאֶז לֹא רַק שְׁלֵא נַהֵג בְּאַדְמוּרָת, אֲלֵא אִף יְתָרָה מְכָרָה, שֶׁהִתְנַהֵג בְּהַתְּבַטְלוּת מְחַלְטַת כְּאַחַד מֵהַחֲסִידִים הַרְבִּים שְׁבָאוּ לְחֻצְרָא הַקְּדֻשׁ בְּטְרִיסקָה, כְּשֶׁהִתְפַּרְסְמָה הַנְּהַגְתּוֹ זֶה בֵּין הַמוֹנֵי חֲסִידֵי בֵּיאֵלָא, הִיָּה הַדְּבָר לְמוֹרַת רוּחָם, וְהַחֲלוּ בְּהַשְׁתַּדְּלִיּוֹת שׁוֹנוֹת כְּדִי לְמַנַּע מִרְבֵּם אֶת ה'נִסְיָעָה' לְטְרִיסקָה.

אוּלַם הַרַ"ק הַדְּבָרֵי בִינָה זִיע"א הִצְלִיחַ בְּכָל פַּעַם לְהַתְּגַבֵּר עַל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּכַשׁוּלִים שֶׁהֻצְבוּ בְּדְרָכּוֹ, וְהַמְּשִׁיךְ בְּנִסְיָעָה כְּרַצוֹנוֹ. עַד שֶׁשָּׁנָה אַחַת הֻצַּב בְּפָנָיו אִיזְיָה מְכַשׁוּל חֻזַק, וּכְשֶׁרָאָה שְׂאִינוֹ יְכוּל לוֹ וּלְהַפְטוֹר יִימְנוֹ, פִּנָּה לְשִׁירוֹת לְמַשְׁמִשְׁיֵי וּלְמַקְרָבֵיו וּשְׂאֵלָם בְּאֲפֹן יִשִּׁיר וּבְגִלוּי לֵב: מִדּוּעַ הֵנְכֶם עוֹשִׂים כְּכֹל שְׂבִיכְלַתְכֶם לְמַנַּע מִמֶּנִּי אֶת ה'נִסְיָעָה' לְטְרִיסקָה? זֶהֱם הַשִּׁיבוּהוּ, שֶׁהִנְהַגְתּוֹ וְהַתְּבַטְלוֹתוֹ הַמְּחַלְטַת לְהַרַ"ק הַמְּגִיד זִיע"א, וּפּוֹגֵם אֶת ה'רִבִּיסְטוּעִי' שְׁלוֹ עִצְמוֹ.

כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת הַרַ"ק זִיע"א הַשִּׁיבָם

'אנכי ה' אלהיך', נמצא אף צריך האדם להכין את עצמו בהכנות רבות שיזכה לשמע דבור הקדוש ברוך הוא, שפמה אלפים רבבות מלאכים ושרפי קדש אוהזים חיל ורעדה ורתת וזיע מאימתו יתברך, ומכל שכן אנחנו בני אדם, ולא סגי בג' ימים לבד, ואפלו אם יכין את עצמו כל השנה לא סגי.

צדיקים הקודמים זכו לראות קולות וברקים

מרגלא בפומיה דהרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א לומר, שידוע שצדיקים הקודמים זכו לראות קולות וברקים בעת קריאת התורה בשבועות ממש כמו בעת מתן תורה, אבל אנו בעונותינו הרבים אין אנו רואים. אבל עלינו לדעת שכאז כן עתה, בכל פעם שקורין פרשת עשרת הדברות יורד הארה גדולה כמו בעת מעמד הנבחר, ואנו מאמינים בזה, ואנו צריכים להיות כלים מוכנים לקבל האור הנפלא שנושפע ביום הזה, ולקבל עלינו על מלכות שמים ועל תורה.

ופעם אמר בתוך הדברי תורה, שבאמת אין זה פלא מה שהצדיקים זכו לראות את הנושפע, כי מי שיש לו עינים לראות רואה במו עיניו הכול, אלא שהחדש הוא מה שאנחנו כסומים בארבה ולא רואים כלום מחמת שעונותינו גרמו ונחשכו עינינו מלאות וההסתר פנים שולט עלינו בעונותינו הרבים. אמנם עם כל זה משל עלינו להתחזק שגם אנו זוכה לקבל על כל פנים קצת מהאור הנפלא הנושפע ביום הזה. ולפעמים אמר, שהמאמין באמת שהצדיקים הקדושים ראו זאת חשיב מאד למעלה (מחזור 'דברי יואל' שבועות).

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בחכמתו פהאי לישנא: ההפך הוא הנכון, דהנה בפסוקי פרשת קבלת התורה, נאמר (שמות יט א) 'ביום הזה באו מדבר סיני', ועל זה אמרו חז"ל (פסיקתא רבתי, פסקא יב), והובא בפרוש רש"י עה"ת שם בזה הלשון: לא היה צריך לכתב אלא 'ביום ההוא', מהו 'ביום הזה', שהיה דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו. עכ"ל. ומינה ילפינו על גדל מעלת ההתחדשות, ושבלא התחדשות אי אפשר לבוא ללמוד התורה הקדושה, ולקיים מצוותיה כדבעי.

ועתה דעו לכם, שכל דבר הנהגתו של כל אחד מיישראל צריך שיהא במדת ההתחדשות, ובכלל זה גם 'רביסטוע' אינה יכולה להיות פראוי וכנכון בלא התחדשות, וזה אמנם אחד מהטעמים שעלי להמשיך בנטיעות לטריסק, שכן קדש יציאתי מביאלא הנני פושט מעלי את האדמורו"ת לגמרי, ובבואי לטריסק אני 'חסיד' ככל שאר החסידים שם, ותו לא מידי, ואז לאחר מכן בחזרתי לביאלא הנני כבר 'רבי' חדש - 'א נייע ביאלא רבי', והתועלת הצומחת והיוצאת מכך היא כל כלה להנאתכם ולטובתכם.

מהות חג השבועות הוא ענין ההתחדשות, ולכן בא לו שמו 'יום הבכורים', וכפי שהאיר עינינו הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א (שבועות תרל"ט): לכן נקרא 'יום הבכורים', שבשרש יש תמיד התחדשות ולא יוכל להתישן כלל זה היום.

אם זוכה - שומע הקול שמכריזין 'אנכי ה' אלקיך'

כתב הרה"ק ה'קדשת לוי' זיע"א (פרשת יתרו): והנה אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין

הפתורים נכונה יכנסו להגלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֶלְדָּנוֹת - נושא פרסים איזה פרק בספר תהלים מיוחד בעקר על למוד התורה וקיום המצוות?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת שמיני:
 ש. מי נקרא בפרשה זו "דוד" של משהו?
 ת. התורה אומרת שעוזיאל היה דודו של אהרון (ויקרא י, ד)

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
 פרשת שמיני:
 ה' פרץ גרבר מאלעד.

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש מרן בעל האמרי אמת מגור, הרה"ק רבי אברהם מרדכי זצוק"ל, בנו בכורו של מרן הרה"ק רבי יהודה אריה לייב בעל השפת אמת מגור זצוק"ל, נלב"ע ביום ו' סיון חג השבועות תש"ח.

חמש פעמים ביקר מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת בארץ ישראל, ובכל פעם הביא עמו הרבה יהודים מפולין שיעלו לארץ ישראל. בשנת תרפ"א כאשר עמד לנסוע לארץ ישראל בפעם הראשונה, פגש בו שארור החסיד רבי ישעי'לי יוסטמן ז"ל [אחייו של האדמו"ר בעל ה"שפתי צדיק" מפילין], ושאל האם הרבי כבר הצטייד בכל המסמכים הדרושים. אמר לו הרבי זצוק"ל בעונותיו: שני מסמכים עדיין חסרים לי להיכנס לארץ ישראל. חסר לי "נקי כפיים", וחסר לי "מי רלב". והרי פסוק מפורש הוא בתהלים "יבר יעלה ברה ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפיים ובר לבב"...

באחד הפעמים כאשר הגיע מרן האמרי אמת לארץ ישראל, פנה לבנו רבי שמחה בונם [לימים הרבי הקדוש בעל הלב שמחה זצוק"ל], וחזר באזוני על דברי המדרש (שומר טוב תהלים קח): "אמר ר' יוסי בר חלפתא לר' ישמעאל בריה, מבקש את לראות פני סניכה בעולם הזה, עסוק בתורה בארץ ישראל, שנאמר דרשו ה' ועוהו בקשו פניו תמיד".

סוחר גדול מחסידי גור החליט לעזוב את מסחרו ולעלות לארץ ישראל. לאחר שראה שהאנטישמיות גדלה והולכת בפולין והגויים צעקו עליו "ז'יד ש' לפלסטין".... בארץ ישראל הוא לא מצא עבודה, ומחוסר ברירה עבד בעבודות בויות, כמו בנייה וכדומה. כששמע זאת אביו שעדיין היה בפולין, שלח לו מכתב שאם הוא רוצה הוא יכול לחזור לחו"ל, ושלא יתיישב, והוא עומד אותו חזרה על הרגלים. שלח אותו חסיד לשאול את הרה"ק האמרי אמת מה לעשות. שלח האמרי אמת זצוק"ל לענות לו: "כל אחד כשהוא נמצא בביתו הוא אינו מתבייש לעבוד אפי' עבודות בויות".... [ונכתו שארץ ישראל היא הבית שלנו, ואין צריך להתבייש לעבוד בה עבודות בויות]. ואכן אותו חסיד נשאר לגור בארץ ישראל.

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל ראש ישיבת פינסק-קרלין היה מספר שהוא זוכר את ההליכה של כ"ק מרן הרבי האמרי אמת זצוק"ל שהתקיימה במוצאי חג השבועות. אחד המספדים היה מורו ורבו מרא דארעא דישראל הגה"צ מהר"ץ דושינסקי זצ"ל, ורבי ישראל עמד אז לידו. בין דברי ההספד אמר מרן מהר"ץ זצ"ל: "חל אומרים במסכת מגילה (דף כ"ט ע"א) 'תלמיד חכם שמת מלווין אותו ששים רבוא, כנתינתה כן נטילתה, מה נתינתה בששים רבוא, אף נטילתה בששים רבוא'. ואז הרים הרב דושינסקי זצ"ל את קולו וזעק: 'כנתינתה כן נטילתה, כמו שנתנו את התורה בחג השבועות, כך נטלו את התורה מאתנו בחג השבועות'...."

כי טוב סחרה מכל סחורה

עתידו של העמל בתורה

הרבי שלי המגיד הנודע משכמו ומעלה הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל, סיפר סיפור נפלא שיתן חיזוק ללימוד התורה, מה הרווח הגדול שניתן להרויח בעולם הזה מלימוד התורה.

באירופה בזמן ההשכלה למדו זלמן ואייזיק באחת הישיבות החשובות. הם עסקו בריתחא דאורייתא בתחילת בבא מציעא בסוגיא של "לימא מתני" דלא כבן ננס", עסקו ופלפלו והפכו כדרכה של תורה. אייזיק היה לפי, ויום אחד הוא התחיל ללגלג ואמר: מה זה יתן לי? בשביל מה עלינו לבלות את החיים בשאלה הזאת האם מתני' כבן ננס או לא כבן ננס? איפה התכלית בזה? עם הזמן ירד אותו בחור מהדרך, התדרדר ונתפס להשכלה, ובתוך כך הוא התגייס לצבא הרוסי, שם הגיע לתפקיד "החשוב" - מצאחצ הנעלים של המפקד הראשי.

זלמן המשיך ללמוד בהתמדה, ועם הזמן הציעו אותו כחתן לבתו של הגביר היהודי הגדול ויסוצקי, סוחר התה המפורסם, והוא הפך לחתנו של הגביר.

בין שלל עיסוקיו היה ויסוצקי מספק תה גם לצבא רוסי, ועל ידי זה הוא התיידד עם מפקדי הצבא. פעם כאשר הגיע המפקד הראשי לביקור בביתו של ויסוצקי, הוא הביא איתו את משרתו אייזיק. תוך כדי שהמפקד ישב עם העשיר לשוחח בענייני הספקת התה, פגש אייזיק את זלמן חתנו של הגביר. לאחר שנים שלא ראו זה את זה התחילו לשוחח ביניהם ולשאול זה בשלמו של זה.

נענה זלמן ואמר לאייזיק: רצית לדעת מה התכלית אם מתני' כבן ננס או לא, בוא ואומר לך. אם עמלים ומתייגים לדעת אם מתני' כבן ננס נהיים חוננו של ויסוצקי, ואם לא מתייגים בזה, נהיים מצאחצ נעלים בצבא הרוסי....

(מתוך הפתיחה לשיעור, יבמות דף ל"ח במחזור הקודם, ח"י במרחשון תשע"ה)

שכר מצוה בהאי עלמא

ידיד נפשי הרב ר' הערשל כ"ץ שליט"א שהיה די מינו של הרבי הקדוש הישועות משה מו"צ'נין זצוק"ל, חזר בפניו על ווארט שהוא שמע מהרבי זצוק"ל, והוא

מסופק אם זה פורסם עד עצם היום הזה. וכך אמר הרבי:

בגמרא מובא "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", אמר על כך הרבי, "שכר מצוה" - יהודי יכול לזכות על ידי המצוה להתעלות ולהגיע כל כך לדרגה גבוהה ברוחניות, "בהאי עלמא ליכא" אז דער איד איז בכלל נישט אויף דער וועלט [-שהיהודי אינו בכלל בעולם הזה], הוא נמצא בעולם אחר לגמרי.

ווארט זה הוא בבחינת "הוא היה אומר", כי מי שראה את הרבי הישועות משה בהדלקת נר חנוכה, או בטיש בליל שבת קדוש וכדומה, ראה מה זה צדיק שאינו בעולם הזה בכלל. ואת זה אמר הרבי לגבאי הרב הערשל בשיחה פרטית.

עוד ווארט אמר לו הרבי, זה כבר כן פורסם ברבים. "שכר מצוה" הרגש והשמחה במצוה, ולהיות גם "בהאי עלמא" בעולם הזה, בתאוות ובחומרות של עולם הזה, "ליכא" זה לא יכול להיות, זה תרתי דסתרי, או שהוא שקוע לא עליכם בתאוות עולם הזה, או שהוא שקוע בשבת קדוש, באמר אביי ואמר רבא. הם עולמות אחרים לגמרי.

(מתוך הפתיחה לשיעור, א' אייר, יבמות דף כ"ז)

חידושי של רב באמצע השינה

השבוע א"ה נלמד בדף היומי (יבמות דף ע"א): **אמר רב ששת, אמניא כי ניים ושכיב רב אמרה להא שמעתתא.** ומקשים המפרשים שלכאורה יש כאן משמעות של זלזול חס וחלילה בדבריו הקדושים של רב.

והסביר על כך המשגיח הגאון הגדול הרב וולבה זצ"ל, כי אצל אנשים שפויים הדמיון כובש את כלי המשחבה, ולכן בעת השינה הם חולמים חלומות של דמיונות חדרים בטלים, מה שאין כן הצדיקים משלימים את כח המשחבה על מוחם ולכן גם בעת השינה הם חושבים בדברי תורה ועבודת ה'. זה הכוונה "כי ניים ושכיב רב אמרה להא שמעתתא", כי רב למד ויחיד חידושים גם באמצע השינה והתלמידים היו מקשיבים לדבריו, ועל זה אמר רב ששת שהלכה זו בודאי אמר רב באמצע השינה, ולכן שייך יותר להתווכח איתה.

יהודי יכול
לזכות על
די המצוה
להתעלות
ולהגיע כל כך
לדרגה גבוהה
ברוחניות

בשבותם אהבו אומרים באקדמות "צבי וקמדי רגגי דלאון קלעותא, צלותהון בכן מקבל והניא קעותא". בשפוט הכונה היא, ברא עולם רוצה וחומד שכלל ישראל יתייע בעמל התורה, ובתמורה לה תתקבלנה תפילותיהם. אך שחתי בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא ווארט יותר מעמיק. הגמרא אומרת בפסוקים (דף ס"ח ע"ב) שרבי יוסף ביקש שיכני לו בחג השעונות ענאל תלתא, באמרו "אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא". אומר רש"י: "אי לא האי יומא שלמדת תורה ונתרוממת", זאת אומרת שהתורה מרוממת את האדם ומביאה אותו לגבהים אחרים לגמרי. זוהי כונת הפסוק במשלי (ב, כה) "דאנה קלב איש ישתנה דבר טוב ישמחנה". אומר רש"י: "דבר טוב ישמחנה, יעסוק בתורה והיא תשמו את הדאנה שבלבו ותצילנו ממנה". כלומר התורה מביאה את האדם לאלו גבהים שפשוט הבעיות מתגמדות והם אין נחשבות בכלל, כי האדם הוא בעולם אחר לגמרי. משל למלך הדבר דומה? אדם שבתורה, כלומר כשיש אחרות ביניהם, שאחדות ישראל היא תנאי לשלימות מלכות הקב"ה וחייית התורה, ואם כן גם כאלה ודבוק כן כשהאדם חי ונתנה מדברי תורה, כל הבעיות אינן נחשבות אצלו. אם כך זוהי הכוונה "צלותהון בכן מקבל והניא קעותא", כי פשוט הבעיה נעלמה. החליפה התלכלכה? לא נורא, ננקח את זה...

אחדות ישראל תנאי לקבלת התורה

מתוך מאמרו של מרן הגאון הגדול מגדולי ממתיקי התורה בדורנו ראש ישיבת פוניב'ל הגאון רבי ברוך דב פורבסקי שליט"א

ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד

מכיון שבכל שנה מתחדש ענין קבלת התורה, והוא ענין ספירת העומר שהם ימי הכנה לקבלת התורה, ראוי להתבונן במה דמצינו במתן תורה שהיו כל ישראל מאוחדים, כדכתיב (שמות יט, ב) ויחן שם ישראל נגד הרה, ופרש"י כאיש אחד בלב אחד, וענין זה הוא אחד מהתנאים הנצרכים כדי לזכות לקבלת התורה, וכתבי (דברים ג, ה) ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, ואיתא בספרי שם: אימתי הוא מלך בישורון, בזמן שבהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, כלומר כשיש אחדות ביניהם, שאחדות ישראל היא תנאי לשלימות מלכות הקב"ה וחייית התורה, ואם כן גם נצרך בכל שנה ושנה התעוררות וחיזוק באופן מיוחד בענייני בין אדם לחבירו כדי שנהיה ראויים לזכות לקבלת התורה.

טעם מיתת תלמידי רבי עקיבא

והוא ענין תלמידי רבי עקיבא שמתו כולם בפרק אחד מפסח ועד עצרת מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, תנא כולם מתו (גימטו סב.). והדבר מבהיל שתלמידי רבי עקיבא שבודאי היו כולם גדולי עולם מתו כולם בפרק זמן קצר כזה. ובאמת במדרש איתא עוד (ב"ר סא, ג) שמתו מפני שהיתה עיניהם צרנה אלו באלו, אמנם כבר ביאר בזה שרן הרב מפוניב'ל ז"ל שענין אחד הוא, וגילו לנו חי"ל שורש הדברים שלא נהגו כבוד זה בזה מפני שהיתה עינם צרה אלו באלו. ונראה לבאר כונת הדברים שהיה חסר אצלם בשלימות האחדות, שלא הרגישו כגוף אחד ממש החמוקל לאברהם, אלא הרגישו נפרדים זה מזה, וכבר שיתן ענין שמה שיש לחבירו מרגיש שהוא של חבירו ולא של עצמו, ואינו שמח בשלימות חבירו בשלימות.

אלא שעדיין עלינו לבאר גודל התביעה שהיתה לפני חסרון זה עד שכולם מתו, וגם מדוע מתו בפרק זמן זה דוקא. אמנם לפי מה שנתבאר שקבלת התורה מתחדשת בכל שנה ושנה, ואחד מהתנאים הנצרכים לקבלת התורה הוא ענין זה של אחדות ישראל כאיש אחד בלב אחד, יש לבאר הדואי מקום קבלת התורה בדור זה היה ביישבתו של רבי עקיבא ששם היו לומדי התורה המובחרים שבודו, ואם כן היה עליהם להודרו ולהתעלות גם בהכנה ובקיום התנאים הנצרכים כדי לזכות לקבלת התורה, וענין זה שהיה חסר באחדות אצלם, היה מעכב שלא יוכל להתקיים מתן תורה של אותו הדור.

ומעתה נתאר לעצמינו איך היה נראה אם בשעת מתן תורה היה אחד מישראל עושה מעשה ועיכב בזה את מעמד הר סיני, הרי אין גבול לעונשו, ולכן בדורם שהם היו הראויים להיות מקבלי התורה, והיה אצלם חסרון זה שגרם עיכוב במתן תורה שבאותו הדור, נענשו לו כך עד שמתו כולם בפרק זמן זה שפספס עד עצרת, שימים אלו הם ימי ההכנה לקבלת התורה כמו שנתבאר לעיל, וכשלא הכינו עצמם בענין זה לקבלת התורה ביטלו בזה אפשרות מתן תורה באותו הדור ונענשו על כך.

ואם כן כמה גדולה האחריות המוטלת על בני התורה בימים אלו להיות זהירים כדי שלא לאבד זכות נשגבה זו של קבלת התורה שבכל דור ודור.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד ידידי היקר מרביץ תורה ברבים, שיעוריו נעימים וערבים ומחבבים התורה על לומדיה, ה"ה הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א אודסה"ט,

כבוד תורתו הכיר ענין להזהיר גדולים על הקטנים. אחר בקשת הרשות, נראה להאיר בזה עוד, דהנה איתא בספרים כי להזהיר הוא מלשון זוהר ואור. ויש לבאר לפי דברי מו"ז הרב ברוך גלנץ זצ"ל (רבה של הקהילה החרדית בבוקרשט ותלמידי המהרש"ם), כי איתא בברכות ל: "ואמר רבי תנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שנאמר (דברים י"ב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה, אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא, והא אמר ר' חנינא משושי ב' שמעון בן יוחאי אין לו להקב"ה בית גזיו אלא אוצר של יראת שמים שנאמר (ישעיה ג' -) יראת ה' היא אוצרו, אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא". ותימה הלא משה ביקש זאת מעם ישראל, לגביהם הלא אין לו מילתא זוטרתא. ותירץ כי "לגבי משה" היינו כשהיו אצל משה, כי כאשר עומדים ליד אדם גדול באמת, מושפעים ממנו ומתעלים.

זו היא ההגדה של גדול שהוא מושפע לאחרים. וכדאיתא במ"ב י: "דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, לא גדול גדול ממש, ולא קטן קטן ממש, אלא גדול וסמוך על שלחן אביו וזו קטן, קטן ואינו סמוך על שלחן אביו זו גדול". ובבית המדרש שיתן בזה את מה שנאמר מחד "המאורות הגדולים" ומאידך "המאור הקטן", דאף שנבדלו שניהם גדולים בגדל, אך מכיון שהירח סמוך על אורו של השמש נקרא "המאור הקטן".

זהו "להזהיר גדולים על הקטנים", שיהיו הגדולים מזהירים את הקטנים. ולפיכך החיוב במצוות נקרא 'גדול', כי הוא יכול להשפיע (להוציא אחרים במצוות וכדומה).

ובזה נראה לענ"ד לבאר הא דאיתא במגילה כז: "ואת כל בית גדול שרף באש, ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי, חד אמר מקום שמגדלין בו תורה וחד אמר מקום שמגדלין בו הפלה". היינו שהבית מושפע על התורה, והבית מושפע על התפילה.

[ובדרך זמן יש לבאר בזה הא דאיתא בברכות ז: "אמר רבי חלבו אמר רב הונא, כל הקובע האדם הגדול, כמו שנאמר 'האדם הגדול בענקים, אמר רבי, זה אברהם' (לקוט שמעוני, יהושע יד, כג), ובבבא בתרא טז איתא: "דבי שמעון בן יוחי אומר, אבן טובה היתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלוא הקב"ה בגלגל חמה". ובבבא בתרא המפרשים (רמב"ם, רבינו בחיי ועוד) כי הכונה לכח ההשפעה שהיה לו בחיזוק אמונת האנשים ורופאת נפשם, וכח זה להגיע לאמונה נשאר בחמה, כמו שנאמר "שואו קרום עיניכם וראו מי ברא אלה", וכפי שאברהם אבינו הגיע על זה לאמונה, כדאיתא בבראשית רבה (לט, א): "ויאמר ה' אל אברהם לך קח מארצך וממולדך וקבית אביך... אמר רבי יצחק, משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה. כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר, תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו, אני הוא בעל העולם". ואכמ"ל.]

יה"ר שמכה לגדול בתורה ויראת שמים אנו ובנינו ובני בנינו, ולראות בביאת משיח צדקנו במצוות גדולה בימינו.

כתעניתך דרוש שלומנו וטובתו בלב ונפש, יצחק פריי

קדושת הגוף שהוא הקדיש שבידו להשאל עליו, וכן בקונמות אם יש מעילה בקונמות ואיסור וחל על קונם קדושת דמים שבידו לפדותו, ואם אין מעילה בקונמות ואיסור בעלמא הוא זוכו שבידו להשאל עליו.

בדף אחד קאמן שמת בעלה הגם שנתחזק איסור אשת איש - משמוש ועיגון הקילו בה רבנו, ונתנו עליה חומרות דמתניתין בסופה כדי להקל עליה בתחילה, ומשום כך יש לסמוך שבתדוק היטב כדי שלא תתקלקל בסוף.

דף מ"ח - ע"ב

שנים אומרים מה שנים אומרים לא מת. וכן שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה - להי' זו לא תינשא, ואם נשאל לא תצא, ואפילו כשנשאת אחר שאר עדים אם נשאת מאחד מעדיה ואומרת ברי לי, לרב מנחם ברבי יוסי אם נשאת אחר שבאו עדים תצא.

שנים אומרים מה, ובא אחד שאין מקרים שהוא בעלה אף שנים מעידים שהוא בעלה (שהיו עמו כל הזמן, כמו שכתבו ר' יוסף ור' יוסף אחי ור' הכיור'ו' מפני שיצא בלי תימית וכן ובא תימית וכן) - אם כבר נשאת לא תצא, ואם נשאת (לאחד מעדיה ואומרת ברי לי) אחר שבא בעלה תלוי במלגות חכמים ורבי מנחם ברבי יוסי אם תצא או לא, וב' לשונות ברב דעת מי פסק.

'קדושת' אפילו בעל כרחו. שכן שלא ראה בהתקדש מן הטומאה מונשים פסולת לכהן עוקרין בעל כרחו, ובוודאי אין צריך פסוק באיסור מפורסם ואפילו בסופת איסור דתרי ותרי, אלא קמ"ל שאפילו נשאת לאחד מעדיה ואומרת ברי תצא, וכדעת רבי מנחם ב"ר יוסי, או שיתכנסו מורים באיסור כהונה, או שבאיסור כהונה מוזהרים בית דין לטרוח אחר עדים להכחיש את הראשונים המתירים אותה כדי לקדש את הכהן שלא ישאנה, אבל משנשאת לא תצא.

נשאת על פי עד אחד ובא אחד ששני עדים ששנים מעידים שהוא בעלה - תצא אפילו אם היא מכחשת ואומרת שנתה בעלה, ואם רק עד אחד מעיד שהוא בעלה לא תצא אפילו אם אינה מכחשת אותו רק שותקת, שכל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי הוא כשנים, ואין דבריו של עד האומר לא מת במקום שנים.

נשאת על פי עד אחד פסול, ובאו שני עדים פסולים המעידים שהוא בעלה - אם היא שותקת תצא, שכל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות, ואם היא מכחשת לא תצא שכל אדם נאמן על עצמו באיסורים בדבר הברור לו אלא אם לא יש כנגדו עדות כשרה.

נשאת על פי עד אחד כשר, ובאו שני עדים פסולים שהוא בעלה - אם היא מכחשת לא תצא שאנאמת על עצמה כל שאין עדות כשרה כנגדה, ואם שותקת - ב' לשונות בדעת שומאל, אם תצא משום שהלך אחר רוב דעות, או לא תצא שכנגד עד כשר וזהו הולכים אחר רוב פסולים.

נשאת בעד אחד ובא בעלה תצא מזה ומזה וצריכה מן המראשון מעיקר הדין. ומן השני - בידה שמה איסור גירש הראשון ונשא השני, ונמצאת אשת איש ויצאת בלא גט, אבל בתקדשה לשני א"צ גט מן השני ולא חיישין שיאמרן ששנתה איש וצאה בלי גט שיתלו שקידושי השני היו קידושי טעות, אבל נשאת ששנתה איסור לא תלוי לקולא שקנסו רבנן.

יבמות דף מ"ט - ש"ב ק"ג ד"ג ימי הגבלה - ה' סיון תשפ"ב

לעילוי נשמת שלוחי ציבור
האברך החשוב הרה"ח ר' מרדכי בנימין רובינשטיין ז"ל ב"לכחט"א הרה"ח ר' יוחנן ה"י הנו"מ חיה.

והבחור החשוב מאיר יחיאל מיכל גלויברמן ז"ל בן יב"לכחט"א הרה"ח ר' יהודה לייב ה"י הנו"מ פ"ב

אשר נספו באסון בעת זמן שמתחננו בערב חג השבועות תשפ"א

ת. נ. צ. ב. ה.

דף מ"ט - ע"א
נשאת בעד אחד ובא בעלה תצא, ואין לה כתובה מירוח לזנות ובלאת אפילו מן הראשון - נשאת תקנו כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, וכאן אדרבה תהא קלה בעיניו להוציאה, ותנאי כתובה ככתובה.

אין תורמים מן הטמא על הטוב המסד כהן, ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה, שמדאורייתא הוי תרומה, במזיד לא עשה ולא כלום שקנסו רבנו, לרב חסדא - אפילו חלקל שתרם הוא טבל, שאם נמנה שהוא תרומה ומעשר מוקלא אחר. אבל התורם מן בראשיתו - מה שתרם הוא תרומה, ולא עשה ולא כלום לתקן הש"ישים.

התורם קישות ומצאת מרה, אבטיח ומצאת סרוח - תרומה ויחזור ויתרום, שהוא עשיר קרוב ומגדל שיהיה לו טעם על ע"ג שירש ששוחו מניה בידה שני שכל טעם, תוס').

התורם מן הגדל בעציץ שאינו נקוב על הגדל בעציץ שאינו נקוב - תרומתו תרומה ויחזור ויתרום, הגם שבתורם מן הטמא על הטמא על הטמא במוזיד אמר רב חסדא שלא עשה כלום - שנקוב ואינו נקוב ב' כלים, הם, וטכאמרילו לו לחזור ולתרום מבלי שהשני אין חוששים שלא ישמעו, מה שאין כן חזרו וטכאמר שניהם דלרו כסו בלי אחד חוששים שאם אומרים לו תן זו לכהן ויחזור והפרש אחרת אינו שומע לך ונתן הטמא לכהן ואינו חוזר ומפרש.

דף מ"ט - ע"ב

תרם מן הגדל בעציץ נקוב על הגדל בעציץ שאינו נקוב - תרומתו תרומה, אך עדיין חלק התרומה על שאינו נקוב טבל הוא מדאורייתא כיון שהפרש מן החיוב על הפסור, ולכן לא יאכלו הכהן עד שירפיש על תרומה ומעשר מוקלא אחר. אבל התורם מן התרומה על הפסור או מן הטמא על הטמא - תורם לכהן מיד (רעה לאיכלי וטמא להקלח)

שמדאורייתא תרומתו תרומה, שנאמר 'ולא תאמר עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו', משמע שכל לא תרומו מן המובחר הוי קדוש ולכן יש בזה נשיות חטא.

אשה נשאת בעד אחד שמת בעלה, ובא בעלה וזוהרה אליו - הולד ממנו ממזד מדרבנן לא יאסרו בבתי ישראל, אבל אסור במתכות.

הפקר בית דין הפקר - ונלמד ממכתובת וכל אשר לא יבא לשלושת הימים בעצת הש"ימים והזקנים ירם כל רכושו, או מהכתוב 'אלה החלולות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהיושן בן דוד ואשה האבות לאמות בני ישראל' - מה ענין ראשים אצל ארבעה, מה אבות מנהיילים ביניהם כל מה שירצו או ראשים מנהיילים את העם כל מה שירצו.

דף מ"ט - ע"ב

במשנה אמר רבי שמעון שאם נשאת על פי ב' עדים ששנתה שמת בעלה, ובא בעלה

מותרת לחזור לה, לרב הונא בשם רב חסמיה חוליקין וסוכרים שדינה כמי שנשאת על פי עד אחד, וחלכה כרבי שמעון, לרב שמעון לרבי יוחנן לא נאסרה על הראשון, שנואסה

נשואי קטנה שאין לה אם מדרבנן הן, ואם מתה יורשה, ואף שמדאורייתא קרובי האב יורשים אותה, שהפקר בית דין הפקר. ומאימתי יורשה: לבית הלל משתכנס לחופה, שאפילו גדולה ארוסה אינו יורשה, לבית שמאי לכתנתיע לפריקה בשנים ושער ותכנס לחופה, לרבי אלעזר משתגדל ובעל.

כהן שנשא קטנה בנישואים דרבנן ומתה - בעלה מטמא לה, שהיא כמת מצוה כיון שהוא יורשה אין קרובה מטפלים בה.

קטנה שנשאת לכהן בקידושיה דרבנן ואכלת בתרומה דרבנן.

יבמות דף צ' - יום א' זמן מתן תורתנו - חג השבועות תשפ"ב

עליונים שיש ותחתונים עלו בקבלת תורה מסיני בקבלת יום זה עשרת הדברים - דף צ' - ע"א

רב חסדא הסובר שהתורם מן הטמא על הטמא אין התרומה חלה כלל אף שמתן התורה הוי תרומה - סובר רב כיד חכמינו לעקוב דבר מן התורה, ורבה חולק עליו.

אכל תרומה מטמא - משלם אפילו חולין מטמא, אלא תרומה חלודה - משלם חולין טהורים, שנאמר 'נתן לכהן את הקודש' דבר הראוי להיות קודש. שילם חסדא מטמאים לסומכוס בשם רבי מאיר, בשוגג תשלומין תשלומין, במזיד הגם שמדאורייתא תשלומין תשלומין קנסו טהורים שצריך לחזור ולשלם חולין טהורים (תשלומים ראשונים - לרב חסדא חזירים אילו, לרבה גם הם תיבטלו למתן), אך לא קנסו שוגג אטו מזיד, לרבה גם הם תיבטלו למתן טהורים, שקנסו שוגג אטו מזיד.

דף ששנא וזרקו - בשוגג הורצה, במזיד לא הורצה להתייר בשר באכילה, הגם שהבעלים התכפרו וצריך מזה על דם בשר וחלב שנמטא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחוד בין בציבור, מ"מ מדרבנן אסור לאכול הקרבן, ואע"פ שעוקרים אכילה מן התורה קודם שיהיה אכילה ובעלים מתכפרים - יש ביד חכמים לעקוב דבר מן התורה בשם אלו העשה.

דף צ' - ע"ב

יש כח ביד חכמים לעקוב דבר מן התורה בשם אלו העשה. כגון בערל (גר) שנתמיד ערב פסח אין שוחטים עליו הפסח מדרבנן), ב"חזקה (בשבת שבת היא ומבטלת מהאבא קרובי פסח), אדמל (שדוהים מילה שלא להוציא באיסור דרבנן), סדין פשתן בציצית (שפתור רבנן מציצית גזירה משום כלאים שסכת להלכה), כבשי עצרת (ששחטם שלא לשמח בשבת שמדרבנן לא יזווק דמים), שופר ולולב (שמוארים בשבת מדרבנן).

אלו השמעונו' - שובעיים ולבויא אמת אפילו כשיאמר לעבור על אחת מכל המצוות שבתורה לפי שעה, כגון אכילה בזה הרמב"ל, והיינו גם למ"ד אין כח ביד חכמים לעקוב דבר מן התורה בשם ואל תעשה לשמירד מילתא, יש להם כח.

בעל שלח על לאשתו מדאורייתא יכול לבטלו כל זמן שלא הגיע הגט לידה, התקין רשב"י שאינו יכול לבטלו ולא להוסיף על תנאו, והיינו גם למ"ד אין כח ביד חכמים לעקוב דבר מן התורה בקום ועשה, שכל המקדש איעתא דרבנן מקדש ואפקעינאו רבנן בקידושיה מניה, בין אם קידש בכסף שעשו המעות מתנה בעלמא להאשה, בין קידש בביאה שעשו ביאתו זנות.

ביד דין מביים ועונשים שלא מן התורה לעשות סייג לתורה, וכמו שהוא שרכב על סוס בשבת שאיסור שבות הוא, וסקלולו כמחול שבת גמור, מפני שהיתה השעה צריכה לכך, והיינו גם למ"ד אין כח ביד חכמים לעקוב דבר מן התורה דמיגדר מילתא שאני.

נשאת בעד אחד, ובא בעלה, ומתה, אין בעלה הכהן מטמא לה, שבפסוק אחד נאמר 'כי אם לשרא' - שמתמא אשתו, ובפסוק אחר נאמר 'לא יטמא בעל בעמיו להחלו' - שמתמא לאשתו כשרה ולא לאשתו פסולה.

אין בעל הראשון זכאי במצייאתה - שמציאת אשה לבעלה כדי שלא תהא ביניה אביה, וכאן אדרבה חזקה איבה ויוציאה, ולא משהיה ליה - שתקנו חכמים מעשה ידיה לבעלה משום שבותן לה מזונות וכאן כיון שאין לה מזונות אין מעשה ידיה שלה, ואין בעלה מפר נדריה - שמה שמפר נדרי נפש שלה משום שלא תתנגה על בעלה וכאן אדרבה תתנגה ותתנגה.

מעות יזכור מעבידים להמרכיז העולמי להפצת סיכומי הדף היומי - מחודדים

יבמות דף צ"א - יום ב' מרשית בהעלותך - איסור חג שבועות תשפ"ב

דף צ"א - ע"א

התן בעלה למדינתה הים ונישאת על פי עד אחד שמת, ובא בעלה ממדינת הים - היתה בן ישראל נפסלה לכהונה משום זונה, ולויה נפסלה מן המעשר, הגם ששבויה ושנבעלה בעילת זנות לא נפסלה מן המעשר, זו דקנסו רבנן.

הייתה בת כהן נפסלה מן התרומה - אפילו מתרומה דרבנן.

אין יורשים של זה ושל זה יורשים כתובת בנין דכרין - שקנסו אף זרעה אלע"פ שהם לא עשו איסור.

אחינו של ראשון חולץ - מדאורייתא, ולא מייבם - שקנסו רבנן, אחיו של שני חולץ מדרבנן, גזירה שמה אימרו גירש זה ונשא זה, ולא מייבם - לא מדאורייתא ולא מדרבנן, גזירה רמאי קמייה.

שנינו במשנה: לרבי יוסי כתובתה על נכסי בעלה הראשון, לרבי אלעזר בעלה הראשון זכאי במצייאתה ובמעוטי ידיה ובהפרת נדריה, לרבי שמעון ביאתה או חליצתה מאחיו זכאי בעלה הראשון מפרט צרתה. ונחלקו אמוראים בידעת:

לרב הונא: בתראי מודים לקמאי - רבי שמעון שלא קנס בביאה שהיא עיקר האיסור על חומר שלא קנס במזון, ורבי אלעזר שלא קנס בכוביות הנהוגות בשנים שהם תחת בעליהם על חומר שלא קנס בכוביות שהיא תחולת גירושין. אבל קמאי לא קנס מודים לבתראי - רבי יוסי דוקא כתרביה שמקבלת כשאי יוצאת ממנה לא קנס, אך במצייאתה ומעשה ידיה והפרת נדריה קנס, רבי אלעזר לא קנס ממון אבל בביאה קנס.

לרבי יוחנן: קמאי מודים לבתראי - רבי יוסי שלא קנס בכוביות שהיא זכות האשה בוודאי לא קנס וזכות הבעל, רבי יוסי ורבי אלעזר שלא קנסו בזמן שהבעל חי על חומר שלא קנסו אחר מותו. בתראי לא מודים לקמאי - רבי אלעזר לא קנס אותו אבל קנס אותה שאין לה כתובה, רבי שמעון לא קנס לאחר מיתה אבל מחיים קנס.

דף צ"א - ע"ב

במשנה אמר רבי שמעון שאם נשאת על פי ב' עדים ששנתה שמת בעלה, ובא בעלה

מותרת לחזור לה, לרב הונא בשם רב חסמיה חוליקין וסוכרים שדינה כמי שנשאת על פי עד אחד, וחלכה כרבי שמעון, לרב שמעון לרבי יוחנן לא נאסרה על הראשון, שנואסה

העלון טעון גניזה
עלון מס' 625
שבת נשא
שנת תשפ"ב

ע"ש הצדיק המלובן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיצ"א
יצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

העלון מוקדש לעילוי נשמת
יוסף בן רבקה ז"ל
רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
שרה בת מלכה ז"ל
דינה בת פרוטונה ז"ל
אהרון בן מתייה ושרה ז"ל
מנשה רפאל בן בלומה ז"ל

לרפואה שלמה
אולגה זימבול בת אמילי
יעקב קיין בן יסמניה
כרמלה כונפסה בת רחל לרפואת
מרים בת רחל

זמני שבת פרשת נשא

ירושלים	פולג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
9.00	6.10	7.06	8.23	9.00
תל אביב	6.13	7.23	8.26	8.57
חיפה	6.14	7.14	8.27	8.58
באר שבע	6.10	7.21	8.23	8.55

הפטרה: "ויהי איש אחד"

ההלכה השבועית

הלכות שבת
הלכות קושר ומתיר

א. כל קשר שאסור לקשרו בשבת אסור להתירו, וכל קשר שמותר לקשרו בשבת בשבת מותר להתירו.

ב. יש אומרים שכל קשר שאינו עשוי להתירו באותו יום עצמו, נחשב כקשר של קיימא שאסור לקשרו בשבת. ומכל מקום מותר לקשרו שרוך הנעלים בשבת, כיון שדרך להתירו במוצאי שבת כשהולך לישון על מטתו, והואיל ואין דרכו להתקיים ששמים ארבע שעות לא נקרא קשר של קיימא. ויש חולקים ואומרים לא נקרא קשר של קיימא, ומותר לקשרו בשבת. וכן עיקר להקל כסברא אחרונה. ג. יש אומרים שכל קשר שלפסעמים הוא נמלך עליו ומבטלו לעולם, אף על פי שבשעת עשייתו לא הייתה דעתו על מנת לקיימו לעולם, נחשב כאילו הוא קשר של קיימא, ואסור לקשרו בשבת. ויש חולקים. וכן עיקר להקל.

(חזון עובדיה)

הלכות שמיטה
ארבעת המינים בשביעית

א. המהדרים המצוות משתדלים לקנות את האתרוג של המצוה לפני ראש השנה של שביעית. **ב.** לולב הגדול בקרקע של ישראל, אין נוהג בו קדושת שביעית. **ג.** הדסים גדולים בקרקע של ישראל, אין בהם משום קדושת שביעית.

(חזון עובדיה)

מעטמים לשולחן

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה, י)

מהו קנות המכתוב "לו יהיו"? וכי יעלה על הדעת שקדשיו של האדם לא יחשבו כשולחן? אמר הרבי הגדול **מאפי"ק** "ילקוט אהרן ישראל", שבפסוק שלפנינו רמזה תשובה לשאלה בענין אותו הסכם עתיק יומין שנערך בין יששכר לזבולון-לכאורה קשה, כיצד מסכים יששכר לותר על שכרו המזומן לו לעולם הבא, שהוא שכר שאין לו שיעור ואין לו סוף, כמו שכתוב (ישעיהו סד, ג): "עין אל ראתה אלקים זולתך", עבור בצע כסף ומעט פרוטות בעולם הזה? אלא, שבאמת משכרו של יששכר לא יחסר מאומה, בדומה לנר המדליק נר אחר, אשר אינו מפסיד מאומה מן האור שבו, ורק הנותן, הלא הוא זבולון, יזכה לשכר תמורת ההתחברות הזו. זהו שאומר הכתוב "איש את קדשיו לא יהיו" על אף שיש ליששכר הסכם עם זבולון, מכל מקום שכרו וחלקו יהיו לו, ולא יחסר ממנו מאומה, ואילו זבולון ירויח מנתינתו. בספר "משנח זבולון" מביא הרב **ברוך פנטר** שליט"א מעשים רבים המוכיחים על שכרו המיוחד של זבולון בשל תרומתו ונתינתו; בספר "קהלת יצחק" מסופר כי כאשר **המהרש"א** בקש להקים בית מדרש חדש בשאלה הבוררת: "מי הוא זה ואיזה הוא אשר נדבו לזבול לקנות את הזכות מכרו הגבאים את זכות הנחת אבן הפינה, מתוך מחשבה לכסות על ידי מכירה זו את הכסף הדרוש לצורך השלמת הבניה. כל אנשי הקהילה, על רבניה ונביריה, התקבצו ברחבה שלשה היתה מתכוננת הישיבה להבנות, והגבאי עלה על הבימה שהוקמה לצורך הענין והכריז כי בעלי האמצעים שבין הקהל מוזמנים להציע את הצעותיהם לרכישת זכות הנחת אבן הפינה. עד מהרה החלו להשמע הצעות שונות, רבים בקשו לטול לצעמם את הזכות הגדולה הנחת אבן הפינה ותרומה להחזקת תורת בית המדרש המפורסם-אלום הגבאי העלה שוב ושוב את המחיר, ועד מהרה נותרו רק בודדים שיכולים היו להרשות לצעמם לתרום סכומים נדיבים כאלו. לא חלפו דקות מרובות ועל כל ההצעות גבר קולו של גביר אחד שהציע סכום עתק, איש לא הצליח להתחרות איתו, ונראה היה כי הוא זה שיזכה, אך לפתע הכריז הגבאי על סכום גבוה יותר בשם נדיב אלמוני, ומאחר שאיש לא הציע יותר, הודיע חגיגת כי במצוה זכה אותו נדיב עלום-שם בסכום עתק של חמש מאות רובל כסף. סקרנותם של אנשי העיר לא ידעה גבולות, כולם דשו בשאלה הבוררת: "מי הוא זה ואיזה הוא אשר נדבו לזבול לקנות את הזכות בכסום כזה עוצמי? מי הוא זה אשר יוכל להרשות לצעמם להוציא סכום עתק שכזה? השטרות שונות ושונות נכרכו סביב זכותו של אותו נדיב, אחדים מן האנשים נעשו אל הגבאי ונסו לחלץ מפיו רחם כלשהו, אך הלה סכר את פיו על מנעול ובריח וסרב לשחרר אפילו בדיל מידע לאזניהם. חזקה היתה עליו הוראת המפורשת של התורם, שהיה יהודי פשוט מאנשי הקהילה. יהודי זה נעש אל הגבאי לפני הטקס ואמר לו כי מני וגומר על מנת לקנות את הזכות בכל סכום שהוא, אך מאחר שהוא אינו ממויין בפרסום הכרוך בכך הוא מבקש מן הגבאי להעלות עבורו את המחיר-והוא מחייב לשלם את המחיר המלא מסכמי ההסכמות שחשך כל ימי חייו. בשעה שבה תוכננה הנחת אבן הפינה התיצב כל אנשי הקהילה, ומעד ועד יקן, נחושים לחשוף את זהותו של התורם העשיר, אך המציאות באה וטפחה על פניהם-אל מרכז הרחבה נעש לא אחר מאשר המהרש"א כבבדו ובוצעמו, רבם הנערץ, והגבאי הכריז כי על פי ההוראה שקבל מן הנדיב האלמוני, מוכבד הרב במצוה ובזכות הכרוכה בה...בלית ברירה, שבו בו אנשי העיר איש, איש בלית-אשר לטפס את סקרנותם, אולם לאחר סיום הטקס הזמין המהרש"א את הגבאי לביתו וקבע ממנו שיוציא להודיע לאותו תורם אלמוני כי הרב מבקש מאד לפגוש בו, שכן ברצונו להכיר את האדם שהודות לרוחב לבו מוקם הבית הגדול לתורה ולעבודה. הגבאי מיהר לביתו של יהודי, וסוחח עמו ולאחר שקבל את הסכמות צדד עמו די ביד אל בית המהרש"א. כשהנכוח הרב בהיות התורם-המפושט ביותר, מעולם לא שער שאותו יהודי שי בידו סכום גדול כל כך...הוא ברך אותו על תרומתו ופחד לשאלו אודות מקור הכסף. אינו עשיר כלל וכלל, הסבילו לו התורם, ולשם תשלום הסכום שקבלתי על עממי לשלש למטרת בית המקדש, אאלץ להפדר כמעט מכל רכושני עלי אדמות, אולם החלטתי לעשות זאת משום שכבר חלפו מרבית שנותי ולא זכיתי להפקד לזרע של קיימא ואין לי זכר שישא את שמי ויתפלל בעדי לעלוי נשמת אחר מותי, ואם בן אין לי, לכל הפחות מבקש אני להותיר בעולם מזכרת נצח. הגם שמזכרת זו לא תשא את שמי, שכן איני חפץ בפרסום, מכל מקום משוכנע אני כי הזכיות שיצאו מאותו בנין שרמתי בכספי יזקפו לזכותי, ובזכותן אזכה לעלות ולהתעלות במעלות הצדיקים לאחר פטירתתי! התרגשות נכרה על פני המהרש"א לשמע דברי אותו נדיב, והוא מהר לברך אותו שבזכות נדיבות לבו, יזכה אותו הקב"ה בן זכר, זרע ברך ה', אשר ילמד תורה בבית המדרש שהוקם במסירתו נפש על אביו מולידו! ואכן לתקופת השנה נולד בן לאותו יהודי...הוא גדל והפך לעלם חמדות, והשכיב את נפשו הרוי המבוגרים. כשמלאו לו י"ג שנה, נטל הנדיב את בנו, הולוכו לא ישיבתו של המהרש"א ובקש השיבה אליו. אך בקשתו הורשבה-קציער הוא הנער, עתד רך בשנים, ואין הוא ראוי להמנות על תלמידי הישיבה הקדושה...האב לא ייתן. הוא נכנס אל הקדוש פנימה, הודה בפני המהרש"א והזכיר לו את כל פרטי אותו מאורע, והמהרש"א אשר זכר היטב את נדיבות לבו של האב ואת ברכתו והתחייבות הכרוכה בה- נאות לקבל את הנער והורה לגבאים לסייע בעודו עד אשר ישתלב בין בני הישיבה ויעמוד בכוחות עצמו.

ומתוק האור

סיפור השבוע

אז יצאנו לנו, ככה, איך אומרים, חצי המשפחה לטיול בחול-המועד פסח. החצי השני נשאר לבשר, לנקות, לסדר, לקרוא את מוספי החג. נו טוב, הקינאה אצלנו במשפחה היא לא בעל חיים מצוי, היא עוף נדיר ממש, וברוך השם, ברוך הוא וברוך שמו, שהיוצאים לא קינאו בנשארים, והנשארים לא מחו כללל שהיוצאים גשדו ופססלי המכונית הקטנה, שחשבה להימנע מעודף משקל. והשכנו בצידינו כמה מצות שבורות, אשכול בנות שהלך והשחים וגוש בשר שיעדנו אותו לסיים את חייו הגסטרונומיים על גבי מגנל חדש ונוצץ, שקנינו ב-25 ש"ח בפאתי תחנת הדלק, ביציאה מאז מן העיר. הא, הא, עשינו הכרות. אני קוראים לי צ'ינו, שהה במקור משה, ויש לי בלי עין הרע ארבעה בנים בני שייבה אחד אחד, כל אחד יודע לשאול יופי יופי. יש לי גם שתי בנות נשואות עם אברכים וארבעה נכדים עם עוד אחד בדרך, עוד פעם בלי עין הרע. הא כן, אצלנו הילדים שיהיו בריאים, הם רחבים וגבוהים. לא שמיים חס וחלילה. כל ביצור אחרי שני בנים שניכנסו, ועוד שני חתנים שמתחתיו ועוד שלושה נכדים גמולי טיטול שחולו למכונית, היה ברור לי שהמטען החורג הזה עלול לתפוס עין של שוטר עם מוטיבציה, ואלה לא חסרים במיוחד בחול המועד. לא נורא, צפוף, אבל אמרו רבותינו שאם אוהבים מאד מאד לך יכולה משפחה שלמה עם שתי צידניות, אשכול בנות, ארגו תפוזים ובקבוק מים אחד, לשבת על שפיץ השפיץ ועוד יישאר מקום לארוחים, אם יבואו. אז התיישבנו על שני ספסלי עץ ממתחן. איפה נוסעים? איש שואל את המשפחה שאיתו, שהרי אצלנו יש מנהג קבוע, יוצאים לטיול בלי לתכנן. למה? כי הנוסיון לימד אותנו שפתיחת לחדו ביצועים לחדו. עדיף לך תוכנית וחלומות, העיקר שיהיה חובלית וקומפקטי. דרומה או צפונה? אני שואל אותם. "שיהיה דרומה" עונה הבן הכי קטן שלי וכמו תמיד אצלנו אין ויכוח, אמר הראשון דרומה, הולכים דרומה. לא דרומה בדיוק? אני מסנה להוציא מהם איזה ציון דרך, כי הנגב הזה יש לו אולי תחלה, אבל סוף בוודאי אין לו. "סע למרינה באשדוד" הציע החתן הגדול מבין השניים. "למרינה? מה איבדנו במרינה?" שאל הבן השני שהוא פדנט ומסודר, בחיים שלו לא איבד אפילו משחת שניניים. "לא יודע למה" השיב הבן הקטן "נראה לי שיהיה לנו עם סיפור טוב. נעשה אולי הפלגה או משהו כזה". נו, הפלגה או משהו, אני בתור אב המשפחה הבחמתי שהשמים קודרים ויש טפטוף, והפלגה או משהו כזה, זה לא בדיוק תענוג גדול כי עלולים להירטע עד לצאמות. אבל אמרו מרינה, אני נוסע צ'ינו לא טיפוס של יוכוחים. אחרי 40 דקות אנתנו במרינה. מה אנדך לך, חצי בני-גירק שם, שליש ירושלים שם, ועוד רבע פתח-תקווה ובתי-שמש שם, ויכלנו לספור שם לפחות שניים מלמדים מנדטים חרדים בלי עודפי קולות למנדט הרביעי, וזה עוד בלי תעמולת בחירות. כולם עומדים צופפים בלי ערוצים ולא שחחוחים, בתור לאימו ספינה כזאת שחלודה זה החלק החוקי שלה, ואסתטיקה זו מילה שמעולם לא עלתה אצלה על הסיפון. אבל אני אבא כזה שלא מתלונן, אמרו מרינה, שיהיה מרינה. אז נעבר רוח, נתחבב קצת מהסיפוט, והתיישבנו בסיפון העליון. באמת נחמד. לא רחב ככה, דחפתי לו בנהג זה דווקא עור. פתאום תקעו במין חצוצרה, או משהו כזה, ואיש אחד עם מכנסיים כחולות וכובע קסטי לבן הודיע למי שרצה לשמוע, שקוראים לו "בכור", והוא בר החובל. ישר נזכרתי במכת בכורות, אבל בכור זה, שיהיה בראי, הוא לא צעיר, אבל כבש את ליבי במבט ראשון. קודם כל נרגעתי, כי אמרו לי שהפלגה היא רק 45 דקות ומתמיד נראה את החוף. למה? קודם כל אני חלש בשחייה, ובית-כלי, בכור הסיפוט לא נראה לי בר חובל של אוניה טובעת אלא רק של אוניה נוסעת. זהו, עכשיו אני מעביר את המיקרופון לבכור בר החובל שבאמת תפש יוזמה, ועל המיקרופון וסיפר לנו את העיר אשדוד, על הנמל, על המרינה, על החול המגיע ממצרים לכאן וסותם את הנמל, וגם על רפול הרמטכ"ל ז"ל שנהרג כאן על השובר גלים בסערה הגדולה. אבל זה הסיפורים הקטנים, הנה עכשיו ציטוט מילה במילה – הסיפור הענק של בכור. אגב, באופן לא מתוכנן הסיגנון שלי ועל בכור הוא ממש תאומים. אנתנו באותו סלנג, אותו המור. מאד מקוה שתהנו. הנה לפניכם, בכור בשדיר ח'י. "לפני כמה שנים מגיע אלי בוקר אחד בחורצ'יק מירוחם, עם שני הבנים הקטנים שלו, שואל אותי: "בכור, תניד לי אתה אולי יודע איפה לדגוד? לאן כן במרינה. אצלנו בירוחם יש שלולית גדולה ליד העיר, כל ערב שבת אני והבנים לקוחים ענק תופשים דג בורי אחד או שניים לשבת, וחוזרים. אבל כאן זה ים ענק, עם מרינה ענקית בטח נתפוש יותר דגים" ככה אומר לי הבחור, ואני מצביע לו לכיוון דרום מערב של השובר גלים. "לך תדוג שם, יש המון דגים". איפה הוא חוזר אחרי שעתיים עצוב, שום דג בכור, שום דג. יש לך רעיון אחר איפה לדוג?". הצבתי לכיוון צפון, "כנראה בגלל הסחף הדגים הצפוני, תנסה שם" הצעתי לו "יש שם כמה דיגים ותיקים". לא יאומן, הוא חוזר אחרי שעתיים מדוכא עד הצאמות. "איפה בכור, אף דיג לא הרים אפילו שקית נילון. הבנים שלי

(מסכימים המחבר הרב קובי לוי הי"ו)

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

בס"ד גיליון מס' 96 סיון התשפ"ב
נא לשמור על קדושת הגיליון

מאמר של הודיה

הביכורים - מפתח לשמחת החיים

כמו שכתוב "ותען להם מרים".

עכשיו מובן, למה דווקא במצות ביכורים יש חשיבות מיוחדת לקיים את המצוה מתוך השקעה גדולה בפאר והדר. שכן, כפי שכתב המהרש"א שם (ביכורים פ"ג), כל הטקס הגדול של הבאת הבכורים היה כדי לעורר את השמחה שהתורה דורשת מהמביא ביכורים, כמו שכתוב בפרשת הבאת הביכורים: "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוהיך". מטרת שמחה זו היא לעורר את המביא ביכורים ואת כל הנוכחים להרגיש שבח והודיה נלהבים להקב"ה על מתנת ארץ ישראל ופירותיה. התהלוכה לירושלים עם הפירות מתוך שירות ותשבחות לה', היתה מעמד של העמדת הפירות המרהיבים שהקב"ה שם בארץ ישראל במרכז התודעה של המשתתפים, כדי שישמחו לטוב שה' ה' המדהים שהם מנצלים זה

בזמן שבת המקדש היה קיים, החל מחג השבועות, היו מביאים מכל קצווי ארץ ישראל את הביכורים ברוב עם מתוך שירה וזמרה, בטקס מלא פאר והדר, כפי שמתואר במשנה בביכורים פ"ג.

מפרשי המשנה מתקשים, למה דווקא בהבאת הביכורים עשו טקס כל כך מרשים, למה לא עשו כן גם בהעלאת פירות מעשר שני לירושלים ובכל עלייה לרגל במועדי השנה?

מסופר על הגרי"ש אלישיב זצ"ל, בעת שעבר ניתוח על ידי רופא שהגיע במיוחד מאמריקה, הוא ביקש

שילמדו אותו לומר באנגלית 'תודה רבה', ואז ניגש לרופא המנתח והודה לו באנגלית. שאלו אותו לשם מה ראה צורך ללמוד בעצמו לומר תודה, הרי אחד ממשמיו היודע לדבר באנגלית יוכל להודות לפרופסור בשמו. ענה להם הגרי"ש: "בחזרת הש"צ, את כל התפילה או יוצאים על ידי שמיעה מפי החזן, חוץ מקטע אחד שאנו אומרים בעצמנו, 'מודים אנחנו לך...'. מדוע? שכן 'תודה רבה' אי אפשר לומר על ידי שליחי".

למה באמת אי אפשר להודות על ידי שליחי? התשובה, שהודיה איננה רק הבעת מילים. הודיה אמיתית היא שהמקבל מעביר למיטיבו שהוא מרגיש מה שעשה בשבילו, ושעל ידי מעשיו התווספו לו רגשי אהבה והוקרה כלפיו. ערכה האמיתי של ההודיה נמדד לפי עצמת הרגש של האהבה שעומד מאחוריה. כאשר המקבל מודה בעצמו, אז, באמצעות הארת פניו ומנגינת הקול שמלווה את מילותיו, הוא מעביר למיטיבו את האהבה וההוקרה שהוא חש כלפיו.

בפירות ארץ ישראל ויתרגשו ויתלהבו מטוב נפלא זה כהנכה וכהקדמה להודיה הנרגשת שיתנו על טוב זה בבית המקדש.

לפי זה מתברר העובדה שקיימים דברים מיוחדים בהודיה שלא מוצאים אותם במצוות אחרות. כגון, מה שכתוב בשולחן ערוך (או"ח סי' נ"א ס"ט) "מזמור לתודה יש לאמרו בנגינה", שכן השמחה והאהבה שמביעים בניגון הן המלוות את האמירה והן מהותה האמיתית של ההודיה. בדומה לכך כתוב בספר 'דרך אמונה' לר' חיים קניבסקי זצ"ל (ביכורים פ"ג ה"י בשם המדרש) שיש למביא ביכורים לומר את ההודיה בניגון, כמו שכתוב "וענית ואמרת" שהיא לשון שירה

רגשות אלו הם מטרת חינו ומטרת הבריאה כמו שאמרו חז"ל (בר"ר א', ו') "בראשית - בשביל מצות ביכורים שנאמר בה ראשית" ברא הקב"ה את העולם, ועל כן כל תוספת רגש בקיום מצוה זו היא תוספת בהשגת התכלית של משימת חינו.

מצוות ביכורים לומדים את הדרך שעלינו להודות לה' על כל חסדיו. הקב"ה רוצה שהאדם יפקח את עיניו ויבין סביבו, יראה את היותו ואת הפרחים ... את השמים הכחולים ואת הדשא ... את השמש ואת הירח ... את המאכלים הטעימים ואת המשקאות המהנות ... את משפחתו ואת ידידיו ... יסתכל בכל הבריאה כולה מתוך שימת לב לכמה הנאה הוא מקבל מכל פרט ופרט ממנה, ויתרגש ויתפעל מטובו המופלא של בורא העולם - ויודה לו על העולם הנפלא שברא. יהי רצון שנזכה להיבט מואר ומרנן זה שבשבילו ניתנה מצות ביכורים ובשבילו נברא העולם. ■

פנינים של הודיה

פעם אחת התאונן אחד מבני ביתו של מן ה"חפץ חיים" על העוני הקשה השורר בביתם, ושאל מדוע הילדים צריכים ללבוש גם בחג את בגדיהם הישנים בעוד שבני השכן ממול זוכים לקבל בגדים חדשים. השיב על כך ה"חפץ חיים": "אנו הלא זכינו שעזר לנו ה' ואתם בני תורה וגדלים בדרך התורה. על זאת עלינו להודות ולחלל לה' יתברך. אשרינו מה טוב חלקנו! לא כן השכן שלנו. הוא עצמו לא זכה להיות בן תורה וגם לא חנונו ה' בבנים בעלי כשרון, אם כן במה ישמחו ויודו לה? ושרת הדין נותנת שלכל הפחות נתנו לה היכולת להלביש את בניו בבגדים חדשים ליום טוב, שלפחות בזה ירגשו אושר ויודה לה".

כתב בעל ה"יסוד ושרש העבודה" זיע"א בספרו (שער תשיעי, חובת המועדות): "אחיי רועי זרע ברוכי ה' בינים תביים למקום, מה מאוד ראוי לאדם בחג הקדוש הזה, זמן מתן תורתנו הקדושה, התמימה והגנוזה אלפיים שנה, לשמוח בלבבו יותר מכל החגים (כדאמר רב יוסף אי לאו האי יומא...) וראוי לכל איש ישראלי שיתעורר עצמו ביום הקדוש הזה הן באמצע התפילה, הן בלימוד, וביחוד בעת אכילה ושתייה, להכניס שמחה עצומה בלבו ובמחשבתו ויתן הודאה עצומה להבורא ית"ש ויתעלה שנתן חלקו וגורלו גם כן מעם הישראלי וזיכה אותו לעבדו ולשרתו בלמוד התורה הקדושה ושמירת מצוותיו הקדושים והנעלים יסודותיהם בעולמות העליונים הקדושים לאין קץ ותכלית. ודי בזה".

כנס הודיה לנשים

ערב ייחודי ומחזק בירושלים
הכנס ייערך א"ה באולם "בנות הדסה"
יום שלישי, כ"ט סיון, בשעה 20:00 בערב
רח' ירמיהו 17, ירושלים

ערב ממלא בשמחה,
באמונה ובהודיה לה'
לא כדאי לפספס!!

דמי כניסה: 20 ש"ח משתתפת

הגידול שנעלם בכוח התודה

יום רביעי ה' ניסן תשפ"ג

פסח מתקרב. ההתארגנות בכל בתי ישראל צוברת תאוצה. גם אנחנו עסוקים עד למעלה ראש עם נקיטות, נקיטות, נקיטות... וסחיבות. ולפתע, באמצע הכל, אני מרגיש כאב חד מפלח את הבטן שלי. דידיתי בקושי רב למיטתי. שם התפתלתי מכאבים עד שבחסידי שמים הם נרגעו. הודיתי לה' והמשכתי כמיני המשימות הרבות. לא חולפות כמה שעות והכאבים התחדשו ביתר שאת. כאבי בטן עזים ובלתי נסבלים. הזמנו אמבולנס. רעייתי נשארה בבית עם הילדים הקטנים ואבי, שיחיה, התלווה אלי לבית החולים. הגענו לבית החולים במהירות. קיבלתי משכך כאבים עוצמתי, ונשלחתי לערוך בדיקת אולטרה-סאונד. שם גילו שיש ממצא במעייים, אך לא מזהים מהו, ועל כן יש לערוך בדיקת CT. לאחר הבדיקה הזמנינו אותנו הרופא להכנס לחדרו. הרופא התיישב מולנו וסיפר שישנו גידול במעי הגס הגורם לחסימת מעיים. חשתי שאני עומד להתעלף. אני אדם צעיר ובריא, אב 8 לידים קטנים, כן ירבו... ערב פסח כעת... חשתי בתוך חלום בלהות.

"אני רואה שאתה כל הזמן עוסק בהודיה להקב"ה. אולי נעשה זאת בחברותא?" אבי התרגש וענה לי: "אני כל כך שמח שאתה אומר זאת... לא רציתי להציע לך להודות לה', כדי לא לאלץ אותך במצבך... גם חששתי שתקבל הרגשה שאני מודה לה' כשאתה סובל. זה היה צריך לבוא רק ממך..." כך ישבנו והודינו על אינספור המתנות שזכיתי לקבל מראשתי חיי. הודינו להקב"ה החל מיום הולדתי על כל שלבי ההתפתחות התקינים. על שזכיתי לגדול במשפחה חמה ואוהבת, על הורים יקרים שחינכו אותי בחינוך טהור, על תלמודי תורה ועל מלמדים נפלאים, על השתקלתי לישיבה קטנה מצויינת וכל כך פרחתי בה; אחר כך התקבלתי לישיבה גדולה כמו שרציתי... הודיתי על תקופת השידוכים ותקופת האירוסין ואחר כך על חיי הנישואין; על כל ילד וילד שקבלנו מאתו ית'; על שלום בית, פרנסה, בריאות, ועוד ועוד... כמה שהודיתי הרגשתי שזה אפילו לא קצה ממה שהקב"ה מרעיף עלינו. למחרת בבוקר שוב המשכתי להודות. הרגשתי שההודיה מקרבת אותי להקב"ה, ומרגיעה אותי מכל החששות והפחדים. לאחר שאבי סיפר לי על הקו המיוחד "קול תודה", הבטחתי שבלנ"ד כאשר אבריא ויסתיים הסיפור הזה אפרסם ב"קול תודה" ואומר נשמת כל חי ומזמורים לתודה.

יום ראשון ט' ניסן

השעה 8 וחצי בבוקר. אני מוזמן להכנס לחדר הבדיקה כדי לבצע את הבדיקה המכריעה. קודם לכן אמרתי נשמת כל חי ומזמור לתודה בכוונה. הרגשתי, שהתודה שזכיתי להודות ביומיים האחרונים לא היתה כדי לזכות לישועה אלא באמת הגיעה ממקום אמיתי של אמונה ובטחון. אני ממלמל מזמורים לתודה. הרופא בודק ובודק ושואל בתדהמה: "אני לא מאמין! לאן נעלם הגידול??!" הוא חוזר ובודק שוב אך אפס. הגידול נעלם כלא היה. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. אני משוחרר הביתה. חזרתי הביתה בצעדי ריקוד, בהתרגשות עצומה מול הנס הגלוי שהתרחש לנגד עינינו. ■

חזרנו חזרה לחדר בו אני מאושפז מנסים להחזיק את עצמנו ברגעים קשים אלו. ניסינו להאחז באמונה, לזכור שהכל לטובה, והכל מאתו ית' בחסד וברחמים. שכבתי במיטתי מותש ואבוד, והנה אני רואה את אבי, שיחיה, ממלמל שוב ושוב מזמורים לתודה. לאחר מכן הוא הוציא מכיסו את פנקס ההודיה האהוב עליי, שאתו הוא הולך לכל מקום, והתחיל לכתוב תודות להקב"ה. בביקור הרופאים הרופא הודיע כי משאירים אותי לאשפוז בביה"ח, וביום ראשון יערכו בדיקת גסטרו-סקופיה כדי לבדוק את סוג הגידול ר"ל.

שבת הגדול ח' ניסן

שבת המלכה פרשה כנפיה. זכיתי לחוות שבת מרוממת יחד עם אבי המסור ששהה לצדי. בשבת הזאת זכיתי לקבל מתנה יקרה: זכיתי להכיר את ההודיה לה'. להכיר את מתיקות ההודיה ואת הרועג והשלווה שהיא נוסכת בלב. היה זה כאשר ישבנו בחצר ביה"ח, ואמרנו קבלת שבת במנגינה. לאחר מכן פניתי לאבי ואמרתי לו:

בתרומה של 28 ש"ח מידי חודש יודפסו 200 עלונים בזכותך!

בתרומה של 56 ש"ח מידי חודש יודפסו 400 עלונים בזכותך!

בתרומה של 180 ש"ח מידי חודש יודפסו 1,285 עלונים בזכותך!

ההודיה לה' היא מתנה

היה אתה הפית' אלתה!

סגולה שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט ויעונוביא

סגולת הצדיק משפנט זיע"א

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משפנטס] **אמר:** מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב' חג השבועות ליל שישי חשפ"ב

גליון 83

תהנות ישירות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

ליקוט בענין לימוד התורה לרגל חג מתן תורתנו

ע"י כח התורה אפשר לשלום על התאוות

הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע נשאל פעם ע"י מושל עירו שהיה מלומד וחוקר גדול, על ריחוק בני ישראל ובפרט גדוליהם ומנהיגיהם מן הכיעור ודומה לו מחשש הרהור המביא לידי מעשה, בעוד שידוע בעצמו מגדולי ותשובי הגוים שלא נהורים בהרהור ואף על פי כן לא באים לידי מעשה. ויען ויאמר לו, שיש לכל אדם יצר רע המתפתה לעשות מעשים ומדות רעות, וכנגדו יש לאדם יצר טוב האומר לו עשה טוב. ולמדונו חכמינו ז"ל (קדושין לו.) שאנו נקראים בנים למקום, ולכן אנו נענשים על הרהורי עבירה שלא באו לידי מעשה (קדושין מו.) והטעם הוא כי יש לנו שט"ה מצוות לא תעשה שעונש הפחות הוא מלקות ארבעים, ויש עונשים חמורים יותר חייבי כריתות ומיתות בית דין, והשיעור הרע בא לפתות את האיש הישראלי לעבור על לא תעשה, אי אפשר לו בשום אופן לנצח שיעבור על ציווי אביו הקב"ה, ועם כל זה מנקה להתטא"ע"י שוכניו בתורה הרהורים רעים רח"ל, והישראל מדחה אותו ואת הרהורים רעים אלף פעמים יותר, וכשרואה היצר הרע שדוחה, או הוא בו ומשתדל מאוד להטעימו טעם העבירה ותענוג המעשה דוקא, על ידי שמטמא עינו ושכלו ואינו מניחו להתבונן שהתענוג הנראה לפניו הוא רגעי, ותענוג רח"ל מרובה וקשה אלפי רבבות פעמים, וגם רוב התענוגים המה מדברים המאוסים מאוד, ומחריבין הגוף גם כן. וכל זה עושה היצר הרע כי אין לו שום ברירה אחרת להביא בר ישראל לידי עונש, כי על הרהורים לבד אין להם שום עונש כאמור.

ווארט השבוע

והייתם לי סגולה

"והתנדו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשון" (במדבר ה')

הרה"ק רבי שלום מפראהבישט ז"ל בן הקדוש רבי אברהם המלאך ז"ל היה דרכו לדבר עם אנשי שלומנו מילי דחסידותא ודברי כוסח, פעם אחת בא לפניו בנו הקדוש מרוזין ז"ל בעודו ילד בעת דיבר הקדוש רבי שלום עם החסידים, ושאל הקדוש הרבי שלום ז"ל להרה"ק מרוזין ז"ל 'מה אתה אומר?'

השיבו 'הנה נראה לכל דבר נמצא כלי ששייך לו, היינו בית דירה של שרים מייפים אותו עם בארשת (חבדושת) יפה, ובית דירה פשוט עם מטאטא, ודיר של בהמות מנקים עם כלי ברזל הנקרא 'רידעל', ואתה מייפה אותם בבארשת והם צריכים 'רידעל', וד"ל.

כן, ועל ידי היראה מהש"ת אפשר לשלום על התאוה הטבעית שלא לעשות כמעשה הבהמה הטבעית. ונתפעל האדון מדברים נכוחים אלו.

קבלת התורה אף במילי דעלמא

וישב משה את דברי העם אל ה' (שמות יח)

הנה ביאור אלו הדברים הקדושים כן הוא, כי הנה ידוע מי שיש בו מדעת קונו צריך לראות בעיניו פקידא שלא יהיה אצלו שום שינוי וחילוק בין דרגין עילאין, הדיינו תורה ותפילה, ובין דרגין תתאין, והיינו מילי דעלמא ובחינות הנמוכים שישנן בעולם הן לקיום העולם והן לקיום הגוף והמין. רק שם שם לו תק

רגעא חדא. והנה הלא אתה מודה שמדי הרהור לא יצאתם, כי קשה לשבור הטבע האנושית, ולדחות בכל פעם ההרהור העולה על הלב והמוחו אי אפשר בעולם רק על ידי כח התורה והיראה שאנו מצווין על מידות עילאין הק' כידוע. והוא ישב משה, הצדיק אשר הוא בחינת הדרת, את דברי העם, הן המה הבחינות הנמוכין והדרגות תתאין כנ"ל, אל ה', ששבו ניצוצי המדות הק' למקורן העליון, והבן. ואף גם זאת לו, שאף מה שמדברין העם ומורה ותפלה ולא פרתת לעילא מאיזה טעם שיהיה, אוי הצדיק שיש לו בחינת הדרת יהיה מעלה ומנשא אותן אל ה', כי הוא המאסף לכל המתנות. ואף גם זאת כי כנ"ל מן המון עם, הוא מזכר אותן ומנשאן על למעלה למעלה בבחינת הדרת שיש לו, והוא 'וישב משה' [את 'דברי העם' אל ה'] והבן.

ואף גם זאת צריך לראות בבחינת הדרת שבעת שמדברים אליו המון עם בדברים פשוטין ונמוכין, להיות מעלה הדיבורים שלהם לעילא ולעילא, ואף אם שומע מהם איזה דיבור ואף גם זאת שצריך הצדיק שהוא בחינת הדרת לראות תמיד באם שרואה שיש דינים משוטטים בעולם ח", אוי ימתיקם בשורשן ויהפכם לרמזים גמורים. והוא 'וישב משה', היינו שמחזיר ומחפץ הצדיק בחינת משה בחינת הדרת, "את דברי", היינו דיבור קשה, שרומז לבחינת מדת הדין, והוא באמת מחמת המון העם חלילה, אמנם הצדיק משיב ומחזיר ומתקן אותם אל ה", הוא בחינת הרחמים הגמורין ומקור הרחמים, נאולת ישראל, ח"כ:

חבתי תהיה רבי שצריך שיהיה בבחינת הדרת וצ"ל אברק טאוועלעך בנבירה דומיה מנוי כב"ק ארטור הנכנס מרדכי וצ"ל סמאריהו העתקת התכנס נערה ע"י הרה"ק יחזקאל סיריהוי שליט"א והואו ב'משמיע שלום (השמיות)

עול תורה אף בדברים ששמים
הנה אנכי בא אליך בעב הענין" (שמות יט ט), וימשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים" (שם כ"ד)

השולח
הוא ישיב משה
הוא ימתיקם בשורשן
הוא ימתיקם בשורשן
הוא ימתיקם בשורשן

התורה הקדושה מלמדת תועים בינה שידעו הנתיב הסלול עבודת הבורא ברוך הוא לכל יחיה אצלו שום הפרש וחילוק בשום תנועה ובחינה, בין אהונו ברבין ובין אהונו וסורין, היינו בין מילין קדישין העילאין ובין מילין דעלמא התתאין, כי כולם באחד תורה אחת היא שם משה לפני בני ישראל, ובעובדא תליא כל מילתא ומילתא מכל מילין ההוין בעלמא. ומי שיש בו דעת קונו יביר העובדא עבודת הבורא ברוך הוא מכל הדרגין התאין והבחניות הנמוכין העילאין בעולם, ולא יתקבל בראם כי אם הלשבת מהם עבודות וחסודים ויחשיבם, כי גם הם יש התלבשות לבושי דקדושה עילאה, הן המה ספירות ומדות קדישין בעלמא, אשר יפה כוחם בשבעת ימי בראשית הנקראין בעלמא ימי הבנין. וכל הדרגת בחינות דעדו עליה דבר נש, לשם יכניס יעקב בחינת הדעת, וידע כי לא נתחוו במקרה חס ושלוה, רק להפיק מרעו חסו ה' המה באין, וסומך הוא ה' לכל הנופלים בראשית הבריאה, והבן, וימשמש בהן עד מקום שיש שכלו מנועה, כל אחד ואחד לפי מדרגתו, להעלות מהם תיקונין קדישין עילאין. ומה שהאדם נופל לפעמים לאיזה דרגת תתאה ונחיתה נמוכה, לשם יתבונן דעת שכלו להפיק משם ההתלבשות האלוהות שיש בהם, כי גם שם נגלה אליו האלהים, והבן.

והוא בסוד 'מושה' מבחינת הדעת, 'נגש אל הערפל' היינו אל הדרגת העליון והבחניות העבין והחשיכים, להבין ולהשכיל אשר גם שם האלהים כנ"ל, והבן. וזהו שאמר השי"ת בתורתו הקדושה, 'הנה אנכי בא אליך' ישראל עם קדוש, 'בעב הענן' היינו אפילו במדרגות העבנים הגשמיים, והן בעקא והן בחודו, ובכל מה שבראתי בעולם כל מה דעיון עולך, ויהי כבודי שיש אשנו מאבד מהם מהן, רק להשתמש בהן בקודש ולברר מהן הניצוצין דנורא קדישא, והבן.

גאולה ישראל, דף כז.

משה קיבל מסיני אף את הנקודות והטעמים שלפניו ומסרו בכתב

שמעתי מפי הרה"ח ר' אליעזר [גוננשיין] מה שאמר הרה"ק ר' שלום מפרוביטש זי"ע: איתא בגמ' (יומא כה) קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא נתנה, הרי לכאורה אברהם, מהו הרותא והחיידוש, אברהם אבינו היה נביא ולכן ידע מה חזון הברכה ב"ה, וגם היה צריך שיקימו בפועל, ואם כן איזה חיידוש יש בזה?

אלה הענין הוא אדמ"א (אבות א. א.) משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, אצל משה כתיב "קיבל" תורה, לפי שבתורה יש תאוות ונקודות ותגין וטעמים, וזאת לא היה יכול להיות בכתב כי אם בעל פה, מה שמסרו, ומשה רבינו קיבל הכל, כי השי"ת מסר לו בעל פה, אבל בכתב לא היו יכולים למסור הכל כי אם תאוות ותגין, ועל כן כתיב "מסרה" ליהושע אבל כתיב קיבל, הוא קיבל ואחר כך מסר רק מה שאפשר למסור, כדומגת אם יש לאחד מהם לכתוב או אפסרותו לכתוב הכל, אלא נשאר מעט בתמונה מה שלא ביאר בכתב. וזה הוא הפירוש בהגמרא קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא נתנה, אפילו זה מה שלא נתנה אלהים בתורה, שם בן קיים.

והיינו דאומרים בשמונה עשרה (תפלת מוסף לשב"ק) "כתבת" עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך "כאמור", היינו דעלנו נכתב בתורה הקדושה, אבל למשה רבינו נאמר הכל בעל פה מה שאמר אליו נתן ליכתב.

מכתב הרה"ח ר' דוב לוודמיר ז"ל, מה שמע בעת ששהה

במצה"ק כ"ק אדמו"ר מבאיאן-טשערנובין ז"ע, בשנת תרצ"א לפ"ק. נוסח לדינו ע"י נכדו הרה"ח ר' שמואל לוודמיר ה"ו ובנו הרה"ח מרדכי לוודמיר שליט"א

ע"י לימוד התורה באים לדיבקות בהשי"ת

ישמח את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנרה נבח השלחן על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע צפון" (שמות כה. לה). בפרשת תרומה סעודה א' אמר [הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע]: יש לךדקת, למה לא כתב הפסוק תיכף וישמח את השלחן מחוץ לפרכת על צלע צפון? כמו במנרה. אך יש לומר, דהנה בגמרא (יומא ג.) אמרו הדמוזב היה משוך אך קמעא לצד מזרח, כדי שיהיה השלחן ממש נוכח המנורה.

והענין הוא, על דרך שסיפר אביו מן [הרה"ק רבי יהושע מבעלזא] זצלה"ה מהר"ד שלום מפרוביטש זצלה"ה שכל עת היה הולך עם יבדורים הללו לית אתר פנוי מיניה, כך היה דרכו בקודש. ואמר מן צדלה"ה על זה, דסופי כולם מדיבורי הללו 'תורה', דלמי ידי כל לימוד התורה יבית לבוא למדרגה זו, לשעבד כל עניני גופנו להקדושה, וממילא באים לבחינה זו דלית אתר פנוי מיניה. והבן.

ולענין זה היה במשכן השלחן ממש נוכח המנורה בלי דבר מפסיק ולענין בנתיים, משוך דענין מנורה רומז לחכמת התורה, והענין השלחן רומז על עניני גופניות כמו 'שלחן מלכים', וכמו דאמרין בגמרא (בבא בתרא כה) הרוצה להחכים - דרים, להעשיר - צפון, וסומך מנורה בדרום שלחן צפון, ולא לרמוז דבעת עוסק בעניני גופניות הרומז לשלחן, צריך להיות המנורה עומד לנגד עיני - חנינו כח התורה, בלי דבר מפסיק, כדי לשעבד הכל אל הקדושה, ואז יש עמידה גם לעניני השלחן.

לזה יש לומר דזהו כונת פסוק, דרק עכשיו דכתיב 'את המנרה' ולה נבח השלחן, אזי יש מקום לשלחן, וזאת כתוב 'השלחן ותתן על' לזה 'צלע צפון'. אבל בלאו הכי אין כלל מקום להשלחן.

קבלת התורה דוקא מתוך ענוה

ה'מן מן התורה מניין' (תולין קל"ט).

הנה ביאור אלו הדברים קדושים, כי הנה התורה הק' באה ללמד תועים בינה, התועים מדרך ההשכל, שבחיותם מרביצים תורה ומצות, טועים וסוברים בדעתם שמן הסתם הגיעו ליעלות במעלות הקדושים והטהורים, ואמנם עינים להם ולא יראו שיראדם הוא סכלתם, ואינם מציצין וצופין להם ולפניהם שעדיין בחוץ היו עומדים, ותרותן את החוץ תרונן, כי הלואי לא היו מרביצים כל כך תורה ומצות, והיה יותר נאה להם ונאה לעולם, כי לא היה להם לא נבחות הלב שהיא [עבודת] כוכבים ומזלות ממש, ולא לשון הערקה וקנאה ושנאה ונקימה ונטירה וכיוצא בהם. גם תרבות את הדתן מן הקדש שחן כחררים המלוצים בשערה, בתלמיים בהן ממתת הרבצתם תורה בישראל, שמגודל סכלתם המה בחשיכה יתהלכו, ולא זכו ונעשה להם התורה סמא דמומא.

וזהו באמת פליאה שגשבה הוא, מה הדין הדחטא בכח התורה הקדושה, הלא ומי יתן והיה לבבם טוב, וזוים שיתהווה להם התורה סמא דחיי הנתוחתם הדרך האמת, להיות דביקים ומדובקים בהשי"ת.

וזהו מאמר תורתנו הקדושה, שמתמחה בפליאה גדולה שהיא 'המן', היינו את שיתוהוה האדם חלילה בחינת הכן

הרשע, 'מן התורה' שלמד 'מנין', היינו פליאה הוא על אינש כזה, מה הדין הוא, והלא מי יתן והיה חכם לבו והיה לבבו ליראה ולהאבה את ד' באמת בכח התורה הקדושה והנוראה האמתית, אמון, והבן.

קיום התורה רק כאשר כוון עליו

'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה' (ברכות טז. שבת פז. גיטין יז).

הנה מה מאוד פלא מאמר דברי קודש זה, כי הלא אדברה וחי' בהן. אמנם ביאור הדברים הוא, כי הנה התורה מלמדת את האדם דעה בינה והשכל שידע איך לגשת אל עבודת הקודש שפניהם כח הנה האמת הוא כי בכל הבחינות ובכל הדרגות שהאדם מהלך בהן בעבודת הבורא ברוך הוא, מדיטא התתנונה עד רום העמלות, יסוד ושרש העבודה הוא להיות האדם עוקר ומשבר מעיקרא דלבא כל דנדוד העטנוג והמתקוות שיש לו לעצמו מעבודת הבורא ברוך הוא ותמיד יהיו עיניו פקוחות על זה בחקירה ודרישה הדק היטיב היטיב הדק, בקרב מקורו וחושיו, אם כל אחד ואחד מחושיו הוא עולה לה' כולו כליל בקדושה וטהרה ואין בו שום מעג נכריה, ולכל יחיה עור בעין שכלו מלהיות משטה עצמו חלילה בבחינה זו, רק בכל תנועה ותנועה שמתנוועע בחושי' יפלט מעגל רגליו להליכן תמצית הנקודה לחקת ובווערת את הוא קודש בלתי לה' לבדו וכל העטנוגין והנאצין המתוקין והיראה והאהבה והשמחה קדישין עלאין שיש לו בעבודת השי"ת כולם כאחד יקריב אותם קרבן לה' לבדו, והבן. ואל יגע בהם געבת 'עצמו' חלילה, וזהו באמת צריך עיון השכל והוא הנה נאית לטהר האמת, וזאת ואז מסייעין לו וזוכה אל התורה ואל העבודה.

וזהו שאמרה התורה הקדושה, 'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית' בחינת העצמו' בהתורה ובהעבודה לכל יחיה בהם שום כמות העטנוג 'עצמו', והיינו דאמרי 'אינש' לתב טוב היכן אנתנו אינם שם', והבן.

שליחות האדם לעולם הזה הוא כדי שיעסוק בתורה

נמצא בכתבי החסיד מוה"ר יוסף חיים בוקשטיין ז"ל מה אמר כתב בבית הרב אדאי ז"ל לברדיטשוב בשנת תרנ"א, ואשר מהות הדברים הקהו"ש רבי אברהם"ש [מפרארהביטש] זצ"ל בנו של הרה"ק [רבי] שלום אליהו, "זורה השמש ובא השמש הולך אל דרום" [קהלת א-ה], מירוש, הולך האדם אל זה העולם בכדי שילמוד תורה שהוא חכמה, בחינת 'אל דרום' כאמור ז"ל (בבא בתרא כה) 'הוא החכם ירדים', 'סובב אל צפון' אמנם האדם פונה עצמו לבקשת הוהב וזכב יאתה', כלומר שליחותו של האדם על זה העולם הוא כדי שירדוש להחכים, היינו שיעסוק תורה ומצות שהם בחינת חכמה, והוא מסבב עצמו לצד אתר וזכב אל צפון, אל תענוג עולם הזה והכליו, ואינו זוכר כלל את צד הדרום, היינו שאינו רוצה להחכים. ואחר זה אמר 'סובב סובב הולך הרוח', כלומר רוח האדם הולך תמיד בסביבותיו 'אל צפון' ומזדמה בנפשנו שאוהו בקשת הוהב, 'זאל סביבותיו שב הרוח' כלומר עד שמכל סביבותיו של האדם לתכליתו (כמאמר הוהב [קהלת יז ב] 'והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה'), ועל כן בוודאי מי פתי יסור הנה לומר מהו זה נשלח לזה העולם, ע"כ.

גאולה ישראל, דף כז.

השלמות האדם

המעשה שהוא עולם הגשמי הוא עם הכסף והזהב שבו כולם רודפים אחריו, אך מה שהעולם רודפין אתר העולם הזה הוא מפני שהם רחוק מן התורה והמבורא ברוך הוא, ואינם מקושרים וחינו של כל דבר הוא התורה, ואורייתא וקודש ברוך הוא, ובזמן שנועדין את ה' על פי התורה אזי נעשה כביכול הקדוש ברוך הוא והעובד אדחודת אחד, ונמצא כל הנמצאים רודפין אתר אותו העובד, מאחר שהוא מקושר בהתורה בתרבוך ברוך הוא שהוא חי' הצינים, ונמצא כל הנבראים משתוקקין ורודפין ומקדישין את עצמם אצלו, כי כל דבר מקרב את עצמו אל שרשו, ואז עולם השלמות הוא ה' ונתת לו)

המעשה שהוא עולם הגשמי הוא עם הכסף והזהב שבו כולם רודפים אחריו, אך מה שהעולם רודפין אתר העולם הזה הוא מפני שהם רחוק מן התורה והמבורא ברוך הוא, ואינם מקושרים וחינו של כל דבר הוא התורה, ואורייתא וקודש ברוך הוא, ובזמן שנועדין את ה' על פי התורה אזי נעשה כביכול הקדוש ברוך הוא והעובד אדחודת אחד, ונמצא כל הנמצאים רודפין אתר אותו העובד, מאחר שהוא מקושר בהתורה בתרבוך ברוך הוא שהוא חי' הצינים, ונמצא כל הנבראים משתוקקין ורודפין ומקדישין את עצמם אצלו, כי כל דבר מקרב את עצמו אל שרשו, ואז עולם השלמות הוא ה' ונתת לו)

הילולא לצדיקאי

מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע א"ל לרגל יומא דהילולא חג השבועות תק"כ

תחתיו, והשיב 'מי שיתן לכם עצה לשבר את מדת גיאורת הוא יהיה לראש עליכם'. אחרי שנסתלק הבעל שם טוב ועלה לישיבה של מעלה שאלו התלמידים את המגיד הגדול רבי דוב בער ממעורטיש שז"ע שאלוהו התלמידים את השאלה הנ"ל. והשיב אשר מדת הגאות שייכת להקדוש

ברוך הוא לבדו כמו שכתוב (הילים צא ג) "ה' מלך גאות לבש", על כן אין שום עצה לעקור המדה הזאת וצריכים להלחם על זה כל ימי חיי האדם.

עוד מובא שם בשם הרה"ק רבי חיים מקראסנא זי"ע כי כל תלמידי הבעל שם טוב זי"ע היו כפופים אחרי הסתלקותו לתלמידו המגיד הגדול ממעורטיש זי"ע כי כאשר בא הרב המגיד אל מרן הבעל שם טוב אמר 'באה לפני תיבה מלאה נרות וצריך רק להדליק אותם'.

ולהשלמת הענין נביא את האופן שנתקרב מרן המגיד הגדול ממעורטיש זי"ע לרבו מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע. וזה הסיפור שמעתי מחסיד אחד כששמע מרן המגיד זי"ע משמו הגדול של מרן הבעל שם טוב ושכל העם נוסעים אליו ופועל בתפלות גדולות ונוראות. והנה המגיד הגדול זי"ע היה חרף גדול ובקי בכל השי"ס ובכל הפוסקים והיה לו עשר ידות בחכמת הקבלה והיה תמה על השמועות אודות גודל מעלת הבעל שם טוב. עד שפעם אחת נתיישב בדעתו שישע אל הבעל שם טוב כדי לעמוד על טיבו ולנסותו. אך אחר שיצא אל הדרך והתרחק מביתו דרך של יום ושתיים החחיל להתחרט, כיון שהיה מתמיד גדול בלימוד התורה ובדרך לא יכול היה להתמיד כמו בעת ששהה בביתו.

כאשר הגיע אל בית הבעל שם טוב ציפה לשמוע ממנו דברי תורה, אך הבעל שם טוב פתח את פיו וסיפר שנסע פעם כמה ימים בדרך ולא היה לו לחם לתת לבעל העגלה הערל, ונודמן להם שם גוי עני עם שק ובו לחם, וקנה ממנו את הלחם כדי לפרנס את בעל העגלה. וכן עוד כמה סיפורים כעין אלה.

כאשר נכנס שוב למחרת אל הבעש"ט הק' סיפר לו עוד כנ"ל שכאשר היה בדרך לא היה לו שחת לתת לסוסים, ועמד וסיפורים כעין אלו. והנה כל הסיפורים הנ"ל היו בנויים ומרומזים בחכמה נפלאה ורבה למבין, אך

הרה"ק המגיד לא הבין כל זאת ושא לאכסניה שלו ואמר למשרתו 'חפץ הייתי לשוב לשון כבר היום לנסוע למקומנו, אך כיון שכבר חשך היום וחשך גדול שורר בחוץ נלין כאן עד אשר תעלה ותורח מאור הלבנה, ואז נסע לדרכנו. והיה בחצי הלילה הכין הרה"ק את עצמו לצאת לדרך, והנה דפיקות נשמעו על הדלת. כאשר פתח את הדלת גילה להפתעתו את משרתו של הבעל שם טוב כשהוא אומר לו שהבעל שם טוב קורא לו. חזר המגיד אל הבעל שם טוב ששאלו 'יודע אתה ללמוד' והשיב כן, אמר לו הבעש"ט 'אכן כך שמעתי עליך שידע אתה ללמוד, האם יש לך גן כן ידיעה בחכמת הקבלה?'

בית הכנסת העתיק 'דער בעש"ט שוהל' בפיאטורא ניאמץ

נודע מה שאמרו רז"ל אור שבששת ימי בראשית היה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו כיון שראה שאין העולם כדאי לו עמד וגזנו לצדיקים לעתיד לבוא והענין הוא כי יש אור הגנוז בהתורה כי התורה נתלבשה בלבושין כמו שאמר דוד המלך ע"ה ברכי נפשי את ה' כי אור הגנוז יקר מאוד להשיגו ועל זה אמר דוד ברכי נפשי את ה' אך שאלהי גדלת מאוד להשיגן כי אוריותא וקב"ה חד על כן אמר הוד והדר לבשת בלבושין באופן שכל אחד יוכל להשיגו מהתורה כפי מה שהוא כך רואה דרך הלבושין הבהירות כי שמש ומגן ה' אלהים כמו שהשמש א' אפשר להסתכל בו כי אם על ידי מגן כך באלף אלפי אלפים הבהלות

צינן המצינות של הבעש"ט הקדוש זי"ע א"ל

אור עצמותו אור הבהיר אי אפשר לכל אדם להשיגו כי ממש על יד אור הבהיר יוכל להביט מסוף העולם ועד סופו וכמו שנודע זה ממעשים שראינו מבני אדם שזכו לכך כגון הבעש"ט נשמתו בנגויה מרומים שסיפורו עליו כשהיה צריך לדעת שום דבר פרטי אפילו מעניני בני אדם דבר גשמי היה מסתכל בהתורה ולומד בה בדחילו ורחימו ומדבק את עצמו עד שהגיע לאור הגנוז בתוכה והיה רואה בדבר שצריך לראות ממש כמו שאמרו מש"ס מסוף העולם ועד סופו. עכ"ל.

ונא השמש וזרח השמש

בספר כרם ישראל (דף ט: אות ח) מובא אשר קודם פטירת הבעל שם טוב שאלו אותו את מי יעשו לרבי

אור מופלא רום מעלה, אור בהיר בשחקים אשר האיר לכל העולם כולו בקע בעיירה אוקאפ בבית הגה"ק רבי אליעזר שהיה אז כבן מאה, והרבני שרה, עת אשר עיר וקדיש משמאי נחית עם הולדת בנו אשר שמו נקרא 'ישראל' השערות רבות נסובו אודות שנת לידתו, בין שנת תמ"ח לשנת ת"ס.

בהיותו נער כבן חמש קרא עליו אביו בשכבו על ערש דיו ואמר לו 'אל תירא מאיש מלבד מה' אחד. אהוב כל יהודי בכל לבבך וכל נפשך'. את דבריו אלו לקח עמו כצוואת אביו, שכן לאחר מכן השיבו הוריו את נשמתם ליוצרים, כאשר הנער הקט נשאר יתום מאב ואמו. ומאז היה נוהג להתבודד רבות בינו ובין קונו.

בעת אשר שימש כמלמד תינוקות בעיירה טלוסט החלו המקומיים להכיר בגדלותו ואף באו אליו כדי שייפסד דנינם ויפטר בניהם במקרה של חילוקי דעות. ויהי היום והגה"ק רבי אפרים שהיה מחכמי הקלויז בבראד היה לו דין ודברים עם אחד מאנשי המקום ויקרא לו שיבא עמו לעיור בראד שם יגמרו הדברים על פי ב"ד, ואמר לו הלה יש לנו פה מלמד מופלא בתורה נבא אליו ונסדר טענותינו, ומיד כשהגיע אליו אהוה הוויגו לבתו מרת חנה, וקשר עמו קשרי תנאים ואחר שנפטרה בדרך בא רבינו אל בית גיסו הרה"ק רבי גרשון מקיטוב ובידו כתב התנאים, ונשאה לאשה.

למד תורה מפי אהיה השילוני עד שמלאו לו י"ו שנים ואז אמר לו רבו כי בא עת התגלותו. אז הקים את בית מדרשו בעיר טלוסט ואחר כך במעוז 'בזו' והיה כל מדקש ה' בא אל בית מדרשו הדרות צמאנו ממקור מים חיים משיב נפש.

מעיינותיו יצאו להשקות את הגן ומשם יפרד והיה להרבה ראשים ע"י תלמידי הקדושים אשר הפיצו אור מעיינותיו על כל מני תבל. בספר שבחי הבעל שם טוב מובא מעשה הסתלקותו: בחג השבועות של שנת תק"ב ראו תלמידי שיעמד השעון הגדול מלכת וימלאו הדרה גדולה, ויען הבעש"ט הק' ויאמר 'ידעתי שעצב השעון, ואין אני דואג על עצמי כי יודע אני בבירור שאצא מפתח זה ותיקף אכנס בפתח אחר'. וישב על מטתו וצוה שיעמדו סביב מטתו ואמר לתלמידיו דברי תורה על העמוד שעולים מגן עדן התחתון לגן עדן היליון, וכן בכל עולם ועולם וביאר על סדר עבודה. ואחר צוה לומר 'ויהי נועם' ושכב וישב כמה פעמים, וכיון כבונות עד שלא שמעו חיתון אותיות, וצויה לכסות אותו בסדין והתחיל להודיעו כמו שהיה בעת ששמע בתפילת שמונה עשרה, ואח"כ חן מעט מעט רוא שגם השעון הקצר עצב מלכת. והמתינו עד בוש והניחו נוצה על חוטמו ורואו שנפטר.

אור שבעת הימים

כתב חותנו זקינו של רבינו הרה"ק מפראבהיטש זי"ע, הלא הוא תלמיד הבעש"ט זי"ע הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע (פר' שמות, ד"ה אך נודע) בזה הלשון:

ואמר שכן. ביקש הבעש"ט מנעורו משרתו שיביא לפניו את ספר עץ החיים והראה לו איזה מאמר אשר היו בו כמה שמות של מלאכים ושאלו אם יוכל לבאר לו פירושו. אמר לו הרה"ק רבי דוב בער ז"ע שיהיה צריך להתיישב ולעניין בו, וכך שוב ואחר כך אמר לו הפירוש, אמר לו הבעל שם טוב 'אינך יודע כלום'. חזר הרה"ק המגיד ז"ע ועניין בו שוב ואמר לבעל שם

הפשט שאמרת נכון היה, אבל הלימוד שלמדת היה בלי נשמה. כאשר ראה כל זאת הרה"ק רבי דוב ז"ע אמר 'פה אשכב אי איתיה', ושלה תיכף את משרתו שישבו ויסע אל ביתו, והוא נשאר בהיכלא קדישא של רבו תעל שם טוב הקדוש לבקש תורה מפיו ומבאר מים חיים, ולמד אצלו דברי חכמה גדולות ועמוקות.

הקשר של רבינו הרה"ק רבי שלום שניא מפראגבישט ז"ע מדבר דין ודיון עם מן הבעש"ט הק' והמגיד מחזקוני

מובא בכתבי הרה"ק ר' מרדכי אהרן פישמאן ז"ל, אשר פעם אחת כאשר אילכו קורצא בי מלכא זוקני חסידים טענו כנגד רבינו הרה"ק מפראגבישט ז"ע בפני חותניו זקני הרה"ק מטשערנאביל ז"ע על שמתפלל בשעה תשע ועד אז רואים אותו ישן, ויאמר להם הרה"ק מטשערנאביל ז"ע שהוא ידבר עמו בזה הענין, ובבוקר אחר ש' נחום גמר תפילתו, התמונן ליכנס לחדר נכדו בשעה שעדיין שכב על מטתו והיה נדמה להם כישן, אך כשפתח הדלת נעמד ולא נכנס החדרה רק נסוג אחור וסגר הדלת בעדו.

שאלוהו החסידים מדוע לא נכנס אל הדרו, ויאמר: איך יכלתי ליכנס ולהפריע לו, בשעה שראיתי את מורי ורבי הבעש"ט הק' ז"ע עומד אצלו מצד אחד, ומורי - זקנו - המגיד הגדול ממעורטש ז"ע עומד מצד השני ומדברים עמו ברזי דרוין.

רבינו הרה"ק מפראגבישט הגיח היחוד שנמשך הבעש"ט לקרב הגאולה

סיפר אדמו"ר הרה"ק רבי מנחם נחום מפאנאוויטש ז"ע (ברם ישראל דף כא; נכסת ישראל דף 132) כי בעת שנגור על ישראל להגלות מארצם קרא הקדוש ברוך הוא את הס"מ ואמר לו, הנה אתן לך את ישראל לגולה לאלף שנה, ולא רצה הס"מ לקבלם באמרו שכבר ראה סופו של מלך פרעה וסופו של מלך נבוכדנצר, כי מרה היתה אחריתם, ומה לי לקבל אותם לגלות ואחר כך לקבל עונש תורה. ורצו להספיק לו שנים שיהיו ישראל בגלות באלפי שנה ולא רצה אפילו עד כמה, עד אשר הוכרחו למסור לו יחוד אשכנז אשר בו תלוי כל ענין הגאולה, ואמרו לו שהיחוד יהיה נמסר בידיך וכל זמן שלא יהיה נעשה היחוד לא יהיה רשות לשום מלך ושרף לגלות סוד היחוד הזה, רק יהיה נמסר בידיך, וממילא לא תוכל ישראל לגלות, כי בדתו שיהיו ישראל מוחלטים בידו לצמיתות. וענין שם שהארץ בכל ההשתלשלות שניסו הצדיקים מן רשב"י והאר"ק ועד הבעש"ט הק' התלמידים המגיד הגדול ממעורטש ז"ע השיג היחוד ולא היו יכולים, עד שמסר לרבינו הקדוש מפראגבישט ז"ע אשר תיכף שם אל ליבו איך שכל הצדיקים על עלתה בידם, על כך בחר דרך כסות והסתיר דרכו בקודש, ונסק בכל מיני תענוגי עולם ובדברים הגשמיים, עד ששימר את הס"מ ונדמה לו שהוא מזה דליה, והס"מ לא נשמר ממנו וגילה לו את כל מצפוניו, עד שזקנינו הרבי שלום גנב ממנו את היחוד.

יהיה כאשר התחיל הרה"ק רבי שלום ז"ע לעסוק ביחוד הגאולה להיות בלעדין, ואז שמח הס"מ מאד וקיבל את בזה, והתחיל להרעיש עולם מי גילה רז זה לשום אדם. וישאל את מלאכי מרום ויענו כולם שלא גילה שום אחד מהם, עד שבא אל מלאך הס"מ וצחק ממנו מאד אך שילדו אשה הישג ממך את היחוד בערמה. והיה כשמועה זאת הבעל דבר, רק בהלה לזקנינו הרבי שלום רבי להמית אותו. מיד שינה הרה"ק רבי שלום כסות ולשונו,

טוב 'מה שאמרת' הוא הפשט הנכון, ואם מעלתו יודע פשט יותר טוב יאמר נא ואראה עם מי האמת...! אמר לו הבעל שם טוב 'עמוד על רגליך', ונעמד. פתח מרן הבעל שם טוב הקדוש ז"ע והחל לומר את המעלה, ותיכף נתמלא כל הבית כולו אורה ואש מלהטת סמביותיו, ורואו בחוש את המאמרים הנוכרים. ואז אמר הבעל שם טוב להרה"ק רבי דוב בער ז"ע,

עד שהלך אל השוק וקנה עוף אחד מן הערלית, ובידו הקדושה נתן המעות ליד הערלית, וכשראה זאת הבעל דבר, נדמה לו שהוא מוכת דליה, ואף על פי כן שאל אותו מפני מה עסקת לא ביחוד הוה. והשיב לו 'אל תאמין לזה, כי אני מהכח שלך ומסטרך דילך, ואם אתה רוצה שיהיו ישראל תמיד בגלות עם אני רוצה בזה. אכן כאשר ראה הס"מ אשר אור הגאולה מתנוצץ בכל יום יותר, רץ עוד הפעם אך המלאך מט"ט ודרש ממנו להגיד לו מי גילה רז זה, וצחק עוד יותר ממנו. ובא אל זקנינו הרבי שלום ואמר לו, מניח אני את כל העולם כולו, ולא אעסוק רק בך ובצאצאך אם לא תגיד לי את האמת, או גילה לו זקנינו את האמת, רק אמר להס"מ 'אני מבטיחך כי מעתה לא אעסוק עוד בהיחוד, רק לזרעי אמשוך להם נשמות מתחת כסא הכבוד, אשר לא ידאו ולא יפחדו ממך בנפש רק הגופים שלהם יפקירו מיזם הוולדם.

הרה"ק מפראגבישט ז"ע עם מן הבעש"ט ותלמידו המגיד מחזקוני על נשוא הרה"ק בעל התניא על שחרורו

עוד מובא בכתבי הרה"ק רבי מרדכי אהרן פישמאן ע"ה אשר בעת אשר ישב הרב בעל התניא במאסר, אמר פעם כי היום יצא לחפשי. כי בלילה ההוא ארץ בחלום את רבו הקדוש [המגיד הגדול ממעורטש ז"ע] עם רבו הקדוש הבעל שם טוב, ועמם ילד קטן, ואמר לו המגיד הק' כי ביזם מתח יצא לחפשי. וסיים מרן המגיד ואמר 'אפשר מיינסטו אין מיין זכות אדער אין דעם רעביס'ן זכות, ניין! 'אולי תתשוב שבוכתי או בזכות מורי ורבי הבעל שם טוב הקדוש? לא! והראה באצבעו על הילד הקטן הלא הוא נכדו הרה"ק רבי שלום מפראגבישט ז"ע ואמר 'אין זין זכות וועסטו ארויס גיין פרייא' (בזכות תצא לחופשי).

המגיד מחזקוני הרה"ק מפראגבישט ז"ע שיגדל יתור מפיני כבודו של הבעש"ט

סיפר אדמו"ר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע (דברי דוד ליקוטים, עמ' קעב) שפעם אחת היה הרה"ק רבי ברוך ממעורטש ז"ע אצל זקני המגיד ז"ע [ממעורטש] והיה עומד עם הרב רבי שלום מפראגבישט שהיה אז ילד קטן, והיה אוזניו בידו שרביט כדרך התינוקות, ונטל השרביט והכה את הרה"ק רבי ברוך פעם ושתיים, ולא אמר לו המגיד כלום. אחר כך רצה רבי שלום להכות לרבי ברוך פעם שלישית ולא הניח אותו להכות. והסביר זקני המגיד ז"ע'א וטעם שלא הניחו להכותו פעם שלישית, כי במכה הראשונה שהכה פעל בזה שלא היה רבי ברוך גדול ממנו, ובמכה השניה פעל שיהיה שזה לפני ברוך במדרגתו. וכשרצה להכותו עוד הפעם, רצה להכותו שיהיה הוא גדול מרבי ברוך, ולזה לא הניחו המגיד מפני כבודו של הבעל שם טוב, שהיה הרבי רבי ברוך נכדו.

כל ליל שישי עם פראגבישט
פשטחש בשגולת הזכרת שמו של הרה"ק מפראגבישט או בהזכרת שולחנותיו וכסאותיו הטהורים

במסגרת חיזוק ופרסום הסגולה ללמוד את משנתו ולהזכיר את שמו של הרה"ק מפראגבישט, ובמיוחד בליל שישי, הזמן המסוגל לזכות לישבת שמחה' בכותו, דבר שהתפרסם משמו של הרה"ק מטשפנשט, מארגונים מוסדות סטפנשט התועודיות ליל שישי בשיבה על קברו של הרה"ק מטשפנשט בהיכל התורה בגבעתיים, במהלך ההתועודיות מתארחים ובאים קבוצות חבורות חסידים או תלמידי ישיבות מרחבי הארץ המגיעים ביחד עם המשגיח או ראש החבורה שלהם, ומוסדות סטפנשט מארגנים את החלק הגשמי, שולחנות ערוכים בכל טוב, סעודת מצווה הכוללת את כל מעדני ליל שישי.

במהלך אחת ההתועודיות התאחרה הכנת הסעודה, והאברכים המשתתפים בהתועדות כבר נכחו במקום בטרם הגוש המאלכים, ראש החבורה נשא דברי תורה וחסידות, והרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א מוכר לראש דברים משנת בעל הגאולה הרה"ק מפראגבישט, מכיין שהשולחנות היו עדין ריקים, אמר הרב סלמון עתה התחדש לי פשט חדש בדבר הסגולה המפורסמת להזכיר את זכות הרה"ק מפראגבישט בכל ליל שישי, כאשר נאמר משמו של הרה"ק רבי אברהם מתתיהו מטשפנשט לחסידו הרה"ק רבי נחום לזרועי אבד"ק קלישקוביץ ויאס בשם אביו הרה"ק רבי מנחם נחום שפרסם את דבר הסגולה כי אם לא יודעים מה לספר מהרה"ק אזי שידברו אפילו בן ידיע הייליגע טישען עין בעין, וכזה קלדמוסין שתחברו אודות אמרה פלאית זו (או בגלגליוני סעלת שלום 41), ואף אנו נענה ונאמר חלקינו.

דהנה מצינו דבר סותר לתלמוד, מצד אחד בענין אכילה, הגמרא בע"ז (ב) מביאה את הגויה שלא לאכול פת עכ"ל ויין נסך מהטעם 'גרו על פייתם ושמונם משום יינן, ויין משום בנותיהם. הרי לנו דאכילה ושתייה מושכת את האדם ומקרבת אותו לכל הסועדים האחרים, וכן יאתא בגמרא שנהדרין (ב"ב) נקיי הדעת שבריושלים לא היו מסיבים לסעודה א"כ היה יודעים מי מיסב מהם, ואולי הוא מרואי טעמא. מאידך לגבי לימוד תורה מצינו שרבי מאיר למד תורה מרבו אחר שיצא לתרבות רעה, והגמרא מביאה בחגיגה (א"פ) רבי מאיר רימון מצא תובו אכל קליפתו זוק, משמע דבלימוד התורה אפסד להפריד ולחלק בין התוכו החיובי לבין החיצוניות של רבו אחר. ואפשר דתורה מוגא ומצלא, ולולא דמסתפינא הייתי אומר שעדין אנו רואים כאן שבאכילה ושתייה היו נהירים יותר, ומדה טובה מרובה של נכנס יין יצא סוד, ושתיית יין בסעודות מצווה גדולה לגימא שמקרבת. ולעניינינו רואים כעת שהשולחנות עדין ריקים, וזה אולי מה שאמרו, דאם אין יודעים להזכיר דבר מה מתורתו של דברי גרויסער ר' שלום, אזי שלפחות ידברו מהשולחנות והכסאות, וכוננתם לזכר על שולחן ידברו ב"ש ולעקב, ובזכות זה נזכה לגדולה לגימא שמקרבת, ויצא סוד התורה, אכיה"ר.

טוב לחסות בה'

לקי"י
שעון קיצי!
הדלקת נרות: 19:23
ציאת השבת: 20:15
רבינו תם: 21:10
ע"פ אופק תל אביב
ה' בסיוון תשפ"ב

החתונה שלך!

נשא התשפ"ב. ערב חג שבועות

עומדים אנו שעות ספורות טרם התקדש יום מתן תורה – חג השבועות. כשנשאל יהודי שומר מצוות מצוי מהי עבודתנו בחג מתן תורה, הוא יענה: "ללמוד כל הלילה". כשנשאל יהודי מסורתי מה עושים בחג השבועות, הוא יענה: "לאכול עוגות גבינה ומאכלי חלב". ובכן, מה האמת?...

מספרים על אשת חיל צדיקה שזכתה בשעה טובה להגיע אל שנת הנישואים העשירית שלה עם בעלה. היא החליטה כי לרגל המאורע המיוחד, היא תערוך קבלת פנים מיוחדת לבעלה. היא קנתה לבעלה ספר מיוחד שכה אהב ורצה. היא לקחה קלף מיוחד וכתבה בו ברכה ארוכה בחרוזים. היא הכינה בעצמה עוגה בעלת שלוש שכבות עם קצפת ודובדבנים בראשה.

הבית קושט כולו בכרזות עליוות ופרחי נייר, לצד עלון קיר יפה וענק במיוחד בו היו תמונות מחייהם המשותפים, בתוספת כיתובים מחוייכים. הכל היה נראה מושלם ומוכן לחגיגת שנות העשור לנישואיהם.

והנה, הגיע הרגע הגדול. בעלה שב מהכולל כשהשולחן עטוף במפה ססגונית, ומטעמים משובחים ערוכים עליו. המנות הוגשו לבעל בזה אחר זה, האשה הדליקה את קלטת שירי חתונתם, לדאוג שכל האירוע יהיה נפלא, בעוד הבעל עובר על עלון התמונות של שנות הנישואין. אלא, שלפתע הבחינה כי בעלה אינו נראה כל כך מאושר, ודבר מה מפריע לו לשמוח בשלימות.

"מה קרה?", שאלה בתמיהה, "האם האוכל לא טעים? אולי תרצה שאכבה את המוזיקה? המתנה שקניתי אולי לא מתאימה?". הבעל צחק וחייך. "האוכל טעים במיוחד, השיר שמתנגן ברקע – משובח נפש, והמתנה? מוצלחת עד מאד, ממש לפי טעמי. אך חסר פה רק דבר אחד, שגורם לחיסרון... והוא העיקר – אנא שבי בעצמך ליד השולחן, כדי לחגוג יחדיו את יום הנישואין".

רבותיי, כשאתה שואל אנשים בחוץ מהו חג שבועות תשמע תשובות שונות: "בשבילי זה לימוד כל הלילה – משמך", "שבועות שלי זה אמירת התיקון", אין כמו העוגות גבינה של שבועות, התפקיד שלי לקשט בפרחים את הבית וכדו'. עומס של פרטים, כולם נכונים וחשובים. אך עיקר העיקרים אשר לשמו התכנסנו הוא – "תנאר בלָה מאד נתעלָה, קַבְּלַת יום זֶה" (פיטס אהרות לחג שבועות). בחג השבועות מחדש הקב"ה את קשר הנישואין שבין החתן והכלה, בינו יתברך ואנחנו, בניו אהוביו. זהו הזמן בו אנו עומדים עימו תחת החופה. זהו יום מתן תורה. יום שמח ועצום השייך לכל יהודי, ובפרט לאלו שקשורים בעבודות אהבה כל השנה לעסק התורה הקדושה. זהו יום של שמחה לאנשים וגם לנשים, כי ביום זה בחר בנו הקב"ה מכל מיליארדי האמריקאים והסנינים, המוסלמים והיפנים להיות שייכים אליו.

העוגות גבינה, הפרחים בבית, הלימוד בלילה – כולם חלקים מיום הנישואין, אך עיקר השמחה שזכינו להיות שייכים בלעדית לבורא עולם יותר מכל עם. על זה אנו שמחים ומאושרים ביום הזה. אמת, כי חסרים אנו בלימוד התורה ובקיום המצוות, אך למרות הכל, ביום זה רוצה בורא עולם שנרגיש שאנו האנשים המיוחדים בעולם שזכינו להיות הכלה של בורא עולם ע"י התורה שנתן לנו.

חג השבועות לא ניתן רק לגברים, הוא שייך במלואו גם לנשים וילדים אשר הוא יום חתונתם האישית על מלך מלכי המלכים שבחר בנשים ובילדים, להיות חלק מהעם הנבחר אשר התורה היא השומרת על החיבור בינינו. לכן 'חציו לה' בלימוד התורה המחברת בינינו, ו'חציו לכם' באכילה ושמחה על הזכות!

זנווג הגון: דניאל ולרן
בן בא אורנה, ניר בן ציפורה.

לידה קלה: רעות בת רויתל.

זש"ק: שולמית בת איריס, יסכה בת מוזל. הדר בת נחמה, סתיו בת ורדה, אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, ערב שמשון בן חחיה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. חזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן מינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן ג'יה. פרחיה בת טוביה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שרירן ספיר ספאתי בת לאה. עלווה בת מוזל טוב מלכא. משה לוי בן מתיקה מרים. רוני אהרון בן מוזל כהן. פנתס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמה. גלילי הכהן בן כוכבה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת מוריס בן מרימה פיניש ת.נ.צ.ב.ה!

מעלת חג שבועות
(1) מובא בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל:
"סגולה נפלאה בשעת קריאת 'עשרת
הדברות' בחג השבועות, לכוון לרפואה
שלמה על חולה, וזוהי סגולה שיתרפא
בע"ה, כעין שעת מתן תורה על הר סיני
שכל החולים נתרפאו".

(2) כתב בספר 'בן איש חי' (שנה א' פרשת במדבר)

חג שבועות

"לימוד התהילים ביום השבועות הוא
צורך גדול שבו נפטר דוד הע"ה ויעלה
לרצון יותר, ולכן כל אחד ילמוד
התהילים כולו ביום השבועות".

(3) כתב רבי חיים פלאגי זצ"ל (שוער לכל חי)
סגולה בשם 'ספר מעשה הצדקה': "ערב
שבועות - יפריש צ"א (91) פרוטות
וישלים על שיעור ב' פעמים ב"ן (בן
בגימטריה 52. כלומר: 2*52=104) ויתנם
לתלמיד חכם עני ועניו, והוא תיקון לעוון
אדם הראשון ועוון העגל ולפגם הברית,
وهוא סגולה לחשוכי בנים ולקירוב
הגאולה - 104 ע"ה".

לערוך שולחן ביום השבת מבעוד יום
עבור יום טוב אסור, משום הכנה.
אוכל קפוא: בפריוז או במקרר המיועד
לסעודת הלילה מותר להוציא בשבת
שיפשיר. מלבד דגים לא מבושלים
שמוקצה הם.
(4) מותר להתרחץ ביום טוב כל גופו,
רק במים שחוממו על ידי דוד שמש.
יזהר מסחיטת השערות או המגבת
ועדיף להשתמש בסבון נוזלי.
(5) הדלקת נרות של יו"ט היא רק אחר
צאת השבת ע"י העברת אש מנר
נשמה שדולק מערב שבת.
בגמר ההדלקה תיזהר שלא לכבות
הנר, אלא תניחו בנחת שיכבה מעצמו.
(6) סדר הקידוש בליל שבועות הוא
יקנה"ז: יין - 'הגפן, קידוש - 'אשר בחר
בנו מכל עם'. נר - 'בורא מאורי האש'.
הבדלה - ככתוב במחזורים.
(7) מותר לברך 'מאורי האש' על נר
יו"ט. ומומלץ לברך על שני גפרורים.

הלכות חג שבועות התשפ"ב
(1) יש להכין נרות שבת וחג מערב
שבת גם עבור יו"ט מפני שאסור
להכניס אח"כ. כמו כן יש להשאיר נר
נשמה שדולק לפחות 26 שעות בכדי
שיישאר לחג.

(2) סעודה שלישית בשבת זו אף
שזמנה עד השקיעה, ינהג בחכמה שלא
לאחרה יותר מ- 16:00 ולא ימלא בה
כריסו כדי שיאכל את סעודת הלילה
של החג לתאבון. ומכל מקום, אם
אוכל לאחר 16:45 טוב שלא יאכל פת
יותר מכביצה (54 גרס).

(3) הכנה משבת ליו"ט: אין להכין שום
דבר משבת ליו"ט, אלא ימתינו עד
צאת הכוכבים (20:00). ולכן, צלחות
שאכלו בהם סעודת שבת, לכתחילה
אסור להדיחן לצורך הלילה, אך אם
יודע שישתמש בהם במשך היום או
שהלכוך מפריע לו ופוגם בעונג שבת
מותר.

מו"ר הרב יצחק זילברשטיין

חשק לתורה - כיצד?

אחד מגיסיי שליט"א, שהוא מגדולי הדור, הביע פעם בפניי
התפעלות יתירה מהמחזה שנגלה לפניו באחת הישיבות, בעת
שפתח את הדלת בהיכל הישיבה וראה את אלפי התלמידים
היושבים ושוקדים על תורתם.
'כשראיתי את כבוד התורה עצום שהיה בהיכל הישיבה,
קיבלתי חשק התורה, אמר בהתרגשות.
מעיד אנכי על הגאון ההוא שליט"א שלא התחיל ללמוד
היום, וגם לא אתמול... הוא נולד בתוך הגמרא... ובכל אופן,
גם הוא קיבל חשק התורה כשראה את
ההתקהלות ההמונית של הלומדים בבית
המדרש.

כדי לקבל חשק בלימוד התורה, לא צריך
אפוא ללכת להפגנות, וגם לא להמתין
לקיום המצות הקהל, אלא ללכת לישיבה
הנ"ל, או לכל מקום שבו יש מספר רב של
לומדים, ולהשתתף בקידוש השם העצום,

ומיד תיכנס בלבנו חשק התורה, זעם החשק בה ילמדו
לדעת את השם, ויזכו לטובה, וישמח ה' במעשיו כפי
שמבטיח 'החינוך'.
ובאשר לשאלה האם כדאי לבזבז כספים על הנסיעה להיכלי
הישיבות הללו, התשובה היא: כן. האם לבטל תורה כדי
לנסוע לשם? גם כאן התשובה תהיה: כן. כי אם 'החינוך' אומר
שזו הדרך לרכוש את חשק התורה, יש לעשות כן בכל מחיר
שיושת עלינו. שנזכה לראות את ילדינו הולכים בדרך התורה!

פתח הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: "שאלת השאלות
המושמעת כיום בנושא החינוך, היא, כיצד ליטוע בתלמיד
אהבת תורה אמיתית? הורים ומורים באים ושואלים, מה עוד
ניתן לעשות כדי שילוד תהיה חשקת-התורה, ושנזכה
לראות אותו יושב ולומד בשמחה ובהנאה?

שאלה זו מתעצמת בכפליים בשל ההנאות המדומות
המבצבצות במשעולי הרחוב, ורבים, בעיקר צעירים, מדמים
נפשם כי מדובר בהנאות אמיתיות ונמשכים אליהם.
מה ניתן לעשות?, שואלים כולם.

אחת התשובות נעוצה לדעתי בדברי
רבינו 'החינוך' במצות 'הקהל' שהיתה
בבית המקדש בו הכל היו עולים למקדש.
שכאשר ישמעו כולם על ההתקהלות
ההמונית, ישאלו למה עושים זאת, ויקבלו
את התשובה שמצוה זו היא כדי ל'שמוע
דברי התורה שהיא כל עיקרנו והודנו
ותפארתנו'. התוצאה מכך תהיה שגם הם יספרו בגודל
שבחה והוד ערכה, ויכניסו הכלב לבם חשקה, לשון הצדיק.

אם כן, נעוץ בדברי הגאון גדול 'החינוך' יסוד גדול:
יש לשלוח את התלמיד למקום לימוד של רבים, ועל ידי
שיראה כל כך הרבה לומדי תורה היושבים במקום אחד,
והוגים בתורה, תיכנס חשק התורה גם בליבו.
המעלה הזו המושגת על ידי מצות הקהל, יכולה גם לפעול
בדרך אחרת, ואתן דוגמא לכך.

ישיבת סלוצק ומרן בעל 'אבי עזרי', הרב שך זצ"ל נשאר בחור בודד, מבלי שידע היכן הוריו. היתה לו רק חולצה אחת ומכנס אחד, אותם היה מכבד בעצמו ליד הנהר בכל ערב שבת וחזור ללבושם. שנה שלימה אכל הרב שך ממאכלים שהביאה לו אשה צדקנית, שריחמה עליו. הוא ישב לבדו בעזרת הנשים של בית הכנסת שהתרוקן מבאיו ואשר ברחו מאימת המלחמה, ולמד. היתה לו רק מסכת בבא בתרא אחת ורשב"א קרוע, וזהו. אותם הוא למד יום יום, חודש חודש במשך שנה שלימה. לימים, סיפר מרן הרב שך זצ"ל ואמר: "דעו לכם, כי זאת היתה השנה המאושרת ביותר בחיי. למדתי בה את מסכת בבא בתרא, עם הרשב"א, מאתיים פעם!!!".

אנשים ברחוב מחפשים סיפוק ואושר, אך במקומות הלא נכונים. הם חושבים כי אם ירכשו את הרכב שרק חלמו עליו ואת הדירת – גן שכל חייהם רק ציפו – אז הם יהיו מאושרים. כמה גדולה אכזבתם כאשר הם משיגים את מבוקשם ונותרים רעבים ושואפים לרכב טוב יותר, טלפון מחודש יותר, ודירה מרווחת עוד יותר. מדוע הם אינם מרגישים סיפוק?... עונה הגאון מוילנא מפני שהעולם הזה דומה למים מלוחים – כמה שתאגור ותצבור תהיה יותר רעב. יש לך מאה – תרצה מאתיים. הדבר היחיד שנותן רוגע ואושר לנשמה זה אך ורק לימוד התורה וקיום המצוות. אדם יכול ללמוד תורה כל היום, לקבל מלגה זעומה בכלל ולהרגיש סיפוק והנאה עצומה, עם כל הדחקות. מדוע? כי אין הנאה כהנאת התורה. מי שאין לו את זה – לא מבין כמה זה חסר לו. ומי שכבר זכה לזה – אינו מסוגל לוותר על זה, שזה הוא האוכל לנשמה בשני העולמות.

כבוד הרב, יש לך אולי בדיחה על שוטר תנועה? אמרתי לו: "אני אספר לך: יום אחד, שוטר תנועה תפס שיכור הוסע ברכב. השיכור אמר לו: "קח מאה דולר, רק תעזוב אותי". השיכור נוסע כמה מטרים, ואז עוד פעם הוא רואה שוטר. הוא פונה אל השוטר ואומר לו: "תעשה טובה, קח מאה דולר רק תעזוב אותי". הוא נוסע כמה מטרים, עוד שוטר. "קח מאה דולר, תעזוב אותי". הוא אומר: "תגידו, אתם השוטרים התלבשתם רק עלי היום? מה רק אני נמצא בכביש?".

עונה לו השוטר: "לא מותק שלי, אם תביא לי עוד מאה דולר אני יוציא אותך מהכיכר, אתה מסתובב בתוך הכיכר כבר שעה...". רבותי זה מצחיק, אבל תראו איך נראים חיים של אנשים שאין להם תורה ומצוות – על מה הם חושבים כל היום: אוכל וכסף, כסף ואוכל. הם מסתובבים בעולם ללא שום קורת נחת וסיפוק. רק יהודי הזוכה לטעום את טעמו של שיעור דף יומי מתוק, רק אשה שטעמה שיעור במוסר ששינה את חייה לטובה, שיעור הלכה שנתן ידיעה איך לחיות חיים יותר טובים וקרובים לה' – יודע כי הוא העונג הגדול בעולם. וכלשון הזהב של רבנו אור החיים הקדוש: "כי אם היו בני אדם מרגישים במתיקות התורה – היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם כסף וזהב למאומה". בזמן מלחמת העולם הראשונה התפזרה

עם ישראל המתין זמן רב לקבלת התורה. והנה, הגיע הרגע הגדול. עם ישראל מתייצב תחת ההר, רוצה לקבל את התורה, אלא שאז הקב"ה כופה עליהם הר כגיגית ואומר להם: "אם מקבלים אתם את התורה – טובט, ואם לא, שם תהא קבורתכם". רק רגע, מדוע לכפות עליהם? הרי הם חיכו עד עתה לקבל את התורה? ועוד, מדוע דימה זאת לכפיית הר כגיגית – מה מיוחד בגיגית? ענה הרב מיכאל לסרי ואמר: "רבותי, מה זה גיגית? אם ניקח בעל חי ונכפה עליו גיגית, מה יקרה לו? הוא יסתובב בלי סוף ימינה, יראה שאין מקום לצאת ויסתובב שמאלה, וכך חוזר חלילה עד שימות. כך בדיוק פנה בורא עולם לעם ישראל: אינני מעניש אתכם בכך שאני כופה עליכם את ההר כגיגית, אלא אני ממחיש לכם כיצד נראים חיי של יהודי ללא תורה. אדם ללא תורה מסתובב בעולם סביב עצמו: עובד בשביל שיהיה לו מה לאכול ולשרוד. ואז הוא אוכל בשביל שיהיה לו כח לעבוד. עובד בשביל לאכול, ואוכל בשביל לעבוד. כך כל החיים שלו סביבון ללא שום מטרה או תכלית. מחפש לעשות כסף ועסקים כאילו הוא הולך להישאר בעולם לנצח. לעומתו, יהודי שיש לו כל יום שעה של לימוד תורה, רק הוא יכול להרגיש ולהעיד כמה אושר וסיפוק הוא מרגיש. כמה הנאה עילאית של תענוג שאין בשום ריווח והצלחה שבעולם. כי האור הגדול בעולם טמון רק בשעה הזו שאתה מתיישב ללמוד תורה. לכן ה' כפה עליהם הר כגיגית, לומר להם, כי אם לא תקבלו תורה תחיו כמו חיים בגיגית – ריקנות ללא שום סיפוק ומטרה עד יומכם האחרון. באחת ההרצאות שמסרתי במשטרת ישראל, אמר לי שוטר: "תגיד לי,

"אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד" – קובעים רבותינו ואומרים כי הלומד תורה 'בימינה', לשם שמיים – זוכה לאריכות ימים בעולם הזה. ואך הלומדים 'בשמאלה', שלא לשם שמיים – זוכים לעושר וכבוד מפני שהאור שבתורה כה גדול ומשפיע שפע לכל העולם, וכל העולם עומד על לומדי התורה!

העולם הבא של האשה

מתוך 'אין' 1072

יום אחד, פנה רב לחברו – רבי חייא ושאלו: "אמור נא לי בבקשה, עיקר שכר הגברים בעולם הבא הינו על לימוד התורה. אך במה יזכו הנשים לעולם הבא?"

שמע רבי חייא את שאלתו וענה לו: "גם האשה זוכה בעולם הבא בשכר שעוזרת לילדיה ולבעלה ללמוד תורה, מזרזת אותם אל בית הכנסת, ושולחת אותם אל בית המדרש". נשאלת השאלה: הרי נשים מחויבות במצוות רבות, ומדוע שאל רב את רבי חייא במה הן זוכות לעולם הבא? וכי חסרות להן מצוות שבשכרן יזכו לעולם הבא?

עונה הגאון מוילנא זצ"ל ואומר: כתוב בפסוק: "כי נר מצוה, ותורה אור". כל המצוות שקיבלנו הם כמו נר המאיר באור קטן רק את סביבתו, לעומת התורה המשולה לאור השמש המאיר את כל העולם אף ביום המעונן ומבשיל הפירות והירקות. לכן, שאל רב: הרי נשים אינן מצוות בלמוד התורה, וכיצד יזכו בעולם הבא לאור הגדול של מי שעסק בתורה? השיבו רבי חייא כי הן זוכות לאור התורה בכך שעוזרות לבעליהן ללמוד תורה ומגדלות את בניהן לתורה. מסביר הפני יהושע: "נמצא כיון שהן מסייעות לבעליהן ולבניהן ללמוד תורה לשמור ולעשות כל תרי"ג מצוותיה, הרי שהן כשותפות ללימוד ולתפילה ויש להן שכר אף במצוות ולימוד תורה שלא נצטוו עליהם". פעם אחת, פנה מרן הגרי"ח זוננפלד זצ"ל לאחד ממקורביו ואמר: "בטוח אני כמעט במאת האחוזים כי אזכה לשבת בגן עדן. ומדוע?... שהרי רעייתי שולחת אותי כל יום מהבית אל בית המדרש בכל יום בבוקר."

היא איננה יודעת אם אני לומד טוב או לא. היא מבחינתה הקדישה את כל יומיה ללימוד התורה. לאחר פטירתה, יובילוה לגן העדן ויושיבוה על כיסא מלכים, כיוון שאיפשרה לבעלה ללמוד תורה. וכשיגיע יומי לעמוד לפני בית דין של מעלה, איני יודע מה יפסקו לי: אם אזכה לשבת בגן עדן או לא, אך טענה אחת תהיה לי: "אמנם לא מגיע לי גן עדן בזכות לימוד התורה שלי, שכן אולי היה הוא חסר או חלילה עם פניות,

אך רעייתי הרי מקבלת גן עדן בגללי – וכי לא מגיע לי דמי תיווך שבזכותי היא קיבלה גן עדן?!"

וכך כותב רבנו החיד"א (ראש דור, קדושים) בשם הראשונים כי אישה הטורחת עבור בעלה שישב וילמד ומדרבנת אותו, אולם, הבעל לומד לא לשם שמיים או מבטל תורה, אזי למרות שהבעל הפסיד את שכרו, היא מקבלת שכר מושלם! מסופר על הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, אשר יום אחד ניגשה אליו אשתו ואמרה לו: "בעלי היקר, אולי תכתוב ספר עם חידושי תורה משלך?". הרב השיב לה באכזבה כי אין לו חומר מיוחד משלו שבביל לכתוב ספר. "רק רגע", פנתה אליו הרבנית, "משהו קטן יש לך? חידוש אחד? שניים? – אז תכתוב אותו ואני אדפיס אותו". כך אספה חידוש אחר חידוש שלו, עד שברבות הימים נאספו כל החידושים

לספר מפואר המשרת כיום את עולם התורה הנקרא: "אבן האזל". "הספר הזה שייך כולו לאשתי הרבנית בילא הינדא ע"ה", אמר הרב בסיום הוצאת הספר.

מסופר כי רוחות ההשכלה השפיעו רבות על יהודי אירופה. יצחק – היה נער צעיר הלמד ב"חיידר" בהתמדה ושמחה, אך סקרנות רבה החלה להתעורר בו על המתרחש באסיפות המשכילים והמודרנים.

חלק מחבריו כבר נתפסו ברשת ופרקו את היהדות מעליהם, והנה החלו דבריהם להתחיל לחלחל אל ליבו של יצחק הקטן. באותו ערב עמדה להיערך עוד פגישה כזו של מובילי ההשכלה, כשיצחק התכוון להשתתף בה.

נרגש הוא חזר הביתה מבית תלמודו, מצפה להשתתף באסיפה האסורה. אלא, שלהפתעתו, נדהם הוא לגלות את שולחן הבית ערוך בפאר והדר, ואת אימו לבושה בשמלה חדשה.

"זו השמלה שהכנתי לקראת נישואי אחותך בקרוב, אך כיוון ששמעתי שסיימת בתלמוד תורה מסכת שלימה, אין עבורי אירוע יותר שמח מכך!". השולחן הזה כולו לכבוד הסיום וגם הבגדים המיוחדים שלי."

יצחק התרגש נורא, הוא הרגיש כמה הדבר חשוב לאמו, והחליט שלא להגיע יותר לאסיפות המשכילים. ההתלהבות של אמו מהסיום מסכת גרמה לו לבעוט בכל המפריעים ולהיות דבוק אך ורק בתורה.

לימים הוא נהיה רבי יצחק הוטנר, אחד מגדולי הדור שהעיר שהכל בזכות אמו. תעודדי את הבעל והילדים, תתרגשי מכל התקדמות שלהם בלימוד, תראי להם שזה חשוב לך, ותהני מהשכר בעולם הזה ובעולם הבא!.

ההקדטה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: גאולה בת דבורה, משי אטדג'י, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאנאץ, אבשלום בן ווולט, יונה בדיחי בת תורקה. זיווג: אביחי בן גאולה. לע"נ: אמיר בן גור, בוריס בן ברכה. יונתן הבקוק בן שולה.

תלגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מפע"ל אח"א
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

מזל טוב לחתן המפואר אדר פלאח ורעייתו לרגל יום נישואיהם. שתזכו לבניין עדי עד!

איזו בקשה היה רשבי" מבקש
חידה אילו היה בזמן מתן תורה?

תבאנו תבאנו תבאנו תבאנו
תבאנו תבאנו תבאנו תבאנו
תבאנו תבאנו תבאנו תבאנו

העלון מוקדש לעילוי נשמות
יעקב משה בן לבנה
רוח ה' תניחנו בגן עדן

{ אז נדברו }

פרשת נשא (בחר"ג: במדבר) | חג השבועות תשפ"ב | לסדר: "כי הם חיינו" | גליון מס': 559

הצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נדדה להשתתפוכם

הוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747845

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת לחזור מט
(46 ס')

בארצאי: "נדדים פלוס"

בטלפון: 0799-654324

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

מאמר חובה לקראת מתן תורה ליעזרת נשים, לתלות על המקרה...

הגיעה שעת האפס... הספירה לאחור כבר בעיצומה ובעוד שעות לא רבות עומדים אנו למרגלות הר סיני... בשעות כאלו מרוממות... זו ההזדמנות לשרח מסמך מבהיל... הייתי קורא לזה טיול!!! והפעם הטיל הזה מיועד לכיוון של עזרת הנשים... נא לשמור מסמך זה ולקחת אותו עמוק ללב... ---

כולנו מכירים את הגמ' ביומא (לה:); עני עשיר ורשע מגיעים לדין ושואלים כל אחד בנפרד מפני מה לא עסקת בתורה?? העני טוען; עני הייתי וטרוד במזונות... אומרים לו: כלום היית עני יותר מהלל... העשיר טוען; הייתי טרוד במזונות... אומרים לו: כלום היית עשיר יותר מר' אלעזר בן חרסום וכו'. והרשע, אומרים לו: כלום היית נאה יותר מיוסף וכו'... ואז הגמ' מסמכת ואומרת: הלל מחייב את העניים!!! יוסף מחייב את הרשעים!! ור' אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים!!! עד כאן מה שכתוב בתלמוד בבלי... **אבל!!! מצאתי באבות דרבי נתן מציאה נפלאה,**

כתוב שם (בפרק ו) שעקרונית יש עוד משהו שמצטרף לרשימה של ה"מחייבים"!!!
תנחש מי?? רבי עקיבא!!! גם רבי עקיבא יכול לחייב... את מי?? את מי שאתה רוצה... את כולם ביחד... **גם את העניים,** שכידוע: הוא היה עני ואביון, מתגורר באוצר תבן ומתפרנס מחבילי עצים... והיה לו גם עבר 'עשיר' של מי יתן לי ת"ח ואשכנו כחמור... ובסוף הוא גם היה עשיר בין היתר והיו לו שולחנות של זהב ועולה למטה בסולמות של זהב... בקיצור: עקרונית רבי עקיבא מחייב את כולם... גם את העניים... גם את הרשעים שרוצים לקרוע את הת"ח כדג... וגם את העשירים... אבל אל תשאל... **בסוף לא!!!** בסוף רבי עקיבא לא מחייב... לא מחייב אף אחד... הוא לא נכנס לרשימה לא של הלל... ולא של יוסף ולא של ר' אלעזר בן חרסום...

מה קרה?? למה?? למה פתאום רבי עקיבא פרש מהתביעה?? למה הוא כבר לא מחייב??

תקשיב טוב טוב: האבות דרבי נתן מתאר שם שמתחיל כמין משא ומתן בין רבי עקיבא לכל מי שהתבטל מתורה... ר' עקיבא טוען להם: למה התבטלתם מתורה??? אומרים לו: עניים היינו, עונה להם רבי עקיבא: נו... אז מה, גם אני הייתי עני ובכל זאת עסקתי בתורה... אומרים לו: היינו מטופלים בילדים קטנים בבית... עונה להם רבי עקיבא: אז מה... גם אני הייתי מטופל בילדים קטנים ובכל זאת עסקתי בתורה... ואז הם טוענים לו טענה נוצחת:

מפני שזכתה רחל אשתו!!! רבי עקיבא: **אתה לא יכול לבא אלינו בטענות**... היתה לך אשה רחל!!! שהיה לה אהבת תורה... היא נתנה לך את כל הגיבוי... וממילא אתה כבר לא יכול אלינו בטענות... **וזהו!!! כאן כביכול מסתתמים טענותיו של רבי עקיבא,** כאן רבי עקיבא יצא מהתמונה של הפרקליטות, הוא כבר לא יכול לבא אל אף אחד בדין, ולמה??

היתה לו אשה שהיה לה אהבת תורה עצומה... וכשיש כזה דבר בבית, זה יותר חזק מהכל!!! גם אם יש ילדים קטנים בבית... גם אם אתה עני ואביון... וגם אם אתה עם הארץ שרוצה לנשוק תלמיד חכם כחמור... אם בסופו של דבר מחכה לך בבית אשה שיש לה אהבת תורה עצומה וכונות בלתי נדלית לתורה, זהו!!! אין לך יותר חזק מזה!!! אין לך כבר שום תירוץ!!!

זה מסר מבהיל!!! איזה כח יש לאשה... אמנם!!! התלבטתי אם לכתוב את זה... כי המסר הזה הוא קצת פחות אידיאלי לנו... לציבור הגברים... אנחנו עלולים לקחת את זה כקלף מיקוח... הנה... יש לי תירוץ למה אני פחות לומד כי אשתי לא כ"כ מגבה אותי...

אבל!! כמה שזה "פחות טוב" לגברים... המסר הזה הוא קריטי לנשות ישראל של דורנו

אדרבה... את המסר הזה אנחנו ניגח הביתה!!! ונתלה אותו על המקרה!!!

נשות ישראל הצדקניות: לא בטוח שאתן מבינות את גודל עוצמת ההשפעה שיש לכן עלינו באהבת תורה שלכן... יש נשים שחושבות שבית המדרש הוא מקום ששייך רק לעזרת גברים...

אבל לא!!! ממש לא!!! ואנחנו הגברים מבינים את זה הכי טוב... בסופו של דבר מי שיש לו הכי הרבה השפעה על הלימוד שלנו זה הבית!!! זו האהבת תורה שמגיעה מהעוד שכבר...

אנחנו כעת לא מדברים על הסמאות ששגורות על הלשון בית של תורה וכו'... אנחנו גם לא מדברים על ההתמסרות העדרית לצאת מהבית כדי לפרנס... כמה שזה חשוב ומגיע כל הכבוד להתמסרות... אבל סו"ס ברגע שזו הנורמה כיום... הרי עיקר האהבת תורה לא מתבטאת בזה... עיקר האהבת תורה זה הלבו!!! הנשמה!!! השמחה שמוקנת מהבני בית בזה שאנחנו הולכים בלמוד תורה... וזה דלק כשבילנו... רבי עקיבא כבר לא יכול בטענות לאף אחד... ברגע שהיתה לו אשה כמו רחל הוא כבר לא יכול בטענות למי שלא היתה לו כזה אשה...

כאן אתנו!!! כל אשה נשואה יכולה לקבל החלטה שאני מדרבנת את בעלי לצאת ולקבוע עיתים לתורה!! אני שולחת אותו בשמחה שישב וילמד... וזה חייב להגיע מעזרת הנשים!! ורק משם!!!

אני דווקא לא מדבר על אשת אברך!! גם בגלל שהיא לא זקוקה למסר הזה... וגם בגלל שעד כמה שזה נהיה ממסדי... בא נעקוף את המסד... בא נעקוף את המערכת שנקראת כולל ואברך... בא נדבר על קביעות עיתים לתורה בערב!! בערב כולנו נמצאים באותו מקום... בערב כולנו בבית... בין האברך ובין הבעל בית... ובערב לכולנו יש את כל התירוצים המוצדקים למה לא ללכת למבית ללמוד... תמיד יש את הילד התורן שלא נרדם ואת המטלות שלא סיימנו איתם... ומי שלא ילך ללמוד למה לא ללכת לסיבה מוצדקת למה הוא לא יכל לצאת מהבית... וכאן המקום של רחל להגיד לבעלה: זה בסדר... אני אהובת שאתה לומד! תעשו מזה עסק... ותשכנעו אותנו שזה העונג שלכן... כמובן שכל דבר צריך להיעשות בצורה מכבדת ובדרך התורה... לא לחפור יותר מידי ביידישקייט של הבעל... בכל דבר צריך שיקול דעת (ושכל) בל נשכח: כה תאמר לבית יעקב!!! הקדים הכתוב אשה לאיש...

כמה הבהרות בהקשר לספר על לימוד התורה.

בשעה טובה זיכני ה' להוציא ספר על לימוד התורה סמוך ונראה לערב חג השבועות.

אני רוצה לשתף אותך בקושי מוחזר ובלתי צפוי שעמד בפני הוצאת הספר הזה. סוף סימתי לכתוב את הספר... הכל כבר כתוב... אפילו מוגה... ואז הלגתי לשלב שצריך לחפש שם!!! שם לספר... פה פתאום נתקעתי... לא הצלחתי בשום אופן למצא שם לספר... חודש ימים אני שובר את הראש ומחפש מתחת הרצפה שם שמאפיין את התורה ולומדי... ואין!! לא מוצא!!! טוב... התייאשתי... עברתי לשלב של העיצוב של הכריכה... איזה איור או תמונה תהיה בכריכה של הספר... משהו כזה שמבטא אהבת התורה ולומדי התורה... ושוב... אל תשאל... העסק נתקע!!! אני נכנס לחשוב על רעיונות... כבישים... מטוסים... הר סיני... צ'ק פתוח... שמים תכולים... ותכלס... לא הצלחתי למצא עיצוב כריכה לספר!!!

ניסיתי לפזל מינה ושמאלה... אולי אסתכל קצת בציורים של מלכות וקסברגר... אולי יש שם ציורים שממחישים משהו ששייך לתורה וככה אכנס להשראה... ניסיתי להסתכל בכל מיני קמפיינים ומציג על ישיבות וכוללים... אולי יש שם איזה עיצוב מרגש שמבטא את התורה... כלום!!! בקיצור: מה מתברר?? **לתורה אין צבעוני!!! התורה "לא חזקה" בשיווק!!!** התורה לא יחצנית!!! התורה זה משהו פנימי שמי שמחובר לזה מתרגש מזה... ומי שעומד מבחוץ לא תצליח לרגש אותו מבחוץ... לתדהמת גיליתי: שאין ציור מרגש שיכול לבטא את התורה... תנסה לחפש... לא תמצא... תבדוק את זה: כשעושים קמפיין על צדקה או חסד או תפילה... יש לגרפיקאי מרחב מתרוץ... עושים לך איזה רקע מרטיט של שערי שמים או בית שמת לנופל... יש תמונה איך לצבוע ולהחיות את זה ולסחוט ממך דמעות... אבל כשמדובר בקמפיין של תורה?? אם תשים לב אין!!! אין שום איור או עיצוב מרגש... מה הדבר היחיד שיש? **תמונות!!!** התיעוד כמות שהוא! מראים לך תמונה של בית מדרש מלא... מביאים לך תמונה של שני בחורים לומדים חברותא... מראים לך תיעוד מכל הבתי מדרשות של מיר... זהו!! זה מה שיש!!! מרגש אותך? טוב... לא מרגש אותך?? נשארתי בחוץ...

על זה נאמר: "תורה מונחת בקרן זוית כל הרוצה יבא ויטול..." "תורה מונחת בפניה... לא מושכת תשומת לב מיוחדת... אם אתה רוצה תבא ותנסה לזה... תתחבר לזה ואז תגלה את האור האינסופי שלה... ואם לא תפנה לקרן זוית ולתבני פונט להתחבר לזה... התורה תשאר בקרן זוית שלה והיא אף פעם לא תגלה לגרות אותך בסממנים חיצוניים!! זה כוונת מדהים... רק עכשיו שמתי לב לזה... **תורה לא משקיעה שקל בשיווק!!!**

אשרינו זיכניו שבתוך ים החיצונית והרדיונית של דורנו... יש אי אחד בודד של נטו פנימיות ברוך אלוקיני שבראנו לכבודו... ונתן לנו תורת אמת!!! זה משהו אמיתי!! אמיתי לגמרי... אבל תרגם... חצי כסף וגם עיצוב... אבל הכאב ראש היה שווה ולו בשביל המסר הזה... **יחזיר יקר: תורה זה לא פרסומת רחוב**... אל תחכה שהתורה תמשוך לך את העין... אל תצפה שהיא תשווק את עצמך... אתה תנסה לבית המדרש... תתפוס גמי קרן זוית ושם יתקיים כך- משוך עבדך אל רצונך... ירוץ עבדך כמו איל לבית המדרש...

על"פ כמה הבהרות נקודתיות בהקשר לספר שאגב... שם הספר **"המסולאים בפז"!!!** ובכן: שלא יהיה מקח טעות!!! הספר הזה אמנם מדבר על תורה!!! אבל הוא **נטו ספר חזרתי!!!** התכנים של הספר מאוד סנטיים... הספר לא מדבר לא על מעלת לומדי התורה ולא על חשיבות לימוד התורה... הוא גם לא מדבר על בית של תורה... **מש לא!!!** **בא נניח את זה ככה:** אשתו שאלה אותי, מה לענות לנשים ששואלות מה הנושא של הספר? אמרתי לה: תגידו להן, שזה ספר **"מתכונים לגברים !!!"**

כן... כמו שבעולם הנשי יש המון ביטוי לתחושות וערכות והמיית לב... עדיין יש בכל מטבח את 'ספר המתכונים'... שכמה שהתוצאות שלו הם מתוקות ויריבות לחיך... אבל עצם התכנים של ספר המתכונים הם הוראות מתכניות... חצי כוס סוכר וחצי כפית מלח... אין ירועים מיוחדים בספר המתכונים... אדרבה... כאן צריך להתרכז ולא לשים ביצה אחת פחות... ולא חצי כוס סוכר אחת יותר... **על אותו משקל**... אמנם הנושא של האהבת תורה ובית של תורה הוא נושא מתוק... אהוב וחביב... שברגע שרק מניחים את היד על המקלדת... הלב נשפך... והעיניים ברוקות ודומעות... הרגלים כמעט מקפצות... ונישמה ונעלז בדברי תורתך... אבל עדיין!!! סוף גם שם צורך בחבורת מעמלים לפרנסתו... והספר הזה מתמקד בפרנסתם...

לא רק לעוגת דבש של חג השבועות יש מתכון מדויק!!! גם ללימוד התורה יש מתכונים... אמנם יש שלל מתכונים... אבל בלי מתכון כלכל... לפעמים עלולים לעשות טעותות... והי רצון שבחנה השבועות הזה לא תנחסה בעוגת גבינה שיצאה בטעם של נעל... אבל זה קורה... ולצערו בתורה זה גם קורה... ו... וכשהתורה מאבדת את הטעם מחוסר מתכון... זה קצת יותר משמעותי מעוגה שלא יצאה טוב... אז בשביל זה יש ספרי מתכונים על תורה!!! ולא אלמן ישראל... יצאו כבר הרבה ספרים מתכונים... וגם אני כתבתי ספר מתכונים... אז עכ"פ זה ספר מתכונים מבית אז נדבר...

עוד מילה אחת: התכנים של הספר לא מיועדים לבחורים מישיבה קטנה!!! אבל!!! הם כן מיועדים עבור אנשים שעמלים לפרנסתם... זה עקרוני וסופר עקרוני!! מושגים מה יש יהודים שעמלים לפרנסתם שחושבים להם שהשטלע נשקרת תורה מאויש ותפוס ומשורין לאברכי כולל ולבחורי ישיבה... זו טעות טראגית שעולה להם במחיר חייהם!!! יהודי שעמל לפרנסתו יכול לעשות שטייגן גדול בלימוד תורה... אני יכול לומר באופן אישי שבנסיונות הקיימות רוב שעות היום אני נאלץ לעסוק בכתיבה... ואני מתפנה ללימוד שעות בודדות ביום לא יותר מהידי שעמל לפרנסתו... ואז מה... אני בכל זאת ממשיך לעשות שטייגן... ואפילו לכתוב ספר על תורה... כך שהספר הזה לגמרי לגמרי שייך ליהודים שעמלים לפרנסתם!! אתם בתמונה ולגמרי בתמונה... ועל זה נאמר: כי לא דבר ריק הוא מכך כי הוא חייבים... אם ריק הוא מכך- אם החלטת שתורה זה משהו ששייך לאברכי כולל ולבני הישיבות ואילו אתה ריק מזה... תדע לך שזו החלטה נטו שלך!! מכך הוא ריק!!! כי זה לא נכון... שטייגן אפשר לעשות תמיד... ואדרבה... דווקא מי שכבר נמצא בשוק האכזרי של העבודה ויודע לעמוד על שלו... דווקא הוא כלי מחזיק ברכה שיכול בכל רגע נתון להחליט להיכנס לעניינים... כמובן שאברכי כולל תמיד ישארו הדמות של נרז הבריאה שאליה אנתנו נושאים עיניים מעריצות!!! הם תמיד ישארו השבט לוי שהוא קודש לב... אבל לא שבת הלוי כלבדך.....

בחסדי ה' וברחמי... כסייעתא דשמיא זיכני ה' להוציא את הספר על לימוד התורה, הנקרא בשם "המסולאים בפז"

(בעמודה השמאלית נכתבו כמה הבהרות נחוצות בהקשר לספר)

נעשו מאמצים גדולים במירון נגד כיוון השעון שהספר יספיק לצאת עוד לפני חג השבועות... ולאחר כל המאמצים זה אכן יגיע לפני... אבל מומש בדקה התשיעים... אם לא יהיו מניעות ועיכובים, הספר י"ה יגיע למקדים (בדלהלן) **ביום ששי ה' בשבועות!!!** ערב חג השבועות **ולא לפני כו!!!**

(תורה מעומק לב לזי שהביע נכונות להקדיש את העי"ט שלו כדי להביא את הספרים לכל מוקד הפצה. יטלם ה' פעלך...) תורה מעומק לב לכל המפצעים היקרים בכל עיר ושכונה שמקצים מומנם ומפטריותם לצורך זיכוי הרבים,

והכי הכי: תודה לכל חתני התורה, תופסי התורה ונעמליה שבעצם בקדמות כאלהא דהיי ממששים על כולנו שפע של תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים...

כל הספר הזה חותר להתנתקות בדרבם ולשאוף לגדולות בתורה... אנו ה'... זכני להרבות חיילים לתורה, שיהיה ספר זה לתועלת להגדיל תורה ולהאדירה.

מוקדי המכירה שברחבי הארץ:

- ירושלים**
- רח' הנחמה 10 קומה ב'
- גבעתי שאול**, רח' ברן' פז-אול- 849-054
- בית וגן** - משפחת נוישטיט רחוב הרב פראנק 29
- הר נוף - 053-3148861
- זוממה** - המ"ג 29 - 052-7682281
- רמות ד'** - רובין 47 - 054-8419684

מודיעין עילית

- רחוב קצות החושן 14, 052-7174781
- הפזן חיים 14 - משפחת דרבקין - 089742750
- פיצויה בראשית** - 052-7137444

אופקים

- משפחת שפירא: 053-4112035
- אחיסטך** - שרגל - 052-7171721 שבת אשר 9
- אחיסטך שלב ב' 0534162979

אלעד

- 03-9073067
- אשדוד** - הרב צור - 050-4120311
- ביתר עילית** - אזור רמי לוי - 052-8450998

בית שמש

- נהר הירדן 9 רמה ב' - 058-3294147
- בני ברק** - קיבוץ גלויות 9 - 055-6728458

דרייפוס

- רח' חזו"א 34 פינת דסלר 27
- חיפה**: פולק, נאולה 15, 052-7683095
- טבריה** - 054-8441354

כרמיאל

- משפחת שטיימן 052-7136165
- תניבות** - משפ' עקיבא הר גרשונוביץ 42

עפולה

- 089934274
- 052-7686876
- צפת** - 052-7181828
- רחובות** - 054-8423047
- רכסים** - 054-8415410
- תל ציון** - 052-7150166
- תפרה** - לימן - 055-6705003

עצה טובה ליום שאחרי הג השבועות...

כידוע: בחג השבועות חז"ל שמים דגש מאוד חזק על עונג ואוכל ושמחה...

אם תשים לב: עקרונות אין מצוה מוגדרת לחג השבועות!!! אם כבר יש מצוה מיוחדת זה שכולי עלמא מודו **דבעינן לכסם**, ובאמת הגר"א אומר: שהלובב והמצפה של שבועות זה ה-**לכסמ!** זה העגלא תילתא של רב יוסף. זה ה"שישו בני מעי שישו" של רב ששת... לשמוח ולעלה עם התורה!!!

ויש לציין שהיצר הרע לא טומן ידו בבלצח... כי אם תשים לב: יש לנו נטיה דווקא בחג השבועות להיות במתח יותר משאר החגים... ברוך ה' לפני שנתים בחג השבועות צינתי לעצמי בסופו שהצלחתי לצאת מהמתח שהיה לי בשיבה בחג השבועות... יש מתח!!! יש פחד לילה שחיבים ללמוד! צריך חבורת... ואני מספח להיות עייף... ומה יקרה אם לא יהיה לי מקום טוב... ההלו... להירגע... כמה שחשוב לשבת וללמוד בחג השבועות... אם יש משהו יותר חשוב מהלימוד של ליל שבועות זה לקבל את התורה!!! ובשביל לקבל את התורה צריך שמחה גדולה וידיים פתוחות לרווחה... לא קפוצות מלחץ... שלא תתבלבל: ליל שבועות הוא הלילה הקצר ביותר בשנה! הוא מתחיל ונגמר בארבע שעות...

ואם הארבע שעות האלו הם מאוד מאוד חשובות זה לא בגלל שלמדת בהם טוב... או היה לך חבורת טוב... אלא מה שחשוב בעיקר זה איזה קונטינר פתחת בלב שלך כדי לקבל את התורה!!!

ובשביל זה צריך להיות בשמחה גדולה... ולכן חז"ל מדגישים וממקדים אותנו דווקא בחג השבועות להגיע ממקום של שמחה ושלוה!!!

בהקשר לנושא זה... ברצוני לגנוע בעצה יקרה בייחוד לעסק התורה... נקודה שאולי דווקא מול העגלא תילתא דעצרת זה הזמן לחדד אותה...

ובכן: הקדמה קצרה: כולנו יודעים ומבינים שכן תורה יושב ולומד... מוכרח שיהיה לו יעד מסוים!!! צריך שתהיה לו איזושהי תכנית או הספק מוגדר לאן אני חותר... אחרת אתה מתחיל לחלום... כל אלו שיושבים ולומדים והם טוענים בקנאות שהם עושים נטו "שטייגן"... נטו "אחת שאלתי... שבתני בבית ה' כל ימי חייך"... כמה שזה נשמע טוב ואולי גם נשמע יותר בן תיירה כזה שלא חותר לשום מקום רק לשטייגן... אבל צריך לדעת שלמיעשה זו טעות!!! כי נכון שאנחנו לומדים תורה כדי ללמוד ואנחנו לא בהכרח חותרים ליעד מסוים אבל זה לא סתירה שבתוך הלימוד עצמו צריך שיהיה יעד! זה כמו להבדיל אלפי הבדלות שחקן כדורגל... שאם תשאל אותו: מה אתה עושה כה? אז אליבא דאמת הוא לא עושה כלום... כי זה משחק... וכל המהות של משחק זה ללא תכלית... אבל זה לא סתירה שבתוך המשחק עצמו חייב

להיות כללי משחק ויעדים מאוד ברורים!! מי מנצח ומי מפסיד... הבנת את המשל?

גם אם המהות של עסק התורה זה "שבתי בבית ה' כל ימי חייך"... זה לא סתירה שבתוך הלימוד חייב שיהיה יעד... אחרת אתה חולם... (אין נראה שחקן שאין לו שום מטרה? הוא מסתובב משועמם וכל כמה דקות הוא בועט אלה בעיטה באויר) אבל עזוב... לא זו הנקודה שלי... לא על זה באתי... זה רק בתור הקדמה- בקיצור: צריך שיהיה יעד מסוים בלימוד!!!

עד כאן הדברים מאוד ברורים... **אבל יש פה חידוש נוסף!** חוץ מהיעד שהזכרתי כעת... יש יעד נוסף בלימוד שאת זה פחות יודעים... זה גם חשוב... היעד הנוסף הייתי קורא לו בלשון מושאלת: **בטו עצמי!** או לחילופין יעד **חשק!** סוג של הובי... משהו שאני אוהב... **מה אני מתכוין???** לדוגמא: כל סטודנט שהולך ללמוד באוניברסיטה... יש לו יעד ברור... הוא חותר לקבל תעודת מהנדס... או להיות רופא... **אבל זה לא מספיק!** אף סטודנט לא קם בבוקר נטו בשביל להיות מהנדס... כמה שהוא אדם בוגר לחיים ומבין שצריך להתפרנס ובעשירי לפננס משפחה צריך להיות מהנדס מורשה... הכל טוב ויפה... זה עדיין לא נתון לו סיבה לקום בבוקר ולקרוע את עצמו במבחנים... **אז מה קצת???**

כאן נכנס יעד נוסף!!... כן... אני רוצה לקבל תעודת מהנדס... **ו... ו... ואז!!!** כשאני אהיה מהנדס מבוסס ואני אעשה בוחסות של כסף... אז אני אוכל להרושת לעצמי להתפנק עם רכב יוקרתי שעל זה תמיד חלמתי... כן... אני רוצה לקבל תעודת רופא... **ו... ו... ואז!!!** ואז אני אוכל להגשים את החלום שלי לטייל ביוני יולי אוגוסט בחצי עולם... כן, אני רוצה להיות גאון מחשבים ואז אני אוכל לפתח תוכנה מיוחדת שתפצח את ה... **שמת לרבי? יש פה שני יעדים!** יש את היעד הרשמי... אני צריך לצאת רופא... אבל הלאה... נו... והייתי רופא... ואז מה? ואז אני אוכל לבטא את עצמי!!! שיהיה לי טוב... שיהיה לי נחמד... יהיה לי כבוד!!

לקום בבוקר נטו בשביל שאני רוצה להיות מהנדס... זה לא מספיק! סטודנט שהדבר היחיד שיעמוד לו בראש זה... זה שצריך לפננס משפחה ולכן צריך להיות רופא... סטודנט כזה לא יצליח בלימודים... הוא כבוי מידי... בשביל להזרים את האדרנלין במוח... כאן צריך לתת מענה גם למקום הרגשי... לביטוי האישי... לביטוי האישי של הגשמת משאלות לב...

עד כאן בעיניי העולם... במבנה הנפש האנושית החילונית...

ומעתה!!! להבדיל אלפי הבדלות על אותו משקל בתורה:

יושב לו בן תורה בן עליה... יושב ועוסק בתורה בעמל ויגיעה... מה ניגש אליו ושואל: למה אתה לומד כ"כ הרבה?? **התורה למה? כי אני עבד ה' בן תורה**... והגית בו יומם וילילה... אני צריך לצאת תלמיד חכם... לכן אני מוכרח לשבת ללמוד ולחזור וללשון... טוב... נכון... אבל הלאה... מה בכל זאת

נותן לך את הדחף להמשיך וללמוד בלי ליאות ובלו הפסקה??

תנסה לשאול את השאלה הזו... תנסה לעבור בין כמה וכמה מתמידים מופלגים ותדגור להם על השאלה הזו... **אז יהיו כאלו שיתרגזו עליך...** מה... מה זה השאלה הזו? עניתי לך כבר... אמרתי לך כבר שיהודי עובד ה' מחויב לדעת את כל התורה כולה... ולכן אני חייב לשבת וללמוד וללמוד וללמוד... מה... זה לא מספיק לך?... למה אתה בכח מנסה להוציא ממני סיבות אחרות??? אז זהו... שאם היית שואל את ר' חיים קנייבסקי את השאלה הזו... אז אמנם נכון!!! בפעם הראשונה שהיית שואל אותו... הוא גם היה עונה לך את התשובה המוכרת: **יש לי חובות!** צריך להספיק... אין לי זמן!!! אבל אם היית ממשיך לדגור... אבל בכל זאת הרב... מאיפה יש לרב כח להמשיך ללמוד וללמוד...

הוא היה עוצר לכמה שניות... הוא היה חושב ואז הוא היה מחייך ועונה: אחרי שאני גומר את החובות... מחכה לי המחברת האהובה (שמחייכת אלי להזמן מרחוק) שבה אני כותב פירוש הרמב"ם... ואז אני גם מתפנה לכתיבת את המראי מקומות החדשים שצצו לי בלימוד של היום האחרון... **העונג שלי!** עכשיו: אל תתפוס אותי על המילה... (לא בטוח שזה בדיוק הייתה התשובה של ר' חיים... יתכן שהתשובה הייתה טיפה שונה ליתא או לכאן) אבל מה שבטוח... מעבר לחובות של ר' חיים שכולם יודעים היום לדבר עליהם... היה לו גם רגעים של הובי בתורה!!! היה לו את השעשועים האישיים שלו בתורה שכשהוא היה מסיים את החובות שלו... הוא היה "בורח" לשם... או לאו דווקא "בורח"... הוא היה מרשה לעצמו להתפנות לזה... (אגב: אני אומר את זה בלי לדעת... מצדי תברר... לי זה כמעט בורח...) וגם אם זה היה רגעים ביום או רגעים בשבוע... אבל היו לו כאלו רגעים!!! **ומשום מה אנחנו קצת מתעלמים מהצורך הזה!!!**

כשר' חיים נפטר... כל הפרוץ קטורים התנקזו לחובות שלו... זה חשוב מאוד!!! כי יש הרבה כאלו שלומדים בלי שום חובות... אין להם שום עול ומחייב בתורה... ולמה צריך להכות על קדקדם עם הזיקא דשמיה טבו ולהזכיר להם... ההלו... תורה זה גם עול!!! בתורה צריך גם חויבות... יש יעדים... אתה חייב לצאת תלמיד חכם... אי אפשר פה לחלום!!!

אבל באותה מידה... יש גם את הצד השני של המטבע...

יש גם כאלו שיש להם ררוק חובות... הם יודעים שר' חיים למד רק רק חובות... כל היום הוא היה על תקן של חייל טיוני שמקבל פקודות מלמעלה ועומד בחובות ונקשות בלי מרווח נשימה... **אז זהו שלא!!!** צריך לדעת שחלק בלתי נפרד מהתורה זה הביטוי האישי... צריך למצא בלימוד התורה גם את הפינה הניימה והמשעשעת... את הביטוי האישי שלי בלימוד... לא כל דבר בלימוד התורה זה חובות!!! והנה... דוד המלך הוא הדוגמא הכי בולטת: בפרק ק"ט מוזכר כמה וכמה פעמים תורתך שעשועי... שעשעתי... במ חיינתי... שיהא לי... אצל דוד תורה

תמימים אתה תהיה כולך דרוך ותלמד רק מה שחייבים ללמוד... ותעשה רק מה שצריך לעשות... הלו... אתה בן אדם... בן אדם צריך רגעים של הפוגה...

אז זהו!!! שהראש הפתוח באמת... והראש הגדול באמת זה מי שבעיקר יודע למצא את הביטוי האישי שלו בתורה!!! הוא יודע להכניס את הביטוי האישי בתוך הלימוד... למצא את העגלה תילתא שבתוך הבית מדרש... ובשביל זה צריך לראוג לפינות חמד בתוך בית המדרש!!! לרגעים של הובי בתוך הלימוד... ללימודים מסוימים שאני לומד אותם כי כסף לי ללמוד אותם... לתחביבים שלו בתוך הבית מדרש... וכמובן גם ליצור כל מיני משאלות לב אפילו גשמיות סביב הלימוד... זה הראש הגדול!!!

על זה נא דמה: ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך- בשני יצריך... ביצר טוב וביצר הרע... ובהמשך הפסוק כתוב: **חברת בס!!!** זאת אומרת: גם ה'ודברת בס" צריך להגיע בשילוב של יצר טוב ויצר הרע... צריך שגם היצר הרע יתרום את חלקו ב'ודברת בס'!!! אז זה היצר הטוב נותן את חלקו ב- חובות!!! החובות לבן חיים זה היה היצר טוב שתבע ממנו לעסוק בתורה כעבדא קמיה מריה ולדרוש מעצמו ללא ויתורים... אבל זה לא מספיק... בשביל להיות מתמיד בצבן כמו ר' חיים שהיה מתמיד בכככלל לעצמו... פה מוכרחים לגייס את את היצר הרע... (אחרת הוא לא היה צומח כזה תלמיד חכם בכככלל לבנו) אז אצל ר' חיים יתכן שהיצר הרע התבטא בכל מיני חיבורים גאונים ומתוקים שהתא כתוב והוא עשה את זה נטו ממקום של תחביב... ממקום של תורתך שעשועי... (מישהו פעם שאל אותי: מה היתה כוונתה הקדושה של ר' חיים שהוא הרגיש צורך לחבר ספר על עגלה ערופה או על קרני חבגים? אמרתי לו: **בא בל... התחשקו לעשות על זה חיבור... מי אמר שבתורה צריך לשלל דבר יהיה סוד כוונת היצירה...)** ואילו אצלי והיצר הרע הוא קצת יותר "בריה" אני אוהב קצת כבוד... ואתה אוהב אירועים... וברגע שאנחנו נכניס את העשועות האישי שלנו... אנתנו לאט לאט נעשה עם זה שטייגן... יבא יום שההובי שלי יהיה לשבת על שטיקל של משנה למלך... **אז נכון שכינים אני עדין לא שס!!!** בסיידר... כל אחד והעגלא תילתא שלו... אבל תלמד לעשות אותה גם בתוך הבית מדרש... כי יש!!! יש תחביבים ושעשועים

גם מתוך הבית המדרש או לכה"פ סמוך ונראה לנוף של בית המדרש... (אנב: להוציא מלבד... העגלא תילתא הוא היא לא על חשבון הדאצא בין הזמנים... אל תתחד... אין כוונה שמיהיום גישימטק שלן יהיה ב'קני חבגים" על חשבון המנגל בין הזמנים... לא... תהיה רגוע... אבל לפחות תלמד גם להכניס עגלא תילתא לתוך הבית מדרש...)

בא נסכם: בלימוד התורה מעבר לשטייגן הכללי ושבתי בבית ה' כל ימי חיי... חייבים יעד!!! היעד הראשון והבסיסי זה ההספק המסויים... תכנית לימוד מסוימת... מה שנקרא: חובות!!! צריך שיהיה חובות!!! אבל מעבר לזה צריך לאבזר את הלימוד תורה האישי בכל פינות חמד של שעשועים בתורה... למצא איזה הובי בתוך הלימוד... איזה תחום בלימוד שאני אוהב להתעסק בו... או איזה משאלת לב שקשורה ללימוד... ביטוי אישי שמגיע מתוך הלימוד... כל אחד והעגלא תילתא שלו... בשני יצריך!!!

בתוך עסק התורה!! יש גם שישו בני מעי שישו בתוך הבית מדרש... נכון שלפעמים צריך גם לצאת לפנול ולטייל... אל תתפלא אם בין הזמנים אב אתה פתאום מראה איזה תלמיד חכם עם פראק יושב בחיק משפחתו באמצע מסלול ליד איזה ערוך נחל... והם עושים שם על האש... זה בסיידר... בין הזמנים מותר... נכון???

אז זהו!!! שרוב יוסף אין בעיה עם זה... בין הזמנים תצא לטבע ותנפוש... **אבל מה שרבי יוסף כן מתעסק לשעונו!!!** תדעו לכם שאת המנגל הזה אפשר לעשות גם בחג השבועות... יש פינות של שעשוע וביטוי אישי לאו דווקא ביצירי ובבריכה... אני רב יוסף... לא זכיתי לנפוש בין הזמנים... אני אינן הדעת וגם רחמן ורתחן... בקיצור: אני לא נהנה מטיולים... אותי אף פעם לא תפגוש עושה מנגל בשמורת טבע... אבל אתה כן תפגוש אותי עושה מנגל בתוך הבית מדרש בעיצומו של יום עצרת!!! אני יודע למצא את הביטוי האישי גם בתוך הבית מדרש...

זו הקנאות של רב יוסף עם העגלא תילתא...

תדעו שאפשר גם להתבטא ולהשתעשע ולהנות בתוך התורה עצמה!!!

יש הרבה כאלו שהובים להדגיש... אתה רואה את המתמיד הזה... לא תראה אותו כזה... כמה שהוא נראה לך כזה רצוני וכבד ומתמיד... אבל יש לו ראש פתוח... באמצע הזמן הוא באמת רצוני מאוד!! לוקח את העניינים ברצינות!!! אבל בין הזמנים הוא יודע גם להתפרק... אתה יכול לראות אותו בין הזמנים יושב בשמורת טבע עם מנגל...

מה זה אומר?? שיש לו ראש פתוח!!! מכיר את סוג המשפטים האלו??

אז זהו!! שעם כל הכבוד לראש הפתוח הזה... זה ראש חצי פתוח...

כי הראש הפתוח באמת באמת... זה רב יוסף!!! רב יוסף חידש שאפשר לשבת על מנגל גם בתוך הבית מדרש עצמו... **מה אני מתכוון???**

זה שידידנו היקר יודע ליהנות בין הזמנים... מה זה אומר??

שבבית המדרש הוא כבד!! הוא רציני!! כן העסק טובעני עד הסוף... אין רגעים של הפוגה... זאת אין שעשועים... אין כלום... כעת העסק רציני... וזה... אז מגיע בין הזמנים... ואז הוא מרשה לעצמו להתפרק ולתת הפוגה... יפה... זה בסדר!! טוב שכן... (יש כאלו שגם את זה לא יודעים לעשות) אבל עדין אני קצת מרחם עליו... זה יתסלח ל... עד בין הזמנים יש עדין הרבה זמן... זה כמעט חודשיים... אתה רוצה להגיד לי שבמשך החודשיים האלו הכל כבד כבד... אין צחוקים... אין רגעים של הפוגה... הכל כבד כבד עד הסוף?? לזה אתה קורא ראש פתוח???

זה ראש פתוח חלקית!!! זה אחד שהראש שלו נפתח בבין הזמנים!!!

אז זהו שרבי יוסף מחדש לנו... שאין כזה דבר!!! לא יתכן שהבית מדרש יהיה נטו מתח... לא יתכן שהלימוד יהיה נטו חובות... עם כל הכבוד לדאצא שיש בין הזמנים... לא יתכן שבמשך שבועיים

זה גם שעשועים ואפילו זמירות... עכשיו! שלא תבין לא נכון... גם אצל דוד יש חובות!!! אוה... אצל דוד המלך החובות זה הכי מפחיד!!!! זה נשבעתי ואקימנה... שבועה שאשנה פרק זה... אם דוד החליט ללמוד משנה... יש לך פה עסק עם שבועה... (אנב: בחחחח אף תעשה את זה... כיום נדרים ושבועות זה נטו חטא...) שים לב: גם אצל דוד יש מתחים לא נורמליים עם החובות!!! אבל ללא סתירה... יש לו גם מקום לביטוי האישי... שעשוע

במקום לדבר סחור סחור... בא ניגש ישר לדוגמאות...

אתן לך את הדוגמא הכי מוכרת בתחום הביטוי האישי... אם שמת לב: יש הרבה כאלו שהנושא של **סיום מסכת** תופס אצלם מקום מאוד מרכזי בלימוד!! כבר מהיום שהוא החליט את המסכת... הוא כבר בדק מתי הסיום... הוא מדבר על זה... והוא כבר מתכן את האירוע הגדול...

מה זה?? מה זה הדחף הזה?? אז הנה!! הנה לך דחף

בריא... יש כאן בן אדם שהוא הציב לעצמו **לא רק** יעד רוחני שצריך ללמוד מסכת יבמות... אלא חוץ מהיעד הרוחני... הוא הציב לעצמו גם איזה ביטוי אישי... הוא אחד כזה שאוהב אירועים והוא הכניס את הובי הזה ללימוד... אני אסוים את המסכת... ואז הולך להיות פה אירוע... ולא סתם אלא אירוע מושקע... נקנה בגדים לילדים... או לחילופין ניסע לטיול עם כל המשפחה... זמין את המשפחה המורחבת... נעשה שבת... וכו' וכו'...

אותו אחד לומד את מסכת יבמות יתור טוב

פאחרים!!! למה?? כי יש לו פה לא רק **יעד תורני** שאני חייב ללמוד את כל יבמות... הוא צריך פה גם **יעד של ביטוי עצמי** בתוך המסכת הזו... הנה לך דוגמא מסוג מסויים של ביטוי אישי... אני לדוגמא לא כ"כ חזק בקטע של אירועים... (זכות... כל אחד והסגנון שלו) אז אצלי הובי מגיע לידי ביטוי והחלום שלי זה ללמוד לסכם איזה שנים שלוש פרקים בע"פ שקלא טריא גמ' רש"י... ואז ללכת לסכם את זה בע"פ באיזה מקום פסטורלי... זה הגויק שלי... זה מה "עשועי לי את זה"... בהה אני מבטא את עצמי!!! ואם זה הגויק שלי... כעת תנסה לחשוב מה הגויק שלך... וכמובן שיש כאלו שמקום הביטוי שלהם זה **להיבחן!!!** זה כבר יושב על מקום יותר **הישגי**... ואין הכי נמי... יש גם ביטוי אישי מסוג של הישג!!! יש לי חבר שהוא נבחן מידי חודש בתניה על שבעים דפי גמ' ואז הוא הולך לשחות ביים... שם נעשה החליתות!!! שם סוכות המציל נעשה הכרוז שהנה... עשיתי את זה...

יש כאלו ש-כבוד מדבר עליהם... אני לדוגמא- מבחן נושא מילגה לא מדרב אלי... אבל מבחן נושא כבוד כן נכון אצלי... פעם מילגה ומסכת ומראש החלטתי שאני הולך להיבחן על זה אצל רב גדול... הכבוד עשה לי את זה... בהה הרגשתי ביטוי אישי!!! וכן הלאה וכן הלאה... לדוגמאות אין סוף... כי לכל אחד יש את הביטוי האישי שלו... ואצל כל אחד זה יושב על זוית אחרת... בקיצור: רש"י הוא שגם בתורה צריך להשאיר פינות חמד מוצלות ומאורות לשבת ולעשות שם על האישי!!!

כן... זה מה שרבי יוסף רוב ששת מלמדים אותו בחג השבועות... צריך פינות של דאצא בתוך!!!

הבני שמתרפק על אבני הכותל של לשכת הגזית...

יניב הגיע כבר כמה ימים לפני חג השבועות!!! הוא התמקם בלשכת הגזית!!! הניח את הראש על אבני הגזית של הלשכה ומירר בבכי... כן... אמנם האבנים של לשכת הגזית די מזכירים את אבני כותל המערבי... אבל זו היה בהחלט סודו... מילא הזבים והיולדות שאסור להם להיכנס להר הבית והם בכ"ז רוצים להתפלל... אז הם נעמדים בכותל המערבי ומתפללים שם... כי סו"ס שבביל המצב המיוחד שלהם זה המקום הכי קרוב שהם יכולים להתקרב לה' (סו"ס המלך המעבי הוא הכי קרוב לקודש הקדושים)... אבל אדם טהור שכבר נכנס לזוהרה... מה הוא שוקר שהוא "נתקע" בכותל של לשכת הגזית?? סו"ס לשכת הגזית חציה בקודש וחציה בחול... לא לא!!!!!! למעשה זה לא מוזר... בפרט למי שמכיר את ההיסטוריה הארוכה של יניב... סבך טוב מאוד למה הוא עוד כמה וכמה אנשים נעצרים שם... ובפרט עברו אל השבועות...

הסיפור מתחיל לפני הרבה זמן... היה זה לפני תשע שנים... בחג השבועות יצאה תקנה חדשה משלכת הגזית!!! תקנה שהריעה את אמות הסיפים... כל ארץ ישראל והדעוזה תיקן פרטה על ת"ק פרסה... ביה"ד דין הגדול יצא בתקנה שמשתנה שיטיבה הבאה עלינו לטובה **ספיחין אסורים!!!** אבאלע... רעידת אדמה... אתה יודע מה לאסור ספיחין?? אתה יודע מה המשמעות של זה??? אין אן מושג...

בכל שדה תבואה... בשעה שקוצרים אותה נופלים גרגירים על הרצפה... זה קורה בלי כוונה ואי אפשר למנוע את זה... הגרגירים האלו לא נעלמים... הם נשארים שם על האדמה... ואז!!! יצא שנה לאתמ"כ גם אם הגיע שנת השמיטה ואתה לא זורע ולא חורש ולא עושה כלום... סו"ס הגרגירים האלו נובטים ומהם צומחת התבואה **מצטנחה**... זה נקרא ספיחין ועקרונתו זה מותר!!! זה גדל מצטנחו... (אנסו לא להבוא צופנה ומסיתו כמו שדה שזרעה ותרשה לבל ערין... זה מנה הראוי להכבד) ועד נכפשי זו היה הנחמה פורתא של החקלאים... נכון שאסור לזרוע ולחרשו... אבל לפחות פה ושם גדל משהו... ולפחות את זה אפשר לקחת ולו סך ההפק... אבל השנה פתאום ביה"ד הגדול הגיע וגזר בתקיפות שאסור לאכול ספיחין!!! גם אם גדל בקשדה ספיחין... אסור לנעט בוה... יש לצין שהיה קצת קשה לנעל את התקנה הזו... סו"ס כלל אחד בנה על על התפא"ר ועל גזר ועגבניות שיצמחו לגעת בשדה בהפתעה ויחייכו אלינו... ופתאום לא!!!

אבל בסוף מלך ביזיון גדול!!! שרנו במשך שעות שלישות "כולם מקבלים עליהם עול מלכות שהים" כולם השכימו מוקדם לזכות ולהגיד ברכת אהבה רבה בשלכת הגזית בחג עצרת... מתוך קבלת עול של הבית דין הגדול לקבל הוראותיהם... אבל!!! כצפוי... כבר בעיצומו של יום טוב... נשמנו קולות של אפוזיציה...

כצפוי היו אנשים שהתקנה הזו הסעירה אותם ברמות בלתי נתפסות... ואחד מהם זה היה יניב... הם פשוט פתחו באפוזיציה לוחסמת... אין סיכוי... לא שיתן... זה לא מקובל עלינו!! יניב יצר סביבו התגודדות וככה הם בדמעות שליש... מה זה צריך להיות? למה חכמים נתגלמו איננו? לא מספיק שאנחנו גרמים להפקיר את השדה בשמיטה שזה כ"כ קשה ואנחנו מגיעים עד לפת... ועד נכפשי לפחות ספיחין היה לנו... וכעת גם את זה הם רוצים לקחת לנו? אנחנו נדאג שהתקנה הזו לא תתפשט בגבול ישראל... אנחנו נדאג שחכמים בעצמם יודיעו שהם מבטלים את התקנה הזו... איגיואלד... עין לא נותרה בישיבה!!!

תכלס... יניב חזר בבייחתי... והודיע חד משמעית שהוא לא הולך לציית לחכמים... לאחר כמה חודשים הגיע חודש שני... ולאחר זה הסוכות באו שני עדים לבי"ד והעידו שהם ראו את יניב מחלך בשדהו עם קופת בעל הבית ומלקט עגביות ומלפפונים כאוות נפש... שלח בית דין נשלח לקרא ליניב שיבא לבית דין... והוא כמובן סירב... והיה שם שסח... יניב שוב התחיל לנכחט שהורסים לנו את החיים... איכשהו בסוף זה מתדרר...

ואגיד... אבל קר עדין קטן; במשך החודשים הקרובים אט אט נסגרו הקצוות ונתקבלה התמונה המסוימת... מתברר שניב וחבריו... כלומר: כל אלו שזעקו ויוראלו על התקנה האיומה שאסור לאכול ספיחין... קרה על ראש הגגב בוער הכובע... הבתבר שהסיבה שהם כ"כ נזעקו כי מדובר היה באנשים שחשדו... בהשבעות שבמחשך משיחים ובלילות החשוכים שהיה אחד לא ראה הם פשוט נעמדו וחרשו וזרעו... בקיצור: זוכרים שניב עמד שניב בירושלם וככה בדמעות שליש... שלכ קשה לנו להפקיר את השדה... וכנשי הוצים גם לקחת לנו את הספיחין?? אז זהו שכעת מתברר שזה היה דמעות תנין!!! מדובר בנוכל שבעד בשדה החיבא בשנת המשיטה... והוא בנה על זה שכולם יחשבו שזה ספיחין ואז הוא יוכל להנות מהחיים... נו... מה הפלא שבשכחתיים גזרו על הספיחין זה פוצץ אותו... חסח!! זה הסיכנו לו את התכנית...

בקיצור: מאוחר מידי ומטע מידי יניב תפס את עצמו לדידים... והוא הצליח איכשהו לחמוק באלגנטיות ממערכת האכיפה של שלח ביד... אבל אז הגיע מוצאי שביעית... ובמסכת אבות למדנו ש"בארבעה פרקים הדבר סותרה... וחד מנייהו בסוצאי שביעית ספני פירות שביעית..." ואז אחד מהילדים של יניב חלה בחולי כזה "אשר לא יוכל להירפא" ששורר למלעיבים ומלאכי אלוקים ומתעצמים בניבאיו... והוא הבין מידי טוב מאיפה זה מגיע!! יניב נסע מהר לבית המקדש... והגיע לשם בראש מורכך... יש לציין שהוא לא הקריב קרבן וחתר לזה!!! הוא ביקש סליחה מה... הוא קודם כל נכנס ללשכת הגזית ובדמעות הוא קיבל על עצמו וניפה בדיקש סליחה והתאר נידו במעמד שביעית וקבים... חכמי לשכת הגזית מחלו לו ואפילו העתירו עליו כאברהם אבינו בשעתו (שהתפלל על אבימלך) שישלח ה' רפואה שלימה לבנו... בסביעתא דשאיף ה' שלח ארוכה ומרפא לבנו של יניב... וסמך ואיך הוא כבר לא העיז להרמות פי חכמים... והנה!! שוב הגיע ערב שנת המשיטה... והפעם יניב כבר לא מעיז להתחיל עם חכמים... הוא יודע שחכמים זה משהו שעלול לנשוך לעוקץ ולשרוף... הוא חתרה בצורה רשמית: השנה אזה הולך לשמור שמיטה לפי כל דקדוקי חכמים... ואז!! קרתה הפתעה לא צפויה... באותה שנה הייתה כוז ברכה בשל של יניב... בחיים של הוא לא היה כזה פיפוז... מלא אסמיני שבט... אז קצר ואסף ועימד ודש ולא הספיק לגמור וכבר הגיע עונת הבציר של העגבים והוא עדיין לא סיים את ה"דיש" וגם הפעם!! גם הפעם המתכות הייתה רשומה על הקיר!! כששומעים בקול חכמים ומצייתים להוראותיהם בשנה השישית הרי "צויותי את ברכתי בשנה השישית" יניב כבר לא חושב שחכמים זה רק משהו שמרביץ ועוקץ ונושך (כמו ב"ב דאבות) הוא כבר פגש את חכמים מזוית אחרת!! עברת על השבועות ועוד לו יניב מול הכותל של לשכת הגזית וכבר חביבים עליו דברי סופרים יותר מיניה של תורה... הוא כבר יודע שחכמים הם הכתובת לך רק לגזירות ועונשים... ללא אכל המגדל המושפע עליו בחג השבועות...

מה הקשר בין חג השבועות לדוד המלך??

בחג השבועות הו הארציטט של דוד המלך!!!
לא לתוים הארציטט של דוד המלך כל בדיוק בהג השבועות... הסיבה היא: שבחג השבועות קבלנו את התורה... במילים אחרות: ביום הזה קבלנו הכל!!! הכל הכונה היא את כל היידישקייט!!! יתכן שלכל אחד מאיתנו יש חלק מסוים בתורה... יש שיבות חלק יותר נקודתי ביידישקייט... אבל באופן כללי בהג השבועות כלל ישראל קיבל את ההבדל... את מה שאחרת קבלת וגם את מה שההרבר שלך קיבל... את מה שלמדידת ותק אחר עתיד להרש ולא דווקא אתה... זה מה שנאפנין את דוד המלך!! דוד המלך מאפנין את ההההכל!! כי דוד מייצג את המלכות... והמאפנין של מלכות שילת לה מנרמט כלום... דווקא להן היא הכח המאסף של הכל... זה כמו שיש חברי עיריה שכל אחד מחזיק תיק עירוני מסוים ויש ראש עיר!! מה התיק שראש העיר מחזיק?? והשואה היא: עקרונית ראש עיר לא מחזיק בשום תיק... ואדרבה... זה המצב האידיאלי... דווקא כשראש עיר ערטיאלי מכל גישה וכלל תיק נקודתי... דווקא אז הוא יש לו את כושר התמרון למשוך בכל החומים ביד... ולהוציא את כולם בצורה הכי טובה ממהל אל הפועל... דוד המלך הוא לא מייצג שום עבודה מסוימת!! הוא מייצג את כח המקבל!!! מקבל תורה!! ולכן הוא מייצג בכל החומים ביד... דוד הוא הדמות שהכי מייצגת את הההכל...

את דוד המלך אנתנו פוגשים בכל סיטואציה ביהדות!!!
ולמה?? כי דוד המלך מייצג את המקבל!!!
חג השבועות זה לא כ"כ יום מתן תורה... זה בעיקר יום **קבלת** התורה!!! ברנע שקבלנו... אז קבלנו הכל... קבלנו את כל חלקי היהדות ואת כל הקצוות ביד... זה מה שמייחד את ספר התהילים... ספר התהילים נוגע בכל חלקי עבודת ה'...
הכל מדברקות ותפילה וזעקה... ומשמך באהבת תורה... קנאות ומלחמת ה' ללא חת... וחסד וצדקה עם כל ההתמסרות... חלק נכבד מספר התהילים מדבר על בית המקדש... ושירי דוד מספר מושיע על הדוכן... ומאוד יש פרקים של ענינים מוסר ודברי כיבושין... יש פרקים שמדברים על תשובה מיראה... ויש פרקים שמדברים על צדיקים וגמורים... הכל יש שם!!! **זה מה שמאפנין את קבלת התורה!!!**
ביום קבלת התורה קבלנו... את מה קבלנו? את הכל!!! את כל המערכת כולה של התורה מריש דרגין ועד סוף כל דרגין... יתכן ש-לי באופן אישי יש חלק די מסוים בתורה... אבל גם את צריך לדעת שקבלת התורה קבלנו הכל!!! יש מקום לכל חלקי התורה... ומי שהכי מייצג את כל חלקי היהדות ביד זה דוד המלך... מי שיגיד את כל ספר התהילים בחג השבועות יזכה לתת עטם והוראה על כל חלקי התורה שקבלנו...
כן... יש את האלו שחשבו שפרק ק"ט זה הפרק ששייך לחג השבועות... אבל זה לא נכון... כי בהג השבועות קבלנו את הכל... גם את ההלל השילם קבלנו ביום הזה... גם את התורה של חסד של רות המואביה... גם את זה קבלנו באותו יום... גם את החרדה העצומה והיראה והחפד והמורא שהיה לעם ישראל ביום מתן התורה... גם על זה יש פרקים בתהילים... יראה ואהבה... תפילה ודבקות... תורה ושמיטה... הכל!!!
תורה זה לא איפודה מסוימת כפי שאנחנו מרדימים!!!
תורה זה דוד המלך... על כל שלל התחומים הססגוניים שאנחנו פוגשים את דוד המלך בתפילה ובספר התהילים...
דוד המלך מוכיז לנו שמתן תורה לא נמר בבית המדרש!!! הוא אמנם מתחיל שם... אבל הוא צריך להגיע לכל פינה בחיים

הרהורים מול העגלא תילתא...

הגמ' המפורסמת בפסחים: שרב יוסף היה עושה עגלא תילתא בחג השבועות והיה אומר: אי לא האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא...

אתה יודע מיהו כמות כאן? ? מה טעמו במשפט הזה של רב יוסף?

שרב יוסף לשם שינוי לא היה אומר יצרות בחג השבועות... הוא גם לא היה אומר אקדמות מלין... למה? כי כל העניין של האקדמות מלין והיצרות זה לבטא עד כמה חשובה התורה שהמלאכים מתארים לה וכמה גדול היום שבו זכינו לקבל את התורה וכמה צדקה התורה... אז הווי! לא יוסף לא היה צריך שסיבירו לו כמה חשובה התורה... הוא לא צריך להמלאכים סיבירו לו כמה התורה חשובה בשמים... הוא לא צריך להגיע לזה... רב יוסף מסתדר גם בלי זה!! מספיק לרב יוסף לדמיין אי לא האי יומא... איך אני בעצמי הייתי נראה... וזהו... הכל כבר מובן!

מספיק לחשוב איך נראה יוסל בלי תורה... זה כבר השבח הגדול ביותר של התורה... אל תשכח: רב יוסף הוא זה שמכריז באופן: אני יהיה בדורו של משיח... אני אשב בצל גלגלי החומר של המשיח ומשם אני אקבל אותו!! רב יוסף מכריז... אני

מכדומיני שגם בדרו שלנו... אנחנו לא תוקעים על דרך החיוב עד כמה התורה הקדושה חשובה ויקרה... לא צריך להגיע לזה...

מספיק לנו לנסות לחשוב מה היה קורה אי לא האי יומא... איך הייתי נראה... זה מספיק!! אני כבר מבין יותר טוב מכולם מה גדולה התורה

אי לא האי יומא הייתי כמו אבק אדם... כל פעם שהיה חסר לי משהו בחיים הייתי הולך לצדיק אחד... הייתי נותן לו פדיון... כבוד הצדיק יעזור לי... יתן לי ישועה... יתן לי לידים... ילך לי ברכה טובה... הצדיק היה הולך ומתפלה ומעית עלי והישועה היתה באמת מגיעה... ואני דווקא הייתי מאושר עד לב השמים... ותפלה איהו יופי... הצדיק סידר לי את החיים... איהו גם שיש צדיקים בעולם שיש להם אסראי פתוח אבל בורא עולם... **אז זהו! שיש שאני לא הייתי יומא**... אני הייתי נשאר מחוץ לתמונה... לי לא היה תקשורת אישית עם הרבש"ע... הייתי צריך מתווכים שאותם ה' אוהב... והם היו מסדירים את העניינים שלי מול הרבש"ע... **זה מה שהיה קורה אי לא האי יומא**... אבל ביום מתן תורה ה' פנה אלי בשם נוח ובהר בי להיות ילדי נפש (של) לא אהרן!! ה' בהר בי להיות שותף שלו לנטוע שמיל ולסוד אויך... ומאז גם אני בתמונה... יש גם לי מברכת אישית מול אבא שבשמים... (אמנם גם עכשיו אני צריך להיעזר בצדיק... גם עכשיו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים... אבל עדיין אבא שבשמים לא מוותר עלי... הוא מחכה דווקא לך גמרא שלי... דווקא לך תפילה שלי... לקול הערב שלי... זה קרה באי יומא)

---קובי היקר... אי לא האי יומא אבא שבשמים היה מוותר לך... יאלה... אתה כ"כ רוצה להחליק במדרון... אתה כ"כ מתעסק... תהנה... שיהיה לך לבריאות... כן... לא חסרים גוים שששו ממון המון בעיות ובתיחלה אלוקים ששה להם נו נו נו... אסור... אבל בשלב מסוים הוא ראה כמה קשה להנגב רדי... הוא לא רצה "לנרד" להם יותר מיד... אז הוא יותר **עליהם**... גם על השבע מצוות בין נח הוא יותר... הם לי אלוקים בדרך כלל לא מעמיס יותר מיד... הוא לא מכניס אורחים בכח... מי שלא מתחשק לו להתנהג לפי ההוראות... אז אלוקים פוטר אותו מהנהלים... אבל קובי שלי... אתה סיפור אחר!! במעמד הר סיני ה' בהר בך... **אתה בן שלווה! אתה שותף שלו... ועלך ביום לא יוותרו!!!** אתה מצידיך כבר ממזמן יוותרת על עצמך... אבל ממזמן שוחררת בריאה ולא איכפת לך מכלום... אבל אבא שבשמים יותר יוותר עליך... **לא יספך... לא יתן לך ריפיון!** הוא יחזיק אותך חזק חזק שלא תקפוצי לכביש... אתה תתעצבן... תשתולל... תרקע ברגליים כמו הילד שלי שלפנימים "עץ ה' המוח" והוא רוצה לעשות דברים מסוכנים... אבל ה' **לא יספך!!! לא יתן לך ריפיון**... אתה יקר לו מיד... חבל... חבל על המאמץ... חבל שאהתה מנסה לברוח ממנו... כל ברתך ובין לא תרצה... אתה עוד תעשה נחת ואבא שבשמים יתן לך חיובך אוהב ויריעף עליך מלא חופניים אהבה... לא ינזור לך כלום!!! אי לא האי יומא הייתי מצטרף לרשימה הארוכה של ילדי רחוב מזוהמים שתנהגלימים מזה פלח לפח ואין להם מה להפסיק כי הם מעניינים את אבא אחד... ואם יקרה להם משהו אף אחד לא יבכה עליהם... אז זהו שבתם השבועות אתה נהיית הבן של ה'... ואכפת לו ממך... הוא טובה עליך כל יום כל יום... למרות שאהתה שקוע בך וכן ששני סומא... הרי "ראה ראיתי את עני הבן שלי... כי **ידעת את מאבאיך**", הוא יודע וחס את המאבאים ואת סערות הנפש שלך... והוא כואב איתך... והכי הכי... הוא לא יוותר עליך... ראה הזהרת... חבל!!! אל תתרחק מהמנון... משתי סיבות: זה בגלל שהוא מתגעגע אליך וזכו ממתיק וכולו ממחיים ושוה להמשיך להתפעל בחיובך... והשני השניה והעיקרית: כי יעזור לך... אתה עוד תחזור הבייתה בטוב או לא בטוב... לא מאמין לך?? גזור קופון זה ותשמור אותו בארנק שלך!!! תוד נפגש.

תשמח... תעלז בחג השבועות... תעשה עגלא תילתא על האש... יש לך אבא גדול שמחה לך בבית ומתגעגע אליך... לא כל אחד זוכה לכה פינוק... יש לך אבא שלא נרעם גם להסתכסך איתך ולדפוק אותך בחיים ולו בשביל לשמור עליך שלא תעשה מעשים בלתי הפיכים... (אתה מבין על מה אני מדבר... אני בעצמי דווקא לא יודע...) ורץ אליו... תנשק את התורה שלי ותתחבא בצל כפיו... תקבל על עצמך להיאשר בחיובך...

אי לא האי יומא... הייתי עסוק כל היום בלהתקדם בלומת חיים... הייתי עובד קשה בשביל לרכוש את דירת הלימודים... הייתי משקיע בפנאטוז שלום מפלסים את כל חיי... הייתי רחוק איכותיים... נברשות... קומיקה היה קיורה... היחוט מטופש שבטוס... המפסית הכי יוקרתית... חצר 250 מ"ר... בריכה פרטית... גלוקי... אמנם היה מפריע לי שלשך ממולי יש גם מרפסת פנורמית ולי אין את הוויה הזו... אבל לא תדאג... עוד חזון למעוד!! ככל הנראה אחרי שנגמור את השיפון... תוך תקופה קצרה יושטרו לעצבן את כל מיני דברים... איך פעם לא קרה אחרת ואז בשלב מסוים אנחנו שוב נחזור ללעבר לדירה החדשה ולשפץ גם אותה... ואז!! אני אעמוד על כך שיהיה ואידך זיל גמור...

שם גם!!! גם את המרפסת שמקליפה שאת זה כעת אין לי... אבל לבנתיים... לא הספקנו לגמור את השיפון... ואל תשאל... פתאום שמענו שהשכן מימין... פתאום קיבל שבץ מוחי!!! פתאום מת... פתאום נעלם... ועיבור הדינו איננו ואבקשוהו לו נמצא... ואני לא מסוגל להירגע מזה... מדובר בן אדם שהשקיע בדינה יתר ממני... מה לא היה לו... מה הוא לא השקיע... רק גמר להשקיע... נבוכם אחד הוא נגמר... כאפת... ולאיפה לקחו אותו? עזוב... אני לא מסוגל לחשוב על זה... שמו אותו בתוך בור וסגרו... עזוב עזוב... לא מסוגל לחשוב על זה... לא מסוגל לחשוב על האסון הנוראי ביותר בעולם... **על המוות**... הרי יקר: שתדע לך שאני לאו האי יומא... אבל חילוני ביותר המהיר ביותר בחייו לא עצם המפגש עם מידע עובדתי שאכן יש מוות!! המוות מכריז בקול מהדהד שאתה עובד פה על יקר... זה כבר לא משנה באיזה גיל אתה מסיים... מה שבטוח... כולם שומרים ביוזם מקום... ההומלס והמיליונר... הרפוספור והכלמזניק כולם נכנסים לאותו בור ווהו!!! חילוני לא מסוגל להשתחב ממשכה זה אפילו לא שבירי שניה... העובדה הזו מהלכת עליו אימים והוא נרדף כל חייו מהעובדה והמגירת הזו... אין לחילוני **שום כלים** איך להתמודד עם הנתון האובדני המר הזה... **אי לאו האי יומא** גם אנחנו היינו נרדפים על החיים שלנו ככה... אבל בהאי יומא זכינו ש-**חיי עולם נטע בתוכנו**... אנחנו פה בנטיעה... מאז מתן תורה הקב"ה חיבר אותנו למחיל רק הנצח... ומאז כל יהודי הוא לחצן ש"עובד" הוא מחובר לארון החשמל האלוקי וכשלוחצים על זה עובד שמה למעלה... אנחנו הגננים של **הגן**... ויש למעלה זה **העירון**... כל מילה תורה אנחנו נופעים נטעה ונבון... ואנחנו נפגוש אותה בגן... **עוד**... שום דבר רוחני אנחנו לא משאירים כאן... את הכל אנחנו משגרים לעולם הנצח!! זה מה שקרה במתן תורה- והיי עולם נטע בתוכנו... מאז מתן תורה אין מוות!!! שום דבר לא מת!! הכל ממשיך ללכת... וממילא אנחנו מצידינו גם מפסיקים לרגע לדבר על מן ר' חיים מייסבקי וכל הקדושים אשר **באתר המה**... אדרבה... אנחנו מגינים שהכל מתחיל רק אז... אין לנו שום בעיה לדבר על צדיק שהשקיע את כל נשמתו כאן בעולם הזה ופתאום הוא נפטר... בטח!! כי הוא לא השקיע בעצים ואבנים... הוא השקיע בעולם הנצחי שלו והוא לא מפרי ידיה... כי פרי מעלליהם יאכלו...

---**אי לאו האי יומא**... הייתי כלב שקשור לעמוד חשמל!!! כן... אולי אתם לא יודעים... פעם היה מושג של עבד נרצע... באמריקה של פעם הלבנים היו משתעבדים בשחורים... האיש הלבן היה מתעלל ורודה בעבד השחור כאילו הוא בעל חי... הוא היה הולך לתנות וקושר אותו לאיזה עמוד חשמל במשך כמה שעות... והעבד השחור היה עומד שם כנוע ואפילו לא מנסה להתנגד... ואז הפצצה הדמוקרטית לעולם הזה... זה כבר לא חוקי לדרות בעבדים... אין היום עבדים... **אז זהו שלאחרונה העולם חזר אחורה**... ואני באופן אישי מכיר אלפי עבדים מהלכים בראש מורקן ברחוב... שרשרת כרוכה להם בצווארם... והם נקשרים לאיזה עמוד ויכול לזוז!! היום בעידן האינטרנט התקיים בנו **והמתכרמם של עבדים ולשחות ואין קוניה!!** נראה לך שזו בדיחה... נראה לך שזה בביולוגיה... זה בעצם ככה? **אז זהו שלא!! ונראה לך שלא!!**

הרי מה כ"כ מזעזע נוראי בעבד?? שלקחו בן אדם חופשי ועשקו ממנו את החירות שלו... פעם היה יכול להחטוב חופשי... ללכת לאן שהוא רוצה... לשבת... לקום... ללכת קדימה אחורה... והנה נשכחו אותו כרוך בצוואר וקשור לעמוד... והוא מנסה להתחרוך והוא לא יכול... **וכן זה מה שמזעזע ונוראי?? וכי??** אז בבקשה... תציע עשוי לאיימונים מצוץ... תנסה להציע לי יום אחד לפרוש מזה!! לא תסמוך עלי... ל... אתה מסוגל לפרוש מזה? **לא!!** אתה מסוגל להטיר את הראש מזה? **לא!!** נו... אז הוא לא עבד? רק מה... **מה הוא יטען לך??** אתה יטען שיהא אומה!! ס"ס ב' לא את זה... אף אחד לא קשר אותך לזה בכח... אני תמיד יכול לסגור את זה בכל רגע נתון... זה תמיד בדיים שלי... ר"כ... היתבשה להמשיך לך להפסיק... בא לי להמשיך להיות שם... אבל הוא לא צודק!! כן... בבקשה... אתה טוען שאף אחד לא קשר אותך לזה בכח... אני בעיה... בא נבדוק... בא נראה אותך... נראה אותך פורש מזה לשעה אחת ולו בשביל להוכיח שאתה לא קשור לזה בכבלים אימתיניים?? בבקשה... נראה אותך?? אתה מסוגל לפרוש??

הוא לא מסוגל!! הוא לא מסוגל!! ואני אומר לך שהוא לא מסוגל... אז מה הוא? הוא עבד שחור שמהלך בראש מורקן עם שרשרת בצוואר וקשור לעמוד חשמל יחד עם הכלב והחומר... ואני אומר לך שיש לך מאות רגעים ביום שהוא לא רוצה להיות שם... והוא קשום עם זמם ולא יכול לפרוש... **והראשון שיאמת את הדברים שלי זה הוא בעצמנו!!!**

אדוני היקר: כל זמן שאהתה כרוך אחרי האינטרנט אתה עבד!! אתה שחור!! יש כמה אנשים שהגליחו לקחת אותך בגרון... לרושם לך מספר על הדי ואתה עבד שלהם... ברוך אתה ה' אלוקים יתן העולם שלא עשני עבד!! **אי לאו האי יומא הייתי כיום עבד**... שלושה מקומות היחידים בעולם שיש חיבור חופשי לדרשת... זה: איך ציפן קבדים שהם השפטים של הבעל בשר הזה (לא זוכר את הנושאים לו)... וסויה שהם עבדים נרצעים לפוטיין... ג... ובני התורה שקבלו על עצמם עול תורה... והם היחידים בכל הגלובוס שהם מנותקים מכלי הרשת ולא בגלל שישו... שנתפס אותם בגרון ומסתיר מהם מידע... איך אחד לא מוכש עליהם בשבילן בשר... אלא הם הורין היחידים בעולם שמשחררים בכבלי הרשת!! **זרק אותך תשכח**... אין היום יצור אחד ביקום של כרוך בכל הוייתו לדרשת... החל מהרדי מודרני וכלה בסודני ותיאלנדי וכל שאר העובדים זרים במדינתנו בכל העולם כולו... אין לך בן אנוש שלא שופט גמור של הרשת ולתכנין שלה... והבן הורין היחיד שונתר ביקום כולו זה "האיך לך בן הורין אלבי מי שרתש בתורה... **אי לאו האי יומא לא היה לנו את האבי הדי הזה של הבני חוריון!!!** נו... אז יש סיבה מוצדקת לעשות עגלא תילתא בחג השבועות ולרקוד משמחה אי לאו האי יומא... ואידך זיל גמור...

השמה בעניני ריפוא

דבר לעשרה

קוראים יקרים

לכל מי שיש לו

בדיחות על

פרשיות השבוע

נא לשלוח

למערכת.

כמו כן ניתן

לשלוח בדיחות

על החגים,

עדות (שיהיה

על הגויים בלבד)

במייל:

[a0503210@](mailto:a0503210@gmail.com)

[gmail.com](mailto:a0503210@gmail.com)

ברכה לתורת -

1. רופא שיניים סיים לטפל באחד המטופלים. הרופא הביט בנעשה בחדר ההמתנה. אמר לפציינט: תצעק בקול רם. תהה הקליינט: אבל איני חש כאב גדול. הסביר הרופא: חדר ההמתנה מלא. בשעה ארבע יערך משחק כדורגל. אני חייב לצפות במשחק.....

2. בר לב מגיב על החיסול בטהרן: איננו קשורים לאירוע ואנו מאחלים למחוסל רפואה שלמה.....

3. בתוכנית המקורית המצעד הדגלים אמור היה לעבוד במאה שערים אך בשל החשש מהסלמה הוא הועבר לשער שכם.....

4. הותר לפרסום: מנסור עבאס הסכים להגיע לחתונה של הבן של ניר אורבך (...) בתנאי שלא יגידו: אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני וכו'.....

5. בחסידות חב"ד זועמים על עריף הדלק לטענתם: "למה 7.72 לליטר ולא 7.70 לליטר???".....

התודה והברכה:

לחברת מבחר העלונים שע"י דפוס גרפומט

המשטר - בריהות

6. החלק הכי קשה בלקום ב- 7 בבוקר,
זה הקפיצה בבהלה מהמיטה בשעה 8:00.....

7. יוסי: איך הגב? חיים: הייתי אצל הרופא פרטי ובזכותו אני הולך היום. יוסי:
רופא כזה טוב: חיים: לא יקר! נאלצתי למכור את הרכב כדי לשלם לו. והגב
נשאר אותו דבר.....

8. הדבר הכי מצחיק היום זה: המפלגה שנלחמה וטענה שאי אפשר לאסור על
אנשים להיכנס עם חמץ לבתי חולים אוסרת כשיו להיכנס עם חד-פעמי
לפארקים הלאומיים.....

9. מישהו קנה לאשתו שיקוי המצעיר את השותה אותו ב 20 שנה. הביא לה
שני בקבוקים. שאלה אותו אשתו: אני בת 40. למה הבאת לי שני בקבוקים?
ענה הבעל: כדי שתשתי את התכולה של שני הבקבוקים וזהו. או אז תחזרי
לאמך.....

10. ילד בכה. שאלוהו לפשר בכיו. הסביר: אבא מת. אינני יודע לומר קדיש.
השואל לימד אותו לומר קדיש. הילד למד לומר קדיש בעל פה. אחרי שנה ראה
אותו בוכה. למה אתה בוכה?. ענה הילד: אמא מתה. אז מה הבעיה? לימדתי
אותך לומר קדיש. אינני רוצה לומר קדיש על אמא. למה? שאל האיש. בקדיש
הראשון שאמרתי על אבא, העליתי אותו לגן עדן. אם אומר שנה שלמה קדיש
על אמא, היא תעלה אתו לגן עדן. ואז יהיה לאבא גהינם.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

הקלדות

דברי תורה

מסמכים

0534-135-183

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

לא נבסיק את השמחה

י"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דאז"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה: א.י.

**מדוע ניתנה התורה בחודש סיון שמזלו תאומים
הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
מו"צ, ומרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים**

מדוע ניתנה התורה בחודש סיון שמזלו תאומים

טעם א' כתב הרב לקט יוסף משם גאון, שהוא רמז ליעקב ועשו שהיו תאומים, שלא יהיה פתחון פה לאומות פה לעולם לומר אילו ניתנה לנו היינו מקבלין אותה, הרי שניכם שוים לקבלה כל הרוצה יבא ויקבל. ע"כ. וע"ע בספר תורת משה להחת"ס (פרשת יתרו, עמוד לח).

טעם ב' זהו רמז אל מה שאמרו בגמ' מכות (י ע"א) חרב אל הבדים ונאלו, חרב על צוארי שונאים של ת"ח שיושבין ועוסקין בתורה בד בבד, וכן אמרו באבות (פ"א מ"ו) וקנה לך חבר, לכן נתנה התורה במזל תאומים, לרמוז לזה שלא ילמד לבדו. [מהר"א הכהן מאיזמיר בספרו מגלה צפונות פרשת יתרו]

טעם ג' אי נמי ניתנה התורה במזל תאומים, רמז זאת התורה שבכתב שאתם מקבלים נקראת תורת אמת עם תורה שבע"פ, כתאומים אלו שבבטן אחד נוצרו, גם שתי התורות מאב אחד ניתנו, וכמו שמפורש אצלי בחיבור אחר בטעם שהלוחות היו אש שחורה ע"ג אש לבנה, ולא היו מיסוד אחר מארבע יסודות ארמ"ע, שהכל ביכולתו יתברך לעשות, אלא משום דיסוד האש אי אפשר שימצא בתחתונים בלי שיתפוש דבר אחר כמו עצים או פחם ואם בנר צריך פתילה, לא כן שאר יסודות.

המשך הדברים הנפלאים בעמוד 3.

חוברות אחרונים

קוראים יקרים שימו לב:

נשאר כמות מצומצמת
מהחוברת הבדיחות

'לא נפסיק את השמחה חלק 3'

במחיר של 10 ₪

(שימו לב: המחיר אמור לעלות בהדפסה הבאה)

להזמנות:

0534-135-183

הקודם זוכה.

מילתא דבדיחותא

1. אחרי שהרב הסביר במשל על כדור רגל ועל הקבוצות הפועל מכבי וכדו', בא אחד המאזינים והגיב לרב, דיברת בדיוק עלי, אני הפועל והגב' מכה-בי.....

2. מרוקאי מתארח במלון ומתקשר לקבלה. הפקיד עונה לו: "שלום, איך אני יכול לעזור?" המרוקאי: אני בחדר 803 אתה חייב לשלוח מישוהו לחדר באופן דחוף. יש לי ויכוח עם אישתי והיא אומרת שהיא הולכת לקפוץ מהחלון. הפקיד: אני מצטער אדוני, אבל זה עניין אישי. המרוקאי: "החלון לא נפתח. זה עניין של תחזוקה....."

העלון יוצא לאור בסיוע ארגון תורה וחסד: 'המרכז לערבות הדדית' (ע"ר 580646396)

מילתא דבדיחותא

3. עובד פינה את המזוודות מבטן המטוס, ומצא שם כלוב עם כלב מת, חשב העובד מה עושים, מצאו כלב אחר חי וטיפחו אותו שיראה כמו הכלב המת, ולאחר מאמצים מרובים הצליחו, והביאו אותו לפקיד הממונה על בעלי-חיים, וכשהגיעו הבעלים לקחתו ביקשו את הכלב, הביאו את הכלב והוא מסתכל על מי שביקשו ומי שביקשו מסתכל עליו ואומר זה לא הכלב שלי, אומר לו הפקיד זה כן שלך, ובעל הכלב בשלו זה לא הכלב שלי, לשאלת הפקיד למה זה לא שלך ענה לו, את הכלב שלי הבאתי לקבורה בישראל.....
4. יהודי שאינו שומר תומ"צ ביקש מידידו השומר תומ"צ סגולה נגד פריצות, ענה לו ידידו "מזווה בפתח הבית והכל יסתדר", קנה מזווה והתקינה בפתח ביתו, לאחר חודש נתנה במתנה לידידו בהגיבו "אין לי עוד צורך בה", לשאלת ידידו "האם היתה פריצה", ענה ידידו "מוטב פריצה אחת לחודש מדפיקות בדלת לצדקה כל 10 דקות....."
5. אדם שאינו עובד הזמין פנקס צ'קים, וביקש ליכתוב מאחורי כל צ'ק, "ותחזירני לשלום....."
6. פעם, יכלנו ללכת למכולת עם מטבע של 10 ש"ח ולחזור עם לחם, חלב, גבינה, קוטג' וכו' ועוד עם עודף! היום, כבר יש מצלמות אבטחה.....
7. מיהו האדם המהיר בעולם? - הקמזן ששכח את הארנק בחנות.....

קורא יקר הודעה זו בשבילך:

נשאר כ- 63 חוברות בדיחות 'לא נפסיק את השמחה חלק 3

ובחוברת יש 252 בדיחות. וכל זה רק ב- 10 ₪ בלבד

{בעקבות מס עבאס וגזירות ליברמן יתכן שהמחיר יעלה בהדפסה הבאה}

הצעה שלנו: - אם אתם גרים בירושלים, לרוץ כמה שיותר מהר לרחוב דוד 9

ק"ב בשכונת הבוכרים ולקנות את החוברת לפני שייגמר.

- ואם אתם גרים חוץ לירושלים או תשלחו את הקרוב משפחה או החבר

לקנות את החוברת או שתחייגו למפיץ במספר: 0534-135-183

ותבקשו שישמור לכם בצד חוברת

כדי שיהיה לכם איך לשמוח בחודשים הבאים

וכל זה במחיר מצחיק של 10 ₪.

ואלה יעמדו על הברכה:

משפחת לוי. משפחת שהרבני. משה בת רביטל. אסתר הודיה בת רביטל. שר השמחה: מאיר בן

מרגלית. אלעזר בן רחל.

כל השותפים להמשך השמחה בעם ישראל.

**מדוע ניתנה התורה בחודש סיון שמזלו תאומים
הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
מו"צ ומרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים**

וזה לרמוז שא"א לתורה שבכתב בלי התורה שבע"פ המפרשת אותה ומאירה אורה, וזהו שאמר הפסוק אש דת למו, כלומר כמו שהאש אין אדם יכול להנות ממנה כי אם בשיתוף דבר המבעירו, כך תורה שבכתב אין אדם יכול להיות נהנה מאורה, כי אם ע"י תורה שבע"פ המפרשת כיצד עשיית התפלין כיצד עשיית הציצית וכן כולם, ולכן ניתנה התורה במזל תאומים, להורות על"ז שא"א לתשב"כ בלי התורה שבע"פ, וכמו שאמרו בתנחומא פרשת נח דמה שכפה עליהם הקב"ה הר כגיגית היה על תורה שבע"פ, דעל תורה שבכתב כבר אמרו נעשה ונשמע. [הנ"ל]

טעם ד' אי נמי ניתנה התורה במזל תאומים לרמוז שהתורה מייחדת לישראל כנפש אחד, וכל אחד ירגיש בצער חבירו כתאומים הללו שאם חש ראשו של אחד האחר מרגיש בצערו כמבואר במדרש שיר השירים (פרשה ה). [והגאון ר' אברהם פאלאג'י בספרו אברהם את ידו (דרוש א לשבת כלה) הביא שבזה פירש אביו זצוק"ל מה דאיתא במדרש חזית עה"פ חברים מקשיבים, שאמרו מלאכי השרת להקב"ה, תורה שנתת לישראל, הרי קנאה ושנאה ותחרות ביניהן ואין מקיימין אותה בשלום. ע"כ. והיינו דמידי הוא טעמא שניתנה התורה בחודש סיון, אינו אלא כדי שהתורה תיחד אותם שיהיו כל ישראל כתאומים וכל אחד ירגיש בצער חבירו, ומה הועילה התורה שניתנה להם. זת"ד. ודפח"ח. וע"ע להגאון חיד"א בספרו אהבת דוד (דרוש טז לשבת כלה) מש"כ בזה, ובהקדמה לשו"ת אוריין תליתא]. [הנ"ל]

טעם ה' אי נמי ניתנה התורה בתאומים רמז שאין התורה מצויה כי אם בשיתוף איש ואשה כמאמר חז"ל ביבמות (ס"ב ע"ב) כל השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה

טעם ו' אי נמי ניתנה במזל תאומים לרמוז שאין אדם משיג התורה אא"כ מתיש כחו עליה, כתאומים הללו שהן חלושי מזג (א"ה, עיין אור החיים הקדוש פרשת שמות עה"פ ויאמר אל עמו וכו' מש"כ בזה), וכדברי רז"ל בסנהדרין (כו ע"ב) למה נקרא שמה תושיה שמתשת כחו של אדם. [הנ"ל]

טעם ז' אי נמי רמז עפ"י מה שאמרו עה"פ אם שמוע תשמע ודרשו חז"ל (ברכות מ ע"א) אם שמוע בישן תשמע בחדש, וכתאומים שהם שנים כך צריך לחזור בישן כדי שישמע בחדש.

טעם ח' אי נמי שהתורה היא כשטר כתובה בינינו ובין המקום, והתאומים הן כשני עדים שווין החתומין בכתובה.

טעם ט' נודע החיוב להחזיק לומדי התורה, וכדאיתא בירושלמי סוטה (פ"ז הלכה ד) דאפילו למד ולימד ושמר ועשה והיה סיפק בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור, וכתב הגר"ח פאלאג'י בספרו לחיים בירושלם (על הירושלמי שם), ואני הצעיר אין מספר מקומות שהבאתי מאמר זה של הירושלמי שדורש על המחזיק ביד לומדי התורה, וכמדומה שבפרט זה יצאתי ידי חובת הוכח תוכיח אפילו מאה פעמים. עכ"ל. ולכן ניתנה התורה במזל תאומים כיששכר וזבולון, דיששכר ילמד וזבולון יחזיקו. [הגר"ח פאלאג'י בספרו תוכחת חיים ח"ג פרק ס"ב להג השבועות]

טעם י' איתא בזוה"ק פרשת יתרו (דף עז ע"ב) עה"פ בחודש השלישי הטהעם דניתנה התורה בחודש סיון שמזלו תאומים, משום שאית ליה פה ולשון, ועל דא כתיב באורייתא והגית בו יומם ולילה, יומא לקבל לשון ולילה לקבל פה. ושם בגליון הקשה המהר"מ די לונזאנו דאין קאמר דלמזל תאומים יש פה ולשון, ולשאר מזלות אין להם פה ולשון, והלא למזל בתולה ג"כ יש פה ולשון. והניח בתימא. ובא חכם אחריו ות"ב ב' תירוצים, האחד דעל היותה בתולה מדרך הצניעות ושרת דרך ארץ שתשותק ולא תדבר כמי שאין לה פה, והשני דכיון שהיא יחידית עם מי דובר על העצים ועל האבנים, אך תאומים כיון שהם שנים יבר איש אל רעהו, מש"ה לא חשיב לבתולה שיש לה פה ולשון. עכ"ד. ונלמד מזה דכיון דהתורה ניתנה במזל תאומים כל פה וכל לשון יתנו הוד והדר למלכותך וצריך לקיים והגית בו יומם ולילה יומא לקבל לשון ולילה לקבל פה. [הגאון ר' אברהם פונטרימלי בספר אשר לאברהם דרוש למתן תורה דף ע"ד ע"ג]

מעלת יום כ' סיון

כתב בספר אוהב ישראל (ליקוטים חדשים - פרשת מטות):
"גם שמעתי מאיש הלז ששמע מזקני בעהמ"ח זצללה"ה דרוש גדול ביום כ' סיון ולא זכר כ"א אלה הדברים. כ' סיון הוא התחלה על יוה"כ אם מקיים יום הזה כראוי אזי יוכל לקיים יוה"כ כראוי ונכון וסימנך כי יד על כ"ס י"ה (שמות יז, טז). ר"ת כ' סיון. י"ה ר"ת יום הכפור."

בשורה משמחת!!

**בכל יום חמישי מתקיים שיעור מיוחד בספר זרע שמשון
שהבטיח שמי שילמד בספריו יזכה לבני חיי ומזוני רויחי
בבית הכנסת מוסאיוף רחוב יואל 25 ירושלים
ע"י הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
בשעה: 15:00 – 14:20 שיעור ששווה לכל נפש.**

מילתא דבדיחותא

8. זקן אחד קיבל הביתה מכתב מהמדינה שהוא צריך לעשות ביטוח חיים. הוא מגיע לקופת חולים ושואל מה זה ביטוח חיים? הפקיד עונה: אתה תעשה ביטוח ואנחנו נעשה חיים.....

9. איש אחד, שנסע במחלקה הראשונה ברכבת, הוציא סיגריה והתחיל לעשן להנאתו. "סלה לי", העיר לו אחד הנוסעים, "זה קרון של לא מעשנים." "אני יודע", הוא השיב והמשיך לעשן. השני מתעצבן, יצא מהקרון וחזר כשהוא מלווה בכרטיסן. "אסור לעשן פה", אמר לו הכרטיסן, "האדון הזה אומר שהוא כבר העיר לך על זה." הוא כיבה את הסיגריה שלו, הביט לרגע באדון ואמר לכרטיסן, "לאדון הזה אין שום זכות להעיר לי. יש לו כרטיס למחלקה השלישית והוא יושב כאן." הכרטיסן בדק את הכרטיס של השני וסילק אותו בבושת פנים. בתחנה, כששניהם יורדים, שואל האדון ססולק מהקרון, "איך ידעת אני לא מהמחלקה הראשונה?" השיב לו, "כי הכרטיס שלך בצבץ מהכיס וראיתי שהוא בדיוק כמו הכרטיס שלי....."

ניתן לשלוח את הבדיחות שלכם למייל של המערכת.

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

גמ"ח 'דרכי חיים'

השאלת גמרות
שוטנשטין
וטוש"ע
054-844-8683
או בקו המידע:
02-5907438

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון
במחיר אפסי של 10 ₪
העלון מופץ למעלה
מ- 8,000 עותקים
0534-135-183

הקלדות

במחירים מוזלים

0534-135-183

הטשולנ'ט הביתו

בכל ליל שישי מתקיימת
מכירה של הטשולנ'ט הביתו
בר"ח שלמה מוסאיוף בי-ם
מחשעה: 20:00 בערב
מנת טשולנ'ט 22 ₪.
0548-437-050

'חן חם יודו ויברכו וישבחו'

בכל יום רביעי מתקיים אמירת 'נשמת כל חי'
במניין בראשותו של המשפיע הרב שמעון רז שליט"א
בביהכנ"ס 'צדיק המזוזות' ר"ח פולנסקי 13 י-ם בשעה: 22:00 בדיוק.

ניתן להשיג את העלון!!!

במייל: ע"י שליחת 'בקשה' ל: a05832349@gmail.com
בחוברת 'מבחר העלוני' שע"י דפוס גרפומט.

פרשת נשא

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כז' אייר התשפ"ב

הדלקת נרות	זאת השבת	ר"ת
י-ם	21:04	19:22
ת"א	21:06	19:20
ח"פה	21:10	19:23
ב"ש	21:06	19:20

כל החיות שמורת

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"ר עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי

כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו הקריב בכורים שנים רבות שימש השדי-המד הגאון רבי חזקיה מדיני זצ"ל כרב בקהילת קראסוס. משכורתו היתה נמוכה – ארבעים רובל בלבד. ההליטו בני הקהילה להתאמץ ולגייס כסף כדי **להעלות את משכורתו** של הרב שתמסר לקהילה בכל מאודו. כששמע הרב את דבריהם, הודה להם על רצונם הטוב ואמר: "יודע אני שעניים רבים בעיר, די לי בסכום זה, איני זקוק ליותר". שכרו של הרב לא הועלה, אך כבודו עלה מאד בעיני בני קהילתו.

בני קהת היינו: **בני התורה** המופלגים, נושאי הארון, אשר על ידי כך הם עצמם גישאים – "הארון נושא את נושאו". ואילו כאן הכתוב מדבר בבני גרשון, "הבנים המגורשים", שמצד עצמם כבר אינם בעלי מדרגה, ובכל זאת גם הם נושאים, משום "גם הם" – שהם מטילים על עצמם מפני תלמידי החכמים, עושים עצמם **עפל להם** ותומכים בתורה ולומדיה – הוא האמצעי לנשיאת ראשם... (הרב מפשיסחא)

מספרים על הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו ז"ע שמרוב התלהבות בתפילה היה דופק ברגלו הוועלה על הרצפה והיא היתה מתמלאת דם. כששאלוהו מדוע הוא דופק ברגל הוועלה ולא בשניה, אמר להם שהוא **אינו יודע** באיזה רגל הוא דופק...

לע"נ רחל רשלי בת קלרה אלבון

היה פעם סוחר עשיר מאד וקמצן מאין כמוהו. אוכל מאכלים פשוטים, תרומה או נדבה היו מלים שאסור להעלות על דל שפתיו. נתיבה לא היתה קומת בלכסיקון שלו. לימים חלה ונטה למות. בין הבאים להיפרד ממנו היה בנו של החייט חברו הטוב. בן החייט שהיה בחור פיקה החליט **לנצל את המעמד** ולהחכים את האיש לכן ביקש ממנו בקשה, להעביר לאביו שכבר נפטר מחט כדי שיוכל להתפרנס בכבוד, לתפור בגדים והוליות מוכן אתה? הסכים אותו עשיר ונתן לו בן החייט מחט. חשב העשיר היכן יטמין את המחט? היכן ישים אותה? ככל שהפך בעניין כך התבהרה לו העובדה שאין לו שום יכולת לקחת איתו את המחט...

ואו הבין אמת פשוטה **מחט לא ניתן לקחת** או איך יקח את כל הרכוש שצבר זהב, כסף והוליות...

הישמר מן הקואנה, כי היא ניכרת כך, ולא תהיה ניכרת כשנאון

נא להתפלל לרפואת רפאל אילן בן כרמלה

"יהי בימי שפוט השופטים" הכתוב לא רצה לגלות את שם השופט אצל **החטא והעונש** כי זכר צדיק לברכה, והצדיקים נזכרים רק במקום הישועה. אכן כאשר שבה נעמי לאדמת הקודש והחלה להתהוות **סיפור הישועה**, הוזכר שמו של בעוז לברכה. (רבי יוסף יחיאל).

אל תעמד לפני המלך כשהוא כועס, ולא בפני הנהר כשהוא שוטף.

פקודת פסחא

מעשה בצבאים שעשו ועידה **למה אריה** סורף אותנו? הרי אנחנו צרים מהר יותר", דנו בדבר כמה שעות, כל אחד אמר את דעתו האישית ובסוף הגיעו למסקנה שהאריה לוכד אותם בגלל שמגיע אליהם מהצד ומבריח אותם לכיוון היער הגדוש בעצים. ודעתם היתה: "כיוון שקרנינו ארוכות אנו נתקלים בענפי העצים וע"י זה אנו נלכדים", הצבאים החליטו לעשות סוף לדבר ואמרו פה אחד: "אנו חייבים לחטוב את עצי היער. אמנם העבודה תהיה קשה, היא תלו דרך אחרת להמלט". הלכו החרטום **וקנו מסורים** והחלו במלאכה.

לפתע מתגלה לידם צבי חכם וזקן, שאלם: "מה מעשיכם?", והשיבו לו: "לקחנו יוזמה לחתוך את עצי היער כיון **שרצוננו להמשיך לחיות כאן** ביער הגדול". אמר להם הצבי החכם: "נכון שהיער הוא הגורם לנו לסכנה אך כאשר גניעו ליער הרביעי ותמשיכו במלאכתכם, העצים שהתכתם ביער הראשון יתחילו לצמוח מחדש, הרעיון שנצילי בו להמלט הוא לשבור את קרנינו ואז נצליה לרוץ חופשי בין מכוולי העצים.

הנמשל קצר אך מלא חוכן: כאשר נשמור על העיניים. נצליח לשלוט בצרנו. כמו שכתבו: "אין יצר הרע שולט אלא בראיית העין". (העורך)

מה עדיף? סיפר הצדיק רבי **סלמן מוצפי** זצ"ל תלמיד חכם אחד החליט לצום משבת לשבת. איש לא ידע על קבלתו, כיון שרצה להימנע מהרהור גאוה, שאז יצא שבר התניני בהפסדה. כיום החמישי שבוע פנה רבו של האיש אליו ובקשו להשתתף בסעודת מצוה.

הצטער החכם ולא ידע כיצד ינהג. אם יגלה את הסוד - עלול הוא, חלילה, להיכשל בגאוה... אם יאמר סיבה אחרת - יכשל בשקר. מחוסר ברירה שבר האיש את צומו ואכל. ויש אומרים, כי אותו תלמיד חכם היה רבי סלמן בעצמו...

מגילת רות במעמד הר סיני נתחייב בני ישראל בשש מאות ושש מצוות, נוסף על שבע המצוות שנצטוו מקודם בתור בני נח, שביחד הם תרי"ג מצוות. המצוות שנחייבו בהג השבויות שש מאות ושש – **בגימטריא** – "רות", ולפיכך קורין "רות" בהג השבויות.

אמרו חכמים - הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים... עליהם הכתוב אמר: "ואוהבו צאת השמש בגבורתו".

ואמר רב כל **המעביד על מידתו** ואינו מקפיד לעשות מידה כנגד מידה למציעים אותו, ומבירים לו על כל פשעיו, שנאמר: "נשא עון ועובר על פשע". למי נושא עון - למי שעובר על פשע. כאשר הלה **רב הונא** בנו של רבי **יהושע בן לוי**, נכנס אליו **רב פפא** לבקרו ולשאל בשלמו. כאשר קרב רב פפא אל החולה, הביט בפניו, ורדע כי נוטה הוא למות. מיד צוה רב פפא לבני ביתו של רב הונא החולה להכין עבורו תכריכים, לבסוף נרפא רב הונא ממלתו. כאשר פגשו רב פפא לאחר החלמתו, התבייש ממנו על הצעתו בדבר התכריכים. ניגש אליו ושאלו: אמרו לי רב הונא, מה ראית בשמים כאשר נכבדה שלך מחלתך? אמר לו רב הונא: "אכן כך היה, נגזר עלי להסתלק מן העולם, אולם הקב"ה ברחמינו צייה ואמר: היות שרב הונא אינו עומד על בדתיו, אלא מעביר על מידותיו - אל תדקדקו עמו.

זה תאמר
לבית יעקב ותגיד
לבני ישראל
"תאמר לבית יעקב" - יש לומר לנשים של אחת מהן
"תגיד לבני ישראל" שהן
יודות את בניהן בדרך התורה, כי היינוך מסור בידי האמהות. (מהרש"א)

טוהר מידותיו למרות שלא פסק פיו של הרב **אברהם רפאל הרדי** זצוק"ל מלימוד תורה, אם הודמן לפניו לגמול חסד עם הבריות עשה זאת ללא לופי. חסד.

וכפי שמסופר על הגאון בעל "**החזון איש**" זצוק"ל שכידוע לא פסק פומיה מגרסת ששאלוהו פעם אחת איך מפסיק למלמדו כדי לקבל אנשים שבאים לשפוך מר לבם לפניו, ומה עם ביטול תורה?
ענה להם החזון איש: "**מילות חסדים** זה המשך של תורה". כזה היה גם רבי אברהם.

"לא בני ולאנו ולאחו ולאחותו לא יטמא"
כהן מותר לו להטמא לקרובים, ואילו נזיר אסור להטמא אפילו לקרובים. לפי שכן הרי לא קבל על עצמו את הקדושה, אלא **נלד כהן** והקדושה חלה עליו מאליה, ויתכן אפוא שלא יוכל לעמוד בנסיון כשיאסרו עליו להטמא להריון.
לעומת זה, הנזיר אשר **אסר על עצמו** את הנזירות מרצונו הטוב, הרי יש להניח כי מן הסתם בדק את עצמו והשתכנע שיוכל לעמוד בכל הנסיונות הכרוכים בכך.

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארו בן הדסה צביה

אישה עוסקת במטבח בטיגון ביצים כשבעלה חוזר הביתה, נכנס למטבח ומיד מתחיל לצעוק: "תוספי עוד שמן זה ידבק לך", "תהפכי, תהפכי את הביצים...".
עכשיו" "את רואה, צריך עוד שמן?" "תוספי שמן, הגה זה נדבק לך" "תהפכי עכשיו, תהפכי את הביצים. תודרו!" "זה מתו מסכבי" "יותר מלה. יותר מלה אמרתי לך" האשה מתעצבנת: "מה קרה לך? מה אתה צורה, אתה חושב שאני לא מסוגלת לטגן ביצים בלי עזרה?" בעלה עונה: "רק רצינית להמחיש לך את ההרגשה שלי כשאני נוהג ואת **ישבת לידי**..."

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

לחץ השראות ישנם כמה שמות והמנהג שנהגו לקרואו בשם חג שבועות הטעם הפשוט הוא כי החג חל לאחר ספירת שבעה שבועות ועוד טעם כי במילת שבועות רמזים כל שמותיו של חג השבועות **ש' שבועות ב' בכורים ו' עצרת ו' ב' סיוון ו' תורה ע"ש מתן תורה** נמצא שבמילת שבועות ישנם כל השמות של חג השבועות לכן חז"ל לא לחינם תופשים בלשונם בתפילה לקרואו חג השבועות ולא חג הביכורים או חג עצרת.

תעבדון את האלוקים על הר הזוה (שמות ג' י"ב)
ואמרים חז"ל למה נאמר תעבדון בנו"ן מיותרת הרי היה מספיק לומר תעבדו? אלא בו רמזו לו הקב"ה למשה רבינו שיגיד לבני ישראל שידעו להם שאחרינו נו"ן יום חמישים יום

מיציאת מצרים ביום החמישים תקבלו את התורה הקדושה ותעבדו את הקב"ה.
ואיך אפשר לעבוד את הקב"ה? רק ע"י ידיעת התורה ככל שאדם יודע יותר תורה אז הוא עובד את ה' באמת ולכן ציווה ה' שמדי בצאת מצרים יעבדו את ה' וזה מה שעשו בני ישראל **מיד שיצאו** זכרו את דבריו של משה רבינו **והתחילו לספור יום אחד היום יום שני וכך כל 49 ימים**

אמרו הקב"ה אתם כל כך אינכם וחיבתכם את קבלת עול תורתך ועול מלכות חייכם שאקבע זאת לדורות לבניכם ולבני בניכם עד סוף כל הדורות שתהיה הספירה בגדר של מצוה.

נתן אלהים לך ית ישראל

"ישלם ה' פעלך...
אשר באת"
אמרו חז"ל (מכילתא יתרו פ"ב) **זהו ההתחלת קשות**.
הוא נאמר לרות: "ישלם ה' פעלך", על שום מה?
על "אשר באת" -
יעקב השכר הוא עבור ההתחלה.

מדי בוקר אני ממחר מאוד לעבודה ולכן נוסע 130 קמ"ש וחוצה פס לבן, האם צריך להגיד "הגומלי" כל שני וחמשי ועל לרכו את כל ה"גומלי" בשבת?
ת- לא משנה העיקר שתלמדו את ילדיך להגיד **קדיש יום**.

החלום, החזון, השאיפה והרצון!
מי שחולם - אבל לא ישן - לבסוף יעליח לממש את חלומה הגדול!
כי רק מי ששואף להרבה - אפילו מעבר לכוחותיו - יעליח והוציא את כוחותיו אל הפועל, ואף יותר. אך מי שאינו שואף - לא יעליח כלום...

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?!

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה

hamaor.net@gmail.com

אדם עשיר נסע בדרך עם קבוצת סוחרים, שהגיעו לאכסניית דרכים וכל אחד הכין את משכבו, הענין הסוחרים תחתיים כרים וכסותות, ואילו העשיר שכב על הארץ ורק את תיקו הניח מראשותיו.

והנה, עשיר זה למרות ששכב על הארץ נרדם מיד, והם שהגיעו תחתיים כרים וכסותות התהפכו מצד. כששאלו לפשר הדבר, השיב להם: אני, מה שיש לי אמנם מועט הוא, **אך שלי הוא**. לכן קלי להירדם. ואילו אתם מה שיש לכם אינו שלכם, ולכן קשה לכם להירדם...

העשיר האמיתי הוא ה"**שמחה בחלוקי**". שיועד להעריך את מה שנתן לו הבורא, יודע לשמוח בחלוקי ואינו חפץ במתנתו בשר ודם, הוא לעולם לא יגע במה שאינו שלו, ולא יחשוב לעשות עושר שלא במשפט. (אוצר המשלים) **אברהם** מלמד אותנו כי העושר מתנת שמים הוא, ולא מתנת בשר ודם, הוא אינו חפץ בעושר כזה שיהיה לאי מי פתחוהו לומר "אני העשירית את אברהם, כי ברכת ה' היא תעשירי".

אדם החי מתוך אמונה שכוח, **מתוך נחוחו בה**, הוא שליו יותר רגוע יותר, הוא ישן טוב בלילה.

ודבר ה' אל משה לאמור: לאמור - לדורות מה טעם דווקא בפרשת סוטה נאמר: "לאמור" לדורות? ברם, מצינו בגמרא שבהיות בני ישראל במדבר **היה המה** מברר כל ספק של סוטה - ואם כן הרי במדבר לא היה צורך כלל להשקות אשה סוטה במים המאדרים, ולא נאמרה פרשה זו אלא לדורות יבואו...

לעילוי נשמות: ניסים בן רימה, שרה בת חרודי, דינה בת רובי, יוסף הדאן בן שמחה, יואב בן אילנה, ששה בן טיפחה, שמחה בת בלוי, יואב בן בלוי, נחמיה חיים אוחנה בן חנינה, עמיאל בת יעוה, מרמה בת סעודה, עשרה מילת פת יעקב, מלכה בת שרה, מנחם בן מנחם, יואל בן מלכה, חזק בן אהרן, מרים בת ויהודה, חרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קהתי, מלך יתירה אורי הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אברלב בן ויהודה, אלעזר בן רינה, שלום בן אהרן סוסי, הרב יוסב אברגיל, שרעל בן שמחה סג, שמואל בן רבקה, אהרן בן שרת, יחזקאל בן קהתי, משה יהודה בן חנה פתאי, שלמה בן דונה, **מרו הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

הדרך לקבלת התורה
וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּקֶדְמֵךְ סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד.. (במדבר א, א).
דרשו רבותינו מפני מה נתנה תורה במדבר, לומר לך שאין אדם קונה תורה עד שיעשה עצמו הפקר כמדבר. כדי לקבל את התורה באמת ושהיא תשכון בתוכנו, ישנה רק דרך אחת - להיות מוכן להפקיר עצמו כמדבר, כל הבא ברוך הבא, היינו, על המדבר בני אדם דורכים והולכים ועושים בו כל צרכיהם ואין הוא מגיב ומוחה, אלא כל כולו נתון לאחרים. וכך גם אדם שרוצה שתישכן בו תורה חייב לתת את עצמו לתורה ללא הגבלות, "את המצוה הזו אני מוכן לקבל, אך את זו לא, המצוה הזו מסתברת וזאת אינה מסתברת, בזה אני יכול לעמוד בזה לא". לא, התורה הקדושה ניתנת רק לאדם שמוכן לתת את עצמו וכל כולו עבורה, ואז אדם זה יזכה לקבלה בשלימות.

ובעומקם של דברים נמצא שזוהי בעצם מידת הענווה, מהמדבר לומדים את מידת הענווה שהכל דורכים עליו, וכך גם האדם צריך להתנהג במידת הענווה, לוותר, להבליג, להעביר על המידות, אדם שמוכן לקבל ביזיונות ולהרכין את הראש, הוא זה שיזכה שהתורה תשכון ותתקבל בתוכו, כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל - תורה ניתנה לו במתנה (נדרים נה ע"א). אך אדם שלא מוכן לוותר ועומד על כל דבר ודבר עם חבריו ובביתו עם אשתו וילדיו, התורה לא תוכל לשכון בתוכו. רק אדם שמוכן לחיות בויתור ובהכנעה יזכה לקבל את התורה באמת.

יהי רצון שנזכה לתקן את דרכינו ומעשינו ונזכה לקבל את התורה הקדושה בחג השבועות הקרוב ובא בשמחה ובטוב לבב, אמן.
שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שבת שלום ומבורך!

פעם אחרונה שאני קונה נעליים מכפר קאסם
אני לא מבין את השלטת החזוי הזה בכניסה לאתר בנייה "אין כניסה לזרים!" אבל בפנים יש 50 סודנים, 35 סינים, ו-42 פיליפינים!

לא שום תואר, הם בנו דרכים שנשאות כבר אלפי שנים
הדרכים שבונים היום
אמא בזמן האובל: "איך טעים?" ואני: "אמממ"

אני כשמישהו מתקרב לארון של החד פעמי

היום לכל ילד קונים בימבה אנחנו בנינו ויצרנו

אם אנחנו מאוחדים, אף אחד לא נופל

כשחברת הביטוח מבקשת ממך לצייר את התאונה

קולה הכבוד על הרעיון המבריק

אנשים טובים באמצע הדרך

- חסד שלום
- בחור מיישבת חברון בירושלים נמצא מתאים להצלת חולי סרטן בתרומת מוח עצם, הוא בחר להעביר את שעות הטיפול עם דף גמרא
- אשריו שזכה גם להציל נפש והוא כמציל עולם ומלואו
- וזכה גם לקידוש ה'

יש לכם סיפורים על אנשים או מעשים טובים שלחו לנו ונפרסם 367korona@gmail.com

יתרתך היא 0 אישתך הייתה כאן לפניך